

Kwaromp Kwapwe Kare Kar

**The New Testament in
the Karkar-Yuri Language
of Papua New Guinea**

**Nupela Testamen long tokples
Karkar-Yuri long Niugini**

Kwaromp Kwapwe Kare Kar

The New Testament in the Karkar-Yuri Language of Papua New Guinea
[yuj]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication, 1994 by Bible League International

Web version

2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the
Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

You are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>. Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Wourékam Kontrakamp Buk

Matyu.....	Mt.....	5
Mak.....	Mk.....	98
Luk.....	Lu.....	155
Jon.....	Jo.....	254
Aposel.....	Ap.....	323
Rom.....	Ro.....	410
1 Korin.....	1 Ko.....	454
2 Korin.....	2 Ko.....	494
Galesia.....	Ga.....	523
Efesus.....	Ef.....	538
Filipai.....	Fl.....	553
Kolosi.....	Kl.....	564
1 Tesalonika.....	1 Te.....	574
2 Tesalonika.....	2 Te.....	583
1 Timoti.....	1 Ti.....	588
2 Timoti.....	2 Ti.....	600
Taitus.....	Ta.....	609
Filemon.....	Fm.....	615
Hibru.....	Hi.....	618
Jems.....	Je.....	652
1 Pita.....	1 Pi.....	663
2 Pita.....	2 Pi.....	676
1 Jon.....	1 Jo.....	684
2 Jon.....	2 Jo.....	695
3 Jon.....	3 Jo.....	697
Jut.....	Ju.....	699
Érik Yénkép.....	Yé.....	703

Matyu Kumwimp Kwapwe Kare Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Matyu te ankwap e Livaino. Mao te Rom Gavmanén térieria takis sámp konámp aropono. Aenámpan wakmwaek Jisaso man wumwirianánko, Jisasomp arop yakámpon.

Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 35 yopwar niamp arake fek, Matyu námokuráp arop fi Juda firampor māmá buk kumwi námpon. Juda firao Krai koropea king yak naenámp ke wae wonae fik námprá ninik napan maok, Matyu ‘Jisas te Mesaia támao, tá Judamp Kingono’rá yénképria kumwi námpon. Mao takrá yénkép námp te, wokwaek profet fákáreao sériap kar sámprrá, ‘Oukoumwan te wae kare korop námp’rá érik farákáp námpon. Tá Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp firan kápae kare wounápnámp kar farákáp námpon.

Jisas Krai yakámp fi mekamp appeyaenánpomp e

1 ¹ Mámá te Jisas Krai yakámp fi mekamp appeyaenápono: Manénkir yakámp te Abraham. Tá am feknámp koropea Devit. Tá am fekampao Jisas Krai koropámpon.

² Abraham te Aisakomp naropwar.

Tá Aisak te Jekopomp naropwar.

Jekop te Juda mwearoamp naropwar.

³ Tá Juda te Peres, Seramp naropwar. Am tárápyaramp éntupwar te Tamar.

Peres te Hesronomp naropwar.

Hesron te Ramomp naropwar.

⁴ Ram te Aminadapomp naropwar.

Aminadap te Nasonomp naropwar.

Nason te Salmonomp naropwar.

⁵ Salmon te Boasomp naropwar. Boasomp éntupwar te Rahap.

Boas te Obetomp naropwar. Obetomp éntupwar te Rut.

Obet te Jesimp naropwar.

⁶ Jesi te King Devitomp naropwar.

Devit te Solomonomp naropwar. Maomp éntupwar te wokwaek Yuraiamp yupu yakámp.

⁷Solomon te Rehoboamomp naropwar.

Rehoboam te Abaijamp naropwar.

Abaija te Asamp naropwar.

⁸Asa te Jehosafatomp naropwar.

Jehosafat te Jehoramomp naropwar.

Jehoram te Usaiaomp naropwar.

⁹Usaia te Jotamomp naropwar.

Jotam te Ahasomp naropwar.

Ahas te Heseкаиamp naropwar.

¹⁰Heseкаиa te Manasamp naropwar.

Manasa te Amonomp naropwar.

Amon te Josaiamp naropwar.

¹¹Josaia te Jehoiakin ntia maomp mwearoamp naropwar. Am ke fek táman Babilon mekamp ami koropea Israel fi éréképá tukupea Babilon mek fápákamánki kákaponó.

¹²Tukupea am Babilon mek yakápap fekamp Jehoiakin Sealtielomp naropwar.

Sealtiel te Serubabelomp naropwar.

¹³Serubabel te Abiutomp naropwar.

Abiut te Elaiakimomp naropwar.

Elaiakim te Asoromp naropwar.

¹⁴Asor te Sadokomp naropwar.

Sadok te Akimomp naropwar.

Akim te Eliutomp naropwar.

¹⁵Eliut te Eleasaromp naropwar.

Eleasar te Matanomp naropwar.

Matan te Jekopomp naropwar.

¹⁶Jekop te Josepomp naropwar.

Josep te Mariamp poumarop.

Maria te Jisas sámpámpono. Man te 'Krais'rá sér i konapono.

¹⁷Am te am kear ponankor Abraham feknámpia koropea King Devit yakámp fek te ankár fére-sámpramp kearono. Tá King Devit yakámp feknámpia ponankor koropea Israel fi Babilon mek tukupea fákapá yakáp nap te, ankár fére-sámpramp kearono. Tá Babilon mek fákapá yakáp nap te, ankár koropea Krais yakámp fek te, ankár fére-sámpramp kearono.

Josepo enselén nkemp kar

Luk 2:1-7

¹⁸Maria Jisasén sámpám kar te ará: Man Josepo sámp naenámpria kar yoroiaPON. Aenapan maok, oukoumwan Josepént yak mo nánko,

Yiki Kor Spirit yare mek ék nánko, Maria táráp yakánko nkeapon.^a 19Maompor kar yoroinap arop Josep te, yae-párák yakeanám yupu sámp nae ri námp kwamp, pwar naeria. Aenámpao maok, Maria pwarápaé antánoria, man yopor mo, sánánkar porokwe fek pwar naeria ninik. 20Josepo takrá ninikia kumuruk amprá yém nkenko maok, Kwaromp enselo Josepén sérrá, “Josep, Devitomp ou fekamp táráp e! Amo apápriaka amo sámp nanap yupu Marian pwar kwapono. Amo wawae! Am táráp Mariamp yare mek yak námp te Yiki Kor Spiritao sánk námpono. 21Mao poumou-táráp sámp naenámpon. Am táráp sámpeanánko, amo maomp e ‘Jisas’ ri papampo. Am te arak naenámpon: Koumteouráp aropamp kwatae ninik tirá épériaka am fárákapan warko érékép naenámpon.” Enselo makrá sérimpono.^b

22Manénkir kar Kwaro náráp profetén ninik sánkánko, profet wawiaka arakrá sér, 23“Wawenke! Yupu oukoumwan énkirao, táráp yare yakea, poumou-táráp sámp naenámpono. Aenánko maomp e te ‘Imanuelono’rá sér mwanapono.” Am e fi te arakrianono: Kwaro nomont yak námpon.^c

24Josepo am yém nkea pwarará fárámprá Kwar Tokwaeramp enselo man séri námpaok yupu wae fwap sámp. 25Aempao maok, mao te mént yáarak mo, akwapea Maria poumou-táráp sámpá yakánko, maomp e ‘Jisas’ ri papámp.

Ankwap fi mekamp mérnáp aropao koropea Jisasén nkeap kar

2 1Herot king yakámp ke fek, Maria distrik Judia mekamp taun Betlehem mek Jisasén tankámp. Wae tank nánko, wakmwaek ankwap fi mekamp térmeramp paokop yurukuprá mér i konap arop fárákap yámar aoknám mwaeknám taun tokwae Jerusalem mek aokapono. Aokea maok, arakrá sér, 2“Táráp yink mapek sámpnap Juda firamp king te maok yakáne? Mao koropnám ke fek yámar aoknám mwaeknám térme tokwae wourékam aok námpon. Aenánko yino man lotu mwaria korop námpon.” 3King Heroto am kar wawiaka apápiaka kour me woukoup. Jerusalem mekamp koumteouráp aropao kor apápria kour me woukouriap. 4Heroto pris tokwae fákáre, tá Israel mekamp lo yénkrá farákáp konap arop makiaka ponankor koupoukarea fákeyakrá turunkup, “Krais te mam némpouk korop naenámpono?” 5Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Judia mekamp taun Betlehem mek korop naenámpono. Profet wokwaek kar kumwimp kar makrá sénámpon,^d

6 ‘Judamp apár mekamp Betlehem e!

Juda mekamp am meknám arop tokwae koropnap taunrént amo te e tokwaeráp karenono.

Nánkárap wakmwaek amo feknám arop tokwae koropeaka

^a 1:18 Lu 1:27,35 ^b 1:21 Lu 1:31, 2:21 ^c 1:23 Ais 7:14 ^d 2:5 Jo 7:42

onomp Israel fi taokeyaknámp arop yak naenámpon.’ ”^e

⁷Aerapo maok, Herot kánánkámp am koropnap mérnáp aropan wumwiria fákeyakrá am fákáreran turunkrá, “Makár am térme tokwae korop námpono?” ⁸Aeria maok, am fárákapan, yumo Betlehem mek tukupenkria tirá kérépria maok, sérrá, “Yumo tukupeaka am táráp fwapnae karia oupourouunkia nke kipo. Táte yumo nkea nap kwamp te, yumo koropea onan sénapo, ono kuri akwapeaka man lotu nanampono.”

⁹Aeránko maok, kingomp kar wawiaka man pwarará wae tukup. Tukup napo, am térme tokwae manénkir yámar aoknámp mwaeknámp aokánko nkeap támao, mekia akwap nánko, wakmwaek tukup napo, táráp tanknámp nap fununként yámar mek yakámp. ¹⁰Am fárákapano térme nkeaka warákára wae. ¹¹Aea maok, nap mek yinkeá, táráp ntiaka éntupwar Marian nkea maok, kwaráp torokomprá apárok me pékéria, am tárápan lotu. Aeria maok, am fákárerao paus aokor-aokoria maok, man mani tokwae fekamp ankank nénkap te gol, paura nánákáre yankap konap, sanda kwapwe kare, makia nénkapono.^f ¹²Takia napo maok, Kwaro am fárákapan yémén sérrá, “Yumo te warko Herotonámpok tukup kwapono.” Makrá sérámpantá maok, am fákárerao ankwap mwae-porok námokuráp némpouk tukupapono.

Josepo táráp kounte éréképea Isip mek akwapámp kar

¹³Takia tukupapo maok, wakmwaek Kwaromp ensel kumuruk yémén Josepén sérrá, “Herot te am táráp oupourouunkia porokwap pap naereane. Amo fárámpará táráp kounte éréképrá Isip mek farákapea akwapae. Amo Isip mek yak napo, nánkár ono warko amwan sénanko, korop nanapono.” ¹⁴Kwaro aerá séránko maok, Josepo ankár am kumuruk táman fárámpará táráp sérar éréképea Isip mek akwapá yakrá akwapea, Heroto wae sumpwi. ¹⁵Am ke fekimp te Tokwae Karao profetomp top kor fek sérimp kar mént pwi námpono. Mao sérrá,

“Onomp poumou-táráp Isip mek yak námp wumwi nanko, korop naenámpon.”^g

Heroto séránko kápae kare tárápu fupukrá kákap kar

¹⁶Heroto am yámar aoknámp mwaekamp mér tokwaeráp aropan, yumo Judamp kingén lotuia pwararea, warko koropea onan sér kipria yépék. Yépékrá yak nánko, námwan yankar séri nap wae méria yonkwae pwarámp. Mao am yámar aoknámp mwaekamp mér i konap aropan térme nkea sériap ke táman ninik. Aeria, arop ankwap fárákab Betlehem mek tirá kérépria maok sérrá, “Yumo tukupeaka Betlehem mek, tá am fekmwaek némp wonae fik yak námpan oupourouunkrá, poumou-tárápu

^e 2:6 Mai 5:2 ^f 2:11 Ais 60:6 ^g 2:15 Hos 11:1

ponankor oukoumwan yinink yopwar monap fupukrá kákenke.”¹⁷ Am tak nap te, Kwaro profet Jeremaian sánkámp karao kare korop námpono. Am te arakrá sérimpon:

¹⁸ “Wa napo, Rama mek éménka waeria yonkwae fi. Am te Resel náráp tárápuantá ém nánko, koumteouráp arop fárákap man yonkwae porokwe pap mwanap pourou mono. Waeman maomp tárápu te ankwap yiki yak mono, ponankor kar fupukrá kák naponu.”^h

Josepo táráp koumte éréképea arákarrá koropámp kar

¹⁹ Wakmwaek Herot wae sumpwi tenánko maok, Kwaromp enselo kumuruk Josepén Isip mek yém sérrá, ²⁰ “Am arop fákáre táráp porokwap pap mwaria nap te wae surumpwi tenape. Amo fárámpará waráp táráp koumte éréképea warko arákarrá Israel fi mek akwapampo.” ²¹ Aenko maok, Josep wae fárámpará táráp koumte éréképrá Israel fi mek tukupapono.

²² Josep Isip meknámp koropánko maok, arakrá sér, “Arkelaus te maomp naropwar Heroto apár Judia mek king yakámp éri mek warko mao king yakáne.” Makrá sérapo maok, Josep apápiaka ampok akwap mo. Aenko maok, Kwaro kumuruk Josepén yém sénámpantá maok, warko am feknámp distrik Galili mek akwapeaka, am mekamp taun Nasaret mek yak. ²³ Tá taknámp, profeto sériap kar mént pwi námpono. Mao sérrá, ‘Man te Nasaret mekamp aroprá mwanap’rá sérimpono.’ⁱ

Ént mek nérrá kák konámp Jono farákápámp kar

3 ¹ Warko wakmwaek arop ént mek nérrá kák naenámp Jon koropea distrik Judia mek arop yak mo apár mek yakrá koumteouráp aropan kar farákápria arakrá sér, ² “Yumo kwatae ninik te ankár younkwe mwaek sirarrá Kwaronámpok koropenke! Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp te waeman wonae fik korop námpon.”^j ³ Am Jon te wokwaek Kwaro profet Aisaian ninik sánkánko sérimp arop támaono. Mao arakrá sér,

“Arop yak mo apár meknámp arop ankárankao wumwia sérrá,
“Tokwae Karao korop naenámp mwae nánapria fwapokwapenke!
Mao korop naenámp mwae kup korokorenámp

^h 2:18 Stt 35:19; Jer 31:15 ⁱ 2:23 Lu 2:39; Jo 1:45-46 ^j 3:2 Ais 40:3

ékékérrá párakopenke!’ ”

⁴Mao te waempyam kamel pwae fek yoroi napan yirimpea amore mek let fákáap te konámpono. Aeria mao te yao pwae mekamp tákár ntia éntu éntan saráp fárimpon. ⁵⁻⁶Am ke fek táman kápae kare arop Jerusalem mekamp, tá kápae kare Judia mekamp, tá ént Jordan fik mwaekamp Jononámpok koroepa náráp kwatae ninik farákáprá sénapo, Jono am arop fárákapan ént Jordan mek nérrá kákámpon.

⁷Aeria Jono nke nánko, kápae kare Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáre ént mek nér mwaria korop napo maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo kwatae kare arop yumo te tákam-ti kwatae niampon! Yumo yiráp kwatae ninik taki fákeyakápria ént mek néria napo, Kwaro yumwan yopor mo naenámpria nape? ⁸Táte yumo yae-párák kare paokop nap fek kwatae ninik younkwe mwaek sirarrá Kwaronámpok korop nap érik yénképano.^k

⁹Tá yumoku kok sérarrá, ‘Yino Abrahamomp ou fekamp tárápuara, yinan Kwar te yopor mo, fwap naenámp’ an mpwe kwapon. Aerá sénapan maok, ono yumwan sénampon: Kwaro yumwan wampwe kwaeri pwarará, fwap mapekamp mámá yumwi kápae karean Abrahamomp tárápu yororá kák naenámp.^l

¹⁰Ankomwar wae yao karámp naenámp nánapi yak námpono. Yao ponankor kwapwe kare ki tank mo i konámp te, kar-tokopea yaomwi mek épér mwanapon.

¹¹Ono yumwan ént fek nérrá kák namp te, yumo wae kwatae ninik younkwe sinapan yénkép námpon. Aeno arop wakmwaek korop naenámp te, yumwan Yiki Kor Spirit ntia yaomwi fek nérrá kák naenámp. Maomp kárákáre te onomp kárákáreran kámákár akwap námpon. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp su samp nanamp^m pourou mo nampon.ⁿ ¹²Mao námokuráp sabol yaek sayakrá wit yorokwaerá narek épér nánko, ouwirao tiri amwar poporokomprá, námokuráp wit kare wit koupoukour konap nap mek kákea pwarará, tiri te ankár torokwar mo i konámp yaomwi mek yank naenámp.”

Jisas Jonomp yaeknámp ént mek anámpámp kar

Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34

¹³Aenánko am ke fek táman Jisas apár Galili pwarará ént Jordan mek akwap. Mao Jononámpok akwapea maomp yaeknámp ént mek anámp naeria. ¹⁴Aenánko maok, nopok Jono man taokarrá sérrá, “Nopok amo maok

^k 3:8 Ap 26:20 ^l 3:9 Jo 8:33-40; Ro 4:11-12 ^m 3:11 ‘Su samp nanamp’: Arop tokwaeramp pukamp su fekamp paok aokoroepa sámpnámpt tére kwatae te, maomp kwaporok tére konámp aropao saráp i konámpono. Jonomp ninik te ‘Jisas te Kwar Tokwae nampara, námo take pourouráp tére konámp aropamp yae ankore mek yak namp’rá sénámpon. ⁿ 3:11 Jo 1:33; Ap 1:5

onan ént mek anámpá papae. Amo te mokopia ononampok korop naponó?"
 15 Tá nopok Jisaso man sérrá, "Fwapono. Amo ono sénampaok napo, Kwaro arop warko érékép naenámp ninik ponankor pwi yakano." Aeránko maok, Jono wae Jisaso sénampaok. 16 Jisas wae ént mek anámpea koupour kar forokor tará aokrá kárák fek fokopeyakrá yámar mek nke nánko, yámar mek fákárámp akwap nánko, Kwaromp Yiki Kor Spirit ant yuri niamp arákarea ékia Jisasomp pourouk tank. 17 Aenánko yámar meknámp arop kar niampao wumwiria sérrá, "Támáte onomp tárápono. Ono man warákár tokwaeria ono man nke namp te, kwapwe kare námpono."º

Satano Jisasén poupwekápimp kar

4 1 Am ke fek táman Satano Jisasén poupwekápanoria, Yiki Kor Spiritao Jisasén warámpea arop yak mo apár mek sakwapá pwar.^p
 2 Aenánko Jisas fir fár monámp yae te, yiawor fére-sámpramp yámar ntia kumur yakria, mao mwae touwe tokwae. 3 Aenánko man poupwekáp naenámp arop wae koroepa sérrá, "Amo Kwaromp tárápao nap kwamp te, má tankápnámp yumwi má sénapo, pan arákár nánko fárae." 4 Aenánko maok, nopok Jisaso man sérrá, "Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon, 'Fir támao mwar te aropan yiki yak sánk mono. Arop Kwaromp Kar sámp námpao maok, yiki yak sámp konámpon.'"^q

5 Aerá sénánko, Satano warko Jisasén warámpá akwapea Kwaromp yiki kor taun tokwae Jerusalem mekamp lotu nap tokwae yumuntuk narekamp wi fek páte yakrá 6 man sérrá, "Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, amo apárok far-kirékapae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: 'Mao náráp ensel fárákapan sénánko, amwan yaewourria, mao fwap amwan náráp yae sampiká apárok pap napo, amwan yumwirao pu kwae mek párákap mo, fwapono.'"^r 7 Nopok Jisaso man sérrá, "Kwaromp Buk fek ankwap kar sénámpon: 'Amo waráp Kwar Tokwae Karan poupwekápi kwapono.'"^s

8 Tá warko Satano Jisasén warámpá pokea narek faonkwe tokwae fek yakria, apár fi tokwae ponankor ntia am mek yakápnámp ankank ponankor yénkria sérrá, 9 "Amo onan kwaráp torokomprá me kor woukouprá lotu napo te, mamá kápae kare ankank máte amwan sánk nanampon." 10 Aerá sénánko, nopok Jisaso man sérrá, "Satan, amo nkwampok akwapae! Kwaromp Buk fek sérrá, 'Amo ankár waráp Kwar Tokwae Kar ankárankan saráp loturia ankár maomp térean saráp téreampo'rá sénámpon."º

11 Aeránko maok, Satan wae Jisasén pwarará akwap nánko, ensel fárákap koroepa Jisasén yaewouriapon.^u

º 3:17 Mt 12:18; 17:5 p 4:1 Hi 2:18; 4:15 q 4:4 Lo 8:5 r 4:6 Sng 91:11-12

s 4:7 Lo 6:16 t 4:10 Lo 6:13 u 4:11 Hi 1:14

Jisaso distrik Galili mek térerá akwapámp kar*Mak 1:14-15; Luk 4:14-15*

¹²Am ke fek Jisaso wa nánko, ‘Jonén kalabus mek fákapa pap nap’rá sénapantá, mao distrik Galili mek akwap. ¹³Akwapea taun Nasaret mekia akwapeaka Kaperneam mek yak. Am Kaperneam te ént aokore fek apár Sebulun ntia Naptali fi yaknám mwaek yak námpon. ¹⁴Mao tak nám te waeman Aisaia wokwaek sérinám kar méntér pwi námpon. Mao sérrá,

¹⁵“Sebulun fi ntia Naptali fi mwaek
ént aokore fek akwapnám mwaeak akwapea
Jordan mek ankwap arop fárákan
distrik Galili mek kounteouráp arop
kirikip mek tankápria wae tokwae nke naponu.

¹⁶Am kounteouráp arop fárákan
sumpwi mwanap kirikip tokwae mek tankáp napo,
am fárákapaonapok wae tokwae korop námpon.”^v

¹⁷Am ke feknám pia Jisas wae kar fárákápria mao sérrá, “Yumo kwatae ninik wae pwareнке! Kwaro maomp firáp taokeyaknám te wae wonae fik korop námpon.”

Jisaso arop yiaworaopwe éréképámp kar*Mak 1:16-20; Luk 5:1-11*

¹⁸Jisaso ént Galili aokore firi akwaprá nke nánko maok, Saimon Pita ntia Andru mwear ént aokore mek umben sirarrá yak. Am arop yawor te takrá éntékam ti ko am fek mani sámp konepono. ¹⁹Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo onomp wakmwaek koropenke! Ono yumwan Kwaronámpok arop éréképá korop nenep yénkép nae.” ²⁰Aeránko maok, am arop yawor koupour kar umben fekamp tére pwarará Jisasomp wakmwaek akwapepono.

²¹Takia akwaprá ankwap ke fek nke nánko, Sebedimp táráp Jems ntia maomp nánae Jon, tá maomp naropwar Sebedi makia bot mek yakáprá náráp umben me aompoprá fwapokwaprá yakáp. Aenapo Jisaso am arop yaworan wumwi nánko, ²²am arop yawor náráp bot ntia naropwar pwarará Jisasomp wakmwaek akwapepono.

**Jisas Kwaromp kar fárákápria kápae kare aropamp pourou fwapo-
kwapimp kar***Mak 3:7-8; Luk 6:17-19*

²³Mao akwapea Galili mekamp kápae kare némpouk mwaek yárákrá kounteouráp aropan lotu nap mek kar yénkrá fárákáp. Mao

^v 4:15-16 Ais 9:1-2

Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar farákápria, arop fárakapamp pouroukamp nkwakwe make touwe fwapokwaprá kákámpon. ²⁴Mao takrá térenámp kar sérarrá tukupea apár Siria mek mwaekamp ponankor némpouk. Aenapo maok, am mekamp kápae kare arop nkwakwe make touwe sámpnap arop, tá pourou mek touwe tokwae sámp nap arop, tá kwatae-aropao pourou mek noumpoukoup námp, tá arop apárok piká párákaprá kour me woukouna wae konap arop, tá kour ponankor surumpwinámp arop fárakap, am ponankor Jisasomp wonae fik éréképá korop napo, Jisaso am fárakapan fwapokwaprá kákámpono. ²⁵Aenánko kápae kare koumteouráp arop Galili mekamp, tá Dekapolis mek mwaekamp, tá Jerusalem mekamp, Judia mek mwaekamp, Jordan ankwapmwaek fik mwaekamp, am fárakap nke mwaria Jisasomp wakmwaek tukupapon.

Jisaso faonkwe wi feknámp farákápámp kar

5 ¹Jisaso am kápae kare koumteouráp arop táman nkea ankwap faonkwe fek poká tank nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárakap maonámpok korop. ²Aenapo, Jisaso am fárakapan arakrá sér,

Kwaro ourour nénk naenámp kar

³“Am arop fárakap, Kwaromp ninikan mér mwanámp pwi moianrá ninik napan te, Kwaro ourour nénk naenámpon. Mao te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp mek yakáp mwanapon.

⁴Tá arop fárakap éménkrá yakáp napan te, Kwaro ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Mao fwap am fárakapamp ninik kwapwe karerá kák naenámpon.”^w

⁵Arop fárakap námokuráp e anámprá sánánkar yakáp i konapan te, mao ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Mao ‘Am fárakapan kápae kare ankank nénk nanamp’rá sérinámp ti mwanapon.”^x

⁶Arop fárakap Kwaromp ninikaok akwap nae kar kikiankria fir fánae kar námp niamp, tá éntan nikip námp niamp námpan te, Kwar ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Mao am fárakapamp ninik mek pwirá kák naerámpon.

⁷Tá arop fárakap arop ankwap fárakapan aropomp napan te, Kwaro ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Mao nopok am fárakapan aropomp naerámpon.”^y

⁸Arop fárakap maomp ninik yiki kukarrá yakáp napan te, Kwaro ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Am fárakap fwap man nke mwanapon.”^z

^w 5:4 Yé 7:17 ^x 5:5 Ef 4:2 ^y 5:7 Je 2:12-13 ^z 5:8 1 Jo 3:2-3

⁹Arop fárákap arop ankwapao yoporrá yorowar napo, taki kwaponoria yonkwae porokwe pap napan te, Kwaro ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Mao am fárákapán ‘Yumo te onomp tárápuno’rá sénaenámpon.

¹⁰Arop fárákap yae-párák kare ninikaok tukup nap fek, aropao touwe kwatae sánk napo te, Kwaro am fárákapán ourour nénk naenámpon. Am ourour te ará: Am fárákap te Kwaro náráp firáp taokeyaknám mek yakáp mwanapon.^a

¹¹Táte arop fárákapao yumwan nke napo, yumo ononampaok napo, am fek yumwan wouroump kar sérarrá yumwan sámpá yampourourá, nkwakwe make kwatae kar kwekárrá sérar napo te, Kwaro yumwan ourour nénk naenámpon.^b ¹²Yumo fwapono, yonkwae kárámprá warákárrá yakáp kip. Yumo nopok sámp mwanap ankank tokwae te yámar mek tank námpon. Yumwan am tak nap te, wokwaek profet fákáreran mékir sámpá yampourouiap táman napon.”^c

‘Jisasomp firáp arop oukwe ntia wae niamp’rá sénámp kar

Mak 9:50; Luk 14:34-35

¹³Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo onan éntér papnap arop fárákap yumo te oukwerao napenámp niampon. Aeno táte oukwe nape konámp pwar nánko te, nomo mokopianánko am oukwe warko nape naenámpon? Taknám oukwe te warko nape naenámp pourou mo námpara, arop fárákapao apárok wakár-sitenapo, arop am fek pumpur i konapono.

¹⁴Yumo te apárokamp wae niampon. Némp narek faonkwe wi fek yak námpe te, am fekamp yaomwi wae te mek wouroumpetak mo i konámpon.^d ¹⁵Tá arop lam pounkouroupea te, tap woukwapá pap mo i konapon. Ankár narek kákánar fek páte napo, am nap mek yakápnap arop fárákapán wae sánk konámpon.^e ¹⁶Táte taknám yiráp waerao kor kounteouráp arop nke nap fek wae kwapwe nánko, am fárákapao yumo kwapwe kare ninik nap nkea am fárákap fwap yámar mek yaknám yiráp Naropwaromp e narek sampok mwanapono.”^f

Kwaromp lo kar

¹⁷Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ono lo ntia profet fákáreramp kar sámp-sinaeria ék nampan mpwe kwapono. Ono te am táman tirá épér mono. Ono korop namp te pwi kare pap nanampria korop nampono.^g ¹⁸Ono yumwan kare kar sénampon: Nánkárap mokopia yámar ntia apár pwar námpon kor, lo kar ankwap kánanke moyak mono.

^a 5:10 1 Pi 3:14 ^b 5:11 1 Pi 4:14 ^c 5:12 Je 1:2 ^d 5:14 Jo 8:12 ^e 5:15 Mk 4:21

^f 5:16 Jo 3:21; Ef 5:8-9; 1 Pi 2:12 ^g 5:17 Ro 3:13

Ankár lo te taki yakrá akwapea am kápae kare ankank loao sénámp korop naerámpon.^h ¹⁹Aeno táte arop lo kar ankwapmwaek kánanke wae sir konámpao, arop ankwapan kor, take pourouráp ninik fek yénk námp te, maomp e te Kwaromp firáp arop yakáp nap mek te kánanke kwarok námpon. Aeno arop lo karwaokria, kounteouráp aropan kor ‘Mántwaokenk’ ria farákáp námp te, maomp e te Kwaromp firáp arop yakáp nap mek tokwae kari yak námpon.ⁱ ²⁰Ono waeman yumwan sénampon: Yiráp Kwaromp karwaok ninik kwapwe, lo yénk i konap arop ntia Farisi fákáreao i konap ninikan kámákár akwap mo námp te, yumo Kwaromp firáp mek yakáp mwanap pourou mo karenono.”^j

Arop ankwapént kar fwapokwap i konap kar

²¹Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Am lo kar wokwaek yiráp appeyaenáp sámpap te yumo wae wawi napon. Am te arakrá sénámpon: Amo arop sámp-wouroump kwapon. Tá arop ankwapao arop sámp-wouroump námp te, mao te ankár kot naenámpon.^k ²²Aeno ono yumwan sénampon: Arop náráp ankwapnápén yoporianámp te, mao te kot naenámpon. Tá arop ankwap náráp ankwapnápén wouroump kar sénámp arop te, mao te Juda Kaunsil fákáre ou mek kot naenámpon. Tá arop ankwap ankwapao pwarápae tokwae sámp naenámp kar sénámp te, Kwaro man yaomwi mek sinaenámpon.”^l

²³Ae naenámpara, amo waráp ofa lotu nap tokwae mek Kwarén sánk naeria sakwap napao, amo waráp ankwapnáp amo maninapan ninik tokwaenámp ninik nap kwamp te, ²⁴amo ankár waráp ofa alta wonae fik pátará, manénkir akwapea waráp ankwapnápént amo aminap kar fwapokwapampo. Amo fwapokwapia pwarará maok, amo warko akwapea waráp ofa Kwarén sánkampo.”^m

²⁵Táte arop ankwapao amwan kot naerianánko te, yumo oukoumwan mwaeak akwap nep fek táman amo koupour méntér kar fwapokwapampo. Takria amwan am aropao kot i konámp aropamp yaek pap nánko, kot i konámp aropao amwan plismanomp yaek pap nánko, amwan plismano yae-souwe fákapea kalabus nap mek papantáno. ²⁶Ono amwan kare sénampon: Amo ankank ponankor manénkir nopok sánk moia te, amo kalabus nap te pwar akwap mono.”

‘Poumarop ankwapamp yupu nkea kikianki kwapon’rá sénámp kar Mak 10:11-12; Luk 16:18

²⁷Tá Jisaso ankwap kar sérrá, “ ‘Ankwapamp yupurént, poumaropént kokopori kwapon’rá sénámp te wae wawi napon.”ⁿ ²⁸Táte ono yumwan

^h 5:18 Lu 21:33 ⁱ 5:19 Je 2:10 ^j 5:20 Mt 23:3; 2 Ti 3:5 ^k 5:21 Kis 20:13 ^l 5:22 Je 3:6; 1 Jo 3:15 ^m 5:23-24 Mk 11:25 ⁿ 5:27 Kis 20:14

sénampon: Arop ankwapao yupu ankwapan yi fek saráp nkea, man kikiank nám̐ te, waeman maomp ninik mek te wae méntér kokopor nám̐on.

²⁹Takria te, waráp yirao amwan kwatae ninik mek sámpá akwap nánko te, amo ankár am yi wurukupea sirampo. Yae-párák am taknámp pourou ankwapmwaek moyak nánko, amo fwap waráp pourou ponankor yaomwi mek pik mo naenámp̐on. ³⁰Táte amo waráp yae-párák mwaek yae koranánko, kwatae ninik mek piká párák̐ap nap kwamp te, amo ankár am yae kor karámp̐-tákapea sirampo. Am pourou ankwapmwaek ták-sirarea napo maok, fwap waráp pourou ponankor yaomwi mek pik mo naenámp̐on.”

‘Arop yupu pwar kwapono’rá sénámp̐ kar

³¹Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Wokwaek te arakrá sér i konapono: ‘Arop ankwap náráp̐ yupu pwar naerámp̐ kwamp te, ankár am yupu pwar konap pepa kumwia man sánkea pwar naenámp̐on.”^o ³²Aenámp̐an maok, ono yumwan sénampon: Aropao náráp̐ yupu arop ankwapént kokopor mo nám̐pan kwaporok pwar nánko, akwapá ankwap nap mek tank námp̐ te, am arop támao nánko, am yupu poumou nap mek tank naenámp̐ lo kwe-pwararea kokopor nám̐on. Tá taknámp̐, arop ankwap poumaropao pwate nánko yaknámp̐ yupu sámp̐ námp̐ te, mao kor poumou nap mek tanknámp̐ loan kwe-pwararea kokopor nám̐on.”

‘Narekamp ankankráp’rá séri kwapono

³³Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Tá ankwap kar appeyaenáp fákáreráo sámp̐ap yumo wokwaek wawi nap te ará: ‘Amo ankwap ankankan “Kare kar narekamp ankankráp tak nanamp̐”rá sénap kwamp te, kwekária pwar kwapono. Amo ankár Kwar Tokwae nke námp̐ fek am sérinapaok taknámp̐ karampo.”^o ³⁴Aean maok, ono yumwan sénampon: Yumo ‘Narekamp ankankráp’rá séri kwapono. Ankár mo karono. Yumo kar ankwap fou e séria ‘Yámar me’ séria, am fek fou e séri kwapono. Am te Kwaro am fek tank námp̐ támaono. ³⁵Yumo ‘Mámá apár’ séria, am fek fou e séri kwapono. Am te Kwaro tankria am fek pu pátea tank námp̐ támaono. Tá yumo ‘Taun Jerusalem’ séria, am fek fou e séri kwapono. Am Jerusalem te King Tokwaeramp taun nono. ³⁶Tá amo waráp̐ yépe kor séria am fek fou e séri kwapono. Am te amo me pwae ankwap wupwi pap, tá yákáre pap nanap pourou mono. ³⁷Aeno am take pourouráp̐ kar farákáp̐ nap te, Satano nénk nám̐on. Yumo ankár ‘Yeno’rá sér, tá ‘Mono’rá sénap te, wae támaono.”^q

‘Yumwan napo te, nopoki kwapono’rá sénámp̐ kar

Luk 6:27-31

³⁸Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Wokwaek arop fárákapao arakrá séráp̐ yumo wae wawiap̐on: ‘Arop ankwapao waráp̐ yi porokwapá koraokop

nánko te, nopok kor am aropamp yi porokwapá koraokopampo. Tá arop ankwapao waráp yu kor porokwapá kirikip napo te, nopok kor am aropamp yu kor porokwapá kirikipampo.^r 39 Aerá séri napan maok, oukoumwan te ono yumwan sénampon: Arop yumwan kwatae sokoro napo te, nopoki kwapono. Arop ankwap waráp wapra kor fek porokwap nánko te, amo ankár sámp-arákarrá ankwapmwaek wapra kor sánkampo.^s 40 Táte arop ankwap amwan kotria waráp siot sámp naeria nánko te, amo waráp saketan kor man sánkampo.^t 41 Táte ami mekamp arop ankwapao amwan, náráp kápae sámpea, mwae kup ankárankamp kilomita fek akwapaeria kárakáre nánko te, amo ankár méntér akwapea mwae kup anánk kilomita fek yarakampo. 42 Táte arop ankwap amwan ‘Ankank sápaerá sénánko te, amo ankár man sánkampo. Táte arop ankwap ‘Amwan nánkár nopok sánk nanampan sápaerá sénánko te, man monoria younkwe sánk kwapono.”

Yopor aropan nouroup i konap kar

43 Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Wokwaek arop fárakapao arakrá séráp te yumo wae wawi napon: ‘Amo ankár waráp nouroupén saráp warákárria waráp yopor aropan te kokwarokampo.”^u 44 Aerá sériapan maok, oukoumwan te ono yumwan sénampon: Yumo ankár yiráp yopor aropan kor nouroupria, yumo ankár am arop fárakap yumwan sámpá yampourou nap ‘Man yaewourampo’ ria Kwarén sér kipo.”^v 45 Takria maok, yumo te yiráp yámar mek yaknámp Naropwaromp tárápu kare yakáp mwanapon. Mao te kwatae aropan kor yaewour, tá kwapwe kare aropan kor yaewourria yámar yokwap naenámpria narek pap námpon. Tá yae-párak karenap aropan kor yaewour, tá yae-párak monap aropan kor yaewourria warákam sámp-kérép konámpon.”^w 46 Táte yumo arop yumwan nouroup napan saráp nouroup nap te, yumo am fek nopok apae sámp mwanapon? Takis sámp konap arop fárakapao kor^x waeman tak i konapon. 47 Táte yumo yiráp ankwapyenápén saráp ‘Gude’rá sénap te, yumo apae ankank fek arop ankwap fárakapamp ninik kwapwe kámákár tukup napon? Kwarén mér monap arop fárakapao kor waeman tak i konapono. 48 Yumo ankár yámar mek yaknámp yiráp Naropwar yae-párak kare yak námpnámptaknámpt yumo kor yiráp ninik mek yae-párak kare yakáp kipo.”^y

Arop ankwapan yaewour i konap ninik

6 ¹Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo mér kipo: Yumo aropao ‘Náráp kwapwe kare ninik nkeanápono’ ria, mao érik nke nap

^r 5:38 Kis 21:24 ^s 5:39 Lu 6:29; Jo 18:22-23; Ro 12:17-19 ^t 5:40 1 Ko 6:7

^u 5:43 Lo 23:6 ^v 5:44 Lu 23:34; Ap 7:60; 1 Ko 4:12-13; 1 Pi 3:9 ^w 5:45 Ef 5:1 ^x 5:46 ‘Takis sámp konap arop’rá sénámp te, Juda arop fárakap Rom firamp ninikaokria am fek mani sámprá, tá náráp arop firamp yaekamp takis sámp napao maok, ankwapmwaek te námoku mwanámpria sámp konapono. Am fárakapan te Juda firao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konapono. ^y 5:48 Lu 6:36; 1 Pi 1:15-16

fek saráp arop yaewouri kwapono. Yumo takria te, yiráp yámar mek yaknámp Naropwaromp yaekamp nopok sámp mono.^z

²Táte amo ankank monámp aropan ankank sánk naeria te, am ‘Námo ankank nénk namp koropá nkeanápono’ ria karmékir sérarrá yáragi kwapono. Am te kwekár i konap aropao lotu nap mek mwae, tá mwae kupuk mwae takrá paokop i konap niampono. Am fárákap tak nap te arop fárákapao náráp kwapwe kare ninik nkea náráp e sakap mwanapria napon. Ono yumwan kare kar sénampon: Taknap arop fárákap te waeman nopok kor sámp nap támaono. Kwaro man ankwap mént tapokwap mono.^a ³Táte amo ankank monap arop fárákapan yaewour nae nap kwamp te, waráp yae-mánkwan mwaeekamp yae te yae-párák mwaeekamp yaerao sánk námp te mér naeane. ⁴Tak napo maok, waráp aropomprá tére nap sánánkar mek yak naenámpon. Waráp Naropwar te ankank mek yak námp nke konámpara, mao fwap nopok amwan sánk naenámpon.”^b

Kwarén kar toropwap mwanap kar

Luk 11:2-4

⁵Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo Kwarén kar toropwap mwaria te kwekár arop fárákapao i konapnámpi kwapono. Am fárákap te aropao ‘Námwan nkeanápono’ ria lotu nap mek, tá arop koupoukour konap nap mek yakáprá Kwarén kar toropwap mwar kar kikiank i konapono. Ono yumwan kare kar sénampono: Am arop fárákap oukoumwan waeman nopok sámp napon.”^c ⁶Aeno amo waráp Naropwar Kwarén kar toropwap naeria te, amo ankár waráp nap aokore mek youmpea ménki kéri pwatea waráp Naropwar mek yaknámp man kar toropwapampo. Waráp Naropwar te ankank mek yak námp nkea mér námpara, amwan fwap nopok sánk naenámpon.

⁷Nánkár yumo kar toropwapria te kwaporok kápae kare kar mwar tokwaeri kwekár kwarén lotu i konap arop fárákapao i konap niamp fek séri kwapono. Am fárákap te ‘Yino kápae kare kar sénánko maok, Kwaro yinan fwap am ankank sámp naenámp’rá ninikria ni konapono. ⁸Yumo te am fárákapao i konap ninikaok tukup kwapono. Yumo oukoumwan Kwarén sér mo nap fek, yumo monap kápae kare ankank te mao wae méri yak námpon.”^d

⁹Yumo ankár arakrá kar toropwap kip:

‘Yámar mek yak konámp yinomp Naropwar e!

Waráp e te ankár yiki kare yakano.

¹⁰ Tá waráp firáp taokeyaknap ke ankár koropano.

^z 6:1 Mt 23:5 ^a 6:2 Mt 25:37-40 ^b 6:4 Kl 3:23-24 ^c 6:5 Mt 23:5; Mk 11:25; Lu 18:10-14

^d 6:8 Mt 6:32

Waráp térenap arop yámar mek
waráp ninikaok tukup napnámp taknámp,
yino kor ponankor apárok mapek
ankár waráp ninikaok tukup mwanámpono.

¹¹ Amo yinan mámá yae fek

fir fár mwanámp pwi naenámp sámpampo.

¹² Yino yinan aropao kwatae napo,

maomp kwataenap ninik nik mo,

pwar námpnámp taknámp,

amo kor yino amwan kwatae ninik námp nik mo pwarampo.^e

¹³ Amo yinan mokop nap nke naerianámp

ankank kwatae mek párapkop kwapono.

Amo yinan Satanomp kwataenámp ankank mekamp

éréképrá fwapnae mwae párapkopampo.^f

¹⁴ Yumo wawenk! Yumo arop ankwap fárákapao yumwan napo te, yumo am fárákapamp kwataenap ninik nik mo pwar kip. Yumo tak napo maok, yumo yiráp yámar mek yaknámp Naropwarén kwatae niniki napan kor, mao am tirá épéria nik mo pwar naenámp. ¹⁵ Aeno táte yumo arop ankwap fárákapao yumwan napo, maomp kwatae ninik nik mo pwar mo napo te, yiráp Naropwaro kor yumo man kwatae ninik nap tirá épéria nik mo pwar mo naerámpono.^g

Kwarén sér mwanap ke fek fir wuri konap kar

¹⁶ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo Kwarén fwapnae karia sér mwaria fir wuri nap kwamp te, kwekár aropao i konap niampia paokopi kwapono. Am fárákap te ‘Nomwan arop fárákapao “Fir wuri napon”rá wuri nkea méranápono’ ria éntupia me pwae fárákap moitea paokop i konapono. Ono yumwan kare kar sénampon: Am taknap arop fárákap te aropao waeman oukoumwan am aropamp e sámpea narek sampok napo, nánkár Kwaro maomp e narek sampok mono.^h ¹⁷ Aeno yumo Kwarén sér mwaria fir wuri nap kwamp te, yumo ankár warákárnámp aropamp yimetáp niamp fek paokop kip. ¹⁸ Yumo tak napo maok, arop fárákapao kor yumo fir wuri nap am wuri nke mo mwanapon. Yiráp Naropwar mek yak námp mao mwar fwap mér námpara, ankank mek yak námpan nkea nopok sánk naenámpon.”

‘Ankank kénki kwapono’rá sénámp kar

Luk 11:34-36; 12:33-34; 16:13

¹⁹ Tá Jisaso ankwap kar sérrá, “Yumo mámá apárok mapek yiráp kwapwe kare ankank kénkrá kákrá yakápi kwapono. Mámá apár mek

^e 6:12 Mt 18:21-22 ^f 6:13 Lu 22:40; Jo 17:15; 2 Te 3:3 ^g 6:15 Mk 11:25-26; Je 2:13

^h 6:16 Ais 58:5-9

te sárárao fánánko, tá sorok woukouria turupwi konámpono. Tá arop ankwap fárákap nap far párámpea ankank oukun ti konapono.ⁱ ²⁰ Aeno yumo yumokuráp ankank kwapwe kénkrá kák mwaria te, yámar mek maok kénkrá kák kipo. Yámar mek te sárár ntia sorokao ankank fépéránko, turupwi mo, tá oukun aropao kor nap far párámpeaka, oukun ti mo, fwapono. ²¹ Am waráp kwapwe kare ankank yaknám némpouk te, waráp ninikao kor am némpouk yak naenámpon.”^j

Arop pourou mek wae pouri yak naenám kar

Luk 11:34-36

²² Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yi te pourou mekamp lam niampon. Táte waráp yi kwapwe kare nám te, waráp pourou ponankor wakor wae niampon. ²³ Aeno táte waráp yi kwatae nám te waráp pourou ponankor kirikip námpon. Aenámpara, táte waráp pourou mek yaknám lam kirikip nánko te, am kirikip akwapea tokwae kar naenámpon.”

‘Arop ankárankao mani térerént Kwaromp tére naenám mono’rá sénám kar

Luk 12:22-31

²⁴ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Arop ankárankampao anánkaopwe arop tokwaeramp tére naenám mono. Mao am takria te, ankwap arop tokwaeran kokwarokria, ankwapan saráp warákár naerámpon. Tá ankwapamp karwaokria ankwapan younkwe sánk naeria námpon. Yumo te Kwaromp yae ankore mek yakáprá, maniamp yae ankore mek méntér yakáp mwanap pourou mono.

²⁵ Aenámpara, ono yumwan sér rae: Yiráp pourouan ninik tokwaeria ‘Nomo fir te apae fár mwareano, maokamp ént fár mwareano?’rá séri kwapono. Tá yiráp pourouk waempyam yirir mwanapan ninik tokwaeria ‘Maokamp waempyam sámpea yirir mwareano?’rá séri kwapono. Yiráp yiki yakáp nap te waeman firan kámákár akwap, tá yiráp pourouao kor waempyaman kámákár akwap námpon.^k ²⁶ Yumo antan nkenke. Mao te yopwar mek fir yoro moria, fir nap mek tirá koupoukour mo i konapono. Ae konapan maok, yiráp Naropwar yámar mek yak nám mao támao am antan fir nénk konámpono. Aeno arop yumo te tokwae karara, Kwaro yumwan waeman mér námpon.^l ²⁷ Tá yumo mekamp te wa taknám ninik tokwae fek fwap námokuráp yiki yak naenám ankwap ke kirimprá pap naenámpon? Am te tak mwanap pourou mono.

²⁸ Yumo apaeritea waempyam ankankantá ninik tokwae rap? Yumo yao fu émémi ‘Mokope pourouráp yakáp nap’rá nkenke! Mao te térea

ⁱ 6:19 Je 5:1-6; 1 Ti 6:9-10 ^j 6:21 Lu 18:22; Kl 3:1-2 ^k 6:25 Fl 4:6; Hi 13:5; 1 Pi 5:7

^l 6:26 Lu 12:6-7

waerá waempyam wour mo i konapon. ²⁹ Aeno ono yumwan sénampon: Wokwaek Solomono kápae kare mopor kákámpan maok, maomp mopor te am yao fu kwapwe kare niamp take mono.^m ³⁰ Yao fu oukoumwan yopwar mek yakeanámp te, oumpouran arop fárákapao am fárákapea yaomwi mek sir mwanapono. Am yao fu mwar wuriman, Kwaro mopor kwapwe pap konámpon. Aeno yumo koumteouráp arop yiráp mér te kánanke kwarokono. Yumo fwapia mérenke: Yumo yiráp yirir i konap ankank mo námpan kor, Kwaro fwap yumwan taokeyak naenámpon. ³¹ Yumo te ninik tokwaeria arakrá séri kwapono, ‘Nomo fir apae fár mwareano, ént apae fár mwareano, waempyam yirir mwareano?’rá niniki kwapono. ³² Am te Kwarén mér monap arop fárákapao yonkwae sékérá kápae kare ankankantá takrá oupourounk i konapono. Aeno yiráp Naropwar yámar mek yak námp te yumo ankár am kápae kare ankank fwap takrá ti mwanapria méri yak námpon. ³³ Aenámpan maok, Kwaro náráp firáp taokeyak konámp ntia maomp yae-párak kare ninik te manmékir oupourounkia nke kipo. Yumo tak napo maok, nánkár mao fwap yumwan am kápae kare ankankan kor nénk nae-námpon.ⁿ ³⁴ Aenámpara, yumo oumpouran mank te ninik tokwae kwapono. Oumpouran mank te nánkár oumpouran táman ninik mwanapono. Yumo oukoumwan mámá yae fekamp yumonapok koropnámp ninik tokwae te mámá yae fek saráp támaono.”

‘Arop ankwap fárákapan yurukupi kwapono’rá sénámp kar

7 ¹ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te arop ankwapao kwatae ninik námpan yurukupia man ‘Mao te kwataenámp’ ria wouroumprá séri kwapono. Yumo takia napo te, yumwan kor Kwaro yurukupia ‘Kwataenap arop’rá sénaeane.^o ² Yumo mokoep pourouráp ninik fek arop ankwapan yurukupia yoporia napo te, Kwaro kor yumwan take pourouráp fek yurukupia yopor naeane. Yumo aropan mokoep pourouráp ninik feki nap te, ankár take pourouráp ninik puri fek Kwaro yumwan yurukup naenámpon. ³ Amo mokopia waráp ankwapnápomp yi mekamp tiri kánanke nke napao maok, amokuráp yi mek yaknámp yao kárakére nik mo rape? ⁴ Amo mokopia fwap waráp yi mek yao kárakére yak nánko, waráp ankwapnápén sérrá, ‘Ono waráp yi mekamp tiri sámp-sinae’rá sénanapon? ⁵ Amo tak nap te, amo kwekár i konap aropono! Manénkir te amo ankár waráp yi mek yaknámp yao kárakére tokwae sámp-sirampo. Takitea maok, amo wakmwaek fwap énounkoup karia waráp ankwapnápomp yi mekamp tiri kánanke sámp-sinanapon.

⁶ Yumo yiki kwapwenámp ankank te asan sánk kwapono. Tá yumo yiráp anani kor kwapwe kouan sánk kwapono. Takria mao am anani kor pumpuri fápákárápria tákakarrá yumwan yourounkweantáno.”

^m 6:29 1 Kin 10:23 ⁿ 6:33 Sng 37:4,25; Lu 18:29-30; Ro 14:17 ^o 7:1 Ro 2:1; Je 4:11-12

Kwaro nomo sénámp karan wawia yaewour naenámp ninik

Luk 11:9-13

⁷Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo ankank moria Kwarén kar sénapo, mao yumwan am monap ankank fwap sánk nae-námpon. Yumo ankár ankank sámp mwaria, térerá oupourouunkria maok, yumo fwap nke mwanapon. Yumo ankár ménki fek poporokwap napo, Kwaro yumwan ménki kik-pwar naenámpon.^p ⁸Am te apae riteanápe, kápae kare arop wa mokop Kwarén kar toropwap nap te, wae fwap ankank ti konapon. Arop ankank sámp naeria oupourouunk námp te, fwap am ankank nke konámpon. Arop ménki fek poporokwap nánko te, Kwaro man ménki kik-pwar nae-námpon.^q

⁹Táte arop ankwapamp tárápao naropwarén ‘Pan sápaerá sénánko te, fwap yumwi sánk naenámp nie? Mono. ¹⁰Táte tárápao naropwarén sérrá, ‘Éntékam sápaerá sénánko te, tákam-ti sánk naenámp nie? Am táman kor mono! ¹¹Ae konapara, táte yumo kwatae ninikráp arop fárákap wuriman yiráp tárápan kwapwe kare ankank kwaporok sánk napara, am táman mér kipo: Yiráp Naropwar yámar mek yak námp te fwap man kar toropwapnap aropan kwapwe kare ankank nénk naenámpon.^r

¹²‘Arop námwan yaewouranápono’ ria ninik i konámp taknámp, yumo kuri arop ankwapan kor tak kipo. Mámá te Kwaromp lo kar fi kor, tá profet fákáreráo sériap kar fi támaono.”^s

‘Yiki yakáp mwanap mek youmpnámp ménki kánanke’rá sénámp kar

Luk 13:22-24

¹³Tá Jisaso ankwap kar sérrá, “Yumo te ankár kánanke kwarok ménki páraok tukup kipo. Aeno yaomwi mek pik mwanap mwaek akwapnámp mwae kup te yinkae tokwaeno. Aenánko kápae kare koumteouráp arop am mwaek tukup napon. ¹⁴Aeno yiki yakáp mwanap mwaek akwapnámp ménki te kánanke kwarokia mwae koukounkour napon. Aenánko, ankákáránk koumteouráp aropao mwar am mwae kup oupourouunkia nke konapon.”^t

Nomo ankár kwekár profetén mér mwanámp kar

Luk 6:43-45; 13:24-27

¹⁵Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te kwekár profetén mér kip. Am fárákap te sipsip yipi yiriria yumonapok korop napao maok, mek te yao pwae mekamp as kwatae kare niampono.”^u ¹⁶Aenapara, yumo fwap maonap ninikan nkea, mao te profet kare ni mo nierá yurukup

^p 7:7 Mk 11:24; Jo 14:13-14 ^q 7:8 Je 1:5; 1 Jo 5:14-15 ^r 7:11 Je 1:17 ^s 7:12 Lu 6:31; Ro 13:8-10 ^t 7:14 Jo 10:9; Ap 14:22 ^u 7:15 Ap 20:29; 2 Pi 2:1

mwanapon. Arop te fwap wain ki wiráp paok arák fekamp kánánpap mwanap nie? Ae te arop fwap kwantae ki káre apwar pwae fek tank nánko kánánpap konap nie? Am te mono.”¹⁷Tá taknámp kwapwe kare yao te kwapwe kare ki tank konámpon. Tá kwatae yao te ki kwatae tank konámpon. ¹⁸Kwapwe kare yao te kwatae yao ki tank mo i konámpon. Tá kwatae yao te kwapwe kare yao ki tank mo i konámpon. ¹⁹Kápa kare yao kwapwe kare ki tank mo i konámp te, arop fárákapao karrá tokopea yaomwi mek yank i konapon.”²⁰Ae konapara, yumo te kwekár profet fákáre mao námokunap ninik aran yumo fwap mér mwanapon.

²¹Yumo sérrá, ‘Náráp Tokwae Kar, náráp Tokwae Kar!’rá sér i konap kourmteouráp arop, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek te ponankor tukup mwanámpan mpwe ninik mwanape. Onomp Naropwar yámar mek yaknámp maomp ninikaok tukupnap arop fárákapao mwar, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek tukupá yakáp mwanapon.”²²Nánkár am Kwaro aropan yurukupnámp yae fek kápa kare arop onan sérrá, ‘Tokwae Kar, Tokwae Kar, yino waráp e fek profet tére námpon. Tá waráp e fek yino kwatae arop yéréperá kérépámpon. Tá waráp e fek yino kápa kare kárákáre tokwae yororoimpon.’²³Aerá sénapo, ono am ke fek am fárákapan érik arakrá sénanampon: ‘Ono yumwan kánanke mér mo nampon. Yumo te kwatae ninik i konap aropono. Onomp wonae fik te yakápi kwapon.’ ”

Nap ti konap anánkaopwe ninikan sénámp kar

Luk 6:47-49

²⁴Tá Jisas warko ankwap kar sérrá, “Arop ono sénámp kar má wawia mántwaok námp te, arop ankwap ninik kwapwerápao nap tiria oumpwar fi mek yumwi épéria fampá pwate nánko, nap kárákáre yak námp niampon. ²⁵Aenánko warákam ékria éntenk tokwae korop, tá kárákáre kor ouwi koropria am nap panánkár nánko, am nap tukur mo, fwap yak konámpon. Am te apae riteanápe, am oumpwar waeman kwar mek yak nánko, yumwi fémpéri tenapo, waeman am fek kárákáre yak námpon. ²⁶Aeno arop ono farákápnamp kar māmá wawia mántwaok mo námp te, épépérép arop ankwapao ént woupwi mek oup mek nap oumpwar yoroia tinámp niampon. ²⁷Takianánko te, warákam ékia éntenk korop nánko, kárákáre kor ouwi koropria am nap panánkár nánko te, am nap tukur pik naerámpon. Waeman kare kar tukur pikia kwatae akwap naenámpon.”

²⁸Jisas am kar farákápa pwaránko, kápa kare kourmteouráp arop fárákap wawia kokorokoria ninik tokwae. ²⁹Am te apae riteanápe, lo kar yénkrá farákápi konap arop fárákapao farákápi konap niamp mono,

ankár mér tokwaeráp aropamp kar kárákáre niamp fek am fárákapan yénkrá farákáp námpono.^z

Jisas lepra touweráp arop fwapi papámp kar

8 ¹Jisas wae am kar farákáprá yaknám am faonkwek pwarará pikánko, kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukup. ²Aenapo, oukoumwan arop ankárankamp lepra touwe kwataerápao^a koropea Jisasén nkea kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá, “Tokwae Kar, amo fwap tak naeria nap kwamp te, onan fwapi papae.” ³Aeránko maok, Jisas maonámpok nárákarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te amo oukoumwan fwapi yak nanapono.” Aeránko maok, ankár am ke fek táman maomp pouroukamp lepra touwe wae moyak nánko, am aropamp pourou wae kwapwe kare. ⁴Aenángo Jisas man sérrá, “Amo te máma ankank waráp pourouk korop nám maté, arop ankwapan séri kwapono. Amo akwapea waráp pourou prisén yénképria Moseso wokwaek sérimpnám taknám Kwarén ofa sánkampo. Aenapo maok, arop fárákap waráp touwe wae fwapnám mér mwanapon.”^b

Jisas ami fákáreamp Keptenomp tére arop fwapi papámp kar

Luk 7:1-10

⁵Jisas wae Kaperneam mek akwap nánko maok, Rom mekamp arop 100 soldia poukwapnám koropea Jisasén námwan aropomp naenám kar fek arakrá turunk, ⁶“Tokwae Kar e! Onomp tére konám arop mao touwe sámpea nap mek amp námpono. Maomp kour te sumpwi yak nánko, am kour touweantá arokwap námpon.” ⁷Aeránko maok Jisas man sérrá, “Ono akwapea man fwapi pap nanampono.” ⁸⁻⁹Tá nopok kepteno Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, ono apae kwapwe kare aropao nanko, onomp nap mek akwap nanapanápe? Amo párák kar fek saráp sénapo, onomp tére arop warko fwapano. Ono kuri ankwap poukeyakáp konap arop fárákapamp yae ankore mek yak nampono. Aenamp maok, ono kuri soldia ankwap fákáre onomp yae ankore mek yakáp napon. Aenapo, ono ankwapan sérrá, ‘Amo koropae’ ranko te, mao korop konámpon. Tá ono onomp tére konám aropan sérrá, ‘Amo arakrá téreae’rá sénanko te, mao takrá tére konámpon.” ¹⁰Jisas am aropamp kar wawia ninik tokwaeria maomp wakmwaek tukupnap arop fárákapan

^z **7:28-29** Lu 4:32; Jo 7:46 ^a **8:2** ‘Lepra touweráp arop’rá sénám te, Juda fi te lepra touwe sámpnám aropan te Kwaro nke nám fek oum námponoria panek far-pwate napo, yak konámpono. Aeno am arop yiki kukur nám kwamp te, náráp pourou sakwapea pris fákárean yénképea maok, fwap aropamp wonae fik korop konámpono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ^b **8:4** Wkp 14:1-4; Mk 7:36

sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Ono Israel fi mekamp arop ankwap make pourouráp mér nap te nke moi nampono.”^c

¹¹ Ono yumwan sénampon: Kápae kare ankwap firáp arop yámar aoknámp mwaeknámp, tá yámar porokornámp mwaeknámp korop nap, am fárákap te fwap Abraham, Aisak, Jekop, méntér Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek fir fár mwanapon.^d ¹² Aeno kounteouráp arop Kwaro maompor náráp firáp taokeyak naenámp nánapi námpan maok, am fárákap am mek tukup mo napo, Kwaro am fárákapan panek kirikip mek tirá kérép nánko, tukupea yakápria touweantá apánki tikirá you kor kikimpia wae mwanapon.”^e

¹³ Aeria Jisas keptenén sérrá, “Amo akwapae! Onomp ninik te am ankank amo onan mér napnámp taknámp korop naenámpon.”

Aeránko maok am ke fek táman keptenomp tére arop warko touwe fwapimpon.

Jisaso Pitamp yupuamp éntupwarén fwapi papámp kar
Mak 1:29-34; Luk 4:38-41

¹⁴ Takia pwarará, Jisas Pitamp nap mek akwapea nke nánko maok, Pitamp yupuamp éntupwar touwe sámpea nap mek ampi yak. ¹⁵ Aenángo, Jisas maomp yaek toupoukour nánko, am touwe waeman worokor akwap. Aenángo, mao fárámpea Jisasompor fir yankapámp.

Jisas kápae kare kounteouráp aropan fwapokwaprá kákámp kar

¹⁶ Takia pwaránko, kumur mek kápae kare kounteouráp arop pourouk kwatae-arop woukouri yakápnámp arop éréképea, Jisasonámpok korop. Aenapo, mao sénánko, am kwatae-arop fákáre wae arop pouroukamp worop akwapránk. Tá kápae kare touwenap aropan kor wae fwapokwaprá káká pwar. ¹⁷ Am tak námp te, wokwaek Kwaro profet Aisaian ninik sánk nánko, sérimp kar niamp méntér pwi námpon. Mao arakrá sér: “Mao námoku nomp pouroukamp touwe ponankor te námokuráp pourouk kákea ti-akwap tenámpon.”

Arop Jisasomp wakmwaek tukup mwaria napan sénámp kar
Luk 9:57-62

¹⁸ Jisas nke nánko, kápae kare kounteouráp arop fárákap koropá man ikirapo, Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Nomo bot mek kounkouria ént aokore tápamprá nkamwaek fi mwaek tukup mwaro.” ¹⁹ Aeria tukup mwaria napo maok, lo yénkrá farákáp konámp arop ankárankamp koroepa Jisasén sérrá, “Tisa, amo apae némpouk akwap nap te, ono fwap amont akwap nanampon.”

^c 8:10 Mt 15:28 ^d 8:11 Lu 13:28-29 ^e 8:12 Mt 25:30

²⁰ Aeránko Jisas nopok man sérrá, “Mwaep te némp mek yak námpono. Tá ant fákáre te wokwae námokuráp taok mek yak námpon. Aeno Aropamp Táráp te mao yépe kor norokor naenámp nap te yak mo kareno.”^f ²¹ Aeránko táte mao éréképá yárák i konámp arop ankáránkamp Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, onomp naropwar yépékrá yakea sumpwi nánko maok, pátea korop nanamp te fwap nie?” ²² Táte Jisaso nopok man sérrá, “Wampweno, sumpwi arop fákáre námokuráp arop yákáre sámp-farákár mwanaponno. Amo te onomp wakmwaek koropae.”

Jisas séránko ouwi tokwae pwararámp kar
Mak 4:35-41; Luk 8:22-25

²³ Jisas wae bot mek korokwap nánko, maomp éréképá yárák i konámp arop fárákapao kor énéni kounkouria ént pirékarrá tukup napo, ²⁴ ouwi tokwae koropria ént surukupa waeria bot mek kwampá pik naeria wae nánko, Jisas te ampi yak. ²⁵ Aenánko, am arop fárákap tukupea Jisasén kéménkia sérrá, “Tokwae Kar e! Amo yinan yaewourae! Nomo ponankor ént mek pik mwanámp pourouiane!” ²⁶ Aerapo maok, nopok Jisas am fárákapán sérrá, “Yumo apaerá apáp rape? Yumo te fwapia mér mo napono!” Aerá séria pwarará, fárámprá ouwi ntia ént surukupan yopor nánko, ouwi ntia ént ounk wae moyak.^g ²⁷ Aenánko am mao éréképá yárák i konámp arop fárákap am táman nkea, ninik tokwaeria sérarrá, “Mámáte mokoep pourouráp aropono? Ouwi ntia ént maomp kar wa námp tene!”

Jisas arop anánkaopweamp pouroukamp kwatae-arop yéréperá
kérépámp kar

Mak 5:1-20; Luk 8:26-39

²⁸ Jisas wae akwapea ént aokore nkamwaek fi mwaek Gadara fiamp apár mek. Aenánko maok, kwatae-arop noumpoukoupá yaknám arop anánkaopwe koropea Jisasén mwaeak kikip. Am arop yawor te arop kák nap fek mwaek yakria yopora wae nepara, aropao kor apápria am arop yawor yaknep mwaek te paokop mo i konapono. ²⁹ Am arop yawor Jisasén tékén sérrá, “Kwaromp Táráp e! Amo yinan apae nae nape? Kot nanap ke oukoumwan sik námp te, amo mapek koropea yinan touwe sáp nae nape?”^h ³⁰ Aenepo am fek ankwap kou kápae kare panek tae morok fépérrá yakáp. ³¹ Aenapo am kwatae-arop fákáre támao námwan aropomp naenámp kar fek Jisasén tékén sérrá, “Amo yinan yérépe nae nap kwamp te, kou kápae kare ará yakáp nap maomp pourou mek tirá kérépae.” ³² Aerapo maok, Jisaso am kwatae-arop fárákapán sérrá, “Yumo am mek tukupenke!” Aeránko, am kwatae-arop fákáre am arop

^f 8:20 2 Ko 8:9 ^g 8:26 Sng 89:9; Mt 14:31 ^h 8:29 Lu 4:34,41; Kl 2:15

anánkaopwean pwarará kouamp pourou mek tukup. Aenapo am kou kápae kare te am kwatae-arop woukouria foporakoránka waeria, ént aokore yaknámp furuk pikrinkia ént aokore mek ént fépéria am mek surumpwi.

³³ Aenapo am kou wun i konap arop fákáre ek pirikimpea taun mek tukupea am kou surumpwimp kar farákáp. Aeria am kwatae-arop noumpoukounpámp arop yaworan Jisaso yaewourimp kar táman kor farákáp. ³⁴ Aenapo, am mekamp kápae kare koumteouráp arop koropea Jisasén kikip. Am fárákap man nkea apáp tokwaeriaka kar kárákáre fek sérrá, ‘Yinomp apár mek mamek te pwarará ankwapmwæk akwapae’ ria waeapon.”

Jisaso pu kor yae kor yoronkwae tankámp arop fwapi papámp kar

9 ¹ Jisas bot ankwap mek korokwaprá ént aokore nkwa mwæk arákarrá námoku yak konámp taun Kaperneam mek akwap. ² Aenánko arop fárákapao pu kor yae kor yoronkwae tanknámp arop sunkwiar mek papea sankorop. Aenapo, Jisas am fárákapamp méran nkea am pu yae yoronkwae tanknámp aropan sérrá, “Táráp e! Fwapon, amo warákárampo. Ono waráp kwatae ninik wae tirá épéri pwar nampono.”ⁱ

³ Aeránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fárákapao wawia, námokuráp ninik mek mwar arakrá ninik, “Mámá arop máte Kwarén wouroump sénámpwae!”

⁴ Aerá ninikapo maok, Jisas am arop fárákapamp ninik mek wae méria sérrá, “Yumo apaeritea yiráp ninik mek kwatae ninik sámp rape? ⁵⁻⁶ Onomp ninik te Aropamp Táráp te mámá apár mekamp aropamp kwatae ninik tirá épér naenámp kárákáreráo yak námpan ‘Yumo mérenk’ ria nampon. Ono ‘Waráp kwatae ninik tirá épér namp’rá sénanko, yumo kar karean sénamprá mér mono. Aeno táte ono ‘Amo fárámpea akwapae’rá sénanko, yumo mao nánko nkeaka ‘Kareno’rá sér mwanapon.” Aerá séria maok, am pu yae yoronkwae tanknámp aropan sérrá, “Amo fárámprá amo am fek yunkupá ampinap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae.”^j ⁷ Aeránko maok, am arop wae fárámprá námokuráp nap mek akwap. ⁸ Aenánko maok, koumteouráp arop fárákap am táman nkea apáp tirink. Aeria maok, am fárákap Kwaromp e sakapria maomp kárákáre fek arop fárákap takrá tére napan, ‘Aesio’rá sériapon.

Jisaso Matyun wumwiria warámpámp kar

Mak 2:13-17; Luk 5:27-32

⁹ Jisas takia pwarará akwapea nke nánko maok, arop ankwap takis sámp konap nap mek tank. Maomp e te Matyu. Aenánko, Jisas man sérrá,

ⁱ 9:2 Mk 2:3-5; Lu 5:18-20 ^j 9:5-6 Jo 5:8; 17:2

“Ononampaok koropae.” Aerá sénánko, mao wae fárámprá Jisasomp wakmwaek akwap.

¹⁰ Jisas akwapea Matyump nap mek tankrá fánánko maok, takis sámp konap arop fákáre ntia aropao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konap fákáre méntér tankáprá fépér. Maomp éréképá yarak i konámp arop fárakapao kor énéni tankáp. ¹¹ Aenapo, Farisi fákáre táman nkea Jisas éréképá yarak i konámp arop fárakapan sérrá, “Yiráp tisa te apaeritea takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropént tankrá fánámpon?”^k

¹² Jisas am kar wawia am fárakapan nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Arop fárakap touwe fwapnap apaeritea doktanámpok tukup mwanapon? Touwenap arop fárakapao saráp doktanámpok tukup konapon. ¹³ Yumo tukupea Kwaromp Buk fek yaknámp kar nkea mér sámpenke: ‘Ono te ofa sáp napan warákár mono. Arop aropompan ono warákár nampon.’ Ono ék namp te, námo yae-párak kare ninikrápao namprá niniknap aropan te érékép mono. Arop, námo kwatae ninikrápao namprá niniknap arop fárakapan wumwia érékép naeria ék nampon.”^l

Jisas fir wuri konapan sénámp kar

Mak 2:18-22; Luk 5:33-39

¹⁴ Am ke fek táman Jon éréképá yarak i konámp arop fárakap koropea Jisasén sérrá, “Apaeritea yino ntia Farisi fákáre ará Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri nánko, waráp éréképá yarak i konap arop fákáre fir wuri mo napon?”^m

¹⁵ Aerapo maok, Jisaso nopok am fárakapan kar pwarokwaprá sérrá, “Táte yupu wourékam sámpnám arop oukoumwan náráp nouroup arop fárakapént yak námp fek te mokopia yonkwae touwe mwanapanáp? Nánkár wakmwaek am yupuráp aropan sámpá tukup tenapo, náráp nouroup aropént yak mo nánko maok, am ke fek táman am fárakapao fir wuri mwanapon.”ⁿ

¹⁶ Arop ankwap waempyam fákáre wourékam sámpea épi fek paprá^o aomp mo i konámpon. Táte mao tak nánko te, am waempyam me fek paprá aompinám támao nénérep nánko, ankár porok waempyam épi am pearákár tokwae naerámpon. ¹⁷ Tá arop ankwap wain ént wourékam sámpea meme yipi fekamp botol épi mek kér mo i konapon. Táte tak napo te, meme yipi fápákáráp nánko, wain apárok kwarákár nánko, am meme yipiao kor kwatae akwap naenámpon. Aeno ankár wain ént wourékam te ankár meme yipi wourékam fekamp botol mek kéria napo, anánkaopwe énénkér fwap yak konepon.”^p

^k 9:11 Lu 15:2; 19:7 ^l 9:13 Mt 12:7; 1 Ti 1:15 ^m 9:14 Lu 18:11-12 ⁿ 9:15 Jo 3:29

^o 9:16 ‘Épi ankank’rá sénámp te, Mosesomp loaok saráp tukup napan sénámpon.

^p Wourékam ankank’rá sénámp te, oukoumwan Jisaso farákápnám ninikan sénámpon.

^p 9:16-17 1 Ko 10:21; 2 Ko 6:16

Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar
Mak 5:21-43; Luk 8:40-56

¹⁸ Jisas oukoumwan am kar farákáprá yak nánko, lotu nap taokeyaknámp arop ankwap koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria sérrá, “Onomp yupu-táráp wae oukoumwan sumpwi námpono. Aenámpan amo koropea maomp pourouk waráp yae pap napo, mao warko fárámpea yiki yakano.” ¹⁹ Aeránko maok, Jisas fárámprá maomp wakmwaek akwap nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao kor méntér tukup.

²⁰ Aenapo maok, yupu ankárankamp yaknámp, mao te kápae kare por e-furuk pikria ankár taki yak námp te akwapea éntér-sámpramp yopwar. Aenámpao am yupu koropea Jisasomp wonae fik younkwe mwaek yakria maomp waempyam fu fek sámp.^q ²¹ Mao te, námo maomp waempyam fek yae pap nanko te, ono e-furuk pik namp wae fwap nae namponria ninikia yae pap. ²² Aenámpan maok, Jisas wae sámp-arákarrá man nkea sérrá, “Táráp e, amo oukoumwan te yonkwae kakére fek akwapampo. Amokuráp mérao amwan wae fwapi pap námpon.” Aeránko maok, am ke fek táman am yupu wae fwap.^r

²³ Takia pwarará, Jisas wae akwapea lotu taokeyaknámp aropamp nap mekria nke nánko maok, arop poum-ke mek wur fokoprá youenka wae. ²⁴ Aenapo Jisas am fárákan sárrá, “Yumo senke! Yupu-táráp te sumpwi mono, párák amp námpono.” Aeránko maok, táte am fárákapao, waeman sumpwi yak námp teria amomoránk.^s ²⁵ Aenapo, am fárákan ek tirá kérépá pwarará, Jisas mwar nap mek youmpea am yupu-táráp yákáre táman yaek sámp nánko, mao wae fárámp. ²⁶ Am takianánko, am kar te am apár mekamp kápae kare némpouk mwaek sérarrá paokopiapon.

Jisaso yi néneráp arop anánkaopwe ntia top kour
aompi yaknámp arop fwapokwapimp kar

²⁷ Jisas wae takia am némp pwarará akwap. Aenánko maok, yi néneráp arop anánkaopwe maomp wakmwaek akwaprá arakrá wumwi, “Devitomp ou fekamp arop e! Amo yinan aropompae!”^t

²⁸⁻²⁹ Aerepo maok, Jisas wae nap mek akwap nánko, am yi néneráp arop yawor maonámpok korop. Aenepo, Jisaso am arop yaworan sérrá, “Ae te yumo fwap ono yumwan fwapi pap nanamp am wae mér nep nie?” Táte am arop yaworao nopok sérrá, “Tokwae Kar e, yeno. Yino wae mér nempon.” Aerepo, Jisas wae am arop yaworamp yi mek yae papria sérrá, “Yumo onan mér nepon. Am tak nep támao yumo warko fwap nepon.”^u

^q 9:20 Mt 14:36; Mk 5:25; Lu 8:43 ^r 9:22 Mk 10:52; Lu 17:19 ^s 9:24 Jo 11:11

^t 9:27 Mt 1:1 ^u 9:28-29 Mt 8:13; 15:28

³⁰ Aeránko am arop yaworamp yi wae firikir. Aenánko Jisas am arop yaworan kar kárákáre arakrá sér, “Yumo mér kar kipo. Takria yumo arop ankwapan farákáp nepo, wawia mérantáno.” ³¹ Aerá sérimpan maok, am arop yawor ek akwaprá Jisas fwaprá káknámp kar am farákáp nepo, am fekamp kápae kare némpouk mwaekamp arop wawiapono.

³² Manénkir am arop yawor wae akwap neria nepo, arop ankwap farákapao kwatae-aropao top kor aompi papnámp arop Jisaso-námpok warámpá korop. ³³ Aenapo, Jisas am kwatae-arop yérépea kérép nánko, am top kor aompi yaknámp arop wae fwap kar sér. Aenánko kounteouráp arop ninik tokwaeria sérrá, “Wokwaek te mámake pourouráp ankank Israel fi mek korop moimpon.”^v ³⁴ Aerapo maok, Farisi fákáre sérrá, “Mao te kwatae-arop taokeyak-námp aropamp kárákáre fek kwatae-arop yéréperá kérép konámp.”^w

Jisaso kounteouráp aropan aropomprá sérimp kar

³⁵ Jisaso kápae kare taun tá némp kánanke-táráp am mekmwaek yárákrá kounteouráp aropan maomp lotu nap mek kar yénkrá farákápámpono. Mao te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar farákápria kápae kare aropamp pouroukamp nkwakwe make touwe fwapokwaprá kákámpon. ³⁶ Mao kápae kare kounteouráp aropan nkea yonkwae touwe tokwae. Am te apae riteanápe am arop farákapamp ninik te épérépia kwatae kare yakáp napon. Am farákap te sipsipao taokeyak naenámp arop mo nánko, námoku mwar yakáp nap niampi yakáp napon.^x ³⁷ Aenapo maok, Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop farákapan wounáp kar sérrá, “Fir te yopwar mek kápae kare nounoumouri námpan maok, am mek tére nae-námp kápae kare tére arop mo námpon.”^y ³⁸ Aenámpara yumo ankár am yopwar naropwarén kar toropwap napo, mao tére arop sámp-kérép nánko, akwapea maomp fir tirá koupoukour nae-námpon.”

Éntér-sámpramp arop aposel yakápnámp kar

10 ¹ Jisas náráp éréképá yárák i konámp éntér-sámpramp arop fákáreran koropenkria éréképá tankrá am farákapao touwenap arop fwapokwaprá kákria arop pouroukamp kwatae-arop yéréperá kérép mwanap kárákáre nénkámpon.^z

² Am éntér-sámpramp aposel^a fákáreramp e te ará: Ankwap te Saimon, maomp ankwap e te Pita, maomp nánae te Andru. Ankwap te Jems

^v 9:32-33 Mt 12:22 ^w 9:34 Mt 12:24; Mk 3:22 ^x 9:36 Mt 14:14; Mk 6:34

^y 9:37 Lu 10:2; Jo 4:35 ^z 10:1 Mk 6:7; Lu 9:1 ^a 10:2 ‘Aposel’rá sénámp kar fi te ‘Arop ankwapao sámp-kérépnámp arop’ támaono. Am fákáre te Jisaso man náráp kar arop ankwap farákapaonapok farákápenkria tirá kérép nánko, tukupea farákáp napon. Jisas éréképá yáráknámp arop farákapan, tá Pol ntia Barnabasén kor ‘Aposel’rá sénapon. (Aposel 14:14 fek nkeae.)

Sebedimp táráp ntia maomp nánae Jon. ³ Ankwap te Filip, ankwap te Bartolomyu, tá ankwap te Tomas, ankwap te wokwaek takis sámpámp Matyu, ankwap te Alfiusomp namoráp Jems, ankwap te Tadius. ⁴ Ankwap te Saimon Selot, ankwap te Jisasén outiri naenámp arop Judas Iskariot.

**Jisaso náráp éntér-sámpramp aposel fákáreran tére nénkea tirá
kérépámp kar**

Mak 6:7-13; Luk 9:1-6

⁵ Jisaso am éntér-sámpramp arop fárákámp tirá kérép naeria am fárákapan kar arakrá sér, “Yumo te ankwap fi aropaonapok tukup kwapono. Tá yumo Samaria mekamp némp-némp tukup kwapono. ⁶ Yumo te ankár Israel fi mekamp sipsip wae moyakáp nap niamp námpara, am mek tukup kipo.” ⁷ Yumo tukupea kar arakrá farákáp kip: ‘Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak naenámp te wae wonae fik korop námpon!’ ⁸ Yumo tukupea touwenap arop fwapokwaprá kákrá, sumpwinap arop kékéménkrá kákrá, lepra touwe sámpnap arop fwapokwaprá kákria, kwatae-arop arop pourouk woukouri yakápnap yéréperá kérép kipo. Ankank yumo sámp nap te kwaporok sámp napara, yumo kor am ankank kwaporok nénk kipo.

⁹ Nánkár yumo tukupria te, yiráp yam kánanke mek golráp mani, silva, tá mani kaparáp, māmá ankank kékéria tukup kwapono. ¹⁰ Nánkár yumo paokop nap te yumo yam, waempyam ankwap, tá su, mear yaopwae ará te ti-samp kwapono. Arop tére námp te fwap am tére námp fek tapek nopok ankank sámp naenámp. ¹¹ Táte yumo ankwap taun mek, tá némpouk tukupria te, yumo ankár fwapia nkea mér kip. Am némpoukamp arop kwapwe kare yae-párak arop yak nánko te, yumo ankár méntér saráp yakápia nánkár wakmwaek am némp pwarará tukup kip. ¹² Táte yumo ankwap nap mek tukup nap kwamp te, yumo am nap mekamp koutemouráp aropan ankár arakrá sér kipo: ‘Kwaromp yonkwae porokwe yumont yakano.’ ¹³ Aerá sénapo, am nap mekamp koutemouráp arop yumwan warákárria érékép napo te, yumo sénap kar kwapwe fwap am fárákapan yaewour naenámp. Aeno táte mao yumwan warákárria érékép mo napo te, yumo sénap kar kwapwe warko yumwan mwar yaewour naenámp. ¹⁴ Táte arop ankwap yumwan warákárria éréképea yiráp kar wa mo napo te, yumo ankár am némpráp, am nap mek te ankár fori pwararea warko tukup kwapono. ¹⁵ Ono yumwan kare kar sénampon: Nánkáráp Kwaro koutemouráp aropan kot naenámp fek, Sodom ntia Gomora mek sánkámp touwe kwatae kámá-pwarará yoporop touwe tokwae am némpao sámp mwanapon.”^e

^b 10:6 Jer 50:6; Mt 15:24 ^c 10:10 1 Ko 9:14; 1 Ti 5:18 ^d 10:14 Ap 13:51; 18:6

^e 10:15 Stt 19:14-28; Érik 1:7

‘Nkwakwe make touwe korop naenámp’rá sénámp kar
Mak 13:9-13; Luk 21:12-17

¹⁶ “Yumo wawenk! Ono yumwan yao pwae mekamp as niamp ou mek sipsip niamp tirá kérép nampono. Aenampara, yumo ankár tákamao i konámpnámpon yonkwae kour fek tére kipo. Yumo ankár ant yuri i konámp ninikaokria yumo sánánkar porokwe fek yakáp kipo.^f ¹⁷Yumo arop fárákapan fwapia mér kipo. Yumwan náráp kaunsilo nke námpon fek éréképá tukupá kot mwarea napon. Tá yumwan lotu nap mek ti fákeyakáprá yumwan fupuk mwarea napon. ¹⁸Yumo ononampaok napara, yumwan Gavman ntia king fákáreaonapok éréképea tukup mwarea napon. Aenapo, yumo am fárákapan kar farákápria ankwap fi aropan kor farákápnámpon.^g ¹⁹Yumwan éréképnámpon tukupea kot napo te, apápi kwapon. Yumo takria, ‘Yino am fárákapan te apaerá sér mwareaano’rá ninik mwanape. Tá ‘Yino yinan turunk napo te, apae kar nopok sér mwareaano’rá ninik mwanape. Yumwan am ke fek táman yumo kar farákápnámpon kar Kwaro yiráp ninik mek pap naenámpmon. ²⁰Apae yumoku am kar farákápnámpon mwanapanápe, yiráp Naropwaromp Yiki Kor Spiritao yiráp top korént puiyakria am kar farákápnámpon.^h

²¹ Arop fárákápnámpon náráp ankwapyaenápnámpon kot nánko, tirá wour mwarea napon. Naropwaro náráp tárápnámpon tak nánko, tá tárápuao kuri náráp éntupwar naropwarén yoporria tirá wour mwarea napon. ²²Waeman kápae kare arop yumwan kokwarok mwarea napon. Am te apae riteanápe, yumo waeman onomp firáp yakápnámpon napantá napon. Aeno arop ankár mér kárákáre fek yakrá akwapea pwarnámpon yae fek nánko te, Kwaro man fwap warko warápnámpon.ⁱ ²³Táte yumwan ankwap taun mekamp yérépe napo te, yumo ankár pirikimpea ankwap taun mek tukup kipo. Ono yumwan kare kar sénámpon: Yumo oukoumwan Israel firamp taun mekamp tére pwar mo napo, Aropamp Tárápnámpon waeman ék naeria námpon.

²⁴Skul tárápnámpon te náráp tisan kámákár akwap mono. Táte tére konápnámpon aropao kor náráp arop tokwaeran kámákarrá nareki yak mono.^j ²⁵Skul tárápnámpon akwapea maomp tisa yaknámpon niampnámpon te wae fwap pwi námpon. Táte tére konápnámpon aropao kor akwapea náráp arop tokwae yaknámpon niampnámpon te wae fwap pwi námpon. Am arop fárákapan nap naropwarén e tokoprá ‘Belsebul’rá sénapara, mámá nap mek énéunki yakápnámpon arop fárákapan kor kwatae e takrá tokoprá kák mwanapon.”^k

^f 10:16 Jo 10:12; Ap 20:29 ^g 10:18 Ap 25:23 ^h 10:20 Jo 14:26 ⁱ 10:22 Mt 24:9,13; Jo 15:18-21 ^j 10:24 Jo 13:16 ^k 10:25 Mt 12:24; Mk 3:22; Lu 11:15

Arop ankár Kwarén saráp apáp naenámp kar

Luk 12:1-9

²⁶Warko Jisas ankwap kar arakrá sér, “Aropao yumwan kwatae pap mwaria napo te, yumo apápi kwapono. Kápae kare ankank mek oupouroupá yak námp te, nánkárap érik korop naerámpon. Tá kápae kare kar mek yak námp te, nánkár arop ponankor fwap mér mwanapon.¹ ²⁷Ono kar yumwan kumuruk farákáp namp te, yumo ankár wae fek farákáp kipo. Tá kar yumo sánánkar woupwi fek wa nap te, yumo ankár koupoukarrá tankáp konap mwaek fokopeyakrá, am kar farákáp kipo. ²⁸Yumo te arop pourouan saráp tirá wouria yiráp waempén te kwatae pap mo mwanap arop táman apápi kwapono. Táte mono. Yumo ankár arop pourou ntia waemp yaomwi mek sámp-sinaenámp Kwar táman saráp apáp kipo.”^m

²⁹Arop ant kánanke anánkaopwe mani kánanke 2 toea fek sámp konapono. Aeno táte yiráp Naropwar monorianánko te, am ant kánanke te ankwap apárok piká párákap mono. ³⁰Aeno yumwan te mao waeman yiráp me korokamp me pwae wuriman wae kouroumpea pwi pwate námpon. ³¹Aenámpara yumo te apápi kwapono. Yumo te waeman Kwaro nke námp fek am ant kápae kare kánanke-táráp kámá-pwar napara, mao amwan fwap taokeyak kor naenámpon.”ⁿ

Jisasomp e érik sér mwanap kar

³²Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Arop kounteouráp aropao nke nap fek onomp e érik farákarrá sénámp te, ono kuri am aropamp e onomp yámar mek yaknámp Naropwaro nke námp fek maomp e érik farákarrá sénanampon. ³³Aeno aropao kounteouráp aropao nke nap fek ‘Ono te Jisasomp firáp mono’rá sérianámp te, nopok ono kor onomp yámar mek yaknámp Naropwaro nke námp fek am aropan ‘Mao te onomp firáp mono’rá sénae rampon.”^o

Jisasén saráp ninik mwanap kar

Luk 12:49-53; 14:25-27

³⁴Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ono apárokamp yorowaran poporokwerá kák naeria ék nampan mpwe niniki kwapono. Ono apae apárokamp yorowaran poporokwerá kák naeria ék nampanápe, mono. Ono te bainatan sámpea ék nampono. ³⁵Ono éknamp fi te arop náráp naropwarén yorowar nánko, tá yupuo kor náráp éntupwarén nánko, tá yupuo kor náráp yupu táparápén yorowar, mak mwanapon. ³⁶Námoku ankárankamp nap mekamp arop kok yorowar mwanapon.

¹ 10:26 Mk 4:22; Lu 8:17 ^m 10:28 Je 4:12 ⁿ 10:31 Mt 6:26 ^o 10:33 Mk 8:38; 2 Ti 2:12

³⁷Arop náráp éntupwar naropwarén saráp ninik tokwaeria, mao onan ninik tokwae mo námp te, mao te onomp nouroup yak naenámp pourou mono. Arop náráp poumou-táráp, tá yupu-tarápan saráp ninik tokwaeria onan ninik tokwae mo námp te, támao kor onomp nouroup yak naenámp pourou mono. ³⁸Tá arop ono touwe sámp nampaokria, onomp wakmwaek korop mo námp te, mao te onomp nouroup yak naenámp pourou mono. ³⁹Arop námoku támao yiki yak kare sámp naenámp te, maomp yiki yak te waeman akwapá moyak naenámp. Aeno arop onan ninikia námokuráp yiki yak wampwe pwar námp te, mao fwap yiki yak kare sámp naenámp.”^p

Arop yaewouri námp fek nopok sámp naenámp kar

Mak 9:41; Jon 13:20

⁴⁰Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Arop yumwan éréképea yaewour nap te, onan kor warámpea yaewour napon. Tá arop onan warámpea yaewour nap te, onan sámp-kérép nánko ono ék namp Kwarén kor warámpea yaewour napon.”^q ⁴¹Arop námo profetén yaewour naerá ninikia profetén warákárria náráp nap mek warámpá akwap námp te, am profet sámp konámpnám taknám nopok sámp naenámp. Tá arop, ono yae-párák kare arop warákárria onomp nap mek warámpá akwap naerá ninikianám te, am yae-párák kare aropao sámp námpnám taknám nopok kor am ankank kwapwe sámp naenámp. ⁴²Aropao ono éréképá tanknamp arop ou mekamp e moráp arop ankwapan nkea, mao te Jisasomp wakmwaek akwapnám aropara, yaewour naerá ninikia man ént yink-sánkeanám te, ono yumwan kare kar sénampon: Am taki námp te kwaporok mono, ankár nopok kor sámp naenámp.”^r

Jono náráp éréképá yarak i konámp arop fárakap

Jisasnámпок tirá kérépámp kar

11 ¹Jisas námoku éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárakapan am tére mwanap kar farákáp. Takia kar wae pwarará, am némp pwarará am mwaekamp némpouk mwaek akwaprá koumteouráp arop fárakapan Kwaromp kar yénkrá farákáprá yarak.

²Jono man fákapea páte napo yakria, Kraiso kápae kare térerá yaráknám kar wa. Aeria maok, Jon námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapan, Jisasén turunkenkria tirá kérép. ³Aenánko maok, am fárakap tukupea Jisasén turunkrá, “Amo te am korop naenámpria yépéknám arop támao ni, yino nánkár ankwapan yépékrá yakáp mwanám nie?”^s

^p **10:38-39** Mt 16:24-25; Mk 8:34-35; Jo 12:25 ^q **10:40** Mk 9:37; Lu 9:48; Jo 13:20; Ga 4:14 ^r **10:42** Mt 25:40; Mk 9:41; Hi 6:10 ^s **11:3** Mal 3:1

⁴Tá nopok Jisas am fárákapan arakrá sér, “Yumo tukupea kápae kare ankank yumo wawi nap, tá yumo yi fek nke nap, am táman Jonén sér kipo: ⁵Yi néneráp arop fárákap warko fwap nke, tá pu kwataeráp arop fárákap wae paokop, tá pourouk lepra touwe sámnpap arop wae pourou yiki kwapwe, tá woupwi kérnáp arop fárákap warko fwap kar wa, tá sumpwinap arop fárákapao kor warko fárámp, tá ankank moráp arop fárákapao kor wae Kwapwe Kare Kar wa naponon.^t ⁶Aeno táte arop ankwap mao onan mérámp pwar mo námp te, Kwaro man ourour sánk naenámpon.”

⁷Am Jonomp éréképa yáarak i konámp arop fárákap wae tukup tenapo, Jisaso Jon táman koumteouráp arop fárákapan sérrá, “Wokwaek yumo arop yak mo apár mek te apae ankankan nke mwaria tukupapon? Ae te yumo ént woupwi mekamp kaeak ankárank ouwirao nánko, nárákár akwapá koropá námp táman nke mwaria tukupap nie? Am te mono! ⁸Yumo apae ankank nke mwaria tukupapon? Ae te arop ankwap kwapwe kare waempyam moporia yak nánko, táman nke mwaria tukupap nie? Táman kuri mono! Arop fárákap waempyam kwapwe moporia nap te kingomp nap mek yakáp i konaponon. ⁹Aeno yumo te apaen nke mwaria tukupapon? Profet ankárankan nke mwaria tukupap nie? Ye. Tá kare, ono yumwan sénampon: Mámá yaknámp profet máte kápae kare ankwap profetén kámákár akwapea arop tokwae námpon. ¹⁰Am arop táman Kwaro maomp Buk fek arakrá sénámpon:

‘Wawenke!

Onomp kar farákáp naenámp arop sámp-kérép nanko, amwan manénkir meki akwap naenámpon.

Mao amo akwap nanap mwae kup nánapia pwar naenámpon!”^u

¹¹Ono yumwan kare kar sénampon: Arop ént mek nérrá kák-námp Jon te apárokamp ponankor arop fárákapan kámákár akwap námpon. Aenámpan maok, arop Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek arop apárok kar kánanke kwarok yak námpao maok, Jonén kámákár akwap námpon.

¹²Arop ént mek nérrá kák konámp Jon yakámp ke feknámpia koropea oukoumwan námp te, arop yoporráp kárakáre kor arop fárákapao Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yorowarrá apárok anámpá pap mwaria wae napon. ¹³Ponankor profet fákáre ntia Mosesomp loao kor Kwaromp kar farákáprá koropea Jon koropámp ke fek naenámp karan sériapon. ¹⁴Aeno táte yumo wa mwaria te yumo wawenke! Jon te Elaija am arop korop naenámp támaono.^v ¹⁵Aenámpara, woupwiráp arop te ankár mámá kar má wa kuno.

¹⁶Oukoumwan mámá ke fekamp koumteouráp aropan te ono waniamprá sénanamponon? Am fárákap te tárápu anánk fákáre koropea

^t 11:5 Mt 8:2-4 ^u 11:10 Mal 1:3; Mk 1:2; Jo 3:28 ^v 11:14 Mt 17:10-13

némpouk tankáprá ankwap fákárerao ankwap fárákapan sér i konap niamp námpon. ¹⁷Mao sérrá, ‘Yino yumwan wur fokop námpan maok, yumo tár pounk mo. Tá yino yonkwae touwe mwanap tár sámp námpan maok, yumo te éménk mo i konapon.’ ¹⁸Tá taknámp Jon koropea fir tokwae fár mo, wain ént fár mo námpono. Aenánko arop fárákapao man sérrá, ‘Kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyak námp’rá sénapon.” ¹⁹Aeno Aropamp Táráp ékia mao fir fárrá, wain ént fár, mak nánko, arop fárákapao man sérrá, ‘Yumo nkenke! Mao te fir fár tokwae konámp arop, tá wain ént fár tokwae konámp aropono. Mao te takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropamp nouroupono.’ Aenámpan maok, mao tére námpao Kwaromp mér yénkép námp te kare kar ankankono.”^x

Kwatae ninik pwar monap arop firan aropompnámp kar

Luk 10:13-16

²⁰Ankwap némpouk mwaek Jisas kápae kare kárákáre tokwae yénkép námpan maok, am fárákap te kwatae ninik younkwek sir mono. Aenapantá, am ke fek táman Jisaso am fárákapan yoporimpono. ²¹Takria arakrá sér, “Yumo taun Korasin mekamp arop fárákap, yumo te koupoutáráp nape! Tá yumo taun Betsaida mekamp arop fárákap, yumo te koupoutáráp nape! Arop ankwap ankwap fi mekamp taun Taia ntia Saidon mek ono yiráp taun mek yénképnamp kárákáre niamp yénképankoria te, am fárákap Taia ntia Saidon fi yonkwae touweria kápér i konap waempyam kápéria yaomwi éntu mek yakápria kwatae ninik waeman younkwe mwaek sir mwarapono. ²²Aeno ono yumwan sénampon: Kwaro kourteouráp aropan yurukupia touwe kwatae nénk naenámp yae fek te taun Taia ntia Saidon firao sámp mwanap touwe te, yumo sámp mwanap touwe tokwae niamp take mono.” ²³Tá Kaperneam mekamp arop fákáre, yumwan te arop ankwap fákáreao kakapea yámar mek sampok mwanap nie? Mono. Yumo ankár yaomwi mek pik mwarea napon. Táte arop ankwapao taun Sodom mek ono yumwan mapek kárákáre yénkép namp niamp take pourouráp yénképankoria te, am Sodom oukoumwan fwap makánko yak naempon.” ²⁴Aeno ono amwan sénampon: Kwaro kourteouráp aropan yurukup naenámp yae fek te amo sámp nanap touwe tokwae te Sodom mek sámpap touwean kámákár akwap námp sámp nanapon.”^a

Jisasonámpok tukupea anepér sámp mwanap kar

Luk 10:21-22

²⁵Am ke fek táman Jisas Kwarén arakrá sér, “Ayao, amo yámar mek ntia apár taokeyak konap Tokwae Karono. Amo mámá ankank mér

^w 11:18 Mt 3:4 ^x 11:19 Lu 15:1-2 ^y 11:22 Amo 1:9-10 ^z 11:23 Stt 19:24-28; Érik 1:7

^a 11:24 Mt 10:15; Lu 10:12

tokwaeria ninik kour kwapwenap arop fárákapan te mek wouroumpria, amo tárápunámp yakápnar aropan saráp yénkép nap táman, ono amwan ‘Aesio’rá sénampono.^b ²⁶ Ayao, am te kareno. Waráp ninik te taki yak námpono!”

²⁷ Jisaso am taun mekamp aropan warko ankwap kar sérrá, “Onomp Naropwaro onomp yaek ponankor ankank káká pwate námpon. Arop ankárankamp Kwaromp Tárápan mér mono. Naropwar Kwar námoku saráp mérámpono. Tá arop ankwap Naropwarén mér mono. Kwaromp Tárápao saráp mérámpono. Aenámpara, Kwaromp Tárápao am fárákapan náráp Naropwar Kwar yénkép nánko, am fárákapao saráp Naropwar Kwarén mér napon.”^c

²⁸ Yumo arop fárákap tére tokwaea wae, tá ankank kakap napo, kápae nánko te, yumo ponankor ononampok korop napo, ono yumwan anepér nénk nanampon. ²⁹ Ono yumwan sánknamp am yaopwae kápae yiráp yápare mek porokop tenamp te,^d yumo fwap samp mwanapon. Tá ono yumwan sampenkria sánknamp ankank te kápae mono. Am te apae riteanápe ono te onokump ninik te apárok anámpea aropan sánánkar porokwe fek i konampono. Aenámpara, yumo fwap anepér sámp mwanapon. ³⁰ Mámá yaopwae ono yiráp yápare mek pap namp te, yumwan kokwae sánk mono. Tá ankank ono yumwan sampenkria nénk namp te kápae mo, kakére fwapon.”^e

‘Sabat yae fek tére kwapono’rá sénap kar

12 ¹ Wakmwaek ankwap Sabat yae fek Jisas witráp yopwar mekmwaek náráp éréképá yarak i konámp arop éréképea akwap. Aenángo am fárákapao yae porokwe nánko, wit kánánkáprá yipi kokwarrá fépérrá tukup.^f ² Aenapo, Farisi fákáre am táman nkea Jisasén sérrá, “Amo nkeae! Waráp éréképá yarak i konap arop fárákap nko, Sabat yae fek lo kákánk konap ankank te tak napon.” ³ Aerá sénapo maok, Jisas nopok am fárákapan sérrá, “Ae te yumo Devitoimp kar Kwaromp Buk fek yak námp te nke mák napon? Ono sénamp te am ke fek Devit ntia maomp arop fárákap yae porokwe nánko, ⁴ Kwaromp lotu nap mek yinke Kwarén ofa sánknap pan fáriapono. Am pan te fouara, arop fár mono. Pris fákáreráo saráp fári konapan niapon.”^g ⁵ Ae te yumo am kar lo fek yak námpan kor nke mori kwapono? Pris fákáre Sabat yae fek lotu nap tokwae mek lo kwe-pwararea tére napan maok, am fek te kwatae

^b 11:25 1 Ko 1:26-29 ^c 11:27 Mt 28:18; Jo 1:18; 3:35 ^d 11:29 ‘Yaopwae yápare mek porokop’ te bulmakaump yápare mek porokop tenapo, éréképea akwap nánko, ankore mekamp plau yaopwaerao kwar mek yokoroprá akwap konámpnan sénampon. “Juda Tére konap Ninik” kware 7 fek nkeampo. ^e 11:30 1 Jo 5:3 ^f 12:1 Lo 23:25 ^g 12:3-4 1 Sml 21:1-6

ninik yak mono.^h ⁶ Ono yumwan sénampon, mapek yak nám̄p te támao lotu nap tokwaeran kwe-pwar nám̄pon. ⁷ Kwaro sérrá, ‘Ono te ofa fek warákár mono. Ono te ankwapan aropompan saráp warákár nampon.’ Aeno táte yumo am mek yaknám̄p kar fwapia mér nap kwamp te, arop kwatae ninik mo, fwapnap aropan, kwatae ninik naprá yurukup mo mwanapono.ⁱ ⁸ Am te apae riteanápe, Aropamp Táráp mao námoku Sabat yaeran kor poukwap konám̄pono.”

Jisas Sabat yae fek arop yae kwataenám̄p fwapi papám̄p kar

Mak 3:1-6; Luk 6:6-11

⁹ Takia Jisas am fek pwarará akwapea, ankwap taun mekia am fárákapamp lotu nap mek akwap. ¹⁰ Aenánko maok, am mek yaknám̄p arop ankárakamp maomp yae te yonkwae yak. Aenánko maok, arop ankwap fárákap Jisasén kot mwanám̄pria, mokopon nke mwar ritea man turunkrá, “Ae te nomo fwap Sabat yae fek touwenám̄p arop fwapi pap mwanám̄p ni mo nie?” ¹¹ Aerapo maok, nopok Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo ou mekamp arop ankwap náráp sipsip Sabat yae fek apár me mek piká yak nánko te, mao fwap náráp sipsip warko ka-pap konám̄p te yumo wae mér napon. ¹² Aeno arop te sipsipan kámákár akwap nám̄pon. Aenám̄para, nomo fwap Sabat yae fek arop ankwapan yaewour mwanám̄pon.” ¹³ Aerá séria pwarará am aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aeránko maok, am arop wae náráp yae kor ékékér nánko, maomp yae kor wae kwapwe kareria ankwapmwaek yae kor niampi yak. ¹⁴ Aenánko, Farisi fákáre am nkea, lotu nap pwarará tukupea koupoukarrá tankáprá Jisasén sámp-wouroump mwaria kar sérar.

‘Jisas te Kwaromp tére arop kareno’rá sénám̄p kar

¹⁵ Jisaso am Farisi fákáre námwan kwatae pap mwarianap ninik wae méria am taun pwarará akwap. Aenánko kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukup napo, mao touwenap arop ponankor fwapokwaprá kák. ¹⁶ Aeria maok, am fárákapan sérrá, “Yumo onan, mao tére námponorá arop ankwap fárákapao wa nap fek érik séri kwapono.” ¹⁷ Aenánko maok, am kar te wokwaek Kwaro profet Aisaiamp táp feknám̄p sérimp kar wae méntér pwi nám̄pono. Aisaia arakrá sér,

¹⁸ “Mámáte onomp tére aropan
 ono wae nánapi pwara nampon.
 Ono man warákár tokwaeria
 ono te man yonkwae kárám̄p nampon.
 Onomp Spirit maomp pourou mek pap nanko
 mao yae-párák kare ninik fekamp kar

^h 12:5 Nam 28:9-10 ⁱ 12:7 Hos 6:6; Mt 9:13

- ankwap fi mekamp arop fárákapan
fárákáp naenámpon.^j
- 19 Mao te arop yopor kar sér mo,
kar tokwae tékén sér mo.
Mao koupoukour konap mwaek érik fokopeyakrá
wumwi kar fek kar fárákáp mono.^k
- 20 Kaeak nunuri yak námp te,
am te ponankor tákár mono.
Táte kárákáre monámp lam mekamp wik
yurunk kánanke kwarok námp te
ponankor torokwari pap mono.^l
Mao fwap térerá yakrá akwapea
yae-párak kare ninik pwi yak námp naenámpon.
- 21 Táte kápae kare ankwap fi mekamp arop
man méria, man yépékrá yakáp mwanapon.”^m

‘Jisas te Belsebulomp kárákáre fek tére námp’rá sénap kar

Mak 3:20-30; Luk 11:14-23

22 Am ke fek táman arop fárákapao arop ankárankamp kwatae-arop
noupoukoupá yak námp Jisasnámпок warámpá korop. Mao te yi ntia
top kour aompi yak. Aenánko Jisas man fwapi pap nánko, mao wae
kar séria yi fwap nke. 23 Aenánko kápae kare kounteouráp arop nkea
kokorokoria sérrá, “Ae te mámá arop te Devitomp fekamp táráp ni mo
nie?”ⁿ 24 Aenapan maok, tá Farisi fákáre am wawia sérrá, “Am arop
te Belsebul kwatae-arop fákáre taokeyak námp maomp kárákáre fek
kwatae-arop yéréperá kérép námpono.”^o

25 Aerapan maok, Jisas am fárákapamp ninik mek wae méria am
fárákapan sérrá, “Ankárankamp firáp arop taokeyakáp nap mekamp kuk
pirékarea yorowar napo te, am fi te mokopia kárákáre yak naenámpon?
Waeman kwatae akwap naenámpon. Táte ankárankamp némpoukamp
arop, tá ankárankamp nap mekamp arop kuk pirékarea yorowar nánko
te, am némp ntia am nap mekamp arop te fwapi yakáp mono. 26 Aeno
táte Satan kok námoku yorowar nánko te, am Satanomp fi te waeman
pipirikiri akwap naerámpon. Aenámpara, mao náráp firáp taokeyak
konámp te mokopia kárákáre yak naenámpanáp? 27 Táte kare, Belsebul
onan yaewour nánko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nampan nánko
te, wa yiráp arop fárákapan yaewouránko kwatae-arop yéréperá kérép
konapon? Aenámpara yumokunap fi támao maok warko yumwan
yurukup námpon. 28 Aeno táte yumo nke napo, Kwaromp Yiki Kor

j 12:18 Mt 3:17 k 12:19 2 Ti 2:24 l 12:20 Mao te aropan porokwe fek i konámpan
wounáp kar takrá sénámpono. m 12:18-21 Ais 42:1-4 n 12:23 Jo 7:31 o 12:24 Mt 9:34

Spiritao onan yaewouránko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko te, yumo táman nkea, Kwaro náráp firáp taokeyak naenám̄p te yumo nke nap fek wae ék nám̄p, ará mér kipo.^p

²⁹Mokopia aropao ankwap kárákáre kor aropamp nap mek akwapea maomp ankank ti naenám̄pon? Mao tak naeria te, manénkir akwapea am kárákáre kor arop sám̄pea, paok fek yarokwapea pátea maok, mao fwap nap mek paprará am mek tankápnám̄p ankank fwap ti naenám̄pon.^q ³⁰Táte arop onomp nouroup mo nám̄p te onomp yopor aropono. Arop onont ankára mek kounteouráp aropan koupoukour mo nám̄p te, mao am fárákapan ti-yérépe nánko, pirikimp konapon.

³¹Aeria ono yumwan sénampon, ‘Kwar te kounteouráp arop fárákapan kwatae ninik ntia man wouroump sénap fwap tirá épér naenám̄pon. Aeno arop Kwaromp Yiki Kor Spiritan wouroump sénap fekamp kwatae ninik te tirá épér mono.’ ³²Arop fárákapan Aropamp Tárápan kar kwatae sénap fekamp kwatae ninik te fwap tirá épér i konám̄pon. Aeno Kwaromp Yiki Kor Spiritan kar kwatae sénap te, Kwaro am fekamp kwatae ninik tirá épér mo nánko, oukoumwan taki yak, nánkár kor ankár taki yak naenám̄pon.”

Aropamp ninik mek yak nám̄p maomp karao érik yénképnám̄p kar

³³Tá Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Kwapwe kare yao te kirao kor kwapwe kare ki tank nám̄pon. Táte kwatae yao te, kirao kor kwatae ki tank nám̄pon. Arop fárákapan, kwapwe kare yao ni, kwatae yao nierá mér mwaria te kiran saráp nkea mér i konapon. ³⁴Yumo kwatae kare arop tákam-ti kwatae niamp te, yumo mokopia kwapwe kare karan sér mwanapon? Arop ninik mek kwatae nkwakwe make ninik yak nám̄p te, am támao maomp táp meknám̄p am takeniamp kar sérar i konám̄pon.^s ³⁵Kwapwe kare arop te maomp ninik mek kápae kare kwapwe kare ninik mwar yak nám̄para, maomp táp meknám̄p kor kwapwe kare ninik fekamp karan saráp sérar i konám̄pon. Arop kwatae te maomp ninik mek kápae kare ninik kwatae yak nám̄para, am kwatae ninik táman saráp sérar i konám̄pon.

³⁶Aeno ono yumwan sénampon: Kwaro arop kot naenám̄p yae tokwae fek te, kounteouráp aropan yumo ponankor kar kwatae-nám̄p nik mo, kwaporok sérar i konap, am fek yurukup nae-nám̄pon. ³⁷Amoku waráp sénap kar táman Kwaro yurukupia, amwan ‘Kwapwe kare arop’rá sér, tá ‘Amo kwatae arop’rá sénaenám̄pon.”

‘Jisas kárakáre yénképano’ ria sériap kar

Mak 8:11-12; Luk 11:29-32

³⁸ Aenánko am ke fek táman lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi fákáre Jisasén sérrá, “Tisa, yino amo Kwaromp kárakáre yénkép napo, nke mwaro.”^t

³⁹ Tá nopok Jisas am fárakapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Mámá ke fekamp kounteouráp arop fákáre te Kwarén pwarnap kounteouráp arop kwataerao ‘Kwaromp kárakáre nke mwar’rá sénapon. Tate ono am fárakapan Kwaromp kárakáre fwap yénkép nanampan maok, am fek te profet Jonanimp Kwaromp kárakáreran saráp yénkép nanampono. ⁴⁰ Wokwaek kar Jona te éntékam tokwaeramp yare mek yámar yinink, kumur yininki yakámpon. Aeno Aropamp Tárápao kor kwar mek yámar yinink, kumur yininki yak naenámpon.”^u ⁴¹ Wokwaek kar Ninive mekamp arop fákáre waeman Jona Kwaromp kar farákáp nánko wawia kwatae ninik pwar napon. Aeno mapek yaknám arop ankwap te Jonan kámákár akwap námpan maok, yumo maomp kar younkwek sinapon. Aenapara, nánkár Kwaro kounteouráp arop fárakapan yurukup námpek fek, Ninive mekamp arop fákáre Kwaro arop ponankor yurukup námpek fek fokouri yakáprá yumoinap kwatae ninik érik farákáp mwanapono.”^v ⁴² Wokwaek kar yae-mánkwán mwaek panek yaknám kwín te apár faek karaok yak námpao maok, Solomonon kwapwe kare yonkwae kour kar farákáp nánko, wa naeria koropámpon. Aeno mapek yaknám arop ankwap te, Solomonon kámákár akwap námpan maok, yumo maomp kar younkwek sinapon. Aenapara, nánkár Kwaro kounteouráp arop yurukup námpek fek yae-mánkwán mwaek panek yaknám kwín am mek fokopeyakria, mámá ke fekamp kounteouráp arop kwatae ninik érik sérar naenámpon.”^w

Kwatae-arop warko arákarrá koropnám kar

Luk 11:24-26

⁴³ Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Aeno táte kwatae-arop arop ankwapan pwarará te, akwapea ént yak monám apár mekmwaek yarak. Yarakria, am mek anepér sámp naenám nap oupourounk námpao maok, mao nke mono. ⁴⁴ Aeria maok, mao sérrá, ‘Wampweno. Ono manénkir yakea koropnamp nap mek akwap nae’ ria koropea nke nánko, am nap te tiri farákápea fwapokwapia pwate napo, am nap te kwaporok yak. ⁴⁵ Aenánko te, mao warko akwapea ankwap fákánek kwatae-arop maomp kwatae ninikan kámákár námpek éréképá koropea am nap mek tukupea yakáp. Wokwaek am arop te maomp pourouk kwatae-arop yak nánko,

^t 12:38 Jo 6:30; 1 Ko 1:22 ^u 12:40 Jo 1:17 ^v 12:41 Jo 3:5 ^w 12:42 1 Kin 10:1-10

kwatae yakámpao maok, oukoumwan te warko ankár porok kwatae kare yak námpon. Tá taknámp oukoumwan mámá ke fekamp koumteouráp arop fárakapao kor, takeniamp arop yakáp mwarea napon.”^x

Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp fákáre koropnap kar

Mak 3:31-35; Luk 8:19-21

⁴⁶Jisas koumteouráp aropan am kar fárakáprá yak nánko, maomp éntupwar ntia nánaeounáp koropea oumpwik furuk yakápria Jisasént kar sér mwaria.^y ⁴⁷Aenapo, arop ankwapao Jisasén sérrá, “Amo wawae! Waráp éntupwar ntia waráp nánaeounáp mámá amont kar sér mwaria koropá ek yakáp nape.”

⁴⁸Táte Jisasó nopok am aropamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Onomp éntupwar te wanono? Onomp nánae te wanono?” ⁴⁹Aeria námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapan yae kurépi fokoprá arakrá sér, “Amo nkeae! Onomp éntupwar ntia onomp nánaeou te mámá fárakapono. ⁵⁰Arop onomp yámar mek yaknámp Naropwaromp ninikaok akwap námp te, támao maok onomp nánae, onomp antáp, onomp éntupwarono.”^z

Arop yopwar mek ankankou yirirnámp wounáp kar

13 ¹Am yámaraok táman Jisas am nap pwarará akwapea ekria maok, ént aokore tokwae woupwi fek tank. ²Aenánko, kápae kare koumteouráp arop koropea am fek koupoukour. Aenapo, mao am feknámp bot mek korokwapea tank nánko, koumteouráp arop ponankor ént woupwi mek fokouri yakáp. ³Aenapo Jisas am fárakapan kápae kare wounáp kar fárakáp. Aeria sérrá, “Yumo wawenke! Arop ankárankamp akwapea yopwar mek ankankou yirir námpono. ⁴Mao yirir nánko maok, ankankou ankwapmwaek mwae kupuk piká tankáp nánko, antao koropea fépér. ⁵Tá ankwapmwaek péri kor yárakár námp fek pik nánko, kwar tokwae mo námp fek piká tankáp. Aeria kwar mek pik mo nánko, am ankankou wae koupour kar páre námpao maok, ⁶yámar narek aokrá yokwap nánko, kwar kánanke kwarokia am arák yonkwaeria ankankou yákáre námpon. ⁷Tá ankwapmwaek wiráp paok wi forokoraenámp mek piká tankáp nánko, am wiráp paok wi támao woukoupria oupoupouri yak. ⁸Aeno ankankou ankwapmwaek kwar émi kwapwe mek piká tankáp námp te, waeman fwap párea, warko ki kwapwe tankáp i konámpon. Aeria ankwap 100 ki tankáp, ankwap 60 ki tankáp, ankwap 30 ki tankáp i konámpono. ⁹Arop woupwirápao námp kwamp te, mámá kar ankár wa kuno.”

^x **12:45** 2 Pi 2:20-22 ^y **12:46** Mt 13:55; Mk 3:31; Jo 2:12; Ap 1:14 ^z **12:50** Jo 15:14; Ro 8:29; Hi 2:11

Jisas wounáprá sér i konámp kar fi
Mak 4:10-17; Luk 8:9-10

¹⁰ Jisas am kar farákápea pwar nángo, maomp éréképá yáarak i konámp arop farákap koropea Jisasén turunkrá, “Amo apaeritea am farákapan wounáp kar farákáp napon?” ¹¹ Tá nopok Jisaso am farákapan arakrá sér, “Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp kar fi mek wouroumpeyak námp, Kwaro yumwan wae yénkép námpono. Aeno máma arop farákapan te mono.” ¹² Táte arop Kwaromp kar kárákáre fek niki samp nángo te, Kwaro man warko ankwap ninik kwapwe méntér tapokwaprá kápae kare sánk naenámpon. Aeno táte arop kar wawia niki-samp mo námp te, Kwaro am ninik kánanke kwarok yak námpan maomp yaekamp pwarokwap naerámpon.^b ¹³ Am taki yak námp táman, ono am farákapan wounáp kar sénampon: Am farákapao am ankank énoukoup napao maok, am farákap te ankank ankwap wuri nke mono. Mao te kar wa mwaria woupwi pap napao maok, mao te wawia mér sámp mono. ¹⁴ Am koumteouráp arop farákapao mwanapan, profet Aisaia sérimp kar te wae érik korop námpon. Mao sérrá,

‘Yumo waeman kar wa napao maok,
 am kar fi te mér mo mwarea napon.
 Yumo wae énoukoup napao maok,
 ankank ankwap wuri nke mo mwarea napon.

¹⁵ Am koumteouráp arop farákapamp ninik te kárákáre yak námpon.
 Aeria am farákapao kar wawantá
 woupwi kákaria yi wouri yakáp napon.
 Aenapara, am farákap te ankank ankwap nkeria,
 maomp woupwi kar wawia
 maomp ninik mek kar fi mérantánoria napara,
 mao warko arákarea ononampok korop napo,
 am farákapan fwapokwaprá kákantáno.”^c

¹⁶ Aeno yiráp yi fwap ankank nke, tá yiráp woupwi fwap kar wawi konapara, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. ¹⁷ Ono yumwan kare kar sénampon, wokwaek kápae kare profet fákáre ntia yae-párak kare arop farákap oukoumwan yumo nkenap ankank má nke mwar karapao maok, nke moiapon. Tá oukoumwan yumo wanap kar má wa mwar karapao maok, wa moiapon.”^d

Ankankou fek wounápnámp kar fi
Mak 4:13-20

¹⁸ Jisas am farákapan sérrá, “Yumo am ankankou yopwar mek yirir i konap fekamp wounáp kar fi wawenk. ¹⁹ Arop Kwaro náráp firáp taokeyak

^a 13:11 1 Ko 2:10 ^b 13:12 Mt 25:29; Lu 8:18 ^c 13:14-15 Ais 6:9-10; Jo 12:40

^d 13:17 1 Pi 1:10-12

naenámp karan wa námpao maok, am kar fi fwapia mér mo nap te, mwaeak piká tanknámp ankankou niampon. Satano koupour kar koroprá am kar Kwaro arop ninik mek ankank ounámp yimp námp te, mao ti-akwap konámpono. ²⁰ Ankankou ankwapmwae ankore mek péri kor yárákárnámp kwar yumuntut piká tank námp te arop koupour kar kar wawia sámpea warákár. ²¹ Aenapao maok, am kar te arák kwar mek pik mono. Am te kánanke kwarok ke fek saráp yak nánko maok, mao Kwarén mérámp táman ankwapao námwan kar kwatae sérrá, nkwakwe make sokoro napo, maomp mér námp te koupour kar kwatae akwap konámpono.^e ²² Tá ankankou ankwap wiráp paok wi fi mek piká tank námp te, arop wae kar sámp námpao maok, apárokamp ankankantá ninik tokwaerá kápae kare mani kénk naerianámp ninikao Kwaromp kar oupouroupá pap nánko, mao te ki tank mo námpon.^f ²³ Aeno am ankankou kwapwe kare kwar mek piká tank námp niampon te, arop kar wawia am kar fi mér námpono. Aenángo mao fwap ki 100, 60, 30 arakrá tankáp konámpono.”

Yopwar mekamp apwar pwae kwataeran wounápnámp kar

²⁴ Warko Jisas ankwap wounáp kar arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te, arop ankwapao wit ou yopwar mek yirir i konámp niampon. ²⁵ Aenámpao maok, am koumteouráp arop pampi yakáp napo, kumuruk maomp yopor arop kánánkámp koropea kwatae apwar pwae ki wit fi mek yiriria pwarará akwap te. ²⁶ Wakmwaek am wit párea wae ki tank naeria nánko, nke napo, am apwar pwae kwataeo kor mént forokor. ²⁷ Aenángo, am yopwar mek tére konap arop tukupea yopwar naropwarén sérrá, ‘Arop Tokwae, yino nik námp te, amo waráp yopwar mek te ankankou kwapwe mwar yoroi napono. Mokopia apwar pwae kwatae am mek yakáp námpono?’

²⁸ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, ‘Yopor arop ankárankampao am apwar pwae kwatae sira námpon.’ Aeránko, am tére aropao sérrá, ‘Ae te amo nik nap te, yino tukupea am apwar pwae kwatae moroprá koupoukour mwanámp nie?’ ²⁹ Aerapo maok, nopok mao am fárákapan sérrá, ‘Mono! Yumo takria apwar pwae kwatae moroprá wit méntér morop mwanape. ³⁰ Énékér taki yakea nepo, nánkár wit moropnap ke fek yumo apwar pwae kwataeran mékir moroprá pupuria yaomwi mek yanki pwatea, wakmwaek wit koupoukarea onomp fir kák konamp nap mek kák mwanapono.’”^g

Mastet ki ntia yisan wounápnámp kar

Mak 4:30-32; Luk 13:18-21

³¹ Tá warko Jisas am fárákapan wounáp kar arakrá sér: “Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te, arop ankárankao mastet ou sámpea yopwar

^e 13:21 Kl 2:7 ^f 13:22 Lu 12:16-21; 1 Ti 6:9-10 ^g 13:30 Mt 3:12

mek yoroinámp niampon. ³²Am mastet ou te ankwap ankankou niamp tokwae mono. Am te kánanke kwarok kareno. Aenámpao maok, nánkár wakmwaek akwapea tokwaeria te ankwap pourouráp yopwar mekamp firan kámákár akwap námpon. Akwapea yao niamp nánko, antao kor fwap koropea am yowe mek tankáp i konámpon.”

³³Tá warko Jisas ankwap wounáp kar arakrá sér, “Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te yis niampon. Yupu ankárankampao am yis sámpea plaua dis mek yokwapea méntér arákareanánko, yámpea tokwae kar i konámp niampono.”

Jisas wounáp kar mwar farákápnámp kar

Mak 4:33-34

³⁴Am kápae kare kar Jisaso kounteouráp aropan farákáp námp te wounáp kar mwar farákáp námpono. Mao te am farákapan érik farákarrá kar ankwap sér mono. Ankár wounáp kar mwar farákáp námpono.

³⁵Aenámpam am te wokwaek profet ankwapao sérimp kar méntér pwi námpono. Wokwaek mao sérrá,

“Ono am farákapan kar farákáp nanamp te wounáp kar fek sénanampon.

Ono am arop farákapan

wokwaek Kwaro mámá apár yoro námp feknámpia

mek wouroumpea yakrá koropea

oukouwman námpan sénanampon.”^h

Apwar pwae kwataeran wounápnámp kar fi

³⁶Takia pwarará Jisas kounteouráp aropan párakoprá wae nap mek akwap. Aenánko maomp éréképá yarak i konámp arop farákap koropea man sérrá, “Amo yinan am apwar pwae kwatae yopwar mek forokornámp wounáp kar fi farákápa.”

³⁷Tá nopok Jisaso am farákapan arakrá sér, “Arop kwapwe kare ankankou yoro námp te Aropamp Tárápono. ³⁸Yopwar te mámá apárono. Kwapwe kare ankankou te Kwaro náráp firáp taokeyak-námp mekamp kounteouráp aropono. Apwar pwae kwatae te Satanomp kounteouráp aropono.ⁱ ³⁹Am apwar pwae ou kwatae yirir námp te Satan nono. Am fir yápaenámp ke te mámá apár pwar naenámp yaenono. Yopwar mek tére konap arop te ensel fákáreno. ⁴⁰Am apwar pwae kwatae koupoukarea yaomwi mek yankap nap te taknámp nánkár mámá apár pwarnámp yae fek tak mwanapon. ⁴¹Aropamp Táráp mao náráp ensel fákáre tirá kérép nánko, náráp firáp taokeyaknámp mekamp arop farákapan mérnáp kwatae pap konámp ankank, ntia kápae kare kwatae niniknap

^h 13:35 Sng 78:2 ⁱ 13:38 1 Ko 3:9

arop fárákapan fárarámprá párapkop mwanapono. ⁴²Am fárákapan tia yaomwi tokwae mek épéri tenapo, am yaomwi mek yakáprá éménka waeria yu kikimpia wae mwanapon. ⁴³Am ke fek táman yae-párák kare koumteouráp arop fárákap te náráp Naropwaro maomp firáp taokeyaknámp mek yakáprá yámarnámp wae tákapá yakáp mwanapon. Arop woupwirápao námp kwamp te, ankár mámá kar má wa kuno.”^{j k}

Arop mani bokis kwar mek tank nánko nkenámp wounáp kar

⁴⁴Tá Jisaso warko arakrá sér, “Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak námp te make niampon: Maniráp bokis yopwar mek manénkir kwar mek wouroump tenapo, arop ankwapao akwapá kwar yokoroepa nkeaka warko oupouri pwar. Aetea mao warákár karia akwapá námokuráp ankank ponankor koupoukarea arop nénkria, am fek mani sámpea warko am mani fek yopwar am sámp námp niampon.”

Anani kor kwapwe niampan wounáprá sénámp kar

⁴⁵Tá ankwap wounáp kar arakrá sér: “Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak konámp te, arop ankwap solwara mekamp anani kor émi kwapwe kare^l bisnis téreria am fek mani sámp. ⁴⁶Ae konámpao, mao nke nánko, anani kor ankwap ankárank kwapwe kare kare nánko, mao akwapea námokuráp ankank ponankor nénkria mani tia, am mani fek am anani kor kwapwe námoku naenámp sámp námp niampon.”

Umbenan wounápnámp kar

⁴⁷Jisaso ankwap wounáp kar arakrá sér: “Kwaro yámar mekamp náráp firáp taokeyak konámp te arop ankwap ént aokore mek umben sirarea kápae kare nkwakwe make éntékam ti. ⁴⁸Am umben mek te top pwarámpeyak nánko, forokwapea sakwap paprá tankáprá, baket mek éntékam am kwapwe karenámp kákrá, kwatae éntékam épér i konap niampono. ⁴⁹Nánkár mámá apár pwarnámp yae fek taknámp mwanapono. Ensel fákáre ékia yae-párák kare arop ou mek kwatae ninikráp arop yakáp napan farámpirá párapkop mwanapon. ⁵⁰Am fárákapan tia yaomwi tokwae mek épér tenapo, am fárákap yaomwi tokwae mek yakáprá éménka waeria yu kikimpia wae mwanapon.”

Manénkirkamp kare kar ntia wourékam kare kar

⁵¹Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan turunkrá, “Yumo te mámá kar fi ponankor wae mér nap nie?” Aeránko maok,

j 13:43 Dan 12:3 k 13:41-43 Mt 25:31-46 l 13:45 ‘Solwara mekamp anani kor émi’rá sénámp te, solwara mek kour mekampao yumwi fek kárákap yak nánko, sámpea am fek mani tokwae ti konapono. Koumteouráp arop te am ankank táman kikiank kare konapono.

nopok am fárákapao Jisasén sérrá, “Yeno.” ⁵² Aerapo Jisaso am fárákapan sérrá, “Wokwaekamp lo mérap arop fárákap te Kwarén méria náráp firáp wourékam taokeyak konámp mek korop napao maok, am fárákap te arak naponon: Nap naropwaro náráp nap mekamp maniráp ankank wourékam épirént ankár mek tapokwapea tia érik ti-mank námp niampon.”

Nasaret mekamp arop fárákap Jisasén younkwe sánpap kar
Mak 6:1-6; Luk 4:16-30

⁵³ Jisas am wounáp kar farákápea pwarará am némp pwarará akwap. ⁵⁴ Mao akwapea námokuráp taun mekria am fekamp koumteouráp arop am fárákapan námokuráp lotu nap mek Jisaso kar farákáp. Aenánko am fárákap wawia kokorokoria sérrá, “Am mámá mér ntia Kwaromp kárákáre yénpék námp máte maokamp sámpea námpon?” ⁵⁵ Mámá arop te kamdamp tárápono. Maria te maomp éntupwarono. Jems, Josep, Saimon, Judas, am fárákap te maomp nánaeounápono.” ⁵⁶ Maomp antáponáp fákáre te nomont yakáp naponon. Maomp mér ponankor te maokamp sámp námpono?” ⁵⁷ Aeria am fárákap Jisasén kokwarok. Aenapan maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Profet te kápae kare némpouk e yak námpono. Aenámpan maok, mao námokuráp némpouk, tá námokuráp nap kare mek te e yak mono.” ⁵⁸ Aenámpara, Jisaso am taun mek Kwaromp kárákáre kápae kare yénpék mono. Waeman mér mo napantá námpon.

Arop ént mek nérrá kák konámp Jon sumpwinámp kar

14 ¹ Am ke fek Galili taokeyak konámp Gavman Heroto Jisas térenámp kar korop nánko wa. ² Mao náráp tére aropan sérrá, “Am arop te arop ént mek nérrá kák konámp Jono warko apár me meknámp fárámp námpono. Aenámpara, maomp yaek-námp Kwaromp kárákáre tokwae korop námpon.” ³⁻⁴ Am te arakimp: Wokwaek Heroto náráp nánae Filipomp yupu Herodiasén pwarokwap nánko, Jono Herotén sérrá, “Amo sámpnap yupu Herodias am te pwi yak mo námpon.” Aeránko maok, Heroto Jonén sámpea sen fek yarokwapea kalabus nap mek páte napo yakámpo.” ⁵ Mao Jonén sámp-wouroump naerianámpao maok, koumteouráp arop fárákap te, Jon te profetonoria ninik nap ara, mao am fárákapan apápria man sumpwi pap mo, párák kalabus mek páte nánko yak. ⁶ Aenámpan maok, ankwap yae fek Heroto námwan éntupwaro sámpámp yaeran nikia fir kékéouria arop éréképeanánko, koupoukarrá fépér. Aenánko, am ke fek am Herodiasomp namom éniki am arop ou mek kaerá yarak nánko, Herot nkea warákár tokwae. ⁷ Aeria maok, man kar papria sérrá, “Kare kar yámar mek yak námpráp amo

^m 13:53-54 Jo 7:15 ⁿ 13:55 Jo 6:42 ^o 14:3-4 Wkp 18:16,20-21; Lu 3:19-20

námwan sápaeria sénap ankank te ankár sénap táman sánk nanampono.”

⁸Aeránko maok, maomp éntupwar Herodiaso Jonén yonkwae pwarámpámp kwamp sumpwianoria man ninik sánkria sérrá, “Amo Herotén sénapo, arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor karámp-fárákapea plet mek papea sánk naenampono.” ⁹Aerá sénánko maok, king te, mokop tak naeria ninik tokwae. Aenámpao maok, kápae kare arop fákáre koupoukarrá tankáprá fánap, mao wa nap fek fou e séri tenámp kwamp maok, ‘Sánkenk’rá sérimpon. ¹⁰Mao arop ankárank sámp-kérép nánko, kalabus nap mek akwapea Jonomp yápare kor karámp-fárákap. ¹¹Takia am yépe kor plet mek papea sankoropá am yupu-tarápan sánk. Aenángo mao sámpá akwapea éntupwarén sánk. ¹²Aenapo maok, Jono éréképá yarak i konámp arop fárákap koropea maomp yákáre samp-tukupea apár me mek papea pwarará, am fárákap tukupea Jisasén sériapono.

Jisaso 5,000 aropan fir wunimp kar

Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15

¹³Jisas Jon sumpwimp am kar wawia am yaknámp némp pwarará bot sámpea arop yak mo apár mek námoku mwar ampok akwap naeria akwap. Aenángo maok, koumteouráp arop mao akwap námp wawia am yakápnep némp pwarará, Jisas akwap tenámp mwaek apáraok tukup. ¹⁴Wakmwaek Jisas akwapea ankwapmwaek woupwi fek nke nánko, kápae kare koumteouráp arop ou má néntépá yakáp. Aenapo, Jisas am fárákapan yonkwae touweria maomp pouroukamp touwe fwapokwaprá kák.^p

¹⁵Tá wae kumur mek maomp éréképá yarak i konámp arop fárákap maonámpok koropea Jisasén sérrá, “Mámá ke mek te arop yakáp mo napo, wae kumur naeria námpono. Amo mámá koumteouráp arop wae tirá kérép napo, wonae fik mwaekamp némpouk tukupanápono. Aeria námokuráp mani fek fir tirá fáranápono.” ¹⁶Aerapo maok, nopok Jisaso sérrá, “Apaeritea tukup mwanapono? Yumo támao fir nénkenke.” ¹⁷Tá nopok am fárákapao sérrá, “Yino te mapek fir tank mono. Pan yankapramp éntik, tá éntékam anánkaopwe arakia támao saráp tank námpono.” ¹⁸Aerapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Am fir onomp wonae fik mapek ti-koropenke.”

¹⁹Aeria maok, koumteouráp arop fárákapan sérrá, “Apwar pwae fek tankápenke.” Aeria maok, mao am pan éntik, tá éntékam anánkaopwe takia yaek tia fákeyakrá yámar mek tokore yakrá Kwarén ‘Aesio’rá sér. Aea pwarará, am pan fápákária, mao námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapamp yaek nénk nánko, mao am koumteouráp arop táman

nénk. ²⁰ Aenapo, am arop fárákap ponankor fépéria wae yare. Aenapo, fir ankwapmwaek tankáp nánko, koupoukarea éntér-sámpramp basket mek kákapo, top-popwarámpimpon. ²¹ Am arop fárákap te 5,000 niamp arakerao fáriapon. Am te kounteou tárápu te kouroump mono.^q

Jisaso ént yumunturik koropámp kar

Mak 6:45-52; Jon 6:16-21

²² Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Yumo manénkir bot mek kounkouria ént aokore ankwapmwaek fi mwaek tukupenke.” Aeria maok, námoku mwar kounteouráp arop fárákap tirá kérép naeria. ²³ Mao kounteouráp arop tirá kérépá pwarará, námoku mwar narek faonkwe wi fek Kwarén kar toropwap naeria. Wae kumur nánko, mao námoku mwar am faonkwe wi fek yak. ²⁴ Bot waeman akwapea ént aokore tokwae kuk nánko, ouwi bot me kour mwaeknámp koropea bot panánkár.^r ²⁵ Aenánko, wae wakor naenámp fápaé nánko, Jisas námoku ént yumunturik koropea am fárákapamp wonae fik. ²⁶ Aenánko, am fárákap mao ént yumunturik koropnámp nkea, kour me woukouria sérrá, “Námwan nkote! Ént arop kwataerao korop ri kane!” Aeria apápria fépénénka wae.^s ²⁷ Aenapo, Jisas am fárákapan koupour kar sérrá, “Yumo sánánkar kárákáre fek yakápenke! Máte ono támao korop nampono. Yumo apápi kwaponon!”

²⁸ Aeránko maok, tá Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Amo nap kwamp te, amo onan sénapo, ono kor ént yumunturik amonapok korop nae.” ²⁹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo koropae!” Aeránko, Pita wae bot pwarará ént yumunturik Jisasnámpok akwap. ³⁰ Aenámpao maok, ouwi tokwaeran nkea apápria wae, ént mek pikria Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo onan yaewourae!”

³¹ Aeránko Jisaso koupour kar yae paprá Pitan yae tokoroepa sérrá, “Amo te mér tokwae mono. Amo apaeritea anánkaopwe ninik sámp napon?” ³² Aeria Jisas ntia Pita wae bot mek korokwap nepo, ouwi tokwae wae pwar. ³³ Aenánko bot mek tankápnep arop fárákap man loturia sérrá, “Kare kar, amo te Kwaromp Tárápono!”^t

Jisaso Genesaret mek kápae kare touwenap arop fwapokwaprá

kákámp kar

Mak 6:53-56

³⁴ Mao wae am ént aokore kuk meknámp pirékarrá tukupea nkwamwaek fik apár Genesaret mek. ³⁵ Aenapo am mekamp kounteouráp arop Jisasén wuri nkea maok, am fek wonae fik mwaekamp kápae kare némpouk kar sámp-kérép napo, am fárákapao kápae kare

^q 14:21 Mt 15:38 ^r 14:23-24 Lu 6:12; 9:28 ^s 14:26 Lu 24:36-37 ^t 14:33 Mt 27:54

touwenap arop Jisasnâmpok éréképá korop. ³⁶Aeria am fârákapao Jisasén sérrá, “Amo taki yakrá, waráp pourou yénképá yak napo, am arop fârákapao waráp waempyam fu fek toupoukour napo, am fârákapamp touwe wae fwap naenámpo.” Takrá séri pwarará maok, maomp pouroukamp waempyam fek yae papnap arop fârákapamp touwe warko wae fwap námpono.”

Kwaromp lo appeyaenámpo loan kwe-pwarnámp kar

15 ¹Am ke fek Farisi fákáre ntia lo ménap arop fârákap Jerusalem meknámp Jisasnâmpok koroepa sérrá, ²“Aparitea amo éréképá yárák i konap arop fârákap nomp appeyaenápo nomwan sápap lo kar ták-sinapono. Am fârákap fâ mwarianap ke fek te yae yárar i konapaok mo nap tene.”

³Nopok Jisaso am fârákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Aparitea yumo Kwaromp lo kwe-pwarará, yiráp tékénouamp loaok saráp tukup napon? ⁴Am te Kwaro sérrá, ‘Amo ankár waráp éntupwar naropwaromp karwaokampo.’ Tá ‘Arop náráp éntupwar naropwarén kar kwatae séria te, am arop ankár sumpwi naenámpo.’” ⁵Aeno yumo te arop fârákapan ‘Arakenk’rá sér i konapon: ‘Yumo mani ankank yiráp éntupwar naropwarén yaewour mwanapan kor, am anánkwapan sérrá, “Ono wae am ankank te Kwarén sánk nanampria nánapi páte nampara, yumwan nénk mono”rá fwap sénanapono.’ Yumo aerá sér i konapono. ⁶Am taknap ninik támao yumo Kwaromp kar apárok sámp-anámprá yiráp tékénou káknap loan saráp narek samp-tukup napon. ⁷Yumo te kwekár i konap aropono! Profet Aisaia te waeman yumwan táman kare sénámpon:

- ⁸ ‘Am arop fârákap te
náráp kar mwar onomp e sakap napono.
Aeno maomp ninik te onan panek yakáp napon.
⁹ Am fârákap aropamp lo karan saráp
farákápria sérrá,
“Máte Kwaromp karono.”
Aenapara,
am fârákap te onan kwaporok mwar lotu napono.’ ”^w

Ankank arop ninik mek oumi pap konámp kar

Mak 7:14-23

¹⁰Aerá séria maok, Jisas koumteouráp aropan koropenkrá wumwiria maok sérrá, “Yumo te fwapi wawia ninik kourenke. ¹¹Ankank táp mek pik námp te arop ninik mek kwatae pap mo i konámpono. Aeno ankank

^u 14:36 Mt 9:20-21 ^v 15:4 Wkp 20:9 ^w 15:7-9 Ais 29:13

arop ninik mek yak námpao maomp táp meknámp ek oukur korop námp te, am támao arop ninik mek kwatae pap námpon.”^x

¹² Am ke fek táman Jisas éréképá yáarak i konámp arop fárákap koroepa Jisasén sérrá, “Ae te amo Farisi fákáre waráp kar wawia kokwarok nap te wae mér rape?”

¹³ Aerapo maok, nopok Jisas arakrá sér, “Onomp yámar mekamp Naropwar te mao wae yopwarrápono. Kápae kare ankank mao námoku yoro moi tari námpan te, am ponankor fi make mokwap naenámpon.

¹⁴ Yumo am Farisi fákáre námoku mwar taki yakápanápon pwarenke! Am fárákap te yi wuri yakáp napao ankwap yi wuri yakápnap arop fárákapan mwae kup yénkép mwaria napon. Aenapan maok, yi wurumpi yaknámp arop ankwap yi wurumpi yaknámp aropan mwae kup yénképria te, énénkér apár me mek pik nerea nepon.”^y

¹⁵ Táte Pita Jisasomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo am arop ninik mek oumi papnámp kar fi wounáp nap yinan érik farákarrá sénapo, yino wa mwaro.” ¹⁶ Jisas nopok sérrá, “Yumo kuri oukoumwan épérép rape? ¹⁷ Ae te kápae kare ankank táp mek pikianánko, yare mek tankea tukwi mwae-párak akwapea tukwi nap mek pik námp te mér mák rape?

¹⁸ Aeno ankank táp meknámp ek oukur korop námpao maok, am te ninik meknámp korop námpon. Aenámpara, am támao maok arop ninik oumi pap konámpon. ¹⁹ Ankank ninik meknámp koropánk i konámp te arakono: Ninik kwataenap, táte arop sámp-wouroump mwanap ninik, tá poumou nap mekamp yupu kokopor mwanap ninik, tá pwarápaé sánk konámp kokopor ninik, tá oukun i konap ninik, tá arop kot nap fek kwekárrá sér i konap ninik, wouroump sokwak i konap ninik.”^z ²⁰ Ará ankank támao maok, arop ninik mek oumi pap konámpon. Aeno arop manénkir yae yárar moi yakrá fir fárámp te aropamp ninik mek oumi pap mono.”

Ankwap fi mekamp yupu Jisasén mér karimp kar

Mak 7:24-30

²¹ Jisas am némp pwarará ankwap fi arop yakápnap taun Tair ntia Saidon mekmwaek akwap. ²² Aenánko Kenan fi mekamp yupu ampok yak námpao maonámpok koroepa Jisasén tékén arakrá sér, “Tokwae Kar, Devitomp ou fekamp táráp e! Amo ankár onan aropompae! Kwatae-arop onomp yupu-tárápamp pourouk woukoupea kwatae papáne!” ²³ Aeránko maok, Jisas te am yupuan kar pwarokwaprá sér mono. Mao éréképá yáarak i konámp arop fárákapao koroepa Jisasén sérrá, “Mámá yupu má nomp wakmwaek wumwirá koropáne. Amo sámp-kérép napo akwapano.”

²⁴ Aerapo maok, tá nopok Jisasó sérrá, “Kwaro onan ankwap firan yaewouraeria sámp-kérép mo. Israel fi mekamp sipsip moyakáp napantá

^x 15:11 Mt 12:34 ^y 15:14 Mt 23:16 ^z 15:19 Ga 5:19-21

Kwaro onan sámp-kérép námpono.”²⁵ Aeránko maok, am yupu koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá, “Tokwae Kar, amo onan yaewourae!”²⁶ Tá nopok Jisaso maomp kar pwarokwaprá wounáprá sér, “Takria nomo tárápuamp fir sámpea asan^a sánkantáno.”²⁷ Aeránko maok nopok yupuao sérrá, “Tokwae kar e! Amo te waeman kare kar sénapon. Aeno nap mek yakánpas as te naropwaro fánámp fir tiri párapok pikrink nánko, fwap am tirá fári konapono.”²⁸ Mao aerá séránko maok, Jisaso am yupuamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Waráp mér te tokwae kar námpara, amo sámp naeria kikiank nap take pourouráp amo fwap sámp nanapon.” Aeránko maok, am ke fek táman maomp yupu-táráp wae fwapimpono.^b

Jisas kápa kare touwenap arop fwapokwaprá kákámp kar

²⁹ Oukoumwan Jisas am némp pwarará Galili ént aokore wonae fik akwap. Aea mao pokea narek faonkwek tank.³⁰ Aenánko, kápa kare koumteouráp arop fárakap koropea maomp wonae fik koupoukour. Am fárakapao pu kwataenap arop, yi néneráp arop, kour korokorenámp arop, tá top kor aompi yaknámp arop, tá kápa kare ankwap touwenap aropan kor éréképá koropea Jisasomp pu wonae fik kák. Aenapo, mao am arop fwapokwaprá kák.³¹ Aenánko am arop fárakap táman nkea kokorokoria sérrá, “Wakwe! Am top kor aompiyaknámp arop kar sénámpwae! Kour korokorenámp arop warko fwap námpwae! Tá pu kwataeráp arop fwap yarak námpwae! Tá yi néneráp arop fwap nke námpwae!” Aeria maok, am fárakap Israel firamp Kwaromp e sakapiapon.

Jisas 4,000 arop fir nénkámp kar

Mak 8:1-10

³² Takia pwarará Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapan wumwi nánko, korop napo sérrá, “Ono mámara arop fárakapantá yonkwae touwe nampono. Mao onont wae yinink yae yakápi napao fir mo námpono. Ono te yae porokwe make tirá kérép mono. Takria arop ankwap yae porokweraoia mwaeakoporokweantáno.”^c ³³ Tá nopok mao éréképá yarak i konámp arop fárakapao sérrá, “Máte arop yak mo apárono. Nomo maokamp kápa kare pan mámara arop ou tokwae má pwi naenámpono?”³⁴ Tá nopok Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo pan apaekamp tankáne?” Nopok am fárakapao sérrá, “Yinomp pan te fákánek tank námpono. Tá ankákárank éntékam kánanke tankáp námpon.”

³⁵ Aerapo maok, tá Jisaso am koumteouráp aropan sérrá, “Yumo apárok tankápenke.”³⁶ Mao am pan fákánek sámp, éntékam ankákárank

^a 15:26 24 ntia 26: ‘Tárápu’ ntia ‘sipsip’rá sénámp te, Israel firan sénámpon. ‘As’rá sénámp te, ankwap fi aropan sénámpon. ^b 15:28 Mt 8:10,13 ^c 15:32 Mt 14:14

tia Kwarén ‘Aesio’rá séri pwarará, fápákária mao éréképa yarak i konámp arop fárakapamp yaek nénk. Aenánko, am kounteouráp aropan nénk napo, ³⁷wae ponankor fépéria pwi. Aenapo maok, tá oukoumwan ankwapmwaek tankáp nánko, Jisasomp arop fákáre am fir koupoukarea fákánek basket mek kák napo, top koupour yak. ³⁸Am fárap arop te 4,000 niamp arake. Aenámpan maok, yupu ntia táráp te kouroump mono. ³⁹Takia Jisaso am kounteouráp arop fárakap tirá kérépea pwarará, bot mek korokwaprá apár Magadan mekmwaek akwapámpon.

Jisasén ‘Kwaromp kárakáre yénkép napo nke mwar’rá sériap kar

16 ¹Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáre koropea Jisasén mokoponrá nke mwaria man sérrá, “Amo ankár yámar mekamp Kwaromp kárakáre yénkép napo, yino nke mwaro.”^d ²Aeapan maok, nopok Jisas am fárakapan sérrá, “Kumur mek yumo nke napo, yámar noumouri nánko, nkea sérrá, ‘Oukoumwan te yámar kwapwe naeane.’ ³Tá koumounek yumo arakrá sér i konapono: ‘Yámar mek támáre nánko, oukoumwan te ouwi warákam korop naeane.’ Tá kare! Yumo waeman take pourouráp ankank nkea yae-párak yámar mek yurukup i konapan maok, yumo oukoumwan máma ke fek koropánknámp ankank fwapia yurukup mo napon. ⁴Yumo te Kwarén pwarnap kounteouráp arop kwataerao ‘Kwaromp kárakáre nke mwar’rá sénapon. Aenapan maok, ono yumwan Kwaromp kárakáre ankwap ankárak yénkép mono. Yumo Jonanimp kárakáre aran saráp nke mwanapono.” Aerá séria Jisas wae am fárakapan pwarará akwap.”^e

Yisan wounáprá sénámp kar

Mak 8:14-21

⁵Jisaso éréképa yarak i konámp arop fárakap wae ént aokore tokwae tápampea tukupea nkamwaek fik napao maok, am fárakap te pan sámp mo, ník mo pwarará tukup. ⁶Aenapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo fwapia taokeyakápria yumo Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáreramp yisan mér kar kipo.”^f ⁷Aenánko, am arop fákáre námoku támao téréménkrá arakrá sérarrá, “Am te nomo pan sámp mo, yaenémipi korop námpan sénámpon.” ⁸Jisas wae am fárakapamp kar wawia sérrá, “Yumo te yiráp mér kánanke kare námpono. Yumo apaeritea yumoku sérarrá, ‘Yino pan mo námp’rá sérarapon? ⁹Ae te yumo oukoumwan mér mo nap nie? Ae te yumo 5,000 aropao pan éntik fépéria napo te, apaekamp basket mek tirá kákapono?”^g ¹⁰Ae te yumo pan fákánek 4,000 aropao fépéria napo, ankwapmwaek tankáp nánko te, apaekamp basket mekia kákapono?”^h ¹¹Ae te mokopono? Yumwan ono ‘Pan sámpenk’rá sér moi

^d 16:1 Mt 12:38; Jo 6:30 ^e 16:4 Jo 1:17 ^f 16:6 Lu 12:1 ^g 16:9 Mt 14:17-21

^h 16:10 15:34-38

namp te, yumo mér mo napon? Ono sérrá: Yumo ankár Farisi fákáre ntia Sadyusi fákáreramp yis te yumo ankár fwapia mér kar kipo.”¹² Aeránko maok, am fárakapao wae mér, Jisas te ankár ‘Pan mekamp yisan mér kar kip’rá sér mono, ‘Am fárakap ankár Farisi fákáre ntia Sadyusi fákárerao yénkrá farákáp konap karan mér kar kip’rá sénámponrá ninikiapon.

Pita Jisasén ‘Krais’rá sérimp kar

Mak 8:27-30; Luk 9:18-20

¹³ Jisas akwapea taun Sisaria Filipai mekmwaekria maok, mao námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapan turunkrá, “Koumteouráp arop fárakap te Aropamp Táráp onan te wanonorá sénapon?”¹⁴ Aerá turunkánko maok, am fárakapao sérrá, “Amwan te ankwap fárakapao ‘Arop ént mek éné i konámp Jon’rá sér. Ankwap fárakapao ‘Mao te Elaija’rá sér. Ankwap fárakapao ‘Mao te Jeremaia’, tá ‘Ankwap profet’rá sénapon.”¹⁵ Aerapo maok, tá Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumoku kare te onan te ‘Wa’rá sénapon?”

¹⁶ Aeránko maok, Saimon Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo te Krais,^j amo yiki yak konámp Kwaromp Tárápono.”^k ¹⁷ Aeránko maok, Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Jonomp táráp Saimon, Kwaro amwan ourour sánk nánko, amo waeman kare sénapon! Apárokamp arop ankwapao am kar amwan yénkép mono. Onomp Naropwar yámar mek yak námp mao támao amwan yénkép námpono.”^l ¹⁸ Ono amwan sérrá: Amo te Pita. Amo te yumwino. Ono am yumwi yumuntuk onomp sios am fek yoro nanampono. Aenanko sumpwiramp kárakáre te am siosén apárok tirá épér mono. Ono amwan Kwaro náráp firáp taokeyak konámp némpoukamp ménki fekamp ki sánk nanampono.”^m ¹⁹ Apae ankank amo apárok mapek taokor napo te, Kwaro kor yámar mek taokor naenámp. Tá apae ankank apárok mapek aokorop pwar napo te, Kwaro kor yámar mek aokorop pwar naenámp.”ⁿ ²⁰ Aeria maok, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapan kar kárakáre fek ‘Yumo arop ankwapan “Mao te Krais támaono”rá séri kwapono’rá sérimpon.

Jisas ‘Námo sumpwia fárámp nanamp’rá sérimp kar

Mak 8:31-38; Luk 9:21-27; Jon 12:23-26

²¹ Takia pwarará am ke fek táman Jisaso mao éréképá yarak i konámp arop fárakapan sérrá, “Ono ankár Jerusalem mek akwap nanampon. Aenanko, lotu taokeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre, tá lo

ⁱ 16:14 Mk 6:14-15 ^j 16:16 “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ^k 16:16 Jo 6:69 ^l 16:17 Mt 17:5 ^m 16:18 1 Ko 3:11; Ap 4:10-12; Ef 2:20
ⁿ 16:19 Jo 20:23

yénkrá farákáp konap arop mao onan touwe tokwae sáp napo, sámp nanampon. Takia am fárakapao onan faropea pap napo, péri me mek páte napo, yininki yakea nanko, Kwaro onan warko fárámpá pap naenámpon.”

²² Aeránko Pita man warámpá akwapea mwar fek yoporrá sér, “Tokwae Kar, amo te tak mo karenono. Amo am sénap kar te waráp pourouk koropantáno.” ²³ Aeránko maok, Jisaso sámp-arákarrá Pitan nkea sérrá, “Satan, amo nkwampok akwapae! Amo onomp mwae kup taokor kwapono. Amo te Kwaromp ninikaok mono, aropamp ninikaok saráp napon.”

²⁴ Aeri pwarará Jisas náráp éréképá yárák i konámp arop fárákapan sérrá, “Arop onomp wakmwaek korop naenámp kwamp te, ankár námokuráp ninik te wampwe pwarará, ono touwe sámp nampaokria maok, onomp wakmwaek korop naenámpon.” ²⁵ Arop námokuráp yiki yak námp sámp-fákeyak naerianámp te, maomp yiki yak te akwapá moyak naenámpon. Aeno táte arop ankwap onan ninikria náráp yiki yak wampwe pwar námp te, mao fwap námokuráp yiki yaká yak sámp naenámpon. ²⁶ Táte arop ankwap apárokamp kápae kare ankankan saráp sámprá yak námpao maok, mao yiki yaká yak naenámp mo nánko te, am kápae kare ankank te mokopia man yaewour naenámpon? Arop te apae ankank man sánk nánko, warko náráp yiki yak naenámp am fek yamokwapea sámp naenámpon? ²⁷ Ono makrá sénamp te, Aropamp Táráp maomp Naropwaromp wae tokwae ntia maomp ensel fákáre méntia ék naenámpon. Am ke fek mao ponankor koutmeouráp aropoinap ankank yurukupia nopok take pourouráp nénk nae-námpon.” ²⁸ Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá yakápnep arop ankwap fárákáp oukouwman sumpwi mo, yakápria, manénkir Aropamp Táráp^q king yoroia ék námp ankár nke mwanapon.”^r

Jisasomp pourou mek wae tokwae nkeap kar

17 ¹ Takia tokwampok yae akwap tenánko, Jisaso Pita, Jems, maomp ankwapnáp Jon, makia éréképea ankwap faonkwe tokwae narek karaok poka, mao námoku mwar yakáp. ² Aeapo maok, am fárakapao nke nap fek Jisasomp pourou mwar pourourápi akwap. Maomp yimetáp te yámarao tákapnámp wae tokwae niamp, tá maomp waempyámráp ankank te wupwi kor kareria, wae tákapa wae. ³ Aenánko, wokwaek kar yakep arop yawor Moses ntia Elaija^t am fek koropea méntér yakria

° 16:24 Lu 14:27 p 16:27 Mt 25:31, 26:64; Mk 8:38; Lu 9:26; Ro 2:6; 1 Pi 1:17; Yé 22:12 q 16:28 “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 84 fekamp kar nkeae.

^r 16:28 Mk 9:1; Lu 9:27 s 17:2 2 Pi 1:16-18 t 17:3 ‘Moses ntia Elaija’: Moses te lo farákápnámp arop. Elaija te Krai korop naenámpan profet kar sérariap ou mekamp profetono. Jisas te lo kar ntia profet fákárerarao sériap kar táman wae pwi pap námpono.

Jisasént kar sénépo, am arop yaworan kor wae nke. ⁴ Aeria maok, Pita am táman nkea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Nomo mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Amo ‘Takae’rá sénapo te, ono fwap sákae yininkaopwe mapek woukour nanampono. Ankwap waráp por, ankwap Mosesompor, ankwap Elaijampor.”

⁵ Oukoumwán takrá sérrá yak nánko, am fek táman wae tákap-námp koumwe wupwi ékia am fárákapan oupouroup. Aenánko am meknámp arop kar niampao am yininkaopwean sérrá, “Mámáte onomp Tárápono. Ono man warákár tokwaeria ono man yonkwae kárámp nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.”^u

⁶ Aeránko, am arop yininkaopwe am kar wawia me kor woukourrá apárok yimetáp kákrá apáp tirinka waeapon. ⁷ Aenapo Jisaso am fárákamp wonae fik koropea maomp pourouk yae papria sérrá, “Yumo apápi kwapono. Ferámpenke!” ⁸ Aeránko ferámprá narek nke napo maok, arop ankwap te yak mono. Jisas mwar yak nánko nke.

⁹ Takia maok, mao wae faonkwek pwarará émpi fek pikria Jisaso am fárákapan kar kárákáre sérrá, “Yumo arop ankwapan yumo nkenap ankank mámáte séri kwapono. Ankár yakrá akwapea Aropamp Táráp apár me meknámp Kwaro warko fárámpá pap-námp ke fek naenámp.”

¹⁰ Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap man turunkrá, “Mokopia lo yénkrá farákáp konap arop fárákap sérrá, ‘Elaijamékir warko korop nánko, Krais wakmwae korop naenámp’rá sénapon?’” ¹¹ Tá nopok Jisaso sérrá, “Am te kare, Elaija ankár koropea kápae kare ankank fwapokwap naenámp. ¹² Ae naenámpman maok, ono yumwan sénampon, Elaija te wae korop námpman maok, arop fárákapao man wuri nke moiaka námoku man nkwakwe make napon. Aropamp Tárápan kor sámpea takia pap mwanapono.”^w ¹³ Jisas takrá sénánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap wae méria, mao te arop ént mek nér i konámp Jonén sérianrá ninikiapon.”^x

Jisaso kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papámp kar
Mak 9:14-29; Luk 9:37-45

¹⁴ Wae tukupea koumteouráp arop ou yakáp nap fek napo maok, arop ankárankamp koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomprá arakrá sér, ¹⁵ “Tokwae Kar e! Amo onomp poumou-táráp má aropompae! Mao te mánmánria maomp pourou te kwatae kare yak námpon. Kápae kare por yaomwi mek piká párákap, tá kápae kare por ént mek piká párákap. ¹⁶ Mak i konámpman waráp éréképá yarak i konap arop fárákapaonapok warámpá akwap nanko, am fárákap te fwapi pap mwanap pourou mo napon.” ¹⁷ Aeránko maok, nopok Jisaso arakrá sér, “Yumo koumteouráp

^u 17:5 Mt 3:17 ^v 17:10 Mal 4:5 ^w 17:12 Mt 11:14 ^x 17:13 Lu 1:17

arop yumo Kwarén mér moria, onomp kar younkwe mwaek sinap te, ono apaekampor yumont yak nanko, yumo onan wanonorá mér mwanapon? Apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp yak nanampon? Yumo am táráp mampok warámp-sankoropenke.”¹⁸ Aeria maok, am kwatae-aropan yoporánko, am tárápan pwarará worokor akwap nángo maok, oukoumwan táman am táráp wae kwapwe kare. ¹⁹Aenko mao éréképá yarak i konámp arop fárákap koropea Jisasén turunkrá, “Yino te mokopia kwatae-arop yéréperá kérép mwanámp pourou mo námpon?”

²⁰Táte Jisas am fárákapan sérrá, “Yiráp mér te kánanke kwarok námpara, yumo te pwi mono. Ono yumwan kare sénampon: Yiráp mér mastet ki kánanke niampao kuri, yumo fwap máma faonkwe man sérrá, ‘Amo fárámpea ankwapmwaek akwapae’ napo te, mao ampok akwap naenámpon. Yumo tére ankwap yumwan pwi mo naenámp te yak mono.”^y ²¹Take pourouráp kwatae-arop yérépe mwanap mwae kup te ankwap yak mono, Kwarén sér mwarea nap fek fir wuri mwanap mwar yak námpon.”

Jisas námoku sumpwi naenámp ankwap por sérimp kar
Mak 9:30-32; Luk 9:44-45

²²Jisas énéenki Galili mek tukupria maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Aropao Aropamp Tárápan ankwap fárákapamp yaek pap mwanapon. ²³Aenapo am fárákapao faropea péri me mek páte napo, yinink yae yakea warko fárámp nae-námpon.” Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap am kar wawia yonkwae touweria ninik tokwae.^z

Jisaso lotu nap tokwae mek takis mani sirarámp kar

²⁴Wakmwaek am fárákap tukupea Kaperneam mek napo maok, lotu nap tokwae mekamp takis sámp konap arop fárákap koropea Pitan arakrá sér, “Yiráp tisa te lotu nap tokwae mek takis sir ko-námp nie?”^a ²⁵Aerapo maok, Pita sérrá, “Yeno. Wae sir ko-námpono.” Aeria mao wae nap mek youmpea Jisasén am táman sénaeria námpao maok, Jisaso manénkir Pitan wounáprá turunkrá, “Saimon, amo nik nap te apaeno? Apárokamp king fákáre takis sámp nap te, ankwap fi aropao nap fekamp sámp konap ni, námokuráp firáp aropao nap fekamp sámp konap nie?” ²⁶Aerá turunk nángo maok, nopok Pita sérrá, “Ankwap fi aropao nap fekamp sámp konapono.” Aenánko nopok Jisaso man sérrá, “Takianánko te námokuráp fi arop te takis sir mono. Apárokamp kingao tak i konapao maok, nomo Kwarompara, lotu takis sánk mono. ²⁷Aeno lotu nap tokwae mekamp takis ti konap arop nomwan yoporantáno. Amo akwapea ént aokore mek wouk-sirarea éntékam manénkir érékép nap maomp

^y 17:20 Mk 11:23 ^z 17:22-23 Mt 16:21 ^a 17:24 Kis 30:13

top kor kununkwapea am mekamp mani náparamp sámpae! Amo am mani sámpea am fárákapán sánk napo, nomo énénkér nomp takis pwi naenámpón.”

‘Kwaro maomp firáp taokeyaknámp mek wa tokwae kari yak námpon’rá sénámp kar

18 ¹Am ke fek Jisas éréképá yárák i konámp arop fárákap Jisasnámpok koroepa sérrá, “Kwaromp firáp taokeyaknámp mek te wa narek tokwae kari yak námpon?”^b

²Aerapo maok, Jisaso táráp kánanke ankwap koropae ráńko koroepa am fárákapamp amore mek fokoheyak náńko yénkép. ³Aeria mao sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Táte yumo épér morok táráp kánanke niamp arákár moria te, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek te yoump me kareno.” ⁴Arop námoku te wampwe pwarará, épér morok tárápao yak konámp niamp námpao maok, am arop te Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mekamp arop ponankor kámákár akwap námpon.^d

⁵Táte arop ankwap onan ninikria mámake pourouráp táráp kánankeran warákárria warámp námp te, mao onan kor warákárria warámp námpon.”^e

Arop ankwapamp mér námp kwatae pap konámp kar

Mak 9:42-47; Luk 17:1-2

⁶Jisaso warko arakrá sér, “Aeno táte arop ankwapao táráp kánanke onan mér námpán maoianánko am táráp onan mér námp pwar námp te, wae manénkir arop fárákapao am aropamp yápare kor fek yumwi tokwae tokoroepa man ént you tokwae mek sitenapo, tak moano mpupo.

⁷Apárokamp arop fárákap arop ankwapan yampourou napo, mao kwatae ninik nap te am yampourounap arop fárákap te koupoutáráp nape. Tá kare, kwatae ninik te waeman korop námpán maok, am kwatae ninik sámpá koropá papnámp aropao maok koupouteane.

⁸Táte waráp yae kor, tá waráp pu kor támao amwan kwatae ninik mwaek sakwap naerianánko te, amo ankár am waráp pu kor ni, yae kor nie, am karámp-tákapea sirampo. Amo takria maok, yae kor ankárank mwaek ni, pu kor ankárank mwaek nie, am fek fwap yiki yak nanapon. Takria amo pu kor ntia yae kor énénkér mwaek yak napo, amwan torokwar mo i konámp yaomwi mek sirantáno. ⁹Táte waráp yirao amwan kwatae ninik mwaek sakwap náńko te, wampweno. Amo am yi ankwapmwaek wur-sirarea ankárank mwaek yi fek saráp yiki yak sámpá yak nanapon. Takria amo énénkér mwaek yi sámpá yak napo, amwan ponankor yaomwi tokwae mek sirantáno.

^b 18:1 Lu 22:24 ^c 18:3 Mt 19:14 ^d 18:4 Mk 10:43-44 ^e 18:5 Jo 13:20

¹⁰Yumo fwapia mér kip: Takria yumo mekamp ankwap ankárankampao am kánanke-táráp tárápu te kánanke kwataerao námpwe mwanap. Mono. Ono yumwan arakrá sénampon: Yámar mek te am fárákapan taokeyakáp konap ensel fákáref te onomp Naropwar yámar mek yak námp, maomp yimetáp te wae nke konapon.^g ¹¹Am te apae riteanápe, Aropamp Táráp te arop fárákap moyakáp napan warko érékép naeria ék námpon.”^h

Sipsip moyak konámp wounáp kar

¹²Tá Jisaso warko arakrá sér, “Yumo te mokoprá ninik rape? Arop ankárankampao 100 sipsip wunianánko, táte sipsip ankwap ankárank moyak nánko te, mao te akwapea oupourounk mo naenámp nie? Mono. Am 99 sipsip faonkwek yakáp napo pwarará ankárankamp moyak námp táman oupourounk i konámpon. ¹³Ono yumwan kare kar sénampon: Mao am sipsip akwapea oupourounkia warámpria te, am sipsip ankárankan warákár námp te am 99 fwap yakáp nap táman warákár konámp kámákár akwap námpon. ¹⁴Aeno taknámp yiráp Naropwar yámar mek yak námp, mao kuri mámá tárápu kánanke-táráp má ankwap moyak te ‘Mono’ ria námpon.”

Arop ankwap kwatae ninik napo man fwapokwap mwanap kar

¹⁵Tá Jisaso warko arakrá sér, “Táte waráp ankwapnápo amwan kwatae niniki tenánko te, amo akwapea méntér yumoku mwar tankria maomp kwatae ninik érik yénképampo. Táte mao waráp kar wa námp te, amo am aropan warko warámp napo, yumo énénkér ankárankamp ninik fek yak nepono.ⁱ ¹⁶Tá mao waráp kar wa mo nánko te, amo ankár arop ankárank, anánkaopwe arake éréképá akwapea waráp ninik sénapo, nopok am aropao sénámp kar anánk, yininkaopwe arakerao wa mwanapon.^j ¹⁷Aeno táte mao am fárákapamp kar wa mo nánko te, amo ankár sios fákárean sérampo. Táte mao siosomp karan kor wa mo nánko te, mao te waeman Kwarén mér monámp arop ntia takis sámp konámp arop niamprá ninikampo.

¹⁸Ono yumwan kare kar sénampon: Ankank ponankor yumo apárok mapek taokor napo te, am táman Kwaro yámar mek taokor naenámpmon. Tá ankank ponankor yumo apárok mapek aokorop pwar napo te, táman Kwaro kor yámar mek am aokorop pwar naenámpmon.^k

¹⁹Ono warko yumwan sénampon: Táte yumo má apárok yakáp nap fekamp anánkaopwerao ankárankamp ankank sámp neria, ankárankamp

^f 18:10 ‘Taokeyakáp konap ensel’rá sénámp te, Juda firamp ninik te arop ponankor te ankákárank ensel man taokeyakáprá, Kwaromp wonae fik akwap-korop konámprá mér napon. ^g 18:10 Lu 15:1-7 ^h 18:11 Lu 19:10 ⁱ 18:15 Lu 17:3; Ga 6:1 ^j 18:16 Jo 8:17 ^k 18:18 Jo 20:23

ninik fek kar toropwap nepo te, onomp Naropwar yámar mek yak námp fwap am anánkaopweran am ankank nénk naenámpon.¹ 20 Ye. Táte arop anánkaopwe yininkaopwe arakerao onan ninikia ankwap fek koupoukour napo te, onoku am fárákapamp ou mek yak nanampon.”

**Tére arop maomp ankank kwaporok sámp nap ník mo pwar monámp
kar**

Luk 17:3-4

²¹ Am ke fek táman Pita koropea Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar, apaekampor onomp ankwapnápo onan nánko, ono maomp kwatae ninik ník mo pwar nanampon? Ae te fákánek por nie?”

²² Tá nopok Jisaso man arakrá sér, “Ono amwan ‘Fákánek por wae támaono’rá sér mono. Ono sérrá, ‘Fákánek fére-sámpramp fákánek por’rá sénampon.

²³ Aeno, Kwaromp firáp taokeyak konámp te, king ankwapao náráp tére aropao, ankank nánkár nopok sánk mwanámpria kwaporok tia napo, am tére aropan kwaporok tinap ankank fwapokwap námp niampono.

²⁴ Mao am téreria am nopok sánk mwanámpria, kwaporok sámpnámp arop warámpá tukup napo, am arop te 10 milion kina kwaporok sámp námp, mao te nopok sánk mono. ²⁵ Aenámpao maok, am nopok sánk naenámp mo nánko, kingo arop fárákan sérrá, ‘Am arop ntia maomp yupu, maomp tárápu, maomp kápae kare ankank arop ankwapan sánkea, am fekamp mani mao kwaporok sámpnámp ankank fek nopok sankoropenke.’ ²⁶ Aeránko maok, táte am maomp tére konámp aropao koropea kingomp wonae fik kwaráp torokomprá man arakrá sér, ‘Amo onan aropompria kánámpár yépékae. Nánkáráp waráp ankank kwaporok sámp nampara, ponankor nopok sánk nanampono.’ ²⁷ Tá maomp arop tokwae am tére konámp aropamp kar wawia man aropompria maok, mao kwaporok sámpnámp ankankan kor ‘Nopok sámp kwapono, wampweno’rá sér.

²⁸ Takia pwar nánko, am tére arop ek akwapea nke nánko, mao énékér tére konep arop ankwap maomp 10 kina ‘Nopok sánk nanamp’ ria kwaporok sámpámp arop korop. Aenánko mao náráp énékér tére konep arop táman sámpea, oumpour kor fek sámpá fákapá fákeyakrá yopor tokwaeria sérrá, ‘Amo onomp 10 kina koupour nopok sápa!’

²⁹ Aeránko maok, am méntér tére konep arop támao man sérrá, ‘Amo onan aropompria kánámpár yépékae! Nánkár fwap nopok sánk nanampon.’ ³⁰ Aerámpan maok, tá nopok mao monoria man sámp-akwapea kalabus mek pap nánko, yakea fwap am K10 nopok sánk naenámp am fek akwapanoria.

¹ 18:19 Jo 15:7

³¹ Aenánko maok, tá méntér tére konap arop fárákap mao taknámp táman kokwarokria tukupea arop tokwaeran sér. ³² Aenapo arop tokwaerao am tére aropan sérrá, ‘Amo te kwatae kare tére aropono. Manénkir amo onan “Námwan aropompae” ria ém napo, amo am kwaporok tinap ankank “Nopok sáp kwaponon” ri pwara nampon. ³³ Ono amwan aropompi namp te, amo apaerá waráp méntér tére konep aropan aropomp moi napon?’ ³⁴ Aeria maomp arop tokwae am te yonkwae pwarámpea man kalabus nap taokeyak konap arop fárákapamp yaek pap nánko, mao man touwe kwatae sánk napo, mao kwaporok sámnpnám ankank warko nopok sánk naenámp, am fek akwapea pwar naenámp. ³⁵ Táte yiráp ankwapnápo yumwan napo kor, yumo yiráp ninik meknám kar maonap kwatae ninik nik mo, pwar mo napo te, onomp Naropwar yámar mek yak námp mao kuri yumwan ankár taknámp naerámpon.”^m

Jisaso ‘Poumou nap mekamp yupu pwar kwaponon’rá sénámp kar

19 ¹ Jisaso am kar fárákápea pwarará, mao distrik Galili pwararea, distrik Judia mek ént Jordan tápamprá nkamwaek fi mwaek akwap. ² Aenánko kápae kare arop fákáre maomp wakmwaek tukup napo, am arop fárákapamp touwe am fek fwapokwaprá párapok.

³ Aenánko Farisi fákáre koropea Jisasén mokoepan nke mwar ritea arakrá sér, “Ae te nomo nomp lo fek fwap nkwaekwe make ankank fek poumou nap mekamp yupu pwar mwanám nie?”

⁴ Tá nopok Jisaso am fárákapan sérrá, “Ae te yumo lo fek yaknámp kar am te nke mori kwapon? Am te arakrá sénámpon: ‘Wokwaek kar Kwaro kápae kare ankank yoromp fek, mao poumarop ntia yupu yoroi námpon.”ⁿ ⁵ Aeria Kwaro sérrá, ‘Arop náráp éntupwar naropwar pwararea yupunt koump námp te, am anánkwap waeman ankárankamp pouroui yak nepon.”^o ⁶ Aerá sénámpara, am anánkwap te warko anánkaopwe mono. Am anánkwap te waeman ankárankamp pourou támaonono. Aenámpara, ankank Kwaro koumpea pwate námp te, arop te poporori kwaponon.”

⁷ Aeránko maok, Farisi fákáreráo man sérrá, “Ae te Moseso nomwan lo sáприя sérrá, ‘Arop fwap pas kumwia am yupuan sánkrá am yupu pwarampon.’ Aerá sérimp te mokoponon?”^p

⁸ Táte Jisaso am fárákapan sérrá, “Kwaro, yupu pwar kwaponoria am lo pap námpan maok, yumoku támao, yupu pwar mwarrá kárákáre napantá, Moseso yumwan, yumoku takenkria pwara námpon. Aeno wokwaek kar te am ninik yak mono. ⁹ Ono yumwan arakrá sér rae: Táte yupu ankwap aropént kokopor mo námpan maok, am poumaropao man

^m 18:35 Mt 6:15; Ef 4:32; Kl 3:13 ⁿ 19:4 Stt 1:27 ^o 19:5 Stt 2:24; Ef 5:31
^p 19:7 Lo 24:1-4

pwarará, ankwap yupu sámp námp te, mao te náráp yupuan kwatae ninikria kokopor námpon.”

¹⁰ Aeránko maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákapao man sérrá, “Táte arop yupurént yakáp i konap ninik takanángo te, poumarop yupu sámp te wampweno.”

¹¹ Aerapo maok, nopok Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Kápa kare koumteouráp arop yumo sénap ninik am te ampaok mwanap pourou mono. Kwaro kárákáre sánknámp ankwap fárákapao saráp tak napon.

¹² Aeno yumo wawenk! Nkwakwe make arop fárákap yupu ti mono. Mapekamp ankwap fárákap éntupwaro fárákap námp feknámpia kwaporok taki yakáp napon. Tá ankwap fárákap kémpiarák fár-pwate napo, yupu sámp mwanap pourou mo nánko, kwaporok yakáp napon. Tá ankwap fárákap Kwaro náráp firáp taokeyak konámp táman ninikria námoku támao, yupu ti monorá séria kwaporok yakáp napon. Arop mámá kar fwap sámp naenámp kwamp te, sámpea ninik naenámpon.”

Jisaso tárápu kánanke-tárápan ourour nénkámp kar

Mak 10:13-16; Luk 18:15-17

¹³ Jisas am kar farákáp nánko, am ke fek táman arop fárákapao tárápu kánanke-táráp maonámpok éréképá korop. Am fárákapamp ninik te, Jisaso am tárápuan yae papria ourour nénkanoria. Aenapo maok, tá Jisas éréképá yarak i konámp arop fárákapao am arop fárákapan yopor.

¹⁴ Aenapo Jisaso sérrá, “Yumo yopori kwapono. Am tárápu numwar ononámpok koropanápono. Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te mámake pourouráp arop fárákap-ampono.”^q ¹⁵ Aerá séria maok, mao am tárápuamp pourouk yae papea pwarará wakmwaek am apár pwarará akwap.

Ankank tokwaeráp arop tár-ménkiraoimp kar

Mak 10:17-31; Luk 18:18-30

¹⁶ Aenánko maok, arop ankárankamp koropea, Jisasén sérrá, “Tisa, ono te ankár mokopia kwapwe kare ninikria ono yiki yaká yak nanamp sámp nanampon?”

¹⁷ Táte Jisaso am aropan sérrá, “Amo onan apaeritea kwapwe kare ninikan turunk rap? Kwar ankárankamp mwar kwapwe kareno. Táte amo yiki yak sámp naeria te amo ankár lo ponankor mántwaokampo.”

¹⁸ Aeránko nopok am aropao sérrá, “Mokepe lonono?” Tá Jisaso man sérrá, “Ará lo aráne: Amo arop sámp-wouroump kwapono. Yupuráp arop, poumouráp yupu, amo kokopori kwapono. Amo oukuni kwapono. Aropan kot napo, amo ‘Maoinámp’ ria kwekár kar ankwap séri kwapono. ¹⁹ Amo

^q 19:14 Mt 18:2-3

ankár waráp éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo. Amo ankár waráp pourouan aropomp i konapnámp taknámp, waráp nouroupén aropompampo.”

²⁰Aeránko maok, tá am arop tár-ménki támao sérrá, “Am lo ponankor te ono wae mántwaok i konampono. Aeno ono apae ankankan mo nampon?”

²¹Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo ankár kwapwe kare nae nap kwamp te, amo waráp kápae kare ankank aropan nénkea, am fekamp mani sámpea ankank monap arop fárákapan nénkamp. Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapono. Aenanapara, amo te onomp wakmwaek koropae.”

²²Tá nopok am arop tár-ménki am kar wawia, ae te mokop nanamponorá ninik tokwaeria Jisasén pwarará akwap. Am te apae riteanápe, náráp ankank tokwaeran arop nénk te monoria námpon.

²³Aenánko maok, Jisaso mao éréképá yáarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Kápae kare ankankráp arop te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp mek yink naenámp te kour-sir kare námpon. ²⁴Ono yumwan warko sé-nampon: Kamel te ankank aomp i konap nil me mek yoump naenámp wuriman kour-sir námpono. Aeno ankank tokwaeráp aropao Kwaro náráp firáp taokeyak konámp mek yoump naenámp te kour-sir kare námpon.”

²⁵Aeránko, maomp éréképá yáarak i konámp arop fákáre am kar wawia kokorokoria sérrá, “Takanánko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpon?”

²⁶Tá Jisaso am fárákapan younkoupia sérrá, “Arop fárákap te pwi mono. Aeno Kwaro mwar fwap kápae kare ankank pwi námpon.”

²⁷Aerá sénánko maok, tá Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo nkeae. Yino waeman yinomp ankank ponankor pwararea waráp wakmwaek tukup námpon. Aeno yino apae ankank sámp mwanámpon?”^r

²⁸Aeránko maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Nánkár wakmwaek ankank ponankor wourékam yoro námp fek te, Aropamp Táráp e tokwae sámpea, sia King fek tank nánko, am ke fek táman, yumo arop fárákap onan éntér papá paokop nap, yumo kuri éntér-sámpramp sia fek tankápria éntér-sámpramp Israel fi taokeyakáp mwanapon.^s ²⁹Apae apae arop ononampaokria, náráp nap, náráp ankwapnáp, náráp antáp, náráp naropwar, náráp éntupwar, tárápu, yopwar, mao ará ankank pwar námp te, Kwaro nopok kápae kare ankank sánk nánko, am fárákap yiki yaká yakáp mwanapon. ³⁰Aeno kápae kare arop mekia tukup nap te, warko wakmwaek kar yakáp mwarea napon. Táte nopok kápae kare arop oukoumwan wakmwaek kar tukup nap te, ér-pwarará mekia tukup mwarea napon.”

^r 19:27 Mt 4:18-20 ^s 19:28 Yé 2:26; 3:21

Wain yopwaran wounápnámp kar

20 ¹Tá Jisaso warko ankwap wounáp kar arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaromp firáp taokeyak námp te, arop ankwap apár tokwae nánkáráp námp niampón. Aeria koumounek kar wakor ék námp fek, mao wain yopwar mek tére mwanap arop érékép naeria akwap.

²Mao am fárákáp wae fwap ankáránk yae fek térea sámp konap mani sámp mwanapria sénánko, ‘Yeno’ ria sénapo, mao am fárákapan, náráp wain yopwar mek térenkria tirá kérép-ámpón. ³Tá warko sarakok ke nánko, mao akwapea nke nánko, arop ankwap fárákáp koupoukour konap fek kwaporok yakáp. ⁴Aenapo mao am fárákapan sérrá, ‘Yumo kuri tukupea onomp wain yopwar mek térea napo, yumwan fwap mani yae-párák nénk nanampono.’ ⁵Aerá sénánko, am fárákáp wae tére mwaria tukup. Tá éntér-sámpramp ke fek, tá yinink ke fek mao warko akwaprá takrá arop tirá kérép.

⁶Kumur mek yámar éntik ke niamp arake fek akwapea warko arop ankwap fárákáp yakáp napo nkea sérrá, ‘Yumo te apaeritea mapek kwaporok yakáp rape?’

⁷Tá nopok am fárákápao sérrá, ‘Yinan tére sáp naenámp arop mo námpantá yakáp námpóno.’ Tá mao sérrá, ‘Yumo kuri onomp wain yopwar mek tukupá térenke.’

⁸Wae kumur nánko, am wain yopwar naropwar tére taokeyak konámp aropan sérrá, ‘Amo tére konap arop fárákapan wumwiria nopok mani nénkae. Amo wakmwaek kar koroepa térenap arop feknámpia nénkrá akwapea manmékir koropá tére nap fek pwarampo.’

⁹Aeránko maok, arop fárákáp kumur mek éntik ke nánko koropá tére nap am fárákáp ankáránk yae fek térea sámp konap mani ti. ¹⁰Aenapo, manmékir kar koropá tére nap te, nomo wae mani tokwae sámp mwanámpan mpwe ninik. Aenapan maok, am fárákápao kuri ankár take pourouráp ankáránk yae fek térea sámp konap mani ti. ¹¹Mao am mani tia yopwar naropwarén kar yorowarrá sérrá, ¹²‘Mámá arop fárákáp wakmwaek kar koroepa ankáránkamp ke fek saráp tére nap te, amo yino sámpnámp niamp puri fek nénk naponono. Aeno yino te manénkir kar koumounek-námpia tére tokwae nánko, yinan yámar tákapa wae námpóno.’

¹³Aerapo maok, nopok yopwar naropwaro am ou mekamp arop ankáránkan kar pwarokwaprá arakrá sér, ‘Onomp nouroup e, ono amwan te kwatae moi nampono. Ae te nomo ankáránk yae fek térea sámp konap mani sámp nanaprá kar pap moi námp nie? ¹⁴Amo waráp mani sámpea akwapae. Ono mani amwan sánk namp te, onoku ninikia man kor ankár take pourouráp puri fek mámá arop fárákáp wakmwaek kar koropá tére napao maok, sánk nampono. ¹⁵Am te onokump ankankono.

Ae te ono onoku ninik nampaok takrá nénk naeria namp te fwap takrá nénk nanamp nie? Ono waeman kwapwe kare ninik fek nénk namp te, amo apaeritea kokwarok rape?’ ¹⁶Aeno táte taknámp wakmwaek kar yakápnap fárákap te meki tukup napan kár-pwarará mekok tukup mwanapon. Tá nopok arop meki tukup nap te wakmwaek kar yakápnap mwanapon.”

Jisaso yininkan sérrá, ‘Sumpwia fárámp nanamp’ rimp kar
Mak 10:32-34; Luk 18:31-34

¹⁷Jisaso Jerusalem mek akwapria mao éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákap mwar éréképea akwap. Aeria mwaeao Jisaso am fárákapan arakrá sér, ¹⁸“Yumo wawenke: Oukoumwan nomo Jerusalem mek tukup námpon. Am mekamp arop fárákap Aropamp Táráp pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá fárákápnap konap arop fárákapamp yaek pap mwanapon. Aenapo, am fárákap kotria man sámp-wouroump mwanap kar pap mwanapon.” ¹⁹Tá man ankwap fi arop fárákapamp yaek sánk napo, am fárákapao man wouroump kar séria man tárapore kákákia yaopwae porokopramp fek pukup mwanapon. Takia napo, mao sumpwia péri me mek yininki yakea, warko fárámp naenámpon.”

Jems ntia Jon ‘Arop tokwae yak nene’ ria ninikep kar
Mak 10:35-45

²⁰Am ke fek táman Sebedimp tárápyaramp éntupwar am náráp tárápyarént akwapea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomprá ankwap ankank turunk naeria. ²¹Aenángo Jisaso man sérrá, “Amo apaeran kikiank rape?” Mao Jisasén sérrá, “Amo sénapo, amo king yak nap fek, onomp tárápyar máte waráp wonae fik, ankwap waráp yae-párák mwaek tank nángo, ankwap waráp yae-mánkwan mwaekia tank nenepon.”

²²Aerá sénángo maok, Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te am ankank yumo mér mo napan turunk napon. Ae te ono touwe sámp namp niamp kap te yumo fwap sámp nenep nie?” Aeránko maok, nopok am arop yaworao sérrá, “Yino fwapon.” ^u

²³Tá Jisas am arop yaworan sérrá, “Tá kare, yumo ono touwe sámp nanamp kap mekamp fánenepono. Aeno wa mokop onomp yae-párák mwaek tank naenámp, wa mokop onomp yae-mánkwan mwaek tank naenámp, am te onomp ankank mono. Am népe te am arop fárákapampor onomp Naropwaro nánapi páte námpon.”

²⁴Aeránko maok, fére-sámpramp arop fárákap am kar wawia am mwearan yopor. ²⁵Aenapo, Jisas am fárákapan wumwiria koropenk ritea sérrá, “Yumo wae mérapono: Ankwap firamp king fákáre te am

^t 20:17-18 Mt 16:21; 17:22-23 ^u 20:22 Mt 26:39; Mk 14:36; Jo 18:11

fárákapan poukwap konapono. Te arop nununkwiao kor kounteouráp arop fárákap náráp karwaokenkria kárákárea wae konapon. ²⁶ Aeno take pourouráp ninik te yumo ou mek yak naeane. Mono. Arop yumo ou mek tokwae kar yak naeria námp kwamp te, ankár yiráp tére arop yak kun. ²⁷ Tá arop yépe sirarea meki akwap naerámp kwamp te, ankár wakmwaek kar yaknámp kwaporok tére konámp arop niampi yak kuno. ²⁸ Tá taknámp Aropamp Táráp te arop fárákapao námwan yaewouranáponoria ék mono. Mao ék námp te námoku wampwe pwarará arop fárákapan yaewourrá, sumpwia warko yamokwap nanampria ninámpon.”

Jisaso arop yawor yi fwapi papámp kar

Mak 10:46-52; Luk 18:35-43

²⁹ Mao wae takia Jeriko pwarará tukup napo, kápae kare kounteouráp arop Jisasomp wakmwaek tukup. ³⁰ Aenapo, yi néneráp arop yawor mwaeak wonae fik tank. Am arop yawor Jisas mwae-párák mwae koropnámp kar wawia tékén arakrá wumwi, “Tokwae Kar, Devitomp ou fekamp Táráp” e! Amo yinan aropompae!”^x ³¹ Aerepo maok, kounteouráp arop fárákap am arop yaworan kar kárákáre fek taokor. Aenapan maok, am arop yawor te wa mono, ankár tékén arakrá sér, “Tokwae Kar, Devitomp ou fekamp Táráp e! Amo yinan aropompae!”

³² Aerepo maok, Jisaso fokopeyakrá am arop yaworan wumwiria korop nepo sérrá, “Yumo nik nep te, ono yumwan apae aeria nepe?”

³³ Aeránko am arop yaworao man sérrá, “Tokwae Kar e, amo yinomp yi firékarrá papae!”

³⁴ Aerepo maok, Jisaso yonkwae touweria maok, am arop yaworam yi mek yae pap nánko, oukouwman táman am arop yawor te yi wae fwap nke. Aeria maok, am arop yawor Jisasén éntér paprá akwap.

Jisaso King niampia Jerusalem mek akwapámp kar

21 ¹ Am fárákap wae tukupea Jerusalem mek wonae fik, Oliv Faonkwekamp némp Betfage wonae fik yakáp. Aeria maok, Jisas éréképá yarak i konámp arop anánkaopwe tirá kérépria maok, ² am arop yaworan sérrá, “Yumo am némpouk akwapea koupour kar nke nepo, donki éntupwar kounte paok fek tokoropea pwatenap, yumo am aokorop pwararea ononampok éréképá koropenke. ³ Aenepo, yumwan arop ankwapao kar sénapo te, yumo ankár arakrá sér kipo, ‘Tokwae Karao am

^v 20:25-27 Lu 22:27; Fl 2:7 ^w 20:30 ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rá sénámp te, Juda fákáre Krai te Devit yaknámp fi mekamp korop naenámpnonoria yépék napara, am yi néneráp arop yawor Jisasén wuri nkea mér nep kwamp, ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rá sénepon. Tá “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 84 fek nkeae. ^x 20:30 Mt 9:27

donki fek tére nae-námpono.’ Aerá sénepo, mao am donki anánkaopwe koupour kar tirá kérép naenámpono.”

⁴Am ankank korop nám p te wokwaek profeto sérimp kar méntér pwi námpono:

⁵“Yumo Saion^y mekamp kounteouráp aropan arakrá sérenke:
Yumo nkenke,
yiráp king yumonapok korop námpono.
Mao te porokwe kare fek ninik i konámpao,
mao donki fek narek tankea korop námpono.
Mao te donki oukoumwan anképe
yumuntuk tank námpono.”^z

⁶Am arop yawor wae akwapea Jisaso séri námpaok mántwaok. ⁷Am arop yawor donki morok kounte Jisasnám pok éréképá koropria maok, am arop yawor náráp waempyam woropea narek donki fek kák nepo, Jisaso am fek tank. ⁸Aenepo, kounteouráp arop ankwap fárákap náráp waempyam tirá Jisas akwap naenám mwaeao k yunk napo, tá ankwap fárákap yao yowe tokoprá mwaeao k yunkrá tukup. ⁹Tá kápae kare kounteouráp arop fárákap manmékir meki tukup nap, tá Jisasomp wakmwaek tukupnap arop fárákap, makia mao wumwi karan arakrá sér,
“Devito yakám p fi mekamp Táráp māmá warákárenke!
Kwar Tokwae Karao námokuráp e fek koropnám aropan warákár tokwae námpono.
Narek karaokamp Kwaromp e sakap mwaro.”^a

¹⁰Jisaso donkimp pourouk tankea Jerusalem mek akwap nánko, am taun tokwae mekamp kounteouráp arop kokorokoria sérrá, “Mámá arop te wanono?”

¹¹Tá méntér koropnap kounteouráp arop fárákapao sérrá, “Máte distrik Galili mek Nasaret mekamp profet Jisasono.”

**Lotu nap tokwae mek ankank nonopoknap arop fárákapan Jisaso
yérepemp kar**

Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-17

¹²Takia pwarará, Jisas lotu nap tokwae mek youmpea nke nánko, arop ponankor am mek ankank nonopokrá yakáp. Aenapo, mao am fárákapan yérepérá kérép. Tá ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nopok nénknep kákánarráp, ntia sia arop fárákapao am fek tankrá ant nénkrá, maknap ponankor apárok wakárarrá souroumpour. ¹³Aeria am

^y 21:5 ‘Saion’rá sénám p te, taun tokwae Jerusalem yaknám faonkweran sénámpon.
Tá ankwap ninik te Kwaromp kounteouráp arop yakáp mwanap némp yámar mek yak námpan wounáp námpon. ^z 21:5 Sek 9:9 ^a 21:9 Sng 118:26

fárákapan sérrá, “Kwaromp buk fek te arakrá sénámpono, ‘Onomp nap te “Kar toropwap i konap naponon”rá sér mwanaponon.’ Aeno yumo am nap te mákiaka arop fupukrá ankank pouroukoup konap aropao mek wouroumpá yakáp konap apár me niampi pap nape.”^b

¹⁴Jisas takia pwarará am lotu nap tokwae mek yak nánko, arop ankwap fárákap yi kwataeráp, tá pu kwataenámp maonámpok korop napo, fwapokwaprá párapokámpono. ¹⁵Aenko maok, pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá farákáp konap arop fákáre Jisas yénképnámp kárákáre táman nkeria wa napo, tárápu kánanke-táráp lotu nap tokwae mek wumwinkrá arakrá sér, “Devit yakámp fi mekamp Táráp warákár mware!” Aenapo, am fárákap kokwarokia, ¹⁶Jisasén sérrá, “Ae te amo am tárápu amwan sénap kar wae wa rape?”

Tá Jisas am fárákapan sérrá, “Yeno, ono wae wa nampono. Aeno yumo Kwaromp kar Buk fek yak námp te, yumo nkea farákáp moi napon? Am te arakrá sénámpon: ‘Kwar e! tárápu kánanke-táráp, tá táráp yink éntupwaromp mom fek yak námp maomp top kor kununk-pwar napo, waráp e sakanápono.’”^c ¹⁷Aeria mao am fárákapan pwarará taun tokwae Jerusalem younkwek akwapea némp Betani mek am kumuruk am mek ampimpono.

Jisas sénánko yao fik yákárenámp kar

Mak 11:12-14,20-24

¹⁸Tá warko koumounek kar Jisas taun tokwae mek arákarrá mwae-páraok akwapria maok, yae porokwe. ¹⁹Aenáńko maok, mao yao fik am akwapnámp mwae fik yak nánko, wonae fik akwapea nke námpao maok, yao ki tank mo, pwae mwar yak. Aenáńko mao am yao fikan sérrá, “Amo te warko ki tank mo kareno.” Aerá sénánko maok, koupour kar am yao fik wae yákáre.

²⁰Aenáńko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap am táman nkea kokorokoria sérrá, “Mokopia am yao fik koupour kar yákáre námpon?”

²¹Tá nopok Jisas am fárákapan arakrá sér, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo mér kareria anánk ninik sámp moria te, yumo fwap ono yao fikani nampnámp taknámp mwanapon. Aeria yumo am táman saráp mono. Táte yumo mámá faonkweran sérrá, ‘Amo fárámpea solwara mek férékapae.’ Aerá sénapo te fwap tak naenámpon.”^d ²²Táte yumo méria kar toropwapria te, yumo am ankank sámp mwaria kar toropwap nap, am ankank fwap yumo sámp mwanapon.”^e

Jisasén ‘Amwan wa kárákáre sánk námpon’rá turunkiap kar

Mak 11:27-33; Luk 20:1-8

²³Jisas lotu nap tokwae mek youmpea koumteouráp aropan kar farákáp. Aenáńko pris tokwae fákáre ntia Juda fi taokeyakáp konap arop

^b 21:13 Ais 56:7 ^c 21:16 Sng 8:2 ^d 21:21 Lu 17:6 ^e 21:22 Mt 7:7; Jo 14:13-14

fákáre maonámpok koroepa man kokwarokria turunkrá, “Amo te wa kárákáre sánkeanánko, mokoepa kárákáre fek am tére tére napon?”^f

²⁴Tá nopok Jisas am fárákapan arakrá sér, “Ono kuri ono yumwan ankáránkamp ankank turunk nae. Táte yumo am kar onan farákarrá sénapo te, ono kuri yumwan mokoepa kárákáre fek am tére namprá sénanampon. ²⁵Jono ént mek nérrá kákámp te, Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie?”

Am fárákapan námoku kok sérarrá, “Táte nomo ‘Am te Kwaromp ankankono’rá sénánko te, nomwan ‘Ae te yumo apaera maomp kar mér morap?’rá sérantáno? ²⁶Táte nomo ‘Aropamp ankankono’rá sér mwanámp te, waeman koumteouráp arop Jon te profetonorá ninik napantá apápreano?”^g ²⁷Aeria maok, Jisasén sérrá, “Yino te mér mo námpono.”

Táte Jisas am fárákapan sérrá, “Ono kuri am kárákáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te yumwan sér mono.”

Tarápyar anánkaopweran wounáprá sénámp kar

²⁸Jisaso aerá séria pwarará, am pris tokwae fákáre ntia lotu taokeyakáp konap arop fákáreran turunkrá, “Yumo te mokoprá ninik rape? Arop ankáránkamp tárap anánkaopwerápao naropwaro akwapea nae-tárápan sérrá, ‘Oukoumwan amo te onomp wain yopwar mek akwapá téreae!’ ²⁹Aeránko am tárápao ‘Ono te mono’rá sénámpao maok, warko ninikia térerá akwap. ³⁰Tá warko naropwar akwapea nánae-tárápan manénkir nae-tárápan séri námpnám taknám sénánko, mao sérrá, ‘Fwap tak nanampono’rá sénámpao maok, akwapá tére mo. ³¹Am tárápyar te wa mokop naropwaromp ninikaok námpon?”

Tá am fárákapan sérrá, “Nae-tárápao námpon.”

Jisas am fárákapan sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Takis sámp konap arop ntia kokopor yupu yumwan kár-pwarará Kwaromp firáp taokeyak konámp mek yink napon. ³²Am te apae riteanápe, Jon te yumonapok koroepa yumwan yae-párak kare paokop mwanap ninik yénkép námpan maok, yumo man mér moiapono. Aeno takis sámp konap arop fárákapan ntia kokopor koumteou fárákapan te waeman méri napon. Am tak nap yumo wae nke napao maok, yumo ankwap ninik sámpea man mér moiapon.”^h

Kwataenap arop fárákapan wain yopwar taokeyakáp nap wounámp kar Mak 12:1-12; Luk 20:9-19

³³Tá Jisas am fárákapan warko arakrá sér, “Yumo ankwap wounámp kar wawenke. Arop ankáránkamp apár tokwaerápao mao wain yopwar yimpea yumwi fek farmaea pwar. Takia yopwar mek wain

^f 21:23 Jo 2:18 ^g 21:26 Mt 21:46 ^h 21:32 Lu 7:29-30

ént pumpurékamp mwanap yumwi yukuria yoroi pwarará, taokeyak konámp aropampor nap tia pwar. Takia am yopwar arop ankwap fárákapamp yaek sánká pwarará, arakrá sér, ‘Yumo onomp wainráp yopwar taokeyakáprá térerá yakápenke.’ Aerá séria pwarará, mao akwapea panek ankwap ném pouc yak. ³⁴ Takia wakmwaek wae wain ki koupoukour mwanap ke fek náráp tére arop wain yopwar mek, ampok wain ki ankwapmwaek ti-koropenkria tirá kérép. ³⁵ Aenánko, am yopwar mek tére konap arop fárákap am tére arop éréképea ankwapan párák porokwap, tá ankwapan yákáre porokwap pap, ankwapan yumwi fek arokopá sumpwi pap. ³⁶ Aenapo, am yopwar naropwar warko tére arop ankwapmwaek tirá kérép. Am manénkir tirá kérépámp kámá-pwarará náre tae morok tirá kérép nánko, am yopwar mek térenap arop am fárákapan kor wae manmékiri napnám taknám. ³⁷ Tá wakmwaek mao námokuráp táráp sámp-kérépria am naropwar arakrá sér, ‘Am tére arop fárákap te wae fwap onokump tárápamp kar wa mwanapon.’ ³⁸ Aenámpan maok, am yopwar mek térenap fárákap am tárápan nkea námoku kok sérarrá, ‘Má yopwar máte am aropamp naropwaro man wakmwaek sánkantá. Nomo koupour man sámp-wouroumpea nomo maomp yopwar ponankor sámp mwanámpon.’ ³⁹ Aeria maok, man sámpá tukupea yopwar aop fek faropea pap napon.ⁱ ⁴⁰ Aeno yumo te apaerá ninik rap? Wakmwaek wain yopwar naropwar koropria te, am yopwar mek térenap arop fárákapan te mokop naenámpon?”

⁴¹ Am Juda taokeyakápnar arop fárákapao Jisasén sérrá, “Mao te koropria am yopwar mek térenap arop kwataeran momwarrá tirá wour naenámpon. Aeria am wain yopwar ki sámp konap ke fek wain ki sánk mwanap arop ankwap firan sánk naenámpon.”

⁴² Jisas am fárákapan sérrá, “Kareno. Ae te yumo Kwaromp Buk fek kar ará yaknám te mér mák napon?

‘Mámá yumwi nap ti konap arop fárákapao far-sitenap te, fwap nap woupwiramp yumwi kwapwe yak naenámpon. Tokwae Karao am ankank nánapinám tére yino nke nánko, kwapwe kare kare námpono.’^j

⁴³ Aenámpara, ono yumwan sénampon: Kwaro náráp firáp taokeyak konámp yiráp yaekamp pwarokwapea ankwap fi arop yaonám ki tanknám fárákapan sánk naenámpon.

⁴⁴ Arop mámá yumwi yumuntuk piká párákap nánko te, am aropamp pourou te fápákárápi akwap naerámpon. Táte mámá yumwi arop ankwapamp pourouk piká párákapria te, am aropan fwerápea tiri oui pap naerámpon.”

ⁱ 21:39 Hi 13:12 ^j 21:42 Sng 118:22-23; 1 Pi 2:6-8

⁴⁵Pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáre Jisas wounáp kar sénámp am wawia am fárákap wae mér, am wounáp kar te nomwan sénámponrá ninik. ⁴⁶Aeria maok, am fárákap wae Jisasén sámp mwaria napao, koumteouráp aropao Jisasén waeman méria, mao te profetonorá ninik napantá, am fárákan apáp.

Yupu warámpria fir kékérou i konap wounáp kar

22 ¹Jisaso am Juda taokeyakáp konap arop fárákan wounáp kar ankwap arakrá sér, ²“Kwaro náráp firáp taokeyak námp te kingao i konámp niampon. Maomp namoráp yupu sámp naerianánko, toupour tokwae. ³Mao tak naeria te manénkir am toupour fek apae aropan koropenkrianámp saráp wumwiria pwatea, wae am toupour naenámp yae fek mao náráp tére arop tirá kérép nánko, tukupá érékép mwaria. Aenapan maok, am fárákapao monoria korop mo. ⁴Aenapo warko tére arop ankwap fárákap am manénkir séri tarinámp arop fárákan éréképenkria tirá kérépria maok sérrá, ‘Yumo tukupea sérrá, “King wae náráp fir nánapi námpono. Yumo wawenk! Wae náráp bulmakau ntia pourouráp nape fir mao fwapria nánapia kák námpono. Kápae kare ankank te wae nánapi pwarono. Yumo am yupu warámpnám toupour fek koropenke.”’

⁵Aeránko maok, am tére arop fákáre tukupea am kingo sérinámp kar takrá sénapo maok, tá am fárákapao maomp kar wa mo, pwarará turukump. Ankwap náráp yopwar mek akwap nánko, ankwap náráp bisnis tére mek akwap. ⁶Tá ankwap fárákapao am kingomp tére arop tia fupuka waeria tirá wouri pwar. ⁷Aenapo maok, king yonkwae pwarámpea maomp soldia fákáre tirá kérép nánko, tukupea am tére aropan tirá wourinap arop fárákan ponankor yénképi pwarará, taun méntér yaomwi poupounki pwar. ⁸Aeria king warko náráp tére arop fárákan sérrá, ‘Yupu warámp namp fekamp toupour te wae nánapi yak námpan maok, arop fárákap ono koropenkrá sérinámp arop fárákap te korop mwanap pwi mo, kwatae kare nape. ⁹Aenámpara, yumo ankár taun mekamp mwae kiri poro mekmwaek tukupea arop ponankor yumo nke nap kwamp te man sénapo, onomp fir toupour fek koropanápono.’ ¹⁰Mao aerá sénánko, am tére arop fákáre wae turukumpia paokoprá am taun mekamp kápae kare arop nkea kikipia maok, am arop fárákap te ankwap arop fwapnae, ankwap te arop kwataenámp takia éréképá koropea am yupu warámpnám toupour fek koupoukarea nap fákeyak.

¹¹Koumteouráp arop ponankor wae fir fár mwaria tankáp napo maok, King námoku nke naeria nap mek yoump. Mao youmpea nke nánko maok, arop ankwap te yupu warámpná fir fánap ke fek yirimp konap waempyam^k

^k 22:11 Yupu warámpnap fir poukwapnám arop te arop ponankor korop napan waempyam nénk konámpono.

yirimp moitea tank. ¹² Aenánko maok, Kingo man sérrá, ‘Nouroup e, amo apaeritea yupu warámpnap yae fek yirimp konap waempyam yirimp moitea mamek mank napon?’ Aenánko maok, am arop te waeman kar tákap mo tank. ¹³ Aenánko maok, kingo náráp tére arop fárákapan arakrá sér, ‘Yumo mámá aropan pu yae fek yarokwapea ek sitenapo, kirikip tokwae mek yakano. Aeria am kirikip tokwae mek apánka waeria you kikimpia waeano.’” ¹⁴ Jisaso am wounáp kar séri pwarará, arakrá sér, “Yeno, Kwar te kápae kare arop fárákapan takrá wumwi námpan maok, am ou mek te ankákárank arop fárákapan saráp náráponoria nánkáráp nánko, mao náráp firáp taokeyaknám mek korop naponu.”

Jisasén Sisarén takis sánk mwanap turunkiap kar

¹⁵ Farisi fákáre te, nomo Jisasén poupwekáp nánko, apae mokope kar nopok séran wawia man kot mwanámpria tukupea námoku kok kar sérar. ¹⁶ Aeria maok, am Farisi fákáreráo éréképá paokop i konap arop fákáre ntia Herotomp arop fárákap Jisasonámpok tirá kérép napo, am fárákap tukupea Jisasén sérrá, “Tisa, yino wae mér námpono, amo te kare kar sér i konap aropono. Am kare kar sér i konap fek tapek maok, koumteouráp aropan Kwaro i konám ninik yénkrá fárákápan konapono. Amo te amwan aropao ninik mwanapan apáp mo i konapono. Amo te waeman ankáránkamp pourouráp ninik fek ponankor aropan ninik i konapono. ¹⁷ Ae konapara, amo ankár yinan sérae: Amo nik nap te apaeno? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap King Sisarén takis sánk mwanámpono’rá sénám ni mo nie?”

¹⁸ Aerapo maok, Jisas am fárákapamp poupwekáp ninik wae mérámp kwamp sérrá, “Yumo te kwekár i konap aropono. Yumo apaeritea onan poupwekáp rape? ¹⁹ Yumo onan takis mani náparamp yénképenke!” Aeránko am fárákap wae mani sankoropá man yénkép. ²⁰ Aenapo, mao am fárákapan turunkrá, “Am mani fek yaknám arop wunéri ntia am e te wampono?”

²¹ Aeránko, nopok am fárákapao sérrá, “Sisarompono.” Aerapo, Jisas am fárákapan sérrá, “Takanánko te, Sisaromp ankank te Sisarén sánk kip. Kwaromp ankank te yumo ankár Kwarén sánk kip.”¹

²² Aerá sénánko, am fárákap am kar wawia kokorokoria Jisasén pwarará wae tukup.

‘Sumpwinap arop te ferámpá mák mwanapon?’rá turunkiap kar Mak 12:18-27; Luk 20:27-40

²³ Am yae fek táman Sadyusi ankwap fárákap Jisasnámpok korop. Am fárákap te ‘Surumpwinap arop fárákap te warko fárámp mono’rá sér i

¹ 22:21 Ro 13:7

konapara, am Sadyusi fákáre Jisasén turunk,^m 24 “Tisa, Moseso wokwaek sérímp kar amo wae mérapono: ‘Arop ankwap táráp sámp moria sumpwi nánko te, maomp nánaerao maomp yupu kae sámpeanánko, naeramp weri mek yak naenámp tárápu fékér naenámpon.’”ⁿ 25 Aerá sénámp te, wokwaek yino ou mek arop fákánek mwearo yakápiapono. Aeria maok, nae-tárápao yupu sámpea yakria sumpwi nánko, maomp fekamp táráp yak mo. Aenánko, maomp nánaerao am yupu sámp. 26 Tá am nánaerao kor sumpwi nánko te, maomp nánaerao sámp. Ankár takrá akwapea fákánek mwearo ponankor pwar. 27 Takia am ponankor surumpwi pwar napo, yupuo kor wae sumpwi. 28 Aenámp te amo yinan sérae: Nánkáráp surumpwinap arop ferámp nap fek te, waomp yupu yak naenámpon? Amo wae mér naponon, am fákánek mwearo te ankáránkamp yupu támao tankrá akwap námpono.”

29 Tá nopok Jisas am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te Kwaromp Buk fekamp kar ntia Kwaromp kárákáreran kor mér moria yumo épépérép kar sérarapon. 30 Nánkáráp sumpwi arop warko ferámp nap fek te koumteou te poumou nap mek tankáp mono. Waeman yámar mekamp ensel fákáreráo yakáp nap niamp pourouráp yakáp mwanapon.”

31 Aeria Jisas ankwap kar sérrá, “Am sumpwinap arop ferámp mwanap kar te ono yumwan turunk nae nae: Ae te Kwaro yumwan mámá kar arakrá sénámp te nke mori kwapono? 32 ‘Ono te Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwarono.’ Mámá Kwar te sumpwinap aropamp Kwar mono. Mámá Kwar te yiki yakápnáp aropamp Kwarono. Am te apae riteanápe, nomp wokwaekamp appeyaenáp Kwarént yiki yakáp naponon.”^o

33 Jisas am kar séri pwaránko maok, koumteouráp arop fárákap maomp kar wawia kokorokoriapono.

Kwaromp manénkir yaknám lo kar

Mak 12:28-34; Luk 10:25-28

34 Am Jisas sénámp kar támao Sadyusi fákáreamp kar taokarea pap nánko, Farisi fákáre am kar wawia koropea Jisasomp wonae fik koupoukour. 35 Aenapo am ou mek lo mérámp arop ankáránkamp Jisasén mokoponrá nke nae ritea turunk, 36 “Tisa, apae lorao ankwap loran kámákarea tokwae kar námpon?”

37 Tá Jisas nopok man sérrá, “Am te ará: ‘Tokwae Kar te waráp Kwarono. Amo waráp yonkwae kare ponankor, waráp waemp ponankor, waráp ninik ponankor, nouroup karampo.’”^p 38 Mámá lo te mao támao tokwae karia kámákár akwap námpon. 39 Lo anánk te ankár take pourouráp aráno: ‘Amo ankár waráp firáp aropan aropomp nap te, amoku waráp pourouran aropomp i konapnám taknámampamo.’^q 40 Mámá

^m 22:23 Ap 23:8 ⁿ 22:24 Lo 25:5 ^o 22:32 Kis 3:6 ^p 22:37 Lo 6:5

anánkaopwe lo te ponankor lo kar ntia profet fákáreramp kar am fi fek tukuri yak námp támaono.”^q

Jisaso Farisi fákáreran ‘Krais te wanono’rá turunkimp kar

Mak 12:35-37; Luk 20:41-44

⁴¹Farisi fákáre oukoumwan koupoukour yakáp napo, Jisaso am fárákapan turunk, ⁴²“Yumo Kraisén te mokoprá ninik rape? Mao te wa yaknámp fi mekampono?” Tá am fárákapao sérrá, “Devitomp fi mekampono.”

⁴³Mao am fárákapan sérrá, “Takanánko te, apaeritea Yiki Kor Spiritao Devitén sérimpon? Mao arakrá sér:

⁴⁴“Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sér,
“Amo onomp yae-párak mwaek tankrá akwapea
nánkár ono waráp yopor arop fákáre
waráp pu ankore mek kák tenanko,
yakáp mwanapono.”^r

⁴⁵Devito takrá sérimpan maok, ono yiráp kar wa nae: Devit námoku man “Tokwae Kar’rá sénámp te mokopia mao Devitomp fi mekamp yak námpon?”

⁴⁶Aerá sénánko maok, am fárákap te ankwap ankárankampao Jisasomp kar pwarokwaprá sér mwarap pourou mono. Aeria maok, ankár am yae feknámpia akwap námp te waeman apápia wakmwaek Jisasén ankwap ankank turunk mo, wae pwar.

Lo méria farákáp konap ntia Farisi fákárerao i konap kar

23 ¹Wakmwaek Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop fárákap ntia koumteouráp aropan kar arakrá farákáp, ²“Lo mérap arop fárákap ntia Farisi fákáre yumwan Mosesomp wokwaekamp lo karan farákáp napono. ³Aenapara, am yumwan sánknep kar ponankor yumo ankár wawia mántwaok kipo. Aeno mao i konap ninik te yumo mántwaoki kwapono. Mao yumwan ‘Am karwaokenk’rá farákáp napao maok, mao kare námoku te mántwaok mo i konapon. ⁴Am fárákap te kápae kare lo kánanke-táráp kák napo, koumteouráp arop fárákap kére tokwaeani kwapnámp am kápae sámpea ninik tokwae napan maok, am fárákap námoku te yaewourrá ankwapmwaek kánanke sámp mo i konapono. ⁵Kápae kare ankank tére mwaria nap te aropao námwan nkeanáponoria kwekárá paokop i konapono. Ye, am fárákap te Kwaromp kar kukumwinap yae sarak tokwae yiriri pwatea, waempyam fu fek mopor kwapwe kákea képeria paokop i konapono.”^s ⁶Tá toupour fek ankár

^q 22:39-40 Wkp 19:18; Ro 13:9-10; Ga 5:14 ^r 22:44 Sng 110:1; Ap 2:34-35

^s 23:5 Mt 6:1; Kis 13:9

arop tokwae tankáp konap sia fek tankáp mwar kar, tá lotu nap mek arop nke mwanap fek tankáp mwar kar i konapono. ⁷Táte námwan arop ou mek ‘Gude’rá séria, e ‘Tisa’rá sérenk kar i konapono.

⁸Aeno arop fárákáp yumwan ‘Tisa’rá sér mwanape, mono. Ankárankamp támao maok yiráp tisa náńko, yumo ponankor te mwearoi yakáp napon. ⁹Yumo mámá apárok mapek te arop ankwapan ‘Yiráp naropwar’rá séri kwapono. Ankárankamp kare yámar mek yak námpao maok, yiráp Naropwarono. ¹⁰Yumo arop ankwapan ‘Arop taokeyaknámp arop’rá séri kwapono. Yiráp arop taokeyak konámp arop te Krai ankárankampono. ¹¹Yiráp arop tokwae te ankár yiráp tére arop yak kuno.^t ¹²Arop, námo tokwae kar namponoria námokuráp e narek sampok náńko te, Kwaro man apárok sámp-anámp naerámpon. Aeno arop námokuráp e apárok sámp-anámp náńko te, Kwaro maomp e narek sampok naenámpon.”^u

Jisaso tisa fákárean ‘Kwatae ninik nap’rá sérimp kar

Luk 11:39-42,44,52

¹³Jisaso warko sérrá, “Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fárákáp ntia Farisi fákáre, yumo te kwekár i konap aropono! Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te koutmeouráp aropao Kwaromp firáp taokeyak konámp mek yink mwanap ménki te yumo támao nánánkári fákeyakáp napon. Yumoku kor am mek yink mo napara, koutmeouráp arop am mek yink mwaria napo, am fárákapan mwae kup kákar napon.”

¹⁴Tá Jisas warko sérrá, “Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fákáre, yumo te kwekár i konap aropono. Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane! Yumo te kae koutmeouran poupwekápria, maomp nap pouroukoup konapono. Yumo te am yiráp kwatae ninik oupoupourrá paokoprá arop nke nap fek Kwarén kar toropwap éri konapono. Ae konapara, nopok am fek touwe kwatae sámp mwanapono.

¹⁵Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fárákáp ntia Farisi fákáre, yumo te kwekár i konap aropono. Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te solwara mekmwaek, tá kápae kare apárok yiráp wakmwaek paokop mwanap arop oupourounkrá paokoprá érékép konapono. Takia napo, am arop fárákáp yiráp arop yakápria waeman yumo niamp yaomwi mek pik mwanap arop yakáp napon. Yumo am fárákapan mákia yumonap kwatae ninik kámákarea kwatae kare kák nape.

¹⁶Yumo arop ankwap fárákapan mwae kup yénkép mwaria nap te yi wurumpi yakáp napon! Yumo mér kip. Yumwan touwe kwatae korop

^t 23:11 Mk 9:35; Lu 22:26 ^u 23:12 Snd 29:23; Lu 18:14

naeane. Yumo arakrá sér i konapono: ‘Arop lotu nap tokwaeramp e séria fou sénap te kánankeno. Aeno arop am lotu nap tokwae mekamp gol e séria fou e sénapo maok, ankár am séri námpaok tak naenámpon.’

¹⁷Aerá sénapan maok, yumo épépérépia yiráp yi te wuri yak námpono. Apae ankankao tokwae kar námpon? Ae te golao tokwae kar ni, lotu nap tokwae am mek tanknám gol yiki kukarrá papnám, am támao tokwae kar nie? ¹⁸Tá yumo sérrá, ‘Arop alta séria fou e sénám te kánankeno, aeno táte ofa séria fou e sénap te mao ankár am séri námpaok tak naenámpono.’ ¹⁹Aerá sénapan maok, yumo te yi wuri yakáp napon. Apae ankankao tokwae karon? Ae te ofa támao tokwae kar ni, alta ofa yiki kukarrá pap konám am támao tokwae kar nie? ²⁰Arop alta séria fou e sénám te, waeman am alta ntia ankank ponankor alta yumuntuk tank nám fek fou e sénámpono. ²¹Arop lotu nap tokwae séria fou e sénám te, waeman lotu nap ntia Kwaro námoku lotu nap mek yak nám fek táman fou e sén-ámpon. ²²Tá arop yámar mek séria fou e sénám te waeman Kwaromp sia ntia am arop am sia fek tank nám fek táman fou e sénámpon.^v

²³Yumo lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi, yumo te kwekár i konap aropono. Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te fir mek sirarrá fépér i konap nánákáre konám ankank táman tia fére-sámpramp fi pí-r-pwararea Kwarén ankárank fi sánk konapono. Aeno yumo tokwae kar lo yénk i konap ninik ponankor mántwaok mo, pwar napon. Am te yae-párak kare ninikria arop yurukup, tá aropomp i konap ninik, tá Kwarén mér i konap ninik te pwar napon. Kwarén fére-sámpramp aopwe pirékarea sánk konap lo te pwar kwapono. Aeno mámá tokwae kar lo fekamp ankank máte yumo ankár kare kar mént tére kipo. ²⁴Yumo arop mwae kup yénkép mwaria nap te, yumo yi néneráp niamp nape! Yumo te ampwae kánankeran saráp yiráp fir mek koropantá yérépe napon. Kamel tokwae te yumo méntér fária nonkorop napon.

²⁵Yumo lo yénkrá farákáp konap arop farákáp tá yumo Farisi, yumo te kwekár i konap aropono! Yumo te fwapia mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo kap ntia plet younkwe mwaek saráp yárar i konapono. Aeno mek te ankank pouroukoup konap ninik ntia yumokuráp pourou fekamp ninikaok paokop napon. ²⁶Farisi yumo te yi nénerápono. Manénkir te yumo ankár kap éntér mekmékir yáraria yiki kwapwe nánko maok, younkwe mwaek kuri yiki kwapwe naenámpon.

²⁷Yumo lo mérap arop farákáp tá yumo Farisi, yumo mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te kwekár i konap aropono! Yumo te arop papnap apár merao yumuntuk mopor kwapwe yak nánko,

^v 23:22 Mt 5:34

mek arop kour ntia kápae kare ankank kwatae top pwarámpeyak námpon. ²⁸Yumo kuri taknámpi yakáp napono. Arop fárakapao yiráp pourouan nke napo, yae-párak kare arop niampono. Aeno yiráp ninik mek te kwekár i konap ninik ntia lo ták-sir konap ninikao yiráp ninik mek top pwarámpeyak námpon.”^w

Jisaso tisa fákárean ‘Nopok touwe sámp mwanap’rá sénámp kar

²⁹Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Yumo lo yénkrá farákáp konap arop fárakap, tá yumo Farisi yumo te kwekár i konap aropono! Yumo mér kipo: Yumwan touwe kwatae korop naeane. Yumo te profet fákáreran kákap fekmwaek nap yumwi fek téterá, tá yae-párak kare arop fárakapamp kwar yu fek mopor kwapwe kák konapono. ³⁰Aeria yumo sérrá, ‘Yino wokwaek appenápo yakápap ke fek yakápámpanria te, yino am profet fákáre tirá wour mo mwarámpono.’ ³¹Aerá sénapan maok, yumo am takrá sénap kar támao yénképrá: Yumo te profet fákáreran tirá wouriap arop fárakapamp tárápuno.^x ³²Yumo koupour tukupea yiráp appeyaenápoínap kwatae ninik pwi papenke! ³³Yumo te fou-tákam kwataeno! Yumo mokopia pirikimpá tukup mwanapanáp? Kwaro yumwan waeman kotianánko, yaomwi mek tukup mwanapono.”^y

³⁴Aenapono yumo wawenke! Nánkár ono onomp profet ankwap fárakap, tá ninik kourráp, tá lo yénkrá farákáp konap arop yumonapok tirá kérép nanko, yumonapok tukup napo, yumo ankwap fárakap tirá wourrá, tá ankwap fárakapan yaopwae porokopramp fek pukuprá, tá ankwap fárakapan yiráp lotu nap mek fupukrá, mak mwanape. Aeria yumo am fárakapan ankwap taun mekamp yérépea ankwap taun mek kérép mwanape.^z ³⁵Tak napo, yae-párak kare arop fárakap apárok yakápnap arop fárakapao man tirá wour nap te, waeman yumo támaoi napono. Am fárakapao, yae-párak kare arop fárakap Abel feknámpia tukupea Sekaraia Berekaímp táráp am te yumo lotu nap ntia alta amore mek faropea pap nap te, am te yiráp kwatae ninik fek támaono.^a ³⁶Ono yumwan kare kar sénampon: Am fek nopok touwe kwatae te oukoumwan yumo mámá kear fek yakápnap koumteouráp aropao sámp mwanapon.” Jisaso arakrá sérímpon.

Jisas Jerusaleman yonkwae touwemp kar

Luk 13:34-35

³⁷Jisaso Jerusaleman yonkwae touweria sérrá, “Jerusalem e! Amo te profet fákáreran tirá wour i konapono! Yumo te Kwaro yumonapok tirá kérépnámp tére aropan yumwi fek yénképrá kák konapono. Kápae

^w 23:28 Lu 16:15 ^x 23:31 Ap 7:52 ^y 23:33 Mt 3:7 ^z 23:34 1 Te 2:15 ^a 23:35 Stt 4:8; Hi 11:4

kare ke fek ono kounteouráp arop yumwan kakaruk éntupwaro i konámpnám yowe pwae mek wouri fákeyak nae rampan maok, yumo monorá napon.^b ³⁸Yumo wawenke! Oukoumwan yiráp némp te kwaporok yak naenámpono. ³⁹Ono yumwan arakrá sénampon: Yumo te warko onan nke mono, yakrá akwapea nánkáráp yumo sérrá, 'Kwar Tokwae námokuráp e fek koropnám arop táman warákár tokwae námpono'rá sér mwanapon."^c

Jisaso lotu nap tokwae 'Kwatae akwap naean'rá sénám kar

24 ¹Jisaso lotu nap tokwae pwarará akwap nánko, mao éréképá yarak i konám arop fárákap koropea Jisasén, 'Nko lotu nap tokwae mekamp nap-nap nkeae' ria yénkép. ²Aenapan maok, nopok mao am fárákapan arakrá sér, "Yumo am táman nkea ninik tokwae rape? Aenapao maok, yumwan kare kar sénampon: Nánkár te yumwi ankwap, ankwap yumwi yumuntuk tank mono. Ponankor mént worépámprá épér napo, apárok pikrink naenámpon."^d

Jisas 'Kápa kare touwe kwatae korop naean'rá sénám kar

Mak 13:3-20; Luk 21:7-24

³Jisas akwapea Oliv faonkwek tank nánko, mao éréképá yarak i konám arop fárákap námoku saráp Jisasnámпок koropea sérrá, "Amo yinan sérae: Mokope ke fek am ankank fopwar naenámpon? Apae manénkir yénkép nánko, yino amo arákarrá ék napo, mámá apár pwar naenám ke mér mwanámpon."

⁴Nopok Jisas am fárákapan arakrá sér, "Takria arop ankárankampao yumwan kwekárantáno mér kip. ⁵Kápa kare arop koroprá onomp e séria sérrá, 'Ono támao ono Kraiso nae'rá sérantáno. Arop fákáre kápa kare kounteouráp aropan kwekár mwanape."^e ⁶Yumo panek mwaekamp, wonae fik mwaekamp yorowarnap kar wa mwanapon. Yumo am kar korop nánko waria te yumo mér kip. Yumo táman korokop kwapon. Am ankank te kare korop naenámpan maok, pwarnám yae kare te oukoumwan sikono. ⁷Ankwap fi aropao ankwap fi aropént yorowar. Tá ankwap kingomp firao ankwap kingomp firan yorowar mwanapon. Tá ankwapmwaek kirikirikamp arop fárákap yae porokwe tokwae korop nánko, tá némp yérur tokwae korop naenámpon. ⁸Am kápa kare ankank korop naenám te, yupuao táráp sámp naeria manénkir touwe tokwae arowap konám niamp kápa kare apárok korop naenámpon.

⁹Am ke fek te yumwan tia touwe nénkria yumwan tirá wour mwanape. Tá kápa kare kounteouráp arop fárákap yumwan kokwarok kare mwanape. Am te apae riteanápe, yumo onomp arop

^b 23:37 Ap 7:59 ^c 23:39 Sng 118:26 ^d 24:2 Lu 19:44 ^e 24:5 Mt 24:23-24; 1 Jo 2:18

fárákap yakáp napara, yumwan tak mwarea napon.^f ¹⁰ Am ke fek te kápae kare kounteouráp arop Kwarén mér nap pwarará, mao náráp ankwapyaenápen yopor aropamp yaek papria, námoku kuri náráp ankwapyaenápen yopor mwarea napon. ¹¹ Tá kápae kare kwekár profet koroprá kápae kare kounteouráp aropan kwekár sérar mwanape.^g ¹² Kápae kare kwatae ninik tokwae kari akwap nánko, arop yonkwae touwe i konap ninik te wae pwar mwarea napon. ¹³ Aeno kounteouráp arop kárákáre yakáprá tukupea pwarnámp yae fek napo te, Kwaro man fwap warko érékép naenámp. ¹⁴ Tá arop fárákap am Kwaro náráp firáp taokeyaknámp Kwapwe Kare Kar kápae kare apárok mwaek farákap napo, ponankor kounteouráp arop fwap wawia napo, wakmwaek pwarnámp yae korop naenámp.”^h

Kwatae kare ankank korop naenámp kar

Mak 13:14-23; Luk 17:23-24

¹⁵ Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér. “Tá yumo nke napo, am kwatae kare ankank wokwae profet Danielo sérimp, am ankank lotu nap tokwae mek koropea fokopeyakea oumi pap naerámpon. (Arop mámá kar te nkea fwapia niki samp kuno.)ⁱ ¹⁶ Tá am ke fek te kounteouráp arop fárákap Judia mek yakáp nap te fwap yakáp mwaria te, pirikimpea faonkwek tukup mwanapono. ¹⁷ Arop náráp kaerik tank námp te warko nap mek youmpea náráp ankank sámp mono. ¹⁸ Tá arop yopwar mek yak námp te arákárrá akwapea náráp nap mekamp waempyam sámp mono. ¹⁹ Táte kounteou tárápu yakáp nap, tá táráp yink yaek fákeyakáprá mom wun nap, am fárákap te koupoutáráp nape! Mao te tére tokwae mwanape. ²⁰ Komontok korop námp fek, tá lotunap ke fek am ankank koropantánoria, yumo ankár Kwarén kar toropwap kipo. ²¹ Am ke fek te kápae tokwae koropnámp kenono. Wokwae Kwaro apár wourékam yoroimp ke fek te take pourouráp korop moimpono, tá wakmwaek kor take korop mono.^j ²² Táte Kwaro am ke amor mek ták-pwar mo nánkoria te, kounteouráp arop ponankor moyakáp mwarapon. Aeno Kwaro kounteouráp arop fárákapan námoku nánkáráp tarinámp ninikria maok, am ke amor mek ták-pwar námpon.

²³ Am ke fek arop ankwapao yumwan sérrá, ‘Yumo nkenke, Krai te mapek yak námpon.’ Tá ‘Nkwampok yak námpon.’ Aerá sénapo te, yumo, kare karan mpweria méri kwapono. ²⁴ Waeman ankwap fárákap yankarrá arakrá sér mwanape, ‘Ono te Kraisono.’ Ankwapao sérrá, ‘Ono profetono.’ Makrá poupwekáp sérar mwanape. Tá kárákáre tokwae momwar pourouráp téreria, am fek Kwaro nánkáráp tenámp kounteouráp

^f 24:9 Mt 10:22; Jo 16:2 ^g 24:11 1 Jo 4:1 ^h 24:14 Mt 28:19 ⁱ 24:15 Dan 11:31
^j 24:21 Dan 12:1

aropamp ninik sámpá yampourou mwanape.^k 25 Yumo wawenk! Ono tak mwanap kar táman yumwan ‘Oukoumwan mérenk’ ria séri pwar nampon.

26 Aeria am fárákapao yumwan sérrá, ‘Nkenke! Mao arop yak mo apár mek yak námp’rá sénapo te, yumo ampok tukup kwapono. Táte am fárákapao sérrá, ‘Yumo nkenke! Mao te mámá nap mek yak námp’rá sénapo te, am kar wawia méri kwapono. 27 Mékér wae tokwae yámaraoknámp mwaeknámpia, ponankor wae tákaprá akwapea yámar porokor námp mek i konámp te, nánkár wakmwaek Aropamp Táráp arákarrá ék námp fek kor taknámp naenámpon.

28 Apae ankank mákáre nánko, ampwae yákáre koropea koupoukour konapon. Taknámp niamp Aropamp Táráp yámar meknámp ék námp fek, arop ponankor am fek koupoukour mwanapon.”

Aropamp Táráp nánkár ék naenámp kar

Mak 13:24-27; Luk 21:25-28

29 Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Am kápaie tokwae koropnámp ke pwar nánko, koupour kar yámar kirikip nánko, yunkao kor wae mo nánko, yámar mekamp térme mukarea apárok ékrink naenámpono. Tá yámar mekamp kárákáre kor ankankao kor wuwia wae naenámpon.^l

30 Aenáńko, am ke fek táman Aropamp Táráp korop naenámp yarápaie yámar mek érik farákár nánko, kápaie kare némpoukamp arop am nkea náráp pourouantá éménk mwanapon. Tá am fárákap Aropamp Táráp yámar mek narek karaok koumwe yumuntuknámp kárákáre tokwae ntia wae tokwae fek ék nánko nke mwanapon.^m 31 Tá mao náráp ensel fákáre kárákáre fek wur fokopnámp wa nap fek tirá kérép nánko, mao apár yarápaie pwar námp fek tukupea, Kwaro nánkáráp tarinámp koumteouráp arop éréképa koropea, ankár mek koupoukour mwanapon.”ⁿ

Yao fikan nkea mér i konap wounáp kar

Mak 13:28-31; Luk 21:29-33

32 Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Yumo te fwap yao fikan nkea mér mwanapon. Am yao yowe ént fékiria pwae pére nánko te, yumo wae méria ‘Oukoumwan te yámar kwapwe naenámp ke’rá sér i konapono.

33 Táte taknámp am ankank ponankor koropánk námp nkea, yumo fwap mér mwanapono: Aropamp Táráp korop naenámp yae wae wonae fik koropea ménki fek yak námpon. 34 Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp koumteouráp arop fárákap oukoumwan sumpwi mo napo, am ankank ponankor korop naenámpon. 35 Yámar mek ntia apár te akwapá pwar naenámpon. Aeno onomp kar te pwar mo kareno.”

^k 24:24 2 Te 2:9; Yé 13:13-14 ^l 24:29 2 Pi 3:10; Yé 6:2-13 ^m 24:30 Mt 26:64; Yé 1:7

ⁿ 24:31 1 Ko 15:52; 1 Te 4:16

‘Jisas ék naenámp yae te mér mo karenó’rá sénámp kar
Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36

³⁶ Jisaso warko sérrá, “Aeno arop ankárankamp am yae ntia am ke te mér mo karenó. Yámar mekamp ensel fákáreráo kor mér mo, Kwaromp Tárápao kor mér mono. Kwar Naropwar námoku saráp méri yak námpon.^o ³⁷ Wokwaek Noa yakámp ke fek ninikiapnámp taknámp oukoumwan Aropamp Táráp arákarrá ék naenámp fek kor taknámp mwarea napon.^p ³⁸ Oukoumwan éntenk tokwae korop monámp ke fek te, fir fépérrá ént fépérrá, koumteou tirá takrá tukupea, Noa sip mek papárámp ke fekiapono. ³⁹ Am fárákap te náráp pourouk sámp mwarap te nik moitea yakáprá takrá tukupapo, éntenk tokwae koropria koumteouráp arop ponankor éntao timpono. Tá taknámp Aropamp Táráp ék naenámp ke fek kor tak mwarea napon.^q ⁴⁰ Arop anánkaopwe yopwar mek tére nep te Kwaro ankwap ankárankamp warámpria, ankwap pwar naenámp.^r ⁴¹ Tá yupu anánkaopwe ni yaprá yak nep te, Kwaro ankárankamp warámpria, ankwap te am fek pwar nánko yak naerámpon. ⁴² Ae naerámpara, yumo ankár fwapia mér kipo: Yumo te mokoep ke fek yiráp Tokwae Kar ék naenámpaoean mér mono.^s ⁴³ Yumo ará ankankan ninik kipo: Arop nap naropwaro mokoep ke fek arop koropea náráp nap mekamp ankank oukun naenámpaoeanria kumuruk amp mono, ankár yérék nánko, oukun arop te maomp nap mekamp ankank oukun mo, fwapon.^t ⁴⁴ Ae konámpara, yumo kor ankár nánapi yakáp kip. Aropamp Táráp yumo oukoumwan ék mo naenámpan mpweria nik mo pwar napo, am ke fek táman ék naenámpo.”

Kwapwe kare tére arop ntia kwatae tére aropan wounáprá sénámp kar
Luk 12:41-48

⁴⁵ Jisaso ankwap wounáp kar arakrá sér, “Apae tére arop kwapwe kare ninikria, maomp tére yae-párák taokeyak konámpon? Am ankank naropwar man ankwap tére aropan taokeyakria, man fir nénk naenámp ke fek nénk konámpon. ⁴⁶ Aetenánko, wakmwaek am ankank naropwar arákarrá koropea am tére arop wae námoku séri pwate akwapnámp ninikaok téreanámp nke nánko, pwi yak nánko te, am tére arop támao fwap warákár tokwae konámpon. ⁴⁷ Ono yumwan kare kar sénampon: Am aropan te waeman náráp ankank taokeyak naenámp arop tokwae yoroi pap naenámp.^u ⁴⁸ Aeno am tére arop kwataeria námoku támao ninikrá, ‘Onomp arop tokwae te koupour korop mono.’ ⁴⁹ Aeria am énénti tére konap aropan fupukrá yárákrá, fir fárrá mánmán ént fépér i konap aropént ént fárrá mánmánrá yárák. ⁵⁰ Aenánko,

^o 24:36 Ap 1:7; 1 Te 5:1-2 ^p 24:37 Stt 6:5-8 ^q 24:39 Stt 7:6-23 ^r 24:42 Mt 25:13

^s 24:43 Yé 3:3 ^t 24:47 Mt 25:21,23

maomp arop tokwae am tére arop te korop mo naenámpan mpweria am tére aropao kor oukouwman apae yae fek, apaekamp ke nánko, korop naenámpaoeánrá mér mo. ⁵¹ Aenánko am arop tokwae te koropea am tére aropan fukia man sámpea kwekár ninikaok i konap arop fárákapént páte nánko, am mek apánka waeria you kikimpia wae mwanapon.”

Fére-sámpramp énkénki kouwteouramp wounáp kar

25 ¹ Tá Jisaso wounáp kar ankwap arakrá sér, “Nánkár am ke fek te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp te fére-sámpramp énkénki kouwteou niampon. Arop ankárankamp oukouwman táman yupu sámp naeria koropnám yae fek, am énkénki kouwteou náráp lam tia man mwaeak yépékia warámpá korop mwaria tukup.” ² Aenapo maok, ankwap éntik te yonkwae kour mo, aeno ankwap éntik te fwap yonkwae kourráp. ³ Aeria yonkwae kour monap kouwteou te lam ti-korop napao maok, wel te méntér ti-korop mo. ⁴ Aeno yonkwae kourráp kouwteou te wae botol mek wel kéria náráp lamént tia korop. ⁵ Aenapo maok, am yupu wourékam sámp naenámp arop te koupour korop mo nánko, am kouwteou ponankor ouwipi nánko, pampi yakáp.

⁶ Aenapo akwapea kumur kupuk ‘Yupu sámp naenámp arop wae koropán’rá wumwi kar sérrá, ‘Yumo tukupea man mwaeak kikípia warámpá koropenke!’ ⁷ Aerapo maok, am énkénki kouwteou ponankor fápáramprá náráp lam nánap. ⁸ Tá yonkwae kour moráp kouwteou náráp lam wel mo nánko, yonkwae kournap kouwteouran sérrá, ‘Yumo yinan wel ankwapmwaeak sápenke. Yinomp lam torokwar naeria waeane!’ ⁹ Aerapo maok, yonkwae kourráp kouwteou nopok sérrá, ‘Mono! Mámá wel te yinan kor pwi mo, tá yumwan kor pwi mono. Fwapono, yumo tukupea yumoku mwanap stua mekamp wel mani fek sámpenke.’ ¹⁰ Aerá sérapo maok, am fárákap wae wel sámp mwaria stua mek tukup te. Aenapo maok, am yonkwae kouria nánapi yakápnap kouwteou am yupu wourékam sámp naenámp aropént yinkea, nap mek fépérrá tankápria ménki kéri pwate.

¹¹ Aenapo am ankwap éntik énkénki kouwteou wakmwaeak arári koropea sérrá, ‘Tokwae Kar e, amo yinan ménki kik-pwarae!’ ¹² Aerapo maok, táte am aropao nopok sérrá, ‘Yumo apae kouwteou nape? Ono yumwan mér mo rae!’ ¹³ Jisas takrá séri pwarará, arakrá sér, “Yumo fwapia mér kip. Yumo am Aropamp Táráp ék naenámp yae ntia ke te mér mono.”^w

Tére arop yininkaopweran wounápnám kar

Luk 19:11-27

¹⁴ Jisaso warko arakrá sér, “Tá ankwap te, Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp te arop ankárankamp tokwae panek ankwap némpouk akwap

^u 25:1 Lu 12:35 ^v 25:11-12 Lu 13:25-27 ^w 25:13 Lu 12:40

naeria, náráp tére konap aropan wumwiria, náráp ankank ponankor am fárakapamp yaek nénk námp niampon. ¹⁵Mao am tére arop ankákárankaomp tére mwanap kárákáre ninikria take pourouráp puri fek ‘Náráp mani fákeyakáprá, am fek térenk’ ria nénkria, ankwap aropan K5,000 sánk, tá ankwapan K2,000 sánk, tá ankwapan K1,000 sánk. Taki pwarará mao wae akwap.^x ¹⁶Mao wae akwap tenánko, am K5,000 sámpnám arop koupour kar térea kámákarrá warko K5,000 sámp. ¹⁷Tá am K2,000 sámpnám arop mao kuri térea warko kámákarrá ankwap K2,000 sámp. ¹⁸Aeno arop K1,000 sámp námp te sámpá akwapea apár me yokoropea náráp arop tokwaeramp mani te mek wouroumptea yak.

¹⁹Aenapo, wae kápae kare ke akwap tenánko, wakmwaek am tére arop fárakapamp arop tokwae wae arákarrá korop. Wae koropea, náráp mani nénk tarinámp am arop fárakapan yurukup naeria. ²⁰Aenánko maok, tá arop K5,000 sámp námp sankoropea sánkria sérrá, ‘Arop Tokwae, amo onan K5,000 sámp napan ono am fek térea, warko ankwap K5,000 sámp namp má nkeae.’ ²¹Aeránko maok, am arop tokwaerao sérrá, ‘Amo te kwapwe kare tére aropono! Amo tére kwapwe karia tére taokeyak kwapwe napon. Amo kánanke kwarok ankank fwap taokeyak napara, onomp ninik te amo fwap kápae kare ankank taokeyak nanapono. Amo koropea onont warákárae.’^y

²²Arop ankwap K2,000 sámp námp mao kuri koropea sérrá, ‘Arop Tokwae, amo onan K2,000 sámp napono. Amo nkeae. Ono am fek térea warko K2,000 ankwap sámp nampono.’ ²³Aeránko maomp arop tokwaerao man sérrá, ‘Amo te tére nap pwar moria, yae-párak kare térea napono. Amo kánanke kwarok ankank yae-párak taokeyak napara, amo fwap tokwae kar ankank poukwap nanaprá ninik nampon. Amo koropea onont warákárae.’

²⁴Tá K1,000 sámpnám arop mao kuri koropea sérrá, ‘Arop Tokwae, ono wae mérampono, amo te tére poukwapá yará fopwaoka wae, tá amo te arop ankwapao yoroinap yopwar mekamp firan kor ti konapono. Tá ankwap aropao kwar mek ankankou yiriri tenap fekamp fir ti konapono. ²⁵Ae konapantá ono táman apápria waráp K1,000 má kwar mek wouroump tari nampono. Waráp mani má nkeae.’

²⁶Táte arop tokwaerao maomp kar pwarokwaprá sér, ‘Amo te kwatae kare tére aropono! Amo te kokwae kare aropono! Ono ankwapao yopwar yoroinap fir ti konamp, tá ankwapao kwar mek ankankou yiriri tenap mekamp fir ti konamp, amo táman mérapono. ²⁷Takria te amo apaeritea onomp mani beng mek pap moi napono? Ono koropea onomp K1,000 sámpria am fek kámákár námp méntér sámp nae mpupo.’ ²⁸Aeria am arop tokwaerao am fek yakápnep arop fárakapan sérrá, ‘Ae te yumo

^x 25:15 Ro 12:6 ^y 25:21 Lu 16:10

K1,000 am pwarokwapea K10,000 sámpnám̐ aropan sánkenke. ²⁹ Am te apae riteanápe, aropao ponankor ankank ankwap fwapi taokeyak nánko te, warko ankwap ankank man nénk mwanaponono. Aeno táte arop ankwap ankank mo nám̐ te, mao fákeyaknám̐ kánanke kwarok ankank akwapá moyak naenám̐pon.^z ³⁰ Am tére arop kwatae te ek kirikip mek far-sitenapo, am mek apánka waeria yu kikimpia arokwapano.’ ”

Aropamp Táráp ponankor arop firan yurukup naenám̐ kar

³¹ Tá Jisaso ankwap wounáp kar sérrá, “Nánkár wakmwaek Aropamp Táráp King yakea náráp ponankor ensel fákáre méntér arákarrá éknám̐ ke fek, mao kingo tank konám̐ sia king fek tank naenám̐pon.^a ³² Tá ponankor arop fi mao nke nám̐ fek wonae fik koupoukour mwanapon. Aenapo, am arop fi kuk pirékarea anánk fi pwar naenám̐pono. Sipsip taokeyaknám̐ aropao sipsip pirékarrá ankwap mwaek pwar, meme pirékarrá ankwap mwaek pwar konám̐ niamp naenám̐pon. ³³ Mao te sipsip tirá yae-párak mwaek kák, meme tirá yae-mánkwan mwaek kák naenám̐pon. ³⁴ Takria kingo yae-párak mwaek yakápn̐ap arop fárákapan arakrá sér, ‘Yumwan te onomp Naropwar Kwaro warákár nám̐pono. Yumo onomp Naropwaro náráp firáp taokeyak naenám̐ oukoumwan apár wourékam yoro nám̐ fek yiráp por nánapi páte nám̐ am sámpenke.^b ³⁵ Am te apae riteanápe, wokwaek ono yae-porokwe nanko, yumo onan fir sápapono. Tá ono ént nikip nanko, yumo onan ént sápapono. Ono ankwap némpouknám̐ korop nanko, onan yiráp nap mek warámp-sira napono. ³⁶ Ono waempyam mo nanko, yumo onan waempyam sápapono. Ono touwe nanko, yumo onan taokeyakápi napono. Ono kalabus mek yak nanko, yumo onan koropá nkeapono.’

³⁷ Aeránko, tá yae-párak kare arop fárákapan nopok maomp kar pwarokwaprá arakrá sér mwanapon: ‘Tokwae Kar, mae ke fek amo yae-porokwe napo, yino amwan fir sánkám̐pon? Tá mae ke fek amwan ént nikip nánko, yino ént sánkám̐pon? ³⁸ Tá mae ke fek amo ankwap némpouknám̐ korop napo, yino amwan nap mek warámp-sirarimpon. Tá mae ke fek amo waempyam mo napo, yino amwan waempyam sánkám̐pon? ³⁹ Mae ke fek yino amo touwe napo koropá amwan nke nám̐pon, tá mae ke fek amo kalabus mek yakapo, koropá amont kar táráparimpon?’

⁴⁰ Nopok kingo man kar pwarokwaprá arakrá sénaenám̐pon, ‘Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo máma kápae kare ankank onomp mapekamp e tokwae monám̐ nánae ankwapan takrá tére nap te, onan kor tak napon.’^c

⁴¹ Aeria mao am yae-mánkwan mwaek yakápn̐ap arop fárákapan arakrá sénaenám̐pon, ‘Yumo te moyakáp mwanap arop fárákaponono.

^z 25:29 Mk 4:25 ^a 25:31 Mt 16:27 ^b 25:34 Lu 12:32 ^c 25:40 Snd 19:17; Hi 6:10

Yumo onan pwarará, yumo te onomp Naropwaro Satan ntia maomp ensel fákárerampor nánapi pwatenámp torokwar mo i konámp yaomwi mek pikenke. ⁴²Am te apae riteanápe, wokwaek ono yae-porokwe nanko, yumo onan fir sámp moi naponono. Ono ént nikip nanko, yumo ént sámp moi naponono. ⁴³Ono ankwap némpouknámp korop nanko, yumo onan yiráp nap mek warámp moi naponono. Ono waempyam mo nanko, onan waempyam sámp moi naponono. Ono touwe nanko, tá ono kalabus mek yak nanko, yumo onan koropá nke moi napon.’

⁴⁴Aerá sénánko, am fárákapao kor nopok man sérrá, “Tokwae Kar, mae ke fek yino nke nánko, amo yae-porokwe napo, tá ént nikip nánko, tá amo ankwap némpouknámp korop napo, tá amo waempyam mo napo, tá amo touwe sámp napo, tá amo kalabus nap mek yak napo, amwan yaewour moi námpono?”

⁴⁵Tá nopok mao arakrá sénaenámpon: ‘Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo mapekamp e moráp arop ankwapan tak moi nap te, yumo onan kor tak moi napon.’ ⁴⁶Aenapara, am fi arop te tukupea touwe kwatae sámpea arokwanákrá ankár yakápá yakáp mwanapon. Aeno yae-párák kare arop te yiki yak sámpea yakápá yakáp mwanapon.”

Taokeyakáp konap arop Jisasén farop mwaria kar papap kar

26 ¹Jisas am kar ponankor farákápea pwarará, am ke fek táman mao éréképá yarak i konámp arop fárákapán sérrá, ²“Yumo wae mérapon, Pasova fir fár mwanámp yae te anánk yae mwar tank námpon. Aeno tá wakmwaek Aropamp Táráp yopor aropamp yaek pap napo, am fárákapao yaopwae porokopramp fek pukup mwanapon.”^d

³Am ke fek táman Pris Tokwae fákáre ntia Israel fi taokeyakáp konap arop, pris taokeyak konámp arop tokwae Kaiafasomp nap mek koupoukour. ⁴Aeria am fárákap Jisasén sámpá farop mwanámpria e-poup kar sérarrá tankáp. ⁵Aeria sérrá, “Mono. Nomo kápae kare arop koupoukarrá Kwarén lotunap yae fek am ankank tak nánko, koumteouráp arop fárákap nomwan yorowarantáno.”

Yupu ankwap Jisasomp me korok sanda kwarákarimp kar

Mak 14:3-9; Jon 12:1-8

⁶Jisas Betani mek wokwaek lepra touwe sámpámp arop Saimonomp nap mek yak. ⁷Aenángo yupu ankárankamp mao botol kwapwe kare yumwi fekamp am mek sanda kwapwe top pwarámpeyak námp sankorop. Am sanda te mani tokwae fekampono. Jisaso fir fárrá tank nánko, am yupuo náráp sanda sankoropea maomp me korok kwarákár. ⁸Aenángo, mao éréképá yarak i konámp arop fákáre nkea kokwarokria

^d 26:2 Kis 12:1-27; Mt 20:18

sérrá, “Apaeritea mámá sanda kwaporok akwap námpono? ⁹Nomo am sanda arop sánkria am fek nomo mani tokwae sámpea ankank monap arop fárákapan nénk mwar mpupo.”

¹⁰Jisas maomp kar wae méria man sérrá, “Yumo apaeritea mámá yupuamp ninik mek kápae sánk rape? Mao te onan kwapwe kare ninik fek námpono. ¹¹Kápae kare por ankank monap arop fárákap te yumont yakáp mwanapon. Aeno ono te yumont kápae kare por yak mono.

¹²Mámá yupu am sanda onomp pourouk kwarákáramp te onan apár me mek pap mwanapan nánap námpono.^e ¹³Ono yumwan kare kar sénampon: Ponankor kápae kare apár mekmwaek mámá Kwapwe Kare Kar fárákápria am mámá yupuraoinámp karan kor méntér farákáp napo, arop fárákap am táman ninik mwanapon.”

Judas ‘Jisasén faropenk’ ria arop outirimp kar

Mak 14:10-11; Luk 22:3-6

¹⁴Am ke fek táman éntér-sámpramp arop ou mekamp arop ankárankamp, maomp e te Judas Iskariot, mao pris tokwae fákáreaonapok akwapea sérrá, ¹⁵“Yumo onan apae ankank sáp napo, ono yiráp yaek Jisas pap nanampono?” Aeránko maok, am fárákapao man 30 mani silva sánk. ¹⁶Tak napo maok, am ke fek táman mao, moko ke fek am fárákapamp yaek Jisas sánk nanampaoeanrá mwae oupourouk.

Jisas Pasova fir fárimp kar

Mak 14:22-26; Luk 22:7-13

¹⁷Yis Moráp Pan Fépér mwarap Yae manénkir ankárankamp yae korop námp fek, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákap koropea Jisasén turunkrá, “Amo ninik nap te yino maok Pasova fir nánapiánángo, amo Pasova fánanapono.”^f ¹⁸Tá mao sérrá, “Yumo taun mek tukupea ono méramp arop ankárankampan sérrá, ‘Jisaso sérrá, “Ono nanamp ke te wae wonae fik námpono. Ono onomp éréképá yarak i konamp arop fárákapént waráp nap mek Pasova fir fánae.” ’ ” ¹⁹Aerá séránko maok, am arop fárákap wae Jisaso sérimpaok takia Pasova fir nánapi pwar.

²⁰Tá wae kumur mek am éntér-sámpramp arop fárákap éréképea méntér tankáprá fépér. ²¹Am fárákap fépérrá tankápria Jisaso sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo ou mekamp arop ankárankamp onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.” ²²Arop ponankor am kar wawia yonkwae touweria maok, ankákárankrá turunkupria sérrá, “Tokwae Kar e, ae te onoi kano?” Aerá sérar. ²³Aenapo mao nopok arakrá sér, “Am arop dis mek tanknámp sup mek onont pan anámp námp te mao onanenbria outiri naenámp arop támaono.”^g ²⁴Tá kare Aropamp Táráp

^e 26:12 Jo 19:40 ^f 26:1,17 Kis 12:1-51 ^g 26:23 Sng 41:9

te waeman Kwaromp Buk fek sénámpaok touwe sámp naenámpon. Aeno am arop Aropamp Tárápan yopor aropamp yaek pap námpao maok, koupouteane! Éntupwaro man fárákap te wampwe mpupo! Mao tak námp fek waeman touwe kwatae sámp nae-rámpon.”²⁵ Aeránko Judas man yopor aropamp yaek sánk naenámp mao arakrá turunk, “Tisa, ae te onoi kano?” Tá Jisas man sérrá, “Wae amoku sénap támaono.”

Jisaso pan ntia wain ént nénkámp kar

Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25

²⁶ Mao fépérrá tankáp napo, Jisas pan sámpea Kwarén ‘Aesio’rá séria, mao am pan fárákapea éréképá yarak i konámp arop fárákapan nénk. Aeria mao sérrá, “Máte onomp pourouno. Yumo sámpea fárenke.”^h ²⁷ Tá wain énráp kapan kor Kwarén ‘Aesio’rá séria am fárákapan nénkria sérrá, “Yumo ponankor mámá fárenke. ²⁸ Am te onomp yiri fek kontrak yoro nampono. Ono kápae kare aropamp kwatae ninik yárári akwapanoria kwarákár na-nampono.”ⁱ ²⁹ Ono yumwan sénampon: Ono wain ént te warko fár mono, ankár akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak konámp korop nánko, am mek yumont wain ént wourékam fánanampono.”

³⁰ Takia pwarará tár ankárankamp sámpea wae ek tukupea Oliv Faonkwek tukup.

Jisaso Pitan ‘Amo námwan pwar nanap’rá sérimp kar

Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38

³¹ Jisas am fárákapan sérrá, “Yiráp onan mérnep te mámá kumuruk kwatae akwap naerámpon. Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Ono sipsip taokeyak konámp arop farop nanko, sipsip fákáre pirikimpea tukup mwanapon.’”

³² Aeno wakmwaek ono warko fárámpea Galili mek yumwan mekia akwap nanampon.”^k ³³ Tá Pita nopok man arakrá sér, “Táte kápae kare aropamp mér kwatae akwap námpon kor, onomp mér mwar kwatae akwap mo kareno!”

³⁴ Jisas man sérrá, “Ono amwan kare kar sénampon: Mámá kumuruk kakaruk oukoumwan fárámp mo nánko, amo yinink por sérrá, ‘Námo man te mér mono’rá sénaerapon.’” ³⁵ Nopok Pita man sérrá, “Wampweno! Ono fwap amont sumpwi nanampono. Ono amwan ‘Mér mono’rá sér te mo karonol” Ponankor mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao kor ankár takrá sér.

Jisaso Getsemani yopwar mek Kwarén kar toropwapimp kar

Mak 14:32-42; Luk 22:39-46

³⁶ Takia pwarará, Jisas am fárákapént Getsemani yopwar mek tukup. Tukupea mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Yumo

^h 26:26 Jo 6:54-56 ⁱ 26:27-28 Kis 24:8; 1 Ko 10:16 ^j 26:31 Jo 16:32; Sek 13:7

^k 26:32 Mt 28:7 ^l 26:34 Mt 26:69-75

mapek yakápenke. Ono nkwaepk youmpea kar toropwap nae.”³⁷ Aeria maok, mao Pita ntia Sebedimp namoráp yaworan mwar éréképea akwap. Oukoumwan te maomp ninik kápae nánko, yonkwae touwe tokwaerao man oupouroup.³⁸ Aenánko am fárákan sèrrá, “Ono wae sumpwi nanamp wonae fek nánko, ono yonkwae touwe tokwae rae. Yumo mapek yakáprá onont yérékrá yakápenke.”^m ³⁹Aeria yoump tae morokria yimetáp mwaeknámp apárok woukoupá arakrá kar toropwap, “Onomp Ayao! Amo fwap tak naeria te, ono touwe tokwae sámp nanamp kap má sámp-sinanapon. Aeno amo onomp ninikaoki kwapono, wampweno. Amo ankár waráp ninikaok sarámpo.”ⁿ

⁴⁰Aeria pwarará akwapea mao éréképá yáarak i konámp arop yininkaopwean nke nánko, mao pampi yakáp. Aenapo, mao Pitan sèrrá, “Yumo te mokopono? Yumo onont ankárankamp ke fek yépék mwanap pourou mo nie? ⁴¹Yumo te ankár yérékrá kar toropwapenke! Takria yumo kwatae ninik fek tukupantáno. Tá kare, yiráp ninik te, fwap tak nae ninik napan maok, yiráp pourou te kárákáre mo námpon.”

⁴²Aeria maok, mao warko anánkan youmpea arakrá kar toropwap, “Onomp Ayao! Amo fwap mámá touwe sámp nanamp kap onan kárákár pik naenámp pourou mo nánko te, amo waráp ninikaok nanapon.”^o ⁴³Tá warko youmpea nke nánko, am arop yininkaopwe ouwipi kápae nánko pampi yakáp. ⁴⁴Mao am fárákan pwarará warko yininkan youmpea am manénkir kar toropwapi námp táman warko takrá sér.

⁴⁵Warko mankea am arop fárákan sèrrá, “Yumo te oukoumwan pampria anepér rape? Yumo nkenke! Aropamp Tárápan kwatae ninikráp aropamp yaek pap naenámp ke te wokwae koropáne. ⁴⁶Yumo ferámp napo, nomo wae tukup mware. Arop onan yopor aropamp yaek sánk naerianámp wokwae wonae fik koropáne.”

Judas Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar

Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11

⁴⁷⁻⁴⁸Jisas oukoumwan kar sèrrá yak nánko, Judas am éntér-sámpramp arop ou mekamp wae korop. Pris tokwae fákáre ntia Israel fi taokeyakáp konap aropao tirá kérépnep arop ou tokwae Judasént bainatráp yao ke tia korop. Aeria Judas am fárákan sèrrá, “Yumo nke napo, ono akwaprá man koupwiyakrá aop mukur namp te, am arop te Jisas támaono. Yumo ankár sámp kipo.” ⁴⁹Aerá séri pwarará, koupour kar Jisasnámpek koropria sèrrá, “Kumuruk, Tisa.” Aeria mao wae man koupwiyakrá aop mukur. ⁵⁰Aenánko Jisas man sèrrá, “Onomp nouroup e, amo am naeria korop nap te koupour takae!” Aeránko maok, arop fárákap wae koroprá paokoprá Jisasomp pourouk yae paprá wae sámp.

^m 26:38 Jo 12:27 ⁿ 26:39 Hi 5:7-8 ^o 26:42 Hi 4:15

⁵¹Aenapo maok, arop ankárankamp Jisasént yak námpao náráp bainat ak-sámprá pris taokeyaknámp aropamp tére aropan woupwi kor porokwapá aop-sir.^p ⁵²Aenáńko Jisas man sérrá, “Bainat warko am mek norokorae! Arop ponankor bainat fek yorowaria te, ponankor bainat fek surumpwi mwarea naponno. ⁵³Amo te mér mori kwapono? Ono yorowar naeria te ono fwap onomp Naropwarén turunk nanko, mao fwap onan kápae kare ensel fákáre éntér-sámpramp fi ami kámákár akwap námp sáp naenámpono. ⁵⁴Aeno táte ono tak nanko te, Kwaromp Buk fek yaknámp kar te mokopia kare kar naenámpo? Kwaromp Buk fek sérrá, ‘Ankank ankár taknámp korop naenámpri námp támao korop námpon.’ ”

⁵⁵Am ke fek táman Jisas am arop fákáreran sérrá, “Yumo onan sámp mwaria korop nap te, oukunrá yorowarinámp aropan sámp mwaria ni konap niamp bainatráp yao ke tia korop napwae! Ono kumur méntép lotu nap tokwae mek tankrá koumteouráp aropan kar farákápamp fek te, yumo onan sámp moiapono. ⁵⁶Aeapan maok, mámá ankank ponankor yumo onan napan maok, profet fákárerao kumwiap kar méntér pwi námpon.”

Tá mao éréképá yárák i konámp arop fárákáp te waeman Jisasén pwarará pirikimpá tukup.^q

Jisasén kotiap kar

Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:12-14,19-24

⁵⁷Lo yénkrá farákáp konap arop fárákáp ntia arop taokeyakáp konap arop, pris taokeyaknámp arop Kaiafasomp nap mek koupoukour yakáp. Aenapo arop fárákáp Jisasén sámpea am nap mek warámpá tukup.

⁵⁸Aenapo, Pita maomp wakmwaek akwap námpao maok, akwapea panek tae morok yak. Mao am Kaiafasomp nap yári tenap mek youmpea plisman fákárerént tank. Mao te Jisasén apae mokop naprá nke nae ritea yépékrá tank.

⁵⁹Pris tokwae fákáre ntia Kaunsil^r fákáre arop ‘Jisas te arak námp’ ria yankar sénánko, am fek Jisasén farop mwaria ‘Am tak naenámp arop te maeno?’rá turunkup. ⁶⁰Kápae kare arop koropea yankar sérar. Aenapan maok, am kot wanap arop fárákáp te am fek Jisasén farop mwanap ankank te nke mo kare. Aenapo wakmwaek arop anánkaopwe korop.

⁶¹Am anánkaopwerao sérrá, “Mámá arop te sérrá, ‘Ono fwap Kwaromp lotu nap tokwae párampea yinink yae fek saráp warko ti pwar nanamp’rá séri námpono.’ ”^s

⁶²Tá pris taokeyak konámp aropao fokopeyakrá Jisasén sér, “Amo te mae kar pwarokwaprá sénape? Mámá kar amo taki naprá sénap máte

^p 26:51 Jo 18:26 ^q 26:56 Mt 26:31; Jo 16:32 ^r 26:59 ‘Kaunsil’: 14:55 ntia 15:1 fek kor yak námpon. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 55 fek nkeae.
^s 26:60-61 Jo 2:19-21

mokopono?” ⁶³Aerámpan maok, Jisas te kar sér mo. Aenánko mao warko sérrá, “Ono amwan yiki yak konámp Kwaromp e fek turunk nampono: Amo oukoumwan narekamp fou e sérae! Amo te Kraiss, Kwaromp Táráp ni mo nie?”^t

⁶⁴Nopok Jisas man sérrá, “Amo sénap támaono. Aeno ono yumwan sénampon: ‘Aropamp Táráp kápae kare kárákáreráp Kwaromp yae-párák mwaeek yámar mek tankea wakmwaek koumwe yumuntukia ék nánko, nke mwanapon.”^u

⁶⁵Jisas aerá sénánko, pris taokeyak konámp arop am kar wawia námokuráp waempyam pearákapria sérrá, “Mao te Kwarén wouroumprá sénámpono! Nomo apaera arop ankwapamp kar wa mwaria wumwi mwanámpanáp? Mao waeman Kwarén wouroump sénánko, oukoumwan táman yumo wae wawi napon. ⁶⁶Aeno yiráp ninik te mokop rape?” Tá nopok am fárákapao sérrá, “Mao te waeman kwatae ninik námpono. Ankár sumpwi naenámpono.”^v

⁶⁷Aeránko oukoumwan arop fárákapao Jisasomp yimetápok atopia man porokwap. Tá ankwap fárákapao man yae kwae fek táraporeria ⁶⁸sérrá, “Amo Kraissao nap kwamp te, amoku ninikia profet kar fek sérae, amwan te wa porokwapáne?”^w

Pita ‘Jisasén mér mo nampon’rá sérimp kar
Mak 14:66-72; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18,25-27

⁶⁹Pita am nap topik yár ménki porok youmpea tank. Aenánko am mek tére konámp yupu maomp wonae fik koroepa sérrá, “Amo kuri amo Galili mekamp Jisasént yakapono.” ⁷⁰Táte Pita kápae kare arop wa nap fek sérrá, “Mono! Ono te amo sénap kar am te mér mo nampono.” ⁷¹Aeria mao yár ménki wonae fik akwap naeria nánko, am mek tére konámp yupu ankwap man nkea wonae fik yakápnep koumteouráp aropan arakrá sér, “Mámá arop máte wokwaek Nasaret mekamp Jisasént yakámp aropono.” ⁷²Tá Pita monoria warko arakrá sér, “Kare kar narekampráp, ono am arop te mér mo nampono.” ⁷³Aeránko maok, wakmwaek tae morok arop ankwap fárákap am fek yakáp nap koroepa Pitan sérrá, “Kare karono, amo te am fi mekamp aropono. Waráp kar te am fi mekamp aropamp kar niamp sénapono.” ⁷⁴Oukoumwan te Pita ankár kar kárákáre fek arakrá sér, “Kare kar narekampráp, ono am arop te mér mo nampono.” Takrá séri pwar nánko wae kakaruk aráp. ⁷⁵Aenánko Pita warko námwan Jisaso sérimp kar ninik. Mao sérrá, “Kakaruk oukoumwan aráp mo nánko amo yinink por onan ‘Mér mo namp’rá sénanapono.” Aerimpan ninikia Pita wae yár younkwek oukur akwapea éma waempon.

^t 26:63 Ais 53:7 ^u 26:64 Dan 7:13; Mt 24:30 ^v 26:65-66 Wkp 24:16; Jo 10:33; 19:7

^w 26:67-68 Ais 53:5

Jisasén warámpea Pailatonámpok tukupap kar

27 ¹Wae takrá yakáp napo akwapea wakor nánko, pris tokwae ponankor, tá Israel fi taokeyakáp i konap arop fárákap takia Jisasén farop mwanap kar sérar. ²Takia pwarará, am fárákapao Jisasomp yae yawor sen fek yarokwapea Gavman Tokwae Pailatonámpok sámpá tukup.

Judas sumpwimp kar

Aposel 1:18-19

³Oukoumwan te am Jisasén arop outirinámp arop Judas te mao nke nánko, Jisasén kotria man sumpwi pap mwanap niamp. Aenapantá mao warko ankwap ninik sámpea am 30 mani silva am pris tokwae fákáre ntia arop taokeyakáp i konap aropaonapok arákarrá sámpá akwap.*

⁴Aeria sérrá, “Ono kwatae niniki tenae! Ono kwapwe kare aropan yopor aropamp yaek páte nanko, mao sumpwi naenámp niampáne.” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Am te yinomp ankank mono. Amoku waráp ankankono.” ⁵Aerapo maok, Judas am mani silva lotu nap tokwae mek sirarrá pwarará akwapea námoku paok fek oupour kor fek tokoroepa sumpwi yak.

⁶Pris tokwae fákáre am mani silva am sámpea sérrá, “Mámáte arop sumpwi pap nap fekamp manino. Nomo lotu nap tokwae mekamp manint pap mwareano.” ⁷Aeria maok, námoku kar papea fákeyakáprá, am mani fek apár kwar fekamp sospen yoro i konámp aropamp apár sámp. Aeria am arop fárákapamp ninik te “Am apár mek panekamp arop koropá yakria sumpwi nánko, am mek pap mwanámpon!” ⁸Aeria maok, am apár e tákaprá ‘Yiriráp Apár’ ri papapon. Tá am e te oukoumwan taki yak námpon. ⁹⁻¹⁰Aenámpan am te wokwaek Kwaro Profet Jeremaiamp top korént purá sérimp kar te oukoumwan take pourouráp wae korop námpon. Mao sérrá, “Arop fárákapao am 30 mani silva sámpea napo, Israel fákárerarao am aropan nopok sánk mwanámpria séri tari napan, am mani fek kwar fekamp sospen yoro i konámp aropamp apár sámp mwanapon. Tokwae Karao onan arakrá sérimp niampon.”^y

Pailato Jisasén turunkimp kar

Mak 15:1-5; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38

¹¹Jisasén santukupea Gavman Tokwaerao nke námp fek pwate napo, fokopeyak. Aenángo Gavman Tokwaerao man turunkrá, “Amo te Juda firamp king nie?” Tá Jisas sérrá, “Amoku támao takrá sénapono.” ¹²Pris tokwae fákáre ntia arop taokeyakáp konap arop wae man nkwakwe make

* 27:3 Mt 26:14-15 y 27:9-10 Sek 11:12-13

kar fek kot. Aenapan maok, Jisas te nopok kar ankwap pwarokwaprá sér mo.^z ¹³Aenáńko Pailato man sérrá, “Arop ponankor amwan kotria má sérarnap kar te wa mák rape?” ¹⁴Tá Jisas nopok Pailatomp kar pwarokwaprá sér mo. Aenámpantá maok, Gavman Tokwae te ninik tokwae.

Pailato ‘Takenk’rá sénánko, Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16

¹⁵Yopwar méntép am anepérnap yae fek Gavman Tokwaerao kalabus nap mekamp arop ankárankamp sámp-kérép konámpon. Ae konámpara, kounteouráp aropao námoku arop ankárankamp sámp-kérépaeria maomp e sénapo, Pailato am arop táman mwar sámp-kérép konámpono. ¹⁶Arop ankárankamp maomp e te Barabas, arop ponankor, kwatae kare aroprá ninik i konap yak námpono. Jisasén kot nap ke fek Barabasén kalabus nap mek páte napo yak. ¹⁷Kounteouráp arop koupoukarrá yakáp napo, oukoumwan Pailato am fárákapan turunkrá, “Yumo ninik nap te, ono kalabus mekamp wan yumonapok sámp-kérép nanampono? Ono Barabasén sámp-kérép nanamp ni, Jisas ‘Krais’rá sér i konap man sámp-kérép nanamp nie?” ¹⁸Mao te wae mér, am Juda taokeyakápnar arop fárákap te arop fárákap Jisasén warákárrá man éntér paprá tukup napo, am táman kokwarokria man kot napon.^a

¹⁹Pailato arop yurukup i konámp sia fek tank nánko, maomp yupuao kar arakrá sámp-kérép, “Amo te am yae-párák kare aropan te nkwak maki kwapono. Ono kumuruk man yém nkea pwatea yonkwae sakáp tokwae nampono.”

²⁰Pris tokwae fákáre ntia arop taokeyakáp konap arop fárákap kounteouráp aropamp ninik mek koupoump napo, am fárákapao ankár Pailatén wumwirá, ‘Barabasén te sámp-kérépae! Jisasén te faropanápono’ ria wae. ²¹Tá Pailato warko turunkrá, “Yumo ník nap te, mámá arop yawor te maeran sámp-kérép nanampono?” Am fárákapao sérrá, “Barabasén sámp-kérépae!”^b ²²Pailato am fárákapan sérrá, “Ae te ‘Jisas Krais’rá sér i konap man te mokop nanampono? Aeránko am fárákap ponankor sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” ²³Tá Pailato sérrá, “Apae riteanono? Apae kwatae ankanki námpono?” Aeránko am fárákap tékén kárákáre fek sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”

²⁴Oukoumwan te Pailat ninik nánko maomp kar te ankore mek yak nánko, arop fárákapao kar yorowar tokwae napantá, mao ént yinkipea arop fárákapao nke nap fek yae yáraria pwarará sérrá, “Máte onomp kwatae ninik

^z 27:12 Ais 53:7; Mt 26:63 ^a 27:18 Jo 11:47-48; 12:19 ^b 27:21 Ap 3:14

mono. Táte mámá arop sumpwi námp te yumoku naponu.” ²⁵ Tá koumteouráp arop ponankor nopok sérrá, “Am te yinokunámp ankankono. Kotria te, yinoku, tá yinomp tárápuamp pourouk korop naenámpono!” ²⁶ Aenapantá Pailat Barabasén am fárákapaonapok sámp-kérép. Tá Jisasén maomp soldia fákárerao ain tákáre tokoropramp paok fek Jisasomp younkwe mwaek porokwap. Takia sámpá tukupea yaopwae porokopramp fek pukup mwaria.

Soldia fákáre Jisasén wouroumprá sériap kar

Mak 15:16-20; Jon 19:1-3

²⁷ Gavman Tokwaeramp soldia fákáre Jisasén porokwapea pwarará Gavman Tokwaeramp nap mek warámpá yinkea soldia ponankor man ikir yakáp. ²⁸ Aeria man wouroumpria maok, námokuráp waempyam koupour kar worokwapea sirarrá paokoprá, kingo yirimp konámp niamp waempyam noumouri sámpea Jisasomp pourouk yirimpea pwar. ²⁹ Tá wiráp paok wi moukoupea kingomp kump niampia maomp me korok yirimp. Tá kingo sámpá tank konámp niamp yaopwae sámpea maomp yae-párák mwaekamp yaek sánk. Aeria maomp wonae fik kwaráp torokomprá kar wouroumprá séria arakrá sér, “Yo...! Juda firamp king e!” ³⁰ Aeria man atopia maomp yaekamp yaopwae pwarokwaprá Jisasén me korok wiráp paok wi yirimp tenap yumuntuk purá porokwap.^c ³¹ Man wouroumprá séria pwarará, am waempyam noumouri worokwapea paprá námokuráp waempyam warko yirimpá pwar. Takia pwarará, waeman yaopwae porokopramp fek pukup mwaria sámpá tukup.

Soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-24

³² Mao tukupria mwaeak Sairini mekamp arop ankárank maomp e te Saimon, man Jisasén pukup mwanap yaopwae Jisas námoku samp námp, má sampaeria wae napo, mao am kake samp.

³³ Wae tukupea apár e Golgota fek am e fi te ará, “Arop Me Kor Yaknámp Apár.” ³⁴ Aeria am fárákapao wain ént more konámp marasin méntér ouroukoupramp, touwe anámp tae morokanoria Jisasén sánk. Aenapo, mao kánanke mi námpao maok, fár mo.^d ³⁵ Am fárákapao wae Jisasén yaopwae porokopramp fek nil fek pukupá pwarará, maomp waempyam ankank te wa mokop sámp naenámpaoeanrá nke mwaria, satu pilairá tankáp.^e ³⁶ Am fárákap am fek tankáprá yépékrá tankáp. ³⁷ Narek Jisas yépe kor páte yak námp fek kar Jisasén kotinap am arakrá kumwi: Mámáte Jisas Juda firamp Kingono.

³⁸ Wonae fik Jisasén pukup tenap fek yorowaria ankank pouroukoup nep arop anánkaopwe, ankwap Jisasomp yae-párák mwaek, ankwap

^c 27:30 Ais 50:6 ^d 27:34 Sng 69:21 ^e 27:35 Sng 22:18

yae-mánkwan mwaekia pukupá pwar.^f ³⁹ Aetenapo, koumteouráp arop fárákap am mwaek tukupá koroprá te, Jisasén narek pukup tenap táman nke ko me kor párámpárrá kar wouroumprá sér. ⁴⁰ Aeria sérrá, “Amo te ‘Lotu nap tokwae párámpa yinink yae fek saráp ti nanamp’ ri napara, amo amoku yaewourae! Amo Kwaromp Táráp kareao nap kwamp te, yaopwae porokopramp pwarará apárok ékae!”^g ⁴¹ Pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá fárákap konap arop fárákap, tá arop taokeyakáp konap arop fárákapao kor narek Jisasén nkea arakrá wouroumprá sér, ⁴² “Mao te arop ankwapan yaewour i konámpao maok, námoku kare te yaewour naenámp pourou mono. ‘Námo Israel firamp King’rá sér i konámpara, yaopwae porokopramp pwarará apárok ék nánko, yino táman nkea mér mwaro. ⁴³ Mao Kwaromp Tárápria námwan fwap mao yaewour naenámp mérámpara, Kwaro man warákár námp kwamp te, mao fwap oukoumwan yaewourano.”^h ⁴⁴ Loan yorowaria ankank pouroukoupnep arop yawor Jisasomp wonae fek pukup tenap arop mao kuri ankár taknámp wouroumprá sér.

Jisas sumpwimp kar

Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30

⁴⁵ Yámar kuk nánko kirikip tokwae ponankor apár oupouroupá yakrá akwapea kumur mwaek yámar yinink ke nánko, ⁴⁶ tá yámar yinink ke námp fek táman Jisaso Kwarén tékén arakrá wumwi, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Am kar fi te arakrá sér, “Onomp Kwar e! Onomp Kwar e! Amo onan apaerá pwararape?”ⁱ ⁴⁷ Táte, arop ankwap fárákap wonae fik fougouri yakáp nap, am kar wawia sérrá, “Mámá arop te Elaijan wumwi námpono.” ⁴⁸ Aeria arop ankárankamp koupour kar akwapea yir niamp ankank sámpea top i konámp wain ént mek anámpea yaopwae fek paprá yarokwapea narek Jisasén fáranoria maomp táp mek sánk.^j ⁴⁹ Aenánko maok, ankwap fárákapao sérrá, “Sikono! Nánkár Elaija koropea man yaewour te mokopon nke mwaro!” ⁵⁰ Aenapo maok, Jisas warko tékén wumwiria maomp waemp sámp-kéréprá sumpwi.

⁵¹ Am ke fek táman waempyam tokwaeri lotu nap tokwae fek tokorop tenap nareknámpia pearákarrá pikia ankorek fu fek por-pwararea anánk mwaek peari yak. Aenánko némp yérur tokwaeria péri tokoprá pikrínk. ⁵² Aenánko Kwaromp firáp kápae kare koumteouráp arop wokwae surumpwiapo, apár me mek kákap, am apár me kikirip akwapránk nánko, warko fápárámp.^k ⁵³ Am fárákap apár me pwarará wakmwaek Jisas warko fárámp nánko, am fárákap yiki kor taun Jerusalem mek yink napo, kápae kare arop am fárákapan nkeapono.

^f 27:38 Ais 53:12 ^g 27:39-40 Sng 22:7; Jo 2:19 ^h 27:43 Sng 22:8; Jo 5:18

ⁱ 27:46 Sng 22:1 ^j 27:48 Jo 20:28-29 ^k 27:51-52 Kis 26:31-33; Hi 10:19-20

⁵⁴Kepten ntia soldia fákáre mént yakáprá Jisasén yépékrá yakápap fárakap am némp yérur nánko, koropnámpankank táman nkea apáp tirinka wae. Aeria am fárakapao sérrá, “Námwan kare karono! Mámá arop te Kwaromp Tárápono!”

⁵⁵Kápae kare kounteou wokwaek Jisasomp wakmwaek paokop i konap Galili meknámpan yaewour mwaria korop nap, am kounteou fárakap panek tae morok yakáprá tokor yakáp.¹ ⁵⁶Ankwap am ou mekamp te Makdala mekamp Maria, ankwap te Jems ntia Josepomp éntupwar Maria, ankwap te Sebedimp tárápyaramp éntupwar.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42

⁵⁷Takia kumur mek Arimatea mekamp mani tokwaeráp arop maomp e te Josep, mao korop. Mao kuri Jisasén mérnámpan arop támaono.

⁵⁸Mao akwapea Pailatén turunkia Jisasomp yákáre sámp naerianánko maok, Pailato soldia fákáreran sénánko, am yákáre sámpea Josepén sánk.^m ⁵⁹Josep am yákáre sámpea yiki kare wupwi kor waempyam fek papea yarokwap. ⁶⁰Yarokwapea sakwapea péri kor me wourékam mao námokuráp por fourrá youmpnámpan mek pap. Aea maok, péri kor worare tokwae sámp-farfarrá koropea me fek kéri pwar. Mao taki pwarará, wae akwap.ⁿ ⁶¹Aenánko Makdala mekamp Maria ntia ankwap Maria am yupuyarao mwar yakria am péri kor me yak námpan fek tankrá tokor tank.

Soldia fákáre Jisasén pap nap fek yépékrá yakápiap kar

⁶²Pampia koumounek am sabat yae fek táman pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáre tukupea Pailatonámpok koupoukour. ⁶³Am fárakapao sérrá, “Arop Tokwae, yino am yankar sérar i konámpan arop oukoumwan yiki yakámp fek sérimp kar níkriano. Mao sérrá, ‘Nánkár wakmwaek yinink yaek yakea warko fárámp nanamp’rá sérimpon.’^o ⁶⁴Takria maomp éréképá yárák i konámpan arop fárakap kánánkámp koropea yákáre sámpá tukup tea kounteouráp aropan kwekárará sérrá, ‘Mao warko fárámp námpono’rá sérantáno. Aenapo am oukoumwan kwekárará sénap kar am wokwaekamp kwekárará sér i konapan kámákár akwapantáno. Aeantáno, amo soldian sénapo, péri ménki fek kárákáre fek kéri pwate napo, yinink yae fek am fek yérékrá yakáp mwanapon.” ⁶⁵Tá am fárakapan Pailato sérrá, “Takanánko te, yumo tukupea taokeyakáp mwanap arop éréképenke. Aeria yumo tukupea am yákáre papramp péri kor me táp kárákáre fek kéri pwarenke.”

⁶⁶Aeránko maok, am fárakap tukupea péri kor me topok kéria pwarará, am mek yoump tenapo nke mwanapria péri kor me táp fek

¹ 27:55 Lu 8:2-3 ^m 27:58 Lo 21:22-23 ⁿ 27:59-60 Ais 53:9 ^o 27:62-63 Mt 16:21; Jo 2:19-20

táraoki pwarará, soldia ankwap fárákap am fek yérék mwanap káká pwar.

Jisas warko fárámpámp kar

28 ¹Sabat yae akwapá pwar nánko, yae ankárank Sande fek yámar aok naenámp wonae fik nánko, Makdala mekamp Maria ntia ankwap Maria am Jisasén papnap péri kor me nke neria korop. ²Aenepo koupour kar némp yérur tokwae nánko, Tokwae Karamp ensel yámar mek pwarará, ékia péri me táp fek oupouroupá yaknámp yumwi worare tokwae sámp-farfarrá akwapria am yumwi worare yumuntuk tank. ³Maomp yimetáp te mékér wae niamp nánko, maomp waempyam te yámar mekamp kouwme waentar niampono. ⁴Aenánko soldia fákáre am táman nkea apáp tirinkrá kour me woukouria, ke sorokwamprá wae surumpwi yakáp nap niamp pourouráp.

⁵Aenapo maok, ensel am yupuyaran sérrá, “Yumo te apápi kepono? Ono wae mér, yumo te am Jisas, arop fárákapao yaopwae porokopramp fek pukupap táman oupourounkrá korop nepono. ⁶Mao te mapek yak mono. Mao wokwaek sérimpnámp taknámp wae fárámp teane. Yumo koropea mao ampinámp népe nkenke.”^p ⁷Yumo koupour akwapea maomp éréképá yarak i konámp arop fárákapán sér kipo: ‘Mao te wae péri me meknámp fárámp tenámpono. Mao te yumwan mekia akwapea Galili mek nánko, yumo man ampok nke mwanapon.’ ” Aerá séria yupuyaran sérrá, “Kwaro onan, am kar séraerá sámp-kérépnámp fi támaono.”^q

⁸Tá am yupuyar te apáp nepao maok, warákár tokwaeria koupour kar péri kor me pwarará, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapán séneria fárakoprá akwap. ⁹Tá Jisaso am yupuyaran mwaeak kikipia sérrá, “Koumounek, yupuyar e!” Aeránko, am yupuyar akwapea maomp wonae fikria puk sámpria man lotu. ¹⁰Aenepo, Jisas am yupuyaran arakrá sér, “Yumo te apápi kepono. Yumo akwapea onomp ankwapyae fákáreran, ‘Mao te “Galili mek tukupea onan ampok nke mwanapon” ’rá sér kipo.”^r

Soldia fákáreramp kar

¹¹Am yupuyar oukoumwan akwap nepo, péri kor me tápok yérékiap soldia fárákap taun mek tukupea pris tokwae fákáreran am ankank korop námp am sérar. ¹²Aenapo, pris tokwae fákáre ntia taokeyakáp konap arop fárákap námoku kar papea fákeyakáprá séraria, am soldia fákáreran mani tokwae nénkea, ¹³sérrá, “Yumo ankár ‘Yino pampi tenánko, maomp éréképá yarak i konámp arop fárákapao kumuruk koropea maomp yákáre sámpá tukup tenap’rá sérar kipo.”^s ¹⁴Táte Gavman Tokwae yumo am péri

kor fwapia taokeyakáp monap kar mámá wa nánko te, yino fwap man ankwap kar sénánko, yumo te fwaponono.” ¹⁵Aeria am soldia fákáre pris tokwaerao sénapaokria ‘Jisasomp firáp aropao maomp yákáre sámpá tukup tenap’rá sérarrá, tukupea napo, oukoumwan kor am kar Judia fi mek taki yak námpon.

Jisaso náráp éréképá yáarak i konámp arop fárákapan ‘Tére kip’rá sérimp kar

Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8

¹⁶Am mom-sámpramp arop tukupea Galili mek Jisas ‘Tukup kip’rá sérimp faonkwek tukup. ¹⁷Aeria maok, am fárákapao am fek Jisasén nkea man lotu. Aeapao maok, ankwap fárákap te oukoumwan, mao te kare Jisas támaoiane? rá ninik. ¹⁸Tá Jisas am fárákapamp wonae fik koroepa sérrá, “Kwaro onan mámá apár mek yaknám ankank ntia yámar mekamp ankank ponankor taokeyak nanamp kárákáre tokwae sáp námpono. ¹⁹Aenámpara, yumo te ankár tukupea kápae kare arop fi onomp firáp arop arárrá kák kipo. Aeria yumo am fárákapan onomp Naropwaromp e fek, tá onomp e fek, tá Yiki Kor Spiritamp e fek ént mek nérrá kák kipo. ²⁰Tá yumo ankár am fárákapan ono yumwan farákápnamp kar am mántwaokanáponrá farákáp kipo. Yumo fwapia wawenk: Ono fwap ponankor ke fek yumont yakrá akwapea am yae pwar námp fek nanampono.”

Mako Kumwimp Kwapwe Kare Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Makomp e te Jon Mak. Mao te Jisaso éréképá yárák i konámp éntér-sámpramp arop ankwap mono. Maomp taun kare te Jerusalem.

Pol ntia Barnabas yárákria kourteouráp aropan Jisasomp kar farákáp nepo, Mak am arop yaworan yaewourimpon.

Jisaso pok tenánko, wakmwaek 35 yopwar niamp arake fek, Mak te Rom aropan Jisaso kwapwe kare yárákimpan mérenkria māmá kar má kumwimpon.

Rom mekamp arop fárákáp te kárákáre kor ankank kwapweantá kikiank napo, Mako man sérrá, ‘Jisas te Kwaromp kárákáre yénképnámp ankank yorororia, kárákáre fek tére námpon’rá kumwimpon.

Ént mek nérrá kák konámp Jono farákápámp kar

1 ¹ Māmá kar māmáte Kwaromp Táráp Jisas Kraisoimp Kwapwe Kare Karono.

² Māmá manénkir korop námp máte profet Aisaia wokwaek kumwimp niampon. Kwaro arakrá sér:

“Wawenke! Ono onomp kar farákáp naenámp arop ankárankamp sámp-kérép nanko, manénkir mao akwapeaka waráp por mwae kup yoroano.

³ Arop yak mo apár meknámp kar ankwap tékén arakrá sér:

“Tokwae Karampor mwae kup yoroenke!

Mao akwap naenámp mwae kup fwapokwapenke!”^a

⁴ Kwaro séri námpnám taknámp Jon ént mek éné i konámp arop mao te arop yak monámp apár mek akwapea maok, mao kourteouráp aropan kar farákápria sérrá, “Yumo te yiráp kwatae nínik pwararea ént mek nér napo maok, Kwaro yiráp am nínik kwatae tirá épér naenámpon.”^b ⁵ Aeránko maok, apár Judia

^a 1:2-3 Ais 40:3; Mal 3:1; Lu 7:27 ^b 1:4 Lu 1:77; Ap 13:34

mekamp kounteouráp arop ponankor, tá Jerusalem mekamp kounteouráp arop ponankor Jononámpok tukupea náráp kwatae ninik am farákáp napo maok, Jono am farákapan ént Jordan mek nérrá kák.

⁶Jon te kamel pwae fek yoroinap waempyam yirimpea maok, fir yipi fekamp sépér fákáp. Aea maok, mao te tákár ntia yao pwae mekamp éntu éntan fárimpon. ⁷Aeria maok, mao kar arakrá farákáp: “Arop ankárank onomp wakmwaek korop námp te maomp kárákáre onomp kárákáreran kwe-pwar námpon. Ono te apárok kánanke kare yak nampara, ono maomp wonae fik kwaráp torokompria maomp su fekamp paok aokorop nanamp^f pourou mono. ⁸Ono te yumwan ént fek nérrá kák nampono. Mao te yumwan Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámpon.”^d

Jono Jisasén ént mek anámpámp kar

Matyu 3:13-17; 4:1-11; Luk 3:21-22; 4:1-13

⁹Am ke fek táman maok, Jisas apár Galili mekamp Nasaret meknámp korop nánko, Jono man ént Jordan mek anámpámp. ¹⁰Aeanánko maok, ént meknámp forokor tará aokrá kárák fek fokop nánko, koupour kar narek yámar me kikír akwap nánko, nke nánko maok, Yiki Kor Spirit ant yuri niampao maonámpok ék.^e ¹¹Aenko maok, yámar meknámp arop kar niamp wumwiria sérrá, “Amo te onokump táráp kare ara, ono amwan warákár tokwae nampon. Amo kwapwe kare ninik nap te, ono yonkwae kárámp nampono.”^f

Satano Jisasén poupwekápimp kar

¹²Aenko am ke fek táman, Yiki Kor Spiritao Jisasén kwar saráp mek sámp-kérép. ¹³Aenko maok, mao am kwar saráp mek am mek 40 yámar yakánko maok, tá Satano koroepa man poupwekáp. Mao yao pwae mekamp firént yakánko maok, ensel fákáre man yaewouriapon.^g

Jisaso Galili meknámpia térerá akwapámp kar

Matyu 4:13-22; Luk 5:1-11

¹⁴King Herot Jonén fákápá papánko maok, Jisas distrik Galili mek koroepa Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá yarakimp. ¹⁵Mao sérrá, “Kwaro sérimp ke te oukoumwan te wae korop námpon. Kwaromp firáp taokeyak naenámp te wae wonae fik korop námpon. Yumo kwatae ninik pwarará Kwapwe Kare Kar má wawiaka, karenorá mérenke!”^h

Jisaso arop yiaworaopweran sérianánko, énéntki tukupap kar

Matyu 4:18-22

¹⁶Jisaso ént aokore Galili firi pokria nke nánko maok, Saimon ntiaka Andru mwearao ént aokore mek umben sirarrá yak. Am arop yawor te

^c 1:7 Matyu 11:3 fekamp kar fi nkeampo. ^d 1:8 Ap 1:5 ^e 1:10 Jo 1:32 ^f 1:11 Sng 2:7
^g 1:13 Hi 4:15 ^h 1:14-15 Mt 3:2

éntékam tirá am fek mani sám̄p konepon. ¹⁷Aepo maok, Jisas am arop yaworan sérrá, “Yumo te onomp wakmwaek koropenke! Ono yumwan Kwaronámpok arop éréképá korop konap yénkép nanampono.” ¹⁸Aeránko maok, am arop yaworao kor koupour kar umben fekamp tére pwarará maomp wakmwaek akwap.ⁱ ¹⁹Takia tukup tae morokria nke nánko maok, Sebedimp tárápyar Jems ntiaka Jon mwearao kor bot mek yakrá umben aompoprá fwapokwaprá yak. ²⁰Aepo maok, Jisaso wumwi nánko, am arop yaworao kor naropwar Sebedi ntia tére konap arop mént bot mek yakáp napo maok pwarará, am arop yawor Jisasén éntér paprá akwap.

Jisaso arop ankwapamp pouroukamp kwatae-arop yérépemp kar
Luk 4:31-37

²¹Aea maok, am fárákapao taun Kaperneam mek tukupea maok, Sabat yae fek Juda firamp lotu nap mek youmpea maok, Jisas koumteouráp aropan kar farákáp. ²²Aenko maok, am fárákapao kor maomp kar wariaka kokorokor. Mao te Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop fárákapamp kar farákáp niamp mono, ankár mér tokwaeráp aropamp kar kárákare niamp fek am fárákapan yénkrá farákáp námpon.^j

²³Am ke fek táman am fárákapamp lotu nap mek koropnám̄p arop ankwap, maomp pourouk kwatae-aropao noupoukoupá yaknám̄p Jisasén tékén wumwi kar fek sérrá, ²⁴“Nasaret mekamp Jisas, amo yinan te apae naeria nape? Ae te amo yinan kwatae pap naeria korop rape? Ono te wae mér nampon: Amo te Kwaromp yiki kare aropono.”^k ²⁵Aeránko maok, Jisas am kwatae-aropan yoporia sérrá, “Amo kari kwaponno. Am arop pwarará akwapae!” ²⁶Aeránko maok, am kwatae-arop am aropamp pourouk noupoukoupá yakeanám̄p te pu yae youria fépén tokwaea pwarará worokor pik. ²⁷Aenánko maok, koumteouráp arop ponankor kour me woukouria maok, am fárákapao námoku támao sérarrá, “Máte apaenono? Máte kar wourékamono! Mámá arop máte kárákare kourono! Aenám̄para, mao am kwatae-aropan kar sénánko, am fárákapao maomp kar wawi konaponno!” ²⁸Aenánko maok, maoinám̄p kar Galili mekamp arop fi am ponankor am kar koupour yarak nánko wawia pwi napon.

Jisaso Pitamp yupuramp éntupwar touwe fwapi papám̄p kar
Matyu 8:14-17; Luk 4:38-41

²⁹Am fákárerao lotu nap meknám̄p youmpea ek tukup. Tukupea maok, koupour Saimon ntiaka Andrump nap mek yoump. Tá Jems ntiaka Jon méntér akwap. ³⁰Aepo maok, Saimonomp yupuramp éntupwar kákánar fek pourou touwe fokornám̄p touwe sám̄pea amp. Aenko maok, koupour Jisasén “Touwean’rá sér. ³¹Aepo maok, Jisaso maonám̄pok youmpea

ⁱ 1:18 Mt 19:27 ^j 1:22 Mt 7:28 ^k 1:23-24 Mk 5:7; Jo 6:69

man yaek sámpea papánko maok, am pourou touwe fokornámp touwe am worokor pikánko maok, mao fárámpea am fárákapao fár mwanap fir yankapámpon.

Jisaso kápae kare touwenap arop fwaprá kákámp kar

Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41

³² Takia maok, kumuran yámar porokor nánko,¹ ankwap fárákap touwenap arop éréképeaka maonámpok korop. Aeria maok, kounteouráp aropan kwatae-arop noumpoukoupea yaknámp fárákapan kor éréképá korop.^m ³³ Aeria maok, am taun mekamp kounteouráp arop ponankor koroepéaka am nap topok koupoukour. ³⁴ Aeapo maok, Jisaso kounteouráp arop kápae kare nkwakwe make touwe sámpá yakáp napan fwapokwap. Aeria maok, am fárákapamp pouroukamp kwatae-arop kápae kare yéréperá kérép. Aemantá maok, am kwatae-aropao kor mao te wanonorá mérapantá maok, mao am fárákapan ‘Kar sérari kwaponó’ ria maok, fou e séri pwar.”

Jisas apár Galili mek térerá yáraknámp kar

Luk 4:42-44

³⁵ Koumounek kar oukoumwan kirikip yak námp mek, Jisas fárámpeaka oukur tará apárok arop yak mo nap fek akwapea námoku mwar am fek yakrá Kwarén kar toropwap.^o ³⁶ Aenánko maok, tá wakmwaek Saimon ntia maomp ankwapyaenáp fárákap tukupea Jisasén nke. ³⁷ Am fárákap man nkea maok, sérrá, “Ponankor kounteouráp arop amwan oupourouk nape.” ³⁸ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Ae te wampweno. Nomo wonae fik mwaekamp némp-némp paokoprá tukup mwaro. Ono am fárákapan kor kar farákáp nanampria am táman ono korop nampono.” ³⁹ Aea maok, mao am apár Galili mekamp ponankor némpoukmwaek yárakria maok, am arop firamp lotu nap mek am fárákapan kar farákáprá yarak. Aeria maok, kwatae-arop yéréperá kérépámpon.^p

Jisas lepra touweráp aropan fwapi papámp kar

Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16

⁴⁰ Aenko maok, lepra arop ankárankamp maonámpok koroepa maok, kwaráp torokompria man koupoute kar sérrá, “Jisas, amo tak

¹ **1:32** Yámar porokor námp fek, Sabat yae pwar námpara, (Ves 21 fek nkeae.) kounteouráp arop fwap panek mwaek paokop mwanapon. Ae mwanapara, arop ankwap fárákap náráp touwenap arop fákáreran éréképea Jisasnámpok tukup napon. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 72 fek nkeae. ^m **1:32** Mt 4:24 ⁿ **1:33-34** Mk 3:11-12; Ap 16:17-18 ^o **1:35** Mt 14:23; Lu 5:16 ^p **1:39** Mt 4:23-25

naeria nap kwamp te, onan fwapi pap napo, onomp pourou fwap yiki kukur naenámpon.”⁴¹ Aeránko maok, Jisaso man aropompria maok, maonámpok nárakarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te waráp touwe wae pwar nánko, amo fwapi yakae.”⁴² Aeránko maok, am fek táman am lepra touwe wae pwar nánko, mao wae kwapwe kare yak.⁴³⁻⁴⁴ Jisaso man kar kárakáre fek arakrá sér, “Amo te mámá ankank waráp pourouk korop námp máte, arop ankwapan séri kwaponono. Amo akwapea prisén waráp pourou yénképria maok, Moseso sérimpnám waráp lepra touwe fwapnám ofa sánkampo. Aenapo maok, arop nkea waráp touwe wae pwar námp mér mwanaponono.” Aerá séria pwarará, man sámp-kérép.⁴⁵ Aerá séránko, akwapámpao maok, kounteouráp aropan am kar farákápria maok, kápae kare némpoukmwaek farákáp. Aemantá maok, Jisaso kor, taun mek akwap nanko, kounteouráp arop kápae kare námwan koropá ikirantánoria akwap mo. Mao te ankár am arop yak mo nap fek am fek saráp yak nánko maok, kounteouráp arop némp-némp ponankor maonámpok korop.’

Jisaso arop ankwap pu yae surumpwi tanknám fwapi papámp kar

2 ¹Aea maok, ankwap kumuruk Jisas warko taun Kaperneam mek arákarrá akwapeaka, nap mek yak. Aenánko maok, kounteouráp aropao, mao nap mek yakánrá sénap kar wa. ²Aeria maok, kápae kare kounteouráp arop koropea nap mek néntépapo, am nap te wae fákapánko maok, táte ménki fek mwaek kor népe yak mo. Aenánko maok, mao am farákapan kar farákáp. ³Aenánko maok, arop ankwap maomp kour ponankor surumpwi yaknám, arop yiworaopwerao sunkwiar mek papea Jisasnámpok sankorop. ⁴Sankoropea maok, nkeapo am fek te kounteouráp arop néntépa waeapo maok, am Jisasomp wonae fik sayink mwanap pourou mo. Aenámpantá maok, am arop kakapea nap yumuntuk pokea maok, nap oupouroup tenap ankank keakapea am meknám am arop sunkwiar paok fek tokoropea, yaek fákeyakáprá ér-popwarrá pikia Jisasomp wonae fik pap. ⁵Aenapo, Jisaso am farákapao man mérnep nkea maok, am touwenám arop táman sérrá, “Táráp e! Ono waráp kwatae ninik te wae sámp-sinampono.”^s

⁶Aeránko maok, am nap mek tankápnep Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop ankwap farákap náráp ninik mek arakrá ninik, ⁷“Am arop te apaeritea takrá séri námpon? Mao am kar sénámp te Kwarén ér-pwar námp nie? Arop ankwap ankárankampao kwatae ninik tirá épér naenámp pourou mono. Am te Kwar ankárankao saráp maok tak i konámpono.”^t

¶ 1:43-44 Wkp 14:1-4 ¶ 1:45 Mk 7:36 § 2:5 Lu 7:48 † 2:6-7 Jop 14:4; Ais 43:25; 1 Jo 1:9

⁸ Aerapo maok, Jisas koupour kar am fárákapamp ninik wae méria maok, arakrá turunk, “Apaeritea yumo takrá ninik naponon? ⁹ Ono mokope kar fwap pwi yaknámp sénanampon? Ae te ono sérrá, ‘Ono waráp kwatae ninik sámp-sitenamp’rá sénamp támao fwap pwi yak námp ni? Tá ono sérrá, ‘Amo fárámprá waráp am fek ampinap ankank sámpea akwapaerá sénamp támao fwap pwi yak námp nie? ¹⁰ Aeno ono nik namp te yumo ankár arakrá mérenkria nampon: Aropamp Táráp Kwaro man, māmá apár fek takaeria kárákäre sánkeanánko, am fek mao fwap aropamp kwatae ninik tirá épér naenámpon.” Aerá séri pwarará maok, am kour surumpwi yaknámp aropan sérrá, ¹¹ “Ono amwan sér rae: Amo fárámpea waráp ampinap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapaer!”

¹² Aeránko maok, mao fárámprá am kounteouráp aropao nke nap fek koupour náráp amp i konámp ankank sámpea akwap. Aenánko maok, arop ponankor kokorokoria maok, Kwaromp e sakapria arakrá sér, “Wokwaek kar yino te make ankank nke moimpon!”^u

Jisaso Livain warámpámp kar

Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32

¹³ Takia pwarará, Jisaso warko ént aokore yaknámp mwaek akwap nánko maok, kounteouráp arop kápae kare maonámpok korop napo maok, mao Kwaromp kar am fárákapan farákáp. ¹⁴ Aea maok, mao akwapea nke nánko, Alfiusomp táráp Livai takis sámp konap nap mek tank. Tank nánko maok, Jisaso man sérrá, “Onomp wakmwaek koropae.” Aeránko maok, mao kor fárámprá maomp wakmwaek akwap.

¹⁵ Wakmwaek Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fákárerént Livaimp nap mek tankáprá fépér. Aenapo maok, kápae kare takis sámp konap arop, tá aropao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konap am arop fárákap Jisas apaean nke mwaria maomp wakmwaek paokop nap, am ankwap fárákap énénti tankáprá fépér. ¹⁶ Tá lo yénkrá farákáp konap Farisi fákárerao nkeapo maok, Jisaso takis sámp konap arop, tá kwatae ninikráp arop makia mént tankáprá fépérapo maok, am fárákapao Jisas éréképea yárákinámp fákáreran sérrá, “Mao te apaeritea am takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropént tankrá fánámpon?”^v

¹⁷ Aerapo maok, Jisas wawia mao am fárákapan sérrá, “Touwe fwapnap arop te doktanámpok tukup mo i konapon. Touwenap aropao saráp doktanámpok tukup konaponon. Taknámp ono ék namp te, námo yae-párak kare ninikrápao namprá niniknap aropan te mono. Arop námo kwatae ninikrápao namprá niniknap aropan wumwia érékép naeria ék namponon.”^w

^u 2:12 Mt 9:33 ^v 2:16 Mt 11:19; Lu 15:1-2 ^w 2:17 Lu 19:10; 1 Ti 1:15

Fir wuri konap kar
Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39

¹⁸ Ankwap ke fek Jono éréképá yárák i konámp arop, tá Farisi fákárerao kor Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri napo maok, ankwap fárákap koropea Jisasén arakrá turunk, “Jono éréképá yárák i konámp arop fákáre ntia Farisi fákárerao kor Kwarén kar toropwap mwaria te fir wuri konapono. Aeno amo éréképá yárák i konap arop fákárerao fir wuri mo i konap te apaeritea napon?”

¹⁹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan wounáp kar sérrá, “Arop ankárankamp yupu sámp naerianámp oukoumwan yak námp fek te, maomp nouroup fwap fir wuri konap nie? Mono! Am arop yupu sámp naerianámp oukoumwan am nouroup aropént yak námp fek te fir wuri mo i konapono.”^x ²⁰ Aeno nánkár wakmwaek am yupu sámp naerianámp aropan sámpá tukup tenapo maok, maomp nouroup arop yonkwae touweria fir wuri mwanapono.

²¹ Arop te wourékam waempyam fákáre sámpeaka waempyam épi me fek paprá aomp mo i konámp. Táte mao tak nánko te, am waempyam wourékam támao épi waempyaman nikir nánko, warko pearákár tokwae naerámpon. ²² Arop te meme yipi fekamp botol épi mek te wain wourékam^y kér mo i konapono. Aeno am mek kérapo te, wainao am meme yipi fekamp botol am te fápárákápi papria wain ént kwarákár naeria námpon. Aeria am wain ntia meme yipi fekamp botol épi te énénkér kwatae akwap neria nepon. Aeno arop te ankár wain wourékam te meme yipi wourékam fekamp botol mek kér i konapono.”^z

Sabat yae fek tére mo i konap kar
Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5

²³ Ankwap Sabat fek Jisas ntiaka mént paokop i konap arop wit yoroi tenap yopwaraok tukup. Tukupea maok, Jisasomp fákáre am wit ankwapmwaek fár mwanámpria kánánkápapo maok,^a ²⁴ tá Farisi fákárerao Jisasén sérrá, “Wae! Am te Sabat yae fek kákánk i konap te apaerá tére napon?”

²⁵ Aerapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Ae te yumo wokwaek Devitoimp kar buk fek yak námp te nke mori kwapono? Ono sénamp te am ke fek Devit ntia maomp arop fárákap ankank mo nánko yae-porokwe napon. ²⁶ Abiatar pris taokeyak konámp arop yaknámp ke fek, Devito Kwaromp Nap mek youmpea, pan Kwaro éntér sinámp mwaek am fek páte nap fária maok, náráp mént koropnap aropan kor ankwapmwaek

^x 2:19 Jo 3:29 ^y 2:22 Matyu 9:16 fekamp kar fi nkeae. ^z 2:21-22 Mt 9:16-17; Lu 5:36-39; 1 Ko 10:21; 2 Ko 6:16 ^a 2:23 Lo 23:25

nénkámpon. Am pan te fouara, pris fákáreao saráp fépér i konapan nimpon.”^b

²⁷Jisaso am fárákapan ankwap kar sérrá, “Kwar te, Sabat yaeran yaewour naenámpria arop yoro mono. Sabat yae te arop anepér mwanap yaewour naenámpria pap námpon.”^c ²⁸Aenámpara, Aropamp Táráp te mao námoku Sabat yaeran kor poukwap námpon.”

Sabat yae fek Jisaso yae yonkwaenámp arop fwapi papámp kar

3 ¹Jisaso warko lotu nap mek yoump nánko maok, arop ankárank yae yonkwae yak nám am mek yak. ²Aenángo maok, am Farisi fárákáp támao Jisasén, mao te Mosesomp lo ták-pwararea Sabat yae fek am arop fwapi pap te mokoepan nkea man kot mwaria yépékrá yakáp.^d ³Aeapo maok, mao am yae ankwapmwaek yonkwae yaknám aropan sérrá, “Amo koropae!” Aenángo am arop te koropea kuk fokopeyak. ⁴Aenko maok, mao am fákáreran sér, “Lo te nomo tére mo i konámp sabat yae fek ‘Apaenk’rá sénámpon? Ae te nomo arop ankwapan yaewour mwanámp ni, ankwapan kwatae pap mwanámp nie? Ae te nomo te arop yaewour nánko yiki yak naenámp ni, porokwapá pap mwanámp nie?” Aerá sénánko maok, am fárákápao kor kar sér mo. ⁵Aeapo maok, Jisaso fokopeyakrá énounkouprá yakea am fárákáp te aropan yonkwae touwe mono, loan saráp ninik kárákáre napo, am táman nkea yopor yonkwae pwarámpao maok, yonkwae touwe méntér. Aeria maok, Jisaso am yae yonkwaenámp aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aeránko maok, mao yae ékékéranáko maok, maomp yae warko fwap.^e ⁶Aenángo maok, táte Farisi fákáre koupour ferámprá lotu nap pwarará tukupea Herotomp arop fákárerént tapokwapea Jisasén farop mwanámpria kar sérar.^f

Kápae kare kounteouráp arop ént aokore fik koupoukourap kar

⁷Jisas námoku éréképá yarak i konámp aropént am taun pwarará ént aokore Galili fik tukupapo maok, kounteouráp aropao kor méntér tukup. ⁸Am arop fi te distrik Galili mekamp, tá distrik Judia mekamp, tá taun Jerusalem mekamp, distrik Idumea mekamp, ént Jordan nkamwaek fi mwaekamp, tá taun Tair ntiaka Saidon mek mwaekamp arop fi kápae kare támao Jisaso térenámp kar wawia maok, maonámpok korop. ⁹Aeapo maok, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp aropan sérrá, “Arop kápae kare koropea onan íkir mwanape. Ae mwarea napara, yumo onompor bot sankoropea wonae fik nánapi fákeyakáp napo, ono am mek korokwap nanampono.” ¹⁰Am te wokwaek kápae kare kounteouráp aropan touwe fwapokwaprá kák tenámpantá maok, kápae kare arop fi námwan fwapi

^b 2:25-26 ¹ Sml 21:1-16 ^c 2:27 Lo 5:14 ^d 3:2 Lu 13:14 ^e 3:5 Mt 9:13

^f 3:6 Mt 22:15-16

papanoria maomp pourouk yae pap mwaria koropea maomp wonae fik koupoukour. ¹¹ Aenapo maok, am arop pourouk woukouri yakápnámp kwatae-arop fárákap man nkeria te, kwaráp torokomprá tékén wumwi kar fek ‘Amo te Kwaromp Táráp’rá sér i konapono. ¹² Aenapo, mao am fárákapan ‘Námo te wanonorá séri kwapono’ ria tae fek sér.

Jisaso éntér-sámpramp arop ‘Aposel’ yoroi káknámp kar

Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16

¹³ Jisaso am arop ou pwarará námoku mwar faonkwek pokea maok, arop ankwap fárákap maonámpok korop mwanap sénaeria, ponankor wumwi nángo, korop. ¹⁴ Am arop ou mekamp éntér-sámpramp arop nánkárápea ‘Aposel’rá sérianánko, am fárákap méntér yakáp napo, mao te am fárákapan Kwaromp kar farákápenkria tirá kérép, ¹⁵ tá Kwatae-arop tirá kérép mwanap kárákáre nénk nanampria námpon.^g ¹⁶ Am éntér-sámpramp aropamp e te ará: Saimonén ankwap e ‘Pita’rá sér.^h ¹⁷ Tá Sebedimp táráp Jems ntia maomp nánae Jonén man kor ankwap e ‘Boanerges’ ri pap. Am e fi te ‘Oukuréao párákapnámp niámp arop’rá sénapono.ⁱ ¹⁸ Tá Andru ntia Filip, tá Bartolomyu, tá Matyu, tá Tomas ntia Jems Alfiusomp táráp, tá Tadius, tá Saimon te Selot pati^j mekamp, ¹⁹ tá Judas Iskariot mao te nánkár Jisasénenkria outiri naenámp aropono.

‘Jisas Belsebulént tére námp’rá sénap kar

Matyu 12:22-37; Luk 11:14-23

²⁰ Jisaso akwapea nap mekánko maok, tá kápae kare koumteouráp arop koropea warko koupoukourapo maok, táte Jisas ntia mao éréképá yáraknámp fárákap mao tankáprá fár mwanap ke te yak mo.^k ²¹ Aenko maok, táte námokuráp kar nánaeounáp Jisas takrá tére námp wawia maok, mao te épépérépri kanrá warámp mwaria korop.^l

²² Lo mérnáp arop Jerusalem meknámp korop. Koropea maok, arakrá sér, “Belsebul Jisasént yak námpon.” Tá “Mao te kwatae-arop poukwap konámp Belsebulomp kárákáre fek am kwatae-arop fákáre yéréperá kérép námpon.”^m

²³ Jisaso am fákáreran wonae fik koropenkria maok, mao am fárákapan wounáp kar arakrá sér, “Satan te mokopia Satan yéréperá kérép naenámpnon?” ²⁴ Arop ankárankamp firao kuk pirékarea nonopok yorowar nep te, am arop fi fwapi kárákáre yak naenámp pourou mono. ²⁵ Tá ankárankamp nap mekamp aropao yorowaria te, am nap mekamp arop te fwapi tankáp mono. ²⁶ Tá Satan poukeyak námp mekamp ankwap-ankwap fákáre nonopok yorowaria te, am fi pipirikir tukup napo te, mao kor kárákáre yak mono, pwar naerámpon.

^g 3:14-15 Lu 9:1 ^h 3:16 Jo 1:42 ⁱ 3:17 Lu 9:54 ^j 3:18 ‘Selot pati’ arop fárákap te Rom firao Juda firan poukwap te monoria kákánk i konap arop fárákapono. ^k 3:20 Mk 6:31
^l 3:21 Jo 10:20 ^m 3:22 Mt 9:34

²⁷Arop ankárankao kárakáre kor aropamp nap mek ankank pouroukoup naeria te, kwaporok yoump mo i konámp nie? Mao te am taenámp aropanénkir sámpea yarokwapea pátea maok, am aropamp nap mekamp ankank ponankor ti konámpono.”

²⁸Ono te yumwan waeman kare sér rae: Kwar te kounteouráp aropamp ponankor kwatae ninik ntia ponankor wouroump kar sér i konap te fwap tirá épér naenámp. ²⁹Aeno aropao Yiki Kor Spiritan wouroump sénámp te, Kwar te maomp am wouroump sérinámp kwatae ninik te sámp-sir mono. Oukoumwan, tá nánkár wakmwaek kor am ninik kwatae te ankár taki yaká yak naerámpon.”

³⁰(Am fárákapao ‘Kwatae-arop man noumpoukoupeyak námp’rá sénapantá, Jisaso makrá sénámpono.)°

Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp koropnap kar

Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21

³¹Am ke fek táman, Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp Jisasnámpok korop. Koropea ek yakáprá ‘Mao mankano’rá sér.^p ³²Aepo maok, kounteouráp arop kápae kare man ko-sítea tankáprá maok, man arakrá sér, “Amo wawae! Waráp éntupwar ntia waráp nánaeounáp ek yakáprá amwan wumwi nape.” ³³Aenapo maok, mao am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Wa onomp éntupwar ntia onomp nánaenono?” ³⁴Aeria maok, kounteouráp arop tankáp nap táman yénkrá sérrá maok, “Nkenke! Onomp éntupwar ntiaka onomp nánaeou tárápu te mámánono. ³⁵Apae kounteouráp aropao Kwaromp ninikaok yáarak námp te, mao támao maok onomp nánae, tá onomp antáp, tá onomp éntupwarono.”^q

Ankankou épérnap wounáp kar

4 ¹Jisaso warko ént aokore Galili fik akwapea kounteouráp aropan Kwaromp kar yénkrá farákáp. Aeria maok, kounteouráp arop kápae kare koropea koupoukour napantá maok, mao ént mek tanknámp bot mek pokea tank. Aenángo, ponankor kounteouráp arop am ént fik táman néntép. ²Aeria maok, mao am fárákapan kápae kare wounáp kar farákápria am fárákapan arakrá sér, ³“Ono kar sénae. Yumo wawenke. Arop ankárankao akwapeaka yopwaraok ankankou yirir. ⁴Am te épér nángo maok, ou ankwapmwaek pikia mwaeak tankáp. Aenámp te, antao koropea fépér. ⁵Tá ankwapmwaek yumwi tokwae ankore mek yak nángo, kwar worare fek yumuntuk yak námp mek piká tank. Aenámp te, am te wae koupour páre kwapwe námpao maok, ⁶arák yumwi fek tikipeyak nángo, yámar yokwapria, am ankankou páre yonkwae pap nángo, yákáre námpono. ⁷Tá ankankou ankwapmwaek paok wi ou mek piká tank nángo

ⁿ 3:27 ¹ Jo 3:8 ^o 3:28-30 ^{Hi} 6:4-6 ^p 3:31 ^{Mk} 6:3 ^q 3:35 ^{Jo} 15:14

maok, am paok wi páre támao am páreran woukoupea pap. Aenánko maok, yao ki tank mo. ⁸Aeno ankankou ankwapmwaek kwar émi kwapwe kare mek pik námp te, kwapwe kare párea tokwaeria maok, wae ki tankria maok, ankwap aopwe 30 tank, táte ankwap aopwe 60 tank, tá ankwap aopwe 100 tank.” ⁹Makrá séri pwarará, Jisaso am fárákapan sérrá, “Arop woupwiráp te má kar má fwapia wa kuno.”

Jisaso wounáprá sénámp kar fi

Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10

¹⁰Wakmwaek Jisas námoku nápar yak. Aenko maok, am arop éntér-sámpramp, tá ankwap fárákapan Jisasént yakáp napao kor man wounáp kar táman turunk. ¹¹Tá mao am fárákapan sérrá, “Kwar te maomp fákáreran taokeyaknámpamp mek-wouroumpeyaknámp kar fi kor yumwan wae yénkép námpono. Aeno am arop kwaporok yakáp nap te, wounáp karan saráp wawi konapono.” ¹²Aenapara,

‘Am te wae énounkoupapan maok,
am ankank te ankwap wuri nke mo,
tá kar te wa napan maok,
am fi te fwapia mér mono.

Aenapara, am fárákapao Kwaronámpok tukup napo,
Mao am fárákapamp kwatae ninik
tirá épérantáno.’”^s

Am ankankou wounáprá sénámp kar fi

Matyu 13:18-23; Luk 8:9-15

¹³Tá Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo mámá wounáp kar te mér mo nap nie? Ae te yumo ponankor ankwap wounáp kar mokopia mér mwanapon? ¹⁴Am arop ankankou yoro námp te Kwaromp karan yoro námpon. ¹⁵Tá kar mwaeak piká párákap námp te, koumteouráp aropao kar wa napan maok, am ke fek táman Satan koroprá am Kwaromp kar am fárákapamp ninik mek yak námp ti-akwap konámpan sénámpon. ¹⁶Tá koumteouráp arop ankwap fárákapan am te ankankou apár yumwi kor táránkápnámp mek pik námp niamp námp te, am fárákapao kar wawia koupour sámpria maok, am táman warákár. ¹⁷Aenapao maok, am fárákapao Kwaromp kar te ninik mek sámpá yak mo. Aenapo, arák mek pik monámp taknámp, wakmwaek arop ankwap fárákapao Kwaromp kar sámpá anámprá paprá, am koumteouráp aropan nkwakwe make kar sénapo, am fárákapao koupour Kwaromp kar pwar napon.” ¹⁸Tá koumteouráp arop ankwap fárákapan te ankankou paok wi mek kuk piká tank námp niamp taknámp, am fárákapan te kar wa napao maok,

^r 4:11 1 Ko 2:10 ^s 4:12 Ais 6:9-10; Jo 12:40 ^t 4:17 Kl 2:7

19 tá apárokamp ankankan ninik kápae kare, mani tokwaeantá ninikrá paokopria maok, tá nkwakwe make ankankantá kikiankrá paokoprá, mak napo maok, am ankankao Kwaromp kar oupouri pap. Taknámp arop te maomp ninik mek te ki tank mono.^u 20 Aeno ankankou ankwapmwæk kwar émi kwapwe mek piká tankria páreanámp te, ki tankria ankwap 30 tank, ankwap 60 tank, ankwap 100 tank. Aenámp te, kounteouráp arop ankwap fárákáp kar wawia sámpea niki paokop napan sénámpon.”

Lam pounkouroupea pap konap wounáp kar

Luk 8:16-18

21 Jisaso ankwap kar am fárákapan sérrá, “Ae te arop lam sámpea korop námp te, baket mek pap konámp nie? Tá kákánar ankore mek pap konámp nie? Mono. Mao te narek kákánar fek pap konámpono. 22 Ponankor ankank mek wouroumpeyak námp, tá oupouropá pwate nap te, nánkár wakmwæk érik korop naeria námpon. 23 Arop woupwiráp te mámá kar mámá wa kipo.”

24 Mao am fárákapan warko ankwap kar arakrá sér, “Kar yumo wa nap te fwapiaka ninik kour kipo. Yumo arop ankwapan mokope puri fek nénk nap te, Kwaro yumwan take pourouráp sánkria kánámpár ankwap yumuntuk kák naenámpon. 25 Táte arop Kwaromp kar kárákáre fek niki-samp nánko, Kwaro man warko ninik kwapwe méntér tapokwap naenámpon. Aeno arop am kar sámp-fákeyak mo nánko te, maomp mér kánanke te Kwaro maomp yaekamp pwarokwap naerámpon.”

Ankankou forokor konámp wounáp kar

26 Jisaso warko sérrá, “Kwaro náráp firan taokeyak konámp te arop ankárank ankankou kwar mek épéri pwatea, 27 kumur méntép am arop kumuruk amp i ko, wae fek fárámprá, námokuráp térerá yarak. Aenámpao maok, am ankankou te mokopia párea akwapea tokwae kar naenámpaoeanrá mér mono. 28 Kwar támao arákan wouri sánk nánko, párea téképea, wakmwæk ki tank konámpon. Manénkir te páre pokea, pwae fukarea, tá wakmwæk aopwe tokwaeria me ku mek ki tanka wae konámpon. 29 Tá am ki yápae nánko, fékér mwanap ke korop nánko. am arop akwapea fékér i konámpon.”^v

Mastet ouramp wounáp kar

Matyu 13:31-32,34; Luk 13:18-19

30 Jisaso warko arakrá sér, “Nomo Kwaro náráp firáp taokeyak námp te apae niamprá sér mwanámpon? Nomo mokope pourouráp wounáp kar sér mwanámpon? 31 Kwaro náráp firáp taokeyak námp te mastet ki kánanke

^u 4:18-19 Mk 10:21-22; 1 Ti 6:9-10 ^v 4:29 Yé 14:15

niampon. Am te ankwap yao ki niamp mono. Kánanke kare námpono. Aropao am mastet ki kwar mek yoro i konapon. ³²Arop fárakapao yimp tenapo, pérea pokea tokwae karria te, yopwar mekamp ankankan kámákár akwapria yowe tokwaeri akwapránk. Aenáno, ant fákáre fwap am yao yowe néntékép mek koropá taok naenámpon.”

Jisas wounáp kar fek sénámp kar

Matyu 13:34-35

³³Jisaso koumteouráp aropan kápae kare wounáp kar fárakáp námp te, am arop fákáreramp nínik mwanap puri fek fárakáp námpon. ³⁴Am kar koumteouráp aropan fárakápámp te érik fárakáp mono. Wounáp karan saráp fárakáp námpon. Aeria maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárakapao mwar yakáp nap fek saráp am kar fi kor érik fárakáp konámpono.”

Jisaso sénánko ouwi tokwae pwaranámp kar

Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25

³⁵Takia pwarará am makár táman kumur mek, Jisas mao éréképá yarak i konámp arop fárakapan arakrá sér, “Nomo te ént aokore fik nkwmwaeek fimwaeek yink mwaro.” ³⁶Aerá séria pwarará maok, koumteouráp arop kápae kare am fek yakáp napo pwarará, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárakap Jisas am mek tank námp am bot mek kunkuria man warámpea tukup. Aenapo maok, tá ankwap fárakap bot tiaka wakmwaeek tukup. ³⁷⁻³⁸Aenapo maok, Jisas bot mek weaok mwaeek tankria maok, pilo fek me tankoritea amp. Aenáno maok, ouwi tokwae koropria ént bot mek kupur naeria wae. Aenáno maok, am fákárerao man sérrá, “Tisa, nomo te wae ént mek pik mwanámp niamp námp te, amo yonkwae touwe mo rape?” ³⁹Aerapo maok, Jisas fárámprá ouwi ntia éntan yopor, “Wae támaono, pwarae!” Aeránko maok, ouwi wae pwaránko, ént wae fwap porokwe fek yak. ⁴⁰Aenáno maok, wokwae námoku éréképá yarak i konámp fákáreran sérrá, “Yumo te apaeritea apáp napon? Apaeritea onan mér mo napon?”^x ⁴¹Aeránko korokoprá paokopria maok, námoku támao sérarrá, “Mámá arop máte wa nánko, ouwi ntia éntan sénánko, maomp kar wa námpon?”^y

Jisaso arop ankárankampamp pourouk kwatae-aropan yérépemp kar

5 ¹Am fárakapao ént aokore Galili nkwmwaeek fimwaeek Gerasa firamp apár mek tukup. ²Tukupria maok, am bot pwarará tukup napo maok, arop ankárank kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyaknámp arop koropea maok, Jisasén kikip. Am arop te arop kák konap fek mwaeek

^w 4:34 Jo 16:25 ^x 4:40 Mt 14:31 ^y 4:41 Sng 89:9

yárákia korop.^z 3-4 Am arop te man paok fek yarokwapá pap napo kor, fápárákápi sir akwap konámpon. Kápaé kare por pu ntiaka yaek sen fek fákáap ko pap napo maok, mao te kárákáre korara, pu fákápnámp am sen ntiaka yae-souwe fápárákápi sir konámpono. Ae konámpara, arop man sérémékér mwanap pourou mo napo, arop kák konap péri me fek mwaek amprá yarak i konámpono. ⁵Wae fek, tá kumuruk kor ankár arop kák konap fek, tá you tokwae mek saráp apánkrá yárákrá yumwi fek námokuráp pourouk pipirá yarak i konámpon.

⁶Ae konámpao nke nángo, Jisas oukoumwan panek korop nángo, mao fárakoprá koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomp. ⁷⁻⁸Jisaso am kwatae-aropan sérrá, “Amo máma aropamp pourouk woukoupeyak nap worokor pikae!” Aeránko maok, am kwatae-aropao apápria tékén fépéna waeria maok, “Jisas, Kárákáre Tokwaeráp Kwaromp Táráp e! Amo te onan apae naeria nape? Ono amwan Kwaromp e fek kare kar sér rae: Amo onan kwatae pap kwapono.”^a ⁹Aenánko maok, Jisaso man turunkrá, “Ae te waráp e te apaeno?” Makránko maok, mao man sérrá, “Yino te kápaé kare ara, onomp e te ‘Ami’ no.” ¹⁰Aea maok, apáp tirínkria Jisaso námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo te yinan máma apár má pwarará tukupenkria yérépe kwapono.”

¹¹Am ke fek kou kápaé kare am faonkwe fi mekmwaek táman yakáprá am fek apwar pwae fépérrá yakáp. ¹²Aeapo maok, am kwatae-arop fákáre támao Jisasén kar tae fek sérrá, “Ae te amo yinan tirá kérép napo, tukupea kou fákáreamp pourouk woukouri yakáp mwaro.” ¹³Aeapo maok, Jisaso am kwatae-arop fákáre táman ‘Takenk’rá sénánko maok, am kwatae-arop fákáre támao kor am arop pwatará tukupea, kouamp pourouk woukour. Aenapo maok, am kou fákáreráo kor mánmánria foporakorrá tukupea, yínkri furuk mek am mek pik napo maok, am kou te 2,000ao am ént aokore mek am mek ponankor pikiaka ént fépéria nékér popwarámpia, ponankor surumpwi pwar.

¹⁴Aeapo maok, kou wun i konap arop te nkea pirikimpá tukupea maok, taun mek, tá taun wonae fikamp aropan am kar farákápapo maok, koumteouráp arop am ankank nke mwaria korop. ¹⁵Am fárákapao Jisasnámпок koropea nke napo maok, am kwatae-arop woukoupeyakámp arop te maomp ninik wae fwapria maok, oukoumwan waempyam kámpea tank. Aenko maok, koumteouráp arop te táman nkeaka apáp tirínk. ¹⁶Am arop fárákapao am arop pourouk kwatae-arop yakámp, oukoumwan fwap tank námp, táte kou fákáreaoi nap nkenap arop fárákáap támao am koropnap arop fárákapan am kar farákáp. ¹⁷Aeapo maok, koumteouráp aropao Jisasén tékén sérrá, “Amo mapek te yak kwapono! Amo ankár ankwap apárok akwapae!”

^z 5:2 Mk 1:23 ^a 5:6-7 Mk 1:24

¹⁸ Aerapo maok, Jisas bot mek koropwap nánko maok, am kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyakámp aropao kor kárákáre fek Jisasén sérrá, “Ono te ankár amont akwap nae kar nampono?” ¹⁹ Aeránko maok, Jisaso monoria man sérrá, “Amo te amokuráp némpouk akwapea waráp némpoukamp aropan Tokwae Karao amwan aropompria yaewourinámp kar farákápaē.” ²⁰ Aeránko maok, am aropao akwapea distrik Dekapolis mekamp némpouk mwaek námwan yaewourimp kar farákáp nánko maok, tá am koumteouráp arop ponankor wawia maok, ninik tokwae.

Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar

Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56

²¹ Jisas bot meknámp warko ént aokore tápampea nkwamwaek fimwaek akwap nánko maok, táte kápaē kare koumteouráp arop koropea Jisasomp wonae fik ént aokore fik am fek néntépapo maok, ²² lotu nap taokeyak konámp arop Jairuso Jisasén nkea maok, koropea maomp wonae fik pumpuri yak námp fek kwaráp torokomp. ²³ Kwaráp torokomprá me kor woukoupria, námwan aropompae karria arakrá sér, “Onomp yupu-táráp sumpwi naeane. Amo koropea maomp pourouk yae pap napo, touwe fwap nánko, yiki yak naenámpono.”^b ²⁴ Aeránko maok, Jisaso kor mént akwap.

Aenko maok, táte kápaē kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukupea maok, man kuk sir. ²⁵ Aeapo maok, yupu ankárankao e furuk pikia taki yaknámp mwar akwapea éntér-sámpramp yopwar. ²⁶ Am yupu te dokta fákáreonaopok akwap saráp yakria, mani ponankor nénk saráp yak námpao maok, maomp touwe te pwar mono, warko ankár porok taki yak. ²⁷⁻²⁸ Am yupu te Jisas térenámp kar wawia námp kwamp maok, koropea am koumteouráp arop tukupnap ou mekia Jisasomp wakmwaek korop. Mao ninikrá, “Ono maomp waempyam fek saráp yae sámpria te warko fwap nanampon.” Aeriaka Jisasomp waempyam fek yae sámp.^c ²⁹ Aenko maok, e furuk pikia taki yaknámp wae koupour kar farákár nánko maok, námoku wae fwap námp mér.

³⁰ Aenko maok, Jisaso náráp kárákáre ankwapmwaek worokor pik námp méria maok, arákarrá arakrá sér, “Wa onomp waempyam fek yae sámp námpono?”^d ³¹ Aenko maok, námoku éréképa yarak i konámp arop farákapao man sérrá, “Ae! Amo nkeae! Koumteouráp arop kápaē kare māmá amwan kuk-sirarrá néntép nap máte, warko apaerá amo, onomp waempyam fek te wa toupoukouranrá turunk rape?” ³² Aerá sérapo maok, Jisaso kor, wa onan toupoukareanria am mek oupourounk. ³³ Aenko maok, am yupurao kor maomp pourouk koropnámp ankank te wae méria maok, apáprá kour me woukoupria maok, koropea Jisasomp wonae fik

^b 5:22-23 Mk 7:32; Lu 13:13 ^c 5:27-28 Mk 6:56 ^d 5:30 Lu 6:9

kwaráp torokompria maok, am ankank ponankor man érik farákáp.
³⁴ Aenko maok, Jisaso man sérrá, “Táráp e! Amoku mér napara, am fek waráp touwe wae fwap námpono. Amo yonkwae kakére fek akwapae. Waráp touwe te wae pwar námpono.”^e

³⁵ Jisaso makrá sérrá yakánko maok, arop ankwap fárákap lotu nap taokeyak konámp aropamp nap meknámp koropea maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp te waeman sumpwi yak námp te. Apaerá warko tisan tére tokwae sánk nae rape?” ³⁶ Aerapo maok, Jisaso kor am fárákapao sérap kar am te wampwe pwarará lotu nap taokeyaknámp aropan sérrá, “Amo te apápi kwapono. Ankár mérampo.” ³⁷ Aerá sériaka pwarará maok, am mént yakápnaf fárákapao ‘Mampok korop kwapono’ ria séria pwarará maok, tá Pita, Jems, Jon Jemsomp nánae makia am yininkaopwe támao saráp mént énéni tukup. ³⁸ Tukupeaka lotu nap taokeyak konámp aropamp nap ménki fekria Jisaso nke nángo maok, arop kápae kare koropá nouroumpria maok, éménkrá kar ounka wae. ³⁹ Aenapo maok, mao am mek youmpea turunkrá, “Yumo te apaerá éménkrá kara wae rape? Mámá táráp máte sumpwi mono, párák amp námpono.”^f ⁴⁰ Aeránko maok, am fákáreráo, waeman sumpwi yak námp teria amomoránk. Tá mao am koumteouráp aropan tirá apárok kérépea pwarará maok, naropwar ntia éntupwarén saráp warámpea, tá námoku éréképá yarak i konámp arop yininkaopwean saráp éréképea am fárákapao saráp táráp ampnámp aokore mek yink. ⁴¹⁻⁴² (Am tárápamp yopwar te éntér-sámpramp yopwarono.) Am fárákap yinkea maok, Jisaso man yae topwe fek sámpraka am yupu-tarápan námokuráp kar fek sérrá, “Talita kum!” Am kar te arakrá sénámpon: “Yupu-taráp kánanke, ono amwan sér rae: Amo fárámpae!” Aeránko maok, am yupu-tarápao kor wae fárámpeaka yarak. Aenko maok, man nkea kokorokor.^g ⁴³ Aeapo maok, Jisaso kar kárákáre fek sér, “Yumo te arop ankwapan mámá ankank korop námp kar te séri kwapono.” Aeria maok, tá am anánkwapan sérrá, “Yumo am yupu-tarápan fir sánkenke!”

Nasaret mekamp arop Jisasén younkwe sinap kar

6 ¹ Jisas am némp pwarará námokuráp taun mek akwap. Aenánko maok, mént paokop i konap arop te énéni tukup. ² Tukupea maok, Sabat yae fek mao lotu nap mek Kwaromp kar koumteouráp aropan yénkrá farákápánko maok, táte am kápae kare koumteouráp aropao kor am kar wawia kokorokoria maok, arakrá sér, “Nomwan má arop te má ankank ponankor te maokamp sámp námpon? Man sánknaf yonkwae kour máte tokwae kar námpon! Máte mokopia mwar pourouráp kárákáre yororo námpon?”^h ³ Má arop máte kamda tére konámp nomo

^e 5:34 Mk 10:52; Lu 7:50; 17:19 ^f 5:39 Jo 11:11 ^g 5:41 Lu 7:14 ^h 6:2 Jo 7:15

wae mérámpon. Máte Mariamp táráp, tá maomp nánaeounáp te Joses, tá Judas, tá Saimon. Tá maomp antáponáp te nomont mapek yakáp napon.” Am fárákapao makrá séria maok, kokwarok napon.ⁱ ⁴ Aerapo maok, Jisaso am fákáreran sérrá, “Profet te maomp e te kápae kare némpouk yak konámpono. Aeno námokuráp némpouk, tá námokuráp fi arop ou mek, tá námokuráp nap mek e yak mono.” ⁵ Tá am náráp taun mek te kárákáre yororo naenámp pourou mono. Tá ankákáránk touwenap aropan saráp yae papria fwapokwaprá kák námpon. ⁶ Tá mao maomp taun mekamp kounteouráp arop man mér mo napantá ninik tokwae námpon.

Jisaso námoku éréképá yárák i konámp aropan tére nénkámp kar
Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6

Aeria maok, am taun pwarará ankwap némpouk mwaek kounteouráp aropan Kwaromp kar farákáprá yárák. ⁷ Takria maok, mao éréképea yáráknámp éntér-sámpramp arop fárákapán térenkria anánánkrá tirá kérép naeria, koropenkrá wumwi. Aea maok, am arop fákárean arop pourou mek woukournámp kwatae-arop yéréperá kérép mwanap kárákáre nénk. ⁸⁻⁹ Aeria maok, am fárákapán sérrá, “Yumo tukupria te, māmá ankank mént sámpea tukup kwapono: Pan, tá yam, tá mani ti-tukup kwapono. Tá waempyam anánkaopwe ti-tukup kwapono. Ankárankan mwar sámpea maok, su mwar yiriria, mear yaopwaeran saráp tia paokop kip.”^j ¹⁰ Aeritea maok, mao am fárákapán sérrá, “Yumo tukupeaka ankwap némpouk napo, aropao yumwan warákárria nap mek érékép nánko te, am nap ankárank mek saráp yakáprá tukupea, wae am némp pwarará tukup mwanap ke fek maok, am nap pwarará tukup kipo. ¹¹ Táte ankwap némpouk aropao yumwan éréképea pokea nap mek kák moia, yiráp kar wa mo napo te, yumo ankár am némp pwarará tukupria, yiráp pukamp woup am fek poporokompia pwar^k napo maok, am támao yénképrá, ‘Yumoku nap kwataeno.’”^l ¹² Aerá séria pwar nánko, am fárákap tukupea maok, arakrá sér, “Yumo kwatae ninik nap te ankár younkwe mwaek pwar kipo!” ¹³ Aerá séria maok, táte kwatae-arop yéréperá kérépria maok, touwenap aropamp pourouk wel kokorarrá fwapokwaprá kák.^m

Heroto Jisasén arop ént mek nér i konámp Jon támao námpwe
ninikimp kar
Matyu 14:1-12; Luk 9:7-9

¹⁴ Kápae kare apárok te Jisaso tére nánko, maomp e tokwae kari yak nánko, Heroto am kar wa. Aenánko maok, kounteouráp arop ankwap

ⁱ 6:3 Jo 6:42 ^j 6:7-8 Lu 10:1 ^k 6:11 Matyu 10:14 fekamp kar fi fek nkeae.

^l 6:11 Ap 13:51; 18:6 ^m 6:13 Je 5:14

fárákapao arakrá sér, “Ént mek nér i konámp arop Jon te warko apár me meknámp fárámp námpon. Aenámpara, mao wae kárákáre yoro naenámp kárákáre tokwaerápono.” ¹⁵Tá ankwap fárákapao sérrá, “Mono! Táte Elaijanono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Mao te wokwaekamp profet niampono.”ⁿ ¹⁶Mak rapo maok, king Heroto am kar wawiaka maok, arakrá sér, “Am te ono wokwaek séranko, yápare kor karámp-fárákapap arop ént mek nér i konámp Jon támao oukoumwan warko fárámp námpon.”

¹⁷⁻¹⁸Manénkir te Heroto maomp nánae Filipomp yupu Herodias sámpángo, Jono Herotén sérrá, “Amo amokuráp nánaeramp yupu sámp nap am te pwi yak mo námpono!” Aerángo maok, Heroto arop fárákap tirá kérép nángo, tukupea Jonén sámpa kalabus nap mek pap. ¹⁹Am yupu Herodias támao Jonén sámp-wouroump nae karámpao maok, mao tak naenámp pourou mono. ²⁰Am te apaeria námpanápe, Heroto wae mér, Jon te kwapwe kareria Kwaro nke námp fek yae-párak kare aropara, Heroto Jonén apáp námpono. Aeria maok, Herot Jonén taokeyakria maok, maomp kar wawia maok, kápae kare ninik tokwae námpao maok, ‘Maomp kar wa nae kar’rá warákár konámpon.

²¹Wakmwaek Herodiaso Jonén sámp-wouroump nanampria mwae oupouroung. Heroto námwan éntupwaro fárákapnámp yae ninikrá fir nánapria maok, maomp Gavman taokeyakáp konap arop, tá ami taokeyakáp konap arop, tá Galili mekamp arop éréképá tankáp konap arop, makia am fárákapan wumwi. ²²Aeanánko, mao tankáprá fépérapo maok, táte Herodiasomp yupu-táráp éнки mankea kaerá woung nángo maok, am fárákapao man warákárria maok, kingo am yupu-táráp énkiran arakrá sér, “Amo am kwapwe kare kae nap te am fek apae sámp naeria nap onan sénapo te, fwap sánk nanampono.” ²³Aeria maok, Heroto man sérrá, “Ono te narekampráp amwan waeman kare kar sér rae: Amo te apae ankankan sámp naeria sénap te, ono amwan sánk nanampono. Amo onan, waráp apár fi taokeyak nap kuk fár-pwararea ankwapmwaek sápaeria nap kwamp te, onan sénapo sánk nanampon.”

²⁴Aerángo maok, am yupu-tárápao ek youmpea éntupwarén turunkrá, “Ono te apae ankank ‘Sápaerá sénanampono?” Aerángo maok, éntupwaro sérrá, “Ae te amo sérrá, ‘Arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor karámp fárákapea sápaerá sérampo.” ²⁵Aerángo maok, am yupu-táráp éнки warko tákarákarrá koupour koropea kingén sérrá, “Oukoumwan koupour kar amo arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor plet mek papea sápaerá.” ²⁶Aerá sérángo maok, king te, mokop tak naeria yonkwae touwe námpao maok, warko am arop fákárerént fépérrá tankria fou e séri tenámp kwamp, am yupu-tárápamp kar ták-

ⁿ 6:14-15 Mt 16:14

pwar moimpon. ²⁷Aeria maok, mao soldia ankwap sámp-kérépria sérrá, “Amo akwapea kalabus nap mek Jonomp yápare kor kar-fárákapea me kor sankoropae.” Mao akwapea Jonomp me kor karámp-fárákapea maok, ²⁸plet mek papea sankoropá am yupu-táráp énkiran sánkánko maok, tá mao sámprá éntupwarén sánk. ²⁹Aeapo maok, Jonomp éréképá yarak i konámp aropao am kar wawia maok, koropea Jonomp yákáre sámpá tukupea péri me mek papapono.

Jisaso 5,000 aropan fir nénkámp kar
Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15

³⁰Jisaso mént paokop i konap aropan tirá kérépánko, tukupap, wae paokopia arári koropea Jisasnámpok. Aeria maok, am térerá paokopiap kar, tá kar ponankor kounteouráp aropan farákápap man farákáprá sér.^o ³¹Aeapo maok, kápa kare kounteouráp arop te Jisasnámpok tukupá koropá saráp yakápapo maok, mént paokop i konap fákáreao kor tankrá fir fár mwarap ke te yak mo. Aenapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Nomo te tukupea arop yak monap ke fek nomoku mwar anepérrá tankáp mwaro.” ³²Aea maok, bot sámpea arop yak monap apárok tukupea maok, am fárákapao saráp yakáp mwanámpan mpwe.

³³Tak mwaria napo maok, kápa kare kounteouráp arop Jisasomp fárákapan nkeaka wuri nke. Aeapara maok, kápa kare taun mek mwaekamp arop ponankor Jisas akwap naenámp mek apár mwaek manénkir mekia tukup. ³⁴Jisaso youmpea ént woupwi mekia kápa kare am kounteouráp aropan nke nánko maok, am fárákap te sipsipao taokeyak naenámp mo nánko, námoku yakáp nap niamp napo, yonkwae touwe námpono. Aeria maok, am ke feknámpia mao kápa kare kar yénkrá farákáp.^p ³⁵⁻³⁶Aenángo, wakmwaek yámar pik naeria nánko maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákapao koropea Jisasén sérrá, “Mámá apár te arop yakáp mo napo, yámar porokor naereane. Amo mámá kounteouráp arop tirá kérép napo tukupea maok, am apár mwaek paokopria am némpoukamp námoku fár mwanap fir tianápono.” ³⁷Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sér, “Yumoku man fir nénkenke.” Aeránko maok, am fákáreráo sérrá, “Waráp ninik te yinan ‘200 kina santukupea am fek pan tia am fárákapan nénkenk’ ria nape?” ³⁸Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Yiráp pan te apaekamp tankánrá tukupá nkenke.” Aeránko maok, nkeaka, “Yino te pan éntik, tá éntékam anánkaopwe mwar tank námpono.”

³⁹Aerapo maok, am fárákapan sérrá, “Yumo sénapo, kounteouráp arop apár pwae kwapwe fek mapek ankwap fárákap ankwap fek, ankwap fárákap ankwap fekrá tankápanápono.” ⁴⁰Aeránko maok, am

fárákap apárok néntépria maok, ankwap fi tankápap 100 arop, ankwap fi tankápap 50 arop, takrá tankáprá tukupea pwar. ⁴¹Aeapo, Jisaso pan éntik sámpea maok, éntékam anánkaopwe sámpea sampeyakrá narek yámar mek tokoreyakrá ‘Aesio’rá séria maok, pan fékéria námoku éréképá yarak i konámp aropan koumteouráp aropan nénkanáponoria maomp yaek nénk. Tá éntékam anánkaopwean kor taknámp tokopea nénk. ⁴²Nénkea napo maok, fépéria wae pwi. ⁴³Aenánko maok, pan ntia éntékam ankwapmwaek tankánko tia éntér-sámpramp basket mek kák. ⁴⁴Am pan fépériap te poumou mwar kouroump nap te 5,000.^q

Jisaso ént yumunturik akwapámp kar

Matyu 14:22-23; Jon 6:16-21

⁴⁵Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fákárean sérrá, ‘Yumonkir ént aokore nkwaemwaek fik koupour bot mekia Betsaida mek tukupenk’ ria manénkir tirá kérép. Námoku te koumteouráp arop tirá kérép naeria yak. ⁴⁶Takia maok, am koumteouráp arop tirá kérépea pwatea maok, mao námoku faonkwek pokeaka Kwarén kar toropwap.’ ⁴⁷Kirikip naerianánko, bot ént aokore mek kuk yakánko maok, Jisaso námoku nápar ént woupwi fik yak. ⁴⁸Aeria nke nánko maok, bot me kor mwaekamp ouwi koropria bot panánkár nánko kárákáre fek ént pirékarrá tukup. Pirékarrá tukup napo, wae wakor worae nánko maok, Jisaso ént aokore yumunturi-aok akwapá párákaprá, am fárákapan kámá-pwarará akwap naeria. ⁴⁹Aenámpan maok, mao éréképá yarak i konámp arop fákáre Jisas ént yumunturiaok korop námp nkea am fárákap te ént aropao námpwe. Aeria maok, am fárákapao apápria apánki tikia wae.^s ⁵⁰Ponankor man nkeaka apápa waeapo maok, Jisaso koupour am fárákapan arakrá sér, “Máte ono nae. Yumo kárákáre fek yakápenke. Apápi kwapono.” ⁵¹Aeria maok, mao bot mek pokrá am fárákapént bot mek tank nánko maok, ouwi wae pwar. Aenánko maok, am fárákapao kokorokoria ninik tokwae. ⁵²Am te apae riteanápe, Jisaso arop fákáreran pan nénkámp te, am fi kor fwapi mér mwanap pourou mo, oukoumwan épérépi yakáp naponu.^t

Jisaso Genesaret mekamp touwenap arop fwapokwaprá kákámp kar

Matyu 14:34-36

⁵³Jisas ntia am fákáre ént aokore tápampá tukupea nkwaemwaek fimwaek Genesaret apár mek tukupeaka woupwi mek bot tokoropá pwar. ⁵⁴Am fárákap bot wae pwarará tukup napo maok, táte arop fákárerao wae Jisasén koupour wuri nke. ⁵⁵Aeria maok, am arop fákárerao am mwaekamp ponankor némpouk mwaek paokoprá am arop fákáreran

^q 6:35-44 Mk 8:1-9 ^r 6:46 Mk 1:35; Lu 5:16 ^s 6:49 Lu 24:36-37 ^t 6:51-52 Mk 8:17

‘Jisas koropán’rá sérarapo maok, am arop fákáre wae wawia maok, touwenap arop tirá sunkwiar mek kákrá koupoumpea maok, maonámpok ti-tukup. ⁵⁶ Tukupea maonámpokapo maok, tá némp-némp ponankor, taun mekamp arop ponankor Jisaso am mekmwaek yarak. Aenánko maok, touwenap arop ti-koroprá apárok kákria maok, Jisasén tae fek sérrá, “Amo yinan takenkria napo, touwenap aropao waráp waempyam fu fek saráp yae sámpea maok, am fárákapamp touwe warko fwap mwanapono.” Tá ponankor kounteouráp arop takria maomp pourou wae fwap napon.”

Kwaromp loao tékénouamp karan kámákár akwapnámp kar

7 ¹ Farisi fákáre te lo yénkrá farákáp konap arop fárákapént tapokwapea Jerusalem meknámp Jisasén nke mwaria korop. ² Aeaka nkeapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fákárerao Farisi fákáreramp loak yárar konapnámp yae yárar moi yakáprá fépér. ³ (Am te Farisi ntiaka Juda fi ponankor te náráp wokwaekamp appeyaenápo i konap ninikaokria ént mek yae yáraria saráp fári konapono. Moia nap te, fár mono. ⁴ Maket mek tukupea koropnap ke fek kor oukoumwan éntup moria te, fár mo i konapono. Náráp wokwaekamp appeyaenápo i konapaokria ankwap ankank, kap, sospen, tá dis, tá fári konap kákánaran kor yárar i konapono.) ⁵ Aeria maok, Farisi fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop makia am fárákapao Jisasén turunkrá, “Apaeritea amo éréképá yarak i konap arop fákáre te nomp tékénouamp loak tukup mo napon? Am fárákapamp yae yárar moriaka mént fánapo, Kwaro nke námp fek oum námp tane.” ⁶ Aerapo Jisaso am fárákan sérrá, “Profet Aisaia kumwimp te, yumo kwekár mwanap arop, yumo mwanapan kare kar séri tenámp. Mao Kwaro sénámp karan arakrá kumwi námpono:

‘Am fi arop te kar mwar onomp e sakap napono.

Aeno maomp ninik te onan te mwar paneki yakáp napon.

⁷ Am fi te aropamp lo kar táman farákáprá paokopria maok, “Máte Kwaromp karon?”rá sénapono.

Aenapara maok, onan lotu nap te, kwaporok táman lotu napon.’”^v

⁸ Aerá séria maok, Jisaso am fek warko sérrá, “Yumo te Kwaromp lo wae pwararea aropamp ninikan saráp sámpea kárákáre napon.”

⁹ Aeria maok, am fárákan sérrá, “Yumo te mér kare aropao námp rape? Yumo te Kwaromp lo kwe-pwarará yiráp tékénouamp loak saráp tukup napon. ¹⁰ Moseso wokwaek sérrá, ‘Amo te ankár warko éntupwar

^u 6:56 Mk 5:27-28 ^v 7:6-7 Ais 29:13

naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo. Aeno arop naropwarén wouroump, tá éntupwarén kor wouroump, maknám te, mao ankár sumpwi naenámpono.^w ¹¹ Aerá sérimpan maok, nopok yumo arop ankwapan arakrá sér i konapono: ‘Amo éntupwar naropwarén sánk nanapan maok, am anánkwapan sérrá, “Mámá mani te Kwarén sánk nanamp”rá séria páte nap kwamp te, ¹² éntupwar naropwarén yaewour nanap loan wampweno’rá sér i konapono. ¹³ Takria maok, yumo te yiráp wokwaekamp tékénouamp loakria, Kwaromp kar anámpá pap napon. Tá yumo ankwap nkwakwe make kápae kare ninikaok takrá paokop i konapono.”

Ankank aropamp ninik mek oumi pap konámp kar

Matyu 15:10-20

¹⁴ Jisaso koumteouráp aropan warko koropenkrá wumwiria am fárákan arakrá sér, “Yumo ponankor onomp kar má wawia ninik kipo. ¹⁵ Ekamp firan sámpea fánap te, am támao te am aropan oumi pap mono. Aeno aropamp ninik meknám ek korop námp, am támao maok am aropan oumi pap námpon.^x ¹⁶ (Arop woupwiráp te mámá kar má wa kipo!”

¹⁷ Jisas aerá séri pwarará am koumteouráp arop pwarará nap mek yoump. Námoku éréképa yarak i konámp arop fákáreráo am wounáp kar fi am turunk. ¹⁸ Aeapo maok, mao am fárákan arakrá sér, “Yumo kuri ninik yak mo nie? Kápae kare ankank ek yak námpao arop yare mek pik námp te, Kwaro nke námp fek am aropan oumi pap mo i konámp te, yumo am te mér mo nie? ¹⁹ Am te apae riteanápe, am ankank te aropamp ninik mek pik mono. Am te yare mek pikianánko tukwi konapono.” (Am ankank Jisaso sénámp te fári konap ankank ponankor te Kwaro nke námp fek yiki kukur kwapwe námpán séri námpon.) ²⁰ Aeritea maok, mao arakrá sér, “Aropamp ninik mek yak námpao ek korop námp te, am támao man oumi pap námpon. ²¹ Am ninik mek yak námpao érik korop konámp ankank te ará: Kwatae mwae ninik i konap ninik, kokopor i konap ninik, oukun i konap ninik, arop tirá wour i konap ninik, yupuráp aropao kokopor i konap ninik, ²² kikiank i konap ninik, nkwakwe make kwatae ninik, yankar i konap ninik, yupu faperá kwekár i konap ninik, kokwarok i konap ninik, arop wouroumprá sér i konap, ‘Ono nkwak i mak i konamp’rá sér i konap ninik, fwapia ninik mo épépérép i konap ninik. ²³ Mámá ninik kwatae má ponankor arop ninik mek yakea ek korop námp te, támao Kwaro nke námp fek am aropan oumi pap námpon.”^y

Ankwap fi Fonisia mekamp yupuaioimp kar

Matyu 15:21-28

²⁴ Jisas apár Galili meknám akwapea Tair taun ntia Saidon wonae fik maok, arop ankárankampamp nap mek youmpea maok, arop námwan

^w 7:10 Kis 20:12 ^x 7:15 Mt 12:34 ^y 7:21-23 Ro 1:29-31; Ga 5:19-21

nkeantánoria kánánkámp am mek tank naeria. Aenámpan mao mek tank naenámp pourou mono. ²⁵⁻²⁶ Ankwap fi kantri Siria mekamp Fonisia fi mekamp yupu ankárank Jisas koropá tank námp wa. Maomp yupu-táráp ankárank maomp pourouk kwatae-arop woukoupá yak nánko maok, koupour koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo onomp tárápamp pouroukamp kwatae-arop yak námp yérépe napo worokor akwapano.”^z ²⁷ Aeránko maok, Jisaso Juda firan ninikrá wounáp kar arakrá sérrá, “Nomo ankár manénkir te tárápuan fir nénk mwanámp. Takria nomo tárápuam fir sámpea asan^a nénk mwareano.”

²⁸ Aeránko maok, yupurao man kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Tá karean maok, as kákánar ankore mek yakria tárápamp yaekamp fir kánanke párapop pikrink nánko, tirá fári konámp.”

²⁹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo takrá sénapara, amo warko arákarrá akwapae. Waráp tárápamp pouroukamp kwatae-arop te wae worokor pik tenámpo.” ³⁰ Aeránko maok, am yupu arákarrá akwapea námokuráp nap mek nke nánko maok, kwatae-arop worokor pik tenánko maok, yupu-tárápao népek kwapwe kare amp.^b

Woupwi ntia top kor kéri yaknámp aropamp kar

³¹ Jisas taun Tair mekmwaeknámp taun Saidon mekmwaeknámp akwapea maok, am feknámp Dekapolis^c mekmwaekia maok, warko ént aokore Galili mek akwap. ³² Jisas ént aokore Galili fik akwapeaka am fekánko maok, tá arop ankárank woupwi kérrá, tá sérékam kárákapeyak nánko, kar fwapia sér mo i konámp. Man warámp-sankoropnap aropao Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo am aropamp pourouk yae papae!”^d ³³ Aerá sérapo maok, Jisaso am arop warámpea kounteouráp arop am fek párapop tará maok, námoku mwar arop warámpea akwap. Táte Jisaso am aropamp woupwi mek yae kurépi fek noropea maok, tá yae kurépi fek atop féki papea sérékam fek pap. ³⁴ Aetea maok, táte yámar mek tokoreyakrá, yonkwae touweria maok, nékér ak-sirrá námokuráp kar fek arakrá sér, “Efata!” Am takrá sénámp kar fi te ‘Amo kikir akwapae!’rá sénámp. ³⁵ Aenánko maok, am aropamp woupwi koupour kar kikir akwapea maok, sérékamao kuri kárákop yakámp te wae fwapánko maok, am aropao kor kar yae-párák kare sér. ³⁶ Aenko maok, Jisaso am fárákapan, mámara aropan koropnámp ankank máte ankwapan séri kwaponoria taokarrá pwara námpan maok, am fárákop te maomp kar wa mono. Ankár kárákáreria am kar farákápono. ³⁷ Aenapo, kounteouráp arop am kar wawia kokorokoria

^z 7:25-26 Mk 9:17-19 ^a 7:27 Matyu 15:24 fekamp kar fi fek nkeae. ^b 7:30 Jo 4:50-51

^c 7:31 ‘Dekapolis’ te Grik kar fek ‘Fére-sámpramp taun’rá sénámp. ^d 7:32 Mk 5:23

maok, arakrá sér, “Kápaē kare ankank mao tére nâmp te ankár yae-párâk nâmpono. Mao nânko, woupwi kérap arop oukouwman te kar wa, tá top kor kéri yaknâmp arop warko kar fwapnae sérar naponon!”

Jisaso 4,000 aropan fir nénkámp kar

8 ¹Wakmwaek am ke fek táman kápaē kare kouwteouráp arop ou tokwae warko koroŋea kouwoukour. Aeapo maok, fár mwarap fir wae pwar nânko, Jisaso námoku éréképá yarak i konâmp aropan wumwi nânko maok, korop napo am fârákapan arakrá sér, ²“Ono māmá arop fârákap onont yinink yae yakápia napo, fir wae mo nânko, aropomp nampono. ³Táte mao yae-porokwe yakápia napo, ono warko námokuráp némpouk tirá kérép te mono. Am te apaeriaka ankwap fârákapao kor panek tukup mwanapara, tukupria mwaeaoŋ poporokweria némpouk tankáp mwanape.” ⁴Aerânko maok, mao éréképá yarak i konâmp arop fákárerao nopok man arakrá sér, “Mapek arop mo nâmp te, pan te maokamp sámpea am kouwteouráp aropan nénk nânko, pwi naenâmpon?” ⁵Aerapo Jisaso am fârákapan turunkrá, “Ae te yiráp pan te apaekamp tank nâmpono?” Aerânko maok, am fârákapao sérrá, “Fákánek tank nâmpono.”

⁶Aerá sérapo maok, mao kouwteouráp aropan sérrá, “Yumo apárok tankápenke.” Aeritea maok, mao am pan fákánek sámpea, Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, fékériaka námoku éréképá yarak i konâmp arop fákáreran nénk nânko, mao am tia kouwteouráp aropan nénk. ⁷Aetea maok, éntékam kánanke tárâp ankákárank tankáp nânko, am táman kor Jisaso Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, námoku éréképá yarak i konâmp arop fákáre táman sérrá, “Máman kor taknâmp nénkenke.” ⁸Aerânko maok, am fákáreran fir nénkapo maok, fépéria wae pwiapo maok, fir ankwapmwaek tankáp nânko, Jisasomp arop fákáre am ponankor popokiaka fákánek basket mek kák napo, top kouwpour yak. ⁹Am kouwteouráp arop te 4,000 niamp arakeno. Takia Jisaso am fârákapan tirá kérépá pwarará maok, ¹⁰mao nárâp éréképá yarak i konâmp arop fârákapént kouwpour kar bot mek kounkouria maok, distrik Dalmanuta mek tukup.^e

Jisasén ‘Kárákáre yénképaē’rá sériap kar

Matyu 16:1-4

¹¹Aenapo maok, Farisi fákáre koroŋea Jisasént kar yorowarria maok, am fârákapao “Mao ankár Kwaromp térean tére nâmponomia yénképnâmp kárákáre yoro nânko, nke mwaro.” Am fârákap takrá sénâp te, man mokopon nke mwar ritea naponon.^f ¹²Tak napo maok,

^e 8:9-10 Mk 6:44 ^f 8:11 Mt 12:38; Jo 6:30

Jisaso am fárákapamp ninikan kokwaeria tékén nékér ak-sirarrá maok, sérrá, “Mámá ke fekamp koumteouráp arop te apaeria kárákáre nke mwarria wumwi napon? Ono te yumwan waeman kare kar sér rae: Ono am fárákapan te kárákáre yénkép mo kareno!” ¹³ Aerá séria maok, am fárákapan pwarará náráp arop fákárerént warko bot mek korokwaprá ént aokore nkamwaek fimwaek tukup.

Farisi fákáre ntia Herotomp yisan wounápnámp kar

¹⁴ Jisas éréképá yáarak i konámp arop fárákap te pan sámp mwarap te nik mo pwarará, yaenémipi bot mek tankáp napo, pan ankárankamp mwar bot mek tank. ¹⁵ Aenapo maok, am fárákapan kar kárákáre fek arakrá sér, “Yumo fwapia mér kipo. Yumo te Farisi fákáre ntia Herotomp yis fwapia ninik kipo.” ¹⁶ Aeránko maok, am fárákap námoku támao “Am takrá sénámp te, apaeritea námpanápe, nomo pan mo námpantá námpon.” ¹⁷ Aerapo maok, Jisas wae maomp ninik méria am fárákapan sérrá, “Apaeritea yumoku kok ‘Pan moian’rá sérar rape? Ae te yumo oukoumwan ninik mo rape? Ae te yiráp kae mek te fákárámp mo nie? ¹⁸ Yumo waeman yi-ráp te, mokopia ankank nke mo napon? Yumo waeman woupwiráp te, mokopia kar wa mo napon? Yumo onoi namp wae nik mo pwar nap nie? ¹⁹ Ae te ono arop ou 5,000 aropampor pan éntik fékéria nanko te, yumo te am pan ankwapmwaek tank námp te apaekamp basket mek kák napono?” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Éntér-sámpramp basket mek kák námpon.” ²⁰ “Táte ono 4,000 arop ouampor pan fákánek fékéria nanko te, yumo am pan ankwapmwaek tank námp te, yumo apaekamp basket mek kák napono?” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Fákánek basket mek kák námpono.” ²¹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Tak napara, ankank tank mo nánko te, ono fwap sánk nanamp te yumo mér mori kwapon?”

Betsaida mek arop yi fwapi papámp kar

²² Jisas mao tukupea Betsaida mek napo, arop ankwap fákárerao yi wurumpi yaknámp arop warámp-sankoroepa Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo mámá aropamp pourouk yae papae.” ²³ Aerapo, Jisas am yi wurumpi yaknámp aropamp yaek sámpea némp yarápae fek warámpá akwapeaka, yae kurépi fek atop fékia maomp yi mek papria maok, man turunkrá, “Amo te ankank nke rape mo nie?” ²⁴ Aeránko maok, am aropao énoukoupia maok sérrá, “Ono arop ankwap fárákap wae nke namp te, yao niamp paokop napono.” ²⁵ Aeránko maok, Jisas warko maomp yi mek ankwap por yae pap. Aenko maok, am arop yi tae fek firékarea nke nánko maok, táte kápae kare ankank wae érik karaok yakáp. ²⁶ Aenko maok, Jisas am aropan námokuráp nap mek sámp-kérépria sérrá, “Amo te warko némpouk mwaek akwapea am kar sérari kwapono.”

Pita Jisasén te ‘Amo Krais’rá sénámp kar
Matyu 16:13-20; Luk 9:18-20

²⁷Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop éréképea maok, taun Sisaria Filipai wonae fikamp némp-némp kánanke mek tukupea mwaeakria maok, am fárákapan arakrá turunk, “Am koumteouráp arop te onan te waweanrá sénaponon?” ²⁸Aeránko maok, am fákáreráo man sérrá, “Ankwap fárákapao sérrá, ‘Máte arop ént mek nér i konámp Jon’rá sér i konapon. Tá ankwap fákáreráo ‘Elaija’rá sér i konapon. Tá ankwap fákáreráo sérrá, ‘Profet ankwaponon’rá sér i konaponon.’” ²⁹Aerá sérápo maok, táte Jisaso man turunkrá, “Ae te yumoku kare te onan te wará sér i konaponon?” Aeránko maok, Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo te Kraisonon.”^{g h} ³⁰Aeránko maok, mao sérrá, “Ae te arop ankwap wa nap fek yumo am kar takrá séri kwaponon.”

Jisaso ‘Sumpwia warko fárámp nanámp’rá sénámp kar
Matyu 16:21-28; Luk 9:21-27; Jon 12:23-26

³¹Aeria maok, am fek arakrá sér, “Aropamp Táráp te ankár touwe tokwae sámp naenámpnon. Tak naenámp te, Juda fi taokeyakáp i konap arop, tá pris fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop am fákáre támao man younkwe sirarrá man sámp-wouroump mwanapon. Takia napo, yininki yakea warko fárámp naenámpnon.” ³²Mao am kar érik am fárákapan farákápánko maok, tá Pita Jisasén warámpea youmpea ankwap fek yakrá man ‘Taki kwaponon’rá yopor. ³³Aeránko maok, Jisaso warko arákarrá námoku éréképá yarak i konámp fákáreran énoukoupia maok, tá Pitan arakrá yopor, “Satan, seae! Onan taokor kwaponon. Amo te Kwaromp ninikaok mono, aropamp ninikaokria sénaponon.”

³⁴Jisaso koumteouráp arop ntia námoku éréképá yarak i konámp aropan ‘Yumo koropenk’rá wumwia maok, am fárákapan sérrá, “Arop ankárankamp onomp wakmwaeak korop naenámp kwamp te, mao námokuráp ninikan wampwe pwarareaka, mao te ono nampnámp maknámp touwe sámpea, onoinampaok korop kun. ³⁵Arop námokuráp ninik fek yarak námp te, mao te sumpwi naeria námpnon. Aeno arop onan ninikria, onomp Kwapwe Kare Kar ponankor sámpea farákáp námp te, arop am fek man sámp-wouroump nap te, mao fwap yiki yak sámp naenámpnon. ³⁶Aeno arop ankárankao apárokamp ankankan ninik tokwaeria térerá yarakianámp te, sumpwi nángo te, am ankank ponankor támao man mokopiaka yaewour naenámpnon? ³⁷Ae te am arop te apae arean fek yamokwapea warko yiki yak sámp naenámpnon? ³⁸Aeno

^g 8:29 ‘Krais’rá sénap e fi te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 68 fek nkeae.

^h 8:29 Jo 6:69

arop ankwap Kwarén younkwe sánkea kwatae ninik fek paokopnap arop ou mek yakria, ‘Ono Jisasomp’rá séria, onomp kar farákáp naenámp pwarápaeanámp te, tá nánkár wakmwaek kor, Aropamp Táráp maomp yiki kor enselént, tá Naropwaromp wae tokwae mént ék námp fek te, am aropan kor ‘Ono amwan mér moi namp’rá sénaenámpon.”ⁱ

9 ¹ Jisaso sérrá, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo mámá yakápnap arop ankwap fárákap te, oukoumwan sumpwi mo, yakápria, Kwaromp firáp taokeyak naenámp, maomp kárákárerént korop nánko, nke mwarea napon.”

Jisasomp pourouk wae pouri yakánko nkeap kar

Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36

² Takia tokwampok yae akwap tenánko, wakmwaek Jisaso Pita, Jems, Jon man éréképea, mao saráp pokea faonkwe wi fek narek karaok poká yakápria maok, Jisasomp pourou te am yininkaopweao tokore yakápapo, ankwap pourou arákár.^j ³ Aeria maok, maomp waempyam ankank te wupwi pouri akwap nánko maok, apárokamp arop waempyam take pourouráp wupwi kukarrá pap mo i konapono. ⁴ Aenko maok, wokwaek kar yakep arop yawor Elaija ntiaka Moses^k kwaporok am fek Jisasént fokokeyakepo maok, am fárákapao nkeapo maok, am arop yaworao Jisasént kar sérrá yak. ⁵ Tá Pita am táman nkea maok, Jisasén arakrá sér, “Tisa, nomo te mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Aenámpara, yino mapek sákae yininkaopwe tiria maok, ankwap waráp por, ankwap Mosesomp, ankwap Elaijampor.” ⁶ Am fárákap apáp tirinkria maok, Pita am sénaenámp kar mér moria sérimpon. ⁷ Aerá séránko maok, am fárákapamp pourouk koumwe oupouroupánko maok, am koumwe meknámp arop kar arakrá sér, “Támáte onomp tárápono. Ono man warákár nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.”^l ⁸ Aeránko maok, koupour énoukoup napo maok, arop ankwap yak mo. Jisas ankárank mwar am fárákapént yakánko nke.

⁹ Takia am faonkwek wae pwarará pikapo maok, am yininkaopwe-ran toropwapria fou e sérrá, “Yumo nkenap ankank mámá te arop sérari kwapon. Nánkár Aropamp Táráp apár me meknámp warko fárámpeanánko, am kar wakmwaek fwap farákáp mwanapon.” ¹⁰ Aeránko maok, am fárákapao námoku am kar wawia níki-samp paokopria maok, “Mámá kar ‘Apár me meknámp warko fárámp’rá sénámp te apae ankankono?” ¹¹ Aeria maok, man turunk, “Ae te apaeritea lo mér i konap aropao sérrá, ‘Elaijamékir warko korop nánko, Krais wakmwaek korop naenámpon’rá sénapon?” ¹² Aerá sérapo maok, tá Jisaso am fárákapan

ⁱ 8:38 Mt 10:33 ^j 9:2 Mk 5:37 ^k 9:4 ‘Elaija ntiaka Moses’: Matyu 17:3 fekamp kar fi fek nkeae. ^l 9:7 Mt 3:17; 2 Pi 1:16-18

arakrá sér, “Táte kare, Elaija manénkir koropeaka ankank ponankor fwapokwap naenámpón. Aeno ankwap kar Kwaromp Buk fek yaknámp arakrá sénámpón: ‘Aropamp Táráp mao touwe tokwae sámp, tá arop fárákáp maomp kar ták-sir mwanap’rá sérímp te mokopono?’^m 13 Aeno ono yumwan sénámp te Elaija wae korop námpón. Aenánko maok, aropao námokuráp ninikaok tukupriaka man nkwakwe make sokoro naponó. Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niámp napon.”

Jisaso kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papámp kar
Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43

14 Am fárákápao ékiaka nkeapo maok, kápae kare koumteouráp arop néntépa waeapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákáp yakáp napo, lo yénkrá farákáp konap arop fárákáp mént kar yorowar. 15 Am koumteouráp arop ponankor nkeapo, Jisaso korop nángo maok, kokorokoria maonámpok foporakorrá tukupea, fwaprá kar korop naponoria warákarea warámp. 16 Aerapo maok, mao námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérrá, “Yumo am fárákápént kar yorowar nap te apaerani napon?” 17 Aeránko maok, am koumteouráp arop ou mekám arop ankárankao kar pwarokwaprá sérrá, “Tisa, onomp poumou-táráp ankárankan top kor kéri yaknámp kwatae-arop woukoupeyak námp amonapok warámp-sankorop nampono. 18 Ankár maomp pourouk woukoupeyakrá kárákáreria maok, man apárok sámp-yankop nángo, maomp táp meknámp aroponk koropánkria yu kákánákia maok, tá pourou tae pári yak konámpóno. Aenámpantá, ono amo éréképá yarak i konap arop fárákápan turunkrá, ‘Yumo te onomp tárápamp pouroukám kwatae-aropan yérépenk’ ria sénanko, am fárákáp te yérépe mwanap pourou mono.”

19 Jisaso am kar wawia maok, ponankor koumteouráp aropan sérrá, “Yumo te Kwarén mér monap arop fino. Ono apaekampor yumont yak nanko, yumo onan wanonorá wuri nkea mér mwanapon? Yumwan apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp nanampon?” Aerá séri pwarará maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp mampok warámp-sankoropae.” 20 Aeránko maok, am fárákápao am táráp maonámpok warámp-sankorop napo maok, am kwatae-arop Jisasén nkea maok, am tárápan sámpá fopwaokánko, am táráp te kour me woukoupea maok, apárok sikiripea arokwapria maok, táp meknámp aroponk korop.

21 Aenko maok, Jisaso naropwarén turunkrá, “Mokope ke fek am yak námpón?” Makrá séránko maok, naropwaro sérrá, “Wokwae ankár épér morok kánanke fekampao yak námpón. 22 Kápae kare por am kwatae-aropao am tárápan sumpwi pap nae yonkwaerá, maomp

^m 9:12 Ais 53:3; Mal 4:5

pourouk woukoupeyak nánko, mao yaomwi mek pik, tá ént mek pik konámpon. Aeno amo fwap tak nae rap kwamp te, yinan aropompria yaewourampo.”²³ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Amoku támao Kwarén méria te, amo fwap kápae kare ankank tére nanapon.”ⁿ ²⁴Aeránko maok, naropwaro sérrá, “Ono te wae amo tak nanaprá mér nampao maok, onomp mér fae tákárenono. Amo onan yaewourae.”^o ²⁵Jisaso nke nánko, am koumteouráp arop wonae fik foporakorrá korop. Aenapo, mao am tárápamp pourouk woukoupeyaknám kwatae-arop táman arakrá yopor, “Amo top kor kér, woupwi kériramp kwatae-arop e! Amo am tárápamp pourouk pwarará ankár worokor pikae! Warko maomp pourou mek akwap kwapon.”²⁶ Aeránko maok, am kwatae-arop apánka waeria maok, am tárápan sámpea fopwaokria maok, wae sumpwi yak nám niampi yak. Aenko maok, arop kápae kare nkea sérrá, “Mao te wae sumpwi yakáne!”²⁷ Aerapo maok, Jisaso man yaek sámpea kakapánko maok, mao fárámpeyak.

²⁸Takia maok, Jisaso nap mek youmpánko maok, námoku éréképá yarak i konám arop námoku mwar mént yakápia man turunk, “Ae te apaeritea yino am kwatae-arop yérépe mwanám pourou mo námpon?”²⁹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Kwarén sénap fek saráp, kwatae-arop yérépe mwanapon. Ankwap mwae kup yak mono.”

Jisaso ‘Sumpwia fárám nanamp’rá ankwap por sénám kar

Matyu 17:22-23; Luk 9:44-45

³⁰⁻³¹Jisas ntia mao éréképá yarak i konám arop fárákam am némp pwarará tukupea distrik Galili mek amore mek, arop námo yak namp mérantánoria kánánkám am mek yak. Am te apae riteanápe náráp éréképá yarak i konám aropan saráp kar yénkrá farákáp naeria. Aeria maok, am fárákapan sérrá, “Nánkár Aropamp Tárápan arop fárákapamp yaek pap napo, faropea sumpwi páte napo, yininki yakeaka warko fárám naenámpo.”^p ³²Aeránko maok, am fárákapao am kar fi fwapia mér moap kwamp, apápria man turunk mono.^q

‘Wa nareki yak námpono’rá turunknap kar

Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48

³³⁻³⁴Takia pwarará, Jisas mao taun Kaperneam mek tukupria, mwaeao maok éréképá yarak i konám arop fárákam námo ou mek arop éréképá yak naenámp arop tokwae te wanonorá kánánkám sérarrá turunkuprá tukup. Takrá tukupea Kaperneam mekria am fárákapao yinke nap mek napo maok, Jisaso man turunkrá, “Yumo mwaeao sérarinap kar te apaeran sérari napon?” Aeránko pwarápaeria maok,

ⁿ 9:23 Mk 11:23 ^o 9:24 Lu 17:5 ^p 9:31 Mk 8:31 ^q 9:32 Lu 18:34

maomp kar pwarokwaprá sér mo. ³⁵ Aeapo maok, tankria am éntér-sámpramp aropan koropenkria sérrá, “Arop ankwap yépe kor yoroia meki akwap naeria námp kwamp te, mao ankár wakmwaek kar yakria, ponankor aropan yaewour naenámp tére arop yak naenámpon.”^r

³⁶ Aeritea maok, Jisaso épér morok táráp kánanke warámpea kuk papria yae yukup mek yirip fákeyakrá am fárákapan sérrá, ³⁷ “Arop onan ninikia mámake pourouráp táráp kánankeran warákárria warámp námp te, onan kor warákárria warámp námpon. Tá arop onan warákárria warámp námp te, mao te onan saráp mono. Onan sámp-kérép nánko ék namp, onomp Naropwarén kor warákárria warámp námpon.”^s

‘Arop nomwan yopor mo námp te, nomp nouroupono’rá sénámp kar
Luk 9:49-50

³⁸ Tá Jono Jisasén arakrá sér, “Tisa, yino nke nánko, arop ankárankao waráp e sériaka kwatae-arop yéréperá kérép námpao, mao te nomonámpaok yarak mo námpantá, yino man takrá tére kwaponorá taokor námpono.”^t ³⁹ Aerá séránko maok, Jisaso man sérrá, “Yumo te man taokor kwapon. Arop ankárankao onomp e sériaka kárákáre yoroia te, mao te koupour onan kwatae kar sér mono. ⁴⁰ Tá arop nomwan yopor mo námp te, nomp nouroupono.”^u ⁴¹ Aeno arop ankárankao yumwan nkea, ono te Kraisomp arop fákáre yaewour naerá ninikia, yumwan kap mek ént yink-sánk námp te, ono yumwan waeman kare kar sénampon: Mao nopok ankank kwapwe sámp naenámp te kwaporok pwar naenámp pourou mono.”

Arop ankwapamp ninik kwataerao arop ninik épérépi pap konámp kar
Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2

⁴² Jisaso warko arakrá sér, “Táte am arop épér morok táráp make niampao onan mér nánko, maomp ninik épérépi pap nánko, mao onan younkwek pwar námp te, am arop te manénkir yápare kor fek yumwi tokoroepa solwara mek sitenapo, mao tak moan mpupo. ⁴³ Aeno waráp yaerao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nánko te, amo am yae ankwap mwaekamp karámp-tákapea sirampo. Aeriaka maok, amo yae-párák yiki yak sámp nanapon. Takria amo yae énénkér sámpá yakria, amo torokwar mo i konámp yaomwi mek pik nanape. ⁴⁴ (Am némp te sáráp kánanke arop pourou mek fánámp te sumpwi mo, tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.) ⁴⁵ Aeno waráp pu korao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nánko te, amo am pu kor karámp-tákapea sirampo. Aeria maok, am pu ankárank fek saráp yiki yak sámp nanapon. Tá amo pu énénkér sámpá yak napo

^r 9:35 Mk 10:43-44; Lu 22:24 ^s 9:36-37 Jo 13:20 ^t 9:38 Nam 11:27-29 ^u 9:40 Lu 11:23

te, amwan yaomwi mek sir mwanape. ⁴⁶(Am némp te sáráp arop pourou mek fánámp te, sumpwi mo i konámpon. Tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.) ⁴⁷Tá waráp yirao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nánko te, amo ankár wurukupea sirampo. Aeria amo ankárank mwaek yi fek saráp yakria maok, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump nanapon. Tá amo yi anánkaopwe sámpá yak napo te amwan yaomwi mek sir mwanape. ⁴⁸Am némp te sáráp arop pourou mek fánámp te, sumpwi mo i konámpon. Tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.

⁴⁹Oukwe ofa mek yirir i konap te ofa yiki kukur naenámpria ni konapon. Tá taknámp, yaomwirao aropamp ninik mekamp kwatae ninikan kor wourékimpria ninik yiki kukarrá kák naenámppon. ⁵⁰Oukwe te yae-párák kare ankankono. Aeno maomp nape konámp akwapá moyak nánko te, yumo fwap mokopia napo, am oukwe warko nape naenámppono? Táte taknámp oukwe nape niamp yiráp ninik mek yak nánko maok, yumo fwap yiráp ankwapnápént yonkwae porokwe kwapwerá tankápria warákár mwanapono.”v

Jisaso yupu pwar konap ninikan sénámp kar

10 ¹Jisaso distrik Galili meknámp distrik Judia mek koroepa ént Jordan mek nkwmwaek fimwaek tápamprá yoump nánko, táte kápae kare koumteouráp arop koropeaká warko maomp wonae fik koupoukourapo maok, mao námoku i konámp ninikaok am fárákapan Kwaromp kar farákáp.

²Aenko maok, Farisi fákáre koroepa man mokopon nke mwar ritea turunkrá, “Nomp lo te yupu pwar mwanámp te ‘Fwapono’rá sénámp ni mo nie?” ³Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Moses te Juda fi yumwan apae lo sánkámpon?” ⁴Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Moses te ‘Arop yupu pwar námp kwamp te, pas kumwiaka yupuan sánkria, pwar mwanap te fwaponó’rá sérimpono.”w ⁵Aerapo maok, tá Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Táte yumo Juda fi yumokunap ninikaokrá paokop napantá am lo kumwimpono. ⁶Táte me koum sik te Kwaro ankank ponankor yoroia, tá poumou ntia yupu yoroimpon. Kwaromp Buk fek makrá sénámpon.”x ⁷Kwaro sérrá, ‘Arop yupu sámpria éntupwar naropwar pwarará maomp yupunt koump námp te, am anánkwap te waeman ankárankamp pourounono. ⁸Am anánkwap te warko anánkaopwe mono.’ Waeman ankárankamp pourou niamp kare yak nepono.’y ⁹Aenámpara, Kwaro fekarea fákápá pwatenámp yupu anánkwap te aropao poporori kwapono.”

v 9:50 Lu 14:34; Kl 4:6; 1 Te 5:13 w 10:4 Lo 24:1-4 x 10:6 Stt 1:27

y 10:7-8 Stt 2:22-24; Ef 5:31

¹⁰WakmwaeK Jisaso éréképá yárák i konámp arop fákáreráo tukupea nap mek yupu pwar konap kar warko turunk. ¹¹Mao am fárákapan sérrá, “Arop ankáránkáo yupu pwarará ankwap yupu sámp námp te, náráp yupuan kwatae ninikria, mao ankwap yupurént kokopor námpono.” ¹²Tá yupuráo poumarop pwarará akwapea ankwap nap mek tank námp te, náráp poumaropan kwatae ninikria ankwapént kokopor námpon.”

Jisaso tárápuan ourour wor-pwararimp kar
Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17

¹³Koumteouráp arop fárákap Jisaso ‘Náráp tárápuan yae papria ourour sánkano’ ria maonámpok éréképá korop. Aeapo maok, Jisaso éréképá yárák i konámp arop fárákap nkea am arop fárákapan yopor. ¹⁴Jisaso takapo nkea maok, náráp fárákapan yoporia arakrá sér, “Tárápu te numwar ononampok koropanápono, pwarenke. Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te māmá tárápu kánanke-táráp niampi yakápnap arop fárákapan maok, am mek yakáp mwanaponono. ¹⁵Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Táte arop ankwap māmake tárápu kánanke-tárápa Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yink konap niamp tak mo námp te, mao te am mek yoump naenámp pourou mo karenono.” ¹⁶Aerá séria pwarará tárápu ankákáránkára yae yukup mek fákeyakrá me korok yae paprá ourour nénk.”^a

Ankank tokwaeráp arop Jisasén turunknámp kar
Matyu 19:16-26; Luk 18:18-27

¹⁷Jisaso takia pwarará fárámprá akwap naerianánko maok, arop ankáránkáo fárakoprá koroepa kwaráp torokompria man arakrá turunk, “Kwapwe kare tisa, ono te mokopiaka yiki yaká yak sámp nanampon?” ¹⁸Aeránko maok, nopok Jisaso sérrá, “Amo te apaeria onan ‘Kwapwe kare’rá sénapon? Kwar ankáránkampáo saráp kwapwe kareno. ¹⁹Lo kar te amo wae mér napon: ‘Yumo arop tirá wouri kwapon. Yumo ankwapamp koumteou poumou tárápunt kokopori kwapon. Yumo oukuni kwapon. Yumo arop ankwap kwekárá koti kwapon. Yumo arop ankwapamp ankank kikiankiaka pouroukoup kwapon. Yumo te ankár yiráp éntupwar naropwaromp yae ankore mekria maomp karwaok saráp kipo.’”^b ²⁰Aeránko maok, am aropáo Jisasén sérrá, “Tisa, ono te wokwaek épér mo feknámpia koroepa, oukoumwan namp te waeman am loaok saráp yak nampon.” ²¹Aeránko maok, Jisaso man énoukoupia warákár tokwaeria man sérrá, “Amo ankáránkamp ankank te oukoumwan pwi mo napon. Amo akwapea waráp ankank ponankor aropan nénkea maok, am fekamp mani tia amo ankár ankank moráp aropan nénkamp. Amo

^z 10:11 1 Ko 7:10-11 ^a 10:14-15 Mt 18:2-3 ^b 10:19 Kis 20:12-17

takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapono. Amo takia pwarará, ononampaok koropampo.”^c 22 Aeránko maok, am arop am kar wawia yépe kákárápea ninik kápaeria maok, Jisasén pwarará námokuráp némpouk arákarrá akwap. Am te apae riteanápe náráp ankank kápaeran aropan nénk te monoria námpon.^d

23 Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop fákáreran énounkoupia sérrá, “Arop fárákap kápaie kare ankankráp te Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yoump naenámp te kour sir kare námpon.” 24 Aeránko maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákap maomp am kar wawia maok, kokorokor. Aeapo maok, Jisaso warko sérrá, “Tárápu! Ankank tokwaeráp arop Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump naenámp te kour-sir kare yak námpon. 25 Kamel^e tokwaerao nil me kánanke mek yoump naerianánko, fákápnámp, kounkour i konámpnámp taknámp, ankank kápaeráp aropao kor Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump naenámp te kour-sir tak námpon.” 26 Aeránko maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákap támao kokorokoria maok, námoku támao sérarrá, “Ae te takanángo te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpon?” 27 Jisas am fárákapan énounkoup karia maok, sérrá, “Arop námoku te am tak mwanap pourou mono. Kwaro mwar kápaie kare ankank fwap tak naenámp pwi námpon.”^f

28 Aeránko maok, Pita Jisasén kar ankárankamp arakrá sérrá, “Amo nkeae! Yino te kápaie kare ankank te ponankor pwarará waráp wakmwaek korop námpon.”^g 29 Tá Jisaso sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor onan, tá Kwaromp Kwapwe Kare Karan ninikria, náráp nap, ankwapnámp, antáp, éntupwar, naropwar, náráp tárápu, náráp yopwaran kor kwaporok pwarareanámp te, 30 nopok fwap warko 100 por sámp naenámp. Oukoumwan mámá ke fek yakáp nap fek Kwaro fwap kápaie kare ankank ponankor nénk nángo, manénkir ti-fákeyakápi napan kámákár akwap naenámp. Am fárákap fwap kápaie kare nap sámp, kápaie kare ankwapnámp, antápnámp, éntupwar, tárápu, tá kápaie kare yopwaran kor sámp mwanapon. Tá arop ankwap fárákapao nkwakwe make ninik kwatae nénkea napan kor, nánkár wakmwaek kor mao te yiki yakáp mwanap sámp mwanapon. 31 Kápaie kare arop fárákap oukoumwan mekia tukup nap te, nánkár te wakmwaek kar yakáp mwarea napon. Tá kápaie kare arop fárákap oukoumwan wakmwaek kar yakáp nap te, am fárákap nánkár mekia tukup mwarea napon.”

**Jisaso yinink por ‘Sumpwiaka warko fárámp nanamp’rá sénámp kar
Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34**

32 Jisas mao Jerusalem mek tukup mwaria mwaeak tukupria, Jisaso mekia akwap. Aenko mao éréképá yáarak i konámp arop fárákapao

^c 10:21 Mk 8:24 ^d 10:21-22 Mk 4:18-19 ^e 10:25 ‘Kamel’: “Juda Tére konap Ninik”
kware 46-47 fek nkeae. ^f 10:27 Lu 1:37 ^g 10:28 Mk 1:16-20; Lu 5:28

ninika waeapo maok, kourteouráp aropao maomp wakmwaek tukupria maok, apáp tirink. Tá Jisaso námoku éréképá yárák i konámp arop éntér-sámpramp warko éréképea maok, am fárákapan ‘Námwan mwanap’ ria fárákápria arakrá sér,^h 33 “Yumo wawenk! Oukoumwan te nomo Jerusalem mek tukupeanánko, arop ankárankao Aropamp Táráp warámp-santukupea pris tokwae ntia lo yénkrá fárákáp konap aropaonapok mwanapon. Aenapo, am fárákapa man kotia maok, faropea sumpwi pap mwanap kar papea ankwap firamp yaek pwar mwanapon. 34 Aenapo maok, am arop fárákáp man wouroump-séria, tá man atoprá, man faropea sumpwi páte napo maok, yininki yakea warko fárámp naenámpon.”

Jems ntiaka Jon ‘Arop tokwae yak nene’rá niniknep kar
Matyu 20:20-28

35 Sebedimp namoráp yawor Jems ntiaka Jon koropea Jisasén sérrá, “Tisa, yino amwan apae ankank sápaeria sénenko, yinan sáp te mokop nanaprá turunk reno.” 36 Aerepo maok, mao am arop yaworan sérrá, “Yumwan te apae nanampon?” 37 Am arop yaworao man sérrá, “Nánkár wakmwaek amo wae apár ponankoramp King Tokwae yaknap ke fek, amo yinan waráp sia king fek ankwap yae-párák mwaek tank naenám, tá ankwap yae-mánkwan mwaek tank naenám pia yororoí kákampo.”

38 Aerá sénepan maok, Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo te am onan turunknep kar fwapia mér mo nepon.” Aeritea maok, Jisaso am arop yaworan wounáp kar kánanke arakrá turunk, “Ae te ono oukoumwan am mek fánaerianamp kap mek te yumo fwap am mek fánenep nie? Ono oukoumwan sumpwi naeria namp te, yumo fwap taknámp sumpwi nenep nie?”ⁱ

39 Aeránko maok, am arop yaworao man sérrá, “Yino te fwap tak nenempon.”

Aerepo maok, Jisas am arop yaworan sérrá, “Tá kare, ono oukoumwan fánanamp kap te yumo kor fánenep. Tá ono oukoumwan sumpwi naeria namp te yumo kor tak nenep.”^j 40 Aeno arop onomp yae-párák mwaek tank naenám, tá yae-mánkwan mwaek tank naenám te, am te apae ono nánapnamp ankankanápe mono. Am sia te Kwar námoku nánapi pwtanám arop fárákapampono.”

41 Aeránko maok, ankwap fárákáp fére-sámprampao am turunknep kar wawia maok, Jems ntia Jonén yopor. 42 Jisaso am fárákapan koropenk ritea maok, sérrá, “Yumo te wae mér napon: Ankwap fi arop te arop poukeyakápria, náráp firan fopwaoka wae konapon. Tá arop tokwae kar yakáp nap te kourteouráp arop fárákáp ankár ‘Náráp karwaokenk’

^h 10:32 Mk 8:31; 9:31 ⁱ 10:38 Mk 14:36 ^j 10:39 Ap 12:2; Yé 1:9

ria kárákárea wae konapon. ⁴³Aeno am ninik te yumo ou mek yak naeane, mono. Yumo ou mek arop tokwae yak naeria námp kwamp te, mao te ankár ponankor aropamp tére arop yak kuno.^k ⁴⁴Arop meki akwapnámp arop tokwae yak naerámp kwamp te, mao ankár wakmwaek kar yaknámp ponankor aropamp kwaporok tére konámp arop niampi yak kuno. ⁴⁵Am te apae riteanápe, Aropamp Tárápao kor arop fárákapao náráp téreria námwan yaewour mwanapria korop mono. Mao korop námp te am fárákanap yaewouria maok, tá námokuráp pourouran faropanáponoria aropan sánkea maok, am fek táman kápae kare kounteouráp arop warko yamokwap nanampria námpon.”^l

Jisas Bartimeusomp yi fwapi papámp kar

Matyu 20:29-34; Luk 18:35-42

⁴⁶Jisas ntia am fárákap tukupea taun Jeriko mekia maok, Jeriko pwarará tukupapo maok, Jisasó éréképá yarak i konámp arop, tá kounteouráp arop ou tokwae énéni am fárákapént tukup. Aeapo maok, Timeusomp táráp Bartimeus, yi aompi yak nángo, mwae fik tankria kounteouráp arop tukup napo, am feknámp ‘Mani ankank sápenk’ ria sér i konámp. ⁴⁷Mao wa nángo, Nasaret mekamp Jisas koropánko maok, man kárákáre fek wumwi, “Jisas, Devitomp ou fekamp Táráp” e! Amo onan aropompae!”ⁿ ⁴⁸Aeránko maok, arop fárákapao man ‘Kar sér pwarae’ ria yopor. Aenapan maok, mao ankár tékén arakrá sér, “Devitomp ou fekamp Táráp e! Amo ankár onan aropompae!” ⁴⁹Aeránko maok, Jisas fokopeyakrá sérrá, ‘Man wumwi napo koropano’ránko maok, am fárákapao am yi wurumpi yaknámp aropan wumwiria maok, man sérrá, “Jisas amwan wumwiane. Amo warákárrá fárámpae.” ⁵⁰Aerapo maok, mao náráp waempyam sirarrá koupour fárámprrá Jisasnámpok akwap. Aenánko Jisasó man arakrá turunk, “Amo te ono amwan te apae aeria nape?” ⁵¹Aeránko maok, am yi wurumpi yaknámp arop támao sérrá, “Tisa, ono te yi nke nae rae.” ⁵²Aeránko maok, Jisasó man sérrá, “Fwapono. Amo wae akwapae. Waráp mér nap támao amwan fwapi pap námpon.” Aeránko maok, táte mao wae fwap nkeria maok, Jisasén éntér paprrá mwae-páraok akwap.”^o

Jisasó King niampia Jerusalem mek akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19

11 ¹⁻³Mao wae tukupea Jerusalem mek mwariaka némp Betfage ntiaka Betani mek wonae fik Oliv faonkwekria Jisasó éréképá yarak i konámp arop yaworan sérrá, “Yumomékir am nomo nkenámp

^k 10:43 Mk 9:35 ^l 10:45 1 Ti 2:5-6 ^m 10:47 Matyu 20:30 fekamp kar fi fek nkeae.

ⁿ 10:47 Mt 9:27 ^o 10:52 Mk 5:34

némpouk am fek akwapenke. Yumo akwapea am némpoukria koupour kar nke nepo, arop donki soup arop oukoumwan am fek tank moianámp tokorop tenapan, aokorop-pwararea sankorop kipo. Aenepo, yumwan arop ankárankao ‘Am apae nenepon?’ ria turunk nánko te, yumo arakrá sér kipo: “Tokwae Karao am fek tére naenámpono. Mao téreaka pwarará koupour kar warko sámp-kérép naenámpon.”⁴ Aerá séria pwarará maok, Jisas am arop yaworan sámp-kérép. ⁴ Aeria maok, am arop yaworao akwapea nke nepo, am donki soup ankárankamp nap ménki fek wonae fik apárok mwae fik tokorop tenapo maok, am táman aokorop. ⁵ Aenepo maok, arop ankwap fárákap wonae fik yakápia am arop yaworan arakrá turunk, “Yumo te apae neria am donki soup aokorop repe?” ⁶ Aerapo maok, am arop yaworao am fárákapan Jisas manénkir sérinámp kar sérepo maok, am fárákapao kor “Takenke.” ⁷ Aerapo maok, am arop yaworao donki soup warámpea Jisasonámpok koropea maok, námokuráp waempyam am donki paonkore kor fek yunkupá pwarepo maok, Jisaso am fek tank. ⁸ Aenánko maok, arop kápae karerao kor, Jisas tanknámp donki am fek pumpurékamprá akwapanoria mwaeaok náráp waempyam ankank woroprá yunk. Tá ankwap fárákapao yopwar mek mwaeakamp yao yowe karámp-tokoprá mwaeaok yunk. ⁹ Aenapo, koumteouráp arop ankwap fárákap mekia tukup nap, tá ankwap fárákap wakmwae éntér káki tukup nap, mao ponankor fáparákrá tékén arakrá sér,

“Nomo Kwarén warákár mwaro!

Am arop Kwaro námokuráp e fek sámp-kérépeanámp aropara, man ourour sánkano.

¹⁰ Nomp ounáp Devit

kápae kare aropan taokeyaknámp taknámp oukoumwan kor mámá arop nomwan taokeyak naenámpon.

Ae naenámpara,

nomo Kwaromp e narek karaok sampok mwaro.”^p

¹¹ Tá Jisaso akwapea Jerusalem mekria maok, lotu nap tokwae mek youmpea ankank ponankor énounkouprá yarak. Takia pwarará maok, yámar porokor naeria námpantá mao náráp éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapént Betani mek arári tukup.

Jisaso yao fikan ‘Tank kwapono’rá sérimp kar

Matyu 21:18-19

¹² Wokwae ankwap kumuruk Betani meknámp Jerusalem mek aok mwaria maok, Jisas mwaeaok yae-porokwe nánko maok, ¹³ nke nánko, yao fik^q panek tae morok yakánko pwae kápae kare. Aemantá maok, mao

P 11:9-10 Sng 118:25-26 **q 11:13** ‘Yao fik’: “Juda Tére konap Ninik” kware 36-37 fekamp kar ntia wunéri nkeae.

akwapea wonae fik am fek ki tank mákeanrá oupourounk námpan maok, ki ankárank tank mo kare, pwae mwar yak. Am te apaeria námpanápe, oukoumwan tank konámp ke mono. ¹⁴ Aenánko maok, Jisaso am yaoan arakrá sér, “Amo warko ki tank napo, arop fárákap am ki fár mo kareno.” Aerá séránko, mao éréképá yárák i konámp arop fárákap am takrá sénámp kar wae wa.^r

Jisaso lotu nap tokwae mek arop bisnis tére napo yérépemp kar
Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-17

¹⁵ Jisas ntia mao éréképá yárák i konámp arop fárákap tukupea Jerusalem mek, tá Jisas lotu nap tokwae mek youmprá maok, am mek bisnis térenap arop fárákap ek yéréperá kérép. Aeria ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nopok nénknap kákánarrápan, tá am arop fárákap am fek tankáprá, ant mani fek nénknap sia méntér wakárarrá souroumpour. ¹⁶ Aeria maok, mao arop ponankoran ‘Yumo nkwakwe make ankank tiaka lotu nap yár meaok paokopi kwapono’rá sér. ¹⁷ Aeritea maok, mao am fárákap yénkrá farákápria sérrá, “Kwaromp Buk fek kar arakrá sénámpono: ‘Onomp nap máte “Kápaé kare arop fi onan kar toropwap i konap nap”rá sér mwanapono.’ Aeno yumo mákiaka arop fupukrá ankank pouroukoup mwanap aropao, mek wouroumpyakáp konap apár niampi pap nape.”^s ¹⁸ Pris tokwae fákáre ntia Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop fákáre am kar wawia Jisasén farop mwanap mwae kup oupourounk. Am tak nap te apae riteanápe koumteouráp arop ponankor Jisasomp kar wa napo, kwapwe kare námpantá, táman kokorokoria napon.^t ¹⁹ Aeapo maok, kumuran Jisas námoku éréképá yárák i konámp arop fákárent Jerusalem pwarará Betani mek tukupapono.

Kwarén mér kare námp fek kar toropwapria ankank sámp naenámp kar

Matyu 21:20-22

²⁰ Wakmwaek ankwap yae fek koumounek kar Jisas ntia mao éréképá yárák i konámp arop fárákap tukupria am yao fik nkeapo maok, wae yákáre yak. Tá maomp pwae ntia arák te wae yoronkwae yak.” ²¹ Aenko maok, Pita am yao fikan Jisaso sérimpan ninikia sérrá, “Tisa, amo yipirman mámá yao fikan ‘Kwatae akwapano’rá séri nap te, oukoumwan wae yákáre yakáne!” ²² Aeránko maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo ankár Kwarén mér kárákáre kipo. ²³ Ono yumwan kare kar sér rae: Arop anánk ninik yak moria, námo am ankank fwap nke nanamponorá mér kare námp te, am arop te fwap mámá faonkweran sérrá, ‘Amo fárámp rá solwara

^r 11:14 Mk 11:20 ^s 11:17 Ais 56:7 ^t 11:18 Mk 14:1 ^u 11:20 Mk 11:14

mek far-kirékapae'rá sénánko te, mao te fwap am ninik námp niamp take pourouráp sámp naenámpon.^v ²⁴ Ae naenámpara, yumo ankank sámp mwaria, fwap sámp mwanámpon ninikria, Kwarén kar toropwap nap te, yumo waeman sénap niamp take pourouráp sámp mwanapon.”^w

²⁵ Yumo Kwarén kar toropwap nae nap kwamp te, arop ankwapao yumwan kwatae ninikianánko, yumo mao amwan kwatae niniki námp ninik nap kwamp te, yumo maomp kwatae ninik nik mo pwar kipo. Am takia pwarapo, yiráp Naropwar Kwar yámar mek yak námp waráp ninik kwataeran kor nik mo pwar naenámpon.^x ²⁶ Aeno yumo am aropao yumwaninámp kwatae ninik nik mo pwar moia napo te, Naropwar Kwar yámar mek yak námp mao te yiráp kwatae ninikan kor sámp-sir mo naerámpon.

Jisasén ‘Amwan wa kárakáre sánk námpono?’rá turunknap kar
Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8

²⁷ Jisasomp fákáre warko tukupea Jerusalem mek napo maok, Jisaso akwapea lotu nap tokwae yár mek yáarak nánko maok, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá Juda fi taokeyakáp i konap arop makia maonámpok korop. ²⁸ Aeria maok, mao lotu nap tokwae mek bisnis térenap arop yéréperá kérépámpan ninikrá man turunkrá, “Amwan te wa kárakáre sánkrá, takrá téreaerianánko tére napon? Amo am kárakáre te maokamp sámpea, am fek tére napon?”^y

²⁹ Jisaso am arop fákáreran sérrá, “Ono kor yumwan ankwap ankank ankárank turunk nae nae. Táte yumo ono turunknap kar pwarokwaprá sénapo maok, nopok ono kor am kárakáre wa sáp námp yumwan fwap sénanampon. ³⁰ Wokwaek Jono arop ént mek nérrá kák námp te yumo ninik nap te, am te Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie? Yumo onan sérenke.”

³¹ Aeránko maok, am fárakapao námoku kok sérarrá maok, arakrá sér, “Táte nomo ‘Kwaromp ankank’rá sénánko te, nomwan ‘Ae te yumo apaerá man mér mo napon?’rá sénaeane. ³² Táte nomo ‘Aropamp ankankono’rá sénánko te am kar te pwi mono.” Am takrá sénap te apae riteanápe waeman arop ponankor ‘Jon te profet kare’rá sénapantá, apápria napon.”^z ³³ Ae nap kwamp maok, Jisasomp kar pwarokwaprá sérrá maok, “Mono. Yino te mér mono.” Aerá sérapo maok, Jisas kor am fárakapan sérrá, “Ono kor am kárakáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te yumwan sér mono.”

Kwataenap arop wain yopwar taokeyakápnap wounáp kar

12 ¹ Jisaso Juda fi mekamp arop nununkwiramp ninikan wounáprá arakrá sér, “Arop ankárankao wainampor yopwar yimpea,

^v 11:23 Lu 17:6 ^w 11:24 Mt 7:7; Jo 14:13-14 ^x 11:25 Mt 6:14-15 ^y 11:28 Jo 2:18

^z 11:32 Mt 21:46

farmaea pwar. Aea maok, yumwi youkoupea wain ki sokwap mwanap tang yoroi pwar. Tá am yopwarantá yérék naenám̄p aropampor nap tia pwar. Aea maok, am yopwar te am mek térerá mani sámp mwarianap aropamp yaek pwarará, mao námoku te akwapea panek ankwap némpouk yak. ² Akwapá yakea maok, wae wain ki yápaenám̄p ke fek wain ki, námwan ankwapmwaek sápanáponoria náráp tére arop am wain yopwar taokeyakápn̄ap aropaonapok sámp-kérép nánko, akwap. ³ Akwapea maok, am yopwar taokeyakápn̄ap arop fárákapapok sámp-kérép nánko, am fárákapao man sámpá fukia kwaporok yérépe sámp-kérép. ⁴ Aeapo maok, tá am yopwar naropwar tére konám̄p arop ankwap sámp-kérép nánko, akwap nánko, man me korok porokwapea pwarápaē sánk. ⁵ Aeapo warko ankwap tére arop sámp-kérépánko maok, man kor fukia sumpwi pap. Aeapo, warko kápaē kare tére arop tirá kérép námpan maok, am arop fárákapao ankwap fárákap párák fupukria, ankwap fárákap wae fupukrá yákáre kák. ⁶ Takia pwar napo maok, arop ankárank kare mwar yak. Am arop te mao warákár kare konám̄p námokuráp tárápono. Aenámpan maok, wakmwaek kar am táráp sámp-kérép naeria sérrá, ‘Am fárákap te fwap onomp tárápamp kar wa mwanapono.’ Aeria sámp-kérép nánko, am yopwar taokeyakápn̄ap aropaonapok akwap. ⁷ Aenámpan maok, am yopwar mek térenap arop fárákapao man nkeaka námoku ou mek kar arakrá sérarapon, ‘Mámá arop máte naropwaromp weri mek yakria ankank ponankor wakmwaek ti naeria námpono. Nomo koupour man kor sámp-wouroump mwaro. Nomoku má yopwar má ankár sámp mwanámpono.’ ⁸ Aeria maok, man sámpá fukia maomp yákáre te yopwar farmae younkwek sitenapono.”^a

⁹ Am wounáp kar séria pwarará, Jisas kounteouráp aropan turunkrá, “Am yopwar naropwar koropea te apae naenám̄pon? Mao koropea te, am yopwar mek térenap arop fárákapan tirá wouria pwarará, am yopwar arop ankwap fárákapan sánk nae-nám̄pon.

¹⁰ Ae te yumo Kwaromp kumwi kánanke te nkea farákáp moi napon? Am te arakrá sénám̄pon:

‘Am yumwi te térenap aropao kwataenoria pap napon.

Aeno oukoumwan te, mao nap sámp-fákeyak konám̄p nap kouprér niampon.

¹¹ Tokwae Karao námokuianánko, mámá ankank korop nám̄p te, yino nke nánko, am te kwapwe kare nám̄pon.”^b

¹² Aenánko, am arop nununkwi fákáre Jisaso am wounáp kar sénám̄p te, waeman yinan táman sénám̄ponrá mér. Aeria maok, Jisasén sámp

^a 12:8 Hi 13:12 ^b 12:10-11 Sng 118:22-23; 1 Pi 2:6-8

mwaria napao maok, kounteuráp aropan apáp ap kwamp maok, pwarará tukupap.

Jisasén ‘Sisarén takis sánk mwanámp ni mo nie?’rá turunknap kar
Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26

¹³⁻¹⁴ Aeria maok, Farisi ankwap fárákap, tá Herotént yakáp konap arop ankwap fárákap tukupea maok, Jisasén, mokoprá séran wawia man kot mwar ritea poupwekáprá sérrá, “Tisa, yino te wae mérono, amo te aropan apáp mo, ankár kare kar saráp sér i konapono. Amo te ankárankamp pourouráp ninik fek ponankor aropan tére konapon. Aeno amo nik nap te mokopono? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap Sisarén takis sánk mwanapono’rá sénámp ni mo nie?”

¹⁵ Aenapan maok, Jisas te am fárákapamp poupwekámp ninik te wae mérámp kwamp maok, am fárákapán sér, “Ae te yumo te onan apaerá kwekár napon? Mani náparamp sankorop napo, ono nke nae.” ¹⁶ Aeránko, am fárákapao mani náparamp sankoroepa sánkapo, mao am fárákapán turunk, “Mámá wunéri tá e máte wampono?” Aeránko maok, am fákáreráo sérrá, “Am te Sisarompono.” ¹⁷ Tá nopok Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sér “Tá Sisaromp te Sisar námokuráp sánk kip, tá Kwaromp te Kwar námokuráp sánk kip.” Aeránko maok, am fárákapao maomp kar wawia kokorokor.^c

Jisasén arop sumpwiaka warko fárámp konap turunknap kar
Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40

¹⁸ Warko Sadyusi ankwap fárákapao, arop sumpwi nap te warko fárámp monorá mér i konap kwamp, koroepa Jisasén arakrá turunk,^d ¹⁹ “Tisa, Moseso kar ankwap kumwia nomwan arakrá sér, ‘Arop ankárankao táráp mo námpao sumpwi nánko, tá yupu mwar yak nánko te, nánaerao sámpeanánko, am yupu tárápu tianánko, naerao yaknám wéri mek yak nánko, am fi tomore mo naenámpon.’” ²⁰ Amo am kar fwap mérapo te, yino amwan ankwap kar turunk mwaro: Tá fákánek mwearo yakáp nap kwamp te, nae-tárápao yupu sámpea táráp sámp moitea sumpwi nánko, ²¹ tá warko nánaerao sámp. Sámpea tanknám, táráp sámp moia sumpwi nánko, warko am nánaerao kor taknám tak. ²² Takrá akwapea am fákánek mwearo am ponankor am yupu sámpea táráp sámp moiaka, ponankor faokaria napo te, wakmwaek yupurao kor taknám sumpwi. ²³ Amo te wae mér, am fákánek aropamp yupu te am ankárankamp támaono. Tá nánkár wakmwaek kor sumpwinap arop fárámpnap ke fek am yupu te wamp yupu yak naenámpon?”

²⁴ Aerapo maok, Jisaso am fákárerán sérrá, “Yumo te Kwaromp Buk fekamp kar fwapia mér mo napon. Tá Kwaromp kárákárerán kor taknám fwapia mér moria maok, yumo épérép kar sérarapon. ²⁵ Nánkár

^c 12:17 Ro 13:7 ^d 12:18 Ap 23:8 ^e 12:19 Lo 25:5

sumpwinap arop apár me meknámp warko ferámpnap ke fek te yupu sámp mono. Kwaromp yámar mekamp ensel fákárerao yakáp napnámp taknámp yakáp mwanapon.

²⁶ Aeno māmá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar te, yumo Mosesomp buk fekamp kar yao kánanke mek yaomwirao yurunk námpao maok, yao fár mo námp te yumo nkerá farákáp moi napon? Am farákápnámp kar te Kwaro Mosesén sérrá, ‘Ono te waráp wokwaekamp appeyaenáp Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwarono.’^f ²⁷ Kwar te sumpwinap aropamp Kwaranápe mono. Am Kwar te yiki yakápnap aropamp Kwarono. Aenámpan maok, yumo te épérép kare kar sénapon!”

Kwaromp lo mek tokwae kari yaknámp loan sénámp kar

Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28

²⁸ Lo yénkrá farákáp konámp arop ankárank koropea wa nánko, am arop farákapao Jisasént kar yorowarrá yakáp. Aenapo Jisas nopok yae-párak kare kar fek am fákáreran sérámpantá maok, mao Jisasén turunk, “Apae lorao tokwae kari yakria ponankor loan kámákár akwap námpon?” ²⁹ Aeránko Jisaso am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Lo tokwae kari yak námp te aránon: ‘Israel, yumo wawenk. Tokwae Kar te nomp Kwar Tokwae ankárankamp támaono.’^g ³⁰ Yumo ankár yiráp yonkwae kare ponankor, yiráp waemp ponankor, yiráp ninik ponankor, tá yiráp kárakáre ponankor fek Kwarén warákár tokwae kipo.’ ³¹ Lo anánk te ará: ‘Amo ankár waráp firáp aropan warákár nap te, amokuráp pourouran warákár konapnámp taknámpampo.’ Lo ankwap te am anánkaopwe man kámákár akwap mono.”^h

³² Aeránko maok, am lo mérnámp arop Jisasén sérrá, “Tisa, amo sénap kar te kwapwe kareno. Tá amo kare sénapon, Tokwae Kar ankárankampao saráp Kwarono. Ankwap kwar yak mono. ³³ Aeno nomo te ankár nomp yonkwae kare ponankor, nomp ninik ponankor, tá nomp kárakáre ponankor fek man warákár kare mwanámpon. Tá nomo ankár námoku warákár konámpnámp taknámp arop ankwap farákapan kor taknámp rá warákár mwanámpon. Am lo anánkaopwe támao ampaok nánko te, am ninik támao ponankor ofa yaomwi mek yankap, tá ponankor nkwakwe make ofaran kámákár akwap námpon.”ⁱ

³⁴ Jisas am kar wa nánko maok, arop mér kwapwenámp aropamp kar niamp nánko maok, Jisaso man arakrá sér, “Amo te Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te panek yak mo napon.” Aeránko maok, arop ponankor te apápria, Jisasén kar ankwap turunk mono.

^f 12:26 Kis 3:2-6 ^g 12:29 Lo 6:4-5 ^h 12:31 Wkp 19:18; Ro 13:9-10; Ga 5:14

ⁱ 12:33 Hos 6:6

‘Krais te wanono’rá turunknámp kar*Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44*

³⁵ Jisaso lotu nap tokwae mek yakriaka kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp. Aeriaka mao arakrá turunk, “Lo yénkrá farákáp konap arop te mokopia ‘Krais te Devitomp táráp’rá sénapon? ³⁶ Tá wokwaek kar Yiki Kor Spiritao Devitén ninik sánk nánko, Devit námoku sérrá:

“Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sér,

“Amo onomp yae-párák mwaek tankrá akwapea napo,
waráp yopor arop waráp yae ankore mek kák tenanko,
yakáp mwanapon.” ^j

³⁷ Devit námoku am aropan ‘Náráp Tokwae Kar’rá sénámp te, mokopia am arop warko Devitomp fi mekamp yak naenámpom?” (Jisaso am kar séránko maok, kápae kare kounteouráp arop maomp kar wawia warákár.)

Lo mérnáp aropamp ninik kwatae*Matyu 23:1-12; Luk 11:43; 20:45-47*

³⁸ Tá Jisaso am fárákapan kar yénkrá farákápria arakrá sér, “Yumo te lo mérnáp arop fárákapan fwapiaka mér kip. Am fárákap te waempyam éri képeria paokop mwar kar i konapono. Tá koupoukour nap fek kounteouráp aropao, námwan ‘Gude’rá sérenk kar i konapono. ³⁹ Am fárákap te lotu nap mek arop nke nap fek mekok tankáp mwar kar i konapon. Aeria maok, fir tokwae fánap fek kor mér arop tank konap sia fek tankáp mwar kar i konapon. ⁴⁰ Am fárákap te kae kounteouran poupwékáprá tukupea, wakmwaek maomp ankank ti konapono. Am ninik yak námpan maok, kwekárrá kar toropwap éri konapono. Nánkár kot mwanap ke fek am fárákap touwe tokwae kwatae sámp mwanapon.”

Ankank moráp yupurao Kwarén ofa sánkámp kar*Luk 21:1-4*

⁴¹ Jisaso ankwap ke fek lotu nap tokwae mek koropea mani kák konap bokis tokwae páte nap fek am wonae fik tankrá nke nánko maok, kounteouráp arop am mek mani sir. Mani kápae kareráp aropao bokis mek mani kápae kare épér. ⁴² Táte ankank moráp kae yupu ankwap koropea mani kánanke wan toea niamp anánkamp am mek sir. ⁴³ Aenko Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan koropenk ritea maok, am fárákapan sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Mámá ankank moráp kae yupu máte mao mani tokwaeráp kounteouráp arop sinap mani kámákarea yoporop mani tokwae sinámpom.” ^k ⁴⁴ Mámá

^j 12:36 Sng 110:1; Ap 2:34-35 ^k 12:43 2 Ko 8:12

ponankor kourmteouráp arop te mani kápae kare tank nánko, aopwek kánanke ankwapmwaek saráp bokis mek sinaponono. Aeno táte am yupu te mani mo námpara, fir sámpá fánaenámpao kor tank mono, am kánanke táman mwar ponankor sirari námpon.”

‘Lotu nap tokwae nánkár kwatae akwap naean’rá sénámp kar

13 ¹Jisaso lotu nap tokwae pwarará akwap nánko maok, mao éréképá yarak i konámp arop ankwap ankárankao sérrá, “Tisa, am yumwi nununkwi kwapwe nkeae. Tá nap kokwapwe nko nkeae.” ²Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo nap nununkwi kwapwe táman nke rape? Nánkár wakmwaek te, arop fárákapao, yumwi ankwap yumuntuk taki tankanoria pwar mono. Arop fárákapao am te ponankor momontokoria apárok sir mwanapon.”^l

‘Kápae kare touwe korop naean’rá sénámp kar

Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19

³Jisaso Oliv faonkwek tankria nke nánko, lotu nap tokwae nkwampok yak. Tá Pita, Jems, Jon, Andru, am yiworaopwerao saráp tukupea man turunkrá, ⁴“Amo yinan sérae: Mam ke fek am ankank korop naenámpon? Apaeraomékir korop nánko, nkea am ankank korop naenámp te wae wonae fikeanrá mér mwanámpon?”

⁵Aerá turunkapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo te fwapia mér kip! Takria arop ankárank yumwan kwekár naeane. ⁶Kápae kare aropao koropeaka onomp eran ‘Ono támao nae.’ Makrá sér mwanape. Aeriaka kápae kare kourmteouráp aropan kwekár mwanape.”^m ⁷Nánkár yumo wa napo, ‘Yorowar koropán’rá sér, tá panekamp yorowar kar sérarrá korop. Aenapo kor, táman wawia korokop kwaponono. Am ankank te waeman korop naenámpan maok, má apár pwar naenámp yae te oukourmwan sikono. ⁸Arop ankwap firao ankwap-ankwap firént yorowar. Tá ankwap kingomp firao ankwap kingomp firént yorowar mwanap. Ankwap apárok némp yérur korop nánko, táte ankwap apárok yae-porokwe tokwae korop naenámpon. Am ankank koropánk námp te yupurao táráp fárákap naeria manénkir touwe sámp konámp niamp take koropánk naenámpon.

⁹Am ke fek te yumoku támao fwapia mér kip. Yumwan ankwap fárákapao náráp lotu nap mekamp kaunsilonámpok santukupá kot mwanape. Aeria maok, yumwan lotu nap mek porokwap mwanap. Yumo onont paokop napara, arop yumwan éréképá tukupea gavman fákáre, tá king fákáre nke nap fek párapok napo te, yumo te onomp kar am fárákapan fwap farákáp mwanapon. ¹⁰Nánkár ponankor arop fi ankár

^l 13:2 Lu 19:44 ^m 13:6 Mk 13:21-22; 1 Jo 2:18

Kwapwe Kare Kar farákáp napo, wawia napo, apár pwar naenámpon.ⁿ
¹¹ Yumwan sámpá yarokwapea santukupea kot napo, yumo apápria, yino apae kar sér mwareanrá niniki kwapono. Ponankor kar te Kwaro yumwan nénk nánko, am ke fek táman yumo ankár farákáp mwanapono. Am te apae riteanápe yumoku saráp kar farákáp mono. Yiki Kor Spiritao am kar yumwan sánk naenámpon. ¹² Tá arop náráp nánaeran arop outiri nánko, man foupouri pap. Tá naropwaryaenápo kuri náráp tárápuan taknámp mwanapon. Tá táráp ankwapao kor éntupwar naropwarén yoporia arop outiri napo, foupouri pap mwanapon. ¹³ Tá yumo onont paokop napara, arop ponankor te yumwan kokwarok mwarea napon. Aeno aropao kárakáre yakrá akwapea, pwarnámp yae feknámp te Kwaro man warko warámp naenámpon.”^{o p}

Kwatae kare ankank wakmwaek korop naenámp kar

Matyu 24:15-28; Luk 17:23-24

¹⁴ Jisaso warko sérrá, “Yumo nke napo, kwatae kare ankank Kwaromp yiki kor taun mek fokopeyak naeane. (Arop māmá kar nkerá farákáp námp kwamp te, ankár fwapia ninik kuno.) Am ke fek te kounteouráp arop Judia apár mek yakáp nap te ankár pirikimpea faonkwek pok mwanapon.”^q ¹⁵ Táte arop naepik yakeanámp te warko nap mek youmpeaka náráp ankank sámp mono. ¹⁶ Tá arop yopwar mek yak námp te, arákarrá akwapea náráp nap mekamp waempyam sámp mono. ¹⁷ Am ke fek te kounteou arop yareráp, tá yupu-táráp mom wurump nap te koupoutáráp nape! Mao te pirikimpea foporakorrá tukup mwanap kour-sir napon. ¹⁸ Yumo te am kwatae ankank te námpare korop konámp ke fek koropantáno, Kwarén kar toropwap kipo. ¹⁹ Am ke fek te yoporop touwe tokwae kar korop naenámpon. Wokwaek Kwaro kápae kare ankank yoro námp fekia koropea, oukoumwan námp te take pourouráp touwe tokwae korop moimpon. Tá nánkár wakmwaek kor warko take pourouráp touwe tokwae korop mo naenámpon.”^r ²⁰ Táte Tokwae Karao am touwe tokwae korop naenámp ke fek fae ták-pwar moianámp te, kounteouráp arop ponankor wour mwanapono. Ae mwanapan maok, mao námoku nánkárápnámp aropan ninik námp kwamp, am ke fae ták-pwara námpon.

²¹ Am ke fek arop ankárankao yumwan sérrá, ‘Yumo nkenke! Krais máyakáne!’ Tá ankwapao sérrá, ‘Yumo nkenke! Nkoyakáne!’ Aerá sénánko te, yumo te maomp kar wawi kwapono. ²² Aeno arop ankwap fárakapao koropea yumwan kwekarrá sérrá, ‘Ono te Kraisono.’ Tá ankwap kar sérrá, ‘Ono profetono.’ Aeriaka kárakáre yororoiaka ankwap

ⁿ 13:10 Mt 28:19 ^o 13:13 Jo 15:18-21 ^p 13:9-13 Mt 10:17-20 ^q 13:14 Dan 11:31
^r 13:19 Dan 12:1

pourouráp ankankan kor tére mwanape. Ono waeman kare kar sér rae: Koumteouráp arop Kwaro náráponoria nánkáráp námp te, am taknap arop fárákap támao fwap man poupwekáp mwarea napon.^s 23 Ae mwarea napara, yumo te fwapia mér kip. Ono waeman yumwan kápae kare ankank korop naenámp séri nampono.”

Nánkár wakmwaek Aropamp Táráp kare korop naenámp kar

Matyu 24:29-31; Luk 21:25-30

24 Jisaso warko sérrá, “Nánkár am touwe tokwae am akwap tenánko, yámar kirikip nánko, yunk warko yokor mo. 25 Tá yámar mekamp térme ponankor mukarrá ékrink naenámpmon. Yámar mekamp kárákáre kor ankankao kor wuwia wae naenámpmon.^t 26 Aenánko, am ke fek táman Aropamp Táráp kouwme mek tankria kárákáre tokwae ntia maomp wae mént ék nánko, arop nke mwanapon.^u 27 Am ke fek táman mao ensel fákáre tirá kérép nánko, ékiaka apár yarápae pwar námp fek tukupea, Kwaro nánkárápnámp arop fárákap koupoukarea, ponankor am fi érékép mwanapon.”^v

‘Yao fikan nkea mér kip’rá sénámp kar

Matyu 24:32-35; Luk 21:30-33

28 Jisaso warko sérrá, “Yumo te yao fikan nkea mér sámp mwanapon. Maomp yowe kor ént féki yak námp te, pwae wourékam arokwe nánko, am te kwapwe naenámp kenono. 29 Taknámp nánkár wakmwaek kor yumo nke napo, am ankank kwatae koropánk nánko te, yumo am táman mér kip. Aropamp Táráp korop naenámp yae wae wonae fik ménki fek yak námpon. 30 Ono waeman yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp koumteouráp arop oukoumwan sumpwi mo, yiki yakápria, mámá ankank ponankor korop nánko, nke mwanapon.^w 31 Tá yámar ntiaka apár máte akwapá pwar naenámpmon. Aeno onomp kar máte pwar mono.”

‘Arop ankwap am ankank korop naenámp yae mér mono’rá sénámp kar

Matyu 24:36-44; Luk 21:34-38

32 Jisaso warko arakrá sér, “Tá arop ankwap am ankank korop naenámp ke ntia yae te mér mono. Onomp Naropwar námoku saráp am mér námpon.^x

33 Yumo te fwapia mér fek yérékrá yakáp kip. Am te apae riteanápe, am te mae ke fek korop naenámpaoean yumo mér mono.^y 34 Am te

^s 13:22 2 Te 2:9; Yé 13:13 ^t 13:24-25 2 Pi 3:10; Yé 6:12-13 ^u 13:26 Mt 26:64

^v 13:27 1 Te 4:16-17 ^w 13:30 Mámá yére 30 fek yaknámp kar te yére 24-27 fek pwarnámp karan sénámpmon. ^x 13:32 Ap 1:7 ^y 13:33 Mt 25:13

arak námpon: Arop ankárankao náráp nap pwatea akwap naeria, maomp tére konap arop ankákárankan arakrá kar toropwap: Náráp nap mekamp ankank má fwapia taokeyakáp kipria maok, arop ménki fek taokeyak konámp aropan, ‘Amo yérékrá yakamp’rá séríteá akwap konámp niampon. ³⁵ Mak ri konámpnám taknámp fwapia yérékrá yakáp kip: Yumo te mér mo mam ke fek am nap nouroup korop naenám te, kumuran korop ni, táte kumuruk korop ni, tá kom fárámp nánko korop ni, tá koumounek kar korop nie, am te yumo mér mono. ³⁶ Takria mao koupour koropria yumo pamp nap nkeantáno.^z ³⁷ Mámá kar ono yumwan farákáp namp máte koumteuráp arop ponankoran sénampono: Yumo fwapia yérékria yakáp kip.”

Jisasén farop mwaria kar papnap kar

14 ¹ Wakmwaek anánki yakea maok, Pasova Yae Tokwae ntiaka Pan Yis Moráp Fári konap Yae korop naenám yae tank nánko maok, pris tokwae fákáre, táte lo yénkrá farákáp konap arop fákáreráo sérrá, “Nomo te mokopiaka Jisasén poupwékápia kánánkámp sámpeaka foupouri pap mwaro?”^a ² Am fárákapao sérrá, “Nomo lotu i konap yae tokwae fek te am ankank tak mono. Takria koumteuráp arop nkea kokorokorra nomwan yorowar mwanape.

Yupurao Jisasomp me korok sanda kwarákarimp kar

Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8

³ Am ke fek te Jisaso Betani mek akwapea, wokwaek lepra touwe sámpá yakámp arop Saimonomp nap mek tank. Mao fánaeria tank nánko maok, yupu ankárank korop. Mao te yumwi fekamp botol kwapwe kare am te nánákáre kwapwe konámp sanda mani tokwae fekamp, am botol nás kor ták-pwararea maok, Jisasomp me korok am sanda kwarákár. ⁴ Aenánko maok, arop ankwap fárákap yakáp nap man nkea kokwarokria maok, námoku kok arakrá sérar, “Apaeritea mao am sanda kwaporok kwarákarrá pwar námpon? ⁵ Tá nomo arop sánk nánko sámpriaka 300 mani silva sáp napo, tá ankank monap aropan sánk mwanámp tene!” Makrá séria maok, am yupuran yopor. ⁶ Aerapo maok, Jisas am fárákapán sérrá, “Yumo am yupu numwar takano pwareнке. Apaerá yumo man ninik kápae sánk rape? Mao te onan kwapwe kare ninik námpon. ⁷ Nánkár am ankank monap arop fárákap te yumont kápae kare por yakáp napo, yumo am fárákapán yaewour saráp yakáp mwaria te tak mwanapon. Aeno ono te yumont kápae kare por yak mono. ⁸ Ankank mámá yupuai námp te fwap tak naenám pwi nánko námpon. Ono oukoumwan sumpwi mo nanko, mao onomp pourouk

^z 13:35-36 Lu 12:37-38 ^a 14:1 Kis 12:1-27; Mk 10:32-34

sanda kwarákárámp te onomp pourou apár me mek pap mwanap nánap námpon.^b ⁹Ono yumwan waeman kare sénampon: Ponankor apár mekmwaek tukuprá Kwapwe Kare Kar farákápría māmá yupuaoinámp ankank máman kor méntér sérar napo, arop farákámp man ninik mwanapon.”

Judas pris tokwae fákárean ‘Jisas yiráp yaek pap nanae’rá sérímp kar
Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6; Jon 11:45-54

¹⁰Am ke fek mént paokop i konap arop éntér-sámpramp ou mekamp Judas Iskariot mao pris tokwae fákáreaonapok Jisasén am farákapamp yaek pap naenámp kar akwapá sérar. ¹¹Aenko am farákapao am wawia maok, warákáránkria maok, am farákapao man sérrá, “Amwan mani ankwapmwaek sánk mwanámpon.” Aerapo maok, Judaso am aropamp yaek sánk naenámp mwae kup oupourounkimpon.

Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fákárerént Pasova fáriap
kar

Matyu 26:17-25; Luk 22:7-13

¹²Yis Moráp Pan Fépér i konap Yae ankárank korop nánko, Kwaro Israel firan yaewouránko fwapi yakápiap ke ninikrá fári konap sipsip morok faopornap ke. Aenánko maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreráo Jisasén turunkrá, “Amo ninik nap te, yino te maok tukupea am Pasova fir nánap mwanámpon?”^c ¹³Aerapo maok, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop anánkaopweran tirá kérépria arakrá sér, “Yumo akwapea Jerusalem mek nepo, arop ankárank sospen mek ént yinkipea koropea^d mwaeak yumwan kikip nánko te, yumo man éntér papea akwap kipo. ¹⁴Aenepo maok, akwapea nap mek yoump nánko, yumo nap naropwarén turunkrá arakrá sér kip: ‘Tisa sérrá, “Onoku éréképá yarak i konamp fákárerént Pasova fánanamp nap aokore te maen?”’rá séri námpon.’ ¹⁵Aerá sénepo maok, yumwan nap aokore tokwae narekamp yénkép nánko maok, am mek te tankáp i konap ankank wae nánapi tank námpon. Yumo am mek fir nánap kipo.” ¹⁶Aeránko maok, am arop yaworao akwapea am taun mek Jisaso sérimpaok nkea maok, am mek fir nánap.

¹⁷Kumuran Jisas námoku éréképá yarak i konámp arop éréképea mént korop. ¹⁸Aeaka am farákámp fépérrá tankáprá maok, Jisaso sérrá, “Ono te yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo ou mekamp arop ankárankamp onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.”^e ¹⁹Aeránko maok, am námoku éréképá yarak

^b 14:8 Jo 19:40 ^c 14:12 Kis 12:6,14-20 ^d 14:13 Arop ankárank sospen mek ént yinkipea korop námpon te, sospen mek ént yinkipá me korok papá samp te koumteouramp térean maok, youén Jisas sérínámp kar arop yaworao wuri nke nenepan ninámpon.

^e 14:18 Sng 41:9

i konámp arop fárákap támao yonkwae touweria maok, man ankákárankrá turunkup, 'Áe te amo onan sérrí kwapon'rá sér. ²⁰ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, "Am arop te yumo éntér-sámpramp ou mekamp ankáránkamp pan sámpea onont dis mekamp sup mek anámpea fánámp támaono. ²¹ Kare, Aropamp Táráp te Kwaromp Buk fek sénámp niamp ankár takrá sumpwi naenámp. Aeno am arop Aropamp Tárápan yopor aropamp yaek papnámp aropao maok koupouteane! Man éntupwaro fárákap te wampwe mpupo!"

Jisas Komunion sámpea mwanap yénképámp kar
Matyu 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25

²² Am fárákapao fir fépérrá tankápapo maok, Jisaso pan ankáránk sámpea Kwarén 'Aesio'rá séria maok, fékéria am fárákapan nénkria sérrá, "Máte onomp pourouno. Má sámpea fárenke." ²³ Aeaka warko wain éntáp kap sámpría Kwarén 'Aesio'rá séria maok, am fárákapan nénkria maok, ²⁴ am fárákapan sérrá, "Máte onomp yiri yumont kontrak wourékam yoro nampon. Ono kápae kare koumteouráp aropan yaewourria kwarákár nanampon.^f ²⁵ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Ono te warko wain fár morá akwapea, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek wourékam wain ént fánanampon."

²⁶ Takia pwarará, am fárákapao tár kar ankáránk sámpea pwarará maok, taun pwarará Oliv faonkwek pok.

Jisaso Pitan 'Námwan pwar nanap'rá sérímp kar
Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 6:36-38

²⁷ Jisaso am fárákapan sérrá, "Yumo ponankor te onan mérnáp pwararea pirikimp mwarea napon. Kwaromp Buk fek am táman sérrá, 'Ono sipsip taokeyak konámp arop porokwap pap nanko, maomp sipsip pirikimp mwanapon.^g ²⁸ Aeno ono te warko fárámpea yiki yakria, ononkir yumwan mekia Galili mek akwap nanampon."^h ²⁹ Pita sérrá, "Arop ankwap fárákap amwan pwarará pirikimp napo kor, wampweno. Ono mwar amwan pwar nanamp mono." ³⁰ Tá Jisaso man sérrá, "Ono amwan kare sér rae: Oukoumwan kumuruk kakaruk oukoumwan anánk por aráp mo nánko, amo yinink por 'Ono te man mér mono'rá sénanampon."ⁱ ³¹ Aerámpan maok, Pita ankár kar kárákáre fek sérrá, "Wampweno! Ono ankár amont sumpwi naeria te, ono amwan 'Mér mo namp'rá sér mo kareno!" Tá mént paokop i konap arop ponankor takrá sérar.

Jisaso Getsemani yopwar mek Kwarén kar toropwapimp kar
Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46

³² Aea maok, am fárákapao tukupea oliv pékri Getsemani mekria maok, Jisaso námoku éréképea yára kinámp arop fárákapan sérrá, "Yumo mapek

^f 14:24 Kis 24:8; 1 Ko 10:6; Jo 6:54-56 ^g 14:27 Jo 16:32; Sek 13:7 ^h 14:28 Mk 16:7
ⁱ 14:30 Mk 14:66-72

yakápenke. Ono akwapea Kwarén kar toropwap nae.”³³ Aeritea maok, Pita, Jems, Jon man éréképea am yininkaopwe támao mént tukup. Aeapo maok, Jisaso náráp pourouk korop naenámp touwe tokwae wakmwaeak sámp naenámpan yonkwae sakápria yonkwae touwea wae.³⁴ Aeria maok, mao am fárákapan sérrá, “Ono yonkwae touwea waeria, wae sumpwi nanamp pourouiane. Yumo mapek yakáprá yérékenke.”^j ³⁵ Aeria mao yoump tae morokria mao éntér mwaeknámp apárok piká párákapea Kwarén kar toropwapria sérrá, “Amo onan korop naenámp ankank kwatae kwe-pwar nanap mwae kup yak nánko te, fwap kwe-pwar nanapon.”^k ³⁶ Aeritea maok, mao sérrá, “Ayao! Amo te ponankor ankank fwap tére nanapono. Aeno ono nik namp te, ono sámp nanamp touwe sámp-siraeria nampnan maok, wampweno. Amo ankár amokuráp ninikaokampo.”^l

³⁷ Takia maok, warko akwapea am yininkaopwean nke nánko, pampi yakáp. Aenapo, mao Pitan arakrá turunk, “Saimon, amo te amp rape? Amo ankárankamp ke fek saráp yérékrá yak nanap pourou mo nie?” ³⁸ Yumo ankár yérékria Kwarén kar toropwaprá yakápenke. Yumo am ankank korop nánko, pirikimp mwanape. Ninik te wae am tére naeria warákár námpan maok, pourourao kárákáre mono.”

³⁹ Warko akwapea manénkiri námpnámp taknámp Kwarén kar toropwap. ⁴⁰ Aea maok, warko arákarrá koropea námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákapan nke nánko maok, pampi yakáp. Am te apae riteanápe, am fárákapamp yi te ouwipi kápae. Aeapara, mao am fárákapan kékéménk námp fek te, am kar pwarokwaprá sér mwanap te mér mo napara, sér moiapon.

⁴¹ Jisas warko yininkan akwapeaka koropea am fárákapan sérrá, “Yumo te oukoumwan pampria anepér rape? Wae támaono. Fápárampea nkenke! Oukoumwan te Aropamp Tárápan kwatae ninikráp aropamp yaek sánk mwanap ke wae koropáne.” ⁴² Yumo fárámp napo tukup mwaro. Nkenke! Onan outirinámp arop wae koropáne.”

Judasao wae Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar
Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11

⁴³ Jisas kar sérrá yak nánko maok, táte am éréképá yáarak i konámp arop éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwap ankárankamp Judaso korop. Aenánko, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá Juda taokeyakápnap arop fárákapao tirá kérépnap arop kápae kare, bainatráp yaopwae tia Judasén éntér kákrá korop. ⁴⁴ Manénkir am outirinámp arop am arop fárákapan arakrá sér: “Nánkár ono akwapea nouroupria aop mukur namp te, am arop te Jisas támaonon. Yumo man sámpea maok, fwapia taokeyakea sámpá tukup kip.”

j 14:34 Jo 12:27 k 14:34-35 Hi 5:7-8 l 14:36 Jo 6:38

⁴⁵ Aeritea maok, Judas koupour kar akwapea Jisasonámpokria te, ‘Tisa’rá séria man koupwiyakrá aop mukur. ⁴⁶ Aenánko maok, am fárákap wae Jisasomp pourouk yae paprá sámp.

⁴⁷ Aeapo maok, arop ankwap ankárank bainat sámprá pris taokeyak konámp aropamp tére aropan woupwi kor karámpá aop-sir. ⁴⁸ Jisaso am fárákapán sérrá, “Yumo onan sámp mwaria korop nap te, oukunria yorowar i konámp aropan sámp mwaria ni konap niamp bainat, yaopwae makia tia korop rape?”^m ⁴⁹ Wokwaek ono yumwan lotu nap mek kar farákáp saráp yak konamp fek onan sámp mwarap tane apaeapon? Yumo mámá nap te wokwaek Kwaromp Buk fek kumwiap karao kare koropanoria napon.” ⁵⁰ Aerá séránko maok, Jisasént paokop i konap arop fákáre man pwarará pirikimpea tukup.”ⁿ

Arop tár-ménki ankárank farákapá akwapámp kar

⁵¹ Arop tár-ménki ankárank Jisasomp wakmwaek koropámp, mao te waempyam wupwi kor mwar woukwapeanámpao, am fárákapao man sámprá maok, waempyam fek saráp sámp napo maok, ⁵² mao waempyam wor-sírrá pourou mwar farákapá akwap.

Jisasén sámpea kaunsilo nke námp fek kotiap kar

Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:12-14,19-24

⁵³ Am fárákapao Jisasén sámpea pris taokeyak konámp aropamp nap mek santukup. Tá pris tokwae ponankor, Juda taokeyakáp konap arop, lo yénkrá farákáp konap arop makia koupoukour yakáp. ⁵⁴ Pita te Jisasomp wakmwaek akwap námpao maok, mao panek tae morok yak. Mao pris taokeyak konámp aropamp naepik yár éntér mek lotu nap tokwae taokeyakáprá yérék i konap plisman fákárerént yaomwi fek pourou yirinkrá yak.

⁵⁵ Pris tokwae fákáre ntia kaunsil^o fákáre ponankor, arop ankwap fárákapán ‘Koroepa Jisasoínámp kar farákápenk’ ria wumwi. Aenapan maok, am fárákap te maoinámp kwatae ninik nkea am fek sumpwi pap mwaria oupouroukapao maok, mao am fek sumpwi naenámp kwatae ninik nke mono. ⁵⁶ Aeapo maok, táte kápae kare arop man kwekárá sérapan maok, am fárákapamp kar te ankárankamp pourouráp mo. ⁵⁷ Aeapo ankwap fárákap yakápia ‘Jisaso araki námpono’rá kwekária sér, ⁵⁸ “Yino wa nánko, mao sérrá, ‘Ono lotu nap tokwae aropao ti nap te, ono párampeaka yinink kumur fek ono ankwap pourouráp nap ti nanampan maok, arop yae kor fek ti mono’rá sérimpon.”^p ⁵⁹ Tá am kar sérar napao kor ankár épépérépi akwapria ankárankamp pourouráp moimpon.

^m 14:48 Jo 18:20 ⁿ 14:50 Mt 26:31; Jo 16:32 ^o 14:55 ‘Kaunsil’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fek kware 55 fek nkeae. ^p 14:57-58 Jo 2:19-21

⁶⁰ Aeapo maok, pris taokeyak konámp arop kaunsil fákáreamp yik fokopeyakrá Jisasén arakrá turunk, “Amo te kar pwarokwaprá sénanap kar mo nie? Amwan mámá kar sérarap te mokopono?” ⁶¹ Aeránko maok, Jisaso kor man kar tákaprá sér mo.

Aenko maok, pris taokeyak konámp arop man warko turunkrá, “Amo te arop ponankor lotu i konap Kwaromp Táráp Kraís támao ni mo nie?”^q ⁶² Jisaso sérrá, “Am te ono támaono. Nánkár Aropamp Táráp ponankor kárákáre tokwaeráp Kwaromp yae-párák mwae tankea yámar mekamp kouwme yumuntuk ék nánko nke mwanapon.”^r ⁶³ Aeránko maok, pris taokeyak konámp arop am kar wawia korokopria yopor yonkwae pwarámpria, námokuráp pouroukamp waempyam pearákapria maok, sérrá, “Nomo wae táman wa námp te, warko apaerá arop ankwap wumwi mwanámpon?” ⁶⁴ Yumo wae wa napo, mao Kwarén wouroump sénámpon. Yumo nomo man te mokop mwanámprá ninik rape?” Aeránko maok, am arop fárákapao ponankor sérrá, “Mao te kwatae niniki tenámpara, ankár sumpwiano.”^s

⁶⁵ Aerapo maok, arop ankwap fárákapao man atotopria maok, táte waempyam sámprá yimetápok woukoupea fákeyakáprá man porokwapria sérrá, “Amo oukoumwan profet kar fek sérae: Oukoumwan amwan te wa porokwapriane?” Aeria maok, lotu nap taokeyakáprá yérék i konap plisman fákáre yae faeran sámprá tárapore.^t

Pita ‘Jisasén mér mo namp’rá sénámp kar
Matyu 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18,25-27

⁶⁶ Pita te ek yár éntér mek yakánko maok, tá pris taokeyak konámp aropamp tére konámp yupu ankárank koropea ⁶⁷ nke nánko maok, Pita yaomwi fek tank. Aenánko maok, yupurao man tokor kari yakrá arakrá sér, “Amo kor wae Nasaret mekamp Jisasént yak konapon.” ⁶⁸ Aerámpan maok, Pita monoria arakrá sér, “Mono! Ono te amo sénap kar am te mér mo kare nampon!” Makri pwarará oukur tará ek youmprá nap ménki fek nánko maok, kakaruk ankárank aráp. ⁶⁹ Aenko am tére konámp yupurao kor warko man nkea maok, wonae fik am fek yakápap arop fárákapao sérrá, “Mámá arop máte wae am fi támaonono.” ⁷⁰ Tá Pita warko sérrá, “Mono!”

Aeránko maok, wakmwae arop ankwap fárákap wonae fik am fek yakápap napao sérrá, “Wi! Amo te waeman am fi támaono. Waráp kar te Galili mekamp aropamp kar niamp napon.” ⁷¹ Tá Pita kar arakrá sér, “Ono te yumwan waeman narekampráp kare kar sér rae: Ono am yumo sénap arop te mér mo nampon. Táte ono kwekár sénanko te, Kwaro

^q 14:61 Ais 53:7; Mk 15:5 ^r 14:62 Dan 7:13; Mk 13:26 ^s 14:63-64 Wkp 24:16; Jo 19:7
^t 14:65 Ais 53:5

onan kwatae pap naenámpon.” ⁷²Takrá séri pwar nánko maok, koupour kar kakaruk anánk por aráp. Aenánko maok, Pita warko Jisaso sérimp kar nik: “Nánkár kakaruk oukoumwan anánk por fárámp mo námp fek, amo yinink por ‘Ono te man mér mono’rá sénanapono.” Aeria maok, Pita aropompria éma waempon.”

Jisasén Pailatonámpok warámpá tukupap kar

15 ¹Koumounek kar pris tokwae fákáre ntia Juda taokeyak konap arop fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, tá ponankor kaunsil fákáre makia maok, koupoukarrá am mwanap kar pap. Takia pwarará, wakmwaek Jisasén sámpea yaek sen fek yarokwapea santukupea, Rom mekamp arop érékép-tank konámp gavman Pailatonámpok santukup. ²Aeapo maok, Pailato man turunkrá, “Amo Juda firamp king nie?” Aerá séránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá maok, “Wae amoku sénap támaono.” ³Aeránko maok, pris tokwae fákárerao Jisas tak moimp karan kwekarrá nkwakwe make kar farákáp. ⁴Aeapo maok, Pailato man warko turunkria maok, “Amo wa napo, amwan kápae kare kar sénap máte, nopok kor ankwap kar sér mo nie?” ⁵Aeránko maok, Jisaso kor ankwap kar pwarokwaprá sér mo nánko maok, Pailat ninik tokwae.”

Pailato ‘Takenk’rá sénánko Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16

⁶Yopwar méntép Pasova fári konap yae fek Pailato fákápá yaknámp arop ankárank aokorop pwar konámp. Am te koumteouráp aropao arop ankárank fákápá yak námp maomp e sénapo, Pailato am arop aokorop-pwar konámpon. ⁷Am ke fek te arop ankwap gavmanén yorowaria arop sumpwi yénképia napo, gavman am fárákáp fápákamánkia kák tenapo, yakáp napon. Am ou mek arop ankárankamp maomp e te Barabas. ⁸Aeria maok, am koumteouráp aropao kor Pailatén ‘Wokwaek i konámpnámptaknámp, arop kalabus mekamp ankárank sámp-kérépae’rá sér. ⁹Aerapo maok, Pailato nopok am fárákapan arakrá turunk, “Yumo te ono yumo Judamp king, man sámp-kérépenkria nape?” Am takrá turunk námp te apae riteanápe, Pailato wae mér, ¹⁰pris tokwae fákárerao Jisasén párák kokwarokria warámpá korop tenapantá.” ¹¹Aenámpan maok, pris tokwae fákáre koumteouráp aropan, takrá sérenkria fopwaoka wae napo maok, am fárákápao Pailatén ‘Amo Jisasén te sámp-kérép kwapono. Barabasén sámp-kérépae’ ria wae. ¹²Aerapo maok, Pailato warko turunkrá, “Yiráp ninik te mámá arop yumo ‘Judamp king’ ri konap man te mokopaeria

u 14:72 Mk 14:30 v 15:5 Mk 14:61; Ais 53:7 w 15:10 Jo 11:47-48; 12:19

nape?” ¹³ Aeránko maok, táte am fárákapao warko sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” ¹⁴ Aerapo maok, Pailato am fárákapao sérrá, “Apae riteanono? Mao te apae kwatae niniki námpon?” Aerá turunkámpan maok, am fárákap ankár kárákárea waeria sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”^x ¹⁵ Aerapo, Pailato am koumteouráp aropao warákáranáponoria Barabasén am arop fákáreaonapok sámp-kérép. Aeria mao sénánko, soldia Jisasén wip ain fekamp nil tokoropeyak námp fek am fek porokwapá pwarará maok, yaopwae porokopramp fek pukupenkria soldiam yaek sánk.

Soldia fákárerao Jisasén amomoria wouroumprá sénap kar

Matyu 27:27-31; Jon 19:1-3

¹⁶ Aenko am soldia fákárerao Jisasén warámp santukupea Rom mekamp kiap tokwaeramp nap népikria maok, soldia ponankor ‘Koropenk’ ria wumwi. ¹⁷ Am fárákapao maomp waempyam worokwapea papria maok, kingo yirimp konámp niamp waempyam noumouri fek Jisasomp pourouk yirimp. Tá wiráp paok wi moukoupea kingo yirimp konámp kumpan wounáprá maomp me korok yirimpá pwar. ¹⁸ Am soldia fákárerao wouroumpria sérrá, “Yo...! Juda firamp king e!” ¹⁹ Aeria maok, am fákárerao man yaopwae fek me korok fuk. Tá am fárákapao man atopria táman e tokwae sánk námpria wouroumprá maomp wonae fik kwaráp torokomp.^{y z} ²⁰ Am fákárerao man wouroumpea pwarará, maomp pouroukamp waempyam noumouri worokwapea paprá, tá námokuráp waempyam am yirimpea maok, man yaopwae porokopramp fek pukup mwaria taun younkwek santukup.

Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-24

²¹ Aleksander ntiaka Rufusomp naropwar Saimon Sairini meknámp koropeak, taun mek akwap naerianánko maok, táte am fákárerao man, Jisasomp yaopwae porokopramp sámpaeria kárákárea.

²² Am fárákapao Jisasén santukupea faonkwek Golgota mek. Am faonkwe e fi te ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá sér i konapon. ²³ Arop ankwapao Jisasén wain ntiaka touwe námpare yak naenámp marasin mént ouroukoupea sánk mwaria napo maok, Jisaso fár mo. ²⁴ Am soldia fákárerao Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupia pwatea maok, yakáprá satu pilairiaka, wa mokop kárákáreaka am waempyam ankank tianrá nke mwaria.^a

²⁵ Man yaopwae porokopramp fek koumounek sarakok ke námp fek pukupapono. ²⁶ Aetea maok, narek me kor yarápae fek arop am fek kotia

^x 15:11-14 Ap 3:14 ^y 15:19 Ais 50:6 ^z 15:17-19 Lu 23:11 ^a 15:24 Sng 22:18

pukupnap kar kumwiria maok, arakrá sér: Juda Firamp Kingono. ²⁷Aetea arop yorowaria ankank pouroukoupnep arop anánkaopwe wonae fik am fek ankwapan yae-párák mwaek, ankwapan yae-mánkwan mwaekia pukupapono. ²⁸Aeapara Kwaromp Buk fekamp kar ankáránkamp yak námp máte oukoumwan te kare karonono. Am kar te arakrá sénámpon: ‘Aropao man kwatae ninikinámp aropént koumpá pwar napon.’^b

²⁹Aetea maok, koumteouráp arop fákáreráo mwaeak tukup koroprá man wouroump-sérria maok, “Amo, lotu nap tokwae soumpouriaka yinink yae fek warko ti nanamp ri konap aropao nap. ³⁰Oukoumwan te amoku támao yaewouria yaopwae porokopramp pwarará éka!”^c ³¹Tá pris tokwae fákáre, lo yénkrá farákáp konap arop fákáreráo kor man wouroump. Námodu támao sérarrá arakrá sér, “Mao te wokwae fikamp aropan yaewouri námpao maok, námodu te yaewour naenámp pourou mono. ³²Mao te Krai, Israel firamp kingao námp kwamp te, yaopwae porokopramp am pwarará ék nángo, nomo man nkeaka man te Krai karenorá mér mwaro.” Tá arop yawor Jisasént yaopwae porokopramp fek pukup napao kor man wouroumpepono.

Jisas wae sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30

³³Yámar kukkwaraoakángo, kumur niamp kirikip tokwae kar apár ponankor oupouroupeyará akwapea 3 kilok. ³⁴Aenko am ke fek táman Jisas tékén arakrá wumwi, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Makrá sérimp te arak: “Onomp Kwar e, onomp Kwar e, amo onan apaerá pwararape?”^d ³⁵Aerángo arop ankwap fárakap wonae fik am fek yakáp nap wawia maok, sérrá, “Wawenke! Mao te Elaijan wumwi námpon.” ³⁶Aerapo maok, arop ankwap ankáránkamp fárakoprá akwapea yao yir niamp fek top i konámp wain ént mek anámpeaka Jisasó fáranoria yaopwae fek norokarea sánk. Aeria maok, am aropao sérrá, “Nomo yépékrá yakáp mwaro. Elaija te koropea aokoropea sámpék ni mokopon nke mwaro.”^e ³⁷Aeapo maok, Jisasó tékén fépéna waeria maok, wae worokor.

³⁸Aenángo maok, Jisas worokorámp ke fek te, waempyam tokwae lotu nap tokwae mekamp aokore kuk mek ménki fek nánkáráp tariap te nareknámpiaka pearákarrá ékia fu fek por-pwar nángo maok, am waempyam anánk mwaek peari yak.^f ³⁹Tá soldia í éréképá yak konámp kepteno Jisas yakámp fek wonae fik fokoheyakea Jisas worokor námp nke arakrá sér, “Kare karonono. Mámá arop máte Kwaromp Tárápono!”

⁴⁰Koumteou ankwap fárakapao kor panek tae morok yakáprá maok, yérépékrá yakáp. Ankwap ankáránk maomp e te Magdala mekamp

^b 15:28 Ais 53:12 ^c 15:29-30 Sng 22:7; Jo 2:19 ^d 15:34 Sng 22:1 ^e 15:36 Sng 69:21

^f 15:38 Kis 26:31-33; Hi 10:19-20

Maria, ankwap te Maria, nánae Jems ntiaka Josesomp éntupwar, tá ankwap te Salome. ⁴¹Am kounteou te Jisas wokwaek Galili mek yakámp ke fek maomp wakmwaek tukuprá man yaewouriaponono. Tá Jisas Jerusalem mek koropánko, kounteou kápae kare mént tapokwapea koropap fek, mao kuri am fek yakápiapon.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Matyu 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42

⁴²⁻⁴³Kumuran taun Arimatea mekamp Josep korop. Mao te Kaunsil ankwap kounteouráp arop nke nap fek e kwapweráp arop, tá mao kor Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp keantá yépékrá yak konámp. Oumpouran te anepér i konap yae ara, oukountwan te ankank nánapnap yaenon. Aeria maok, Josep te Pailatén nkea apáp mono, youmpea maok, man sérrá, “Ono te Jisasomp yákáre sámpá akwapá pap nae rae.” ⁴⁴Aeránko maok, Pailato ninik tokwaeria maok, man sérrá, “Mao te wae sumpwi námp nie?” Aeria maok, keptenén koropae ritea man turunkrá, “Jisas te wae sumpwi námp nie?” ⁴⁵Mao wae keptenomp kar wawia, Josepén sérrá, “Amo akwapea am yákáre sámpae.” ⁴⁶Aeránko maok, Josepo akwapeaka waempyam wupwi mani fek sámpea maok, tá akwapea narekamp Jisasomp yákáre sámpá ékia am waempyam wupwi fek papea yarokwap. Aea sakwapea péri me wokwaek yoroiap me mek papria maok, Josepo péri kárakére tokwae fáparákarrá youmpea péri me táp fek woukoupá pwar. ⁴⁷Aenko Makdala mekamp Maria ntia Josesomp éntupwar Maria am anánkaopwerao Jisasén pap nap wae nkea méri pwarará akwap.

Jisas fárámpámp kar

16 ¹Anepér i konap Sabat yae pwar^g nánko maok, Makdala mekamp Maria ntiaka Jemsomp éntupwar Maria, tá Salome, makia am fárákapao welráp nánákáre konámp ankank mani fek tia Jisasomp yákáre koupour mákáreantá forokwapá pap mwanámpria nánapia pátea pamp. ²Pampia maok, kountounek kar Sande fek am ankank tiaka péri kor me fek tukup. ³Tukupria maok, námoku am fárákap támao sérarrá tukuprá, “Wa mokop nomwan yaewouria am péri kor me táp fekamp péri kárakére tokwae kikipia far-farrá akwap naenámpnon?” ⁴Aeritea am fárákapao nkeapo maok, am péri kor me táp fekamp te yak mo. Am me táp fekamp ér-sayoumpea aop mwaek pwate. Am péri kor worare te yoporop tokwae kar. ⁵Aenko am fárákapao péri kor me mek yinkea

^g 16:1 ‘Anepér i konap yae pwar’rá sénámp te, Sarere fek yámar porokor námp fek am lotunap yae pwar nánko, am ke fek táman kounteouráp arop fwap paokopria stua mekamp ankank ti mwanaponono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fek kware 72 fek nkeae.

nkeapo maok, arop tár-ménki waempyam wupwi éri yirimpea, yae-párák mwae tankánko maok, am fárákapao nkerá paokoprá kokorokor.

⁶Aeapo maok, mao am fárákapán sérrá, “Yumo te kokorokori kwapon! Ono wae mérampon, yumo te Nasaret mekamp Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup nap táman oupourounkrá korop napon. Mao te wae fárámp tenámp. Mao te mapek yak mono. Man papap yowae má nkenke. ⁷Yumo tukupeaka maomp arop fákáreran séraria maok, Pitan kor sér kip, ‘Jisas te wae manénkir Galili mek mekia akwap naenámp. Aenáno, yumo te mao wokwae yumwan sérímpnám taknám ampok man nke mwanapon.”^h

⁸Aeránko maok, am kounteouao kor péri kor me meknám ek ouroumpá mankrá apápria kour me woukour riaka pirikimpea tukupria maok, arop ankárankan kar sér mo.

Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar

Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18

⁹Jisas yae ankárank Sande fek kountounek kar fárámpámpon. Aea maok, manénkir te, mao akwapea Makdala mekamp Marian kikipimpon. Am yupu te wokwae kar kwatae-arop fákáneka maomp pourouk woukouri yakápánko, Jisaso yéréperá kérépám yupunono.ⁱ ¹⁰Maria akwapea am Jisasént wokwae paokopiap arop fákáreran sénaeria nke nánko maok, am arop fárákapao kor Jisasén yonkwae touweria maok, éménkrá yakáp. ¹¹Yakápapo maok, am fárákapán sérrá, “Ono nke nanko, Jisas te yiki yak námpono!” Aerá séránko maok, am fárákap wa napao maok, kare karonorá ninik mo.

Mént paokopiap arop anánkaopweao Jisasén mwaeak nkenep kar

Luk 24:13-35

¹²Nánkár wakmwaek Jisasént paokopiap arop anánkaopwerao taun pwarará akwapepo maok, Jisas arop ankwap niampia akwapea am arop yaworan mwaeak kikip. ¹³Aenko maok, am arop yaworao kor akwapea Jisasént paokop i konap arop ankwap fárákapán am kar fárákapepo maok, am fárákapao kor am arop yaworamp kar wawia karenorá mér mo.

Jisaso mao éréképá yarakimp aropan ‘Tére kip’ ria sérímp kar

Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8

¹⁴Wakmwaek Jisasént paokop i konap mom-sámprampao tankáprá fépérapo maok, Jisaso maonapok akwap. Am fárákap te kounteouráp aropao ‘Jisas te warko fárámp nánko nke námpono’rá sénapan maok, mao te karenorá ninikia mér mo. Aenapantá maok, Jisaso am fárákapán

^h 16:7 Mk 14:28 ⁱ 16:9 Lu 8:2

yoporimpon. ¹⁵Aeria maok, mao am fárákapan arakrá sér, “Yumo tukupea apár-apár ponankor Kwaromp Kwapwe Kare Kar ponankor aropan farákáp kipo. ¹⁶Aenapo, arop Kwarén mériaka, ént mek anámp námp te, Kwaro man warko warámp naerámpon. Aeno arop man mér mo námp te, kotia yaomwi mek pik naerámpon.^j ¹⁷Kwar te arop man mér nángo te, maomp kárákáre am aropamp yaek puiyakrá náráp kárákáre yororo naenámpon. Tá maomp e fek kwatae-arop yéréperá kérép, tá ankwap-ankwap wourékam kar farákáp mwanapon. ¹⁸Am fárákapao fou-tákam fwap yae fek sámp mwarea napon. Tá arop sumpwi pap konap fou fánapao kor, sumpwi mo, fwapon. Tá am fárákap touwenap aropan kor pourouk yae pap napo, am touwe fwap naeria námpon.”^k

Kwaro Jisasén yámar mek sámpá pokámp kar

Luk 24:50-53; Aposel 1:9-11

¹⁹Jisas Tokwae Karao Kwaromp kar am fárákapan farákápea pwar nángo, Kwaro yámar mek man sámpea pok. Aenánko mao Kwaromp yae-párák mwaek tank námpono.^l ²⁰Aenko mént paokopiap aropao tukupea, ponankor apár mek Kwaromp kar farákáp. Aenapo, Tokwae Kar am fárákapént téteria, mao farákápnep kar kare karonorá yénképnámp kárákáre yororoimpono.^m

^j 16:16 Ap 2:38; 16:31-33 ^k 16:17-18 Luk 10:19; Ap 2:4; 8:7; 28:3-6 ^l 16:19 Ap 2:33-34; Ef 1:20 ^m 16:20 Ap 14:3; Hi 2:3-4

Luko Kumwimp Kwapwe Kare Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Luk te Jisasomp éntér-sámpramp arop ou mekamp arop mo, tá Juda fi mekamp arop mono. Mao te Grik fi mekamp mér tokwaeráp doktanono.

Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 30 yopwar niamp arake fek, Luk mámá buk kumwimpon. Koumteouráp arop Jisaso térerá yarakánko nkeapao maok, Lukén kar farákápapo, Luk te kápae kare kar sámprá mér sámpá akwapea kumwimpon.

Mao te ankwap fi aropao mér sámpanáponoria má kar kumwia, mér tokwaeráp arop Tiofilusonámpok kérépámpon. Mao Jisas te arop kare yakria yae-párak kare niniként kápae kare aropan yaewour, tá mao Kwaro ninik námp kápae kare yénkrá farákámpan sénámpon.

1 ¹⁻³Tiofilus, arop taokeyak konap arop tokwae e! Kwaro nkwakwe make ankank yino yakáp námp mekmékir térempan, arop ankwap farákapao am ankankan wokwaekia koropea oukoumwan nkeaka, arop kápae kareran Kwaromp Kar érik farákápriaka yinan kor am ankankan farákáp napon. Aerapo, kápae kare aropao am fek ninik tokwaeaka, ono kumwi naerá ninikia, am ankank ponankor kumwi napao maok, oukoumwan pwi kari yak mono. Aenámpantá, ono wokwaek, am ankank kápae kare fi kare mokoponrá mér naeria fwapnae karia turunkwapia, oukoumwan ono fwapokwapia kumwi namp te wokwaek kar koropámp niamp pourourápono. Aempan ono má kar waráp por kumwi nampono. ⁴Amo mámá kar nkea amwan wokwaek farákápap kar, am te kare karonorá mér nanapon.

Enselo Sekaraian ‘Jon korop naenámp’rá sénámp kar

⁵Heroto apár Judiamp king yakámp fek, pris yakámp arop e te Sekaraia. Mao te ounáp Abaija fekamp pris fi yak námpono. Maomp yupu te pris taokeyaknámp arop Aron yakámp fi mekamp. Maomp e te Elisabet. ⁶Am anákwap te Kwaro nkemp fek te yae-párak kare yak. Aeria maok, Kwar Tokwaeramp ponankor loaok, tá Kwaromp ponankor

karwaok yáarak nepara, mao nke námp fek kwatae ninik nep yak mono. ⁷Aenámpao maok, Elisabet te mapo yakámpara, am anánkwap te táráp sámp mo, yakeaka wae tékénou.

⁸Pris tére konap arop fákáre koropea maok, Sekaraia kor Kwaro nke námp fek pris tére. ⁹Am fárákap wa mokop Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor mek tére naenámpaoean nke mwaria satu pilai. Takria maok, Sekaraian ‘Oukoumwán te amo tére nanap kenono’rá sérapo maok, Sekaraia wae lotu nap tokwae Aokore Yiki Kor mek youmpea, am aokore mek Kwar Tokwaerampor paura nánákáre yankap naeria.^a ¹⁰Paura nánákáre yankap naenámp ke fek kápae kare arop koropea apárok néntépá yakápria Kwarén kar toropwaprá yakápapo maok, Sekaraia paura nánákáre alta fek yankap naeria youmpea nke nánko maok, ¹¹alta yak námp fek Kwar Tokwaeramp ensel yae-párák mwaek am fek fokopeyakánko, ¹²nkea korokopea apápimp. ¹³Aenángo maok, enselo Sekaraian sérrá, “Sekaraia, amo apápi kwaponono. Kwar te amo táráp sápaeria toropwapnap kar te wae wawi námpono. Waráp yupu Elisabet te poumou-táráp sámpeanánko maok, amo maomp e tákapria te ‘Jon’ ri papampo. ¹⁴Nánkár am táráp tankeanánko, amoku kor yonkwae kárámpriaka warákár napo maok, fikamp arop kápae kare am korop námp táman nkeaka warákár mwanapon. ¹⁵Mao oukoumwán éntupwaromp yare mek yak námp fek Yiki Kor Spiritao maomp pourouk woukoupá yak naenámpmon. Am feknámpia ankár takrá akwapea, mao Kwaro nke námp fek Kwaromp arop tokwae kwapwe yak naenámpara, wain ént ntia mánmán ént ankwap fár mo.^b ¹⁶Mao Kwaromp kar farákáp nánko, Israel fi mekamp arop kápae kare wawiaka warko náráp Kwar Tokwaeraonámpok arári korop mwanaponono. ¹⁷Mao te Elaijamp ninik ntia kárákáre niamp sámpeaka Tokwae Kar wakmwaek korop naenámp fek mekia akwap naenámpmon. ‘Naropwaryaenáp ntia tárápu nonopok ankárankamp ninik fek yakáp kip’rá sénaenámpmon. Tá mao kar ták-sir konap aropamp ninik fwapokwap nánko, yae-párák kare aropamp ninik kwapwe sámp mwanapon. Takria mao arop fárákapan nánaprá párakop nánko, am fárákap Tokwae Karao korop naenámp nánaprá yakáp mwanapon.” Am enselo arakrá sérimpon.^c

¹⁸Sekaraia enselén turunkrá, “Ono wae mér pourou, onomp yupurao kor waeman énénkér mér pourou nemp tane, ono te mokopia am kar karenorá mér nanampon?”

¹⁹Aeránko maok, enselo sérrá, “Ono Kwarént yak konamp Gebrielono. Kwar námoku onan amwan, má kar kwapwe farákápaeria sámp-kérép nánko, ono ékiaka sénamponono. ²⁰Aeno amo onomp kar wawia ‘Karenorá sér mo napo te, waráp top kor kéri yak nánko, amo te kar sér mono,

^a 1:8-9 Kis 30:7-8 ^b 1:15 Nam 6:2-3 ^c 1:17 Mal 4:5-6; Mt 11:14; 17:11-13

akwapeaka ono má sénamp ankank koropnámp ke fek warko waráp top kor fwap naenámpon. Ono sénamp kar máte kare kar tak naenámpan sénampono.”

²¹ Koumteouráp arop Sekaraian yépékrá yakáprá ninikrá, “Máte apae ankank korop nánko, mao Nap Aokore Yiki Kor mek youmpea am mek youpoukwap yakreane?” ²² Makrá yakáp napo, Sekaraia am meknámp mank nánko, nkeapo maok, kar sér mo, yae fek saráp yénkánko, nkea méria maok, “Mao te Nap Aokore Yiki Kor mek mwar pourouráp ankank nkea karane! Top kor kéri yak námpono!”

²³ Wakmwaek Sekaraia pris tére térea pwarará námokuráp némpouk akwap. ²⁴ Aenko maok, maomp yupu Elisabet te wae táráp yororia maok, éntik yunk te érik yarak mo, nap mek saráp yakrá ninikia arakrá sér, ²⁵ “Ono wokwaek te mapo yak nanko, onan sérar napo, pwarápaé tokwaeampan maok, Kwar Tokwaerao onan aropompria yaewourianánko, ono táráp yak namp te koumteouráp aropao nke nap fek te, ono pwarápaé yak mono.”

Enselo Marian ‘Amo Jisas sámp nanapono’ rimp kar

²⁶ Elisabet táráp yak námp tokwampok yunk akwap tenánko, Kwaro ensel Gebrielén, apár Galili mekamp taun Nasaret mek akwapaeria sámp-kérép. ²⁷ Mao yupu énki ankárankan kar farákáp naeria akwap. Am yupu e te Maria. Mao Josepomp nap mek tank naenámpria kar yoroi tariap. Am Josep te King Devit yakámp fi mekampono.^d ²⁸ Gebrielo maonámpok akwapea sérrá, “Ae! Maria! Tokwae Karao amwan nkea warákárriaka, amont yak námpono.”

²⁹ Maria am kar wará yárákrá ninik tokwae. Aeriaka, “Onan te apaerá sériane? Am te mokop naenámp karaniane?”

³⁰ Aeránko maok, enselo sérrá, “Maria, amo te apápi kwaponono. Kwaromp ninik te amwan warákár námpon. ³¹ Amo wawae! Amo wakmwaek te poumou-táráp yakeaka tank nanapono. Amo maomp e tákapria te ‘Jisas’ ri papampono.^e

³² Mao te arop éréképea tank naenámpon.

Aeriaka man ninikria sérarrá:

‘Mao te yámar mekamp

Kwar Kárákáre Koramp Tárápono’rá sér mwanapon.

Aenapo maok,

Kwar Tokwaerao man maomp ounáp

Deviténimpnámp taknámp

Israelomp king yoroi pap naenámpon.

³³ Mao te king yakriaka,

^d 1:27 Mt 1:18 ^e 1:31 Mt 1:21

Jekop yakámp fi éréképea yaká yakria maok,
 Am king yak námp te pwar mo,
 Ankár yaká yak naenámpon.”^f

³⁴ Maria enselén sérrá, “Am te mokopia nanampono? Ono oukoumwan poumou nap mek tank mo namp tene.”

³⁵ Aeránko maok, enselo maomp kar pwarokwaprá sérrá,
 “Yiki Kor Spiritao amonapok koropeanánko,
 yámar mekamp Kwaromp kárákáre tokwaerao
 waráp pourouk woukoupá yak naenámpon.
 Aenánko maok, wakmwaek amo am táráp tank napo,
 Man am fákáreráo ninikria sérrá,
 ‘Kwar Kárákáre Koramp Tárápono’rá sér mwanapon.”^g

³⁶ Ono amwan ankwap kar sénamp te wawae: Waráp ankwapwaráp Elisabeto kor wae mér pourou námpao maok, mao kor poumou-táráp yare mek yak námpono. Wokwaek kar aropao man sérarrá, ‘Mao te táráp sámp mo, mapo yak námpono’ riapan maok, oukoumwan te wae táráp yare mek yak nánko, tokwampok yunki yak námpono. ³⁷ Kwaro nkwaekwe make ankank yoro naenámp te, man kour-sinaenámp kánanke yak mono.

³⁸ Enselo am séria pwaránko maok, Maria enselén sérrá, “Ono te Tokwae Karamp tére konamp yupu ara, mao amo onan sénapnámp taknámp tak naeria te fwap tak naenámpon.” Aerá séránko maok, enselo wae man pwarará akwapámpon.

Maria akwapeaka Elisabetén nkemp kar

³⁹ Aenko maok, am ke fek táman Maria koupour taun Nasaret meknámp fárámprá apár Judia mek akwapea faonkwekamp némpouk ⁴⁰ Sekaraiamp nap mek youmpea Elisabetén ‘Gude’ nánko maok, ⁴¹ Elisabet te am kar wa nánko maok, táráp Elisabetomp yare mek kukur. Aenko maok, Yiki Kor Spiritao Elisabetomp ninik mek tokwae yakánko maok, ⁴² Elisabeto Marian tae fek sérrá, “Kwaro ankwap koumteouan yaewour nánko warákár konap te, oukoumwan amwan sánknámp warákár tokwae támao kámákár akwap námpono. Waráp yare mek yaknámp tárápao kor ourour tokwaerápono. ⁴³ Ono te apae kwapwe nanko, onomp Kwar Tokwaeramp éntupwar koropea onan nkeriane? ⁴⁴ Ono waráp kar wa nanko, onomp yare mek yaknámp táráp warákárria kukur námpon. ⁴⁵ Kwaro amwan sérinámp kar wawia kare korop naenámpria mér napara, warákárampo.” Elisabet Marian arakrá sérimpon.

Maria Kwaromp e sakapnámp tár kar

⁴⁶⁻⁴⁸ Aeránko maok, Maria sérrá,

^f 1:32-33 2 Sml 7:12-16; Ais 9:7 ^g 1:34-35 Mt 1:20

- “Ono te párák Kwaromp tére konamp
 yupu kwataerao maok,
 mao námoku onan ninikia aropomp námpantá,
 ono te Tokwae Karan aesiorá fáparáka waeaka,
 onan warámpnám Kwarén
 yonkwae kárámpria warákár nampon.
 Takia nanko maok,
 arop ponankor
 oukoumwanía akwapea nánkárap kor
 Kwaro onan warákár tokwae sápnámp táman
 sérar mwanapon.^{h i}
- 49 Yiki kor kwapweráp Kwar Kárákáre Tokwaerao
 onan yaewour tokwae kwapwe námpon.
- 50 Mao éréképeanám arop te
 ankár maomp karwaok tukupea napo,
 maomp tárápuao kor takrá tukupeaka,
 appeyaenápo kor ankár takrá tukup napo,
 Kwaromp aropomp am fárákapént yak naenámpon.^j
- 51 Arop, yino wae mér námpria
 námokuráp ninik fek paokopiap aropan te
 Kwaro náráp kárákáre tokwae fek
 am fárákan yéréperá kérép konámpono.
- 52 Mao kárákáre kor king fárákan
 apárok néri kákrá,
 párák yakápnáp aropan kingén nám niamp
 yae-páráki kák námpon.^k
- 53 Aea fákeyakrá yae-porokwenap aropan
 kwapwe kare ankank nénkria,
 ankank tokwaeráp arop fárákan
 kwaporok tirá kérépámpon.^l
- 54-55 Mao nomp ouyaenápnén sérímpnám koroepa
 náráp tére konap arop Israelén yaewouriaka,
 mao Abrahamén níkiaka aropompi nám te,
 koroepa maomp appeyaenáp fárákan kor
 ankár taki yak námpon.^m
- 56 Maria arakrá séri pwarará Elisabetént yinínk yunk niamp arake fek
 yakeaka, wakmwaek warko náráp taun mek arákarrá akwapámp.

^h 1:46-47 1 Sml 2:1; Ais 61:10 ⁱ 1:48 Lu 11:27 ^j 1:50 Sng 103:17 ^k 1:52 1 Sml 2:7

^l 1:53 Sng 107:9 ^m 1:54-55 Stt 17:7; Ais 41:8-10; Mai 7:20

Elisabeto Jon sámpámp kar

⁵⁷Elisabet táráp tank naenámp ke korop nánko maok, mao wae poumou-tarápi tank. ⁵⁸Aenángo maok, Elisabetomp némpoukamp, maomp firáp arop, Tokwae Karao man aropompnámp kar wawia am fárákapao mént énéngi warákáránk.

⁵⁹Takia maok, yukupuk yae fek táman maok, am arop fárákapao am tárápan yipi fárákapⁿ mwaria, maomp naropwar e ‘Sekaraia’ ri pap mwaria koropapon. ⁶⁰Aeapo maok, am tárápamp éntupwaro sérrá, “Mono. Yumo man te ‘Jon’ ri papenke.”^o ⁶¹Aeránko man sérrá, “Mo. Waráp firáp arop te am eráp arop yak mono.” ⁶²Aea maok, takrá tukupea e mér mwaria naropwarén turunkria yae fek saráp yéngép. ⁶³Aeapo maok, maomp top kor oukoumwan kéri yak nánko, yae fek saráp yéngéprá, ‘Yao kárakére sápenk’ ria maok, am fek kumwiria arakrá sér, “Maomp e te Jon nono.” Aeránko maok, am fárákapao ninik tokwae. ⁶⁴Aeapo maok, oukoumwan kar táman Sekaraia warko kar séria maok, Kwaromp e sakapámpon. ⁶⁵Aenko maok, maomp népekamp arop nkerá kokorokor. Aeria maok, am kar te apár Judia mek you mekmwaekamp némp-némp akwapámpon. ⁶⁶Ae naenko, arop ponankor am kar waria ninik tokwaeaka arakrá sér, “Wakmwaek am táráp te mokoep arop yak naenámpono?” Am fárákap te wae mér, Tokwae Karamp kárakáre te mént yak námpono.

Sekaraia Kwaromp e sakapnámp tár kar

⁶⁷Aerapo maok, Yiki Kor Spiritao ékia maomp naropwar Sekaraiamp pourouk woukoupeyakánko maok, Sekaraia profet kar fek sérrá,

⁶⁸“Nomo Israelomp Kwar Tokwaeramp e sámpea sakap mwaro.

Am te apaeria námpanápe mao náráp fi kourteouráp arop nomwan koroepa yaewour riaka nomwan warko éréképea fwapia kák námpon.

⁶⁹Kwaromp tére arop Devit yakámp fi mek kárakáre kor arop ankáránkamp nomwan warko éréképanoria pap námpon.

⁷⁰Kwaromp e tokwaeráp profet fákárerao maomp kar wariaka am táman sérrá:

⁷¹‘Mao te nomwan younkwe sirarrá yopornap arop fákáreramp yaekamp warko érékép naenámpono.’^p

ⁿ 1:59 ‘Yipi fárákapnámp’an “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 65 fekamp kar nkeae.

^o 1:59-60 Stt 17:12; Lu 1:13 P 1:71 Sng 106:10

- 72 Am takámp te, Kwar te
 nomp ouyaenápén aropompiaka yaewourimpon.
 Mao wokwaek kar ‘Yiráp por tak nanamp’rá
 sérimp kontrak kárákáre te
 oukoumwan niki-samp yak námpon.
- 73 Mao nomp ounáp Abrahamén kare kar sérimp te,
 oukoumwan kor wokwaek sérimpnámp taknámp
 kare kar nomwan yaewour naenámpon.^q
- 74 Mao te nomwan yopor aropamp yae kwae mekamp
 érékép námpara,
 nomo te apáp mono,
 ankár man loturá yakáp mwanámpono.
- 75 Nomo yiki yakápnámp ke fek ponankor
 mao nke námp fek, yiki kare ninik fek
 yae-párák kare térerá paokop mwanámpon.”
- Sekaraia Kwarén warákarea pwarará náráp tárápan sérrá,
 76 “Onomp táráp e! Wakmwaek te arop ponankor amwan
 ‘Narek Kari Yaknámp Kwaromp profet’rá sér mwanapon.
 Amo mekia akwapria Tokwae Karamp mwae nánap nanapon.’^r
- 77 Amo maomp koumteouráp arop fárákapan
 ‘Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épéria,
 warko érékép naenámp’rá farákáp nanapon.
- 78 Kwaro nomwan yonkwae touweriaka
 porokwe kare fek i konámpon:
 Mao te yámar mekamp wakor wae
 nomonámpok sámp-kérép nánko,
- 79 nomo kirikip mek yakápria
 sumpwi mwaria waenámp arop fárákapan
 nomwan wae sámp námpon.
 Mao nomwan mwae yénkép nánko,
 nomo yae-párák yonkwae porokwe ninikaok
 tukup mwanámpon.”^s
- Sekaraia te am karan arakrá farákápámpon.
- 80 Wakmwaek am táráp téképria maok, maomp waemp wae kárákáreria
 ninik kour sámpea mao te apár mwar mek yakea, wakmwaek Israel fi nke
 mwanap fek érik korop naenámpon.^t

^q 1:72-73 Stt 17:7; 22:16-17 ^r 1:76 Ais 40:3; Mt 3:3; 11:10 ^s 1:78-79 Ais 60:1-2; 9:2;
 Mt 4:16; Jo 8:12 ^t 1:80 Mt 3:1-6

Maria Jisas tankámp kar

2 ¹Maria mao táráp tank naenámp ke fek maok, Rom mekamp King Sisar Ogastus lo papea sérrá, “Ono kounteouráp arop ponankor e ti nanampono.” ²Mámá te manénkir kar oukountwan e ti mo fek tiapono. Am ke fek te Kwirinius apár tokwae Siria mek kiap tokwae yoroi yakámp. ³Aemantá maok, kounteouráp arop ponankor námokuráp némpouk e tianoria tukup.

⁴Josep te Devit yakámp fi mekampao námp kwamp maok, mao Galili mekamp mao yaknámp am taun Nasaret pwarará, Devitomp némpouk apár Judia mekamp taun Betlehem mek akwapámp. ⁵Mao te náráp yupu Maria arop yarerápan, nomp e tianoria warámpea akwap.”

⁶⁻⁷Am anánkwap am fek yakepo maok, Maria táráp tank naerianámp ke fek maok, Betlehem mek koroepa nke nepo, arop néntép konap nap kápae te wae aropao pwi yak. Aemantá maok, Josep ntia Maria nap oupourounkrá akwapeaka bulmakaump nap mek am mek yak. Aenepo maok, Maria táráp tank naenámp ke fek maok, nae-táráp poumou-táráp tankea, waempyam fek yarokwapea bulmakau maonk pwae fári konap bokis mek am mek papámpon.

Ensel fákáre sipsip taokeyakáp konap arop fárákapan sériap kar

⁸Am taun Betlehem yarápae fek aop mwaek sipsip wun i konap aropao náráp sipsipantá kumuruk yérékrá yakápap. ⁹Aenapo maok, Tokwae Karamp ensel maonapok koropánko maok, am fek táman Tokwae Karamp wae tokwae tákapá yak naenko maok, am aropao apáp tirink. ¹⁰Aeapo maok, am enselo am fárákapan sérrá, “Yumo te apápi kwapono. Wawenke! Ono yumwan kar kwapwe kare farákáprá korop nampono. Am tak namp te, arop ponankor warákár mwanapono. ¹¹Mámá yae fek táman Devitomp taun mek yupu ankárank táráp sámp námpono. Mao te yumwan warko érékép naenámp aropono. Mao te Krai Tokwae Karono. ¹²Yumo te aran nkeaka mér kipo: Táráp waempyam mek papea yarokwapea bulmakaump maonk pwae fári konap bokis mek páte nángo amp námp aráne!”

¹³Enselo makrá séránko maok, koupour kar yámar mekamp ensel fopwakwap fopwakwap koroepaka, am enselént yakápria maok, Kwaromp e sakapria sérrá,

¹⁴“Yámar mek tokwae narek karaok yaknámp
Kwaromp e narek sampok mwaro!

Kwaro warákárnámp apárokamp arop ankwap fárákapan
man yonkwae porokwe sánk naenámpon.”

^u 2:5 Jo 7:42

Sipsip wun i konap arop Jisasén nkeap kar

¹⁵ Am ensel fákárerao am fárákapan pwarará warko yámar mek pokapo maok, sipsip wun i konap arop fárákapao arakrá sér, “Oukoumwan nomo Betlehem mek tukupea, Kwaro nomwan wae yénképnámp ankankan nke mwaro.” ¹⁶ Aeria maok, koupour tukupea nkeapo, Maria ntiaka Josep yakepo maok, táráp te bulmakau apwar pwae fépér i konap bokis mek amp. ¹⁷ Aenánko, am fárákapao am táráp nkeaka maok, enselo am tárápao naenámp tére sérínámp karan am mwae yakápnar aropan farákápapon. ¹⁸ Aeapo maok, arop ponankor am sipsip wun i konap aropamp kar waria maok, kokorokoriap. ¹⁹ Aeno Maria námoku te am kar ankár ponankor ninik mek tia niki-samp yakámpon. ²⁰ Táte sipsip wunnap arop fárákap te am kápae kare ankank enselo séránko wawia nkeap táman, Kwarén warákárriaka náráp sipsip yakápnar mwae arári tukupria Kwaromp e sakaprá tukupapon.

Jisasomp e ták-papap kar

²¹ Manénkir éntupwar oukoumwan arop yoro mo nánko, enselo Jisasomp e ták-papámpon. Aempan maok, wakmwae éntupwaro am táráp tankeaka yukupuki yakeanánko maok, am tárápamp yipi fárákapea maok, man ‘Jisas’ ri papapon.

Simeon ntiaka Ana lotu nap tokwae mek Jisasén nkeap kar

²²⁻²⁴ Me koum sik Kwaro Mosesén kar sánkámp te ará, “Éntupwaryaenáp poumou-táráp nae-táráp sámp napo te, éntupwar naropwaro am táráp Kwarén sánk kipo.” Kwaromp Kar ankwap arakrá sér, “Yumo táráp tankea nap kwamp te, ant anánkaopwe Kwarén sánk mwanapono. Am mo nánko te, ant morok wourékam kánanke anánkaopwe sánk mwanapono.” Am loao sénámpnám taknámp, éntupwar ntia táráp wae éntupia, am anánkwapao am lo karwaokrá Jerusalem mek akwapea táráp Kwarén sánkria, ant ofa sánkep.”

²⁵ Jerusalem mek yaknámp arop mér, maomp e te Simeon. Am arop te yae-párak kareria Kwarén lotu i konámp. Aeria Israel firan warko érékép naenámp arop korop naeanrá yépékrá yak. Aenánko man te Yiki Kor Spiritao oupouroupá yakámpon. ²⁶ Am Yiki Kor Spiritao am aropan wokwae kar sérrá, “Amo te oukoumwan sumpwi mo, yiki yakria Kraisen nke nanapono.” ²⁷ Táte Jisasomp éntupwar naropwar man sámpá koroepa loao sénámpnám taknámp Kwarén sánk neria Lotu Nap Tokwae mek koroepo maok, am Simeonén Kwaromp Yiki Kor Spiritao séránko, mao kor lotu nap tokwae mek youmpámp. ²⁸ Aeria maok, Simeono Jisas kakapea yae sampeyakra Kwaromp e sakapria sérrá,

▼ 2:22-24 Wkp 12:1-4,8; Kis 13:2,12-15

29-32 “Tokwae Kar e! Amo onan wokwaek sériapan
 am arop amo apárokamp arop érékép naenámpria
 sámp-kérép napo, ono wae nke nampono.
 Amo am arop te kápae kare arop fi
 nke nap fek wae nánapi pwar napono.
 Am arop te wae tokwae kwapwe ara,
 mao te apárokamp arop ankwap fi ponankoran
 yokoránko,
 am arop fi ponankor Kwaromp ninik mér mwanapon.
 Táte waráp wae waráp Israel firént yak nánko,
 arop ankwap firao nke nap fek
 kwapwe kare naenámpn.
 Makiaka ono waráp tére konamp arop fwap oukoumwan
 yonkwae porokwe fek sumpwi nanampono.”^{w x}

33 Jisasomp éntupwar naropwar Simeon sénámp kar táman ninik
 tokwae nepo maok, ³⁴⁻³⁵ Simeono am anánkwapan Kwar ourour
 sánkanoria Kwarén sériaka, Jisasomp éntupwar Marian arakrá sér,
 “Ae! Amo wawae.

Kwaro máamá táráp nánapia sámp-kérép námp te,
 arop Israel ankwap fárákap maomp kar ták-sinap
 kwatae tukup napo,
 ankwap fárákap maomp kar wawia warákár nap te,
 am fárákan kor éréképeanánko,
 yae-párák yakáp mwanapria ninámpon.
 Mao te érik fokopeyakrá yénkép nánko maok,
 kápae kare aropamp ninik mek yaknámp
 kwatae ninik érik farákár naenámpn.
 Amwan kor oumpnámp párákap nánko,
 yonkwae touwea wae nanapono.”^y

36 Simeono am kar séria pwaránko maok, profet yupu ankwap yak
 námp, maomp e te Ana. Mao te Asa yakámp fi mekamp, Fanuelomp
 namom. Wokwaek te poumou nap mek tankea yakámp yopwar te
 fákánek yopwar. ³⁷ Wakmwaek poumarop sumpwi tenánko maok, kae
 yakrá koropea oukoumwan mao yaknámp yopwar ponankor te ⁸⁴
 yopwar. Aenámpara, wae mér kare. Mao te ankwap ninikaok mono,
 ankár, Kwarén yae-párák kar toropwap nanampria fir wuriria kápae kare
 por lotu nap tokwae mek akwap ko, kar toropwap i konámpono. Aeria
 maok, Kwaromp tére námp te ankár kumur yámar méntép tére saráp
 yak konámpono.^z ³⁸ Mao kor am ke fek Jisasomp wonae fik korop riaka,

^w 2:31-32 Ais 52:10 ^x 2:32 Ais 49:6; Jo 8:12 ^y 2:34-35 Ais 8:14; 1 Ko 1:23; 1 Pi 2:6-8

^z 2:36-37 1 Ti 5:5

Kwarén ‘Aesio’rá sérimpono. Mao te Kwaro Jerusalem mekamp arop fárákapan warko érékép naenámpria yépékrá yakápnep arop fárákapan am tárápao korop námpan farákápámpo.

Josep Nasaret mek arákarrá akwapámp kar

³⁹ Aenánko maok, am anánkwapao Kwaro sérimp karwaok lotu nap tokwae mek takrá térea pwarará, warko distrik Galili mekamp taun Nasaret mek akwap.^a ⁴⁰ Aeanepo maok, am táráp wae téképria kárákáre sámpria maok, yonkwae kour kwapwe nánko, Kwaro man niki yakrá yaewourrá yakámpo.

**Jisas wae éri tae morokria Kwaromp lotu
nap tokwae mek akwapámp kar**

⁴¹ Jisasomp éntupwar naropwar te yopwar méntép Kwarén loturia Pasova^b Yae Tokwae nke neria Jerusalem mek akwap konep.^c ⁴² Jisas wae éntér-sámp ramp yopwar yak nánko maok, am anánkwap wokwae i konepnámp taknámp, akwapriaka Jisasén warámpea Jerusalem mek akwapepono. ⁴³ Tá wakmwaek Pasova Yae wae ponankor pwaránko maok, wae anánkwap náráp nouroup fárákápént némpouk arákarrá akwap nepo maok, Jisas te oukouwman Jerusalem mek yak. Tá éntupwar naropwar te Jisas Jerusalem mek yak námp mér mo. ⁴⁴ Anánkwapamp ninik te, Jisas wae náráp nouroup ankwap fárákápént akwap námpan mpwe. Aeria maok, am anánkwap te wae ankáránkamp yámar akwapea, kumuránko náráp nouroup arop ou mek Jisas yak mákeanria oupourounk. ⁴⁵ Am anánkwapao oupourounkepo maok, Jisasén nke mono. Aeria maok, am anánkwap warko Jerusalem mek man oupourounkrá akwap. ⁴⁶ Jisasén oupourounkep te yininki yakea maok, wakmwaek nkepo, Jisas lotu nap tokwae mek yak. Mao te tisa fákáre ou mek kuk mek tankrá, am fárákápamp kar wará turunkuprá tank. ⁴⁷ Aenánko maok, arop ponankor Jisaso ninik kour fek am arop fárákápamp kar pwarokwaprá sénámp kar wariaka kokorokor. ⁴⁸ Am anánkwap wae akwapea Jisasén nkeaka korokop. Tá éntupwaro man sérrá, “Táráp e! Amo apaeritea yinan tak rape? Waráp éntupwar naropwar yino amwan yonkwae sakáp tokwaeria amwan oupourounk nempono.” ⁴⁹ Nopok mao éntupwar naropwarén sérrá, “Yumo apaerá onan oupourounk repe? Ono te ankár onomp Naropwaromp nap mek yak nanamp te, yumo mér mák nepono?” ⁵⁰ Aerá sénámpan maok, am anánkwap te mao sénámp kar fi am te mér mono.

⁵¹ Táte wae mao náráp éntupwar naropwarént warko arákarrá, Nasaret mek tukupea kápae kare por mao te éntupwar naropwaromp karwaokrá

^a 2:39 Mt 2:23 ^b 2:41 ‘Pasova’: Matyu 26:17 fekamp kar fi fek nkeae.

^c 2:41 Kis 12:1-14,24-27

yak námpon. Aenánko, éntupwar te Jisas sérarnámp kápae kare kar te ninik mek sámpea niki-sampeyak. ⁵² Táte Jisaso wae tékép nánko maok, maomp yonkwae kour te kwapwe kare kare. Aenánko maok, Kwar Tokwaerao nkea warákár tokwae, tá aropao kor nkea, man warákár tokwae.

Ént mek éné i konámp Jono farákápnámp kar

3 ¹ Taiberius 15 yopwar fek Sisar yak nánko, Pontius Pailat Judia distrik mek Gavman Tokwae yak. Am ke fek te Herot distrik Galili poukeyakánko, maomp naenáp Filip distrik Ituria, Trakonitis poukeyak, tá Lisantias distrik Abilene poukeyakámpono. ² Táte Anas ntia Kaiafas pris taokeyakep arop yak. Aeapo maok, am ke fek Jon Sekaraiamp táráp arop yak mo apár mek akwapá yak nánko, Kwaro náráp kar man sánk. ³ Aenánko maok, Jon ént Jordan mekamp apár mek am mwaek yárákrá koumteouráp aropan ‘Yumo te yiráp kwatae ninik pwarará ént mek nér napo, Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épérano’ ria kar farákáp. ^d ⁴ Profet Aisaia kumwinámp buk fek am kar yak námp te ará:

“Arop yak mo apár meknámp arop ankárankao wumwirá,
‘Kwar Tokwae korop naenámp mwae nánapria
fwapokwapenke.

⁵ Apár wi yakápnámp tokoprá,
faonkwe furuk popomprá,
kápa kare mwae kup korokorenámp ékékérrá
yumwia waenámp tirá épéria fwapi pwarenke.

⁶ Aeria maok, Kwaro nomwan érékép naeria tére námp ponankor arop
fwap nke mwanapon.’”^e

⁷ Aeránko maok, kápae kare koumteouráp arop, Jono ént mek nérrá kákanoria korop napo maok, mao sérrá, “Yumo fou-tákam niamp aropono! Yumo yiráp kwatae ninik taki fákeyakápria ént mek néria napo, Kwaro yumwan yopor mo naenámpria nape? ⁸ Yumo yae-párák kare paokop nap fek kwatae ninik younkwe mwaek sirarrá Kwaronámpok korop nap érik yénképano. Tá yumoku kok sérarrá, ‘Yino Abrahamomp ou fekamp tárápu ara, yinan Kwar te yopor mo, fwap naenámpan mpwe’ kwapono. Aerá sénapan ono yumwan sérrá: Kwar yumwan wampwe kwaeri pwarará, fwap máma yumwi kápae karean Abrahamomp tárápu arárria kák naenámpono.^f ⁹ Ankomwar wae yao karámp naenámp nánapi yak námpono. Yao ponankor kwapwe kare ki tank mo i konámp te, kar-tokopea yaomwi mek épér mwanapono.”^g

¹⁰ Aerá séránko maok, arop ponankor man turunkrá, “Ae te yino mokop mwanámpono?” ¹¹ Aerapo maok, nopok Jono am farákapan sérrá, “Arop

^d 3:3 Ap 13:24; 19:4 ^e 3:4-6 Ais 40:3-5 ^f 3:8 Ap 26:20; Jo 8:39 ^g 3:9 Mt 7:15-20

siot anánkaopwe námp kwamp te, arop ankwapao mo nánko te ankwap man sánkano. Táte arop ankwapao fir mo nánko, yumo fir tank nánko te man sánk kipo.”

¹² Takis sámp konap arop ankwap fárákapao kuri ént mek nér mwaria koropea maok, Jonén sérrá, “Tisa, yino te mokop mwanámpono?”^h ¹³ Tá Jono am fárákan nopak sérrá, “Yumo takis mani sámp mwaria te, ankár gavmano sérinámp kare fek saráp sámp kipo. Yumo yiráp ninik fek am kámákarrá sámp kwapon.”

¹⁴ Soldia ankwap fákárerao kor man turunkrá, “Yino te apae mokop mwanámpon?” Jono nopak am fárákan sérrá, “Yumo aropan fupukrá maomp yaekamp mani pouroukoupria, aropan kwekárá koti kwapon. Yumoku yiráp tére fekamp mani sámp nap te, wae támaonoria warákár kipo.”

¹⁵ Aeránko maok, kounteouráp aropao maomp yonkwae kour kwapwe nkea maok, ninik tokwaeria sérrá, “Jon máte Krai támaoi kane?”

¹⁶ Aerapo maok, Jono wawia nopak kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan ént kar fek ént mek nérrá kák nampono. Nánkár wakmwaek arop ankwap korop námpao maok, maomp kárákáre te onomp kárákáreran kámákár akwap námpono. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp pukamp su fekamp paok aokorop nanamp pwi mo nampono. Mao te yumwan Yiki Kor Spirit ntiaka yaomwi fek nérrá kák naenámpono.”ⁱ ¹⁷ Mao námokuráp sabol yaek sayakrá, wit yorokwaerá narek épérrá tiri poporokomprá, wit kare wit koupoukour konap nap mek kákea pwarará, tiri te ankár torokwar mo i konámp yaomwi mek yank naenámpon.”

¹⁸ Jon kápae kare karan kor kounteouráp arop méranáponoria farákápria maok, Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpon.

Jono Herotomp kwatae ninik érik sérimp kar

¹⁹ Aeria maok, táte Jono arop poukeyak konámp arop tokwae Herotén yoporimp te maomp nánaeramp yupu Herodias námoku sámpea yakria maok, ankwap kápae kare kwatae ninik nánko, man yopori námpono.”^j

²⁰ Táte Herot kwatae ninik ankwap yumuntuk pap námp te, Jonén kalabus mek pap námp aránon.”^k

Jono Jisasén ént mek anámpá papámp kar

²¹ Heroto Jonén oukoumwan fákápá pap monámp fek, kounteouráp arop Jon ént mek nérrá kákámp fek Jisaso kor koropea ént mek anámp. Ént mek anámpea pwatea, Kwarén kar toropwaprá yak nánko maok,

^h 3:12 Lu 7:29 ⁱ 3:15-16 Jo 3:28; Ap 1:5; 13:25 ^j 3:15-19 Mt 3:11-12; Mk 1:7-8; Jo 1:24-34 ^k 3:19-20 Mt 14:3-4; Mk 6:17-18

yámar me fákárámp akwap. ²² Aenánko maok, am meknámp Yiki Kor Spirit ék. Aropao am nke napo maok, ant yuriamp pourou niampao Jisasomp pourouk éká tank. Aenánko maok, yámar meknámp arop kar niamp wumwiria sérrá, “Amo te onokump tárápono. Amo kwapwe kare nap te, ono amwan warákár tokwaeria yonkwae kárámp nampono.”¹

Jisasomp appeyaenáp fákáreramp e

Matyu 1:1-17

²³ Jisaso wae 30 yopwaria tére naerianánko maok, kourmteouráp aropamp ninik te, mao te Josepomp tárápan mpweapon:

Josep am te Helimp táráp.

²⁴ Heli te Matatomp táráp.

Matat te Livaimp táráp.

Livai te Melkimp táráp.

Melki te Janaimp táráp.

Janai te Josepomp táráp.

²⁵ Josep te Matatiasomp táráp.

Matatias te Amosomp táráp.

Amos te Nahumomp táráp.

Nahum te Eslimp táráp.

Esli te Nagaimp táráp.

²⁶ Nagai te Matomp táráp.

Mat te Matatiasomp táráp.

Matatias te Semenomp táráp.

Semen te Josekomp táráp.

Josek te Jodamp táráp.

²⁷ Joda te Joananomp táráp.

Joanan te Resamp táráp.

Resa te Serubabelomp táráp.

Serubabel te Sialtielomp táráp.

Sialtiel te Nerimp táráp.

²⁸ Neri te Melkimp táráp.

Melki te Adimp táráp.

Adi te Kosamomp táráp.

Kosam te Elmadamomp táráp.

Elmadam te Éromp táráp.

²⁹ Ér te Josuamp táráp.

Josua te Elieseromp táráp.

Elieser te Jorimomp táráp.

Jorim te Matatomp táráp.

¹ 3:21-22 Mt 17:5; Lu 9:35; Jo 1:32-34

- Matat te Livaimp táráp.
30 Livai te Simeonomp táráp.
Simeon te Judamp táráp.
Juda te Josepomp táráp.
Josep te Jonamomp táráp.
Jonam te Eliakimomp táráp.
31 Eliakim te Meleamp táráp.
Melea te Menamp táráp.
Mena te Matatamp táráp.
Matata te Natanomp táráp.
Natan te Devitomp táráp.
32 Devit te Jesimp táráp.
Jesi te Obetomp táráp.
Obet te Boasomp táráp.
Boas te Salmonomp táráp.
Salmon te Nasonomp táráp.
33 Nason te Aminadapomp táráp.
Aminadap te Atminomp táráp.
Atmin te Arnimp táráp.
Arni te Hesronomp táráp.
Hesron te Peresomp táráp.
Peres te Judamp táráp.
34 Juda te Jekopomp táráp.
Jekop te Aisakomp táráp.
Aisak te Abrahamomp táráp.
Abraham te Teramp táráp.
Tera te Nahoromp táráp.
35 Nahor te Serukomp táráp.
Seruk te Reump táráp.
Reu te Pelekomp táráp.
Pelek te Eberomp táráp.
Eber te Selamp táráp.
36 Sela te Kainanomp táráp.
Kainan te Arpaksatomp táráp.
Arpaksat te Siemomp táráp.
Siem te Noamp táráp.
Noa te Lamekomp táráp.
37 Lamek te Metuselamp táráp.
Metusela te Inokomp táráp.
Inok te Jaretomp táráp.
Jaret te Mahalalelomp táráp.
Mahalalel te Kainanomp táráp.

38 Kainan te Enosomp táráp.
 Enos te Setomp táráp.
 Set te Adamomp táráp.
 Adam te Kwaromp táráp.

Satano Jisasén poupwékámp kar

4 1-2 Yiki Kor Spirit Jisasén oupouroupa yakánko maok, Jisas ént Jordan pwarará arákarrá akwap. Aenko Yiki Kor Spiritao man warámpea kwar saráp mek sakwapá pwar. Aetenánko maok, mao am kwar saráp mek yiawor fére-sámpramp kumur yakriaka, fir fár mo, akwapea am ke fek nánko, mao yae-porokwe tokwae. 3 Aenánko maok, Satano man poupwékáprá sérrá, “Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, amo yumwi man sénapo, pan arákareanánko, fárae.” 4 Nopok Jisas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon: ‘Fir támao mwar te aropan yiki yak sánk mono.’ ”^m

5 Tá Satano warko Jisasén faonkwe tokwae fek warámpá poka, mámá apár mekamp taun tokwae ponankor yénképria maok, 6 Satano Jisasén sérrá, “Mámá kápae kare kárákáre ntiaka ponankor ankank máte onompono. Ono arop ankwapan sánk naeria te, fwap sánk nanampon. Oukoumwan te amwan sánk nae.” 7 Tá amo onomp puk mapek Kwaráp torokomprá me woukoupria onan lotu napo te, mámá ankank ponankor warápono.” 8 Jisas nopok maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon:

‘Amo te waráp Kwar Tokwae Kar ankárankampan saráp lotuampo.

Tá amo maomp térean saráp téreampo.’ ”^o

9 Tá warko Satano Jisasén warámpá akwapea Jerusalem mekamp lotu nap tokwae yumuntuk narekamp wi fek páteyakrá, man sérrá, “Amo Kwaromp Tárápao nap kwamp te, mapeknámp apárok nkwampok far-kirékapae. 10 Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon:

‘Mao náráp ensel fákáreran sénánko,
 amwan yaewourria fwap taokeyak mwanapono.’

11 Tá

‘Amwan mao náráp yaek sampiká apárok pap napo, amwan yumwirao waráp pu kwae mek párákap mo, fwapono.’ ”^p

12 Nopok Jisas kar pwarokwaprá sérrá, “Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámpono: ‘Amo waráp Kwar Tokwaeran poupwékápi kwapono.’ ”^q 13 Satan am poupwéká námp takia Jisasén pwarará, nánkárap ankwap fek nke nanampria yépékrá yak.’

^m 4:4 Lo 8:3 ⁿ 4:5-6 Jo 12:31; 14:30 ^o 4:8 Lo 6:13 ^p 4:9-11 Sng 91:11-12

^q 4:12 Lo 6:16; 1 Ko 10:9 ^r 4:13 Hi 2:18; 4:15

Jisas distrik Galili mek tére sámpámp kar

Matyu 4:12-17,23-24; Mak 1:14-15,39

¹⁴ Jisas Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek Galili mek arákarrá akwap. Aenánko mao tére námp te am mekamp némpoukamp arop wae wa napono. ¹⁵ Mao te kápae kare por lotu nap mek koumteouráp aropan kar farákáp nánko, am arop ponankor maomp e sakap.

Nasaret mekamp arop fárákámp Jisasén younkwe sirarap kar

Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6

¹⁶ Jisas wokwaek épér mo fek yakea téképámp taun Nasaret mek akwapea, Juda firamp anepér i konap yae Sabat méntép tak i konámpara, am yae fek lotu nap mek Kwaromp Kar buk fekamp nkerá farákáp naeria youmpea fokopeyak. ¹⁷ Aenánko maok, lotu taokeyak konámp aropao man profet Aisaiamp buk sánk nánko, sámpea buk aok-pwararea, am mek kumwi oupouroukia nke nánko maok, kar arakrá sénámp yak:

¹⁸ “Kwaromp Spirit onan oupouroupa yak námp te,
mao onan, Kwapwe Kare Kar ankank monap aropan
farákáp nanaponoria nánap námpon.
Mao onan sámp-kérép nánko, ék namp te,
kar arakrá farákápaeria námpon:
‘Yumo fákapá yakápnap arop aokor pwarará tukupenke!
Yumo yi wouroumpeyakápnap arop
warko yi firékarrá nkenke.’
Mao onan sámp-kérép nánko, ono ék namp te,
tirá néri fákeyakáp nap mekamp aropan
fwapi pwarará,

¹⁹ Kwar Tokwae
náráp arop érékép naenámp ke kwapweran
érik farákáprá séraeria ninámpon.”^s

²⁰ Jisas buk koumoumpea warko lotu taokeyak konámp aropamp yaek sánká pwatea, mekok am fek tank nánko, am lotu nap mek tankápnap koumteouráp arop te Jisasén saráp tokor tankáp. ²¹ Aenapo maok, mao wae am fárákapan Kwaromp kar arakrá farákáprá, “Oukoumwan te Kwaromp kar kumwi tari nap wae kare kar korop nánko, yumo wae am kar wa napono.”

²² Am lotu nap mekamp arop maomp kar wawia kwapwe kare warákárria ninik tokwaeria sérrá, “Nomo te wae mér, mámá arop te Josepomp táráp te, mokopia take pourouráp kar kárákáre kwapwe farákáp námpon?”

^s 4:18-19 Ais 61:1-2

²³ Aerá sérapo maok, nopok Jisas kar pwarokwaprá sérrá, “Kare karonó, yumo wae onan kar arakrá sér mwanapono: ‘Dokta, amo ankár waráp pourouanmekir fwapokwapae! Amo Kaperneam mek térenap kar te yino wae wawi námpono. Amo ankár waráp némpouk mapek kuri taknámp téreampo.’ ²⁴ Aerá sér mwanapan maok, ono yumwan kare kar sér rae: Arop fárakap námokuráp némpouk profetomp kar te wa mo i konapono. ²⁵ Yumo wae mér naponó, profet Elaija yakámp ke fek kápae kare kae kóumteou Israel yaknámp fi mek yakápapo maok, Kwaro yámar me kéri fákeyak nánko, warákam ék mo námp te yinink yopwaria tokwampok yunki yak nánko, apár ponankor mek mwae touwe tokwae koropámpon. ²⁶ Takámp fek te Kwaro Elaijan te Israel fi mekamp kae yupu ankárankan yaewouraeria sámp-kérép mono. Mao te taun tokwae Saidon yak námp fek némp Sarefat mekamp kae yupuanámpok saráp sámp-kérépámpon.^t ²⁷ Tá taknámp profet Elisa yak námp fek kápae kare Israel fi mekamp lepraráp arop yakáp napao maok, am ou mek Israel fi mekamp arop ankárankampamp touwe fwap mono. Siria fi mekamp arop Naman ankárankao mwar maomp touwe fwapi námpon.”^u

²⁸ Aerá séri pwar nánko maok, lotu nap mek tankápnar arop ponankor am kar wawiaka yonkwae pwarámp tokwaeria, ²⁹ Jisasén panánkár santukupea taun younkwe mwae. Am fárakapamp taun te faonkwek yak námpara, Jisasén warámpá tukupea am taun yarápae feknámp Jisasén furuk far-sir mwaria napan maok, ³⁰ tá Jisas am arop ou mek amore mek akwapá párákaprá akwap te.

**Jisas arop ankárankaomp pouroukamp kwatae-arop yérépenámp kar
Mak 1:21-28**

³¹ Jisas apár Galili mekamp taun Kaperneam mek akwapea yae Sabat fek kóumteouráp aropan kar yénkrá farákáp. ³² Aenko maok, am fárakap maomp kar wanap te, mér tokwaeráp aropamp kar kárakáre niamp nánko, wawia kokorokori napon. ³³ Arop ankárankamp kwatae-arop oupouroupá yaknámp am lotu nap mek yak námpao, Jisasén tékén wumwia waerá sér, ³⁴ “Wí! Nasaret mekamp Jisas e! Amo yinan apae naeria nape? Ae te amo yinan tirá wour naeria koropri kwaponó. Ono amwan wae méramponó: Amo te Kwaronámpoknámp koropnap yae-parák yiki kare aroponó.”^v

³⁵ Aerámpan maok, Jisasó am kwatae-aropan yoporrá, “Amo te kar pwarará am arop pwar-akwapae!” Aeránko am kwatae-arop am aropan arop ou mek apárok sirarrá, wae worokor akwapriaka, am aropan kwatae pap mo, fwap. ³⁶ Tá ponankor arop kokorokoria námoku kok téréménkrá sérarrá, “Maomp kar máte mokopia kárakáre námponó? Mao kwatae-

^t 4:25-26 1 Kin 17:1-24; 18:1 ^u 4:27 2 Kin 5:1-14 ^v 4:33-34 Mt 8:28-29; Jo 6:69; Lu 8:28

aropan kar sénánko, woropá tukup nap te, am aropamp kar te kárákáre tokwaeráp aropamp kar niamp námpono.” ³⁷Aenánko maok, Jisas am térenámp kar te am mwaekamp némpouk ponankor akwap nánko, kápae kare arop wawi napono.

Jisaso Pitamp yupuamp éntupwarén fwapi papámp kar
Matyu 8:14-15; Mak 1:29-34

³⁸Jisas fárámprá am lotu nap pwarará Saimonomp nap mek akwap. Saimonomp yupuamp éntupwar te pourou touwe fokornámp touwe sámpea amp nánko, man koroepa yaewouraeria am arop fárákapao Jisasén sér. ³⁹Aerapo maok, Jisaso akwapea am yupuamp wonae fik fokopeyákrá pourou mek touwe fokornámp touwe táman yoporánko, am touwe wae worokor akwap. Aenánko, am yupu wae touwe fwapria fárámprá am arop fárákapao fár mwanap fir yankapámpono.

Jisaso kápae kare aropan fwapokwapinámp kar
Matyu 8:16-17; Mak 1:29-31

⁴⁰Sabat yae yámar worae nánko, arop fárákapao náráp nouroup arop kápae kare touwe arokwamánk nap Jisasnámpok éréképá korop. Mao am fárákapan ankákárankrá pourouk yae paprá touwe fwapokwaprá párapokámpono. ⁴¹Táte kwatae-arop fákáreao kor kápae kare koumteouráp aropan pwarará worop-akwapránkra Jisasén arakrá wumwirá sér i konapono, “Amo te Kwaromp Tárápono.” Am kwatae-arop fákáre te Jisas te Krai támaonoria mérapara, Jisas te am fárákapan te kar séri kwaponorá taokari námpono.”

Jisas taun ankwap mekmwaek yárákrá kar farákápámp kar
Mak 1:35-39

⁴²Jisas koumounek kar fárámprá am yak námp pwarará, arop yak mo apár mek akwapea Kwarén kar toropwap. Aenánko maok, koumteouráp aropao man oupouroukia maonámpok tukupea, yinan pwarrá akwap kwaponorá taokor mwaria. ⁴³Aenapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Ono te ankár ankwap taun mek kuri akwaprá Kwaro maomp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar farákáp nanampono. Kwaro onan tak tére nanapria sámp-kérép nánko, ono ék nampono.” ⁴⁴Aeria maok, Galili mekamp lotu nap mekmwaek kar farákáprá yáraki námpono.

Jisaso sénánko, Pita kápae kare éntékam sámpámp kar

5 ¹Ankwap ke fek Jisas ént aokore Genesaret fik fokopeyak nánko, kápae kare koumteouráp arop maomp kar wa mwaria koropá

^w 4:41 Mt 8:29; Mk 3:11-12

koupoukarea fákappéri yakáp. ² Aeapo, Jisas nke nánko, bot kánanke anánkaopwe ént aokore fik tank. Éntékam ti konap arop fárákapao bot am fek pátea éntékam sámp konap umben yérerrá yakáp napo, ³ Jisas Saimonomp bot mek korokwapea, man sérrá, “Amo bot ént mek kuk tae morok panánkár sakwapae.” Pita tak nánko maok, Jisas bot mek am mek tankrá kounteouráp aropan kar farákáp.

⁴ Mao kar farákápea pwarará, Saimonén sérrá, “Bot sámpea ént pirékarrá sakwapea ént pe kukria umben am mek sirarea éntékam tia.” ⁵ Aeránko maok, nopok Saimono sérrá, “Arop Tokwae, yino wae kumuruk éntékam sámp mwanámpan mpwerá sir saráp yakáp nánko, moi námpan maok, oukouwman te amo sénapara, sir nki mwaro.” ⁶ Aeria sirarea maok, kápae kare éntékam tiap te, éntékam ti konap yam fárákár naenámp niamp kare.^x ⁷ Aenko maok, mao énéni kére konap arop bot ankwap mek yakáp napo, am fárákan ‘Koroepa yinan yaewourenk’ ria wumwi. Aeapo, am fárákap koroepa éntékam am tirá bot anánkaopwe mek kák napo, bot anánkaopwe te káperia ént mek pik naenámp niamp pourouráp. ⁸ Aenánko, Saimon Pita am táman nkea Jisasomp puk wonae fik kwaráp torokomprá me kor woukoupria sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te kwatae ninikráp aropao nampono. Onan pwarará akwapae!” ⁹ Pita am takrá sénámp te am kápae kare éntékam tinap táman korokop nánko, méntér yakápnar aropao kuri kokorokor nap kwamp napono. ¹⁰ Sebedimp tárápyarao kor, Jems ntia Jon Pitant énéni kére konap, am arop yaworao kuri nkea korokop. Tá Jisas Saimonén sérrá, “Amo apápi kwapono. Amo éntékam érékép konap mér napara, nánkár wakmwaek amo fwap ononampok kounteouráp arop érékép-korop nanapon.” ¹¹ Aeránko maok, bot am pirékarrá tukupea fik papá pwarará maok, tá mao térenap ankank wae párakoprá Jisasomp wakmwaek tukup.

Jisas arop ankwapamp lepra touwe fwapi papámp kar

Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45

¹² Ankwap ke fek Jisaso ankwap taun mek yak nánko, am taun mek te lepra touwe kwataeráp arop yak. Mao Jisasén nkea maomp wonae fik apárok me kor woukoupria Jisaso námwan aropomp naenámp kar sérrá, “Amo onan fwapi pap nae nap kwamp te, tak napo, onomp pourou Kwaro nke námp fek yiki kukur nae.” ¹³ Aeránko maok, Jisas maonámpok nárákarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te, amo yiki kukuraeria nampon.” Aeránko, ankár am ke fek táman maomp touwe wae pwar. ¹⁴ Tá Jisaso man kar kárákáre fek sérrá, “Amo arop ankwapan séri kwapono, mono. Amo akwapea prisén waráp pourou yénképria, Moses sérimpnámp taknámp Kwarén ofa sánkampo. Aenapo,

^x 5:4-6 Jo 21:2-6

arop fárákap wae nkea, waráp touwe te wokwae pwar námprá mér mwanapon.”^y ¹⁵ Aerámpan maok, Jisas am térenámp kar te kápae kare némpouk akwapránk nángo, wawia pwi. Aeria maok, kápae kare arop Jisasomp kar wariaka, tá Jisasó náráp touwe fwapokwapanoria korop. ¹⁶ Jisas am tére naerianámp fek te Kwaromp kárákáre sámp naeria, arop yakáp mo nap ke mek akwap ko Kwarén kar toropwap i konámpono.^z

Jisas pu yae kwataenámp aropan fwapi papámp kar

Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12

¹⁷ Ankwap kumuruk Jisasó kar yénkrá farákáprá yak. Aenko maok, Farisi ankwap fárákap, tá lo méria farákáp konap tisa fákáre makia distrik Galili ntiaka Judia mekamp taun ponankor, am mekamp taun tokwae Jerusalem meknámp koropea, Jisasomp kar wará tankáp. Jisas touwenap arop fwapokwaprá párapopanoria Kwaromp kárákáre maomp pourouk oupouroupeyak námpono. ¹⁸ Aenángo maok, arop ankárankamp maomp kour ponankor surumpwia tank nángo, arop ankwap fárákapao sunkwiar mek papea sámpea koropea nap mek sayinkea Jisasomp wonae fik pap mwaria. ¹⁹ Aenapan maok, kápae kare koumteouráp arop nap mek am mek yinkea fákeyakáp napo, maomwaeknámp sayink mwaria mwae oupourouk napo, mo. Aeria maok, narek pokea nap oupouroup tenap ankank keakapea am meknámp am arop sunkwiar fek paok tokoropea, yaek fákeyakáprá ér-popwarrá pikia Jisasomp wonae fik am néntépá yakápnep koumteouráp arop ou mek pap. ²⁰ Aeapo maok, Jisas am fárákapamp méran nkeaka am touwenámp aropan sérrá, “Onomp nouroup e! Ono waráp kwatae ninik te wae sámp-sinampono.”^a ²¹ Aeránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fákáreao am kar wawia námoku támao ninikrá, “Máte apae aropao námp kwamp, Kwarén takrá kar wouroumprá sériane? Arop ankárankaomp kwatae ninik tirá épér naenámp te yak mono. Am te Kwaromp tére mwarono.” ²² Tá Jisas am fárákapamp ninik mek wae mérria, nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo apaeritea yiráp ninik mek poup takrá sérar rape? ²³ Ae te ono am aropan sérrá, ‘Waráp kwatae ninik te wae pwarámpono’rá sénanko te, yumo wae ‘Kare karonó’rá mér mwanap ni, ono ‘Fáramprá akwapae’rá sénanko, mao wae fárámprá akwap nángo, yumo nkea ono sénamp kar ‘Karenó’rá mér mwanap nie? ²⁴ Aeno onomp ninik te, yumo arakrá mérenkria nae: Aropamp Tárápan Kwaro, mámá apár mek takaeria kárákáre sánkeanánko, aropamp kwatae ninikan fwapi tirá épér naenámp.” Aerá séria maok, am kour ponankor surumpwi yaknámp aropan sérrá, “Ono amwan waeman sénampono: Amo fárámprá waráp amp i konap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae.”

^y 5:14 Wkp 14:1-4; Lu 17:12-14 ^z 5:16 Mk 1:35 ^a 5:20 Mt 8:13

²⁵Aeránko maok, ankár oukoumwan táman koumteouráp aropao nke nap fek, mao námoku am fek ampinámp ankank sámprá námokuráp nap mek akwapria Kwaromp e sakapria warákár. ²⁶Aenánko, arop ponankor am nkea kokorokoria kor me woukourria Kwaromp e sakapria sérrá, “Nomo oukoumwan te mwar pourouráp ankank nkeriano!”

Jisaso Livain námonampaok koropaeria wumwinámp kar

Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17

²⁷Warko wakmwaek Jisas am nap pwarará akwapria nke nánko, arop ankwap takis sámp konap nap mek tank. Maomp e te Livai. Aenko Jisas man sérrá, “Amo onomp wakmwaek koropae!” ²⁸Tá Livai maomp ankank ponankor am fek pwarará fárámprá ankár Jisasomp wakmwaek akwap.

²⁹Tá Livai Jisasompor fir tokwae nánap nánko, kápae kare takis sámp konap arop, tá ankwap kápae kare aropao kor méntér fépérrá tankápapo maok, ³⁰Farisi fákáre, tá námokuráp lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, makia Jisaso éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérarrá, “Yumo apaerá takis sámp konap arop ntia ankwap kwatae ninikráp aropént pápárarri tankáp napon?” ³¹Tá nopok Jisas maomp kar pwarokwaprá wounáprá arakrá sér, “Arop fárákap touwe mo, fwapnap te doktanámpok tukup mo i konapono. Touwenap aropao saráp doktanámpok tukup konapono. ³²Tá taknámp ono ék namp te, arop, námo yae-párak kare ninikrápao namprá niniknap aropan te mono. Arop, námo kwatae ninikrápao namponorá niniknap arop táman yaewour nanko, maomp kwatae ninik pwaranoria ék nampon.”

Wokwaekamp lo ntia wourékam loan sénámp kar

Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22

³³Ankwap ke fek, arop ankwap fárákapao Jisasén sérrá, “Jon éréképea yarak i konámp arop fárákap te kápae kare por Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri yakáp i konapono. Tá Farisi fákárerao éréképá paokop i konap arop fákáreao kor tak i konapon. Aeno amo éréképá yarak i konap arop fákáre máte firráp ént fépér i konapon.” ³⁴Tá nopok Jisas am fárákan námkuráp pourouan wounáprá sérrá, “Ae te yiráp nouroup arop ankwap ankárank yupu sámp naerianámp arop oukoumwan yumont yak námp fek te, arop ankwapao fwap yumwan fir fár mwanap taokor naenámp nie? Mono. ³⁵Tá nánkár wakmwaek aropao am yupu sámp naerianámp arop warámprá tukup tenapo, náráp nouroup aropént yak mo nánko, am ke fek maok mao fwap fir wuri konapono.”

³⁶Jisaso námokuráp kar Juda firamp niniként tapokwap mo námpam am fárákan wounáprá sérimp: “Arop ankwap waempyam épi me aomp naeria te, wourékam waempyam fárákapea épi waempyam fek pap mo i konámpono. Tá arop ankwapao tak nánko te wourékam waempyam

popor soumpour námpon. Tá wourékam waempyam te épi waempyamént ankár pourouráp kárákáre mono. ³⁷Tá arop ankwap épi meme yipi mek wain ént wourékam kér mo i konámpono. Tá arop ankwap tak námp te, wain ént wourékamao épi meme yipi fár-pwaránko, wain ént apárok kwarokor pik nánko, meme yipirao kuri kwatae akwap naenámpono. ³⁸Aeno arop ankár meme yipi wourékam mek wain ént wourékam kér naenámpon. ³⁹Tá arop épi wain ént fárianámp te warko wourékam wain ént fánaerá nikip mono. ‘Ént wain épi te kwapwe kare ara, wae támaono’rá sér i konámpon.’”

Sabat yae fek tére mo i konap kar

6 ¹Jisas ankwap Sabat yae fek mao éréképa yarak i konámp arop éréképea witráp yopwar meaok tukupria maok, am arop fárákapao mwae touwe nánko, wit kánánkáprá yae fek kokwarrá fépérrá tukup.^b ²Aenapo maok, tá Farisi fákáreao sérrá, “Sabat yae fek lo kákánk i konap ankank te, yumo apaerá tak rape?”^c ³Jisas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek Devit ntia maomp arop fárákapaoi nap kar buk fek yak námp te yumo nke mori kwapono? ⁴Am ke fek Devit ntia maomp arop fárákap mwae touweria, Devit Kwaromp nap mek youmpea Kwarén sánknáp pan aropao fár mono, pris fákáreao saráp fári konap pan wuriman mao fária, náráp arop fárákapan nénkánko fáriapono.”^d ⁵Aerá séria maok, warko Jisas am fárákapan sérrá, “Aropamp Táráp te Sabat yae poukwap námpara, mao námoku ‘Apae kip’rá fwap sénaenámpono.”

Jisas Sabat fek arop yae fwapi papámp kar

Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6

⁶Jisas ankwap Sabat fek lotu nap mek akwapea kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp. Aenko maok, arop ankwap yae-párak mwae yae yonkwae yak námp am arop ou mek yak. ⁷Aenánko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fákáre Jisas Sabat fek arop yae fwapi pap te mokopon nke mwar ritea sánánkar yépékrá tankápria, man kot mwanap mwae oupouroung.^e ⁸Tá Jisas am fárákapamp ninik mek wae méritea am yae yonkwae yaknámp aropan sérrá, “Amo fárámprá kuk mapek fokoheyakae!” Aeránko maok, am arop fárámpea koropea fokoheyak. ⁹Tá Jisas am fárákapan sérrá, “Ono yumwan turunk rae: Lo te Sabat fek nomwan ‘Apaenk’rá sénámpon? Ae te Sabat fek arop ankwapan yaewour mwanámp ni, ankwapan kwatae pap mwanámp nie? Ae te nomo aropan yaewourianánko yiki yak naenámp ni, porokwapá pap mwanámp nie?”^f ¹⁰Aeria am mek tankápnáp aropan énounkouprá akwapria am yae kwataeráp aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aerá séránko maok,

^b 6:1 Lo 23:25 ^c 6:2 Kis 20:10 ^d 6:3-4 1 Sml 21:3-6 ^e 6:7 Lu 14:1-5 ^f 6:9 Jo 7:23

am arop wae takánko, maomp yae kor wae warko kwapwe kare. ¹¹Tá am fárákap am nkea, yonkwae pwarámp tokwaeria námoku kok sérarrá, “Jisasén te apae mokop mwanámpon?”^g

Jisas ‘Éntér-sámpramp arop éréképá yáarak nanamp’ ria nánkárápámp kar

Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19

¹²Am ke fek Jisas Kwarén kar toropwap naeria faonkwek akwap. Am kumuruk ponankor mao Kwarén kar toropwaprá yakámp te akwapea wakor. ¹³Koumounek yámar aok nángo éréképá yáarak i konámp aropan ‘Koropenk’ ria wumwi. Aenánko, am fárákap wae korop napo maok, náráp tére mwanap arop éntér-sámpramp farákápea pwarará, mao am fárákapan ‘Aposel’ e^h tokoprá kák. ¹⁴Arop ankwapamp e te Saimon (Jisas man ankwap e tákaprá ‘Pita’rá sér) ntia maomp nánaenáp Andru. Ankwap te Jems, tá maomp nánaenáp Jon. Ankwap te Filip, ankwap te Bartolomyu, ¹⁵ankwap te Matyu, ankwap te Tomas, ankwap te Alfiusomp táráp Jems, tá Saimon, Selot Patiⁱ mekamp arop, ¹⁶tá Jemsomp táráp Judas, tá Judas Iskariot, wakmwaek Jisasén outiri naenámp arop.^j

Jisas kápaie kare arop fwapokwaprá kákámp kar

Matyu 4:23-25

¹⁷Jisas faonkwek pwarará, maomp éréképá yáarak i konámp aropént pikia apár émpi fek náráp éréképá yáarak i konámp kápaie kare aropént yakápapo, kápaie kare arop distrik Judia mek, ntia taun Jerusalem mekamp koumteouráp arop, tá solwara fikamp taun Tair ntia Saidon mekamp arop fárákapao kuri yakáp. ¹⁸Am arop fárákap te Jisasomp kar waria, tá Jisas náráp touwe fwapokwapanoria koropap. Tá kápaie kare arop kwatae-aropao maomp pourou sokoro napo, Jisas am kwatae-arop yérépeanoria korop. Aenapo, Jisas am koropnap aropan ponankor fwapokwapimpono. ¹⁹Jisasomp pourou meknámp kárákáre akwapria arop ponankoramp touwe fwapokwaprá kák námpara, kápaie kare koumteouráp arop párák Jisasomp pourouk pap mwaria maonámpok tukup napon.^k

Ém naenámp ntia warákár naenámp kar

Matyu 5:1-12

²⁰Jisas náráp éréképea yáaraknámp aropan énoukoupia sérrá,

^g 6:11 Lu 11:53-54 ^h 6:13 ‘Aposel’rá sénep fek te Matyu 10:2 fekamp kar fi fek nkeae. ⁱ 6:15 ‘Selot Pati’ fek Mak 3:18 fekamp kar fi fek nkeae. ^j 6:14-16 Jo 6:70-71
^k 6:19 Lu 8:46

“Yumo ankank monap arop fárákap, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. Am ourour te ará: Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yirápono.^l

²¹Yumo yae-porokwenap arop, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. Am ourour te ará: Nánkár wakmwaek yumo fwap fária yare mwarea napon.

Yumo arop oukouwman éménkrá yakáp nap te, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. Am ourour te ará: Nánkár wakmwaek yumo fwap amomoránk mwarea napon.^m

²²Yumo Aropamp Tárápamp weaok tukup napo, yumwan arop nkea kokwarokrá yumwan younkwe sánkria yumwan wouroumpra, ‘Yumo te kwatae mwaek paokopnap arop’rá sérar napo, Kwaro yumwan ourour sánk naenámpon. ²³Am arop fárákap yumwan tak napo te, yumo fwapon warákárriaka yonkwae kárámp kip. Am te apaeria námpanáp, yumo nopok sámp mwanap ankank tokwae te yámar mek tank námpon. Wokwaek maomp appeyaenápo kor profet fákáreran takiap táman napono.ⁿ

²⁴Aeno yumo ankank kápaeráp arop, yumo te mér kip: Oukouwman te yumo yonkwae kárámpnap kwapwe kare ankank wae sámp napon.

²⁵Tá yumo arop oukouwman fir tokwae fépérrá yare nap te, yumo te mér kip: Wakmwaek te yumo mwae touwe mwanapon.^o

Tá yumo arop oukouwman amomoránk nap te, yumo te mér kip: Wakmwaek te yumo éménkrá émti pik mwanapon.

²⁶Tá kápae kare arop yiráp e sámpá sakap napo te, yumo am wa nap kwamp te mér kip: Wokwaek maomp appeyaenápo kuri kwekár sérar i konap profetomp eran kor takrá sámpá sakapiapon.”

Yopornap aropan nouroup mwanap kar

Matyu 5:38-48

²⁷Tá Jisaso ankwap kar yénkrá sérrá, “Yumo onomp kar wanap arop yumwan sér rae: Yumo te ankár yumwan yopornap aropan nouroup kip. Arop yumwan yopor napo te, yumo man yaewour kip. ²⁸Tá arop yumwan sámpá yampourou napo te, nopok yumo man kwapwe kare kar sériaka, yaewour kip. Yumwan touwe sánk napo te, yumo ‘Am fárákapan yaewourampo’rá Kwarén sér kip.^p ²⁹Tá arop ankwapao amwan wapra kor fek porokwap nánko te, warko ankwap mwaek wapra kor sámp-arákarrá, maonámp mwaek sánkampo. Tá aropao waráp sakét worokwap naerianánko te, waráp siot méntér worokwapantánoria taokor kwapon. ³⁰Tá arop ankwapao, námwan ankank sápaie nánko

^l 6:20 Ais 66:2 ^m 6:21 Ais 61:3; Yé 7:16-17 ⁿ 6:22-23 Jo 16:2; 1 Pi 4:14

^o 6:24-25 Jer 1:5-6 ^p 6:27-28 1 Pi 3:9

te, ankár man sánkamp. Arop waráp ankank pwarokwap nángo te, ‘Am ankank arákarrá sápaé’ ria kárakáre fek séri kwapono. ³¹Arop námwan yaewouranáponoria ninik i konapnámp taknámp, yumo kuri arop ankwapan tak kip.

³²Táte yumo arop yumwan warákár konap aropan warákár nap te, waeman nopok sámp nap wae támaono. Kwaromp firáp monap aropao kuri námwan warákár konap aropan nopok warákár konapono. ³³Yumwan yaewour i konap aropan saráp yaewourap te, am fek waeman nopok sámp nap wae támaono. Kwaromp firáp monap aropao kuri tak i konapono. ³⁴Tá yumo arop nopok kuri sáp naenámp ninikria ankank sánk nap te, waeman nopok sámp nap wae támaono. Tá Kwaromp firáp monap aropao kuri takrá ankank nonopok i konapono.^q ³⁵Ae konapara, yumo ankwap ninik sámpenke. Yumwan yopornap aropan nouroupria, man yaewour kip. Yumo ankár ankank monap aropan ankank nénkria, nopok kuri sáp naenámpnonoria niniki kwapono. Yumo am tak nap te, nánkár wakmwaek ankank tokwae sámpria, narekamp Kwar Tokwaeramp tárápu yakáp mwanapon. Mao te námwan ‘Aesio’rá sér monap aropan aropompria, kwatae ninikráp aropan kuri aropomp i konámpnon. ³⁶Yiráp Naropwaro ponankor aropan yonkwae touwe konámpnámp taknámp, yumo kuri am fárákapan yonkwae touwe kip.”^r

‘Yumo arop ankwapan koti kwapono’rá sénámp kar

Matyu 7:1-5

³⁷Tá Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te arop ankwapao kwatae ninik námpnan yurukupia ‘Mao te kwatae námp’ ria wouroumprá séri kwapono. Nopok Kwaro yumwan kuri yurukupia ‘Kwatae nap’rá sénaeane. Tá yumo arop kwatae ninik námpnan yumo man, yaomwi mek pik nanaponoria far-pwar kwapono. Yumo tak napo te, Kwaro yumwan kor yaomwi mek far-pwar naeane. Yumo yumwan kwatae nap arop ankwap fárákapamp kwatae ninik wampwenoria pwar napo maok, nopok Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épér naenámpnon.^s ³⁸Tá yumo ankwap aropan ankár ankank nénk napo, nopok yumwan kor Kwaro ankank nénk naenámpnon. Mao nopok kámákarrá kápaé kare nénkria top-pwarámpea panánkarrá warko top kare fek tankrá top koupouriaka kwarákár námp yumwan nénk naenámpnon. Yumo arop mokoepuri fek nénk nap te, Kwaro nopok yumwan take pourouráp nénk naenámpnon.”^t

³⁹Aerá séria pwarará maok, Jisaso arop fárákapan wounáp kar ankwapan kor farákáp: “Ae te yi néneráp arop te arop ankwap yi nénenámpnan fwap mwae kup yénképrá akwap naenámp nie? Mono. Takria te am yawor énénkér me mek pik nenepe. ⁴⁰Tá oukoumwan

^q 6:33-34 Lu 14:12-14 ^r 6:36 Kis 34:6-7; Ef 4:32 ^s 6:37 Jer 2:13 ^t 6:38 Snd 19:17

skulnám̐ arop te maomp tisan kámákár akwap mo i konámpono. Nánkáráp skulia pwatea maok, táte wae maomp tisa niamp take popwar yak konámpon.”^u

⁴¹ Táte Jisas wounáp kar ankwap arakrá sér: “Amo apaeritea waráp ankwapwarápomp yi mek tiri kánanke tank nám̐ táman énounkoupria amokuráp yi mek tanknám̐ yao kárakére tokwae nke mo rape? ⁴² Amo mokopia waráp ankwapnápén sérrá, ‘Onomp nouroup o! Ono waráp yi mek tiri kánanke tank nám̐ sámp-sinae’rá sénapan maok, amokuráp yi mek yao kárakére tokwae tank nám̐ te nke mo rape? Amo tak nap te, yiráp kar te yiráp niniként ankár pourouráp mono! Manmékir te amokuráp yi mekamp yao kárakére tokwae tank nám̐ am sámpea sitea maok, amo fwap énounkoup karia waráp nouroupomp yi mekamp tiri kánanke sámp-sinanapon.”

‘Kwatae yao te ki kwatae tank nám̐’rá sénám̐ kar

Matyu 7:16-20; 12:33-35

⁴³ Jisas warko wounáp kar ankwap arakrá sér, “Kwapwe kare yao te kwatae yao ki tank mo i konámpono. Tá taknám̐ kwatae yao te kwapwe kare yao ki tank mo i konámpon. ⁴⁴ Arop am yao ki tank nám̐ táman wuri nkea maok, aráte am yao fekamponorá ninik i konapon. Arop kwantaeki kánánkapea fár mwaria te, wiráp paok aopwe fekamp tukupá kánánkapea fár mo i konapon. Tá wain ki te yao pwae mekamp wiráp yao yowe fek tank mo i konámpono. ⁴⁵ Táte taknám̐ kwapwe kare arop te maomp ninik mek kápae kare kwapwe kare ninik mwari yak nám̐para, maomp táp meknám̐ kor kwapwe kare ninik fekamp karan saráp sér i konámpon. Aeno kwataenám̐ arop te maomp ninik mek kápae kare kwatae ninik mwari yak nám̐para, am fekamp kar kwataeran saráp sérar i konámpon. Apae ninik maomp ninik mek top koupouri yak nám̐ te, am táman top korao érik sér i konámpono.”^v

Nap ti konap wounáp kar

Matyu 7:24-27

⁴⁶ Jisas sérrá, “Yumo apaerá onan ‘Tokwae Kar! Tokwae Kar!’rá sénapao, yumo onomp karwaok mo rape?”^w ⁴⁷ Táte arop ankárankamp ononampok koroepa onomp kar wawia mántwaok nám̐ te, maonám̐ táman yumo nkea ninikenkria yénkép nanampon. ⁴⁸ Am aropamp ninik te ninik kwapweráp arop ankwapao nap ti naerianám̐ niampon. Manénkir te apár me yokoroprá pikia mek karaok oupwar sirarea oupwar fi mek yumwi épéria fampea kárakére pwate nánko, nap am fek yak. Aenánko, wakmwae warákam nám̐ fek ént ntenk tokwae

^u 6:40 Jo 13:16 ^v 6:45 Jer 3:10-12; Mt 12:35 ^w 6:46 Mt 7:21

koropria nap tuk-sinaerianánko, nap fwap tukur mo, kárákáre yak konámpon. Am te apaeritea námpanápe, am aropao nap kwapwe kare ti tenámpara námpon. ⁴⁹Aeno arop onomp kar wawia mántwaok mo námpon te, arop ankwap ninik kwapwe mo námpao, nap ti naerianámp niampon. Mao oumpwar fi mek te yumwi fémpér mo yakrá, kwar mwar fémpéri tenánko, wakmwaek warákam nánko éntenk tokwae koropria am nap tuk-sinánko, nap panánkár nánko, kwatae akwap konámp niampono.”

Jisas ami keptenomp tére arop fwapi papámp kar

7 ¹Jisas kounteouráp aropan am kar farákápea pwarará maok, akwapea Kaperneam mek. ²Aenko maok, Rom fi mekamp kepten 100 soldia éréképá yak námp, mao náráp tére arop ankárankamp man táman warákár konámpao maok, mao touwe tokwae sámpea waeman sumpwi naenámp niamp pourou. ³Aenánko maok, kepten Jisas yakámp kar wawia, mao Juda fi taokeyakáp konap arop Jisasnámpok tirá kérépria sérrá, “Yumo tukupea Jisasén sénapo, koropea náráp tére arop fwapi papano.” ⁴Aeránko maok, wae tukupea Jisasnámpokria maok, man aropomp naenámp kar fek sérrá, “Am arop te kwapwe kare aropono. Amo fwap man yaewour nanap pwi námpono. ⁵Mao te Juda fi nomwan warákárriaka yaewour i konámpono. Mao námoku yinomp lotu nap ti námpono.”

⁶Tá wae Jisas am farákapént akwap. Akwapea wonae fik keptenomp nap-topokánko maok, am kepteno náráp arop ankwap farákap tirá kérépánko koropea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Mokop korop nanapanáp, wampweno. Aeria apae ono kwapwe kare aropao nanko, onomp nap mek korop nanapanápe. ⁷Táte ono kuri kwapwe kare aropao amwan kuri koropá nke nanampanápe. Amo kar fek saráp sénapo, onomp tére arop wae touwe fwap naenámpon. ⁸Am te apae riteanápe, ono kuri onan tére sáp konámp aropamp yae ankore mek yak konampono. Táte ono kuri onomp soldia onomp yae ankore mek yakáp napara, tá ono ankwapan ‘Amo akwapaerá sénanko te, mao akwap námpon. Tá ono ankwapan ‘Amo koropae’rá sénanko te, mao korop námpon. Tá onomp tére aropan sérrá, ‘Amo ará téreae’rá nanko te, mao takrá tére konámpono.”

⁹Aerá sénánko Jisas am kar wawia mao am aropan ninik tokwaea sámp-arákarrá kápea kare kounteouráp arop maomp wakmwaek korop napan sérrá, “Ono yumwan sénampon: Ono Israel fi mek te mámake Kwarén mér kárákárenámp arop nke moi nampono.” ¹⁰Táte am arop farákap kepteno tirá kérépánko, koropap arop wae nap mek ti-arári tukupea nkeapo maok, keptenomp tére arop maomp touwe wae fwap.^x

^x 7:10 Jo 4:51

Jisas Nain mekamp sumpwinámp tár-ménki kéménkia papnámp kar

¹¹ Takia pwarará, warko wakmwaek Jisas taun Nain mek akwap. Aenánko mao éréképá yarak i konámp arop fárákap, táte kápae kare koumteouráp arop makia Jisasént tukup. ¹² Jisas akwapea taun ménki tokwae fek nánko maok, arop tár-ménki sumpwi námp sunkwiar mek papea sámpá korop. Aenapo am sumpwinámp aropamp éntupwar te táráp ankwap sámp mono, am ankárankamp támao mwar, táte maomp poumaropao kuri wae sumpwi te. Tá am taun mekamp koumteouráp aropao kuri am yupunt korop. ¹³ Aenapo maok, Tokwae Karao am yupu nkea man aropomp tokwaeria am yupuan sérrá, “Amo émi kwapono.” ¹⁴ Aerá séria maok, Jisas námoku wonae fik akwapea arop ampnámp sunkwiar fek yae pap nánko, am arop sámpnap arop am fek foukouri yakáp. Aenapo Jisaso sérrá, “Arop tár-ménki, ono amwan sénampono: Amo fárámpae.” ¹⁵ Aenánko maok, am arop sumpwi yak námp te wae fárámpea tankrá kar sénánko maok, Jisas am arop wae náráp éntupwarént pwar.^y ¹⁶ Aenánko maok, koumteouráp arop ponankor apáp tirinkria Kwaromp e sakapria sérrá, “Profet tokwae kar ankárank wae nomp amore mek korop námpono.” Aeria maok, warko am fárákapao sérrá, “Kwaro náráp koumteouráp arop yaewour nanampria wae korop námpon.”^z ¹⁷ Aeria maok, arop fárákap Judia mekamp némpouk mwaek, tá kápae kare némpouk mwaek paokoprá Jisas am térenámp kar farákáp napon.

Jono éréképá yarak i konámp arop yawor Jisasnámpok akwapep kar
Matyu 11:1-19

¹⁸ Aenapo maok, Jono éréképá yarak i konámp aropao am kar wawia Jonén sér. Aenapo, Jon éréképá yarak i konámp arop anánkaopwe wumwiria ¹⁹ Jisasnámpok tirá kérépria maok sérrá, “Arakrá turunk kipo: ‘Amo te am korop naenámpria yépéknámp arop támao ni, yino nánkár ankwap yépék mwanámp nie?’ ” ²⁰ Aeránko am arop yawor wae akwapea Jisasnámpokria man sérrá, “Yinan arop ént mek nér i konámp Jono tirá kérép nánko, amonapok korop nempono. Mao te arakrá séri námpon: ‘Amo te yino korop naenámpria yépéknámp arop támao ni, yino nánkár ankwap yépék mwanámp nie?’ ”

²¹ Am ke fek te Jisas kápae kare koumteouráp aropamp nkwakwe make touwe fwaprá kák, tá kápae kare kwatae-arop pouroukamp yéréperá kérép, tá kápae kare yi néneráp aropamp yi fwaprá kákámpono. ²² Ae námp fek Jisas am arop yaworan nopok kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo akwapea Jonén kápae kare ankank yumo nkeria wawi nep

^y 7:13-15 Lu 8:41-42,49-55 ^z 7:15-16 1 Kin 17:21-24

táman farákáp kipo. Yi néneráp arop fárakap warko fwap nke, tá pu kor kwataeráp arop warko ferámpea paokop. Lepranap aropamp pourou yipi warko yiki kwapwe naponon. Táte woupwi kéri yaknámp arop warko fwap woupwi wa napon. Tá sumpwinap arop warko ferámp naponon. Ankank moráp arop fárakap Kwaromp Kwapwe Kare Kar wa naponon.^a ²³Arop onan mér námpao, maomp mér kwatae akwap mo námp te, mao fwap warákárrá yak naenámpon.”

²⁴Tá am arop yawor Jonén kar sámpá akwap nep wae akwap tenepo maok, Jisas koumteouráp aropan Jon yáraknámp kar farákápria sérrá, “Yumo wokwaek kwar saráp mek tukupap te, apae ankank nke mwaria tukupapon? Ae te yumo ouwirao nárakapá nár-pwatenámp kaeak nke mwaria tukupap nie? Mono. ²⁵Yumo apae ankank tukupá nkeapon? Ae te arop ankárankamp waempyam kwapwe kare yirimpea yak námpan nke mwaria tukupap nie? Táte mono. Kápa kare arop waempyam kwapwe yiriria pourou yipi fek saráp ankank tinap arop kingomp nap mek tankáp i konapon. ²⁶Aeno yumo te mokoep ankankan tukupá nkeapon? Yumo te profet ankárankan tukupá nkeap nie? Táte yeno. Ono yumwan sénampon: Mao te profetao maok, ponankor ankwap profetén kámákár akwapnámp arop tokwaeno. ²⁷Am arop táman Kwaro náráp Buk fek ono tére namp máman méntér wounáprá sérrá,

‘Yumo wawenke!

Ono arop sámp-kérép nanko,
onomp kar sámpea manmékir amwan mekia akwaprá
mao waráp mwae kup yororá akwap naenámpon.”^b

²⁸Ono yumwan sénampon: Jon te apárokamp ponankor aropan kámákár akwap námpan maok, arop Kwaromp fi mek kánanke kare yak námp te Jonén kámákár akwap námpon.”

²⁹Tá koumteouráp arop ntia takis sámp konap aropao kuri am kar wawia sérrá, “Karenó! Kwaromp ninik te yae-párakono.” Am takrá sénap arop fárakap te Jonomp yaek ént mek nériapao sénapon. ³⁰Táte Farisi fákáre ntia lo mérnep arop fákáre te Kwaro kwapwe kare mwae kup yénkép námpan younkwe sinap te, Jonomp yaek ént mek nér moi napara napon.^c

³¹Tá Jisaso sérrá, “Mámá ke fekamp koumteouráp arop te mokoep pourouráp aropono? ³²Am fárakap te némpouk tankáprá sokwaknap tárápu niampon. Tárápu kánanke-tárápao némpouk amore mek tankáprá sokwaknap tárápuan arakrá wumwi,

‘Yino sére porokwap nángo,
yumo apaerá tár sámp mo rape?

^a 7:22 Ais 35:5-6; Mt 15:30-31; Mk 7:32-37; Lu 5:12-13; 7:12-16 ^b 7:27 Mal 3:1; Lu 3:2-6

^c 7:29-30 Mt 21:32

Tá yino yonkwae touwe mwanap tár sámp nánko
yumo apaerá ém mo rape?’

³³ Ae konapnám taknám arop ént mek nér i konám Jon mao koropea pan ntiaka wain ént fár mo nánko, yumo am táman warákár moria sérrá, ‘Kwatae-arop maomp pourouk woukoupeyak nám’rá sériapon. ³⁴ Aenap támao, oukoumwan kor Aropamp Táráp koropea, pan ntiaka wain ént fánánko, yumo am táman kor warákár moria sérrá, ‘Nkenk! Mao te firráp wain ént kápae fári konám aropono. Mao te takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp arop fárákapamp nouroupono.’ Aerá sér i konapon.^d ³⁵ Aeno arop Kwaromp yonkwae kour sámp nap te, maomp paokop te nomwan yénképrá am yonkwae kour te kare karono.” Jisas arakrá farákápampon.

**Kwatae ninikráp yupu ankárankampao
Jisasomp puk wel kwarákarám puk**

³⁶ Ankwap fek, arop Farisi ankwapao Jisasén ‘Námont koropea fir fárae’ ria wumwi nánko, Jisas akwapea am Farisimp nap mek fár mwaria tank. ³⁷ Aenánko maok, kokopor i konám yupu ankárankamp am taun mek yak nám-pao ‘Jisas Farisimp nap mek koropá fáran’rá sérap kar wa. Aeria maok, am yupu yumwi kwapwe fek yoroinap botol sanda sámpea korop. ³⁸ Mao koropea Jisasomp younkwek puyar mwaek wonae fik fokoheyakrá, émrá yak. Aenánko, Jisasomp puk émti pik. Aenánko, námoku náráp me pwae sámpea am fek torokorra aop mukur i konap niampria Jisasomp puk takria am sanda kwarákarámpono.

³⁹ Takánko maok, am Farisi Jisasén koropaerá wumwi rimp támao am táman nkea, arakrá ninik, “Táte mámá arop profet kareao nám kwamp te, mámá yupu maomp puk sanda kwarákar nám nkea, mao i konám ankank wae méria, am yupu te kwatae ninikráp yupunoria mér naeria námpon.”

⁴⁰ Farisi takrá ninik nánko maok, Jisas maomp ninikan pwarokwaprá sérrá, “Saimon, ono amwan ankwap kar sénæ.” Aeránko nopok Saimono sérrá, “Tisa, amo sénaenap kar sérae.” ⁴¹ Táte Jisasounáprá arakrá sér, “Arop yawor akwapea, arop ankwapan turunk nepo, ankwapan K100 sánk, ankwapan K10 sánk, ⁴² Maki tenánko, wakmwaek am arop yawor nopok sánk nenep pourou mo nánko te, am mani sánknám aropao wampwenori pwar. Aenánko te am arop yawor te wa mani sánknám aropan warákár tokwæ námpono?”

⁴³ Táte Saimono nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Ono ník namp te, mani tokwæ sámp nám-pao, nopok sánk monám aropao námpono.” Táte Jisas sérrá, “Waráp kar te yae-párák támaono.”

^d 7:34 Lu 5:30

⁴⁴Aeria maok, am yupu yaknám̄p mwaek sám̄p-arákarrá, Saimonén yénképrá sérrá, “Amo mámá yupu mapek nkeae. Ono waráp nap mek korop namp te, amo waráp tére konap aropan sénapo, onomp pu yárár moi nám̄pono. Aeno mámá yupu mao náráp émti ti fek onomp pu kor yárária, náráp me pwae fek féki torokor nám̄pono.”^e ⁴⁵Arop nap mek korop napo, aop mukur i konap te amo onan tak moi napono. Aeno mámá yupu te ono oukoumwan nap mek korop namp feknám̄pia koropea oukoumwan onomp puk aop mukur i konapnám̄p tak nám̄pono. ⁴⁶Amo te onomp me korok wel kwarákár mo napo maok, mámá yupu te onomp puk sanda kwarokor nám̄pono. ⁴⁷Aenám̄pantá, ono amwan sér rae: Mao te kápae kare kwatae ninikianánko, ono maomp kwatae ninik tirá épéri nampara, mao onan warákár tokwae nám̄pon. Aeno arop kwatae ninik ankwap yininkianánko, Kwaro maomp kwatae ninik tirá épérianám̄p te, maomp warákár te kánankeno.” ⁴⁸Aerá séria pwarará, Jisaso am yupuan sérrá, “Ono waráp kwatae ninik wae tirá épéri pwar nampono.” ⁴⁹Aerá séránko maok, táte am énéni tankáprá fépérnap aropao námoku kok arakrá sérar, “Mámá arop máte wa nám̄p kwamp, nkwakwe make téreria kwatae ninikan kor tirá épér nám̄pono?” ⁵⁰Táte Jisaso am yupuran sérrá, “Waráp onan mérnep támao amwan fwapi pap nám̄pono. Amo am mér napara, akwapea yonkwae porokwe fek yakampo.”^f

Koumteou ankwap fárákap Jisasomp wakmwaek paokopiap kar

8 ¹Tá wakmwaek ankwap fek Jisas némp-némp yárákrá, Kwaromp firáp yakáp mwanap Kwapwe Kare Kar koumteouráp aropan farákáprá yarak nánko, mao éréképá yarak i konám̄p éntér-sám̄pramp arop énéni paokop. ²Tá koumteou ankwap fárákap wokwaek kwatae-arop pouroukamp yéréperá kérépria maomp touwe fwaprá kákám̄p, am fárákapao kuri Jisasént énéni tukup. Ankwap te, taun Makdala mekamp Maria wokwaek Jisaso fákánek kwatae-arop maomp pouroukamp tirá épérimp, ³Tá King Herotomp nap taokeyak konám̄p arop Kusamp yupu Joana, tá Susana, tá kápae kare ankwap koumteou kor méntér tukup. Tá am koumteou fárákap te Jisas ntia mao éréképea yarak i konám̄p arop fárákapan námokuráp ankank fek yaewour mwaria mént paokopiapon.^g

Arop yopwar mek ankankou yoronám̄p wounáp kar

Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9

⁴Ankwap ke fek ponankor taun mekmwaekamp kápae kare arop koropea Jisasomp wonae fik koupoukour napo, mao am fárákapan wounáp kar arakrá farákáp:

⁵“Arop ankwap akwapea yopwar mek ankankou yoro. Mao ankankou yirirrá yak nánko maok, ankankou ankwapmwaek te mwae kupuk

^e 7:44 Stt 18:4 ^f 7:48-50 Mt 9:2-6 ^g 8:1-3 Lu 24:10

piká tankáp nánko, aropao pumpurékamprá tukup napo, antao koropá fánámpono. ⁶Tá ankankou ankwap yumwi kor námp fek piká tankáprá térér námpao maok, ént féki mo nánko, am ankankou ponankor yárákáre námpon. ⁷Tá ankankou ankwap wiráp paok wi ou mek pikia tankápria térér námpao maok, wiráp paok méntérria am támao oupoupourámpon. ⁸Táte ankankou ankwapmwaek kwar kwapwe mek piká tankáp námp te fwap péreaka pokea yánk kápae kare tankria, 100-100rá tankáp i konámpon.”

Jisas aerá séri pwarará maok, am fárákapan sérrá, “Arop woupwiráp te ankár am kar wa kuno.”

Jisaso wounáp kar sér i konámp ninik

Matyu 13:10-18; Mak 4:10-20

⁹Takrá séria pwar nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao wounáp fi kor mér mwaria Jisasén turunk. ¹⁰Aenapo, nopok Jisaso sérrá, “Am Kwaromp firáp yakáp mwanap kar mek wouroumpeyak námp te Kwaro námoku yumwan wae yénkép námpono. Aeno arop ankwap fárákapao maok wounáp karan saráp wa napono. Aenapara, mao te yiran nke napao maok, am ankank te wuri nke mo mwanapon. Tá arop fárákap kar wa napao maok, fi kor mér mo mwarea napon.”^h

Ankankou yirir nap wounáp kar fi kor

Matyu 13:18-23

¹¹Jisaso warko arakrá sér: “Am wounáp kar fi kor te ará: Am ankankou te Kwaromp karono.”ⁱ ¹²‘Ankankou ankwapmwaek mwae kupuk piká tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wa napan maok, wakmwaek Satan te, am arop fárákap Kwarén mér napo, mao am arop fárákap éréképantánoria koropea arop ninik mekamp kar pouroukouprá épér i konámpon. ¹³‘Ankankou ankwapmwaek yumwi kor fek piká tankáp námp’rá sénámp te, táte arop kar wawia sámpea warákár napao maok, arák kwar mek pik mono. Kánanke kwarok ke fek saráp Kwarén méria, nkwakwe make ankank korop nánko, ti-arári tukup napon. ¹⁴Táte ‘Ankankou ankwapmwaek wiráp paok ou mek piká tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wawia tukup napao maok, ninik tokwaerá apárokamp maniráp ankank sámprá apárokamp ankankan warákárnap ninikao tokwae karia oupoupouránko, yao ki tank námp niamp pourou mo mwanapon.”^j ¹⁵Aeno ‘Am ankankou kwar kwapwe mek pikia tankáp námp’rá sénámp te, arop kar wawia, niki-samp napon. Am fárákapamp ninik yae-párak kareria kwapwe kare nánko, kárákáre yakáp napo,

^h 8:10 Lu 10:21 ⁱ 8:11 1 Pi 1:23 ^j 8:14 Lu 18:18,22-24

maomp ninik mek te yopwar mekamp firao kare yak námp niampi yak naenámpon.”^k

Lam pounkouroupea pap konap wounáp kar

Mak 4:21-25

¹⁶ Jisaso warko ankwap wounáp kar arakrá sér, “Arop lam pounkouroupea nap te tap woukwapá pap, tá kákánar ankore mek pap mo i konapono. Ankár narek kákánar fek páte napo, am nap mek youmpnap arop fárakapao am wae nke mwanapono. ¹⁷ Am wae yokor nánko te, kápae kare ankank mek wouri yakáp námp te nánkár wakmwaek érik korop naenámpon. Tá kápae kare ankank aropao mek oupoupouria kák tenap te, nánkár wakmwaek am ankank érik farákár nánko, arop fárakapao wae nkea mér mwanapon.

¹⁸ Yumo Kwaromp kar wa nap te fwapia mér karrá wa kip. Arop Kwaromp kar kárakáre fek niki-samp nánko te, Kwaro man ankwap ninik kwapwe méntér tapokwap naenámpon. Aeno tá arop kar wawia niki-samp nampan mpwe námpao mo námp te, Kwaro am ninik kánankeran maomp yaekamp pwarokwap naerámpon.”^l

Jisasomp éntupwar ntiaka nánaeounáp koropap kar

Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35

¹⁹ Jisaso takrá kar farákápámp ke fek maomp éntupwar ntia nánaeounáp man nke mwaria korop napao maok, kápae kare kounteouráp arop Jisasomp wonae fik koupoukarea yakáp napo, mao Jisasomp wonae fik tukup mwanap pourou mo. ²⁰ Aenapo maok, arop ankwap fárakapao Jisasén sérrá, “Waráp éntupwar ntia nánaeounáp amwan nke mwaria koroepa ek yakáp nape.” ²¹ Táte Jisas am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Kounteouráp arop fárakap Kwaromp kar wawia ampaok nap támao maok, onomp éntupwar ntia onomp nánaeounápono.”^m

Jisas ouwi tokwae taok-pwararimp kar

Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41

²² Ankwap ke fek, Jisaso náráp éréképá yarak i konámp arop fárakapént bot mek kounkouria sérrá, “Nomo ént aokore tokwae tápampea nkamwae fik tukup mwaro.” Aeria maok, wae ént pirékarrá tukup napo, ²³ bot wae ént kuk akwap nánko, Jisas te ampi yak. Aenánko maok, am ént aokore mek ouwi tokwae koropria ént surukup tokwaeria, bot mek ént koupour nánko, am arop fárakap ént mek pik mwanap niamp pourouráp. ²⁴ Aenánko maok, am fárakapao tukupea Jisasén

^k 8:15 Jo 6:28-29 ^l 8:18 Mt 25:20-29 ^m 8:21 Lu 11:27-28; Jo 1:11-13

kéménkia sérrá, “Arop Tokwae, Arop Tokwae! Nomo oukoumwan ént mek pik mwanámp niampáne!” Aeapo Jisaso fárámpea fokokeyakrá am ouwiran taokoránko, ouwi ntia ént tokwae anakop námp wae pwarareaka, ént ounk wae pwar. ²⁵ Aenánko maok, Jisas námoku éréképa yarak i konámp arop fárákapan turunkrá, “Yiráp onan mér nap te maok yak námpono?” Aeránko, am fárákap te apápria ninik tokwaeria maok, námoku támao sérarrá, “Mámá arop máte waweane? Mao ouwi ntia éntan sénánko, ankár mao sénámpaok námp ta!”ⁿ

**Jisaso arop ankwapamp pouroukamp kwatae-aropan yérépera
kérépámp kar**

Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20

²⁶ Am fárákap apár Galili pwarará warko bot mek ént pirékarrá tukupea nkamwae fik apár Gerasa mek korop. ²⁷⁻²⁹ Jisas bot pwarará apárok kirékaprá pok nánko, am némpoukamp arop ankwap ankárank maonámpok korop. Kápae kare por kwatae-arop fákárerao maomp pourouk woukouri yakáprá man fákapa fákeyakáp napo, arop kápae kare por man poukeyakáprá sen fek yarokwap ko paprá yae-souwe fákapa paprá. Mak napo kuri, am te ankár fápákárápi ko sirarrá akwap konámp. Ankár wokwaek karia koroepa oukoumwan námp te, waempyam kámp mono. Pourou mwar yakrá, nap mek amp mono. Ankár am kwatae-arop támao man sámpea arop yak mo apár mek yérépe napo, arop kák konap apár me kwar yu fi mwaek yarak i konámpon.

Mao Jisasén nkeria fépéna waeria, Jisasomp puk wonae fik kwaráp torokompria tékén wumwia waeria sérrá, “Jisas, narekamp Kwar Tokwae Karamp Táráp e! Amo onan apae nanape? Ono amwan kárákáre fek sér rae: Amo onan touwe kwatae sámp kwaponono.” Am te apaeria námpanápe, Jisaso am kwatae-aropan ‘Érik mankae!’rá yopor.”

³⁰ Jisaso man turunkrá, “Waráp e te apaeno?” Tá mao sérrá, “Onomp e te ‘Ami’ no.” Am e sénámp fi te kápae kare kwatae-arop fárákap maomp pourou mek woukouri yakáp napara, takrá sénámpon. ³¹ Aeria maok, am kwatae-arop fákárerao náráp pourouantá yonkwae touwe tokwaeria Jisasén tékén sérrá, “Amo yinan nánkárap touwe sámp mwanámp me tokwae éri mek yérépera kérép kwapon.”

³² Aerá sérapo, kou kápae kare wonae fik faonkwe yipiri fek fépérrá yakáp. Aenapo maok, am kwatae-arop fárákapao Jisasén aropomp naenámp kar fek tékén sérrá, “Yinan te kouramp pourou mek tirá kérépae!” Aerapo maok, Jisas wae, ampaok tukupenkria pwar. ³³ Aenko maok, am kwatae-arop fárákap am arop pwarará tukupea kouamp pourou mek woukourapo, am kou kápae kare te épépérépia pirikimpria

ⁿ 8:25 Mk 9:20-24 ^o 8:28-29 Lu 4:34

fákáre tokwae mek ént aokore mek pikrinkria ént féperrá nékér popwarámpria surumpwi yakáp.

³⁴Tá kou wun i konap arop fárákap am táman nkea pirikimpá tukupea, taun mekamp kounteouráp aropan am karan farákáprá sériaka, am mwae kirikiri kouráp sipsipráp wunnap arop fárákapan am kar farákáprá sérar. ³⁵Kounteouráp arop am kar wawia tukupea ankank nke mwaria Jisasnámпок tup. Mao tukupea nke napo maok, am kwatae-arop noumpoukoupá yaknám aropan nke napo, kwatae-arop fákáre wae man pwar-tukup tenapo, mao ninik fwapnae sámpea waempyam yirimpea Jisasomp pu páte yak nám fek wonae fik tank. Aenánko, am kounteouráp arop am táman nkea apáp tirink. ³⁶Jisaso am kwatae-arop yaknámpráp aropan fwapi pap nám nkenap arop fákáre am koropnap arop fárákapan farákáprá sér. ³⁷Apár Gerasa mekmwae kamp arop ponankor Jisasomp kárákáre tokwae nkea apáp tirinkria, Jisasén sérrá, “Amo wae yinan pwarará akwapae!” Aerapo maok, Jisas wae éréképá yarak i konám arop fárákapént bot mek korokwapea wae arári tupup mwaria. ³⁸⁻³⁹Aenapan maok, am arop kwatae-arop fárákap wae woropá tupup tenap mao Jisasén kárákáre fek sérrá, “Ono te ankár amont akwap nae kar nampono.” Aeránko maok, tá nopok Jisas man sérrá, ‘Mono. Amoku waráp némpouk arákarrá akwapae Kwaro amwan yaewourinámp kar waráp némpouk amp aropan farákápaerá séria sámp-kérépámpon. Aenko maok, am arop akwapae am némpouk amp ponankor kounteouráp aropan Jisas námwani nám farákáprá sérimpon.

Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar

Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43

⁴⁰Mamwae fikamp kápae kare kounteouráp arop Jisasén yépékrá yakáp napo, Jisas wae mao éréképá yaraknám aropént bot mekia arári korop napo, am kounteouráp arop mao korop napan warákáránkrá yakáp. ⁴¹Aenapo maok, tá arop ankwap maomp e te Jairus, mao te lotu nap taokeyak konám arop, mao koroepa Jisasomp wonae fik pu pumpuri yak nám fek kwaráp torokompria woukoupria, námwan aropompae karria arakrá sér, “Amo onomp nap mek koropae.” ⁴²Am taknám fi te ará: Mao te táráp ankwap sámp mono, am yupu-táráp ankárankamp támao mwar, maomp yopwar te éntér-sámpramp yopwar niamp arakenámpao, mao wae sumpwi naeria wae nánko námpono.

Táte Jisas wae ampok akwap naeria akwap nánko, arop ou kápae kare man ikarea tup. ⁴³Tá am ou mek yupu ankárankamp yak nám, mao te e furuk pik nám ankár taki yakrá akwapae éntér-sámpramp yopwar. Ae nám kwamp maok, námwan fwapi pap mwanapan mpwerá kápae kare mani sinámpman maok, dokta fárákap man fwapi pap mwanap pourou mono. ⁴⁴Am taknám yupu koroepa Jisasomp wonae

fik younkwe mwaeknámp Jisasomp waempyam fu fek yae pap nánko, maomp e furuk piknámp am wae koupour kar pwar. ⁴⁵Tak nánko, Jisas turunkrá, ‘Onomp pourouk yae pap námp te wawean?’ ránko, arop ponankor sérarrá, “Ono te mono.” Táte Pita sérrá, “Arop Tokwae, arop ou tokwae kar amwan ikarea kimpá yakáprá waráp pourouk touroupoukour naponono.” ⁴⁶Táte Jisas sérrá, “Arop ankwap onomp pourouk yae pap námpono. Ono wae mér, onomp kárákáre ankwapmwaek maonámpok akwap námpon.”^p ⁴⁷Aeránko am yupu wae méria, ami námp te mek wouroump naenámp pourou mo námpantá maok, mao kour me woukoupria koropea Jisasomp wonae fik apárok kwaráp torokomprá koutemouráp aropao nke nap fek Jisasomp pourouk yae papnámp fi kare séria, tá ‘Onomp touwe te oukoumwan waeman koupour pwar námpon’rá sénámpon. ⁴⁸Aeránko, Jisas am yupuan sérrá, “Táráp e! Amo onan mér nap támao amwan fwapi pap námpono. Amo akwapea yonkwae kakére fek yakampo.”

⁴⁹Jisas oukoumwan am kar sérrá yak nánko, arop ankwap Jairusomp nap meknámp koropea man sérrá, “Waráp táráp te wae sumpwi tankáne. Tisan youpoukwap tére tokwae sánk kwapono, wampweno.” ⁵⁰Aerámpan maok, Jisas am kar wawia Jairusén sérrá, “Amo apápi kwapono. Amo ankár Kwarén mérampo. Waráp táráp te warko fwap naenámpon.” ⁵¹Tá Jisas wae akwapea Jairusomp nap mekia maok, koutemouráp arop fárákapan ‘Táráp sumpwi tanknámp nap aokore mek yink kwapono’ ria taokor. Aea maok, Jisas námoku mwar Pita, Jon, Jems, am tárápamp éntupwar naropwar, makia man mwar éréképea am nap aokore mek yink mwarea. ⁵²Aenapo maok, kápae kare arop am tárápantá yonkwae touwerá éménkrá yakáp napo, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo éménki kwapono. Mao te sumpwi mono, párák amp námpono.” ⁵³Aeránko, arop fárákapao am kar wawia amomoránk. Am tak nap te, wae sumpwi tenámponoria. ⁵⁴Aenapo maok, Jisas wae youmpea am yupu-tárápamp yaek sámpea kéménkrá arakrá sér, “Táráp e! Amo fárámpae!” ⁵⁵Aeránko, am tárápamp waemp arákarrá koropá noumpoukoup nánko, am táráp koupour kar fárámp. Aenánko, Jisaso éntupwar naropwarén sérrá, “Man fir sánkenke.” ⁵⁶Tá am tárápamp éntupwar naropwar te am nkea kour me woukoup tokwae nepo maok, Jisas am anánkwapan kar kárákáre fek sérrá, “Mámáninamp ankank mámáte arop ankwapan séri kepono.”^q

**Jisaso mao éréképá yáráknámp éntér-sámpramp
aropan aposel tére nénkámp kar**

9 ¹Ankwap ke fek Jisas náráp éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapan wumwia koupoukarea fákeyakrá man

tére mwanap arop yororoia kák. Aeria maok, kwatae-arop yéréperá kérépria touwenap arop fwapokwaprá kák mwanap kárákáre nénk. ²Aeria Jisas am fárákapan, ‘Kwaro náráp firáp taokeyaknámp kar tukupá farákápria, touwenap arop fwapokwaprá kákrá, ³Makenk’ ria tirá kérép naeria sérrá, “Yumo paokopria ankank mént ti-paokop i konap te taki kwapono. Am ankank te ará: Mear yaopwae, yam, fir, mani, siot ankwap. Aráte ti-tukup kwapono. ⁴Yumo tukupea ankwap taun mek napo, arop ankwapao yumwan nkea warákárria náráp nap mek érékép nángo te, yumo ankár maomp nap mek saráp yakáprá tukupea am taun pwarará tukupnap ke fek kipo. ⁵Aeno táte yumo ankwap taun mek tukup napo, arop ankwapao yumwan warákárria náráp nap mek érékép mo napo te, yumo ankár am taun pwarará yiráp su fekamp woup poporokompia pwar napo maok, am támao yénképrá, yumoku nap támaono.” ⁶Jisaso aerá farákápá pwaránko maok, am fárákap wae tukupea kápae kare némpouk mwaek Kwaromp kar farákáprá am némpouk mwaekamp touwenap arop fárákap fwapokwaprá kákapon.

King Herot Jisas te wanonorá mér naenámp kar

⁷Apár Galili taokeyak konámp King Heroto Jisas kápae kare ankank térenámp kar wawia ninik tokwae. Am te apae riteanápe, ankwap fárákapao sérrá, “Arop ént mek nérrá kák konámp Jono apár me meknámp warko fárámpea námpon.” ⁸Tá ankwap fárákapao sérrá, “Profet Elaija warko korop námpon.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Wokwaek kar profet ankwapao sumpwianámp támao warko fárámpea námpon.”^r ⁹Aerapo maok, King Herot támao sérrá, “Jon te ono wokwaek sénanko, yápare kor fár-sirari napon. Aeno ono oukoumwan wa nanko, nkwakwe make tére námprá sénap arop te wanono?” Aeria maok, mao Jisasén nke naeria námpon.^s

Jisaso 5,000 aropan fir wunimp kar

Maty 16:13-28; Mak 8:27-38; Jon 12:23-26

¹⁰Jisas tirá kérép nángo térerá tukupnap arop fárákap am wae Jisasnámpok arári koropea am térenap kar man farákáprá sér. Aenapo maok, Jisaso ankwap arop fárákap am fek pwarará éréképá yarak i konámp arop mwar éréképea taun Betsaida mwaek kirikiri ampok tukupea anepéranáponoria éréképá akwap. ¹¹Aenánko maok, tá koumteouráp arop fárákap mao tukup nap te wae méria, maomp weaok mwaek tukup. Aenapo maok, Jisaso am fárákapan nkea koropenkria warákárria maok, mao am fárákapan Kwaro maomp firáp taokeyak konámp kar farákápria, touwenap arop fárákap fwapokwaprá kák.

^r 9:8 1 Kin 17:17-24 ^s 9:9 Mk 6:27

¹² Takrá akwapea kumur mwaek nánko maok, éréképea yarak i konámp arop éntér-sámpramp támao koropea Jisasén sérrá, “Mámá arop fárakap má tirá kérép napo, tukupea arop yakápnep nempouk mwaek fir oupourounkrá fépéria pampanápono. Nomo mapék yakáp námp te arop yakáp monap apárono.” ¹³ Aerapo maok, Jisas am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumoku támao am fárakapan fir nénkenke.” Tá am fárakapao sérrá, “Yino te fir kápae kare tank mono. Pan éntik ntia éntékam anánkaopwe, ará mwar tankáp námpon. Ae te waráp ninik te yino tukupea mani fek fir ti-koropeanánko má kápae kare arop ponankor fár mwanap nie?” ¹⁴ (Mámá arop ou te 5,000 niamp arakeno.)

Jisas am fárakapan sérrá, “Mámá aropan sénapo, ntik fére-sámpramprá koupoukarrá tankápanápono.” ¹⁵ Aeránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárakapao am arop ouan takrá koupoukarrá pwar napo, tankáp. ¹⁶ Aenapo Jisaso pan éntik ntia éntékam anánkaopwe sámpea yámar mek tokoreyakrá Kwarén ‘Aesio’rá sér. Aea pwarará, am pan fékér, éntékam tokop, makia mao éréképá yarak i konámp arop fárakapamp yaek nénk nánko, mao am koumteouráp aropan nénk. ¹⁷ Aenapo, am koumteouráp arop ponankor firan fépéria wae pwi. Aenapo maok, ankwapmwaek oukoumwan tankáp nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárakapao warko popokrá tia éntér-sámpramp basket mek kéria top pwarámpi kák.

Pita Jisasén ‘Amo te Kraiś támaono’rá sérímp kar

¹⁸ Ankwap ke fek Jisas námoku mwar Kwarén kar toropwap nánko, mao éréképá yarak i konámp arop fárakapao maonámpok korop. Aenapo, Jisaso am fárakapan turunkrá, “Koumteouráp arop fárakap onan te ‘Wanono’rá sénapon?” ¹⁹ Aeránko mao éréképá yarak i konámp arop fárakapao nopok man sérrá, “Ankwap fárakapao sérrá, ‘Amo te arop ént mek nér i konámp Jon nono.’ Tá ankwap fárakap sérrá, ‘Amo te wokwae yakámp profet Elaijanono.’ Tá ankwap fárakapao sérrá, ‘Amo wokwae yakea sumpwíap profeto fárámpea korop napon.’” ²⁰ Táte warko am fárakapan turunkrá, “Yumo kareao te onan te ‘Wano’rá sénapon?” Pita maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Amo te Kwaro sámp-kérépnámp Kraisono.”^u

Jisaso ‘Námo sumpwíá fárámp nanámp’rá sénámp kar

²¹ Pita takrá séránko maok, Jisas am fárakapan ‘Am kar ankwap aropan takrá séri kwaponó’rá kar kárakáre fek taokarrá pwar. ²² Tá mao sérrá, “Aropamp Táráp te ankár kápae kare touwe tokwae sámp nánko, arop taokeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp

^t 9:19 Mk 6:14-16 ^u 9:20 Jo 6:68-69

konap arop fárákap, makia man younkwe sínapo, arop fárákapao man faropea pap napo, sumpwia yinink yae yakeaka warko fárámp naenámpon.”

²³ Aerá séria pwarará, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan ponankor sérrá, “Táte arop ankwap onont korop naeria námp kwamp te, náráp pourou te ankár wampwe pwarará, ono nampnámp mao kuri ankár kumur méntép ‘Touwe tokwae sámprá, fwap sumpwi nanamp’rá ninik námpao maok, fwap onan éntér pap naenámpono.’” ²⁴ Aeno táte arop ankwap námokuráp ninikaok saráp yakria Kwaromp ninik wampweri pwar námp te, mao te yiki yaká yak sám mono. Aeno arop ankwap ononampaok námpan am fek man sám-wouroump nap te, mao te yae-párák yiki yak naenámpon. ²⁵ Tá arop ankwap apárokamp ankankan saráp tére kárákárerá yarakianánko, maomp waemp yaomwi mek pik nánko, am kápae kare ankankao te mokopia maomp waempén yaewour naenámpon? ²⁶ Táte arop ankwapao onomp e ntia onomp karan arop wa nap fek sénaenámp pwarápaeanámp te, nánkár wakmwaek Aropamp Táráp king yakea námokuráp wae tokwaerént Naropwaromp yiki kor ensel fárákapamp wae tárapokwampia éknámp ke fek nopok am aropamp eran kor érik sér mo nae-námpono.” ²⁷ Ono yumwan kare kar sénampono: Arop ankwap fárákap máyakáp nap oukoumwan sumpwi mo, yiki yakápria, Kwaromp firáp taokeyak konámp nke mwanapono.”

Jisasomp pourouk wae tokwae nkeap kar

Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13

²⁸ Jisas am kar farákáprá séri pwatea, yukupuk yae niamp arake akwap tenánko, wakmwaek Jisaso Pita warámp, Jon warámp, Jems warámp, makia Kwarén kar toropwap naeria faonkwek pok. ²⁹ Mao kar toropwaprá yak nánko maok, ankár am ke fek táman, maomp yimetáp te mwar pourouráp akwap nánko, maomp waempyamao kuri mékér wae niampria wae tákapa wae. ³⁰ Aenánko arop yawor wokwaek yakep Moses ntia Elaija^x kwaporok koupour kar méntér fokokeyakrá kar sér. ³¹ Am arop yawor te Kwaromp wae tokwaerént fokouri yakrá Kwaro Jisas Jerusalem mek sumpwi naenámpria nánapi pwatari námp, am kar táman Jisasént sérarrá yakáp. ³² Pita mao ouwipi nánko, pamp mwaria napan maok, Jisasomp wae ntiaka am arop anánkaopwe fokouri yak nep táman nkeria maok, warko ouwipi mámaránk.^y ³³ Am arop yawor Jisasén wae pwarará akwap neria nepo, Pita Jisasén sérrá, “Arop Tokwae, nomo mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Yino fwap sákae yininkaopwe, ankwap waráp por, ankwap Mosesomp, ankwap

^v 9:23 Mt 10:38-39 ^w 9:26 Lu 12:9 ^x 9:30 ‘Moses ntia Elaija’: Matyu 17:3 fekamp kar fi fek nkeae. ^y 9:30-31 Lu 13:33

Elaijampor, makia ti mwanámpon.” Pita am takrá sénámp te, am fi mér moria, kwaporok sénámpon.

³⁴Pita takrá sérrá yak nánko, kouwme tokwae ékia oupouroup nánko, am arop yininkaopwe apáp tirink. ³⁵Aenapo maok, am kouwme meknámp arop karao arakrá sér, “Támáte onomp Tárápono. Ono wae mao tére naenámpria nánapi pwate nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.”^{z a} ³⁶Am kar takrá séri pwaránko, nke napo maok, Jisas námoku mwar yak. Takia am faonkwek pwarará, warko pikianap ke fek te, arop yininkaopwe am nkenap ankank arop ankwapan sér mono. Mek wouroump taeripono.

Jisas kwatae-arop woukoupeyaknám táráp fwapi papnám kar

³⁷Pampia ankwap kumuruk am faonkwek pwarará pik napo, ankwap arop ou kápae kare koropá Jisasén mwaeak kikip. ³⁸Aenapo, am mekamp arop ankárankampao námwan aropomp naenámp kar fek wumwiria sérrá, “Arop Tokwae, ono amwan kare kar sénampono, amo koropea onomp táráp nkeae. Ono te má táráp ankárank támao mwarono. ³⁹Aenampan, kwatae-aropao ankár kar koropá noumpoukoup nánko, táráp apánka wae nánko, man sámpá fopwaoka waeria maomp pourou mek sámpá yampourouria koupour worokor pik mo, kápae kare por taki yak nánko, am tárápamp táp meknámp atop wupwi korop konámpon. ⁴⁰Ae konámpantá ono amo éréképá yarak i konap arop fárákapan, onomp tárápamp pouroukamp kwatae-arop wor-pwarenk kar nanko, mao tak mwanap pourou mono.”

⁴¹Aeránko maok, nopok Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo máma ke fekamp kouwteouráp arop yumo te mér mo karria, kwatae ninik fek yakáp napon! Aenapantá ono yumwan sér rae: Ono apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp yak nanampon?” Aerá séri pwarará maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp mampok warámp-sankoropae.” ⁴²Aeránko, am táráp oukoumwan mwaeak mank nánko, am kwatae-arop támao am táráp apárok sámpea sinánko, pu yae yurá arokwapa wae. Aenánko maok, Jisaso am kwatae-arop táman yoporia pwarará, am táráp fwapi papea sámprá naropwarén sánk. ⁴³Aenko maok, kápae kare kouwteouráp arop am Kwaromp kárákáre tokwae nkea kokorokoránka waeapon.

Jisaso sumpwi naemp ankwap por sénámp kar

Maty 17:22-23; Mak 9:14-29

Aeria maok, am kouwteouráp arop fárákap te Jisas tére námp táman ninik tokwae napo, Jisaso námoku éréképá yarak i konámpon

^z 9:28-35 2 Pi 1:17-18 ^a 9:35 Mt 12:17-18; Lu 3:22

arop fárakapan sérrá, ⁴⁴“Yumo ankár fwapia woupwi pátea mámá kar wawenke! Nánkár wakmwaek tae morok, arop fárakapao Aropamp Tárápan kárakáre sámpá yakápnep aropamp yaek sánk mwanapon.”^b

⁴⁵Aeránko maok, mao éréképá yáraknám arop fárakap te mao sénámp kar fi te mér mo. Am sénámp kar fi te mek wouroumpeyak námpara, mér mwanap pourou moriaka, am kar fi turunk mwanapan kor wampweri pwararapon.

‘Wa arop tokwae yak kun’rá turunknap kar

Matyu 18:1-5; Mak 9:33-41; Jon 13:20

⁴⁶Táte Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárakap námoku támao, ‘Nomo ou mek mamek te wa mokop arop tokwae kar yoroia nareki yak kun’rá téréménkiapon.’^c ⁴⁷Aepo maok, Jisaso am fárakapamp ninik mek yaknám ninikan wae méria maok, mao táráp kánanke warámpea náráp wonae fik páte yakrá, ⁴⁸am fárakapan sérrá, “Arop onan ninikria mámake tárápan warákárria warámp nám te, onan kuri warákárria warámp námpon. Tá arop onan warákárria warámp nám te, onan sámp-kérép nánko ék namp Kwarén kor warákárria warámp námpon. Arop ankwapao mao námoku te wampweri pwarará yumwan ponankor yaewour nám te, am arop támao maok Kwaro nke nám fek nareki yak námpon.”

‘Arop yumwan yopor mo nap te, yiráp nouroupon’rá sénámp kar

Mak 9:38-40

⁴⁹Jisas takrá séri pwaránko, Jono man sérrá, “Arop Tokwae, yino nke nánko, arop ankwap waráp e fek arop pouroukamp kwatae-arop fákáreran yéréperá kérép námpao maok, mao te nomont waráp wakmwaek yarak mo námpantá, yino man taokoranámpon.”

⁵⁰Aeránko maok, nopok Jisaso man sérrá, “Yumo man taokor kwapono. Arop yumwan yopor mo nám te yumonap mwaek yaknám arop támaono.”

Samaria fákáre Jisasén monorap kar

⁵¹Kwaro Jisasén warámpea yámar mek pok naenámp yae wae fae nánko, Jisas wae ninik sámpea Jerusalem mek akwap naeria ninik kárakárea wae námpono.^d ⁵²Aeria maok, apár Galili pwarará arop ankwap manmékir ankank nánap mwanapria tirá kérép nánko, am fárakap tukupea Samaria mekamp némp ankwap mek. ⁵³Aenapan maok, am némpoukamp arop fárakapao Jisas mao Jerusalem mek tukup mwaria napantá, am fárakap te, náráp nap mek korop te monoria wae. ⁵⁴Tak

^b 9:44 Lu 9:22 ^c 9:46 Lu 14:11; 22:24-27 ^d 9:51 Lu 17:11

napo maok, Jisas éréképá yáarak i konámp arop yawor Jems ntia Jon am wawia Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Yino Kwarén sénánko, yámar mekamp yaomwi tokwae sámp-kérép nánko ékia māmá arop ponankor wurukumpi pwar naenámp te mokopono?” ⁵⁵ Aerepo maok, tá Jisaso sámp-arákarrá am arop yaworan yopor. ⁵⁶ Aeria maok, Jisas maomp am fákáre éréképá tukupea ankwap némpouk pampiapon.

Jisasonámpaok mwanap ninikan sénámp kar

Matyu 8:18-22

⁵⁷ Jisas náráp arop fárákap éréképea tukupá mwaeaoak napo maok, arop ankwapao man sérrá, “Amo apae némpouk akwap nap te, ono fwap amont akwap nanampon.” ⁵⁸ Aeránko maok, táte Jisaso man sérrá, “Mwaep te me mek pamp i konapono. Tá ant te taok mek pamp i konapono. Aeno Aropamp Táráp te mao akwapea yépe kour norokarea amp naenámp nap te yak mono.” ⁵⁹ Aeria maok, arop ankwapan sérrá, “Amo te ononampaok koropae.” Aeránko, tá am aropao sérrá, “Ae te onomp naropwarén yépékia sumpwi nánko pátea korop nae.” ⁶⁰ Tá Jisaso man sérrá, “Wampweno. Arop sumpwi te námoku surumpwi mwanap aropao yokoroepa papanápono. Aeno amo te akwapea Kwaro maomp firáp taokeyak konámp farákápe.”

⁶¹ Arop ankwapao Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te amonapok korop naenampan, ono akwapea onomp nouroup arop fárákap yae koukoupwiyakea pwatea korop nanamp te mokopono?” ⁶² Tá Jisaso nopok man sérrá, “Arop Kwaromp tére naerianámpao, pwatarinámp ankank fek warko ninik námp te, mao te Kwaromp tére naenámp pourou mono.”^f

Jisaso 72 arop fárákapán térenkria tirá kérépámp kar

10 ¹ Wakmwaek Tokwae Karao 72 arop ankwap fárákap téreanáponoria, wakmwaek námoku yáarakrá akwap nanamprianámp némpouk mwaek anánánkrá manénkir tukupenkria tirá kérép.^g ² Aeria mao arop Kwaronámpok korop mwanapan ninikria am fárákapán wounáprá sérrá, “Yopwar mekamp fir kápae kare wae noumouri yak námpan maok, am fir tére mwanap arop te kápae kare mo napon. Aenapara, yumo ankár yopwar Naropwarén sénapo, mao fwap am fir tére mwanap arop tirá kérép nánko, tukupea náráp fir tirá koupoukour mwanapon.”^h

³ Yumo tukupenke! Yao pwae mekamp as niamp arop ou mek yumwan sipsip moroknámp tirá kérép nampon. ⁴ Mani yam, ankank kér i konap yam, su, yumo māmá ankank tia tukup kwapon. Yumo mwaeaoak arop kikipria te, man ‘Gude’rá séria am fek yakáprá kar séri kwapon.

e 9:59 Lu 14:26,33 f 9:62 Fl 3:13 g 10:1 Mk 6:7 h 10:2 Jo 4:35

⁵Yumo ankwap nap mek tukup nap kwamp te, manénkir yumo ankár arakrá sér kip: ‘Ono ninik namp te, Kwaro mámá nap mekamp kounteouráp arop yumwan yonkwae porokwe sánkanoria nampon.’

⁶Aerá sénapo, am nap mek yonkwae porokwenámp arop yak mo nánko te, yumo am fárákapan sénap yonkwae porokwe kar am te yumokuráp ninik mek arákarrá korop naenámpon. Aeno táte yonkwae porokwenámp arop yak nánko te, am yumo sénap yonkwae porokwe kar maomp ninik mek akwapá yak naenámpon. ⁷Tak nánko te, yumo ankár am nap mek saráp yakáp kip. Aeria maok, yumwan firráp ént nénk napo te, ankár táman fépér kip. Am te apae riteanápe, térenap aropara, nopok kuri fwap sámp mwanapon. Yumo te kápae kare nap mek paokopi kwapon.ⁱ

⁸Yumo tukupea ankwap taun mek napo, yumwan nkea, fwaprá korop naponoria, nap mek éréképá tukupea, yumwan fir nénk napo te, táman fépér kip. ⁹Takria maok, yumo ankár am taun mekamp touwenap arop fwapokwaprá kákria maok, yumo ankár kar arakrá farákáp kip: ‘Kwaro náráp firáp taokeyak konámp yumonapok korop naenámp ke te wae wonae fik námpon.’ ¹⁰Aeno yumo ankwap taun mek napo, yumwan, fwaprá korop naponorá sér moria, náráp nap mek éréképá tukup mo napo te, yumo am taun mekamp mwaeak am fek yakáprá sérrá, ¹¹‘Yiráp mámá taun mekamp woup kwar yinomp su fek kárakapá yak nám te yumokunapok arákarrá poporokompi pwar námpon. Aeno yumo fwapia ninik kipo: Kwaro náráp firáp taokeyak konámp korop naenámp ke te wae wonae fik námpono’rá sér kip.’^{j k} ¹²Jisas am fárákapan arakrá toropwapia pwarará, warko ankwap kar sérrá, “Ono yumwan sénampono: Pwar naenámp yae fek te Sodom mekamp aropao kwatae kareapo, Sodom mek kwatae kare ankank tokwae korop naenámp maok, am Kwarén younkwe sinap aropamp taun mek korop naenámp touwe te yoporop tokwae kar korop naenámpon.”^l

**Kwarén younkwe sinap taun mek touwe kwatae korop naenámp kar
Matyu 11:20-24**

¹³Jisas am fek warko sérrá, “Yumo Korasin mekamp arop, koupoutáráp nape! Yumo Betsaida mekamp arop, koupoutáráp nape! Arop ankwap taun Taia ntiaka Saidon mek akwapea ono yumo ou mek yoro namp niamp Kwaromp kárákáre yoro nánko nkeria te, am taun Tair ntiaka Saidon mekamp arop wae kwatae ninik pwarará, yonkwae touweria yirir i konap waempyam yiriria, yaomwi ntu mek tankápria Kwaronámpok tukup mwarapono.^m ¹⁴Nánkáráp Kwaro kounteouráp aropan énoukoupia Tair ntia Saidon mek sánkámp touwe kwatae te tokwae karan maok, yumwan

ⁱ 10:7 1 Ko 9:6-7; 1 Ti 5:18 ^j 10:11 Ap 13:50-51 ^k 10:4-11 Mt 10:7-14

^l 10:12 Stt 19:24-25,27-28 ^m 10:13 Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:3-4

sánk naenámp touwe kwatae te yoporop tokwae karono. ¹⁵Tá yumo Kaperneam mekamp arop yumoku támao ‘Yino te kwapwe kare ritea yámar mek pok mwanámp’ ritea nape? Mono. Yumo te waeman yaomwiráp me tokwae mek pik mwanapono.”ⁿ ¹⁶Aerá séria pwarará maok, warko mao am éréképá yarak i konámp arop fárákapan sérrá, “Arop yiráp kar wa námp te, mao onomp karan kuri wa námpon. Tá arop yumwan younkwe sinámp te, mao onan kuri younkwe sinámpon. Tá arop onan younkwe sinámp te, onan sámp-kérép nánko ék namp Kwarén kor man younkwe sinámpon.”^o

72 arop fárákap tukupá térerá paokopia arári koropap kar

¹⁷Wakmwaek 72 arop fárákap arári koropea warákáránkria Jisasén sérrá, “Yinomp Arop Tokwae, yino waráp e fek sénánko, am kwatae-arop fárákap yino sénámpaoki naponono.” ¹⁸Tá Jisas am fárákapan sérrá, “Ono nke nanko, yumo tak nap fek Satan yámar meknámp mékér wae niampao éká párákap námpon.”^p ¹⁹Yumo wawenke! Ono yumwan wae kárákáre nénk nampara, yumo fwap fou-tákam ntia kao pumpuri anámpria, yumo yiráp yopor arop Satanomp yorowar kárákáre fwap kwe-pwar mwanapono. Yumwan touwe sánk naenámp ankank ankwap yak mono.”^q ²⁰Aeno kwatae-arop yiráp karwaok tukup nap táman saráp warákár tokwae kwapono. Yumo warákár tokwae mwanap te, Kwaro yámar mek yiráp e kukumwia páte námpan warákár mwanapono.”^r

Jisas warákárria Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar

Matyu 11:25-27; 13:16-17

²¹Jisaso am arop fárákapao farákápnap kar am wawia, Yiki Kor Spirit man warákár sánk nánko, warákárria náráp Naropwarén sérrá, “Onomp Naropwar e! Amo yámar ntia apár ponankor taokeyak naponono! Amo am ankank mér tokwaerápia ninik kour kwapwenap aropan yénkép mono. Párák némpoukamp aropan saráp yénkép nap táman ono amwan ‘Aesio’rá sér rae. Yeno, Ayao, amo amokuráp ninikaokria tak naponono.”^s

²²Aerá séria pwarará, warko am arop fárákapan sérrá, “Onomp Naropwar onomp yaek kápae kare ankank ponankor pap námpono. Arop ankáránkamp Kwaromp Tárápan mér kari yak mono. Naropwaro saráp námokuráp Tárápan mér kari yak námpon. Tá arop ankwap Naropwarén mér kari yak mono. Táráp námoku ntia Tárápao náráp Naropwar yénképnámp arop fárákap támao saráp Naropwarén mér kari yakáp napon.”^t

²³Jisas takrá séri pwaránko maok, mao éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop fárákapao mwar Jisasént yakáp napo, am

ⁿ 10:15 Ais 14:13-15 ^o 10:16 Jo 5:23 ^p 10:18 Ais 14:12; Yé 12:8-9 ^q 10:19 Sng 91:13
^r 10:20 Yé 3:5 ^s 10:21 Lu 8:9-10 ^t 10:22 Jo 3:35

fárakapaonapok sámp-arákarrá am fárakapan nkeria maok, arakrá sér, “Yumo nkenap ankank mámá arop ankwap fárakapao nke nap te, fwaprá kar nke napara, warákár mwanapon. ²⁴Ono yumwan sénampono: Wokwae kar kápae kare profet ntia kápae kare king oukoumwan yumo nkenap ankank má nke mwanámpria yépékapao maok, nke moiapon. Tá am fárakapao oukoumwan yumo wanap kar má wa mwanámpria yépékapao maok, oukoumwan wa moiapon.”^u

**Apár Samaria mekamp arop Juda mekamp
arop ankárankan yaewournámp kar**

²⁵Ankwap ke fek lo kar méri yaknámp arop ankwap Jisasomp wonae fik koropea, Jisas te mokoprá sérán wa nae ritea Jisasén turunkrá, “Tisa, apae mokopia yiki yak kwapwe sámpea yaká yak nanampon?”^v ²⁶Tá Jisaso man sérrá, “Lo fek te apae kar yak námpo? Amo te mokoprá farákáp napon?” ²⁷Tá mao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp Kwar Tokwae Karan te amo ankár waráp yonkwae kare ponankor, waráp waemp ponankor, waráp pourou ponankor, waráp ninik ponankor warákárampo. Tá amo ankár waráp firáp aropan warákár nap te amoku waráp pourouran warákár konapnámp taknámpampo.”^w ²⁸Tá Jisaso man sérrá, “Yeno. Am támaono! Amo yae-párak kare sénapon. Amo takria maok, amo yiki yak sámpea yaká yak nanapon.”^x

²⁹Táte am lo mérnámp aropao ninikrá, námo wae méri yak nampan turunkria, pwarápaé sáp námpwaeria maok, warko Jisasén turunkrá, “Onomp firáp arop te wan sénapon?” Tá nopok Jisaso wounáp kar man arakrá sér, ³⁰“Arop ankárankampao Jerusalem meknámp Jeriko mek pik naeria nánko, oukun arop fárakapao mwaeak yéréréki yakápia man sámpá tankáprá fukia sirarrá, kwapwe kare ankank pourouk yakáp námp woropea tukup. Aetenapo, am arop mwaeak taki tankrá, wae sumpwi naenámp pourouráp. ³¹Tá am ke fek pris tére konámp arop ankárankamp am mwae páraok pikia akwaprá am aropan nke námpao maok, kámá-pwarará mwae firi warákarrá akwap. ³²Tá taknámp, Livai ankwapao kuri koropeaka am arop tank námp fek námpao, am aropan nkea kámá-pwarará mwae firi warákarrá akwap.

³³Aenepan maok, apár Samaria mekamp arop ankárankamp am mwae-páraok koropea am arop tank námp fekria, mao am aropan nkea maok, man aropomp kare.^y ³⁴Mao am aropamp wonae fik akwapea am fukinap toupou mek wel ntia wain kwarákarea, am ankáráp foupouia pwar. Aea maok, am arop kakapea námokuráp donkimp pourouk papea sámpá akwapea arop néntép konap nap mek paprá taoke-samp amp.

^u 10:24 1 Pi 1:10 ^v 10:25 Mt 22:34-40 ^w 10:27 Lo 6:5 ^x 10:28 Ro 10:5
^y 10:33 Jo 4:9

³⁵ Ampia koumounek mao am nap naropwarén mani silva anánkaopwe sánkria maok, man sérrá, ‘Amo mámá arop má fwapi taokeyakampo. Tá waráp mani ankwapmwaek maomp pourou fek pwaránko te, nánkár ono arákarrá korop namp fek am nopok amwan sánk nanampon.’”

³⁶ Jisaso am wounáp kar farákápria maok, am lo mérnámp aropan turunkrá sér, “Amo má kar wawia mokoprá ninik rap? Mámá yininkaopwe arop te wa mokop arop oukun aropao fuki sirarinap aropan maomp firápan i konapnámp taknámp námpon?” ³⁷ Tá am lo mérnámp aropao man sérrá, “Am arop man aropompia man yaewourámp te támaono.” Jisaso man sérrá, “Amo akwapea amo kuri am táman taknámpampo.”

Marta ntia Mariaoinep kar

³⁸ Tá Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap énéni takrá tukupea mwaeak napo maok, tá Jisas ankwap némp kánanke mek akwap nánko, yupu ankwap, maomp e te Marta, mao Jisasén warámpea náráp nap mek akwap.^z ³⁹ Martamp nánae te Maria. Jisas Tokwae Karao narek tank nánko, Maria koropea maomp wonae fik pu páte tank námp fek tankrá mao sénámp kar wará tank. ⁴⁰ Marta te námoku fir yankaprá, kápae kare ankank nánaprá, mao te námwan yaewour mo námprá ninika wae. Aeria maok, Marta akwapea Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Onomp nánae te onan pwate nánko, onoku nápar fir nánaprá tére nampono. Amo am te ninik mo rape? Amo man sénapo, mao koropea onan yaewourano.” ⁴¹ Táte Jisas nopok man kar pwarokwaprá sérrá, “Marta kwae! Amo te kápae kare ankankan ninik tokwae napon. ⁴² Amo te ankár ankárankamp ankankan saráp ninikae. Mámá ankank Maria sámp naerianámp te kwapwe kare ankankara, nomo te maomp yaekamp pwarokwapá pap mono.”^a

Kwarén kar toropwap mwanap ninikan sénámp kar

11 ¹ Ankwap kumuruk Jisaso akwapea ankwap fek yakrá Kwarén kar toropwap. Mao kar toropwapia pwaránko, wakmwaek mao éréképá yarak i konámp arop ankwapao man sérrá, “Tokwae Kar e, amo yinan Kwarén kar toropwap i konap ninik yénkrá farákápae. Arop ént mek nér i konámp Jono mao éréképea yarak i konámp arop fárákapan yénkrá fárákapámpnámp yinan kor takae.” ² Tá mao am fárákapan sérrá, “Nánkár yumo Kwarén kar toropwap mwaria te yumo arakrá sér kipo: ‘Ayao! Yino ninik námp te, arop ponankor waráp e te yiki karenorá ninikanápono. Tá waráp firáp taokeyak nanap ke ankár koropano.

^z 10:38 Jo 11:1-2 ^a 10:41-42 Jo 6:27

3 Fir kumur méntép fár mwanámp puri fek ti-sápampo.

4 Amo yinomp kwatae ninik nik mo, pwarampo.

Am te apae riteanápe,

Arop fárákap yinan napo, yino maomp kwatae ninik
nik mo pwar konámpono.

Amo yinan mokop nap nke naerianámp ankank mek
kwatae mwaek páarakop kwaponono.’”

5 Tá mao am fárákapán sérrá, “Táte yumo ou mekamp arop ankárankao
maomp nouroup arop ankwap yak nánko, kumur kupuk mao akwapea
am nouroupén sérrá, ‘Nouroup o! Amo onan pan yinínkaopwe sápaē!

6 Onomp nouroup ankwap kumuruk korop nánko, man sánk nanamp fir
tank mono.’ 7 Tá am nap mekamp arop maomp kar far-pwarará sérrá,

‘Wae ménki kéri yak nánko, tárápu tia amp rae. Ono fárámpea amwan
ankank sánk nanamp pourou moiane. Onan kéménki kwaponono.’ Ae te

mokop nae-námpono? 8 Ono yumwan sénampono: Am nap naropwaro
náráp nouroupén ninikria am fek man ankank sánk mono. Mao

wumwinámp kar wa te ankár kokwae kareria maok, mao fárámpea mao
monámp ankank am ponankor nénk naenámpon.^b 9 Ono yumwan sérrá:

Yumo ankank moria Kwarén sénapo te, am monap ankank fwap yumwan
nénk naenámpon. Yumo ankár am monap ankank oupourouunkria maok,

yumo fwap nke mwanapon. Yumo ankár ménki fek poporokwap napo,
Kwaro yumwan ménki kik-pwar naenámpon. 10 Am te apae riteanápe,

arop, námo am ankank sámp naeria Kwarén sénámp te, ankár am táman
sámp konámpon. Arop, ankank sámp nae níkia oupourouunk námp te

waeman táman nke konámpon. Arop, námwan ménki kik-pwaraeria
poporokwap nánko te, Kwaro man ménki kik-pwar naenámpon.

11 Táte yumo ou mekamp arop ankwapamp tárápao náráp naropwarén
‘Námwan éntékam sápaē’rá sénánko te, am naropwar te fwap am sénámp

pwarará, tákam-ti sánk naenámpon nie? Mono. 12 Táte tárápao naropwarén
sérrá, ‘Námwan kae sápaē’rá sénánko te, am pwarará kao kwatae

sánk naenámpon nie? Am támao kuri mono. 13 Yumo apárokamp kwatae
ninikráp arop wuriman, yiráp tárápan kwapwe kare ankank kwaporok

sánk konapono. Taknámp, yumo fwapia mér kar mwanapon: Yámar mek
yagnámp yiráp Naropwar te námwan sápaeria kar toropwapnámp aropan

Yiki Kor Spirit man sánk naenámpon.”^c

‘Jisas te Satanént tére námp’rá sériap kar

Matyu 12:22-37; Mak 3:20-27

14 Arop ankwap kwatae-aropao maomp top kor me kéri fákeyak nánko,
Jisaso am kwatae-aropan yéréperá kérép nánko maok, am top kor me

^b 11:8 Lu 18:5 ^c 11:9-13 Jo 14:13-16

kéri yaknámp arop wae fwap kar sér. Aenánko maok, kounteouráp arop am táman nkea korokop. ¹⁵ Aenapan maok, arop ankwap fárakapao sérrá, “Mao te kwatae-arop poukeyak konámp Satanomp kárakáre fek kwatae-arop yéréperá kérép námp.”^d ¹⁶ Tá arop ankwap fárakapao, mao te mokoponrá nke mwar ritea am fárakapao man sérrá, “Amo kárakáre ankwap yoro napo, yino nkeaka Kwaromp kárakáre amont yak námpan mér mwanámp.”^e ¹⁷ Aenapo maok, Jisaso am fárakapamp ninik wae méria, mao am fárakapan sérrá, “Táte arop maomp fi taokeyak námp kuk pirékarea yorowar nánko te, am fi te kwatae akwap naenámp. Táte ankárak fi mwearoao kuk pirékarea yorowar nap te, am mwearo fwapi kénki yakáp mono. ¹⁸ Tá taknámp Satanomp fi kuk pirékarea yorowarria te, mokopia ankank poukwap mwanap kárakáre sámp mwanapon? Aeno yumo mokopia ‘Satanomp kárakáre fek kwatae-arop yéréperá kérép námpo’rá sénapon. ¹⁹ Tá kare Satan onan yaewour nánko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko te, wa yiráp arop fákáreran yaewouria kwatae-arop fákáre yéréperá kérép naenámp? Aenámpara, yumoku yiráp arop fákárerao yiráp kar yurukup napo te, pwi yak mo naeria námp. ²⁰ Aeno táte Kwaro onan kárakáre sáp nánko, ono kwatae-arop yéréperá kérép nanko, Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te wae yiráp wonae fik korop námp mér mwanapon.

²¹ Táte kárakáre kor arop ankwap oupmp ankank tia náráp nap-topok arop koropantá yérék nánko te, maomp nap mekamp ankank fwap tankáp naenámpo. ²² Aeno táte arop ankwap kárakáre kor karerao^f koropea am aropan yorowaria kwe-pwararea maomp yaekamp am fek yorowar naenámp ninik kárakáre sámp konámp oumpráp ankank pouroukoupea ti-akwapea arop ankwap fárakapan nénk naenámp.”^g

²³ Arop onomp nouroup mo námp te, mao te onomp yopor aropono. Arop onan yaewourria kounteouráp aropan ankára mek tirá koupoukour mo námp te, am fárakapan ti-yérépe nánko pirikimp konapon.”

Kwatae-arop warko arákarrá koropnámp kar

Matyu 12:43-45

²⁴ Jisaso ankwap kar sérrá, “Táte kwatae-arop arop pourouk woukoupeyak námpao worékár akwapea, mao kwar saráp mek yárákrá, am mek anepér naenámp apár oupourouk nánko, yak mo nánko te, warko mao sérrá, ‘Ono am wokwaek yakamp nap mek arákarrá akwap nae!’ ²⁵ Aeria maok, akwapeaka am nap nke nánko, am nap tiri farákápea, ankank fwapokwapia pwate. ²⁶ Aenánko maok, mao warko akwapea, fákánek kwatae-arop fárakap maomp kwatae

^d 11:14-15 Mt 9:32-34 ^e 11:16 Mt 12:38 ^f 11:22 Mámá wounáp kar fi te ará: ‘Kárakáre kor arop’rá sénámp te, Satan nono. ‘Kárakáre kor kare arop’rá sénámp te, Jisasono.

^g 11:22 Kl 2:15

ninik kámákár námp éréképá koropea am nap mek yakáp. Aenapo, wokwaek am arop maomp pourou kwatae-arop yakánko, kwatae yakámpao maok, oukoumwan te warko ankár porok kwatae kare arop yak námpon.”

Warákár tokwae konap kar

²⁷Kápae kare koumteouráp arop yakápapo, Jisas má kar farákápámpon. Aenko yupu ankwap am ou mek yakámpao Jisasén arakrá sér, “Am yupu wokwaek amwan farákapea amwan mom wurumpámp, mao maok warákár naenámpon.” ²⁸Tá Jisaso sérrá, “Mo, arop farákap Kwaromp kar wawia mántwaok nap te, am farákapao saráp fwap warákár mwanapon.”^h

Jisasén ‘Kárákáre yoroae’rá sénapo yoporimp kar *Matyu 12:38-42; Mak 8:11-12*

²⁹Kápae kare koumteouráp arop farákap koropea koupoukour yakápapo, Jisaso am farákapan sérrá, “Mámá ke fekamp arop farákap te kwatae ninikráp arop farákaponono. Am arop farákapao sérrá, ‘Krais támaonórá yénképnámp kárákáre yoro napo, nke mwaro.’ Aerapan maok, ono am farákapan am yénkép mono. Profet Jona yénképámp ankankan saráp yénkép nanampono. ³⁰Jona éntékamamp yare mek yininki yakea érik korop nánko, Ninive mekamp arop farákapan Kwaro man sámp-kérép námpan yénkép námpon. Táte taknámp, Aropamp Tárápao kor apár me mek yininki yakeaka farámp nanko, mámá ke fekamp arop farákapan Kwaro onan sámp-kérép námp yénkép nae námpon. ³¹Wakmwaek Kwaro arop farákapan yurukupnámp ke fek, Siba fi mekamp kwino mámá ke fekamp arop farákapént fokopeyakria, mámá ke fekamp arop farákapamp kwatae ninik érik farákáp naenámpon. Am te apaeria námpanápe, am kwin te maomp apár panek faek karaok yak námpao koropea King Solomonono farákápámp ninik kour wawí námpono. Aeno mapek yaknámp arop ankárankampamp ninik kour te Solomonomp ninik kour kámákár akwap námpon.ⁱ ³²Taknámp wakmwaek Kwaro arop farákapan yurukup naenámp ke fek Ninive mekamp arop farákap foukouri yakápria oukoumwan má ke fek yakápnap arop farákapamp kwatae ninik érik farákáp mwanapon. Am te apaeritea námpanápe, am Ninive mekamp arop farákap Jona Kwaromp kar farákáp nánko, wawia kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok tukupapono. Aeapara, oukoumwan mapek yaknámp arop ankárankampao farákápnámp kar te Jona farákápámp karan kámákár akwap námpon.”^j

Arop pouroukamp waeran sénámp kar *Matyu 5:15-16; 6:22-23*

³³Tá Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Arop lam pounkouroupea nap te mek pap mo, tap woukwapá pap mo i konámpon. Narek kákánar

^h 11:28 Lu 8:21; Yé 1:3 ⁱ 11:31 1 Kin 10:1-10 ^j 11:30,32 Jo 3:4-10

fek páte napo, arop am nap mek koropria kor, am lam wae táman nke mwanapria.^k ³⁴ Waráp yi te waráp pouroukamp lamono. Waráp yi kwapwe kare nánko te, waráp pourou mek kuri wae kwapwe námpon. Aeno waráp yi kwatae nánko te, waráp pourou mek ponankor kirikip námpon. ³⁵ Aenámpara, amo fwapia mérampo: Takria waráp pourou mek kirikip koropantáno. Waerao saráp yak naenámpon. ³⁶ Waráp pourou mek ponankor wae kwapwe yak nánko, ankwapmwaek kirikiri kirikip mo nánko te, waráp pourou mek ankár wae pouri yakria, lam waerao amwan tákapnám niamp naenámpono.”

Jisaso Farisi fákáre ntia tisa fárakapamp kwatae ninikan sérimp kar
Matyu 23:1-36

³⁷ Jisaso am kar farákáprá séri pwaránko, Farisi ankwapao, námont koroepa fáraeria wumwi. Aenáńko Jisas wae maomp nap mek akwapea fánaeria tank.^l ³⁸ Tá Farisi tankrá nke nánko maok, Jisas te Juda firao i konap ninikaok yae yárár moi tetankrá fir fánánko maok, am Farisi te, Jisas máte apaereaneria ninika wae.^m ³⁹ Aenámpan maok, Jisas man sérrá, “Yumo Farisi yumo te kap ntia plet younkwe mwaek saráp yárár napon. Aeno mek te kikiank ninik tá nkwakwe make kwatae ninikao top pwarámpá yak námpono. ⁴⁰ Yumo te épépérép aropono! Kwar te ankank pu-pwaek saráp yororia mek kuri yoro moi nám nie? ⁴¹ Aeno ankank yiráp ninik mek yak námpan, ankank monap arop fárakapan yaewouranorá nénk kipo. Tak napo maok, yumo térenap ankank te fwap yiki kukur yak naenámpon.

⁴² Aeno yumo Farisi, yumo te fwapia mér kip! Yumo te fir mek sirarrá fépér i konap nánákáre konámp ankank tia fére-sámpramp fi papea, Kwarén ankárankamp fi sánk konapan maok, yumo ankwapan yae-párák kare ninik i konap ntia Kwarén warákár konap ninik te pwar napon. Aeno yumo te anánkaopwe ninik méntér téreteria ankwap lo pwar mo napo maok, am te yae-párák naenámpon.

⁴³ Yumo Farisi, yumo te fwapia mér kip! Yumo te lotu nap mek, arop námwan nke nap fek tankáp mwar kar, tá yumwan koumteouráp aropao koupoukourap mek, ‘Gude’rá séranáponorá kikiank i konapono.

⁴⁴ Yumo fwapia mér kip! Yumo te arop yákáre apár me mek papea oupouri pwatea napo, arop fárakap mér moria, am yumuntukaok paokop i konapono.”

⁴⁵ Táte lo méri yakápnám arop ankwapao man sérrá, “Tisa, amo takrá sénap te, amo yinan kor kar kárákáre fek wouroumprá sénapon!” ⁴⁶ Tá Jisas sérrá, “Yumo lo méri yakáp nap arop fárakap, yumo kor fwapia mér kip! Yumo kápae kare lo kánanke-táráp kák napo, koumteouráp

^k 11:33 Lu 8:16 ^l 11:37 Lu 14:1 ^m 11:38 Mt 15:1-2

arop ampaokrá paokopria, am lo kápae táman mokopi mokop mwarria kounkour napon. Aenapao maok, yumoku te am fárákapan kánanke yae paprá yaewour mo kar napon. ⁴⁷Yumo fwapia mér kip! Wokwaek yiráp appeyaenápo profet fárákapan yénképrá kák tenapo, yumo am apár me kwar yu fek sank moporrá párapkop napon. ⁴⁸Yumo am taknap ninik te arop fárákapan yénképrá: Profet fákáreran yénképrá kákap te, fwaprá kari naponorá ninik napon. Am te apae riteanápe, mao profet fákáreran yénképrá kák tenapo, yumo maomp kwar yu fek sank moporrá paokop napon.

⁴⁹Aenapantá yonkwae kour kwapweráp Kwaro wokwaek arakrá sér: ‘Ono profet ntia aposel fákáre tirá kérép nanko, arop fárákapao ankwap fárákapan sámpá yampourourá, ankwapmwaek yénképrá kák mwanap’ rimon. ⁵⁰⁻⁵¹Wokwaek Kwaro apár yoro námp fek, Abel feknámpia, profet fákáreran yénképrá kákrá koropea, Sekaraia Kwarén ofa sánk konap alta ntia lotu nap tokwae yak nángo, amore mek sumpwi námpon. Aeno mámá ke fekamp aropan te Kwaro nopok touwe kwatae sánk naenámpon. Ye, ono yumwan sénampono: Takiap fekamp touwe te, oukoumwan mámá ke fekamp arop fárákapao am fek touwe kwatae sámp mwanapon.”

⁵²Yumo lo méri yakápnep arop fárákap, yumo fwapia mér kipo! Yumoku támao Kwarén mér kokwaeria, arop ankwap fárákap am mér sámp mwaria napo, yumo mwae kéri fákeyakáp napon.”

⁵³Jisas takrá séria, am nap pwarará, ek akwap nángo, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre ntia Farisi fárákap yonkwae popwarámpria téréménka waerá, Jisas te apaerá séran wa mwarria kápae kare nkwakwe make kar man turunkup. ⁵⁴Am fárákap te, man kot mwanámp karan séri kanrá am mao sénámp kar wará yépékrá yakápiapon.”

‘Farisimp kwekár ninikan mér kip’rá sénámp kar

12 ¹Kápae kare fopwakwap arop koupoukareaka, fákappéri yakápria, ankwap fárákapamp pu topwe fek pumpur mwanap niamp pourouráp. Am ke fek táman maok, Jisas námoku éréképá yarakimp aropan sérrá, “Yumo Farisi fákáreramp yis fwapnae karia mér kipo. Ono te aran sénampono: Arop nke nap fek te kwapwe kare paokop napao maok, maomp ninik mek te kwatae ninik yak námpono.” ²Kápae kare ankank mek wouroumpeyak námp te, nánkár wakmwaek érik yak naerámpon. Tá kápae kare kánánkámp sérap karao kor arop ponankor am kar mér mwarea napon. ³Ae mwarea napara, kápae kare kar yumo kumuruk sérap nap te, kápae kare arop yámaraok wa mwanapon. Tá ankwap karan kor yumo nap

ⁿ 11:50-51 Stt 4:8; 2 Sto 24:20-21 ^o 11:53-54 Lu 6:11; 19:47; 20:19; 22:2

^p 12:1 Mt 16:12

mek ankwap aropan kánánkámp sánánkar séri napan kor, am kar nánkár némp kupuk fokokeyakáprá érik sérar mwarea napon.”

Kwar ankárankan saráp apáp mwanámp kar

Matyu 10:28-31

⁴Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ononamp fákáre, ono yumwan arakrá sér rae: Arop pourouran saráp sámp-wouroumpria, waempén kwatae pap mwanap pourou monámp arop táman apápi kwaponó. ⁵Aeno ono yumwan, wan apáp kiprá érik sénae nae: Yumo ankár Kwarén apáp kipo. Kwar te arop porokwap pap námp kwamp te, am arop yaomwi mek sinaenámp kárákáre fákeyak námpon. Aenámpara, ono yumwan waeman kar sénampon: Yumo ankár Kwarén apáp kipo.”^q

⁶Yumo te waeman mér naponó: Arop ant kánanke éntik sámp nap te 2 toea fek sámp konap wuriman, Kwar te am ant kánanke te nik mo mono. Waeman méri yak námpon. Aenámpara, yiráp me korkamp me pwaeran kor ponankor kouroumpa mér kare námpon. ⁷Aeno arop yumo te Kwaro nke námp fek am ant kánankeran kámákár tukup napara, apápi kwapon.”^r

Jisasomp e sér mwanap kar

Matyu 10:19-20,32-33; 12:32

⁸Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono yumwan sénampon: Arop kounteouráp aropan sérrá, ‘Námo te onan maomp firáp yak namponó’rá sénánko te, Aropamp Tárápao kor Kwaromp ensel fákáreran ‘Mámá arop te náráp firáp aroponó’rá sénaenámpon. ⁹Aeno arop kounteouráp aropan ‘Námo te onan maomp firáp mekamp arop mono’rá sérianámp te, Kwaromp Tárápao kor Kwaromp ensel fákáre wa nap fek ‘Mao te onomp mono’rá sénaenámpon.’^s

¹⁰Arop ankwapao Aropamp Tárápan wouroump nánko te, tá fwap Kwaro maomp am kwatae ninik sámp-sinaenámpon. Aeno Yiki Kor Spiritan wouroump nánko te, Kwar te am maomp am kwatae ninik te sámp-sir mono.”^t

¹¹Nánkár yumwan éréképea tukupeaka lotu nap mek, tá Gavman, tá arop taokeyakáp konap nke nap fek yumwan kot naenánko, yumo apápriaka, yino te apae moko pe kar pwarokwaprá sér mwareanoria apápi kwaponó. ¹²Nánkár taknap ke fek táman, yumwan Yiki Kor Spiritao, ará kar arakrá sérenkria yénkép nánko, fwap sér mwanapon.”^u

Ankankráp aropamp wounáp kar

¹³Kápae kare arop néntépria maok, ankwap ankárankao Jisasén sérrá, “Tisa, onomp naropwar sumpwi nánko, onomp ankank onomp

^q 12:5 Jer 4:12 ^r 12:6-7 Lu 12:24 ^s 12:9 Lu 9:26 ^t 12:10 Mt 12:23-25,28,31

^u 12:11-12 Lu 21:12-15

naerao sarápnámp, amo akwapea sénapo, onan ankwapmwaek pirékarea sápano.”¹⁴ Aeránko maok, Jisaso am aropan sérrá, “Wi! Onan te wa yiráp ankank yurukup nanamp arop yoroi páte nánko, ono yiráp ankank pirékarea nénk nanampanápe?”¹⁵ Aeria maok, Jisas kounteouráp aropan arakrá sér, “Yumo fwapnae karia mér kipo: Yumo takria nkwaekwe make ankank sámp mwaria kikiank mwanape. Arop kápa kare ankank tinámpao maok, mao te am ankank fek yiki yak sámp naenámp pourou mono.”^v

¹⁶ Aeritea maok, Jisas am fárákan wounáprá sérrá, “Maniráp arop ankwapamp yopwarkamp fir kápa kare tankáp nánko maok, ¹⁷am maniráp aropao ninikrá, ‘Ae te kák nanamp nap pwi mo námp te, mokop nae? ¹⁸ Arak nanampon: Mámá nap warko pápárámpia fákeyakrá, tokwae nununkwi tiria maok, onomp witráp kápa kare ankank kwapwe kare mámá am nap mek kák nanampon. ¹⁹ Ono te onoku támao arakrá sér: Ono oukoumwan te kápa kare ankank kwapwe kare nampara, fwap kápa kare yopwar fek yak nanampon. Oukoumwan te ono anepéri yakrá, fir kwapwe fárrá yakrá warákár nanampono.’”^w ²⁰ Aenámpan maok, Kwaro man arakrá sér, ‘Amo te épérép kare aropono. Amo oukoumwan kumuruk saráp sumpwi nanape. Amo am ankank koupoukareaka kák tenap te, wa sámp naenámpono?’”^x ²¹ Jisaso mámá wounáp kar séria pwarará maok, arakrá sér, “Mámake pourouráp ankank te kápa kare ankank koupoukournámp aropamp pourouk korop naenámpon. Aenámpan maok, Kwaro nke námp fek te ankank moráp arop yak námpon.”^y

Ankank mo nánko, ninik tokwae konapan sénámp kar
Matyu 6:25-34

²² Aeria maok, Jisaso námoku éréképea yaráknámp aropan sérrá, “Yumo te yiráp pourouantá apápriaka, arakrá sér mwanape: ‘Nomo te apae fir sámpea fár mwareano?’ ria ninika wae, tá ‘Maokamp waempyam sámpea yirir mwareano?’ ria ninik tokwae kwapon. ²³ Yiráp yiki yakáp nap te waeman firan kámákár akwap, tá yiráp pourouao kor waempyaman kámákár akwap námpon. ²⁴ Yumo te antan ninik kipo. Ant te yopwar yoroitea fir tirá koupoukour mo i konámp. Tá fir tirá kák konap ap nap sámpá yak mo i konámpan maok, Kwar támao man fir nénk konámpono. Aeno arop yumo te tokwae kar ankankara, Kwaro yumwan waeman mér námpon.”^z ²⁵ Tá yumo ou mekamp arop ankwapao námoku fwapi yak naenámpan ninik tokwaeria te, am ninik tokwae námp fek tapek mao yiki yak naenámp ke warko ér-sakwaprá pap naenámp nie?

^v 12:15 1 Ti 6:9-10 ^w 12:19 1 Ti 6:17 ^x 12:19-20 Jer 4:13-15 ^y 12:21 Mt 6:19-21

^z 12:24 Sng 147:9

Tak naenámp pourou mo kareno. ²⁶Aeno yumoku mwar am ankank kánanke tak mwanap pourou mo námp te, apaerá ankwap ankankantá ninik kápaé napon?

²⁷Yumo te yao fuan mokoprá yakreanrá fwapia nke kipo. Mao te waempyam yoro mo i konámpono. Aeno ono yumwan sénáe namp te, wokwaek kar king Solomono kor kápaé kare kwapwe kare ankank moporimp te, am yao fu émi niamp kwapwe kare takeniamp mono.^a

²⁸Kare karonó, yopwaraok apwar oukoumwan yak námp te, tá oumpouran moropea yaomwi mek yank i konapono. Take pourouráp apwar pwae kánanke kwatae wuriman, Kwaro fupu kwapwe kák tenámpono. Taknámp táman fwapia mér kip: Kwar te arop yumwan te fwap waempyam ankank nénk naenámpón. Ae naenámpan maok, yiráp Kwarén mér nap te kánanke kwarok námpon. ²⁹Mao yumwan taokeyak námpara, yumo te, apae fir, apae ént fár mwareanorá ninika wae kwapono. ³⁰Mámá apárokamp arop fi ponankor Kwarén mér monap aropao saráp maok, am ankankantá ninik tokwae konapon. Aeno yiráp Naropwar yumo arake ankank fwap ti mwanapria méri yak námpon. ³¹Aenámpara, yumo te ankár kwapwe kare Kwaro ninik námpaok saráp ninika waerá paokop napon, yumwan kor am ankank nénkano mpupo.

Yámar mekamp ankank kwapwe

Matyu 6:19-21

³²Onomp sipsip ankwap yinink e! Yumo apápi kwapono. Yiráp Naropwar Kwaro yumwan náráp firáp taokeyakáp mwanap sánk nanampria warákár námpon.^b ³³Yumo te yiráp ankank ponankor arop, mani fek sámpenkria sánkria maok, am mani sámpea maok, mani monap aropan yaewouria am mani sánk kip. Yumo tak napo maok, yiráp yámar mekamp paus mek top koupour naenámpón. Tá yámar mekamp yiráp waempén yaewour i konámp kwapwe kare ankankan saráp koupoukour kip. Am yámar mekamp ankank pwar mo i konámp, tá oukun i konámp arop te wonae fik korop mono. Tá oumpwe te am ankank fépér mo i konámpono. ³⁴Yumo má kar man ninik kipo: Am yiráp kwapwe kare ankank tankápnámp némpouk te, am némpouk táman yiráp ninikao kuri yak naenámpón.”

Térenap arop nánap i konap kar

Matyu 24:42-44

³⁵Jisaso ankwap kar arakrá sér, “Yumo te ankár waempyam fae tákáre fek képéria, yumuntuk sépér fápákamprá, yaomwi poupoukia nánapi yakáp kipo. ³⁶Yumo te yiráp arop tokwae yupu warámp riaka, fir fáriaka

^a 12:27 1 Kin 10:23-25 ^b 12:32 Jo 10:11,27,28

pwarará koroprá ménki kik-pwarenk ránko, koupour kikíp mwanámpria yépék i konapnámp taknámp kipo.^c 37Am arop tokwaerao koropea náráp tére konap aropan nke náńko, pamp mo, yiki tankáp nap kwamp te, warákár konaponon. Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Náńkár arop tokwae námoku koropea tére arop arákarea tére konap aropan, yumo tankápenk ritea, námoku fir yankapea nénk naenámpon. 38Mao kumur kupuk korop kuni, wakor naenámp ke fek korop kuni, mao koropria nke náńko, am náráp tére konap aropao kor pampi yakáp mo nap kwamp, am tére arop fwap warákár mwanapon.

39Yumo te arak i konap aran fwapiaka ninikrá mér kip: Nap naropwaro oukun arop koropea náráp nap mekamp ankank oukun-tiantánoria námp kwamp te, am arop numwar koropea nap kik-pwarará yinkanáponoria pwar mo i konámpono. 40Yumo kor ankár nánapi yakáp kip. Aropamp Táráp yumo, oukoumwan korop mo naenámpan mpwe napo, am ke fek táman korop naenámpon.”

Kwapwe kare tére arop ntia kwatae tére aropamp wounáp kar

Matyu 24:45-51

41Aerá séránko maok, Pita Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar e! Amo am wounáp kar sénap tane, yinan saráp sér rape, arop ponankoran sér rape?” 42Aeránko maok, Jisaso Pitamp kar pwarokwaprá maok arakrá sér, “Tére taokeyak konámp arop te mokopia ninik kwapwe sámpea yae-párák náráp tére tére kour naenámpon? Arop tokwaerao take pourouráp tére poukwapnámp arop yoroi páte náńko, náráp tére arop poukeyakria, am fárákapan fir nénk naenámp ke fek nénk konámpon. 43Take pourouráp tére arop te fwap warákár kare naenámpon: Náńkár maomp arop tokwae arákarrá koropria mao náráp térerá yak námp nke naenámpon. 44Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Am arop tokwae náráp tére aropan náráp ankank ponankor poukwap naenámpria pap naenámpon.^d 45Aeno am tére aropao ninikrá, náráp arop tokwae te koupour korop naenámp pourou monoria maok, tére konap arop ankwapan porokwap, am térenap yupuran kor porokwapria maok, fir fárrá, mánmán ént fária épépéréprá yarakria, 46maomp arop tokwae korop naenámp méria nánap mo náńko, am ke fek táman maomp arop tokwae korop naerámpon. Aeria am arop tokwae te am tére aropan fukia kwatae paprá maok, man kar ták-sir konap aropént páte náńko yak naenámpon.

47Tére konap aropao náráp arop tokwaeramp ninik te wae mér námpao maok, mao ankank nánapia náráp arop tokwaeramp ninikaok mo námp te, maomp arop tokwaerao man tékén porokwap naerámpono.^e 48Aeno térenámp aropao náráp arop tokwaeramp ninik mér moria maomp

^c 12:35-36 Mt 25:1-13; Mk 13:32-37 ^d 12:42-44 Mt 25:19-21 ^e 12:47 Jer 4:17

ninikaok mo námp te, maomp arop tokwaerao kor man paok ke fek sánánkar tae morok fek porokwap naenámpono. Kwaro arop ankárankan ourour tokwae sánk nánko te, nopok kuri am fek fwapi tére kuno. Táte koumteouráp arop fárákapao arop ankárankampan ‘Námwan taokeyak naenámp tére sánktea, am tére fek fwapia yinan taokeyakae’ ria sérara wae konapon.”

Jisas koumteouráp aropan kuk pir-pwar naeria éknámp kar

⁴⁹Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Ono ékamp te yaomwi apárok ko-sinanko, yaomwi koupour yurunkano karria ék nampon. ⁵⁰Onan mwar pourouráp touwe tokwaerao oupouroup nánko, sumpwi nanampara, oukoumwan am sámp mo namp kwamp ninik tokwae nampon. ⁵¹Ae te yumo ninik nap te, ono ék namp te, yorowari kwaponoriaka taokor naeria má apár mek ék namp nie? Tak te mono. Ono yumwan sénae: Ono ék namp te koumteouráp aropan kuk pir-pwar naeria ék nampon. ⁵²Oukoumwan, tá nánkár wakmwae kor éntupwar naropwar maomp tárápu nonopok yorowaria, ankwap yininkaopwe yakriaka, ankwap anánkaopweran kar sér, tá ankwap anánkaopwe yakriaka nopok am yininkaopweran kor kar yorowar mwanapon. ⁵³Tá ankwap te, naropwaro náráp tárápan yorowar nánko, nopok poumou-táráp náráp naropwarén yorowar naerámpon. Tá éntupwaro náráp yupu-tárápan yorowar nánko, nopok yupu-tárápao kor náráp éntupwarén yorowar naerámpon. Tá éntupwaro tárápamp yupuan yorowar nánko, nopok am tárápamp yupuao kor náráp táparápén yorowar naerámpon.”

Ankank koropnámp fi kor mér monap kar

Matyu 16:2-3

⁵⁴Jisaso koumteouráp arop ouan arakrá sér, “Yumo te warákam ék naenámp yámar wae wuri nkea, ‘Warákam ék naeane.’ Makrá sénapo, tá wae kare warákam ék konámpon. ⁵⁵Tá ankwap te, ouwi korop nánko nkea méria, ‘Máte wae noump ouwirao korop námpono’rá sénapo, am te wae kare noump tank konámpon. ⁵⁶Yumo kwekár i konap arop wuriman, yumo apárok mapek korop konámp ankank, tá yámar mek korop konámp ankank yae-párák yurukup i konap te, apaeritea oukoumwan mámá ke fek korop naenámp ankank nke napao, yumo warko fwapia mér moitea épéréprá paokop napon?”

Arop man kot naenánko mént fwapokwap nenep kar

Matyu 5:25-26

⁵⁷Jisaso warko arakrá sér, “Ae te apaeritea yumo fwapia ninikia kwapwe kare ninik fek apae-apae ankank yae-páráknámp yurukup mo napon? ⁵⁸Amwan arop ankwapao kot naeria warámpea akwap nánko

te, amo oukoumwan mwaeaoak akwap nep fek tapek kar fwapokwap kipo. Takria amwan kot wa i konámp aropamp wonae fikeanáno, mao amwan plismanomp yaek pap nánko, plismano amwan kalabus nap mek papantáno. ⁵⁹Ono amwan waeman kar sénampon: Amo te koupour akwap mono, ankár kalabus mek yakrá akwapea, amwan sérinap mani ponankor sánkea maok, pwar nanapon.”

**‘Kwatae ninik pwar monap arop te yaomwi
mek pik mwanap’rá sénámp kar**

13 ¹Jisaso am kar farákápea pwar nánko maok, am ke fek táman arop ankwap farákapao yakápia Jisasén sérrá, “Galili mekamp aropan Pailatomp soldia fákáreráo lotu nap tokwae mek faoporapo, am farákapamp yiri Kwarén ofa sánknáp nape firamp yiri yumuntuk kwarákari námpon.” ²Aerapo maok, Jisaso am farákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo ninik nap te, am Galili mekamp arop farákapamp kwatae ninikao saráp tokwaeria Galili mekamp ankwap farákapamp kwatae ninikan kámákár akwap námpan mpwe ninik rape? ³Ono yumwan waeman kare kar ‘Mono’rá sénampon. Aeno yumo kwatae ninik pwar moria te, take pourouráp ankank yumwan ponankor taknámp mwarea napon. ⁴Wokwaek kar Siloam mekamp pouri nap tukur pikria, 18 arop paokimp te, yumo ninik nap te, am farákapaoínáp kwatae ninik te Jerusalem mek yakápnáp arop farákapamp kwatae ninikan kámákár akwap námpan mpwe ninik rape? ⁵Ono yumwan waeman kare kar ‘Mono’rá sénampon. Aeno yumo kor kwatae ninik pwar moria te, take pourouráp ankank yumwan ponankor korop naenámpon.”^f

Yao fik tank mo i konámp kar

⁶Jisaso wounáp kar sérrá, “Arop ankwapao yao fik wain yopwaraok yimptea yakrá tank naenámpan mpwerá korop ko nke námpan maok, am te ki tank mono. ⁷Aenámpantá maok, am yopwar mekamp tére aropan sérrá, ‘Amo wawae! Ono yinink yopwar fek ki tank naenámpan mpwerá korop ko, nke nanko, tank mo námpono. Aenámpara, amo ankár am yao karápe! Wain yak naenámp fek fápárákápáne!’ ⁸Aeránko maok, am térenámp aropao kor am yopwar naropwarén sérrá, ‘Wampweno. Nánkár ono má yopwar fek saráp fi akárápria kwar kwapwe karenámp fi mek kák nanko, ki tank mákean nke nae. ⁹Nánkárap ankwap yopwar fek warko tank moian nkea, mo nánko maok, “Karámpae”rá sérampo.’”

Sabat yae fek Jisaso yupu ankárank fwapi papámp kar

¹⁰Sabat yae fek lotu nap mek Jisaso koumteouráp aropan kar farákáp. ¹¹Aenáno maok, yupu ankárankan kwatae-aropao man touwe sánkánko

^f 13:5 Jo 8:24

maok, maomp paonkore kor te ankár woukoupea yáarak námp te akwapea 18 yopwar fek yak. ¹²Aenáńko, Jisaso man nkea, koropae ritea, man sérrá, “Waráp touwe te amwan oukoumwan sámp-fákeyak mono. Wae pwar námpoń.” ¹³Aeria pwarará maok, maomp pourouk yae papáńko maok, am yupurao náráp paonkore kor kwapwe kare naenko maok, Kwarén fáparák tokwaeriaka warákarimpon. ¹⁴Aenámpan maok, am lotu nap taokeyak konámp aropao Jisaso Sabat yae fek yupuramp pouroukamp touwe fwapi papámpantá, nkeaka yopor yonkwae pwarámpria maok, koumteouráp aropan sérrá, “Loao sérrá, ‘Yumo tokwampok yae fek saráp tére kip.’ Aenámpara, yumwan aropao yiráp touwe fwapi papanáponoria te, tokwampok yae fek saráp korop kipo. Aeno Sabat yae fek te korop kwapono.” ¹⁵Aeráńko maok, nopok Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo te kwekár i konap aropono! Yiráp kar te yiráp niniként ankár pourouráp mono! Sabat yae fek te yumo ponankor yiráp bulmakauramp nap mek tukupea yiráp bulmakauráp donki aokor-aokoria man ént fáranáponoria éréképá tukup konapon. ¹⁶Aeno má yupu máte Abrahamomp tárápan maok, Satano maomp pourouk 18 yopwar fek yarokwapá fákeyak námpoń. Táte ono am man woukoupeyaknámp ankank fwap Sabat yae fek wor-pwar nanamp te mokońono?”⁸ ¹⁷Makrá sénáńko maok, am Jisasén yorowar kar sérap arop fákáre am te pwarápaé tokwae sámpapo maok, táte nopok koumteouráp arop ponankor mao térenámp ankank te kwapwe kare námpantá warákár tokwaeapon.

Mastet ki ntia yisan wounápnámp kar

Matyu 13:31-33; Mak 4:30-32

¹⁸Jisaso warko sérrá, “Kwaro náráp firan taokeyak konámp te mokońe ankankono? Ae te ono apae ankankan, arake niamprá wounáp nanampon? ¹⁹Am te ará: Arop ankárankao firan nape sáńk konámp mastet fu káńanke kwarok yopwaraok sitenáńko maok, forokareaka yao karnámp téképea tokwae kar náńko, ant am yowe fek taok i konámpoń. Tá taknámp, Kwaromp firao kor kápaé kare forokor naenámpoń.”

²⁰Jisaso warko ankwap kar arakrá sér, “Ono Kwaro náráp firáp taokeyak námp te mokońe wounáp kar sénanampon? ²¹Am te yis niampon. Yupu ankwap plaua tokwae mek yis káńanke kwarok yok-sirarea méńt arákareanáńko, am plaua ponankor yámpea tokwae kar i konámp niamp takeno.”

Ménki káńanke kwarok

²²Jisaso taun mekmwaeak, némpouk mwaeak yáarakrá koumteouráp aropan kar yénkrá farákáprá yáakia Jerusalem mek akwapnámp mwae-

párák akwap. ²³ Aenánko maok, arop ankárankao Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar e, Kwar te ankákárank aropan saráp érékép naenámp nie?” Aeránko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, ²⁴ “Yumo te ankár ménki kánanke mek yink mwaria, kárákáre kar kip. Ono yumwan sénamp te: Arop kápae kare am ménki kánanke mek yink mwaria napan maok, am fárákap te pwi mo napon. ²⁵ Nánkár wakmwaek nap naropwaro nap ménki kéri tenánko, yumo te koropea ek yakáprá, ménki fek poporokwapria sérrá, ‘Arop Tokwae, amo yinan ménki kik-pwarae’rá sénapo, nopok mao yiráp kar pwarokwaprá yumwan sérrá, ‘Ono yumwan mér mo namp te, yumo te maokampono?’^h ²⁶ Aeránko maok, yumo nopok man arakrá sér, ‘Yino waeman amont fépér, tá amo wae yinomp némpouk yakria, yinan kar farákáp, mak i konap tene.’ ²⁷ Makrá sénapo, mao kor nopok yumwan sérrá, ‘Ono te yumwan fwapia mér mo nampono. Yumo mam némpoukamp aropao nape? Yumo te kwatae ninik i konap arop fárákaponon! Yumo ponankor onan pwarará tukupenke!’ ²⁸ Yumo te nánkár Abraham, Aisak, Jekop, profet ponankor Kwaromp firáp taokeyak námp mek yakáp napo nke mwanapan maok, yumoku támaoia, yumwan ek pwate napo, am mek yakáprá apánki tikirá you kikimpia wae mwanapon.ⁱ ²⁹ Aenapo, tá ankwap fi mekamp arop, yámar piknámp mekamp arop, fwe yawor mekamp arop má ponankor Kwaromp firáp taokeyaknámp mek koupoukarea tankápria fir fépér mwanapon. ³⁰ Yumo wawenk! Arop ankwap fárákap oukoumwan wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap te, manénkir am mek yink mwarea napon. Tá arop ankwap fárákap oukoumwan manénkir yink mwarianap arop tokwae yakáp nap te, nopok wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp mwarea napon.”

Jisaso Jerusaleman yonkwae touwemp kar

Matyu 23:37-39

³¹ Am takámp ke fek táman Farisi mekamp arop ankwap fárákap koropeaka Jisasén sérrá, “Amo te mapek yak kwaponon. Ankwap fek akwapae. Heroto amwan sámp-wouroump nanampri námpon.” ³² Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Yumo tukupea am yao pwae mekamp as kwatae táman arakrá sér kipo: ‘Ono oukoumwan, tá oupouran arapek kwatae-arop yéréperá kérépria, touwenap arop fwapokwaprá kákea maok, yinink yae arapek onomp tére wae pwar nanampon.’ ³³ Aeno oukoumwan, tá oupouran, tá ankwap makáran arapek maok, ono ankár akwap nanampon. Am te apae riteanápe: Profet te ankwap némpouk yak nánko, man sámp-wouroump mono. Man te ankár Jerusalem mek maok sámp-wouroump mwanapon.”

^h 13:25 Lu 6:46 ⁱ 13:28 Mt 8:11-12

³⁴Aeria maok, sérrá, “Jerusalem, Jerusalem e! Amo te profet fákáreran tirá wouriaka, Kwaro amonapok tirá kérépnámp aropan kor mént yumwi fek yénképrá kák konapono. Kápaé kare por ono te waráp tárápuan kakaruk éntupwaro náráp morokan i konámpnámp yowe pwae ankore mek wouri fákeyak nae rampan maok, yumoku monorá napon.^j ³⁵Yumo wawenke! Kwar te yumwan pwate nánko, yiráp némp máte kwaporok yak naeria námpon. Ono yumwan waeman kar sénampon: Yumo warko onan nke mo yakrá tukupea yumo sérrá, ‘Am arop te Kwaro ninik námp fek korop námpara, Kwaro man ‘Yae-párák kareano’rá sér mwarea napon.”

Jisaso arop ankárank pu yae yámpánko fwapi papámp kar

14 ¹Ankwap Sabat yae fek Jisaso akwapea Farisi mekamp arop tokwaeramp nap mek fárrá tankánko maok, ankwap fákárerao man, mokopon nke mwarria yépékrá tankáp. ²Aenapo maok, pu yae yárámpámp arop ankwap Jisasomp wonae fik tank. ³Aenáńko Jisaso am aropan nkea maok, lo mérnámp arop fákáre ntia Farisi fákáreran arakrá turunk, “Nomo te Sabat yae fek te touwenap arop te fwap fwapokwaprá kák mwanámp ni mo nie?”^k ⁴Aerá turunkánko maok, am fárákapao kor kar tákaprá sér moapantá maok, námoku man warámpea maomp touwe wor-sirarea sámp-kérépánko, akwap. ⁵Aenáńko maok, mao arakrá sér, “Ae te yumo ankwapao yiráp táráp, tá bulmakau Sabat yae fek ént me mek pik nánko te, yumo kor man koupour warámp mo i konap nie?” ⁶Aerá séránko maok, am fárákap te nopok maomp kar pwarokwaprá sér mwarap pourou mono.

Arop námokuráp pourou apárok sámp-anámp naenámpan sénámp kar

⁷Jisaso nke nánko, arop fir fár mwaria korop nap te ankár am fir kéréounámp aropao yak námp fek saráp tankáp napaná maok, wounáp kar arakrá sér, ⁸“Arop ankárankao yupu warámpnámp fir kéréouria amwan wumwi nánko, akwap nap kwamp te, am yupu warámpnámp aropao tank námp fek te akwapá tank kwapono. ⁹Takria amwan ‘Má sia pwar napo, náráp nouroup mapek tankano’rá sénánko, amo pwarápae tokwae sámpea younkwe mwae akwapá tank nanape. ¹⁰Aeantara, amwan arop ankwapao fár mwaria wumwi nánko, akwap nap kwamp te kánánkar akwapea, faek karaok tank napo, nánkár námoku sérrá, ‘Wonae fik mapek koropea napo, tankar’rá sénaenámp. Amwan takrá sénánko maok, amont fánap arop ponankor nke nap fek amo e tokwae sámp nanapon. ¹¹Arop, námo tokwaerao nampria námokuráp e narek sampok námp te, Kwaro man apárok sámp-anámp naeria námpon. Aeno

j 13:34 2 Sto 25:18-19 k 14:3 Lu 13:10-16

arop, námo te kánanke kwatae namponoria apárok sámp-anámp námp te, Kwaro maomp e narek sampok nae-námpon.”^{l m}

Fir kérouria ‘Mokope pourouráp aropan wumwi kip’rá sénámp kar

¹² Jisaso am fir kérounám aropan sérrá, “Amo fir koropá fárenkria wumwi nap kwamp te, waráp nouroupén saráp wumwi, tá yumoku mwearoan saráp wumwi, tá yumoku-pwaeráp aropan saráp wumwi, tá amokuráp ankáránkamp némpoukampi mani kápaenap arop, aran saráp wumwi kwaponó. Takria nánkár wakmwaek amwan kuri ‘Koropá fárae’rá wumwi, tá waráp fir am nopok sánkantáno. ¹³ Mono. Táte amo fir kékérou nap kwamp te, ankank moráp arop, tá pourou kwataenám arop, tá pu kwataenám arop, tá yi kwataenám arop, aran wumwiamo. ¹⁴ Am take pourouráp arop fárákap te amwan fir nopok sánk mwanap pourou mo napara, amo fwap warákár nanaponó. Am te apaeritea námpanápe, nánkár yae-párák kare arop sumpwinap ferámpnap ke fek, amwan Kwaro nopok sánk naenámpon.”ⁿ

Toupour tokwaeran wounáp kar

Matyu 22:1-10

¹⁵ Am fépérrá tankáp nap mekampi arop ankwap am kar wawia maok, Jisasén sérrá, “Arop Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek tankrá fánámp te, mao te fwap warákár naenámpon.”^o ¹⁶ Aeránko maok, Jisaso wounáprá man sérrá, “Arop ankáránkao, náráp toupour fek korop kipria arop kápae kare sérari pwate. ¹⁷ Tá wae am tupur naenám yae korop nángo maok, náráp tére aropan, akwapea éréképá koropaeria sámp-kérépánko maok, mao akwapea sérrá, ‘Fir wae ponankor nánapia páteane. Yumo koropenke!’ ¹⁸ Aerá séránko maok, am ponankor arop fárákap sérrá, ‘Yino te tukup mono.’ Ankwap ankáránkao sérrá, ‘Ono te oukoumwan yopwar yoro nanampi apár ankwapao námpan sámp nampara, akwapá énoukoup nae rae. Aenanampara, ono te korop nanampi pourou mono.’ ¹⁹ Aeránko, arop ankwapao kor sérrá, ‘Onompi téreampor bulmakau fére-sámpramp sámpea nampan, am fárákap tére te mokop naprá akwapá nke naenampara, ono korop nanampi pourou mono.’ ²⁰ Aeránko ankwapao kor taknám sérrá, ‘Ono te oukoumwan kar yupu sámpea nampara, ono korop nanampi pourou mono.’^p

²¹ Aerapo maok, am tére konámp aropao kor warko arákarrá akwapea naropwarén sérrá, ‘ “Korop mono”rá sénap’rá sénánko maok, tá am naropwaro kor youpoukwapia am aropan sérrá, ‘Amo warko koupour akwapea am taun mekampi mwae kup tokwae páraok, tá mwae kánanke-

^l 14:7-9, ¹¹ Mt 23:2-3, ⁶ ^m 14:11 Lu 18:9-14 ⁿ 14:12-14 Lu 6:32-35 ^o 14:15 Yé 19:9
^p 14:20 1 Ko 7:33

tára^qpaok yárákrá ankank moráp arop fárákap, tá pourou kwataenap arop fárákap, tá yi kwataenap arop fárákap, tá pu kwataenap arop fárákap, aran amo onomp nap mek éréképá koropae.’²² Aeránko maok, warko akwapea am arop éréképá koro^qpea pwatea maok, naropwarén sérrá, ‘Ono te wae amo sénapaok kákea nanko, sia ankwapmwaek pwi mono, kwaporok tank námpono.’

²³ Aeránko maok, naropwaro kor warko sérrá, ‘Ae te warko arákarrá akwapea mwae kupuk mwaek, tá yopwar mek mwaekamp yár firi yárákria kourá^qteouráp arop nke nap kwamp te, am fárákapan ankár kar kárákáre fek sénapo, onomp fir koropá fáránápono. Onomp ninik te onomp nap ankár aropao pwianoria nampon.’²⁴ Aeritea maok, am arop fárákapan sérrá, ‘Ono manénkir wumwirinamp arop fárákap te onomp fir máte kánanke sámpá fár mwanap pourou mo karane.’”

Arop ankár fwapi niniki pwatea Jisasonámpaok naenámp kar
Matyu 10:37-38

²⁵ Kápa^e kare kourá^qteouráp arop Jisasént tukup napo, Jisaso arákarrá am fárákapan sérrá, ²⁶ “Arop ononampok korop námpao maok, náráp éntupwar naropwar, námokuráp yupu, námokuráp táráp, náráp ankwapnáp, náráp antáp, tá námokuráp pourou kare, aran saráp ninik tokwaeria, onan ninik námp kánanke kwarok námp te, kumtiráp kar onomp firáp arop yak naenámp pourou mo kareno.”^q ²⁷ Arop ono touwe sámp nampaok moria, onomp wakmwaek korop mo námp te, mao te onomp firáp yak naenámp pourou mono.”^r

²⁸ Arop nap tokwaeri ti naeria te, am arop te nap ti naenámp ankank ponankor yurukuprá ninikia pwatea maok, am nap fwap ti-pwar konámpono. ²⁹ Aeno fwapia ninik moi yakrá, oumpwar yimpte^a am nap tia pwar mo nánko te, kápa^e kare arop am nap nkeaka man wouroump mwanapon. ³⁰ Aeria maok, sérrá, ‘Mao te nap ti námpao maok, ponankor tia fákáp naenámp pourou mo námp’rá sér mwarea napon. ³¹ Táte king ankwap akwapea ankwap Kingént yorowar naeria te, sánánkar tankrá fwapia ninikia pwatea ni konámpono. Ae te mao wae 10 tausen soldia nánko, ankwap king 20 tausen soldiant korop kan. Aeria te méria pwatea maok, mao, fwap ankwap king yérépea tirá kérép nanampaoeani, mo nierá ninik i konámpono. ³² Mao ninik nánko, pwi mo nánko te, arop oukourá^qteouráp yorowar korop mo, panek yak námp fek, arop ankwap fárákap tirá kérép nánko, tukupea wampwenoria taokor konapon.

³³ Ae konapnám^q maknám^q, yiráp ou mekamp arop ankwapao námokuráp ankankan kor ponankor kwaporok younkwe mwaek pwar mo námp te, am arop te ankár kumtiráp kar onomp firáp yak mo kareno.”^s

^q 14:25-26 Lu 18:28-30 ^r 14:27 Lu 9:23 ^s 14:33 Mt 5:27-28

Oukwe nape mo i konámp kar*Matyu 5:13; Mak 9:50*

³⁴Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Oukwe te kwapwe kareao maok, akwapea námpareria, nape konámp pwar nánko te, nomo apae mokopianánko warko nape naenámpono? ³⁵Am take pourouráp oukwe te waeman kwatae námpara, warko aropan yaewour mono. Aenámpara, kwatae sir konámpon. Arop yumo te woupwirápara, má kar má fwapia wa kip.”

Sipsip moyak nánko, warko warámpnám wounáp kar

15 ¹Takis sámp konap arop fárákap, ntia Juda firao ‘Kwatae ninikráp’rá sér i konap arop fárákapao Jisasonámpok koropea Jisas farákápnám karan wará tankáp. ²Aenapo maok, Farisi mekamp arop fárákap ntiaka lo yénkrá farákáp konap arop fárákapao kánánkámp sérarrá, ‘Nko arop nko kwatae ninikráp arop fárákapán nouroupriaka mént fárrá yarak námpwae!’ ria sérar.^t

³Aenapo maok, Jisaso am fárákapán wounáp kar sérrá, ⁴“Yumo ankwap ankárankao sipsip 100 wun nánko, ankwap ankárank moyak nánko te, am naropwaro 99 sipsip fépérrá yakáp napo, pwarará akwapea, am ankwap ankárank moyak námp oupourounk i konámpono. ⁵Oupourounkrá akwapea kakapea yápare mek porokopea korop riaka warákárrá korop naerámpon. ⁶Koropea némpoukria maok, námokuráp némpoukamp arop ntiaka mao nouroupnám aropan koropá koupoukourenkria wumwi. Aenángo maok, koropea koupoukourapo maok, am fárákapán sérrá, ‘Onomp sipsip ankárank moyak nánko, oupourounkiaka warko warámpea korop namp má, yumo kuri onont warákárenke!’ ” ⁷Tá Jisaso arakrá sér, “Ono yumwan waeman kar sénampon: Yámar mekamp arop te yae-párák yakápnap 99 aropan warákár napan maok, arop ankwap kwatae ninik pwararea Kwaronámpok korop nánko te, yámar mek te yoporop warákár tokwae korop naerámpon.”^u

Mani moyak nánko, oupourounkia nkenámp wounáp kar

⁸Jisaso warko wounáp kar arakrá sér, “Yupu ankárankao mani meráp fére-sámpramp sámpá yak nánko, fére náparamp firikir pik tenánko te, apae naenámpon? Mao te lam pounkouroupea samp yakrá, pwar pikantánoria sánánkar nap mekamp tiri farákáprá oupourounkrá akwapea sámp naerámpon. ⁹Mao am mani wae sámpea te, námokuráp némpoukamp arop ntia mao nouroupnám aropan wumwi nánko,

^t 15:1-2 Lu 5:29-30 ^u 15:6-7 Lu 19:10

koropea koupoukour. Aenapo maok, mao am fárákapan sérrá, ‘Onomp mani moyak námpan maok, warko oupourouunkia sámp nampono! Yumo onont warákárenke!’ ¹⁰ Ono yumwan waeman kar sénampon: Arop ankwap kwatae niniki námpao Kwaronámpok arákarrá korop nángo te, ensel fákáre ou mek take pourouráp warákár tokwae korop konámpon.”

Nánae-táráp naropwaronámpok arákarrá koropnámp wounáp kar

¹¹ Jisaso wounáp kar ankwap sérrá, “Arop ankárankamp poumou-táráp anánkaopwerápao maok, ¹² nánae-tárápao naropwarén arakrá sér, ‘Amo yinan nánkár wakmwaek ankank pirékarea ti-sáp nanampri nap te onomp wae oukoumwan sápa.’ Aerá séránko maok, naropwaro kor náráp tárápyarampor am ankank pirékarea nánae-tárápamp wae sánk. ¹³ Yaeamp mono, am nánae-tárápao kor náráp ankank koupoukarea sámp-samprá akwapea, tokwae panek ankwap némpouk yak. Yakria maok, maomp mani te kwaporok nkwaekwe make sokororá yarak námp fek épéria pwar.” ¹⁴ Takia maok, maomp mani ponankor pwatenámp ke fek te, am apárok yae-porokwe tokwae korop naenko, maomp yae kwae mek te ankank kánanke ankwap ankárank tank mo kare. ¹⁵ Aempantá maok, akwapea arop ankwapan ‘Ono tére nae’rá sénánko maok, am aropao man, náráp kou” taokeyakrá wunaeria sámp-kérép. Aenánko maok, taokeyakánko, yae-porokwea wae naenko maok, kouan fir nénkria, ¹⁶ kouao fánámp fekamp yipi kwatae táman make tirá fánaeria. Aenámpan maok, arop ankwap ankárankampao man fir ankwap sánk mono.^x

¹⁷ Aeapo maok, tá námoku kwatae yára kinámp táman warko ninik tokwaerá tankea maok, ‘Onomp naropwaromp térenap arop mao saráp kápa kare fir kwapwe fánapo, ono mapek yakriaka, yae-porokwe tokwae nampon. ¹⁸ Wampwe kwae! Ono fárámprá warko onomp naropwaronámpok arákarrá akwap nae. Ono akwapea te man arakrá sénanampon: “Ayao! Ono te Kwarén, tá amwan kor kwatae niniki nampon. ¹⁹ Oukoumwan te ono apae kwapwe kare nampan, amo onan ‘Waráp táráp’rá sénanapanápe. Wampwe kwae! ‘Waráp tére arop’rá sérae!’”

²⁰ Aerá sénanamponorá ninikia pwarará maok, mao wae fárámprá náráp naropwaronámpok arákarrá akwap. Oukoumwan panek korop nángo naropwaro nkeaka, náráp tárápria yonkwae touweriaka farakoprá akwapea tárápan sámp-kánánkaprá koupwiyakea kákámánkar.

²¹ Aenánko maok, namorápo man sérrá, ‘Ayao! Ono te Kwarén, tá amwan kor kwatae niniki nampono. Ono apae yae-paráki nampan, amo onan

¶ 15:13 Snd 29:3 ¶ 15:15 ‘Kou’an sénámp te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kar fi fek nkeae. × 15:16 Snd 23:21

‘Náráp tárápono’rá sénanapanápe!’ ²² Aeránko maok, naropwaro kor náráp tére aropan wumwiria sérrá, ‘Yumo onomp waempyam tokwaeri kwapwe ará koupour sámpá koropea yirimpá pwarenke. Tá ring ará sámpea yae topwe fek yirimpénke! Tá su sámprá puk yirimpénke!’ ²³ Tá bulmakau soup tokwae ará yankopea yankap napo, nomo fépérrá warákár mwaro. ²⁴ Am te apae riteanápe, mámá táráp te waeman sumpwi tenámpan mpwe yonkwae nampan maok, oukoumwan yiki yak námpon. Waeman moyak te rámpwe nampan maok, nomo warko warámp námpon.’ Aeria maok, am fir tokwae kékérourá fépéria warákáránk.’

²⁵ Aenapo maok, am ke fek táman, nae-táráp yopwar mek yakeanampao koropea nap top fekria maok, wa nánko, tár sámprá, musik porokwaprá, kepárapo, wa. ²⁶ Aeria maok, tére konámp aropan koropae ritea, man turunkrá, ‘Máte apae rape?’ ²⁷ Makrá turunkánko maok, am tére konámp aropao kor sérrá, ‘Máte waráp nánae warko arákarrá koropeanánko, naropwaro bulmakau soup sámpea fir kérou námpon. Am te apae riteanápe, mao kwapwe kare yakea korop nánko, warákár námpon.’ ²⁸ Aeránko wawia maok, am nae-tárápao kor kokwarokia, am mek yoump mo naenko maok, naropwaro kor mankrá, ‘Amo te apaeritea nap, mankae’rá séránko maok,’ ²⁹ namorápo kor naropwaromp kar pwarokwaprá sérrá, ‘Kápae kare yopwar ono waráp kar ták-pwar mo, ankár tére konap arop niamp térerá yarak namp fek, amo onan meme soup ankáránk takeniamp sápo napo onomp nouroupént kor fépériaka warákár tak mwanámpan amo mo kari napon. ³⁰ Aeno waráp táráp am te kokopor koumteou fek ankank ponankor épéri pwateaka, warko arákarrá korop námp táman, amo warákárria bulmakau soup kwapwe am sámp napon.’

³¹ Aeránko maok, tá nopok naropwaro kor nae-tárápamp kar pwarokwaprá sérrá, ‘Nomo te waeman énénkér némpouk yak nempara, kápae kare ankank maté ankár ponankor warápono. ³² Aeno waráp nánae maté waeman sumpwi yak námpao maok, oukoumwan warko yiki yak námpono. Mao te waeman moyak námpan maok, nomo warko nkea warámp námpon. Aenámpara, nomo kékérourá fépérrá warákár mwaro.’ ”

Ankank taokeyak konámp aropao kwekár ninik fek térenámp kar

16 ¹ Jisaso námoku éréképea yarak i konámp aropan sérrá, “Maniráp aropamp ankank taokeyak konámp arop yak nánko maok, arop ankwap fárákap koropea am maniráp aropan sérrá, ‘Waráp ankank poukeyak konámp arop te fwapia tére mo, waráp ankank te kwaporok épér námpono.’ ² Aerapo maok, am maniráp aropao kor náráp ankank taokeyak

konámp aropan koropae ritea sérrá, ‘Ono amonap karan arop fárákapao sénapan wa namp te mokopono? Amo akwapea onomp ankank amo taokeyak nap ponankor kukumwiampo. Amo warko onomp ankank taokeyak mono.’ ³ Aerángo maok, am ankank taokeyak konámp aropao wawia, námokuráp ninik mek ninikrá, ‘Áwi! Onan poukeyak konámp arop onan wae pwar naeria sénámp te mokop nanampono? Ono te kwar fipímp nanamp te kárákáre mo nampono. Tá ono arop ankwapan maniráp ankank mámámk nanamp te pwarápa nampon. ⁴ Aeno oukoumwan te ono wae mér nampon: Onan poukeyaknámp naropwar onan “Tére pwarará akwapae”rá sénámpara, oukoumwan te, aropao onan warámpea náráp nap mek tukup mwanap mwae kup mér nampon.’ ⁵ Aeritea maok, náráp térenámp naropwaromp ankank kwaporok tinap aropan koropenk ritea manénkir koropámpan turunkrá, ‘Am arop te amwan apaekamp ankank sánkámpon?’rá turunk. ⁶ Aenko mao sérrá, ‘Mao te 100 dram wel sánkámpono’rá sénángo maok, man sérrá, ‘Amo koupour am arop sánknámp tiket sámpea nopok sánk nanap némpi 50 dram kumwia papae.’ ⁷ Tá wakmwaek ankwap korop nángo, man turunkrá, ‘Amo kor apaekamp kwaporok sámp napon?’ Aenángo, mao kar pwarokwaprá sérrá, ‘Ono kor 100 wit bek sámp nampono.’ ‘Áe te koupour tiket sámpea nopok sánk nanap némpi 80 bek mwar kumwiae.’

⁸ Tá wakmwaek man poukeyaknámp naropwaro mao térenámp wawia, mao náráp ankank taokeyak konámp arop kwekár i konámpan man sérrá, ‘Amo ninik kour kwapwe tenape!’ Am te apaeritea námpanápe, wakmwaek námwan yaewour naenámp ankankan ninikia námpono. Arop fárákap apárokamp ninikaok tére nap te nkwakwe make tére mwanap mwae kup mér kareria arop fárákap wae fekamp ninikaok paokop napan kámákár tukup napon.

⁹ Ono yumwan sérrá: Apárokamp mani kwatae fek mapekamp aropan nouroupria nénk napo, yiráp nouroup yakáp mwanapon. Nánkár wakmwaek am mani pwar nángo, yakápi yakáp mwanap nap mek éréképá tukup mwanapon.^a

¹⁰ Arop ankwap kánanke kwarok ankank yae-párák kare taokeyak konámp te, tá ankank tokwae karan kor fwap taokeyak naenámp. Tá arop kánanke kwarok térean poupwekáp fek tére námp te, tá tokwae kar térean kor poupwekáp fek tére naeria námpon.^b ¹¹ Yumo apárokamp mani kwataeran kor fwapia taokeyak mo napo te, wa yumwan yámar mekamp yak konámp ankank sánk nángo taokeyak mwanapon? ¹² Yumo ankwapamp ankankan fwapnae karia taokeyak mo napo te, Kwaro yumokuráp por nánapnámp ankankan kor yumwan wa sánk naenámp?

¹³ Tére konámp arop ankáránkamp te taokeyak konámp arop anánkaopweramp tére naenámp pourou mono. Mao takria te, ankwapan

^a 16:9 Lu 12:33 ^b 16:10 Mt 25:21

kokwaeria, ankwapan saráp warákár naenámpono. Tá ankwapamp karwaokria, ankwapan younkwe sinaeria námpon. Yumo te Kwaromp yae ankore mek yakáprá, maniamp yae ankore mek méntér yakáp mwanap pourou mono.”^c

Lo ntiaka Kwaromp firáp aropamp kar
Matyu 11:12-13

¹⁴Farisi fákáre te maniran kikiankrá paokop nap kwamp maok, Jisaso farákápámp kar má wawia man wouroump napon. ¹⁵Aenapan maok, Jisaso am farákapan sérrá, “Yumo te, arop farákapao yumwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranáponoria napon. Aeno Kwaro yiráp ninik mek mek yaknámp ankank te wae mér námpon. Aropao tokwae karonoria niniknámp ankank te, Kwaro nke námp fek te kánanke kwataeno.”^d

¹⁶Lo kar ntiaka profet fákáreramp kar te wokwaekamp karao koropea Jon yakámp ke fek námpon. Aenámpan maok, warko Jon yak námp fekampao koropea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp Kwapwe Kare Kar némp-némp ponankor akwap námpon. Aenángo, ponankor arop farákap am náráp firáp taokeyak námp mek yink mwaria kárákárea wae napon.

¹⁷Yámar ntiaka apár te moyak naenámpono. Aeno Kwaromp loamp kar te ankwap kánanke moyak mono.”^e

Yupu sámpea pwar konap kar
Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12

¹⁸Jisaso sérrá, “Arop wa mokop yupu sámpeaka warko pwarará, ankwap yupu sámp námp te, mao te náráp yupuan kwatae ninikria kokopor námpon. Tá taknámp arop ankwapao poumaropao pwate nánko yaknámp am yupu sámp námp te, támao kuri poumou nap mek tanknámp loan kwe-pwararea kokopor námpon.”^f

Maniráp arop ntiaka Lasarusomp kar

¹⁹Jisaso ankwap kar sérrá, “Wokwaek maniráp arop ankárank yakria maok, mao te kápae kare por ankár kwapwe kare waempyam yirímpria maok, tá waempyam noumouri kwapwe fek am yumuntuk pourouk woukwap konámpon. Tá mao te kumur méntép fir kwapwe fári konámpono. ²⁰⁻²¹Aenángo maomp ménki fek ankank moráp Lasarus am fek amp. Maomp ninik te maniráp aropao fir fánánko, kánanke-táráp kákánar ankore mek pikrink námp tirá fánaeria. Aenángo maok, man te ankárápa waerá yiri sárar nánko maok, as fákárerao korop ko maomp ankáráp mek mukur saráp yakáp.

^c 16:13 Mt 6:24 ^d 16:15 Lu 18:9-15; Mt 23:27-28 ^e 16:17 Mt 5:18 ^f 16:18 1 Ko 7:10-11

²²Nánkár wakmwaek am ankank moráp arop am sumpwi nánko maok, ensel fákárerao sámpá tukupea Abrahamo fir tokwae kéroú námp fek tank námp fek mént páte. Aenánko maok, tá maniráp aropao kor wakmwaek sumpwinko man apár me mek pap. ²³Mao te waempomp némpouk yakria touwe tokwae sámprá yak. Aeria maok, narek nke nánko maok, Abraham tokwae panek kar yak nánko maok, Lasarus kor méntér yak. ²⁴Aenánko maok, maniráp aropao arakrá wumwi, ‘Ayao Abraham e! Amo onan aropompria Lasarusén sénapo, mao yae kurépi fek ént mek anámpea sankoropea onomp sérékam fek pap nánko, námpare tae morokano. Ono mámá yaomwi mek yak nanko, onan te touwe kwatae kareane!’

²⁵Aeránko maok, Abrahamo sérrá, ‘Táráp e! Amo wokwaek apárok yakap ankank aran ninikampo. Amo oukoumwan yiki yakap fek te, kápae kare ankank kwapwe kare tiapo, Lasarus máte kwatae yakámpon. Aempan oukoumwan te mámá némpouk te kwapwe kare yak nánko, nopok amo touwe kwatae sámp napon. ²⁶Tá ankwap te, yumo tampok yak, yino mampok yak nánko, kuk mek te Kwar námoku yinkri furu tokwae páte námpara, arop mapek yakáp nap te mokopia tampok tukup mwanapanápe. Tá arop tampok yakáp nap mokopia mampok korop mwanapanápe.’

²⁷Aeránko maok, maniráp aropao kor sérrá, ‘Ayao, ae te takanánko te, ono amwan sénanko, amo Lasarusén sámp-kérép napo, onomp naropwaromp nap mek akwapano. ²⁸Onomp nánaeou te éntikono. Mao akwapea kárákare kor kar farákáp nánko, am farákáp náráp ninik fwapokwapanápono. Takria mao kor mámá touwe tokwae kwatae sámp mwanap némpouk koropantáno.’

²⁹Aerámpan maok, tá warko Abrahamo sérrá, ‘Moses ntiaka profet fákáreramp kar wae tank námpon. Aenámpara, am farákap am kar táman woupwi pátea wa mwanapono.’ ³⁰Aeránko maok, warko maniráp aropao kor sérrá, ‘Ayao Abraham, am támao pwi mono. Ankár sumpwianámp aropao warko apár me meknámp fárámpea akwapea sénánko te, fwap wawia kwatae ninik pwar mwanapono.’ ³¹Aeránko maok, Abrahamo kor warko man sérrá, ‘Ae te Moses ntiaka profet fákáreramp kar wa mo napo te, sumpwianámp arop ankárank warko arákarrá aokea sénámpan kor, maomp kar wawia mér mwanap pourou mono.’ ”g

Kwatae ninikao mérnep kwatae pap konámp kar

17 ¹Jisaso námoku éréképá yáraknámp arop fárákapan sérrá, “Arop am fek kwatae ninik sámp mwanap nkwakwe make ankank

koropánk naerianámpon. Aenámpan maok, am aropan kwatae ninik sánknámp arop támao maok, koupouteane! Mao te touwe tokwae sámp naenámpono. ²Táte arop ankwapao mámakeniamp táráp maoianánko, am táráp kwatae ninik fek akwap nánko te, wae manénkir arop fárakapao am aropamp yápare kor fek yumwi tokwae tokoroepa man ént you tokwae mek sitenapo, tak moan mpupo. ³Yumo kor yumoku támao fwapnae karia mér kip! Waráp ankwapwaráp kwatae ninik nánko te, amo ‘Am te kwataeno. Pwarae’rá sénapo, ‘Kare tak nampono’ ria pwar nánko te, amo kor maomp kwatae ninik warko niki kwapono.^h ⁴Táte mao ankárankamp yámaraok mwar amwan fákánek por kwatae ninik námpao fákánek por amonapok koroepa sérrá, ‘Ono yonkwae touwe nampono’rá sénánko te, amo am aropan sérrá, ‘Ono amoinap kwatae ninik wae nik mo, pwar namp’rá sérampo.”

Kwarén mérnáp ninikan sénámp kar

⁵Jisaso, kar farákápenkria tirá kérépnámp arop fárakapao Jisasén kar toropwaprá sérrá, “Amo yinomp Kwarén mér námp yaewour napo, tokwae karano.”ⁱ ⁶Jisaso sérrá, “Yiráp mér te sapok fu kánanke kwarok niampao maok, yumo fwap máma yaoan sérrá, ‘Amo arák make mokwapea akwapea ént mek warko yakae’rá sénapo te, fwap yiráp karwaok tak naenámpon.”^j

Kwaporok tére konámp aropamp tére

⁷Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Táte yumo ou mekamp arop ankwapao náráp tére konámp aropan ‘Amo akwapá yopwar mek téreae’rá sér, tá ‘Sipsip taokeyakae’rá sénánko, mao akwapá térea arákarrá korop nánko te, tá maomp arop tokwae te man sérrá, ‘Amo koupour koroepa tankrá fárae’rá sénaenámp nie? ⁸Mono. Man sérrá, ‘Amo onomp fir yankapea manénkir waempyam kámpea onomp fir yorokwaerá kákea sankorop sápa. Ono manénkir fária, ént fária nanko maok, amo wakmwaek firráp ént fárae’rá sénaeria námpon. ⁹Ae te am arop tokwae náráp tére arop náráp kar wawia mántwaok nánko te, man ‘Aesio’rá sénaenámp nie? ¹⁰Tá taknámp, yumo kuri Kwaro yumwan sérinámp tére ponankor térea pwar nap kwamp te, yumo ankár arakrá sér kip: ‘Yino te kwatae tére aropono. Ankank yino tére námp te yinomp tére támaono.’”

Jisaso fére-sámpramp aropamp lepra touwe fwapokwapimp kar

¹¹Jisaso Jerusalem mek akwapnámp mwae-páraok akwapea, apár Galili kár-pwarará akwapea apár Samaria kuk mek. ¹²⁻¹³Mao akwapea ankwap némp wonae fik nánko maok, lepra touweráp arop fére-

^h 17:3 Mt 18:15 ⁱ 17:5 Mk 9:24 ^j 17:6 Mt 17:20

sámprampao koropeaka, mwaeao am fek kikip. Kikipia paneknámp nkea foukouri yakáprá Jisasén tékén wumwia sérrá, 'Jisas, Arop Tokwae, amo yinan aropompae.'^k ¹⁴ Aerá sérapo maok, am fárákapan nkea sérrá, "Yumo tukupea pris fákáreran yiráp pourou yénkenke!" Aeránko am fárákapan mwaeao tukupea nke napo, náráp pourou wae yiki kukur kwapwe.^l ¹⁵ Aenko maok, am ou mekamp arop ankwap ankáránkamp námokuráp pourouk nke nánko, wae kwapwe nánko maok, mao arákarrá akwapria tékén Kwaromp e narek sampokrá e sakap. ¹⁶ Mao akwapea Jisasonámpokria maok, kwaráp torokomprá, apárok Jisaso pu páte námp fek me kor woukouprá, man 'Aesio'rá sér. Am arop te Juda mono. Mwar ankwap fi arop Samaria mekampaoimpono. ¹⁷ Jisaso man nkeaka sérrá, "Ono ninik námp te fére-sámpramp ponankor yiki kukur napan mpwe nampán maok, fére ankáránkao warko arákarrá korop nánko, sárakok te maok yakáp nape?" ¹⁸ Ae te arop ankwap arákarrá koropea Kwarén 'Aesio'rá séria maomp e sakap naenámp yak mo nie? Mámá ankwap fi mekamp arop ankáránk mao saráp nie?"^m ¹⁹ Aeria maok, Jisaso am aropan sérrá, "Wae amo onan mér napara, waráp pouroukamp touwe fwap námpono. Amo fárámprá akwapae."

Kwaro náráp aropan taokeyak naenámp korop naenámp yae

Matyu 24:23-28,36-41

²⁰ Farisi fákárerao Jisasén "Makár Kwaro náráp arop fi taokeyak naenámp yae korop naenámpnoria turunkapo maok, Jisaso kor am fárákápamp kar pwarokwaprá sérrá, "Kwaro náráp arop fi taokeyak naenámp yae korop nánko te, arop yi fek te nke mwanap pourou mono."ⁿ ²¹ Am te arop fárákápao yi fek nkea 'Máyaknámp nkenk!'rá sér, tá 'Arapok yakán'rá sér mwanap pourou mono. Yumo wawenk: Kwaro náráp firáp taokeyak námp te yumo ou mek yak námpon."

²² Aeritea maok, Jisas námoku éréképá yaráknámp arop fárákapan kor sérrá, "Nánkár wakmwae kor yumo Aropamp Tárápan kápae kare yae fek nke moria kor, ankáránk kumur fek nke mwar kar napao maok, yumo te nke mo karenono. ²³ Nánkár yumwan aropao sérrá, 'Arapok yak námp nkenk!', tá 'Mapek máyak námp nkenk!' Aerá sénapan maok, mao sénapaok tukup waponono.^o ²⁴ Yumo te wae mérono: Mékér wae tákap námp fek te, yámar mek ponankor wae tákap konámpno. Ae konámp te, Aropamp Táráp ék naenámp ke fek kor taknámp nánko, arop fi ponankor nke mwanaponono. ²⁵ Aeno mao te ankár manénkir touwe tokwae sámp nanko maok, mámá ke fekamp arop fákáre man younkwe sánk mwanapon. ²⁶ Wokwae Noa yakámp fekiapnámp taknámp,

^k 17:12-13 Wkp 13:45-46 ^l 17:14 Wkp 14:1-4; Lu 5:14 ^m 17:16-18 Jo 4:9

ⁿ 17:20 Jo 3:3; 18:36 ^o 17:23 Lu 21:7-8

Aropamp Táráp ék naenámp fek kor taknámp mwanapon. ²⁷Noa yakámp fek kor ankár fir féperrá, ént féperrá kounteou tirirá, makrá yakáprá tukupea Noa sip mek youmpámp ke fekiapon. Aenko ént tokwae nákareaka arop ponankor oupoupourimpon. ²⁸Tá Loto yakámp ke fek kor take, fir féperrá, ént féperrá, mani fek ankank tirá, nénkrá, yopwar yororá, nap térerá yakápiapon. ²⁹Aeapo Loto kor taun Sodom pwarará akwap nángo maok, am yámaraok táman yaomwi ntia yumwi salfa kéntia waenámpao, yámar meknámp warákamnámp ékria arop ponankor wourékipimpon. ³⁰Nánkár Aropamp Táráp wakmwaek érik korop naenámp ke fek kor, take ninik fek yakáp mwanapon.

³¹Am yae fek táman arop ankwap kaerik yak námp te, warko nap mek youmpea náráp ankank ti mono. Tá arop ankwap yopwaraok akwapá yakeanámpao, warko arákarrá koropea náráp nap mekamp ankank ti mono.^p ³²Yumo Lotomp yupuranimpan ninikenke.^q ³³Aeno táte arop ankwap námokuráp pourouan saráp niki-samp námp te, maomp pourou te kwatae akwap naerámpon. Aeno arop námokuráp pourou wampwe pwar námpao maok, mao yae-párák yiki yak kwapwe sámp naenámpon.

³⁴Ono yumwan sénampon: Arop anánkaopwe kumuruk nap mek amp nepo, am ke fek Aropamp Táráp korop nángo te, am mekamp ankwap ankárankamp mwar warámpria, ankwap ankárank pwar naerámpon. ³⁵Tá yupu anánkaopwerao kor ni yaprá yak nep te, Aropamp Tárápao ankárank mwar warámpriaka, ankwap pwar naerámpon. ³⁶Poumarop yaworao kor yopwaraok tére nepo, Aropamp Tárápao ankwap warámpriaka, ankwap pwar naerámpon.”

³⁷Jisaso makrá farákápánko maok, mao námoku éréképá yarakimp aropao má kar wawia turunkrá, “Tokwae Kar e! Amo má sérarnap ankank te maok korop naenámpon?” Aerá turunkapo maok, Jisaso am farákapan sérrá, “Apae ankank mákáre nángo, ampae yákare koropea koupoukour konapon. Taknámp ono ék namp fek, kápae kare arop fi nke mwanapon.”

Yupurao jasén ‘Námwan yaewourae’ ria sér saráp yaknámp wounáp kar

18 ¹Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop farákapan ‘Kokwae kwapono. Kwarén ankár kar toropwap saráp yak kip’ riaka farákáprá sérimp wounáp kar te,^r ²arakrá sérimpon: “Ankwap taun mek kot wawi konámp arop ankárank yak. Am arop te Kwarén apáp mo, tá aropan kor ninik tokwae mo i konámpao maok, ³kae yupu ankárankao am taun mek am mek yak námpao korop ko, am kot wawi konámp aropan sérrá, ‘Onan aropao kar yorowar nape. Amo onan yaewourrá kotae.’ ⁴Manénkir te am kot i konámp arop te, am yupuran yaewour

monoria ninikimpao maok, warko wakmwaek ninikia, ‘Ono Kwarén apáp moria aropan kor ninik tokwae mo nampon. ⁵Aeno kae yupu máte ankár korop ko onan sér saráp yak náńko, mákia ono kokwae nanae. Wampwe. Man yaewour nae.’”^s ⁶Jisaso sérrá, “Yumo te mámá kwatae kot wawi konámp aropamp kar wae wa napono. ⁷Ae te Kwar te mokop námpoń? Mao náráponoria náńkárápnámp arop fákáre, yinan yaewouraeria kar tae fek kumur yámar méntép kar toropwap saráp yakáp napo te, Kwar te wa kéréprá yaewour mo naenámp nie? ⁸Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Mao te koupour kar wará yaewour i konámp Kwarono. Aeno náńkár Aropamp Táráp ék námp ke fek, mao koumteuráp arop apárok yakáp nap te, Kwarén mérrá yakápi nap ni mo nierá nke naenámpoń.”^t

Farisi ntiaka takis sámp konámp aropamp wounáp kar

⁹Arop ankwap fárákapao ninikrá, yino mwar yae-párák kare náńko, arop ankwap fárákap te yino niamp mono, apárok káńanke kwatae naponorá ninik. Am taknap arop fákáre táman Jisaso wounáp kar arakrá sér, ¹⁰“Farisi mekamp arop ntia takis sámp konámp arop, makiaka am anánkaopwerao Lotu nap tokwae mek Kwarén kar toropwap neria akwapea yakria maok, ¹¹am Farisi mekamp arop fokoheyakrá námokuráp ninik mek poup Kwarén sérrá, ‘Ono ankwap arop fárákap niamp mo nampara, amwan aesio rae. Arop ankwap fárákap te poupwekápria nkwakwe make ankank puri fek néńk mo i konap. Tá nkwakwe make kwatae ninik i konapono. Tá poumou nap mekamp yupu kokopor i konapono. Tá ono te mámá takis sámp konámp arop niamp take mono. ¹²Ono te Sarere méntép anánk kumur fek fir sámp moria, kápaé kare ankank sámp namp te fére-sámpramp fi pirékarea maok, ono amwan ankwap fi sáńk konampono.”^u ¹³Aeno takis sámp konámp arop te panek fokoheyakria yámar mek nke te mo, me pakáráprá námokuráp éntér kor fek porokwaprá sérrá, ‘Kwar e! Ono te kwatae ninikráp aropono. Amo onan aropompae.’” Takrá séri pwarará maok, Jisaso am fárákapan sérrá, ¹⁴“Ono yumwan kare kar sér rae: Nopok takis sámp konámp arop námokuráp nap mek arákarrá akwap námp, mao saráp Kwaro nke námp fek te yae-párák kare aropono. Aeno am arop ankwap te mono. Am te apae riteanápe, arop, námo tokwae kar namponoria warákarrá námokuráp e narek sampok náńko te, Kwaro man apárok sámp-anámp naerámpon. Aeno arop námoku apárok sámp-anámp náńko te, Kwaro maomp e narek sampok naenámpoń.”^v

Jisaso épér morok tárápuran ourour wor-pwararimp kar *Matyua 19:13-15; Mak 10:13-16*

¹⁵Koumteuráp aropao náráp tárápuan, Jisaso yae paprá ourour nénkanoria éréképá korop. Aeapan maok, mao éréképá yarakimp arop

^s 18:4-5 Lu 11:5-9 ^t 18:7-8 Yé 6:9-11 ^u 18:11-12 Mt 23:23,28 ^v 18:9,14 Lu 16:15

fárákapao nkeaka am koumteouráp aropan yopor. ¹⁶ Aenapo maok, Jisaso am tárápu kánanke-tárápan, wonae fik koropenkria érékép fákeyakrá am fárákapan sérrá, “Yumo épér morok tárápu ononampok korop mwaria napo taokor kwapono. Numwar koropanápono. Kwaromp firáp taokeyak námp te, mámake pourouráp épér morok tárápu niamp arop fárákapampono. ¹⁷ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Épér morok tárápa ankank sánk napo, koupour sámprá warákár konámpnámp taknámp, Kwaromp firáp taokeyak námp koupour sámp moianámp te, am mek yink mwanap pourou mo karenono.”

Arop taokeyak konámp aropao ankank kápaenámp kar

Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31

¹⁸ Juda mekamp arop ankárank arop taokeyak konámpao Jisasén turunkrá, “Tisa kwapwe kare e! Ono te mokopia fwap yiki yak sámpea yiki yaká yak nanampono?” ¹⁹ Tá Jisaso man sérrá, “Amo onan apaerá ‘Kwapwe kare’rá sér rape? Kwar ankárankao saráp kwapwe kareno.”

²⁰ Aerá séri pwatea maok, man sérrá, “Amo te lo waeman mér napon: Yupuráp arop, poumouráp yupu, yumo te kokopori kwapon. Amo arop sámp-wouroump kwapon. Amo oukuni kwapon. Amo arop ankwapan kwekári kwapon. Amo te ankár waráp éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo.”^w

²¹ Aeránko maok, arop taokeyak konámp aropao kor sérrá, “Am lo te ono wae épér feknámpia ankár ponankor mántwaokrá koropea oukoumwan nampon.” ²² Makrá séránko maok, Jisaso am kar wawia man sérrá, “Amo ankwap ankárank aran mo napon. Waráp ankank kápaé karenámp támá arop mani fek ti napo, am mani sámpeaka ankank monap aropan nénkampo! Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapon. Takia maok, amo onomp wakmwaek koropae.”^x ²³ Makránko maok, am aropao kor am kar wará yárákrá, náráp ankankantá ninik tokwae.

²⁴ Jisaso am arop náráp ankankantá ninik tokwae nánko nkea maok sérrá, “Arop fárákap kápaé kare ankankráp te Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yink mwanap te kour-sir kare námpon. ²⁵ Kamel te aomp i konap nil me mek yoump naerianámp wuriman kour-sir námpono. Aeno ankank tokwaeráp aropao Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yoump naenámp te kour-sir kare námpon.” ²⁶ Aeránko maok, am arop fárákap am kar wawia sérrá, “Takanánko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpon?” ²⁷ Aerá sérapo maok, Jisas warko sérrá, “Aropao tére mwanap pourou monámp ankank te Kwaro fwap tére naenámpnon.”

^w 18:20 Kis 20:12-16 ^x 18:22 Lu 12:33

²⁸ Aeránko maok, Pita arakrá sér, “Ae te yino yinomp némp ntia yinomp ankank wae pwarará waráp wakmwaek korop námp te mokopono?” ²⁹ Aerá sénánko maok, Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor Kwaro náráp firáp taokeyak naenámpan ninikia náráp nap, náráp yupu, náráp ankwapnáp, náráp éntupwar naropwar, náráp tárápu, makia ará wampwe pwar námp te, ³⁰ Kwaro am fárákap manénkir ti-fákeyakápnáp ankankan oukoumwan má apár mek yakáp nap fek kámá-pwarará, kápae kare nénk naenámpono. Tá nánkár wakmwaek korop naenámpan ke fek kuri yaká yakáp mwanap yiki yak kwapwe sámp mwanapon.”

Jisas námoku sumpwia fárámp naenámpan warko yininkan sérimp kar
Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34

³¹ Jisaso námoku éréképea yarak i konámp arop éntér-sámpramp mwar éréképea kánánkámp am fárákapan saráp arakrá sér, “Yumo wawenk. Oukoumwan te nomo Jerusalem mek tukup mwanámpono. Wokwaek kar profet fákáreráo Aropamp Tárámp pourouk korop naenámpan ankankan kumwiap kar te oukoumwan te wae kare korop naenámpan. ³² Man te arop ankwap firamp yaek sánk napo, man wouroumprá amomoránkriaka atatóp mwanapon. ³³ Aeria maok, man tárapore kákákia sumpwi pap mwanapon. Ae mwanapan maok, yininki yakea warko fárámp naenámpan.” ³⁴ Aerámpan maok, námoku éréképá yaráknámp arop fárákap te am kar fi te mek wouroumpeyak námpara, fwapia mér mo, éperépiapon.

Jisaso yi wurumpeyaknámp arop fwapi papámp kar
Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52

³⁵ Jisaso akwapea, Jeriko mek wonae fikánko maok, yi wurumpi yaknámp arop ankárankao mwae fik tankrá koumteouráp aropan ‘Mani sápenk’ ria fépénrá tank. ³⁶ Aenámpao mao wa nángo, koumteouráp arop kápae kare man kámákáprá tukup napo maok, mao arakrá turunkrá, “Máte apaen nape?” ³⁷ Aeránko maok, man sérrá, “Máte Nasaret mekamp Jisaso korop námpan nape.”^y ³⁸ Mak rapo maok, mao wará yarákrá, náráp yi am fwapi papanoriakámp kwamp, Jisasén tae fek wumwirá, “Jisas! Devitomp ou fekamp Táráp^z e! Amo onan aropompae!”^a ³⁹ Mao makrá wumwirá sénánko maok, manénkir mekia tukupap aropao man yoporrá sérrá, “Amo te kar pwarae!” Aerapan maok, am arop te ankár tékén arakrá wumwia wae, “Devitomp ou fekamp Táráp, amo onan aropompae!” ⁴⁰ Aeránko Jisaso mankea fokepeyakrá am arop fárákapan

^y 18:37 Mt 2:23 ^z 18:38 ‘Devitomp ou fekamp Táráp’rá sénámp fian “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 84 fek nkeae. ^a 18:38 Mt 1:1

sérrá, ‘Yumo wonae fik mampok warámp samankenk’rá séránko, mao kor mankea wonae fikánko maok, Jisaso man turunkrá, ⁴¹ “Amo te ono amwan apaeria nape?” Aerá turunkánko maok, am aropao kor sérrá, “Tokwae Kar e! Ono te yi nke nae rae.” ⁴² Aeránko Jisaso man sérrá, “Waráp yi te wae fwapano. Waráp onan mér nap fek tapek amo warko fwap napon.” ⁴³ Aeránko maomp yi wae fwapánko, fwap nkemp kwamp maok, Jisasomp wakmwaek akwapria maok, warákárrá, ‘Aesio! Onomp Kwar!’ ria Kwaromp e sakaprá akwap. Tá ponankor koumteouráp aropao kor am táman nkea Kwarén warákárrá maomp e sakapiapon.

Sakiusomp Kar

19 ¹⁻³ Jisaso akwapea Jeriko mekia akwap naeria. Aenánko maok, arop ankwap Jeriko mek yak námp, maomp e te Sakius. Mao te takis sámp konap aropan taokeyak konámp maniráp aropono. Mao Jisaso korop námp wawia, Jisas te mokope aroponoria nkea mér naeria. Aenámpan maok, mao te arop pu fae ara, arop kápae kareao nánánkárapo maok, Jisasén nke naenámp pourou mono. ⁴ Ae námp kwamp maok, am fek pwarará, Jisas maomwaeknámp akwap naerámponoria, fárakop akwapea maok, yao mek poká tank. ⁵ Yao mek poká tankánko maok, Jisas akwapea am fekria mao narek am yao mek nkea maok, Sakiusén arakrá sér, “Sakius, amo koupour ékae. Ono oukoumwan te waráp nap mek akwap nanampon.” ⁶ Aerámpantá maok, mao koupour ékrá warákár karia Jisasén warámpea náráp nap mek akwap. ⁷ Aenánko maok, arop ponankor man nkeaka kánánkámp sérarrá, “Wi! Mao te kwatae ninikráp arop ankwapamp nap mek akwap námpwae!” ⁸ Tá Sakiuso fokoptyakrá Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e! Oukoumwan te onomp ankank ponankor kuk pir-pwararea te, ankank monap aropan ankwapmwaek nénk nanampon. Ankwap te, ono kwekáriaka takis fekamp mani ono ankwapmwaek oukuni namp fek yiawor por nénk nanampono.” ^b ⁹ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Oukoumwan Kwaro má nap mekamp arop ponankor érékép námpon. Aeno mamá arop te Abrahamo Kwarén mérimp niamp námpara, Abrahamomp ounáp támaono.” ^c ¹⁰ Aropamp Táráp te arop fárakap moyakáp napan oupourounkrá warko érékép naeria námpon.” ^d

Tére konap arop fére-sámprampao mani sámpnap wounáp kar

Matyu 25:14-30

¹¹ Makrántko maok, am fárakapao Jisasomp am kar wawia ninikrá wae Jerusalem mek akwap naenámp fápa námpara, mao te akwapá Jerusalem mekia oukoumwan king yak naenámpan sérámpwe ninik

^b 19:8 Kis 22:1 ^c 19:9 Ap 16:31 ^d 19:10 1 Ti 1:5

napan maok, ¹²Jisaso am fárákapan wounáp kar ankwap arakrá sér, “Arop tokwae ankwap te panekamp apár fi mek akwapeanánko, man king yoroi páte napo, námokuráp némpouk arákarrá koropea námokuráp fi arop poukeyak naenámpo. ¹³Mao wae akwap naerianámp ke fek, náráp tére konap arop fére-sámprampan koropenk ritea maok, mani sámpea 20 kina-20 kinará nénkria maok, am fárákapan sérrá, ‘Má mani fek mapek bisnis térerá yakáp napo, ono warko koropria nke nanampon.’

¹⁴Mak ritea akwap tenánko maok, námokuráp némpouk aropao mao king yak naenámp te warákár mo nap kwamp, am fekamp arop fárákap wakmwaek tirá kérép napo Sisaronámpok tukupea ‘Am arop te yinomp king yak te mono’rá sér.

¹⁵Aenapan maok, wae king yoroia páte napo, mao wae king yakria warko koropea némpouk. Aeria maok, arop fárákapan sérrá, ‘Onomp térenap aropan sénapo, koropea napo, mani profit apaekamp sámp naprá wawia mér nae.’

¹⁶Aeránko maok, ankwapaomékir mekia koropea am mani nénknámp naropwarén sérrá, ‘Amo onan sápnáp 20 kina te ono am fek téreaka kámákarrá 200 kina sámp nampono.’ ¹⁷Makránko maok, am kingo kor man sérrá, ‘Amo te kwapwe kare téleriaka kánanke kwarok ankankan kor yae-párák taokeyakrá tére kwapwe napara, ono amwan fére-sámpramp taun taokeyakaeria e tokwae sánk nanampono.’

¹⁸Aeránko, ankwap ankárank wakmwaek koropea taknámp sérrá, ‘Amo onan sápnáp mani 20 kina te ono am fek téreaka kámákarrá 100 kina sámp nampono.’ ¹⁹Aeránko maok, kingo man sérrá, ‘Amo te éntik taun taokeyakae.’

²⁰⁻²¹Tá ankwap wakmwaek koropea sérrá, ‘Amo te kárákárea waerá yárakria, arop ankwapao pátenámp ankankan kor sámp, tá ankwapao yimp tenámp ankankan kor mokwap konapantá, amwan nkea apáp namp kwamp, waráp 20 kina mani má waempyam fákáre mek paprá yarokwapea má sampeyak nampon.’

²²Aeránko maok, kingo am tére konámp aropan sérrá, ‘Amo tak nap te kokwae kare aropono! Amo onan nke napo, ono te kárákáre kor arop, arop ankwapao pátenap ankank ono sámp, ankwapao yoroi tenap fir ono mokwap namp nke konap mér napono. ²³Amo te onomp mani beng mek páte napo, bengao ankwap mént tapokwapea páte nánko, koropea sámp nae mpupo.’ ²⁴Aeria maok, arop ankwap fárákap wonae fik am fek foukouri yakáp napan sérrá, ‘Yumo maomp yaekamp 20 kina pwarokwapeaka 200 kina sámpá yaknámp arop táman sánkenke.’^e

²⁵Aerá séránko maok, am arop fárákapao kor man sérrá, ‘Arop Tokwae, mao te wae 200 kina samp yak námpono.’

^e 19:24 Lu 16:10-11

²⁶Aerapo maok, kingo sérrá, ‘Arop ponankor ankank sámpá yak kourapo te, tá ono warko ankwap mént nénk nanampon. Aeno arop ankwapao ankank fwapia sámpá yak mo, kánanke kwarok mwar sámpá yak nánko te, ono fwap maomp yaekamp warko pwarokwap nanampon. ²⁷Aeno arop onan ‘King yakria yinan taokeyak mono’ ria paokopnap arop fárákap te yumo am arop éréképá koropea onoku nke namp fek mapek faoporia kákenke.’ ”

Jisas king niampia Jerusalem mek pokámp kar

Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19

²⁸Jisaso am kar séria pwarará maok, Jerusalem mek akwapnámp mwae párák mekia pok. ²⁹Betfage ntia Betani te Oliv Faonkwek am mek yaknep némpouk pok naeria wonae fik am fek námoku éréképá yarakimp arop yaworanmékir tirá kérépria ³⁰sérrá, “Yumokir pokea némpouk nke nepo, donki soup ankárang oukoumwan arop am fek tank moinap nap-topok tokorop tenap yak nánko te, táman aokorop-pwarareaka warámpea koropenke. ³¹Tá arop yumwan nkea ‘Yumo te apae neria donki aokorop-pwar rep?’rá turunk napo te, yumo nopok pwarokwaprá sérrá, ‘Yinomp Arop Tokwaerao mént tére naenámpono’rá sér kip.”

³²Aerá séria pwarará maok, am arop yaworan tirá kérépánko, am arop yawor kor akwapea Jisaso sérimpaok am donki wae nke. ³³Am arop yaworao am donki soupamp pouroukamp paok aokorop-pwarepo maok, am donkiramp naropwar nkeaka, am arop yaworan turunkrá, “Yumo te apae neria am donki soup aokorop-pwar repe?” ³⁴Aerapo, arop yaworao sérrá, “Yinomp Tokwae Karao am fek tére naenámpon.”

³⁵Aea maok, am arop yaworao donki am warámpea koropea Jisas yak námp fekia maok, náráp waempyamráp donkiramp paonkore kor fek kákea pwarepo maok, Jisas kor donkiramp pourouk am waempyam yumuntuk tank. ³⁶⁻³⁷Aeria maok, am Oliv Faonkwek am mwae pikánko, koumteouráp aropao nkeaka, Jisas ampaok akwapanoria náráp waempyam mwaeak yunkrá tukup. Aenapo maok, Jisaso am yumuntukaok akwap naenángo maok, maomp wakmwae tukupnap arop kápae karerao kor Kwaromp kárákáre manénkir yénk nánko, nke konap mént ninikia maok, Kwarén warákára waeria maok, Kwaromp e narek sampok. ³⁸Aeria maok, tékén wumwi kar fek sérarrá,

“Kwar Tokwae námoku sámp-kérépnámp King táman ourour tokwae sánkano!

Yonkwae porokwe kwapwe yámar mek yak námpono.

Nomo Kwaromp eran saráp sámpea

narek karaok samp yakáp mwaro!”^f

^f 19:38 Sng 118:26

³⁹Aerapo, Farisi ankwap fárákap am kounteouráp arop ou mek yakápria Jisasén sérrá, “Tisa! Amo te waráp arop fákáre te yoporaé! Am fárákap take pourouráp kar sér te mono.”^g ⁴⁰Tá Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono yumwan sénampono: Ae te mámá arop fárákap kar tákap mo napo te, yumwirao námoku Kwaromp e sakaprá warákár mwanapono.”

Jisaso Jerusalemantá émimp kar

⁴¹Jisas akwapea taun Jerusalem mek wonae fikria Jerusalem nkeaka, Jerusalemantá émria ⁴²sérrá, “Jerusalem e! Onomp ninik te, mámá yae fek ankank amwan yae-párák yaewour nanko yonkwae porokwe fek yak nanap méraeria nampon. Aeno am ankank te mek wouroumpeyak nánko, amo oukoumwan nke mo napon.”^h ⁴³Amo wawae: Wakmwaek ankwap ke korop naenámp te, amwan yorowar naenámp arop koroepa amwan saokor-yakáprá, yár firi ponankor ikir-yakáp mwanape. ⁴⁴Waráp tárápu am mek yakáp napan kor méntér kwatae pap mwarea napon. Amo te Kwaro koroepa amwan yaewour naenámp ke te wuri nke moi napara, yumwi ankwap ankáránkao kor ankwap yumuntuk tank mo, waeman ponankor souroumpouri sir mwanapon.”

Jisaso lotu nap tokwae mek mani térenap aropan yéréperá kérépámp kar

Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-17

⁴⁵Jisaso Jerusalem mek pokeaka lotu nap tokwae mek youmpea nke nánko, arop ofa sánk mwanapria sipsipráp antráp ti-koroprá lotu nap tokwae mek nénkrá mani ti. Aenapo, yéréperá kérépria, ⁴⁶am fárákapan sérrá maok, “Kwaro náráp Buk fek sérrá, ‘Onomp nap te Kwarén kar toropwap mwanap nap yak námpon’rá sénámpon. Aenámpan maok, yumo mákia arop fupukrá ankank pouroukoup konap aropao mek wouroumpá yakáp konap me niampi pap nape!”

⁴⁷Jisaso am lotu nap tokwae mek kounteouráp aropan kumur-kumur Kwaromp kar farákáp saráp yak námpantá, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá arop taokeyakáp konap arop fárákap, makia Jisasén apae fek sámp-wouroump mwarrá mwae kup oupourouk. ⁴⁸Aeapan maok, kounteouráp arop ponankor kárákáre fek Jisasomp kar wa napantá maok, am arop taokeyakáp konap arop fárákapao man mwanap mwae kup nke mo nap kwamp, wampwe kwaeria pwarariapon.ⁱ

Arop fárákap Jisasén ‘Wa kárákáre sánk námpono?’rá turunknap kar

20 ¹Ankwap kumuruk Jisaso lotu nap tokwae mek kounteouráp aropan Kwaromp Kwapwe Kare Kar yénkrá farákáp. Aenánko

maok, pris tokwae, tá lo yénkrá farákáp konap arop fárákap ntia arop taokeyakáp konap arop makia Jisasnámpok korop. ² Koroepa maok, Jisasén turunkrá, “Amo e tokwae maokamp sámpea am tére tére napon? Amwan te wa am tére tére nanap kárákáre sánk tenánko, tére napon? Yinan sérae.” ³ Aerapo maok, Jisaso nopok am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono kuri yumwan ankárankamp ankank turunk nae nae. Yumo onan sér kipo. ⁴ Jono arop ént mek néri námp te, yumo ninik nap te, am te Kwaromp ankank ni, aropamp ankank nie?”

⁵ Aeránko maok, am arop fákárerao kor námoku téréménkrá sérarrá, “Nomo ‘Kwaromp ankankono’rá sénánko te, námwan ‘Ae te yumo apaerá Jono sérinámp kar mér mo napon?’rá sérantáno. ⁶ Tá nomo ‘Aropamp ankankono’rá sénánko te, am arop fárákapao Jon te profetonorá mér kárákáre napara, nomwan yumwi fek yérékép mwanape.” ⁷ Aerá séria pwarará maok, warko Jisasén sérrá, “Yino te Jon arop ént mek néri námp te mér moreano. Am te maokamp sámpea niane.”

⁸ Aerapo maok, Jisaso am fárákan sárrá, “Ono kor am kárákáre maokamp sámpeaka am fek tére namp te ono yumwan sér mono.”

Juda fian taokeyak konap aropamp wounáp kar

Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12

⁹ Jisaso kounteouráp aropan wounáp kar arakrá sér, “Arop ankárankao wain yopwar yimpea pwarará maok, am mek térerá mani sámp mwarianap aropamp yaek pwarará, mao námoku te akwapea ankwap némpouk tokwaeri ke fek yak. ¹⁰ Aea maok, am wain ki yápaé nánko kánánkáp konap ke fek maok, am yopwar mek térenap arop náráp por wain ki ankwapmwae kánkanáponoria, náráp tére konap arop sámp-kérép. Aenámpan maok, am mek térenap arop fárákapao man fukia yérépea kwaporok sámp-kérép. ¹¹ Tá yopwar naropwar warko tére arop ankwap maonapok sámp-kérép. Aenámpan maok, man kor pwarápaé sánkria fukia yérépe napo, yaenémpi arákarrá akwap. ¹² Tá warko tére arop yininkan sámp-kérépánko, man kor taknámp fukia ek yérépe.

¹³ Aeapantá maok, warko am yopwar naropwaro kor, ae te mokop naeria maok, ‘Onomp poumou-táráp ankárank ono warákár tokwae namp man sámp-kérép nanko te, fwap maomp kar wa te mokop mwanape?’

¹⁴ Aeriaka man sámp-kérépánko maok, akwapánko, am yopwaraok téreap aropao kor am tárápan nkea námoku kok sérarrá, ‘Nko arop korop námp nkote waeman naropwaromp weri mek yakria, nánkár wakmwae náráp ankank waeman ponankor sámp naerianámpon. Nomo koupour man sámpea faropea papria maok, nomoku má yopwar má sámp mwanámpono.’ ¹⁵ Aeria maok, am aropan sámpea kakaprá yár younkwek sirarrá maok, faropea pap.

Aenapo yumo ník nap te, am yopwar naropwar te am arop fárákan te mokop naenámpon? ¹⁶ Mao te koroepa am yopwar taokeyakaprá

térenap aropan te tirá wouria pwarará, am wain yopwar te ankwap fi aropan sánk naenámpon.” Aerá séránko, am arop ponankor am kar wawia maok, “Wi! Mao tak te mono.”

¹⁷Aerapo maok, Jisaso yopwar naropwaromp tárápan far-pwarapan ninikia warko am fárákan tokore yakrá sérrá maok, “Kwaromp Buk fek yaknámp kar arakrá sér, ‘Mamá yumwi te térenap aropao kwataenoria sitenapan maok, oukoumwan te am fek nap kárákáre yak naenámp yumwi kwapwe yak námpon.’”¹⁸ Arop ponankor am yumwi yumuntuk sikiríp nap te, kour ták-ták-faokoria tank naenámpon. Tá am yumwiao arop pourouk piká párákapea anámpria te, kour ponankor sokwapá pap naerámpon.”^k

¹⁹Jisas arakrá séránko maok, lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, tá pris tokwae fákáreráo kor Jisaso wounáp kar sérámp am wae wawia méria maok, námoku ninikrá, máte waeman yinan sénámp karenoria fápárámpri man wae sámp mwaria. Aenapan maok, warko maomp kar wanap aropan apápia pwararapono.^l

**Jisasén ‘Nomo fwap Sisarén takis sánk mwanámp ni mo nie?’rá
turunkiap kar**

Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17

²⁰Am arop fárákapao Jisas te mokop kunria yépekrá paokopap kwamp, arop ankwap fárákan, tukupea páráknámp paokoprá Jisas térenámp yurukupenkria tirá kérép. Aenapo am fárákap kwekárrá, Jisasomp kar wa mwar kar nap niamprá paokop. Am fárákap Jisas te mokoep kar sérán wawia man kotia gavman tokwaeramp yaek pap napo, man kot naenámpria poupwekáp kar sérar napon. ²¹Am fárákapao Jisasén turunkrá, “Amo tisa yakrá térieriaka arop kar farákáp nap te yae-párak kare nánko, yino wae wawia mér námpon. Amo te waeman ankárankamp pourouráp ninik fek ponankor aropan ninik i konapono. Amo te Kwaromp ninik námpaok koumteouráp aropan kare kar kar yénkrá farákáp konapono. ²²Amo tak napantá, yino amwan turunkriano: Amo te mokoprá ninik rap? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap King Sisarén takis sánk mwanámpono’rá sénámp ni mo nie?” ²³Aerapo, Jisas am fárákapamp poupwekáp ninik te wae mér námp kwamp maok, am fárákan sérrá, ²⁴“Ae te yumo onan mani náparamp sankoropea onan yénképenk. Am mani fek yaknámp arop wunéri ntia e te wampono?” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Am te Sisarompono.”

²⁵Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Sisarompao nánko te, yumo te Sisarén sánk. Tá Kwaromp ankank te, yumo ankár Kwarén sánk kip.”

²⁶Jisaso am kar pwarokwaprá sérámp kar wawia ninik tokwaeria maok, apae maomp kar te kwataenámpan arop nke nap fek man war-santukupea kot mwanámpanápe wampwe kwaeria kar tákap mo, pwar.

j 20:17 Sng 118:22 k 20:18 Ais 8:14-15 l 20:19 Lu 19:47-48

Sumpwi arop ferámp mwanap Jisasén turunkiap kar
Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27

²⁷Sadyusi fákáreramp ninik te, arop wae sumpwianámp te warko fárámp naenámp pourou mono. Aerá niniknap Sadyusi ankwap fárákap Jisasnámpok korop. ²⁸Aea maok, am fárákapao Jisasén sérrá, “Tisa, wokwaek kar Moses kumwiaka nomwan sérrá, ‘Arop ankwapao yupu sámpeaka táráp sámp moiteaka sumpwi nánko te, warko nánaerao am yupu sámpeanánko, tárápu tianánko te, am sumpwinámp naeramp weri mek yakáp mwanapon.’”^m ²⁹Ae te fákánek mwearoao naeraomékir yupu sámpea táráp sámp moi yakrá, sumpwi. ³⁰Tá warko maomp nánaerao sámpeaka sumpwi. ³¹Táte yininkao kor warko am yupu sámp. Am fákánek mwearo te takrá tukupea ponankor tárápu yak mo nánko, surumpwi tenapo, ³²am yupurao kor wakmwaek sumpwi. ³³Am fákánek mwearoao am yupu mao sámpá, mao sámpá-rá tukupea nap te, nánkár wakmwaek sumpwianap arop ferámpeanap ke fek te, mao wamp yupu kare yak naenámpon?”

³⁴Aerapo Jisaso am fárákanap sérrá, “Oukoumwan apárok yiki yakápnap ke fek te, poumarop fwap yupu sámpá, yupurao kor fwap poumou nap mek tank naenámpon. ³⁵Aeno nánkár wakmwaek Kwaro fwap ferámpea kák naenámp pwinámp arop fárákap te yámar mek yiki yakáp nap fek te, yupu sámp mono. ³⁶Am fákáre te Kwaro apár me mekamp ferámpea kák nánko, Kwaromp tárápu yakáp napara, warko sumpwi mono. Ensel fákárerao yakáp napnámp taknámp yakáp mwanapono. ³⁷Moseso kor, sumpwinap arop te warko ferámp mwanaprá nomwan farákápámpon. Wokwaek kar yao yiki kánanke mek yaomwi yurunk tank námp fek, Kwaro Mosesén sérrá, ‘Kwar Tokwae te Abraham, Aisak, Jekopomp Kwarono.’”ⁿ ³⁸Tá taknámp, Kwar te apae sumpwinap aropamp Kwaranápe, yiki yakápnap arop fárákapamp Kwarono. Pourou te sumpwi napao maok, Kwaro nke námp fek te ponankor yiki yakáp napono.”

³⁹Makrá séránko maok, lo kar yénkrá farákáp konap arop ankwap fárákapao wawiaka sérrá, “Tisa! Amo sénap kar te kwapwe kare námpono.” ⁴⁰Aeriaka pwarará maok, warko turunk mwarea kapao pwarápa nap kwamp apápria pwararapono.

Jisaso Farisi fákáreran ‘Krais te wanono’rá turunkimp kar
Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37

⁴¹Aeapo maok, Jisaso Farisi fákáreran sérrá, “Ae te mokopiaka ‘Krais te Devito yakámp fi mekamp aropono’rá sénapono? ⁴²Devit námoku wokwaek kar Buk Song fek kumwiriaka sérrá,

^m 20:28 Lo 25:5 ⁿ 20:37 Kis 3:6

‘Tokwae Karao onomp Tokwae Karan sérrá,
 “Amo te onomp yae-párák mwaek tankea napo,
 43 nánkár wakmwaek amwan yorowar i konap aropan
 waráp yae ankore mek párapok tenanko,
 yakáp mwanapon.” ’
 44 Devit námoku Kraiséen ‘Onomp Tokwae Kar’rá sénámpao maok, mao te
 mokopia warko Devitomp ounáp yak námpono?”

Lo kar mérnep aropamp ninik
Matyu 23:1-12; Mak 12:38-40; Luk 11:43

45 Arop ponankor oukoumwan am fek yakrá Jisao sérámp kar wará yakápapo
 maok, tá warko Jisao námoku éréképá yarakimp arop fárákapan sérrá,
 46 “Yumo te kar yénkrá fárákáp konap arop fárákapan fwapnae karia mér kip:
 Am fárákap te youén táman, arop námwan nkeanáponoria waempyam éri
 kare fek képéri pwateaka paokopria, arop koupoukour nap mek tukup napo,
 námwan kápae kare aropao warákárria me pakáráprá ‘Gude’rá sénápon kar i
 konapono. Tá ankwap te, arop námwan nkeanáponoria tukupea lotu nap mek
 mekok tankáprá, ankwap te, fir kékérou nap fek arop tokwaeramp wonae
 fikamp sia fek tukupea tankáp konapon. 47 Tá am fárákap kae koumteouan
 poupwekáprá maomp nap mekamp ankank ponankor ti konapono. Tá ankwap
 te, náráp am ninik oupoupourrá, arop námwan nkeanáponoria yoporop kar
 éri fek Kwarén kar toropwaprá paokop i konapon. Ae konapan maok, nánkár
 kotnap ke fek te am fárákap te yoporop touwe tokwae sámp mwanapon.”

Ankank moráp yupu Kwarén ofa sánkámp kar

21 1 Jisao lotu nap tokwae mek yakrá énoukouprá yakria nke nánko
 maok, mani tokwaeráp arop fárákapao náráp ofa mani lotu nap
 tokwae mekamp bokis mek épér. 2 Aenapo maok, Jisao nke nánko, kae yupu
 ankwap mani mo námpao maok, mani kánanke anánkamp támao mwaran
 sankoropea bokis mek sir. 3 Aenánko maok, Jisao sérrá, “Ono yumwan kare
 sénampon: Mámá mani monámp kae yupu mani tokwae kar sirarea arop
 ankwap fárákapao sinapan kwe-pwarámpon.” 4 Am kápae kare arop fárákap
 te mani kápae kare ankwapmwaek tank nánko, ankwapmwaek mwar Kwarén
 sánk naponono. Aeno mámá kae yupu te fir sámpá fánaenámp te ankwap tank mo
 karenámpao maok, ankár ponankor sinámpon.”

Pwar naenámp ke fek ankank korop naenámp kar
Matyu 10:17-22; 24:1-14; Mak 13:1-13

5 Arop ankwap fárákap lotu nap tokwae táman sérarrá: “Arop
 fárákapao kwapwe kare yumwi, tá kwakwe make ankank koumteouráp

aropao Kwarén kwaporok nénk nap tia am nap moporia pwate napon.” Aerapo maok, nopok Jisaso sérrá, ⁶“Mámá ankank yumo oukoumwan nke nap te nánkáráp ankwap ke fek te am nap mekamp yumwi ankwap yumwi yumuntuk te tank mono. Am te ponankor aropao momontokoria apárok sir mwanapon.”^q

⁷Aeránko maok, am arop fárákapao Jisasén turunkrá, “Tisa, mokope ke fek am ankank korop naenámpón? Apae ankank manénkir korop nánko, yino táman méria, am ankank korop naenámp ke te wae wonae fekánéria ninik mwanámpón?” ⁸Jisaso sérrá, “Yumo fwapia mér kip. Takria yumwan kápae kare aropao poupwékáp mwanape. Am te apae riteanápe ‘Námo te am arop támaono’rá séria, ‘Pwarnámp ke oukoumwan wae wonae fik korop námpono’rá sénapo te, yumo táman wawia maomp weaok mwaek tukup kwapon. ⁹Tá nánkár wakmwaek yumo yorowarnap purunk, tá yorowar tokwaenap kar waria te, yumo apáp tirínkria kour me woukouri kwapon. Am ankank te wae manmékír korop námpao maok, pwar naenámp yae te oukoumwan tamak korop mono.”

¹⁰Tá mao warko sérrá, “Arop ankwap firao ankwap fi aropan yorowar, tá ankwap kingomp fákáreráo ankwap kingomp fákáreran yorowar mwanapon. ¹¹Táte némp yérur tokwae korop. Tá kápae kare apárok yae-porokwe tokwae korop, touwe tokwae korop naerámpón. Aeria yumo nke napo, yámar mek nkwaekwe make mwar pourouráp ankank koropánkria yumwan apáp tokwae sánk naeane.

¹²Aeno manénkir te am ankank oukoumwan korop mo nánko, yumo Kwaromp firáp yakáp napara, yumwan ti-fápákampria ti-yampourou mwanape. Yumwan lotu nap mek kotia kalabus nap mek kák mwanape. Tá king ntia gavmanomp yi mek éréképá tukupea kot mwanape.

¹³Yumwan am tak nap te yumo fwap Kwaromp Kar fárákap mwanap mwae kup támaono. ¹⁴Aenámpara, yumo, am fárákapan nopok kar sér mwanámp nánap mwarrá niniki kwapon. ¹⁵Waeman fwap onoku yiráp táp mek kar papria yumwan yonkwae kour nénk nanampon. Aenanko kápae kare arop yumwan yoporap te, ono yumwan sánknamp karan ták-pwar mo, sámp-anámp mo mwanapon.”

¹⁶Yiráp éntupwar naropwar, naeounáp, ankáránk fi arop, nouroup fárákap, mao kuri yumwan yopor aropamp yaek pap mwarea napon. Aenapo, ankwap fárákap yumo ou mekamp tirá wour mwarea napon. ¹⁷Am tak nap te, yumo Kwaromp firáp yakáp napara, arop ponankor yumwan kokwarokria napon. ¹⁸Táte yiráp me korokamp me pwae ankwap ankáránkamp kwaporok moyak mono. ¹⁹Aenámpara, yumo kárákáre fek fokopeyakápria, yumokuráp yiki yakápá yakáp mwanap sámp mwanapono.”

^q 21:6 Lu 19:43-44 † 21:12-15 Lu 12:11-12

Jisaso 'Jerusalem kwatae pap mwanap'rá sénámp kar

Matyu 24:16-21; Mak 13:14-19

²⁰Tá Jisas ankwap kar sérrá, “Aeno táte nánkár yumo nke napo, ami fákáre koropea Jerusalem sámp-saokor napo te, yumo táman mér kip: Taun souroumpour mwanap ke te wae wonae fik námpon.^s ²¹Am ke fek te arop fárákap apár Judia mek yakáp nap te ankár pirikimpea you mek pok mwarea napon. Tá arop fárákap Jerusalem mek yakáp nap ankár am taun pwararea ankwapok pirikimpá tukup mwarea napon. Tá arop ankwap fárákap némp kánanke-táráp fekmwaek yakáp nap Jerusalem mek te tukup mo kareno. ²²Am ke te Kwaro sokoronap arop fárákapan nopok touwe kwatae sánknámp kenon. Aenámpara, am kar ponankor te Kwaromp buk fek yak nám p kare kar korop naenámp.^t ²³Koumteou tárápu yakáp nap, tá wae yaek fákeyakáprá mom wunnap koumteou am ke fek te koupoutáráp nape! Am apár mek te touwe tokwae korop nánko, Kwaromp yonkwae pwarámp te waeman am mekamp koumteouráp aropan sámp naerámpon. ²⁴Ankwap fárákap bainat fek faoporrá épérrá, ankwap fárákap fápákamánkia ankwap-fi ankwap-fi mekmwaek ti-tukup mwarea napon. Takria ankwap fi arop fárákapao Jerusalem poukeyakáprá tukupea Kwaro ‘Wae támaono’rá sénámp fek pwar mwanapon.”^u

‘Wakmwaek Aropamp Táráp ék naenámp’rá sénámp kar

Matyu 24:29-36; Mak 13:24-33

²⁵Tá Jisas warko ankwap kar sérrá, “Pwarnámp yae korop naeria nánko, yámar, yunk, térmeamp pourouk nkwakwe make ankank koropánk nánko, solwara tokwae souroukoupriaka purunk tokwae nánko, apárokamp arop fi ponankor nkea yonkwae touwe foforia apáp tirinka wae mwanapono. ²⁶Am ankank apárok korop naerianánko, kápae kare koumteouráp arop ninikria apáp tirinkria yi mánmán mwanape. Am te apae riteanápe, yámar mekamp térmeráp ankank sámpá wuwi naerámpon.^v ²⁷Am ankank koropea pwaránko, Aropamp Táráp koumwe meknámp kárákáre tokwae ntia wae tokwae méntér ék nánko, nke mwanapon.”^w ²⁸Am ankank fi yokorrá korop nánko, am ke fek táman yumo ankár fokopeyakrá narek tokoreyakáp mwanapon: Kwaro yumwan warko éréképea yámar mek pok naenámp ke te wae wonae fik korop námpon.”

Yao fikan wounápnámp kar

Matyu 24:32-35

²⁹Tá warko am fárákapan wounáp kar arakrá sér, “Yumo yao fikráp ankwap yao aran nkenke. ³⁰Táte yumo nke napo, pwae páre nánko te,

^s 21:20 Lu 19:41-44 ^t 21:22 Dan 9:25-26 ^u 21:24 Ais 63:18-19; Dan 8:13; Ro 11:25

^v 21:25-26 Ais 13:6-13; Jol 2:1-2; Yé 6:12-14 ^w 21:27 Mt 16:27

‘Oukoumwan te yámar kwapwe naenámpono’rá sér i konapon. ³¹ Táte taknámp, yumo nke napo, yámar mek am ankank koropánk nánko te, yumo wae mér mwanapono: Kwaromp firáp taokeyaknámp ke te wae wonae fik korop námpon.

³² Ono yumwan kare kar sénampon: Mámá kear mekamp koumteouráp arop fárakap oukoumwan sumpwi mo, yakáp napo, am kápae kare ankank korop naenámpon. ³³ Yámar me ntia apár te akwapea pwar naenámpon. Aeno onomp kar te akwapá moyak mono.”

Jisaso éréképá yáarak i konámp arop fárakapan ‘mér kip’rá sénámp kar

³⁴ “Aeno yumo fwapia mér kip. Yumo takria fir kápae ntia mánmán ént fépérrá mánmánrá paokop mwanape. Yumo takria pouroukamp ankankan saráp ninik tokwae mwanape. Take ninik támao yumwan oupoupouri fákeyak nánko te, am Arop Tokwae koropnámp yae te koupour kar koropria, ³⁵ aopwerao kouan porokwap konámp niamp naenámpon. Am yae te kápae kare apárok yakápnep arop fi ponankoran korop naenámpon. ³⁶ Ae naenámpara, yumo te ankár fwapia mér kare fek yakáp kip. Yumo ankár Kwarén kar toropwap saráp yakáp napo, yumwan kárakáre sánk naenámpon. Aeria maok, yumwan nkwakwe make touwe kwatae korop námpon kor, yumo fwap kwe-pwararea Aropamp Táráp yumwan yurukup naenámp fek yumo pwarápa mo, fwap fokokeyakáp mwanapon.” Jisas aerá séri pwara námpon.^x

³⁷ Am yinink kumuri yak námp fek te, Jisas koumteouráp aropan lotu nap tokwae mek kar yénkrá farákáp ko, kumuruk Oliv Faonkwekamp némpouk akwapá amp i konámpono. ³⁸ Aenánko kápae kare koumteouráp arop te koumounek kar maomp kar wa mwaria lotu nap tokwae mek korop konapono.

Judas Jisasén outirimp kar

22 ¹ Yis Moráp Pan Fárrá Lotu i konap Pasova Yae wae wonae fik nánko,^y ² pris tokwae fákáre ntia lo kar yénkrá farákáp konap arop fárakap mao Jisasén farop mwaria napao maok, koumteouráp arop fárakapao nkeantánia apáprá kánánkámp mokopia farop mwanámpria mwae kup oupourouk.

³ Satano akwapea Judas, ankwap e Iskariot, maomp ninik mek noumpoukoup. Am Judas te Jisas éréképá yáarak i konámp éntér-sámpramp arop fárakap ou mekamp.^z ⁴ Mao akwapea, pris tokwae fákáre ntia lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáre méntér tankrá, Jisasén am arop fárakapamp yaek sánk naenámpan sérarrá am naenámp mwae kup oupourouk. ⁵ Aenánko maok, am arop fárakapao

^x 21:34-36 Ro 13:10-14 ^y 22:1 Kis 12:21-27 ^z 22:3 Jo 13:2

warákáránkia maok, 'Fwap amwan mani sánk mwanámp'rá sér. ⁶ Aenapo maok, Judas am fárákapamp kar wawia 'Fwapono'rá séria maok, mao, arop nke mo nap ke fek am fárákapamp yaek Jisas sámp-sánk nanampria mwae yororia yépék.

Pita ntia Jon Pasova fir nánapnep kar

Matyu 26:17-25; Mak 14:12-16

⁷Yis Moráp Pan Fári konap Yae wae korop. Am yae fek te sipsip morok, am Pasova fár mwanámpria yénkép i konapon. ⁸Aenámpantá Jisaso Pita ntia Jonén tirá kéréprá, "Yumo akwapea Pasova fir nánapia nepo, nomo fár mwanámpo." ⁹Aeránko maok, am arop yaworao Jisasén turunkrá, "Amo nik nap te, yino maok nánap nenempon?" ¹⁰Mao am arop yaworan sérrá, "Yumo wawenke! Yumo Jerusalem mek akwap nepo, arop ankwap sospen mek ént yinkipea férek papea" samprá akwap námp yumwan mwaeak kikip naenámpo. Aenángo, yumo mao akwapnámp nap mek am mek maomp wakmwae akwap kip. ¹¹Aeria yumo ankár am nap naropwarén sérrá, 'Amwan yinomp Tisa sérrá, "Námo náráp éréképa yárák i konamp arop fárákapént Pasova fir fánanamp nap aokore te maok yak námpon?"' ¹²Aerá turunk nepo, mao yumwan narekamp aokore tokwae kákánarráp tankáp i konap fae ankank tankáp námpráp yénkép nángo, yumo am mek Pasova fir nánap kip." ¹³Am arop yawor akwapea, waeman Jisaso séri námpaok taknámpia maok, wae Pasova fir nánapi pwar.

Jisaso éréképea yárák i konámp aropan pan ntia wain nénknámp kar

Matyu 26:26-30; Mak 14:17-26; 1 Korin 11:23-25

¹⁴Am fár mwanap ke korop nángo, Jisas náráp éréképea yárák i konámp aposelént fár mwaria tankáp. ¹⁵Aeria mao am fárákapán sérrá, "Ono nánkár wakmwae te touwe tokwae sámp nanampara, manmékir yumont mámá Yae Tokwae fek Pasova fir fánaeria warákár tokwae nampono. ¹⁶Ono yumwan sér rae: Ono te warko Pasova fir fár mono akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp ke fek am Pasova fánámp fi kare érik koropnámp ke fek fánanampon."

¹⁷Aeria maok, mao wainráp kap sámpea Kwarén kar fáparákia am fárákapán sérrá, "Yumo má sámpea ou fáparákaprá fárenke. ¹⁸Ono yumwan sénampon: Ono te oukoumwania nánkárap kor wain ént fár mono, akwapea Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp ke korop námp fek fánanampon." ¹⁹Aeria maok, warko mao pan sámpea fákeyakrá Kwarén kar fáparákia pwarará, fopwaria am fárákapán nénkria maok, sérrá, "Mámá te onomp pourounono. Ono yumwan yaewour naenámpria

^a 22:10 Mak 14:13 fekamp kar fi fek nkeae.

nénk nampon. Kápae kare por yumo takria onan ninik kip.”²⁰ Pasova fir ponankor fépéria pwarapo, tá taknámp ankwap wainráp kapan kor takrá sér, “Mámá wain te onokump yiri fek kontrak wourékam papea pwar namp wounápono. Aeriaka am yiri te yiráp por kwarákárria yumwan yamokwap námpon.”^b ²¹ Aeno yumo nkenke: Am arop onan yopor aropamp yaek pap naerianámp te onont mámá kákánar fek fárrá tank námpon.”^c ²² Aenámpan maok, Aropamp Táráp te fwap Kwaro nánapi tenámpaok akwap naenámpmon. Aeno man yopor aropamp yaek sánknámp aropao maok, mao te koupouteane!”^d ²³ Mao aerá sénánko maok, am arop fárákap námoku kok turunkuprá, ‘Ae te wa mokop tak kun?’rá sérar.

‘Wa mokop tokwae karono’rá sérarnap kar

²⁴ Táte warko Jisaso éréképea yarak i konámp arop fárákap námoku ou mek táman kar yorowarrá, ‘Wa mokop nomp tokwae kar yak naenámpmon?’rá sérar. ²⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárákapán sérrá, “Mámá apárokamp king tokwae te kárákáre tokwae napara, arop poukeyak nánko, arop fárákapao, mao te arop yaewour kwapwe konámp rá ninik mwanapria napon. ²⁶ Aeno yumo te takrá niniki kwapono. Yumo ou mek arop tokwae kar yak naerianámp te, ankár nánae karao wakmwaeak yak konámp niamp kuno. Tá yumwan taokeyaknámp arop te ankár yaewour naenámp tére arop niampi yak naenámpmon.”^e ²⁷ Ae te wa tokwae karono? Arop tankrá fir fánámp ni, nopok tére arop fir nánapi sankoropá sánknámp arop nie? Am arop tankrá fir fánámp támao maok, tokwae karono. Aeno ono yumo ou mek yak namp te, tére arop arákarea yumwan yaewour nampon.”^f ^g

²⁸ Ono wokwaek nkwakwe make touwe sámp nampon kor, yumo onan pwarará pirikimpá tukup mono. Waeman onont yakápi napon. ²⁹ Onomp Naropwaro maomp firáp poukwapá yak nanamp kárákáre sámp námpan, tá taknámp ono am kárákáre yumwan nénk nampon. ³⁰ Ono am Kwaromp firáp taokeyak namp mek te yumo fwap onomp kákánar fek fir fépérrá ént fépér mwanapon. Yumo fwap kingomp sia fek tankápria éntér-sámpramp Israel fi mekamp koumteouráp arop fárákapán yurukup mwanap arop fárákap yakáp mwanapon.”^h ⁱ

Jisaso ‘Pita námwan younkwe sinaean’rá sénámp kar

Matyú 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38

³¹ Jisaso am kar séria pwarará, Pitan sérrá, “Saimon, Saimon, wawae! Kwaro takanorianánko, Satano, wa mokop Kwarént koumpeyak nánko,

^b 22:20 Jer 31:31-34 ^c 22:21 Sng 41:9; Jo 13:21-22 ^d 22:22 Ap 2:23 ^e 22:26 1 Pi 5:1-5

^f 22:25-27 Mt 20:25-28 ^g 22:27 Jo 13:12-15 ^h 22:30 Mt 19:28 ⁱ 22:28-30 2 Ti 2:12

wa mokop Kwarén pwaran nke nae ritea yumwan yampourou naeria waeane.^j ³² Aenámpan maok, ono wae amwan yaewourria Kwarén sénanko, amo onan mérap te onan ankár pwarará akwap mono. Warko wakmwaeak arákarrá ononampok koropria waráp ankwapyaenápen kárákáre sánk nanapon.”^k

³³ Aeránko, nopok Pita man sérrá, “Tokwae Kar, ono te waeman amwan fákapia te, onan méntér fákápw mwanapia nánap nampon. Tá ono waeman amont sumpwi nanampria nánap nampon.” ³⁴ Aeránko nopok Jisaso Pitan sérrá, “Pita, ono amwan sénampon: Mámá kumuruk oukoumwan mámá kakaruk fárámp mo námp fek, amo yinink por onan te ‘Mér mo nampono’rá sénáe rapon.”

**Jisas náráp éréképá yarak i konámp arop
fárákapan ‘Mér kip’rá sénámp kar**

³⁵ Tá warko Jisaso am fárákapan sérrá, “Wokwae ono yumwan tirá kérépanko tukupap fek te paus mani, brasbel, su, aráte ti-tukup moiapon. Am ke fek te yumo ankank ankwap moiap ni, fwap nie?” Aeránko maok, nopok am fárákapan sérrá, “Mono.”^l ³⁶ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Oukoumwan te arop maomp paus mani tank nánko te, sámp, brasbelan kor tak. Táte arop bainat mo námp kwamp te, náráp waempyam aropan sánkria am fekamp mani sámpea bainat ankárank sámp kun. ³⁷ Am te apae riteanápe, Kwaromp Buk fek profet kar arakrá sér, ‘Kwatae ninikráp arop ou mek tapokwapá kouroump napon.’ Ono yumwan sénampon: Kwaromp Buk fekamp onan sénámp profet kar waeman ankár korop naenámp.”^m ³⁸ Aeránko nopok am fárákapan sérrá, “Tokwae Kar, amo nkeae! Yino wae bainat anánkaopwe tank námpon.” Jisaso am fárákapan sérrá, “Aenángo te wae támaono.”

**Jisaso Oliv Faonkwek kar toropwapimp kar
Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42**

³⁹ Takia pwarará, Jisas Jerusalem taun pwarará Oliv Faonkwek wokwae i konámpnám taknám náráp éréképá yarak i konámp arop fárákápw éréképea akwap. ⁴⁰ Akwapea am fekria am fárákapan sérrá, “Yumwan Satano poupwékápántáno. Kwarén sénapo, ankár yumwan yaewour naenámp.” ⁴¹ Aeria maok, mao am fárákapan am fek párakoprá panek tae morok 30 mita fek akwapea kwaráp torokomprá Kwarén arakrá sér, ⁴² “Ayao, amo fwap tak naeria te amo onan touwe sápw mwanap má sámp-sinanapon. Aenanapan maok, onomp ninikaoki kwapono. Mono. Amo ankár amokuráp ninikaokampo.”

^j 22:31 Jop 1:6-12; 2:1-6; Amo 9:9; 2 Ko 2:11; 1 Pi 5:8 ^k 22:32 Jo 17:9,11,15; 21:15-17

^l 22:35 Lu 9:3 ^m 22:37 Ais 53:12; Lu 22:32-33

⁴³Aerá sénánko maok, yámar mekamp ensel ankárankamp maonámpok koropea man kárákáre sánk. ⁴⁴Jisaso am touwe sámp naenámp táman yonkwae sakáp tokwaeria kárákáre fek Kwarén kar toropwap. Aenáno maok, maomp pouroukamp fápáre te yiri niampria apárok firikip pikrink.

⁴⁵Mao Kwarén séria pwarará fokokeyakea maok, akwapea éréképá yarak i konámp arop fárákapan nke náno, am fárákap te ankank kwatae Jisasomp pourouk korop naenámp táman yonkwae touwe tokwaeria kour porokwe náno, pampi yakáp. ⁴⁶Aenapo, Jisaso am fárákapan sérrá, “Apaerá pamp rape? Yumo fárámpea Kwarén sérenke. Takria Satanomp ninik koropea yumwan sámp náno, kwatae ninik fek tukup mwanape.”

Judas Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar

Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:2-11

⁴⁷Jisaso oukoumwan am kar takrá sérrá yak náno, kápae kare arop ou wae korop. Aenapo am arop Judas, mao te am éntér-sámpramp éréképá yarak i konámp ou mekampao maok, mao mekia am fárákapan mwae yénképrá korop. Mao koropea Jisasomp wonae fikria man koupwiyakrá aop mukur naeria. ⁴⁸Aenáno maok, Jisaso man sérrá, “Judas, amo Aropamp Táráp kwekárá koupwiyakrá aop mukuria yopor aropamp yaek sánk nae rape?”

⁴⁹Am éréképá yarak i konámp arop fárákap Jisasént yakápi napao, Jisasén sérrá, “Amo ninik nap te, yino má arop fárákapan bainat fek faoporá épér mwanámp nie?” ⁵⁰Takria maok, arop ankárankamp am ou mekampao bainat ér-sámprá pris taokeyak konámp aropamp tére konámp aropan karámp-sirrampweria yae-párák mwaekamp woupwi kor mwar aop-sináno piká párák. ⁵¹Aenáno, Jisaso nkea sérrá, “Amo nopok i konap ninik te ankár pwarae!” Aeria maok, Jisaso warko am aropamp woupwi kor sámprá kirimpá pwar náno, warko wae kwapwe kare yak.

⁵²Aenáno, Jisaso pris tokwae fákáre ntia lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáre ntia Juda fi taokeyakáp konap arop fárákap man sámp mwaria korop nap táman sérrá, “Yumo bainatráp yaopwae tia yorowarinámp aropan sámp mwaria korop konap niamp korop rape? ⁵³Kápae kare kumur ono yumont lotu nap tokwae mek yak namp fek te, yumo onan sámp moiapono. Aeno oukoumwan mámá ke fek yiráp kerao korop námpon. Oukoumwan mámá fae tákáre ke fek kirikipamp kárákáreráo kwe-pwar námpon.”ⁿ

Pita ‘Jisasén mér mono’rá sénámp kar

Matyu 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jon 18:15-18,25-27

⁵⁴Aerá séri pwaránko, Jisasén wae sámpea tukup. Man warámp-santukupea pris taokeyak konámp aropamp nap mek napo, Pita te am

ⁿ 22:53 Lu 19:47-48

fárákapamp wakmwaek kwarok-te kwarok-te akwapea panek tae morok yak. ⁵⁵Arop ankwap fárákapao pris taokeyak konámp aropamp nap yaknámp yár mek yaomwi yankia pwatea am fek tankáp napo, Pita akwapea méntér yaomwi fek tank. ⁵⁶Aenánko, pris taokeyak konámp aropamp tére konámp yupu Pitan énounkoupia am arop fárákapan sérrá, “Mámá aropao kor Jisasént yak námpono.” ⁵⁷Aeránko maok, nopok Pita sérrá, “Mono! Ono am arop te mér mo nampono.” ⁵⁸Aeritea tank tae morok nánko maok, tá warko arop ankwap ankárankampao man nkea sérrá, “Amo kuri amo maomp firáp arop támaono.” Aerámpan maok, Pita nopok sérrá, “Ono maomp firáp arop te mono.” ⁵⁹Tá wakmwaek ankárankamp ke akwap tenánko, arop ankwap am tankánpap arop fárákapan tékén sérrá, “Kare karonono. Mámá aropao kor méntér yak námpon. Mao te Galili mekamp aropono.” ⁶⁰Aeránko maok, Pita nopok man sérrá, “Ono amo sénap kar am te mér mo nampon.” Aeránko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp. ⁶¹Aenánko maok, Jisaso kotrá yak námp feknámp mankrá sámp-arákarrá Pitan tokoreyak nánko, Pita warko wokwaek Jisas sérimp kar am ninik. Wokwaek mao sérrá, ‘Mámá kumuruk oukoumwan kakaruk fárámp mo nánko, amo yinink por sérrá, “Ono Jisas te mér mo nampono”rá sénanap’ rimp kar warko ninik.” ⁶²Aeria mao yár ménki porok oukur akwapea yár younkwek yakrá yonkwae touwe tokwaeria éma wae.

**Rom mekamp soldia fákáre Jisasén wouroumpá amomoránkria
porokwapnap kar**

Matyu 26:57-58; Mak 14:55-64; Jon 18:12-14,19-24

⁶³Aenko maok, Jisasén sámpá tukupap, soldia fákáre^p man wouroump séria man yae fek fukiapon. ⁶⁴Am fárákap te Jisasomp yimetápok waempyam woukoupea pwarará, porokwaprá man arakrá turunk, “Amoku méria profet kar fek sérae: Amwan te wa porokwapán?” ⁶⁵Ankár takrá tukuprá kápae kare ankwap wouroump kar sérariapon.

Jisasén Kaunsilo nke námp fek kotiap kar

Matyu 26:59-66

⁶⁶Tá warko wakmwaek yámar aok nánko, Juda fi taokeyakáp konap arop ntia pris tokwae fákáre ntia lo yénkrá farákáp konap arop fákáre koupoukour napo, arop ankwap fárákapao Jisasén warámpea am Kaunsil^q fákáreaonapok tukup napon. Aenapo maok, am Kaunsil fákáre Jisasén turunkrá, ⁶⁷“Amo yinan sérae: Amo te Kraisi ni mo nie?” Aerapo

o 22:61 Lu 22:34 p 22:63 ‘Rom mekamp soldia fákáre’rá sénámp te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 73 fek nkeampo. q 22:66 ‘Kaunsil’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 55 fek nkeae.

maok, nopok Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono yumwan sénanko te, yumo mér mo mwarea napon.”^r 68 Tá ono yumwan ankwap kar turunk nanko te, yumo onomp kar pwarokwaprá sér mono. 69 Táte oukoumwanianá nánkáráp wakmwaek Aropamp Táráp Kárákáre Tokwaeráp Kwaromp yae-párák mwaek tank naenámpon.”^s

70 Aeránko maok, am fárákap ponankor Jisasén sérrá, “Ae te tak napara, amoku támao amo Kwaromp Táráp nie?” Tá nopok mao am fárákapan sérrá, “Yumoku támao takrá sénapon.” 71 Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Nomo apaerá ankwapamp kar wa mwaria yépék mwanámpanáp? Waeman námokuráp táp meknámp mámá kar sénánko, nomo wa námpono.”

Jisasén Pailato nke námp fek santukupá kotiap kar

23 1 Aeria maok, ponankor ferámpará Pailatonámpok Jisas warámpá tukup. 2 Warámpá tukupea man kotria sérrá, “Yino nke nánko, mámá arop te Juda fi yino i konámp ninik sámpá yampourou námpono. Tá mao sérrá, ‘Ono támao ono Kraís, ono Kingono’rá sér i konámpono. Tá yino Sisarén takis sánk mwarianánko te, mao taokor konámpono.”^t 3 Aerapo maok, Pailato Jisasén turunkrá, “Amo te Juda fákáreramp king nie?” Aeránko, mao nopok Pailatomp kar pwarokwaprá sérrá, “Amoku támao amo takrá sér rape.” 4 Aeránko maok, Pailato pris tokwae ntia koumteouráp aropan sérrá, “Ono te mámá aropan am fek kot mwanap ankank te nke mo nampono.” 5 Aeránko, tá nopok am fárákapao kar kárákáre fek sérrá, “Mao mámá Judia apár mekmwaekamp arop fárákapan kar yénkrá farákáp nánko, arop ponankor Gavmanomp kar ták-sir mwanap ninik yak námpono. Mao am tak námp te apár Galili meknámpia koropea mapek námpon.”

Jisasén Heroto nkemp fek kotiap kar

6 Pailato am kar wawia am fárákapan turunkrá, “Mámá arop te Galili mekamp nie?” 7 Aeránko maok, sérrá, ‘Jisas te Heroto poukwapnámp apár mekampono’rá sérapo maok, Pailato Jisasén Herotonámpok sámp-kérép. Am ke fek te Heroto kor Jerusalem mek yak.

8 Aenánko maok, Heroto Jisasén nkea mao warákár tokwae. Wae manmékír Jisas térenámp kar wawia mao man nkeaka, Kwaromp kárákáre yénkép nánko, man nke nae karrá yakámpon.” 9 Aeria maok, Heroto man kápae kare ankank turunkupánko maok, Jisas te nopok maomp kar ankwap pwarokwaprá sér mo. 10 Pris tokwae fákáre ntia lo mérnáp tisa fákáre koropea wonae fik yakáprá Jisasén tékén sérarrá, kotiapono. 11 Tá Herot ntia maomp soldia fákáre, mao te kingonorá Jisasén wouroumprá amomoránkiapono. Aea maok, Heroto

^r 22:67 Jo 10:24-26 ^s 22:69 Ap 7:56 ^t 23:2 Lu 20:20-26 ^u 23:8 Lu 9:9

séránko kingo yirimp konámp niamp waempyam kwapwe kare sámpea maomp pourouk yirimpea Pailatonámpok arákarrá sámp-kérépaponó. ¹²Wokwaek te Herot ntia Pailat te nonopok yoporipao maok, oukoumwan am ke fek te nonopok nouroup nepono.

Pailato 'Jisasén soldia fákáreramp yaek sánkámp kar

Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 19:1-16

¹³Tá Pailato warko pris tokwae fákáre ntia Kaunsil fákáre, tá arop ponankor wumwi nánko, koropeaka koupoukour. ¹⁴Aenapo, mao am fárákapan sérrá, “Yumo ononámpok māmá arop warámpá koropea sérrá, ‘Mao aropamp ninik sámpá yampourou námp’rá sénapan maok, yumoku kareao wa nap fek turunki nampono. Yumo wawenk: Ono māmá aropan am fek kotnap ankank te nke mo kar nampon. ¹⁵Heroto kor nke moria warko nomonámpok arákarrá sámp-kérép námpon. Nomo māmá aropan sumpwi pap mwanámp fi te yak mo kare námpono. ¹⁶Aenámpara, ono soldia fákáreran sénanko, ain tákáre tokoropramp paok fek táraporea sámp-kérépanápono.” ¹⁷(Juda fi te arak i konapono: Kápae kare por mao lotu i konap Pasova Yae korop námp fek te Pailato fákapá yaknámp arop aokorop-pwarará, amwar sámp-kérép nánko, akwap konámpono.)

¹⁸Táte koumteouráp arop fárákap ponankor tékén sérrá, “Am arop te sumpwi papria, Barabasén yinonámpok sámp-kérépae.” ¹⁹(Am Barabas te taun mek Gavmanén yorowaria arop ankwapan sámp-wouroumpeanánko, am fek man sámpea fákapá pap napon.) ²⁰Warko Pailato ‘Jisasén aokorop-pwarará sámp-kérép nae’rá sénánko maok, ²¹tá am fárákap tékén wumwi kar fek sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”

²²Táte warko Pailato am fárákapan yininkan sérrá, “Am te apae riteanono? Am arop te apae ankanki námpono? Ono te mao am fek fwap sumpwi naenámp ankank te kánanke nke mo nampono. Aenampara, ono sénanko, ain tákáre tokoropramp paok fek fukia sámp-kérépanápono.” ²³Aenángo maok, am fárákapao ‘Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupenk’ ria tékén wumwi kar fek séra waeria, Pailatomp kar te ankár apárok sámp-anámp. ²⁴Aenapantá maok, Pailato wampweria am fárákapao sénapaokria ‘Takenk’rá sérimpono. ²⁵Koumteouráp arop fárákap am fákapá yaknámp arop, warko warámp mwarria wumwi nap te Pailato am Gavmanén yorowaria arop ankwap porokwapea sumpwi papámpman man sámp-kérép. Táte am koumteouráp arop fárákapamp karwaokria Jisasén soldia fákáreramp yaek sánkámpono.

Rom mekamp soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek arápap kar

Matyu 27:32-44; Mak 15:31-32; Jon 19:17-24

²⁶Aenke, am Rom mekamp soldia fákáre wae Pailatomp nap pwarará Jisasén warámpá tukup. Takria mwaeak nke napo, arop Sairini mekamp

Saimon Jerusalem mek akwap naeria korop. Aenánko, man sámpea fákeyakáprá sérrá, ‘Jisasén am fek pukup mwanap yaopwae mao námoku samp námp mámá amo man yaewourrá sampae’ ria fopwaok. Aenapo, mao am yaopwae kakapea Jisasén éntér papea akwap.

²⁷Tak napo, kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukup napo, koumteou ankwap fárákap Jisasén yonkwae touwea waeria éménkrá tukup. ²⁸Aenapo maok, Jisaso sámp-arákarrá am koumteouran sérrá, “Jerusalem mekamp koumteou, yumo te onantá éménki kwapono. Yumokuráp pourou ntia yiráp tárápuantá éménk kipo. ²⁹Am te apae riteanápe, nánkár wakmwaek ankwap ke fek kápae kwatae korop naenámpono. Am ke fek koumteou mapo yakáp nap, tá táráp samp monap, tá táráp mom wurump monap, am fárákap fwap warákár mwanapon. ³⁰Am ke fek táman touwe tokwae kwatae kare korop nángo, koupour sumpwi mwarria am arop fárákapao péri wi tokwaeran sérrá, ‘Yumo yinan oupouroupá yakápenke!’ Tá faonkwe kánanke-tárápan sérrá, ‘Yumo koropea yinan nánánkárenke!’” ³¹Oukoumwán yao yiki yak námp niamp yae-párák kare aropan touwe kwatae sánk napanánko te, nánkár wakmwaek am fárákap támao yao yákáre niamp arop kwataerara, touwe kwatae tokwae yármare kar sámp mwanapon.”

³²Táte arop anánkaopwe kwatae ninik nepo, am yaworan kor Jisasént yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi pap mwaria éréképá tukup. ³³Wae tukupea apár faonkwe ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá séri konap fek tukupea, Jisasén yaopwae porokopramp fek paprá nil pukupá pwar. Aeria, tá am kwatae ninikinep arop yaworan kor takia Jisasomp wonae fik ankwapan yae-párák mwaek, ankwapan yae-mánkwán mwaekia pukupá pwar. ³⁴Tak napo maok, Jisaso náráp naropwarén sérrá, “Ayao! Amo am fárákapamp kwatae ninik tirá épérampo. Mao am taknap kwatae ninik te mér moria napon.” Táte soldia fákáre Jisaso yirimp konámp waempyam ankank ti mwaria satu pilaiapono.” ³⁵Aenapo, koumteouráp arop am fek yakáprá tokoreyakáp napo, Kaunsil fákáre Jisasén wouroumprá sérrá, “Mao te arop ankwap fárákapán yaewour i konámpono. Táte kare, Kraisao námp kwamp te, fwap mao námoku támao yaewourano.”^x

³⁶Soldia fákáreráo kor man wouroump kar séria top i konámp wain ént táp mek sánk mwaria, wonae fik korop. ³⁷Tá am fárákapao sérrá, “Táte kare amo Juda fákáreamp Kingao nap kwamp te, fwapono, amoku waráp pourou yaewourae.”^y ³⁸Táte Jisas me kor páte yaknámp yarápae fek yaopwae kárakére fek kumwiria sérrá, “Mámá te Juda firamp Kingono.”

³⁹Táte am kwatae ninikinep arop yawor pukup tenap ankwap ankárankao Jisasén wouroumprá sérrá, “Amo te Krais nie? Amo

^v 23:30 Hos 10:8; Yé 6:16 ^w 23:34 Sng 22:18; Mt 5:44 ^x 23:35 Sng 22:7-8

^y 23:36-37 Sng 69:21

takanánko te, amoku kare yaewourria, yinan mént yaewourae.”

40-41 Aeránko maok, táte ankwapao am kar wawia am aropan yoporrá sérrá, “Nomo touwe tokwae mao sámnpnámپ niamp take pourouráp sámپ nempan maok, am te nomo kwatae niniki nemp fek sámپ nempono.

Aeno mámá arop te kwatae ninik moi námpan, kwaporok touwe kwatae sánk napono. Amo te man wouroumpria te, Kwarén apáp mák napono?”

42 Takria maok, mao Jisasén sérrá, “Jisas e, amo nánkár wakmwaek King yakria, waráp firáp arop taokeyaknap ke fek onan kor ninikampo.”

43 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono amwan kare kar sénampono: Amo te waeman oukoumwan táman onont kwapwe kare némp yámar mek yak nanapono.”

Jisas wae sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30

44 Oukoumwan yámar kuk nánko, yámar néntéképria kirikip tokwaerao apár oupouroupea yakrá akwapea kumur mek yámar yinink ke fek.^z

45 Aenánko, lotu nap tokwae mek Aokore Yiki Kwapwe Kare ménki fek nánkáráp tenapo yak konámپ waempyam tokwae am te kuk paerákarea anánk mwaek peari yak.^a

46 Aenánko, Jisaso tékén Kwarén sérrá, “Ayao, amo onomp waemp taokeyakaeria waráp yaek sánk rae.” Aerá séria maok, mao wae sumpwi.^b

47 Aenánko maok, soldia fákáreramp kepten am táman nkea Kwaromp e narek sampokrá sérrá, “Kare karono! Mámá arop máte yae-párák kare aropono!”

48 Táte kápae kare koumteouráp arop koropea tokoreyakáp napo, am ankank korop nánko nkea, apae mao yae-párák kare arop sumpwi papeanoria námokuráp éntér kor fek yae porokwapea ninik tokwaerá náráp nap mekmwaek turukump.

49 Tá Jisasomp nouroup ankwap fárákap ntia koumteou ankwap fárákap apár Galili meknámپ fárámpea Jisasomp wakmwaek koropap, mao kor panek tae morok yakáprá, am kápae kare ankank Jisas sumpwi námپ fek koropánk námپ am nke napono.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42

50-51 Juda apár mekamp taun Arimatea mekamp arop, maomp e te Josep, mao te kwapwe kare yae-párák kareria, Kwaro náráp firáp éréképea taokeyak naenámپ ke korop naenámپria yépékrá yak konámپon. Mao te Kaunsil fákáre mekamp Kaunsil ankwapao maok, manénkir Jisasén farop mwaria Kaunsil kar sérarap fek te, mao am

^z 23:44 Lu 18:31; Amo 8:9 ^a 23:45 Kis 26:31-33; 36:35; Hi 9:2-3,6-8 ^b 23:46 Sng 31:5

arop fárákapamp ninik napént takenkrá ninik moimpon. ⁵² Am arop te Pailatonámpok akwapea, man ‘Jisasomp yákáre sám nae’ ria sénánko Pailato ‘Takae’rá sér. ⁵³ Aenánko maok, mao Jisasomp yákáre yaopwae porokopramp fekamp worokwapá sékia waempyam wupwi fek woukoupea sakwapea arop pap mwanámpria péri kor me wourékam wokwaek yoroia pwtariap mek am mek pap. ⁵⁴ Am yae Fraide te Sabat yae fekamp ankank nánapi i konap yae nánko, am Sabat ke wae wonae fik korop námpono.

⁵⁵ Am apár Galili meknámp fárámpea Jisasént koropnap kounteou, mao kor Josepomp wakmwaek tukupea am péri kor me nkeria, mao Jisasomp yákáre mokopia papán nke mwaria tukupapono. ⁵⁶ Nkea pwarará, wae námokuráp nap mek arária tukupea, Jisasomp yákáre forokwap mwanámpria nánákáre kwapwe konámp marasinráp, wel nánapia papá pwarará, loao sénámpnám taknám, Sabat yae fek anepériapono.

Jisas péri kor me meknámp warko fárámpámp kar

24 ¹ Sande fek kounteou kar am kounteou nánákáre i konámp wel ankank nánapi pátariap am tia péri kor me mek tukup. ² Tukupea nke napo maok, péri worare tokwae arárakarrá koropea me fek nánkáráp tariap te am fek yak mono. ³ Aenánko, am kounteou te me mek yinke nke napo maok, Jisas Tokwae Karamp yákáre te am mek tank mo. ⁴ Aenánko, am kounteou, máte mokopia Jisasomp yákáre tank mo námponoria ninik tokwae. Takria nke napo maok, arop anánkaopwe Jisasén papap fek wonae fik fokopeyak nepo, maomp pouroukamp waempyam te wae tákapa wae. ⁵ Aenánko, am kounteou te apáp tirinkia me kor woukourrá apárok tokoreyakáp. Aenapo maok, am ensel yaworao am fárákapan sérrá, “Yumo apaeritea sumpwi pátenap meknámp fárámpea yiki yaknám aropan oupourouk rape? Mao te mamek tank mono. Wae fárámp teane! ⁶ Yumo ankár wokwaek Galili mek yakámp fek yumwan sérimp kar táman warko ninik kipo. ⁷ Mao yumwan arakrá sérimpon: ‘Arop fárákapao Aropamp Tárápan kwatae ninikráp aropamp yaek sánke napo, man yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi pap napo, apár me mek yininki yakeaka, warko fárámp naenámprá séri námpono.’”^c

⁸ Aerá sénepo maok, tá am kounteou fárákap wae Jisaso wokwaek sérimp kar am ninikria, ⁹ wae am péri kor me pwarará arári tukupea Jisaso éréképea yarak i konámp mom-sámpramp arop fárákap ntia arop ankwap fárákapan am kápae kare ankank nke nap táman farákáprá sériapono. ¹⁰ Am kounteou fárákap te Makdala mekamp Maria, tá Joana,

^c 24:6-7 Lu 9:22; 18:31-33

tá Jemsomp éntupwar Maria mao yakáp napo, tá kounteou ankwap fárakapao kor méntér yakápria aposel fákáreran am kar fárakápapono.^d ¹¹Aeapan maok, am aposel fákáreramp ninik te, am kounteou te náráp yi fek nke mono, kwaporok amorikamp karan sénapan mpweria am fárakapamp kar wawia karenoria ninik moiapono. ¹²Aenapo, Pita fárámprá fárakop akwapea péri kor me mek woukoupeyakra nke nánko, Jisasén woukoupá papap waempyam mwar tank nánko nkea pwarará, warko námokuráp nap mek arákarrá akwapria, am te mokopí námponorá ninik tokwaerá akwap.

Arop anánkaopwerao Jisasén Emeus mek akwapnám mwaeao nkep kar
Mak 16:12-13

¹³Am makár táman Jisaso éréképá yarak i konámp ou mekamp arop anánkaopwe némp kánanke Emeus mek akwap neria akwap. Jerusalem pwarará Emeus mek tukup konap te 11 kilomitanono. ¹⁴Am arop yawor akwaprá námoku támao am Jerusalem mek koropnám ankank táman sérarrá, ¹⁵námoku támao turunkrá akwap nepo maok, Jisas námoku kareao am arop yaworan kikipia énéni tapokwapea tukup. ¹⁶Aenapo maok, am arop yawor te Jisasén te nke nepao maok, man wuri nke mono.

¹⁷Aenepo maok, Jisaso am arop yaworan turunkrá, “Yumo te apae karan sérarrá akwap repe?” Aerá sénánko, am arop yawor te fokopeyakra yonkwae touweria maok, ¹⁸Kliopas maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Kápae kare némpouk mwaekamp arop oukoumwan Jerusalem mek yakápria am ankank ponankor mérapono. Ae te amo ankáránkampao am ke fek Jerusalem mek koropnám ankank mér mori kwapono?”

¹⁹Aerá séránko maok, Jisas am arop yaworan turunkrá, “Am te apae ankankono?” Aenánko nopok am arop yaworao man sérrá, “Mámá Nasaret mekamp Jisaséninap ankank mátane. Mao te profetao, Kwaro nke námpek, tá arop fárakapao nke nap fek tére kárakáreria, kar kárakáre fárakáp konámpono. ²⁰Nomp pris tokwae fákáre ntia Juda taokeyakáp konap arop fákárerao Gavmanomp yaek pap napo, Gavmano ‘Man yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá sénapo, taki naponno.’^e ²¹Aenapan maok, wokwaek te yino arakrá méri námpono: Am arop te Israel firan warko yamokwap naeria námpon. Tá ankwap kar te ará: Am ankank koropnám yae te wae yinink yae akwap tenámpono.^f ²²Oukoumwan yinomp ou mekamp kounteou yinan korokopá pap naponno. Am te ará: Mao koumounek kar tukupea péri kor me mek nke napo, ²³Jisasomp yákáre tank mo nánko, arári koropea sérrá, ‘Yino ensel nke nánko, mao sérrá, “Jisas yiki yak námpono.”’^g ²⁴Aenapo, arop ankwap fárakap yino ou mekamp tukupea

^d 24:10 Lu 8:2-3; 23:49,55 ^e 24:19-20 Ap 13:27 ^f 24:21 Lu 1:68; 2:25; Ap 1:6
^g 24:22-23 Lu 24:1-11

péri kor me mek nke napo, am kounteou séri nap ankár take pourouráp nke naponono. Aenapan maok, mao karean te nke moi naponono.”

²⁵Táte Jisas am arop yaworan sérrá, “Yiráp ninik te épérépria profet fákáreramp kar koupour kar mér mo nepono. ²⁶Am te arakrá sériapono: ‘Krais te ankár manénkir touwe sámpea, wakmwaeke pokea Kwarént wae tokwae kwapwe fek tank naenámp’ riapon.” ²⁷Aerá séria maok, Moseso kumwinámp kar feknámpia akwapea, profet fákárerao kumwiap kar am arop yaworao wanep fek farákápria maok, Kwaromp Buk fek Jisas námoku karean sénámp kar fi am ponankor farákápámpono.^h

²⁸Takrá tukupea, am arop yaworao akwap nerianep némp wonae fikria, Jisas te wae némp kámá-pwarará kánámpár akwap naeria námp niamp. ²⁹Aenámpantá maok, am arop yaworao Jisasén sérrá, “Wae yámar porokor nángo, kirikip naereane! Amo yinont mapek yakae.” Aerepo maok, Jisaso wae am arop yaworént nap mek akwap. ³⁰Tá wakmwaeke tankáprá fáneria nepo, Jisas méntér tankria pan sámpea Kwarén ‘Aesio’rá séria pwarará, fékéria arop yaworan nénk. ³¹Aenángo am arop yawor wae Jisasén wuri nkeria, mér nepo, Jisas kwaporok am fek moyak nángo, am arop yawor te warko man nke mo.ⁱ ³²Aeria maok, námoku támao sérrá, “Wi! Nomo mwaeak korop námp fek nomwan kar farákápria, Kwaromp Buk fek yaknámp ninik fi kor farákáprá sénánko, am ke fek táman nomp ninik mek párákap nángo, nomo korokopria nomp ninik érik farákára námpono.”

³³Am arop yawor takrá séri pwarará, am kumur mek táman fárámprá Jerusalem mek arákarrá akwapea Jisas éréképea yarak i konámp mom-sámpramp arop ntia maomp nouroup ankwap fárákap koupoukour tankáp napo, am mek akwap. ³⁴Aenepo maok, am fárákapao sérrá, “Wae kare kar Jisas Tokwae Kar te warko fárámpeanánko, Saimono man wae nke námpono!” ³⁵Aerapo maok, tá am arop yaworao kar mao mwaeak nkenep kar am farákáp. Aeria maok, am arop yaworao sérrá, “Mao te pan fékéria yinan ti-sáp nángo, yino wae wuri nke nempon.”

Jisaso éréképá yarak i konámp arop man nkeap kar
Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23; Aposel 1:6-8

³⁶Oukoumwán táman am kar sérarrá tankáp napo, Jisas námoku kwaporok kuk fokopeyak. ³⁷Aenángo maok, am arop fárákap nkerá paokoprá, waemp ritea kokorokoria apáp tirink. ³⁸Aenapo maok, Jisaso am fárákapan yoporrá, “Yumo apaeritea kokorokoria ninik tokwae rape?” ³⁹Yumo onomp pu yae má nkenke. Ono kare támao nampono. Yumo onomp pourouk sámpá nkenke. Waemp te ononampnámp maknámp émiráp kour yak mono.” ⁴⁰Aerá séri pwarará, am fárákapan náráp pu

^h 24:27 Ais 53:12; Sng 22:1,7-8,16-18; 69:21 ⁱ 24:31 Lu 24:16

kor yae kor yénkáno, ⁴¹ am fárákap nkea warákáránk napao maok, oukoumwan fwapia mér moria ninik tokwae. Aenapo, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ae te fir tank mákáne?” ⁴² Aeránko éntékam tákáre yankapramp sánk napo, ⁴³ mao sámpea am fárákapao nke nap fek fár.

⁴⁴ Aeria am fárákapan sérrá, “Ono wokwaek oukoumwan yumont yakamp fek ono yumwan wae sériamp támaono: ‘Kápae kare ankank wokwaek onan korop naenámpan Moseso kumwimp lo, tá profet fákárerao kumwiap kar, tá Buk Song fek kumwiap kar am te waeman ankár take pourouráp korop naenámp’rá sériampon.” ⁴⁵ Aerá sériaka, am fárákapao Kwaromp Buk fek yaknámp kar ninik sámpanáponoria/⁴⁶ arakrá sér, “Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: ‘Krais te ankár touwe sámpea yinink kumur fek warko ankár apár me meknámp fárámp naenámp. ⁴⁷⁻⁴⁸ Aeanánko, maomp e fek arop fárákapao kápae kare arop firan kar farákáp napo, arop fárákap kwatae ninik pwarará, Kwaronámpok korop napo, mao am fárákapamp kwatae ninik tirá épér naenámp. Onomp tére, onomp yarak ponankor yumo yumokuráp yi fek nkea, yumokuráp woupwi fek wawi napara, yumo ankár Jerusalem meknámpia, ankwap némpouk mwaek am kar ponankor farákáprá paokop kipo. ⁴⁹ Yumo wawenke: Yumwan onomp Naropwaro ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sérimp te, ono wae oukoumwan yumonapok sámp-kérép nanampono. Aeno yumo ankár Jerusalem mek yakáprá yépék napo, am yámar mekamp kárákáre yiráp pourouk ékia woukoup naenámp. ”^k

Kwaro Jisasén warko warámpea yámar mek pokámp kar

Mak 16:19-20; Aposel 1:9-11

⁵⁰ Jisaso am fárákapan takrá séri pwarará, éréképá akwapea, némp kánanke Betani mekria maok, am fárákapao yakápnep mwaek yae nareki fákeyakrá am fárákapan ourour nénk. ⁵¹ Am ourour nénkrá yak nánko, Kwaro Jisasén wae warámpea yámar mek pok nánko, Jisas wae am fárákapan pwar. ⁵² Aenánko, am fárákap kwaráp torokomprá man lotu. Takia pwarará, wae warákáránkia Jerusalem mek arári tukupapono.^l ⁵³ Tá kápae kare por lotu nap tokwae mek yakáprá, Kwaromp e sakapiapono.

j 24:45 Lu 24:27 k 24:49 Jo 15:26; 16:7 l 24:52 Jo 14:28

Jono Kumwimp Kwapwe Kare Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Jon te Jisaso éréképá yarakimp éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwaponono.

Jon námoku kumwinámp buk fek te námokuráp e érik sér mono, ‘Arop ankárankamp Jisaso man warákár karenámp arop’rá sénámpnon. Mao kumwimp buk ankwap te, yininkaopwe pas ntia Wakmwaek Korop naenámp Ankank Yéknépnámp Kar kumwimponono.

Matyu, Mak, Luk, mámá fákáreomékir buk kumwia napo, Jon te wakmwaek kumwimpon. Jisas narek pok tenángo, wakmwaek 60 yopwar niamp arake fek, Jono kumwimp buk te mámá apár mekamp kounteouráp arop mér mwanapria nimpon. Jisaso térenámp ankank ponankor farákáp mono, ankwapmwaek saráp farákáp námpon. Jisas farákápnámp kápae kare karan farákáp námpon.

Kar yiki yak konámpao arop arákáranámp kar

1 ¹Me koun sik kar, Kwaro ponankor ankank oukoumwan yoro momp fek, Kar yakámpono. Karao Kwarént yak, tá Kar námoku kare támao Kwarono.^a ²Me koun sik Kar te Kwarént yakámpono. ³Am Kar fek táman ankank ponankor forokorimpon. Ankank ankwap ankwap mwaek kup fek forokor mono. Ponankor ankank te am Kar támao nángo forokorimpon.^b ⁴Yiki yak am Kar mek yak námpon. Am yiki yak te kounteouráp aropamp ninik mek wae sankoropnámp yiki yakono.^c ⁵Am wae te kirikip mek wae puri akwap konámpara, kirikip te am waeran oupouroupea torokwari pap mono.

⁶Kwaro arop ankárank sámp-kérépámp, am aropamp e te Jon. Mao te karan farákáprá koropámpon. ⁷Mao te am waeramp kar táman farákáp nángo, kounteouráp arop ponankor maomp kar wawia méranáponoria farákápámpon. ⁸Jon námoku te am wae támao mono. Mao te párák am waeramp karan farákáprá koropámpon. ⁹Am wae te wae karerao maok, arop ponankoran wae sánk naeria oukoumwan te apárok ék námpon.^d

^a 1:1 1 Jo 1:1-2; Yé 19:13 ^b 1:3 Kl 1:16-17; Hi 1:2 ^c 1:4 Jo 5:26 ^d 1:5,9 5,9 Jo 8:12

¹⁰ Oukoumwan te am Kar apárok yak námpon. Kwaro am fek apár yoroimpan maok, apárokamp koumteouráp arop fárákap te man mér mo napon.^e ¹¹ Námokuráp apár fi mek ék námpan maok, mao námokuráp arop fi te man wuri nke mo napon. ¹² Aeno ankwap koumteouráp arop fárákap man warámp nap te, am fárákap man wae méria napon. Am taknap fákáreran te Kwaro kárákáre nénk nánko, am fárákap te fwap Kwaromp tárápu yakáp mwanapon.^f ¹³ Am arop Kwaromp tárápu yakáp nap te, naropwar ntia éntupwaromp yiri fekamp mo, tá aropamp pourou fek mwaekamp mo, tá aropamp ninik fekamp mono. Kwaro námoku yoroianánko, maomp tárápu yakáp napon.^g

¹⁴ Aeria maok, Karao arop arákarea maok, yino ou mek yak námpon. Aenánko, yino maomp wae ntia kárákáre tokwae te wae nke námpon. Am wae tokwae am Táráp ankárankampamp Kwaro sámp-kérép nánko ék námp, maompono. Aeria maok, aropomp ntia kare kar ninik te maomp ninik mek saráp top-pwarámpeyak námpon.^h ¹⁵ Jono koumteouráp aropan wumwiria arakrá sér, “Mámá arop te ono yumwan wokwae sériamp arop támaono. Ono yumwan sérrá: Arop onomp wakmwaek korop námp te, onomp Tokwae Karono. Am te apae riteanápe, ono oukoumwan korop mo nanko, mao te wokwae kar yakámpon.”

¹⁶ Aropomp te am aropan top-pwarámpeyak nánko, am aropomp fek tapek nomwan ponankor kwapwe karerá kák konámpono.ⁱ ¹⁷ Tá kare, Kwaro nomp lo Mosesomp yaek sánkámpon. Aeno Jisas Kraisomp yaekamp te nomo aropomp ntia kare kar ninikan sámp námpon. ¹⁸ Arop ankwap Kwarén te nke mo kareno. Am Kwaromp Táráp ankárank mao námoku saráp Naropwaromp wonae fik kar yakeakámpao am ankárank támao nomwan Kwar yénkép námpon.^j

Ént mek nér i konámp Jono farákápámp kar

Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18

¹⁹ Juda poukeyak konap fákárerao pris fákáre ntiaka Livai fákáre Jerusalem meknámp tirá kérép napo, koropea Jonén turunk, “Amo kare te wa nape?” ²⁰ Aerapo maok, Jon te mek wouroump mono, érik arakrá sér, “Ono te Krais támao mono.” ²¹ Aeránko maok man turunkrá, “Ae te amo Elaija nie?” Tá mao sérrá, “Mono.” “Ae te amo yino yépékrá yakápnámp profet nie?” Tá nopok mao sérrá, “Mono.”^k ²² Aeránko maok, am fárákapao man warko turunkrá, “Amo te wa kareao nape? Yino te yinan sámp-kérépnap arop fárákapan amo nopok sénap kar tukupea sér mwanámpono. Amoku kare te apaerá sér rape?” ²³ Aerapo maok, Jono sérrá, “Ono te am arop profet Aisaia sérrá, ‘Arop kar ankárankamp arop

^e 1:10 Jo 17:25 ^f 1:12 Ga 3:26; Kl 2:6 ^g 1:13 Jo 3:3-6; 1 Pi 1:23 ^h 1:14 Lu 9:32,35; Fl 2:7; Hi 2:14 ⁱ 1:16 Ef 3:19 ^j 1:18 Mt 11:27; Jo 6:46 ^k 1:21 Lo 18:15-18; Ap 3:22

yak mo apár meknámp wumwiria sérrá, “Tokwae Karao korop naenámp mwae kup fwapokwapenk”rá sénaenámp’ rimp arop támaono.”^l

²⁴Am arop fárákap Farisi fákáreao tirá kérépapo koropap támao Jonén warko turunkrá, ²⁵“Amo te Kraiss mo, amo te Ilaija mo, amo te am profet mo nap kwamp te, apaerá mámá koumteouráp aropan ént mek nérrá kák napon?” ²⁶⁻²⁷Jono nopok am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono te arop fárákapan ént fek nérrá kák konampon. Aeno yumo ou mek yaknámp arop ankwap ankárank yumo te man mér mo napon. Am arop te onomp wakmwaek korop námpon. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp pukamp su fekamp paok aokorop^m nanamp pwi mo nampono.”ⁿ ²⁸Jono am kar sérimp te, ént Jordan mek nkwaemwaek fimwaekamp némp Betani mek yakrá am kar sérria koumteouráp aropan ént mek nérrá kákámpono.

‘Jisas te Kwaromp Sipsip Morok’rá sénámp kar

²⁹Ankwap kumuruk, Jono nke nángo, Jisas maonámpok koropángo maok, “Nkenke! Nkote Kwaromp Sipsip Morokono. Mao te apárokamp koumteouráp arop ponankoramp kwatae ninik tirá épér naenámpon.”^o ³⁰Am arop te ono wokwaek sérrá, ‘Arop onomp wakmwaek korop námp te, onomp Tokwae Karono’rá sériamp támaono. Am te apae riteanápe, mao te ono oukoumwan korop mo nanko, mao te manénkir me kum sik yakámpon. ³¹Onoku karerao kor, mao te wanonorá mér moiampman maok, párák koropea Israel fi mekamp koumteouráp aropan am arop mér mwanapria ént mek nérrá kák nampon.”

³²Aeritea maok, Jon Jisasén nke námpan sérrá, “Ono wae Yiki Kor Spiritao yámar meknámp ant yuri niampao ékiaka maomp pourouk narek tank nángo nke nampon. ³³Ono kareao kor manénkir te man mér moi nampan maok, Kwaro onan manénkir sámp-kérép nángo, koropea am koumteouráp aropan ént mek nérrá kák nampono. Wokwaek mao onan arakrá sér, ‘Amo nke napo, Yiki Kor Spirit ékiaka arop ankárankampamp pourouk tank námp te, am arop támao koumteouráp arop fákáreran Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámpon.’^p ³⁴Aenángo onoku wae nke nampan arakrá farákáp nampon: Mao te Kwaromp Tárápono.”

Jisaso mént paokop mwanap arop yiawor éréképámp kar

³⁵Jono wakmwaek ankwap yae fek am ént mek nér i konap fek mao éréképá yarak i konámp arop anánkaopwerént yak. ³⁶Aeria mao nke nángo maok, Jisaso am fek koropá párákaprá akwap. Aenángo maok, Jono sérrá, “Nkenke! Nkote Kwaromp Sipsip Morokono!”^q ³⁷Aerángo

^l 1:23 Ais 40:3 ^m 1:26-27 Matyu 3:11 fekamp kar fi fek nkeae. ⁿ 1:26 Jo 1:33

^o 1:29 Ais 53:6-7; 1 Pi 1:18-19 ^p 1:32-33 Mt 3:16 ^q 1:36 Jo 1:29

maok, am anánkaopwerao am kar wawia maok, Jisasomp wakmwaek akwapepon. ³⁸ Jisas arákarrá nke nánko maok, am arop yawor maomp wakmwaek akwapepo maok, Jisaso am arop yaworan arakrá turunk, “Yumo te apae ankankan oupourounk repe?” Tá am arop yaworao man sérrá, “Rabai, amo mae nap mek yak naponono?” (Am ‘Rabai’ e fi te ‘Tis’ nono.) ³⁹ Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo koropá nkenke.” Am ke te oukoumwan yiawor ke námpaná nimpon. Aeránko maok, am arop yawor akwapea mao yaknám nap nkeaka maok, mént yakrá akwapea kumuran.

⁴⁰ Am arop yawor Jonomp kar wawia, Jisasomp wakmwaek akwapep ankwap te Saimon Pitamp nánae Andru. ⁴¹ Mao akwapea náráp naenáp Saimonén oupourounkia sérrá, “Yino te wae Mesaian nke námpono.” (Am ‘Mesaia’rá sénap ankwap e te ‘Krais’ ono.)^r ⁴² Andru man warámpea akwapea Jisasnámпок nángo maok, Jisaso man nkeaka sérrá, “Amo te Saimon, Jonomp tárápono. Nánkár wakmwaek waráp e te ‘Sifas’ ri pap mwanaponono.” (Am takrá sénap te Grik kar fek te ‘Pit’ nono. Am ‘Pita’rá sénap fi te ‘Yumwi’rá sénapon.)^s

Jisaso Filip ntiaka Natanielén wumwiria éréképámp kar

⁴³ Wakmwaek ankwap kumuruk Jisas Galili mek akwap naeriaka Filiponámпок akwapea nkeaka sérrá maok, “Amo onomp wakmwaek koropae!” ⁴⁴ Filip te Betsaida mekampono. Am taun te Andru ntia Pitamp taun nono. ⁴⁵ Filipino akwapea Natanielén oupourounkia maok, man sérrá, “Am arop te wokwaek kar Moseso kumwimp lo, tá profetao kor am kar man kumwimp te, am arop te yino wae nke námpono. Mao te Josepomp táráp, Nasaret mekamp Jisasono.” Aeránko maok, Natanielo man sérrá, “Ae te kwapwe kare ankank fwap Nasaret meknámпок korop nám nie?”^t ⁴⁶ Aeránko maok, Filipino man sérrá, “Amo koropea nkeae.”^u

⁴⁷ Natanielo Jisasnámпок korop nángo maok, Jisas man nkeaka arakrá sér, “Yumo nkenke! Mámá arop mámáte Israel mekamp arop karenono. Mao te kwekár kar, tá kwekár ninik kánanke yak mo karenono.” ⁴⁸ Tá Natanielo Jisasén arakrá turunk, “Amo mokopiaka onan mér napon?” Makrángo Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Manénkir Filip amwan oukoumwan wumwi mo nángo, amo yao fik” pékri fek tankapo, ono am ke fek táman amwan nke nampon.” ⁴⁹ Aeránko maok, Natanielo maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tisa, amo te Kwaromp Táráp, Israelomp Kingono!”^w ⁵⁰ Aeránko Jisaso sérrá, “Ono amwan sénamp

^r 1:41 ‘Mesaia’ te Híbru kar fekamp e, tá ‘Krais’ te Grik kar fekamp enono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ^s 1:42 Mt 16:18 ^t 1:45 Lo 18:18; Ais 7:14 ^u 1:46 Jo 7:41-52 ^v 1:48 ‘Yao fik’rá sénámp te, kwantae ki niamp tank konámpon. ^w 1:49 Mt 14:33; 16:16; Jo 12:13

te amwan ono yao fik pékri fek nke namp fi kor fek táman amo mér napon? Am te kánankenono. Amo nánkár wakmwaek máman kámákár akwapnámp ankank tokwae nke nanapon.”⁵¹ Mak ritea maok, warko man sérrá, “Ono waeman kare kar yumwan sér rae: Nánkár wakmwaek te yumo nke napo, yámar me kikir akwap nánko maok, Kwaromp ensel fákárerao Arop Tárápamp pourou mwaek éká poká napo, nke mwarea napon.”^x

Jisaso ént karan wain arákarea papámp kar

2 ¹Jisaso Filip ntia Natanielén éréképámp yae anánki yak nánko, arop ankárank distrik Galili mekamp taun Kana mek yupu sámp naerianánko maok, toupour. Tá Jisasomp éntupwar am yupu sámp naerianámp toupour fek am mek yakánko maok, ²am fárákapao Jisasén kor wumwiria maok, mao éréképá yárák i konámp arop fárákapan kor ‘Koropenk’rá sér. ³Am toupour fek fánap wain ént pwaránko maok, Jisasomp éntupwaro man sérrá, “Mámá arop fárákap te wain ént mo nape.” ⁴Jisaso man sérrá, “Ayae, amo apaeritea onan turunk rape? Ono nanamp yae te oukoumwan sikono.”^y ⁵Aeránko maok, éntupwaro tére konap aropan sérrá, “Mao yumwan apae kar sénánko te, yumo ankár mao sénámpaok kipo.” ⁶Am nap mek te Juda firao námoku i konap ninikaok yae yárár i konap éntáp kwar fekamp sospen éri tokwae tokwampok tankáp. Am sospen ankákárank mek te 100 lita ént fwap tank naenámpmon. ⁷Jisaso am tére konap aropan sérrá, “Sospen mek ént kokorarenke.” Aeránko maok, am fárákapao am mek kokorarea top-pwarámp rá kák. ⁸Tá mao am fárákapan sérrá, ‘Fír poukwapnámp aropaonámpok santukupenk’rá́nko, santukupap. ⁹Fír poukwapnámp aropao am ént fári nki nánko maok, wae wain kare nánko maok, mao te am maokamp sámp naprá mér mo. (Aeno am térenap aropao saráp ént yinkip nap te wae mér.) Aeapo maok, táte fír poukwapnámp aropao am yupu sámpámp aropan wumwiria maok, ¹⁰man arakrá sér, “Arop ponankor wain kwapwe kareanénkir nénk napo, fépéria napo maok, wakmwaek am fárákap kápae kare fépéria pwarnap ke fek maok, táte warko wain kwatae taenámp wakmwaek nénk konapon! Ae konapan maok, amo kwapwe kare wain te pátea oukoumwan táman sankorop napon.”

¹¹Am kárákáre te Jisaso manénkir arop fárákapao nke nap fek Kwaromp kárákáre te aránorá yénképnámp ankankono. Am yoroimp te Galili apár mekamp taun Kana mek yoroimpon. Aeria maok, am fek táman mént paokopap arop fákáre man mériapon.^z

¹²Takia pwarará maok, Jisaso náráp éntupwar warámp, tá náráp nánaeounáp tárápu érékép, tá náráp éréképea yárák i konámp arop

^x 1:51 Stt 28:12 ^y 2:4 Jo 7:30 ^z 2:11 Jo 1:14; 4:54; 11:4

fákáre érékép, makia pikia taun Kaperneam mek ankwap yinink yae yakápiap.

Jisaso lotu nap tokwae mek bisnis térenap aropan yéréperá kérépámp kar

Matyu 21:12-17; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46

¹³ Juda firamp Pasova yae wae fae nánko maok, Jisaso Jerusalem mek pokea maok,^a ¹⁴ Lotu nap tokwae yár mek nke nánko maok, arop bulmakau, sipsip, ant, arapek bisnis térerá yakáp. Tá mao nke nánko, arop ankwap fárákap ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nonopokrá yakáp. ¹⁵ Jisaso paok sámpea mwepia am fek arop fárákapént maomp sipsip, bulmakau méntér yéréperá kérép nánko, am lotu nap pwarará pirikimprá tukup. Tá arop nonopoknap mani wakárarria kákánar méntér wakár-sir. ¹⁶ Aeria maok, arop ant nénk napan kor sérrá, “Yumo yiráp ant tia tukupenke! Yumo te onomp naropwaromp nap te mákiaka stua niamp arákarrá pap nape!” ¹⁷ Mao éréképá yarak i konámp arop fákárerao Jisaso taknámp nkea kar ankwap Buk fek yaknámp am ninik. Am kar te arakrá sénámpo: “Ono waráp napan warákár tokwae nampara, am nap fwapi yakanoria tére kárákáre nampon.”^b

¹⁸ Juda taokeyakáp konap fárákap am Jisasonámp ninik nkea maok, man arakrá turunk, “Ae te amwan takaeria sánknámp kárákáre yinan yénkép naeria te, apae kárákáre yoro nanapon?” ¹⁹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo mámá lotu nap tokwae párampea napo, ono warko yinink yae fek saráp ti nanampono.”^c ²⁰ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Apae! Am lotu nap tokwae te 46 yopwar fek ti nap te, amo fwap yinink yae fek saráp ti nanap nie?”

²¹ Aeno am lotu nap tokwae Jisaso sénámp te námokuráp pourouan sérimpon. ²² Am tak rimp te nánkár wakmwaek Kwaro man apár me mekamp yininki yakeanánko, fárámpá papámp fek maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao am sérimp kar ninikiapon. Tá Kwaromp Buk fek yaknámp kar ntia Jisaso sérimp karan kor mér napon. Aea maok, Jisas sérimp kar, tá Kwaro sérimp kumwian kor mériapon.^d

Jisas arop ponankoramp ninik méri yaknámp kar

²³ Jisaso Jerusalem mek Pasova yae fek yakánko maok, kápae kare koumteouráp arop koropea mao nkwakwe make kárákáre yoro nánko nke. Aeria maok, am fárákap wae mao te Kraisonorá mér. ²⁴ Aeapao maok, Jisas te am fárákapan, wae kare naponorá ninik mono. ²⁵ Am te apae riteanápe, mao te ponankor aropamp ninik mek te wae méri yak námpon. Mao te apae ninik fae tákáre nánko, arop ankwapao man ninik

^a 2:13 Kis 12:1-27 ^b 2:17 Sng 69:9 ^c 2:19 Mt 26:61 ^d 2:22 Lu 24:6-8; Jo 12:16

sánk mwanapanápe, mono. Mao námoku waeman aropamp ninik mér kare yak námpon.

Jisas ntia Nikodemus kar sérep kar

3 ¹Arop ankárank maomp e te Nikodemus mao te Farisi fákáre mekampao, Juda fi taokeyak konámp arop.^e ²Am aropao Jisasnámpok kumuruk koropea maok, man sérrá, “Rabai, yino te wae mérono: Kwaro amwan te tisa niamp sámp-kérép námpono. Táte Kwaro arop ankwap méntér yak mo nánko te, am arop mokopia mámá amo yoro i konap kárákáre má yoro naenámpanáp mono.”

³Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan kare kar sénampon: Arop warko wourékam yoro mo námp te, Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te nke naenámppourou mono.”^f

⁴Aeránko maok, Nikodemuso man sérrá, “Ae te arop wae méri yak námp te mokopiaka warko wourékam yoro naenámpon? Ae te fwap warko éntupwaromp yare mek youmpeanánko, éntupwarko warko fárákáap naenámppie? Tak naenámppourou mono.”

⁵Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae amwan kare kar sér rae: Arop ént fek, tá Yiki Kor Spirit fek wourékam yoro mo námp te, Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te yoump naenámppourou mono.”^g ⁶Ankank pourourao sámp námp oupourounki pap námp te pourouampono. Táte ankank Yiki Kor Spiritao yoro i námp te, am te Spiritampono.^h ⁷Ono amwan sénamp kar táman korokop kwapono. Yumo ankár warko wourékam yoro kipo. ⁸Ouwi te námoku akwap naerianámpaok akwap konámpon. Amo te párák minkan wa napan maok, am te maoknámp koropea, maok akwaprianrá mér mono. Tá Yiki Kor Spiritao arop wourékam yoro i konámp te takeno.”

⁹Aeránko maok, Nikodemuso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Am ankank amo sénap te mokopia korop naenámpon?”

¹⁰Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo Israel firamp tisa te, mokopia am ankank épérép rape? ¹¹Ono waeman amwan kare kar sér rae: Yino sénámp te yino wae mérnámp ankankan sénámpon. Tá yino nkenámp ankank te yino wae farákápp námpon. Aeno yumo yino farákáppnámp kar te younkwek sir konapon. ¹²Ono manénkir yumwan apárokamp ankank sénanko, yumo mér mo napon. Táte taknámp ono yumwan yámar mekamp ankankan sénanko te, yumo mokopia mér mwanapon? ¹³Arop ankwap yámar mek pok moi námpon. Aropamp Táráp yámar me pwararea apárok ékámp te, mao ankárankampao mwar pok naenámpon. ¹⁴Wokwaek kar Moseso apár mwar mek bras fek tákam wunéri yoroia narek yaopwae fek arápámp

^e 3:1 Jo 7:50-51; 19:39 ^f 3:3 1 Pi 1:23 ^g 3:5 Ta 3:5 ^h 3:6 Jo 1:13

niamp, Aropamp Tárápan kor arop fárákapao narek aráp mwanapon.ⁱ
¹⁵ Aenapo maok, arop ponankor man nkea mér nap te, yae-párák kare yakápria, yiki yak kwapwe sámpea yaká yakáp mwanapon.

¹⁶ Kwar te Táráp ankárankamp kare mwar yak námpon. Aenámpan maok, Kwaro ponankor kounteouráp aropan yonkwae touwe tokwae námp kwamp maok, am Táráp ankárankamp am arop fákáreran sánk námpon. Mao taki námp te, ponankor kounteouráp arop man méria, am fárákap yaomwi mek pik mono, ankár yiki yak kwapwe sámpea yakápi yakáp mwanapria ninámpon.^j ¹⁷ Kwaro Táráp mámara apár mek sámp-kérép námp te, mámara apár mekamp aropao i konap apárokamp kounteouráp aropamp ninik yurukup naenámpria te mono. Mao sámp-kérép nángo ék námp te, am fárákan warko érékép naenámpria ninámpon.^k

¹⁸ Arop am Kwaromp Tárápan mér námp te, mao kot mo, fwapon. Aeno arop man mér moianámp te, waeman kot naenámp arop yak námpon. Am te apae riteanápe, mao am Kwaromp Táráp ankárankamp táman mér moianámpara námpon.^l ¹⁹ Am kot mwanap fi te aránono: Wae kwapwe te waeman apárok ék námpan maok, arop fárákap te kirikipan warákárria am waeran warákár mo i konapon. Am te apae riteanápe, am fárákap te kwatae ninik i konap aropara napon.^m ²⁰ Arop ponankor kwatae ninik i konap te, am fárákap te waeran yopor napon. Maomp ninik érik farákár te monoria napara, wae fek korop mo i konapon. ²¹ Aeno arop kare kar ninik fek tére konámp arop te, mao fwap wae fek korop nángo, arop fárákap maomp tére nkea mériaka sérrá, ‘Maomp tére te Kwaromp kárákáre fek tére námpono’rá sér i konapon.”

Jono ‘Jisas te wanono’rá érik sérimp kar

²² Takia pwarará wakmwaek Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap Jerusalem pwarará, apár Judia mekmwaek tukup. Tukupea maok, am mek am fákárerént yakria maok, am mekamp kounteouráp aropan ént mek énérrá kákámp. ²³ Jono kor kounteouráp aropan ént Ainon mek Salem wonae fik yak nángo maok, am fek te kápae kare ént yak nángo maok, kounteouráp arop koropapo, am fákáreran ént mek nérrá kákámp. ²⁴ Heroto Jonén oukoumwan kalabusia pap mo námp fekimpon.ⁿ

²⁵ Aenko maok, Jono éréképá yarak i konámp arop fárákap, tá Juda mekamp arop ankárank makia Juda firao Kwaro nke námp fek yiki kukur mwaria yaeráp ankank yárár i konap ninikan nonopok kar yorowar.

²⁶ Aeria maok, Jonént paokop i konap arop Jononámpok tukupea

ⁱ 3:14 Nam 21:9; Jo 12:32 ^j 3:16 Ro 5:8; 1 Jo 4:9-10 ^k 3:17 Lu 19:10; Jo 12:47

^l 3:18 Jo 3:36 ^m 3:19 Jo 1:5 ⁿ 3:24 Mt 14:3-4

man sérrá, “Tisa, wokwaek kar arop amont Jordan mek nkwaemwaek fimwaek fokopeyakánko, amo maomp kar kwapwe farákápap, am arop te oukoumwan koumteouráp arop farákápap ént mek nérrá kák nánko, ponankor maonámpok tukup nape.”^o 27 Aerapo maok, Jono am fákáreran kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaro arop ankwapan tére sánk mo nánko te, am arop te sámp mono.”^p 28 Yumwan te wae ono wokwaek am kar séranko, wawiapon. Ono te Krais mono. Ono te am aropao akwap naenámp fek, mao onan, mekia akwapaeria sámp-kérépnámp aropono. 29 Ono te am aropao yupu sámpanoria yaewour i konámp arop niámp takeno. Táte arop ankwapao yupu sámp námp te, am yupu te ankár mao sámp námpon. Tá maomp nouroup te párák fokopeyakrá maomp karan wonae fik woupwi pátea wawia warákár konámpon. Táte taknámp onomp ninik mek te warákár tokwae nampon. 30 Maomp e te ankár tokwae kari akwap nánko, onomp e te ankár kánanke kwaroki akwap naenámpmon.”

31 Arop nareknámp ék námp te ponankor ankankan nareki yak námpon. Aeno arop māmá apár meknámp korop námp te, am arop te apárokampon. Aenámpara, mao te apárokamp ninikan téteria, māmá apár mekamp ankankan saráp sérar i konámpon. Aeno arop yámar meknámp ék námp te, ponankor ankankan poukwapea nareki yak námpon.^q 32 Mao te ankank wae nke, tá wawianámpan farákápap konámpon. Ae konámpan maok, arop ankwap ankárankamp am kar farákápnámp sámpea, am kar niki-sámp yarak mo námpon. 33 Arop am kar wawia niki-sámp yarak námp te, am támao yéńképrá: Kwar te kare kar sér i konámpria am karan mér kare námpon. 34 Am te apae riteanápe, am arop Kwaro sámp-kérép nánko koroepanámp, mao Kwaromp karan farákápap námpon. Kwar te man Yiki Kor Spirit aop-aopwekrá nénk mo i konámpono.^r 35 Naropwaro náráp Tárápan warákár námp te ankank ponankor náráp Tárápanp yaek sánk nánko, taokeyak naenámpmon.^s 36 Arop Kwaromp Tárápan mériaaka ‘Kareno’rá sénámp te, mao te yae-párák yiki yaká yak naenámpmon. Aeno arop Kwaromp Tárápanp kar wawia mántwaok yarak moi námp te, mao te yiki yak naenámp sámp mono, Kwaromp yonkwae pwarámp te maomp pourouk yak námpon.^t

Jisaso Samaria mekamp yupurént kar sérímp kar

4 ¹ Am ke fek maok, Farisi fákárerarao wa napo, Jisaso kápae kare arop éréképea ént mek nérrá kák nánko, am arop farákápap Jisaso éréképá yarak naenámp arop yakápap napo, am farákápap te Jono éréképá yaraknámp arop farákápan kámákár akwap námpon. ² Aerá sénapan maok, Jisas

^o 3:26 Jo 1:26-34 ^p 3:27 Jo 19:11 ^q 3:31 Jo 8:23 ^r 3:34 Jo 1:32-34 ^s 3:35 Mt 11:27; Jo 5:20 ^t 3:36 Jo 3:16-18; 1 Jo 5:12

námoku te ént mek nérrá kák mo i konámpono. Námoku éréképá yarak i konámp arop fákárerao arop ént mek nérrá kák napon. ³Am Farisi fákáre támao am kar wae méria maok, Jisas am kar wawia méria maok, Judia apárok pwarará námoku éréképá yarak i konámp aropan éréképea Galili apár mek akwap. ⁴Tá am mwae kup mao akwap naerianámp te Samaria mekmwaek akwapeyak námpon.

⁵Aea maok, mao wae akwapeaka apár Samaria mek taun Sikar mek am apár te wokwaek kar Jekopo náráp táráp Josepén sánkámp fek wonae fik am fek.^u ⁶Jisas koropea Jekopo wokwaek éntampor ént me tokwaeri yokoropámp fek, am fek nánko maok, yámar kuk nánko kokwae nánko, am ént me-tápok am fek tank.

⁷Aenánko maok, Samaria mekamp yupu ankáránk ént yinkip naeria koropánko maok, Jisaso man sérrá, “Onan ént yink-sáp napo, fánae.”

⁸(Mént paokop i konap arop fákáre te fir ti mwaria taun mek tukup tenapon.) ⁹Am Samaria mekamp yupu támao Jisasén sérrá, “Amo mwar Juda fi, tá ono mwar Samaria mekamp yupu te, amo mokopia onan ‘Ént sáp napo fánae’rá sénapon?” (Am yupu takrá sénámp te Samaria fi te ankwap fi ara, Juda fi mént tárápar mo i konapan sénámpon.)

¹⁰Aeránko maok, Jisaso nopok am yupuan arakrá sér, “Táte amo Kwaro kwaporok nénk konámp ankank mérria, tá amwan ‘Ént sápaé fánae’rá sénámp aropan mérria man sénapo te, mao fwap amwan yiki yak sánk konámp ént sánk naenámpon.” ¹¹Aeránko maok, yupurao man sérrá, “Arop Tokwae, amo te baket mo, tá ént me te tokwaeri. Aenámp te, amo am yiki yak sánk konámp ént te maokamp yinkip nanapon?” ¹²Yinomp appe Jekopo am ént me te yinan sáp námpon. Am ént me te námoku, náráp tárápu, tá bulmakau, sipsip, makia fáriapono. Ae te amo Jekopén kwe-pwar nap nie?” ¹³Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Arop ponankor mámá ént má fánapo te, maomp oumpour kor te warko káke naenámpon. ¹⁴Aeno arop ankáránkao ono sánk nae namp ént fánámp te, ankwap ke fek warko oumpour kor káke mono. Am ént ono sánk nae namp te ankár ént me meknámp oukur námpnámp taknámp, ninik mek kor taknámpi yakria maok, yiki yak naenámp sánk nánko, kwapwe kare yaká yak naenámpon.”^x ¹⁵Aeránko maok, yupurao sérrá, “Arop Tokwae, amo onan am ént sápaé. Aenapo nánkár wakmwaek te ono ént níkip mo nánko, ono mámá ént yinkip mo, tá ono warko mapek ént yinkiprá korop mo nanampono.”

¹⁶Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo akwapea waráp poumaropan séria maok, warko arákarrá mapek koropae.” Aeránko maok, yupurao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te poumarop mono.” ¹⁷Jisaso man sérrá, “Amo ‘Ono te poumarop mono’rá sénap te, amo te kare

^u 4:5 Stt 33:19 ^v 4:9 Lu 10:33 ^w 4:11 Jo 7:37-39; Yé 21:6 ^x 4:14 Jo 6:35

kar sénapon. Wokwaek amo mént yakap poumarop te éntikan maok,
¹⁸tá oukoumwan amo mént yaknap arop te waráp poumarop mono.
 Aenámpara, waráp kar am te kare karono.” ¹⁹Aeránko maok, yupurao
 man sérrá, “Arop Tokwae, oukoumwan ono wae mér nampono, amo
 te profet ankwapono. ²⁰Yinomp appeyaenáp mámá faonkwe mapek
 koupoukarea, lotu i konapan maok, yumo Juda firao Kwarén lotu i konap
 némp te ankár Jerusalem mek sarápono.”^y

²¹Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Yupu, amo te onomp kar man wawia
 mérae. Nánkár wakmwaek koropnám ke fek Naropwar Kwarén yumo
 mámá faonkwek mapek lotu mo, tá Jerusalem mek kuri man lotu mono.
²²Samaria yumo te mér monap ankankan lotu napon. Aeno Juda yino te
 ankank wae mér námpan lotu i konámpon. Am te apae riteanápe, Kwaro arop
 fi ponankor warko érékép naenám tére te Juda fi yinanmékir tére námpono.
²³Aeno am korop naenám yae te oukoumwan te wae korop námpon. Tá
 arop ponankor lotu kare mwaria nap kwamp te, Kwar Naropwarén Yiki Kor
 Spiritamp kárákáre fek, tá kare kar ninik fek lotu mwanapon. Naropwar te
 take pourouráp lotunap arop fárákapan warákár tokwae námpon.”^z ²⁴Kwar te
 Spiritara, arop man loturia te, ankár Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek, tá ankár
 kare kar ninik fek lotu mwanapon.”^a ²⁵Aeránko maok, yupurao man sérrá,
 “Ono wae mér nampon, Mesaia ék naenámpon. ‘Mao te Kwaro Nánapinám
 Arop Kraisono’rá sér i konapon. Nánkár mao ékria te nomwan kápae kare
 ankank sénaenámpon.” ²⁶Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Am te Ono Taki
 Yak konamp má támao, amont kar sénampono.”

²⁷Aerá séránko maok, mént paokop i konap arop fákáre warko arári
 koropea, man nkeapo maok, yupu ankáranként kar sérrá yak. Aenánko
 maok, am fárákapao nkea pwarápaeria ninik tokwae. Aenapao maok,
 ankwap ankárankampao Jisasén ‘Amo apae sámp nae rap?’, tá ‘Apaeritea
 amo am yupurént kar sénap?’rá turunk mono. ²⁸Tá am yupurao náráp
 baket am fek pátará maok, warko taun mek arákarrá akwap. Mao
 akwapea koumteouráp aropan sérrá, ²⁹“Yumo arop ankárankamp koropá
 nkenke. Mao te ono wokwaek kar yára kinamp ankank érik farákáp
 námpon. Am te Kwaro sámp-kérép nanamprinám Krais támaoi kane.”
³⁰Aeránko maok, am fárákapao taun pwarará Jisasnám pok korop.

³¹Am ke fek táman, mént paokop i konap arop fákárerao Jisasén sérrá,
 “Tisa, amo wae fárae.” ³²Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Ono fir
 wae tank námpono. Am fir te yumo mér mono.” ³³Aeránko maok, mént
 paokop i konap arop fákárerao námoku sérarrá, “Ae te arop ankwapao
 man fir sankoropá sánk kare nape?”

³⁴Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Onomp fir te aránono:
 Ono ankár Kwaromp ninikaok tére nanampon. Mao onan sámp-

^y 4:20 Sng 122:1-4 ^z 4:23 Jo 15:26 ^a 4:24 Ro 12:1

kérép nánko ék namp te, ono ankár maomp tére ponankor térea pwar nanampon.”^b

³⁵ Jisaso námoku éréképá yárák i konámp aropan sérrá, “Yumo kor tak tére mwanaponoria arakrá sér, ‘Fir kare naenámp yunk te yiawor yunk fek kare nánko mokwap konámpono.’ Aeno ono yumwan sénamp te: Yopwar mek fwapia énounkoupia fir wae kare námamp nke kipo.”^c ³⁶ Arop yopwar mekamp fir toupour námamp te nopok am fek sámpría maok, fir kare námamp ti námamp niamp koumteouráp arop kápae kare tia yiki yakáp námamp mek éréképá koropea párapok naenámp. Aenánko yoro i konámp arop ntia toupour i konámp arop, am arop yawor te énénkér warákár konepon. ³⁷ Aenepara, mámá kar te kare karono: ‘Arop ankwap ankárankao yopwar yimp tenánko, arop ankwapao am fir ti konámpon.’ ³⁸ Ono te yumo wokwaek am mek tére moinap yopwar mekamp firan tukupá tienkria tirá kérépampon. Arop ankwap fárákapao am yopwar yoroia napo, yumo maomp tére kárákáre fek yaknámamp firan yumo párák tukupá ti napon.”

³⁹ Am taun mekamp Samaria arop kápae kare am yupuramp kar wawia Jisasén mériapon. Am te apae riteanápe am yupurao sérrá, ‘Kápae kare ankank ono wokwaeki namp te, mao érik farákáp námamp’rá sénánko napono. ⁴⁰ Tá Samaria fákáreráo Jisasnámпок koropea man sérrá, “Amo te yinont mapek yakae.” ⁴¹ Aerá sénapantá maok, am fek anánki yakánko maok, kápae kare arop Jisasomp kar námokuráp woupwi fek wawia maok, mériapon. ⁴² Aeria maok, am fárákapao am yupuran sérrá, “Yino te amo sénap karan saráp wawia am aropan mér mono. Yinoku kareao kor mao námoku sénámp kar wawia, am arop te apárokamp arop ponankor warko érékép naenámp arop támaonorá mér námpon.”^d

Jisaso Kingomp tére konámp aropamp táráp fwapi papámp kar

⁴³ Am fek anánki yakea maok, Jisas am feknámamp distrik Galili mek akwap. ⁴⁴ (Jisas námoku kar farákápria maok, sérrá, “Profet te námokuráp némpouk te e yak mono.”) ⁴⁵ Ae konapan maok, warko Galili mek akwapánko maok, manénkir yae tokwae fek Jerusalem mek nkwakwe make kárákáre yororo nánko nkeap kwamp maok, mao koropánko man nkea warákariapon.

⁴⁶ Jisaso warko akwapea Galili mekamp taun Kana mek. Am taun mek te manénkir éntan wain ént arákarea papámpon. Am ke fek táman Kingomp ofisa am taun mek korop nánko, maomp poumou-táráp Kaperneam mek touwe sámpá yak.^e ⁴⁷ Am aropao wa nánko, Jisas Judia meknámamp Galili mek koropeanrá sér. Aenapo maok, mao akwapea Jisasén sérrá, “Onomp táráp touwe sámpea sumpwi naeria waeane!

^b 4:34 Jo 6:38; 17:4 ^c 4:35 Lu 10:2 ^d 4:42 1 Jo 4:14 ^e 4:46 Jo 2:1-11

Koroepa fwapi papae.”⁴⁸ Tá Jisaso man sérrá, “Ono nkwakwe make kárákáre yoro nanko, nke moria te, yumo onan mér mo mwarea napon.”^f
⁴⁹ Aenánko maok, Kingomp ofisa man sérrá, “Arop Tokwae, amo koupour koropae! Takria onomp táráp sumpwiantáno!”

⁵⁰ Tá Jisaso man sérrá, “Amo akwapae. Waráp táráp wae fwap yiki yak námpon.” Aeránko maok, am aropao Jisasomp kar wawia kare námponorá ninikia akwap.^g ⁵¹ Mao oukoumwan Kaperneam mek akwap mono, oukoumwan mwaeaok nánko maok, maomp tére konap aropao koroepa mwaeaok kikipia man sérrá, “Waráp táráp te wae fwap tank námpono.”⁵² Aerapo maok, mao am fárákapan turunkrá, “Mae ke fek fwapi námpon?” Aeránko am fárákapao man sérrá, “Yipirman yámar ankárank ke nánko, pourou touwe fopokor námp te wae worokor pik námpon.”⁵³ Aerapo maok, naropwaro kor yipirman take ke fek táman Jisaso ‘Waráp táráp yiki yak námpono’rá sérímp ninikia mér. Aenánko maok, maomp firáp aropao kor ponankor mériapon.^h ⁵⁴ Jisaso Judia meknámp koroepa Galili mekia maok, mámá kárákáre yoro námp te anánkan yoro námpon.ⁱ

Jisaso ént Betesda aokore fek arop ankárank fwapi papámp kar

5 ¹ Taki pwatea maok, Juda lotu i konap Yae Tokwae korop námp fek, Jisaso Jerusalem mek akwap.

² Jerusalem mek sipsip mank konap ménki tokwae yak námp fek ént aokore am fek yak. Am ént aokoreamp e te Hibru kar fek te ‘Betesda’rá sér i konapon. Am ént aokore fik, tankáp mwanap naepik éntik yoroia pwate nap yak námpon. ³ Am kaerik am fek te kápae kare touwenap arop am fek tankáp konap te yi néneráp arop, tá pu kwataenámp arop, tá kour surumpwi yakápnap arop fárákap am fek tankáprá ént meknámp purumpur aokanoria yépékrá tankáp i konapono. ⁴ Ankwap ke fek Tokwae Karamp enselo ént aokore mek am mek pikia anakop nánko, am ént purumpur aokea pwaránko maok, tá arop am mek manénkir mekia pik nánko te maomp touwerao kor warko fwap i konámpon.

⁵ Arop ankárankamp ént aokore fik am fek tank námp te maomp touwe te 38 yopwar yakámp. ⁶ Jisaso am arop ampánko, man nkea maok, maomp touwe te wokwaek karkampao yak námpria wae mérámp kwamp, Jisaso man sérrá, “Ae te amo te waráp pourou te fwapanoria nape?”

⁷ Aeránko maok, am touwenámp arop támao Jisasomp kar pwarokwaprá sérrá maok, “Arop Tokwae, ént purumpurnámp ke fek te, onan sámpeaka ént aokore mek pap naenámp arop te mono. Onoku pik nae nanko maok, arop ankwapao onan kámá-pwarará námomékir mekia pik konámpon.”

^f 4:48 Jo 2:18 ^g 4:50 Mt 8:13; Mk 7:29 ^h 4:53 Ap 16:31 ⁱ 4:54 Jo 2:11

⁸ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo fárámprá waráp am fek amp i konap ankank sámprá akwapae.”^j ⁹ Aeránko maok, am aropamp pourou koupour kar wae kwapwe kare. Aenánko maok, táte am arop náráp am fek amp i konámp ankank sámpea akwapámp. Am yae te Sabat yae fekara, ¹⁰ Juda taokeyakáp konap arop fákáre am fwapinámp arop táman sérrá, “Oukoumwan te Sabat yae fekara, amo te waráp amp i konap ankank sámpea akwap kwapono. Am te founo.”^k ¹¹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Onan fwapi papnámp aropao onan, ‘Waráp am fek amp i konap ankank sámpea akwapae’rá séri námpon.” ¹² Am fárákapao man turunkrá, “Amwan te apae aropao sérrá, ‘Waráp am fek amp i konap ankank sámpea akwapae’ ri námpon?” ¹³ Aerapo maok, kápae kare koumteouráp arop am fek néntápapo, Jisas wae akwap tenámpara, am touwe fwapinámp aropao kor mao te wanonorá fwapia mér mono.

¹⁴ Wakmwaek Jisaso lotu nap tokwae mek man nkea maok, man sérrá, “Amo wawae! Oukoumwan te amo wae fwap napon. Warko amo kwatae niniki kwapono. Takria waráp pourou warko touwe tokwae kar koropantáno.”^l ¹⁵ Aeránko maok, am aropao akwapea Juda taokeyakáp konap arop fákárean sérrá, “Onan touwe fwapi papnámp arop te Jisas támaono.”

¹⁶ Aerámpantá maok, am fákárerao am feknámpia Jisasén yoporrá pokopiapon. Am te apae riteanápe, Sabat yae fek takrá tére námpantá niapon. ¹⁷ Aeapo maok, Jisaso nopok am fárákapan sérrá, “Onomp Naropwar te kápae kare por kumur méntép térerá koropea oukoumwan námpon. Tá ono kor tére konampon.” ¹⁸ Aerámpantá maok, am fákárerao wawia yonkwae pwarámpea Jisasén sámp-wouroump mwaria wae. Aeria mao arakrá sér, “Mao te Sabat yae anepér i konap lo mwar oupoukour akwap mono. Mao sérrá, ‘Kwar te náráp Naropwar kare’rá sénámpon. Am kar mao takrá sénámp te námoku támao Kwar niamp yak námpon!”^m

Kwaromp Táráp tére naenámp kárákáre yaknámp kar

¹⁹ Jisaso am fárákapan nopok sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sénampon: Táráp námoku mwar te námokuráp ninik fek saráp ankwap ankank tére naenámp pourou mono. Mao tére námp ankank te Naropwaro nánko nkea pwatea maok, kápae kare ankank Naropwaro tére námp te, Tárápao kor mántwaok tére námpon.”ⁿ ²⁰ Am te apae riteanápe, Naropwaro náráp Tárápan warákárria man ponankor ankank yénkép námpon. Tá yumo korokop tokwae mwanap ankwap tére tokwae kar, mámá oukoumwan tére námpam kámákár akwap námp yénkép naerámpon. ²¹ Naropwaro sumpwinap arop kéménkia paprá yiki yak

^j 5:8 Mt 9:6 ^k 5:10 Jer 17:21; Lu 13:14 ^l 5:14 Jo 8:11 ^m 5:18 Jo 10:30-33
ⁿ 5:19 Jo 8:29

nénk konámpono. Tá taknámp Tárápao kor námoku warákárnámp ninik fek aropan yiki yak nénk naerámpon.^o 22 Naropwar te arop ankwapan yurukuprá kot mo i konámpono. Kot mwanap tére te wae ponankor Tárápan sánk tenámpon.^p 23 Aenámpara, arop ponankor Naropwaromp eran sakap konapnámp taknámp, Tárápamp eran kor sakap mwanapono. Arop Tárápamp e sakap mo i konámp te, Tárápan sámp-kérép nánko éknámp Naropwaromp eran kor sakap mono.^q

24 Ono wae yumwan kare kar sér rae: Arop onomp kar wawia onan sámp-kérép nánko éknamp Naropwar man mér námp te, mao te fwap yiki yaká yak naenámp. Am arop man kot mo, tá sumpwi konap pwararea oukoumwan te wae yiki yak námp.^r

25 Ono yumwan kare kar sér rae: Am korop naenámp yae te oukoumwan te wae korop námp. Aenámpara am arop fákáre oukoumwan sumpwi nap niamp yakáp nap, Kwaromp Tárápamp kar wa mwanapon. Tá am wanap arop fárákap te yiki yakáp sámp mwanapon. 26 Naropwar te námoku yiki yak fi korara, Tárápan kárákáre sánk nánko, mao kuri yiki yak fi korrápono. 27 Mao te Aropamp Tárápára, Naropwaro man koumteouráp aropamp ninik yurukuprá kot naenámp kárákáre sánk námp. 28 Yumo te am ono má sénamp kar táman ninik tokwae kwapono. Am ke korop naerianámp te, apár me mek yakápnep ponankor koumteouráp arop te Tárápamp kar wawia, 29 apár me pwarará érik ouroumpá korop mwarea napon. Takia maok, arop fárákap kwapwe kare niniki nap te warko ferámpea yiki yakáp mwanapon. Aeno kwatae ninikinap arop fárákap te warko ferámpea tukupá kotia napo, kotao sérrá, ‘Ponankor yaomwi mek pikenk’rá sénaenámp.’^s

Arop ankwap fárákap ‘Jisas te wano’rá sériap kar

30 Jisaso warko sérrá, “Ono te onokump ninik fek ankwap ankank tére nanamp pourou mono. Ono te Naropwaro sénámp karwaok sarápria koumteouráp aropamp ninik yurukup nampono. Tá ono kot namp yae-párak námp te, apae riteanápe, ono te onokump ninikaok mono. Onan sámp-kérép nánko ék namp Naropwaromp ninikaok saráp nampara námp.^t

31 Táte onoku mwar saráp téreria, onokump ninik fek kar farákáp nanko te, onomp kar te arop fárákapao karenoria fwapia mér mono. 32 Aeno arop ankwapao fokopeyakria onomp kar farákáp nánko te, ono wae am onomp kar farákáp námp te karenorá mér nampon.^u

33 Yumo Jononámpok arop tirá kérép napo, tukupea wa napo, mao onomp ninik ntia tére nanampan ‘Am te kare karono’rá sérimpon.’^v 34 Ono

^o 5:21 Jo 5:26 ^p 5:22 Ap 10:42 ^q 5:23 Fl 2:10-11 ^r 5:24 Jo 3:16 ^s 5:29 Ap 24:15

^t 5:30 Jo 6:38 ^u 5:32 1 Jo 5:9 ^v 5:33 Jo 1:19-27

te arop ankwapao onomp kar, tá onomp tére ‘Karenorá sérenk’rá ninik mono. Aeno onomp ninik te, Kwaro yumwan warko éréképanoria maok, ono má kar farákáp nampon. ³⁵Jon te lam wae niampi yakria arop yumwan ponankor wae sánkámpon. Tá fae tákáre ke fek yumo am wae táman warákár napao maok, warko pwarari napon.

³⁶Aeno ankank Jonén kámákár akwap námp te mao oukoumwan ono tére nanamp máman farákáprá sérimpono. Am te am tére ponankor onomp Naropwaro onan, térea pwaraeria sáp námp támaono. Ono am tére nanko, aropan onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp yénkép námpon.^w ³⁷Tá onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp te, mao námoku kor onan yumwan yénkép námpon. Aenámpan maok, yumo te maomp kar te kánanke wa mo kar, tá yumo maomp yimetáp nke mo kare napon.^x ³⁸Yumo te am arop Naropwaro sámp-kérép nánko ék námp maomp kar wawia, mér mo napara, maomp karao kor yiráp ninik mek tank mo námpon. ³⁹Yiráp ninik te yumo Kwaromp Buk fekamp kar nkerá farákáprá am kar ponankor yurukup napo, am támao yumwan yiki yaká yakáp mwanap sánk naenámp rá ninik napao maok, am Kwaromp Buk fek kor onan yénkép konámpan,^y ⁴⁰yumo te ononampok koroepa yiki yak sámp te monoria napon.

⁴¹Ono te aropao onan e tokwae sápanáponoria máma kar sér mono. ⁴²Aeno ono te yumwan wae mér nampon, yumo te Kwarén te ankár warákár mo kare napon. ⁴³Onomp Naropwaro onan apárok ékaeria sámp-kérép nánko ék nampan maok, yumo onomp kar sámp mo napon. Aeno arop ankárankao námokuráp ninik fek koroepa sénámp karan maok, yumo koupour kar maomp kar sámp konapon. ⁴⁴Yumo te yumokuráp arop firao e tokwae sánk napo, sámp mwar kar i konapono. Ae konapan maok, yumo tére kwapwe napo, Kwaro warákárria e tokwae sánk naenámpan maok, yumo kokwae napon. Yumo tak nap te mokopia onan mér mwanapon? ⁴⁵Yiráp ninik te ono onomp Naropwaro nke námp fek yumwan kot naenámpan mpwe ninik mwanape. Mono. Yumwan mao kot naenámp arop te Moses támaono. Am arop te yumwan yaewour naenámp rá niniknap aropono. ⁴⁶Táte yumo Mosesomp kar mér nap kwamp te, yumo onomp karan kor wawia mér mwanapon. Am te apae riteanápe, mao kumwinámp kar te yumwan onan érik yénkép námpon.^z ⁴⁷Aeno táte yumo mao kumwinámp kar karenorá mér moia te, mokopia onomp karan kor karenorá mér mwanapon?”^a

Jisaso 5000 aropan fir nénkámp kar

6 ¹Am kar wae pwaránko maok, Jisaso ént aokore Galili mek nkwmwaek fimwaek yoump. (Am ént aokore ankwap e te

^w 5:36 Jo 14:11 ^x 5:37 Lu 3:22 ^y 5:39 Lu 24:27 ^z 5:46 Ap 3:22 ^a 5:47 Lu 16:31

Taiberias.) ² Aenánko maok, mao touwenap arop fwapokwaprá kák nâmpantá maok, kápae kare koumteouráp arop maonâmpok tukup. ³ Jisas faonkwek pokea námoku éréképá yáarak i konámp aropént tank. ⁴ Am ke te Juda firamp Pasova fári konap yae tokwae wae fae námpono. ⁵ Jisaso nke nángo maok, kápae kare koumteouráp arop maonâmpok koropapo maok, Filipén turunkrá, “Nomo te maokamp pan sámpeanánko am koumteouráp arop fár mwanapon?” ⁶ Mao am takrá sénámp te Filipén mokopon nke nae ritea námpon. Aeno mao námoku te am tére nanamprianámp te wae mér námpon.

⁷ Aenánko maok, Filipino maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Táte nomo 200 mani silva fek pan sámpeanánko te, koumteouráp arop fárákap ponankor kánanke-táráp karrá fár mwanapan kor take pwi mo naeria námpon.” ⁸ Aenánko méntér paokop i konap arop, Saimon Pitamp nánae Andru man sérrá, ⁹ “Máyaknámp táráp ankárankampao mwar bali fekamp pan éntik, tá éntékam anánkaopwe tank námpon. Aenámpan maok, koumteouráp arop te ou tokwae námpara, má pan ntia éntékam te mokopia pwi naenámpanép?” ¹⁰ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Koumteouráp aropan sénapo tankápanápono.” (Kápae kare apwar pwae kwapwe yak námpono.) Tá am arop tankáp napo, kouroump nap te 5000 niamp arake. ¹¹ Am fárákapao tankápapo maok, Jisaso pan sámpea maok, Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, táte am koumteouráp arop fárákapan nénkea maok, tá éntékam anánkaopweran kor tak. Mao am fárákapan nénk nángo maok, am fárákapao fépéria napo pwi. ¹² Fépéria pwi napo maok, Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp aropan sérrá, “Yumo fir ankwapmwaek tankápnámp popokenke. Takria fir ankwapmwaek kwaporok pwarantáno.”

¹³ Aeránko maok, arop fépéria pwar napo, am bali fekamp pan éntik fekamp ankwapmwaek oukoumwan tankáp námp koupoukarea éntér-sámpramp basket mek kákapono. ¹⁴ Koumteouráp arop fákárerao Jisas am ankank yoroimpan nkeaka sérrá, “Kare korono. Máte profet Kwaro ‘Apárok sámp-kérép nanamp’rá sérimp támaono!” ^b ¹⁵ Aerapo maok, Jisaso am kar wawia mér, am fárákap te koroepa námwan sérémékéri fákeyakrá ‘Náráp king yakae’rá sér mwaria napon. Aeria maok, mao am némp pwarará faonkwek arákarrá pokámpon.^c

Jisaso ént aokore mek ént yumunturik akwapámp kar

Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52

¹⁶ Kumuran Jisasént paokop i konap arop fákárerao ént aokore mek tukupea maok, ¹⁷ am fákárerao bot ankárank sámpea bot meknámp ént aokore tépériaka Kaperneam mek tukup mwaria mwaeak tukup.

^b 6:14 Ap 3:22 ^c 6:15 Mt 14:23

Aeapo maok, wae kumuri yak nánko maok, Jisas te am fárákapaonapok oukouwman akwap mo.^d

¹⁸ Am fárákapao bot mek tankápapo maok, kárákáre kor ouwi koropria, am ouwi támao ént panánkarrá sankorop. ¹⁹ Aenánko, am fárákapao ént arákaprá tukupea, éntik, tá tokwampok kilomita fekria maok, am fárákapao nke napo, Jisas wae ént yumunturik koropeaka bot yak námp fek wonae fik. Aenánko, am fákáre te apáp tirink napo maok, ²⁰ Jisaso am fárákapan sérrá, “Máte ono korop rae. Yumo te apápi kwapono.”

²¹ Aeránko maok, am fárákapao warákáránkia, Jisasén bot mek warámp-sinapo maok, koupour kar am bot wae am tukup mwaria nap mek akwapámpon.

Koumteouráp aropao Jisasén oupourounkrá tukupea nkeap kar

²² Wakmwaek ankwap kumuruk maok, am koumteouráp arop ént aokore mek nkwaemwaek fimwaek yakáp. Am fárákap te wae mér, yipirman te bot ankwap tank moimpon. Ankárankamp bot mwar tank nánko, Jisas te am mek korokwap mono. Mao éréképá yarak i konámp arop fákáre mwar am mek kounkouria tukupapon. ²³ Aenapo maok, Taiberias mekamp bot ankwap fárákap Tokwae Karao pan Kwarén ‘Aesio’rá séria nénkánko fáriap némpouk am fek korop.

²⁴ Tá koumteouráp arop fárákapao kor nkeapo maok, Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap yakáp mo. Aenapantá maok, am fárákapao bot ankwap mek kounkouria tukupea Kaperneam mek Jisasén oupourounkiap.

‘Jisas te yiki yak sánk konámp pan’rá sénámp kar

²⁵ Am koumteouráp arop fárákap wae tukupea Jisasnámpok ént aokore ankwapmwaek fikria maok, man arakrá turunk, “Tisa, amo mapek te makár korop napon?” ²⁶ Mak rapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo te ono yumwan yénkép nanko nkenap kárákárerao yénkép naenámp fi mér mwaria onan oupourounkrá korop mono. Yumo te am pan ono yumwan fékérrá nénk nanko, fépéria yare tokwae nap am fi fek táman yumo onan oupourounk napon. ²⁷ Yumo te kwatae akwap konámp fir táman sámp mwaria tére kwapono. Yumo te ankár yaká yak konámp fíran sámp mwaria tére kipo. Take pourouráp fir te Aropamp Tárápao yumwan nénk naenámpon. Naropwar Kwaro tak naenámpria wae kárákáre man sánk tenámpon.”^e

²⁸ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Ae te yino mokopiaka Kwaro warákárnámp tére tére mwanámpon?” ²⁹ Aerá sérapo maok, Jisaso

^d 6:16-17 Mk 6:46 ^e 6:27 Jo 6:48-51

am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo Kwaro warákárnámp téré mwanap te aránono: Yumo ankár am arop Kwaro sámp-kérépánko ék námpan mér kipo.”^f

³⁰ Aeránko maok, am fárákapao am kar wawia man arakrá turunk, “Ae te amo apae nkwakwe make kárákáre yoro napo, yino táman nkea waráp kar te karenoriaka mér mwanámpon? ³¹ Wokwaek kar yinomp ounáp fákáre kwar saráp mek mana fáriapon. Am te Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, ‘Am pan te yámar mekampa am fárákapan nénkáno fáriapon’rá sénámpon.”^g ³² Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te waeman yumwan kare kar sér rae: Am pan Moseso yumwan nénkámp te yámar mekamp mono. Onomp Naropwar te yámar mekamp pan kareran yumwan nénk konámpono. ³³ Am pan Kwaro nénk námp te, yámar mek pwarará ékia apárokamp kounteouráp aropan yiki yak mwanap nénk konámpon.” ³⁴ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Arop Tokwae, amo te ankár am pan ti-sáp saráp yakampo!” ³⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Onoku karerao yiki yak nénk konámpon nono. Arop ononampok korop námp te yae-porokwe mono. Tá arop onan mér námp te mao te éntantá oumpour kour káke mono.”^h

³⁶ Ono yumwan wae séri nampono, yumo onan wae nke napao maok, yumo onan mér mo napon. ³⁷ Ponankor kounteouráp aropan onomp Naropwaro onomp yaek sámp námp te, am fárákap te ononampok korop mwanapon. Tá arop ononampok korop námp te, ono te man yérépe nanamp pourou mo kareno. Ono yámar me pwarará ék namp te onokump ninikaok yarak naeria mono.ⁱ ³⁸ Ono te onan sámp-kérépnámp Naropwaromp ninikaok naeria ék nampon. ³⁹ Mao onan manénkir sámp-kérép náno éknamp ninik te aránono: Mao onan sápnámp kounteouráp arop fárákap te ankwap ankárankamp pwar mono, nánkár wakmwaek pwarnámp yae fek te ono ankár ponankor kékéménkrá kák nanampon.^j ⁴⁰ Onomp Naropwaromp ninik te aránono: Arop ponankor Tárápan nkea méria maok, yiki yakáp mwanap sámpea yae-párak kare yaká yakáp mwanapon. Tá nánkár pwarnámp yae fek ono am fárákapan kékéménkrá kák nanampon.”^k

⁴¹ Tá Juda fi Jisaso ‘Ono támao am yámar me pwarará éknamp pan nono’rá sénámp kar wawia námoku kok téréménkrá kara wae. ⁴² Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Mámá arop máte Jisas Josepomp tárápono. Nomo maomp éntupwar naropwar te wae mér námpono. Am te mokopia oukoumwan mao sérrá, ‘Ono te yámar me pwarará ék namp’rá sénámpon?’”

⁴³ Makrá sénapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te yumoku ou mek yumoku támao téréménka wae kwapono.

^f 6:29 1 Jo 3:23 ^g 6:31 Kis 16:4,14-15 ^h 6:35 Jo 4:14 ⁱ 6:37 Jo 17:6-8

^j 6:39 Jo 10:28-29; 17:12 ^k 6:40 Jo 11:25-26

⁴⁴Arop ankárankao námokuráp ninik fek te ononampok korop naenámp pourou mo kareno. Onomp Naropwaro onan manénkir sámp-kérépángo ékamp te, támao am aropamp ninik mek farop-sirarea ononampok warámpá korop naenámpon. Aenánko maok, ono man am yae pwar námp fek apár me mekamp fárámpá pap nanampon. ⁴⁵Profet fákárerao kumwiap kar Kwaromp Buk fek yak námpao sérrá, ‘Kwaro ponankor kounteouráp arop kar yénkrá farákáp naenámpon.’ Kwaro am tak nánko, kounteouráp arop ponankor onomp Naropwaromp kar wawia man mér sámpea, ononampok korop konapono.^l

⁴⁶Arop ankwap ankárank te onomp Naropwarén te nke moi námpon. Am arop Kwarént yakea éknámp aropao saráp Naropwarén nke námpon.^m ⁴⁷Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér námp te yiki yak naenámp kwapwe sámp naenámpon.ⁿ ⁴⁸Onoku támao yiki yak nénk konámp pan nono.^o ⁴⁹Wokwaek kar kwar saráp mek yiráp wokwaekamp appeyaenápén pourouan yaewourimp pan mana fépériapao maok, am fárákap te wae surumpwiapon. ⁵⁰Aeno am pan yámar me pwararea ék námp te, kounteouráp arop fépéria nap te surumpwi mono. ⁵¹Ono te am yiki yak konámp panao yámar me pwararea ék nampon. Táte arop ankárankao am pan fárianámp te, mao te yiki yaká yak naenámpon. Am pan ono man sánk nanamp te, am te onokump pourounono. Ono apárokamp kounteouráp aropan nénk nanko te, am fárákap te yiki yakáp mwanapon.”

⁵²Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia námoku kok kákkarria maok, arakrá sér, “Mamá arop te mokopiaka námokuráp émi nomwan ti-sáp nánko, nomo fár mwanámpon?”

⁵³Aerapo maok, Jisaso am fárákapán sérrá, “Ono te yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo Aropamp Tárápamp émi fár mo, tá yumo maomp yiri fár moia te, yumo te yiki yakáp te sámp mono. ⁵⁴Arop onomp émi fánámp, tá onomp yiri fánámp, mao te yae-párak kare yiki yaká yak nánko, ono man am yae pwar nánko kéménki pap nanampon. ⁵⁵Am te apae riteanápe, onomp émi, tá onomp yiri te fépér mwanap ankank kare támaono. ⁵⁶Arop onomp émi fánámp, tá onomp yiri fánámp te, mao onont yak nánko, ono mént yak nanampon.^p ⁵⁷Onomp Naropwaro yiki yak námpao onan sámp-kérépángo, ono ékamp te, ono onomp Naropwaromp kárákáre fek yiki yak nampono. Aenampara, arop onan fánámp te, mao te onomp kárákáre fek yiki yak sámp naenámpon. ⁵⁸Am pan támao yámar me pwararea ékámp. Am pan te yiráp ounápo fária wakmwaek faokariap pan niamp te mono. Arop mamá pan fánámp te ankár yiki yaká yak naenámpon.” ⁵⁹Jisaso Kaperneam mekamp lotu nap mek yakria kounteouráp aropan kar yénkrá farákápria am fárákapán mamá kar sérimpon.

^l 6:45 Ais 54:13 ^m 6:46 Jo 1:18 ⁿ 6:47 Jo 3:16 ^o 6:48 Jo 6:58 ^p 6:54-56 Mt 26:26-28

Jisas te yiki yak sampnám kar

⁶⁰Námoku éréképá yáarak i konámp arop kápae karerao am kar wawia maok, am ou mekamp kápae kare arop fárákap arakrá sér, “Am kar mér mwanámp pourou mo námp te, wa mokop fwap wa naenámpon?” ⁶¹Am fárákapao man te sér moapo maok, Jisas námoku wae mérámp kwamp maok, námoku éréképá yáarak i konámp aropao námoku kok sérarapo maok, Jisas am fárákapán sérrá, “Má kar te yumo wa napo, yiráp mér kwatae pap námp nie?” ⁶²Ae te yumo am kar sámp moiaka nánkár nke napo, Aropamp Táráp wokwaek yakámp némpouk narek pok nánko te, yumo te mokop mwanapon? ⁶³Yiki Kor Spirit námoku maok aropan yiki yak sánk konámpon. Arop námoku arop ankwapan yiki yak sánk naenámp pourou mo kareno. Má kar ono yumwan sánk namp, mao te Kwaromp yiki yak sánk konámp Spiritamp ankankono.^q ⁶⁴Aeno yumo ankwap fákáre te oukoumwan onan mér mo napon.” (Wokwaek kar arop man mér mo mwanap te, Jisas manénkir méri tenámpon. Tá am arop námwan yopor aropamp yaek sánk naenámp aropan kor wae méri tenámpon.) ⁶⁵Aeapantá maok, mao sérrá, “Am táman ono manénkir yumwan sériamp te, onomp Naropwaro aropan kárákáre sánk mo nánko te, ononampok korop naenámp pourou mono.”^r

⁶⁶Jisaso am kar farákápea pwaránko maok, Jisasént paokop i konap kápae kare arop fárákap méntér paokop mo, Jisasén pwarará warko arári tukup. ⁶⁷Aeapo maok, Jisaso námoku éréképea yáarak i konámp arop éntér-sámprampan turunkrá, “Ae te yumo kor wae onan pwatea tukup mwaria nape?” ⁶⁸Aeránko maok, Saimon Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Yino te wanámpok tukup mwanámpon? Waráp kar te yiki yak kwapwe sánk konámpon. ⁶⁹Yino wae wawia méria maok, amo te Kwaro námoku nánapia sámp-kérép nánko ék nap yiki kor kare arop támao naprá mér kare námpon.”^s

⁷⁰Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae éntér-sámpramp yumwan onomponoria nánkáráp nampon. Aenampan maok, yumo ou mekamp arop ankárankamp maomp ninik mek te kwatae-aropono.” ⁷¹(Má sénámp kar máte Saimon Iskariotomp táráp Judas am arop te Jisasént paokop i konap éntér-sámprampao maok, ankwap ankárankao nánkár wakmwaek Jisasén man farop mwanap aropamp yaek sánk naenampan sénámpon.)

Jisasomp nánaeounáp Jisasén mér moiap kar

7 ¹Am kar pwaránko maok, Jisas Galili mekmwaek akwap. Juda firao man farop mwariakapantá maok, Judia mekmwaek akwap

^q 6:63 2 Ko 3:6 ^r 6:65 Jo 6:44 ^s 6:69 Mt 14:33; 16:16

moimpon.^t ² Juda firao sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotu i konap yae wae fae nánko,^u ³ Jisasomp nánaeounápo man sérrá, “Amo te mámá apár pwarará Judia mek akwapea napo maok, amo éréképá yarak i konap arop fárakap waráp mwar pourouráp térenap nke mwanapon. ⁴ Arop ankárank, arop námwan méranoria te kánánkámp tere mo i konámpon. Aeno amo am tere nap kwamp te, ankár kounteouráp aropao nke nap fek érik fokoheyakrá téreampo.” ⁵ Maomp nánaeounápo kor man fwapia mér moria man makrá sér.” ⁶ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Ono érik tere nanamp yae te oukountwan sikono. Mámá ponankor yae te yirápono. ⁷ Kwaromp kar wa monap fákáre te yumwan tirá wour mono. Onan maok am nkwakwe make ninik kwatae ti-yakáp napo, am táman érik sérar nanko, am fek onan yopor napono.” ⁸ Yumoku maok am lotu i konap Yae Tokwae tukupea nkenke! Ono te onomp yae oukountwan sik námpara, akwap mono.” ⁹ Mao am fárakapan makrá sérítea maok, Galili mek yépékrá yak.

Jisaso sákae kánanke mek yakápiap niniknap yaeran nkemp kar

¹⁰ Tá Jisasomp nánaeounáp fákáre am Yae Tokwae nke mwaria tukupapo maok, Jisaso kor wakmwaek akwapámpao maok, mao te érik akwap mono, akwapea meaok yarakimp. ¹¹ Aenko Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre man am Yae Tokwae fek am fek oupourounkrá paokopria maok, sérrá, “Am arop te maok yakáne?” ¹² Aerapo maok, kounteouráp arop fákárerao kánánkámp téréménkrá sérarrá maok, “Am arop te yae-párak kare aropono.” Aerapo ankwap fárakapao sérrá, “Mono. Mao te kápae kare aropan kwekárá sér i konámpono.” ¹³ Aeria maok, Juda taokeyakáp konap arop fákáreran apáp napara, arop ankwap ankárank érik sér mono.^x

¹⁴ Am lotu i konap ke fek amore mek Jisas akwapea lotu nap tokwae mek kounteouráp aropan kar yénkrá farákápámp. ¹⁵ Aenánko maok, Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre am kar wawia ninik tokwaeria maok, arakrá sér, “Mámá arop máte skul moi námp te, maokamp mámá mér sámp námpon?”^y ¹⁶ Aerapo maok, Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Mámá kar ono yumwan sánk namp te onokump mono, onan sámp-kérép nánko éknamp Kwaromp karono.”^z ¹⁷ Aeno arop ankárankamp Kwaromp karwaok akwap naeria te, mao te ono farákápnamp kar fi máte fwapia méria maok, am kar te Kwaro sénámpaoeane, tá ono onokump ninik fek farákáp nampaoeanierá mér naenámpon. ¹⁸ Arop námokuráp ninik fek kar farákáp námp te, ankwapao náráp e narek sampokanoria ni konámpon. Aeno arop mao

^t 7:1 Jo 5:18 ^u 7:2 Lo 16:13 ^v 7:5 Ap 1:14 ^w 7:7 Jo 15:18 ^x 7:13 Jo 12:42; 19:38
^y 7:15 Mt 13:54 ^z 7:16 Jo 12:49; 14:10

sámp-kérépnámp aropamp e narek sampok námp te, mao te kwekár mono. Yae-párák kare aropono.

¹⁹Wokwaek kar Moseso yumwan lo kar sánkámpan maok, yumo te ankwap ankáránk am lo karaok tukup moiapon. Ae nap tane yumo te apaerá onan sámp-wouroump mwaria nape?” ²⁰Aeránko maok, am fárákapao man kar pwarokwaprá sérrá, “Amwan te kwatae-arop woukoupeyakri kane! Amwan te wa sámp-wouroump naeriane?”^a

²¹Aerapo maok, Jisaso kar pwarokwaprá sérrá, “Ono manénkir Kwaromp kárákáre yénképnámp tére nanko, yumo ponankor nkea ninik tokwaeapon. ²²Moseso yumwan manénkir ‘Yipi fékérenk’ ria sérimp te (Am ninik te kareran maok, Mosesoimpanápe, yiráp ouyaenápoimpan maok) yumo Sabat fek kor fwap poumou-táráp yipi fárákap konapon.^b ²³Yumo te Mosesomp lo táman ninikia mántwaok tukupria maok, tárápamp yipi Sabat yae fek fárákap konapan maok, tá ono Sabat yae fek arop ankwap pourou fwapi pap nanko te, yumo apaerá onan kokwarok napon?”^c ²⁴Yumo te ankank ponankor yi fek saráp yurukupi kwapon. Ankár yae-párák kare ninik fek yurukup kip.”^d

Jisasén Kraís támao nierá niniknap kar

²⁵Jerusalem mekamp kourouteouráp arop ankwap fárákapao sérrá, “Má arop máte Juda taokeyakáp konap arop man sámp-wouroump mwaria nap támao nie? ²⁶Ae te nkenke! Mao te kar érik fárákap nánko, man te kar sér mo i konapon. Ae te arop fárákapao kor, máte Kraís támaonorá ninik nap nie? ²⁷Kraís koropeanámp ke fek nomo te mao maoknámp koropeanrá mér mono. Aeno nomo te mámá aropamp némp te wae mér námpon.”^e

²⁸Jisaso lotu nap tokwae mek yakria kourouteouráp aropan kar yénkrá farákápria maok, tékén arakrá sér, “Yiráp ninik te yumo onan wae méria, tá onomp némp kareran kor, wae mér námpria nape? Aeno ono te onokump ninik fek korop mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko maok, ono ék namp, maomp ninik te kare karan maok, yumo man te mér mo napon. ²⁹Ono man te wae mér nampon. Am te apae riteanápe, ono manénkir mént yakampan, mao onan sámp-kérép nánko ék nampon.”^f

³⁰Aerámpantá maok, arop ankwap fárákap am kar wawia man fákapea pap mwariakapan maok, mao sumpwi naenámp yae te oukoumwan sik námpantá maok, man sámp mo, pwarariapon.^g ³¹Aeno kápae kare kourouteouráp arop man mér napao am mér monap aropan sérrá, “Ae te Kraiso mámá arop térenámp man kwe-pwar naenámp ninik rapie?”^h

^a 7:20 Jo 8:48-51 ^b 7:22 Wkp 12:3 ^c 7:23 Jo 5:8-10,16 ^d 7:24 Jo 8:15

^e 7:27 Jo 7:41-42 ^f 7:28-29 Mt 11:27 ^g 7:30 Jo 8:20; 13:1 ^h 7:31 Jo 2:23; 11:45

Jisasén tukupá sámpenkria plisman fákáre tirá kérépap kar

³² Farisi ankwap fárakapao wawapo maok, arop fákárerao 'Jisas te nkwak mak námp'rá kar sérapo maok, táte am fákáre ntia pris tokwae fákáre, Jisasén fákapenkria lotu nap tokwae taokeyakáp konap plisman fákáre tirá kérép. ³³ Aeapo maok, Jisaso sérrá, "Ono te yumont tokwae yak mono. Ono warko arákarrá onan sámp-kérépnámp Naropwaronámpok pok nanampon. ³⁴ Aenanampan maok, ono akwapea yaknamp némp te, yumo am fek tukup mwanap pourou mo napara, yumo onan oupourouk napao maok, nke mono."ⁱ ³⁵ Aeránko maok, Juda fi taokeyakáp konap aropao námoku kok sérrá, "Mao te maok akwap nángo, nomo man nke mo mwanámpo? Ae te nomp ankwap fákáre Grik fi mek yakáp nap fek akwapeaka kar farákáp naeri kan? ³⁶ Mao sérrá, 'Yumo onan nke mwaria oupourouk napao maok, onan nke mono.' Tá ankwap kar sérrá, 'Yumo te ono akwapea yaknamp némpouk te tukup mono.' Makrá séri námp te apae kar fino?"

Yiki yak sánk konámp ént

³⁷ Am sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotunap yae akwapea, ankwap Sarere fek nap te, am yae te tokwae karon. Am yae wae pwar naeria nángo maok, Jisaso fokokeyakrá tékén sérrá, "Arop ankáránk éntántá oumpour kor káke námp kwamp te, ononampok koropeaka fánaenámpon. ³⁸ Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp, 'Arop onan mér námp te yiki yak naenám sánk konámp ént kup tokwae maomp ninik mek pe yakria kwarákarea akwap naenámpon.'^j ³⁹ Am sénámp te, 'Arop námwan mér napan Yiki Kor Spirit sámp mwanapon'rá sérímp. Am ke fek te Jisas oukoumwan yámar mek pok mo námpara, Yiki Kor Spirit oukoumwan ék moimpon.^k

Koumteouráp arop anánk mwaek pirikiranap kar

⁴⁰ Arop ankwap fárakapao Jisas sénámp kar wawia sérrá, "Kare karon, am arop am te Kwaro sámp-kérép naenámpría yépékra yakápnámp profet támaono."^l ⁴¹ Ankwap fárakapao sérrá, "Mao te Krai támaono." Aerapo, ankwap fárakapao sérrá, "Mono. Am Krai te Galili meknámp korop mono. ⁴² Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, 'Krai te Devit yakámp fi meknámp taun Betlehem mek korop naenámpon. Am taun te Devit yakámp némpono.'^m ⁴³ Am fákárerao Jisasén ninikria séraria maok, anánk fi pir-pwar.ⁿ ⁴⁴ Ankwap fákárerao fákápá pap mwaria napan maok, arop ankwap ankáránkampao man sámp mono.

ⁱ 7:34 Jo 8:21 ^j 7:37-38 Jo 4:10,14 ^k 7:39 Jo 15:26; Ap 2:4 ^l 7:40 Ap 3:22

^m 7:42 Mai 5:2; Mt 2:4-6 ⁿ 7:43 Jo 9:16

Juda taokeyakáp konap arop fákáre Jisasén mér moiap kar

⁴⁵ Am lotu nap taokeyakáp konap soldia fákáre warko arári tukupapo, pris tokwae fákáre ntia Farisi fákárerao man turunkrá, “Yumo te apae riteaka man warámpea korop moi napon?”^o ⁴⁶ Aerapo maok, lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákárerao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek kar te arop ankwap te am aropamp kar niamp tak moiapon?”^p ⁴⁷ Aerapo maok, Farisi fákárerao am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Mao te yumwan kor poupwekáp reanie? ⁴⁸ Ae te yumo nke napo, yino arop taokeyak konámp arop, tá Farisi fákáre, yino te ankwap Jisasén mér námp nie? Mo karono!”^q ⁴⁹ Aeno arop fákáre man mérap te am kounteouráp arop te lo épérépria napara, Kwaro man ‘Faokorenk’rá sénaenámpon!”

⁵⁰ Nikodemus te Farisi fákáre mekampao wokwaek Jisasén akwapea nkea mérimp aropao maok, am fárákan sérrá, ⁵¹ “Nomp lo te ‘Arop kwaporok fákápá papenk’rá sénámpanápe, mono. Nomo te nánkár maomp kar fwapia wawiaka mériaka fákeyakrá maok, man fáká konámpon.”^r

⁵²⁻⁵³ Aeránko maok, maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ae te amo kor Galili mekamp aropaoi kwapon? Amo Kwaromp Buk fek yaknámp kar fwapia nkeaka mérae! ‘Profet ankwap ankárank te Galili meknámp korop mono’rá sénámpon!”

Kokoporinámp yupuamp kar

8 ¹ Arop ponankor wae námokuráp nap mekmwaek tukupapo maok, Jisas mwar Oliv faonkwek pok. ² Tá mao koumounek kar warko ékia lotu nap tokwae mek yakánko maok, kounteouráp arop koropea koupoukourapo, Kwaromp kar yénkrá farákáprá tank. ³ Aenánko poumou nap mekamp yupu ankwap kokoporánko nke nap, lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi fákárerao am yupu warámp-sankoropea kuk pátea maok, ⁴⁻⁶ Jisasén mokopon nke mwarria poupwekáprá sérrá, “Tisa, má yupu te poumou nap mekampao kokopor nángo, arop ankwap man nke námpon. Moseso kumwimp lo karao sérrá, ‘Taknámp yupuan te yumwi fek arokopá pap kip’rá sénámpon. Aeno amo te mokoprá ninik rap?”

Aerapo maok, Jisaso me woukoupá tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank.^s ⁷ Aenánko maok, am fárákap foukouri yakáprá turunkupa wae napantá maok, mao warko fárámpea fokokeyakrá am fárákan sérrá maok, “Ae te yumo ou mekamp kwatae ninik mo i konámp aropao manénkir am yupuan yumwi ankárank fek yankopano.”

⁸ Aerá séria maok, mao warko me woukoup-tankrá kwar mek yae

^o 7:45 Jo 7:32 ^p 7:46 Mk 1:22 ^q 7:48 Jo 12:42 ^r 7:50-51 Jo 3:1-3 ^s 8:5 Wkp 20:10

kurépi fek kukumwirá tank. ⁹Aenáńko, am yupuan kot mwarianap arop fárákap te am kar wawia maok, wae pwarará ankákárankrá tukup. Méro fárákapaomékir tukupapo maok, tá ménki tárápu fárákap wakmwaek tukup. Aenapo, am yupu mwar Jisas tank nám̄p fek fokopeyak.

¹⁰Aeria maok, Jisas fokopeyakrá am yupuan turunkrá, “Má arop fárákap te maok tukup nape? Ae te arop ankwapao amwan kot naenám̄p yak mo nie?” ¹¹Tá am yupurao sérrá, “Arop Tokwae, arop ankwap ankárak yak mono.” Jisas kor man sérrá, “Ono kor amwan kot mono. Akwapae. Wakmwaek te warko kwatae niniki kwapono.”^t

Jisas apárokamp aropan wae yokornám̄p kar

¹²Jisaso lotu nap tokwae mek yakápn̄p fárákapan sérrá, “Ono te apárokamp arop fákáreramp waenon. Arop onan éntér pap nám̄p te, mao te kirikip mek yáarak mono, yiki yak sánk naenám̄p wae kwapwe fek yáarak naenám̄p.”^u ¹³Aeráńko maok, Farisi fákárerao am kar wawia man sérrá, “Amo te amokuráp karan farákáp napon. Aenapara, má arop fárákap waráp kar te karenoria mér mono.” ¹⁴Aerapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Tá kare, ono onokump karan farákáp nampan maok, onomp kar te karenono. Am te apae riteanápe, ono te ono am feknám̄p fárám̄pea korop nam̄p némp̄ wae mér, tá ono akwap nanamp némp̄ wae mér nampon. Aeno yumo te onomp némp̄ kare te mér mo nap, tá ono akwap naenamp némp̄ am táman kor yumo te mér mono. ¹⁵Yumo te apárokamp ninik fek aropan yurukuprá sérar i konapon. Aeno ono te arop ankwapan yurukup mo i konampon.”^v ¹⁶Aeno arop ankwapan yurukup naeria te, ono yae-párák kare ninik fek yurukup i konampon. Am tak nam̄p te onoku mwar mono, onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ék nam̄p, mao onont tére konám̄p.”^w ¹⁷Aeno yiráp lo te kar araki yak nám̄p: Arop anánkaopwerao ankár pourouráp kar sénepo maok, am arop yaworamp kar te ‘Karenó’ ria sér i konapon. ¹⁸Ono onoku te wanonorá farákáprá sénamp, tá onomp Naropwar onan sámp-kérép nánko ék nam̄p, mao kuri onan te wanonorá farákápnám̄p kar te ankárakamp pourouráp karono.”^x

¹⁹Aeráńko maok, Farisi fákárerao man turunkrá, “Waráp naropwar te maok yak nám̄p?” Jisaso am kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo onan mér moia te, yumo onomp Naropwarén kor mér mono. Yumo onan méria maok, onomp Naropwarén kor mér mwanapon.”^y

²⁰Lotu nap tokwae mek, mámá kar te Jisaso Kwarén sánk konap mani kák konap aokore wonae fik tankrá koumteouráp aropan kar yénkrá

^t 8:11 Jo 5:14 ^u 8:12 Jo 1:4-9; 12:46 ^v 8:15 Jo 7:24 ^w 8:16 Jo 5:30 ^x 8:18 1 Jo 5:9
^y 8:19 Jo 14:7

farákápámpon. Aempan maok, arop ankwap man sámmp moap te, maomp yae te oukoumwan sik námpantá niapon.^z

‘Jisas te yámar mek yaká yak konámp arop’rá sénámp kar

²¹ Mao warko am fárákapan ankwap kar sérrá, “Ono wae akwap nae rae. Yumo yiráp kwatae ninik te taki yak nángo, yumo sumpwi mwarea naponono. Yumo te ono akwap naenamp némpouk te tukup mwanap pourou mono.” ²² Aerámpantá maok, Juda taokeyakáp konap arop fákáreráo sérrá, “Apae riteaka mao sérrá, ‘Yumo te ono akwap naenamp némpouk te tukup mo kare nono’rá sénámpon? Ae te námoku támao náráp pourou sámpea sumpwi naeria ni kane?’”^a ²³ Aeapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo te apárokamp arop fino. Aeno ono te yámar mekampono. Yumo te má apár mekampono, ono te má apár mekamp mono. ²⁴ Ae namp kwamp, ono yumwan wae sénámpon: Yumo sumpwi napo kor, yiráp kwatae ninik taki yak naenámpon. Táte yumo Ono Taki Yak konamp onan mér moia te, yiráp kwatae ninik taki yak nángo yumo sumpwi mwanapon.”

²⁵ Aeránko maok, am fákáreráo man turunkrá, “Ae te amo te wanono?” Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te wanonorá wokwaek kar yumwan sériamp támaono. ²⁶ Ono yumo i konap ninikan kot i konámp aropnámp yurukupia yumwan kot nanamp te, kápae karenono. Aeno mao manénkir onan sámmp-kérépánko ékamp te, maomp ninik te ankár kare kar sér i konámpon. Tá ono kor maomp kar ponankor wawi namp, táman saráp apárokamp aropan farákáp konampon.”

²⁷ Am fárákap te, náráp yámar mekamp Naropwarén sénámponrá mér moiapon. ²⁸ Aenapantá maok, Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Nánkár wakmwaek Aropamp Tárápan yaopwae porokopramp fek narek sampoká aráp napo maok, Ono Taki Yak konamp mér mwanapon. Tá ono onokump ninik fek ankwap ankárank tére mono, onomp Naropwaro onan yénképrá sérimp karan saráp farákáp konamp yumo mér mwanapon.”^b ²⁹ Onomp Naropwaro onan sámmp-kérépánko ono ék namp, mao te onont yak námpon. Mao te onan nápar yakaeria pwar mo námp, am te apae riteanápe, ono kápae kar por mao warákárnámp ninikaok tére nanko námpon.”^c ³⁰ Kápae kare koumteouráp arop Jisas takrá sénámp kar waria man mériapono.

Arop kare kar karan mér nap te amwar kar yakáp mwanap kar

³¹ Aeria maok, Jisaso námwan mérap Juda fákárerán sérrá, “Yumo ono sénámp kar má sámpea fákapea paokopria te, yumo te onomp arop fi kare yakáp mwanapono. ³² Tá yumo am kare kar kar mér napo te, am

^z 8:20 Jo 7:30 ^a 8:21-22 Jo 7:34-35 ^b 8:28 Jo 3:14; 5:19 ^c 8:29 Jo 16:32

kare kar karao yumwan fwapokwapeanánko, yumo fwap amwar kar yakáp mwanaponon.”

³³Tá nopok am fárákapao sérrá, “Yino te Abrahamomp fekamp arop fino. Yino ankwap ankárankamp ke fek arop ankwapamp kwaporok tére konámp arop yakáp moimpon. Aenámp te amo apaeritea yinan ‘Amwar kar yakáp kip’rá sér rape?”

³⁴Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor kwatae ninik fek yakáp nap te, táte am kwatae ninikamp tére konap aropono.^d ³⁵Kwaporok tére konap arop fárákap te nap mek yaká yak mo i konámpon. Am arop námokuráp tárápao maok, mént ankár am nap mek yaká yak konámpono. ³⁶Ae konámpara, Tárápao yumwan fwapokwapia amwar kar pwtatenánko te, yumo amwar kar yakáp mwanapon.^e

³⁷Yumo Abrahamomp fekamp arop fi yakáp nap te, ono wae mér nampon. Aenampan maok, onomp kar yiráp ninik mek yak mo námpon. Aenámpara, yumo onan sámp-wouroump mwaria napon. ³⁸Ono farákápnamp ankank te, onomp Naropwaro yénkép námpan farákápnamp. Aeno yumo te yiráp naropwaro séri námpaok naponon.”^f

‘Yiráp naropwar te Satan’rá sénámp kar

³⁹Am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp naropwar te Abrahamono.” Aerapo maok, Jisaso nopok am fárákapao sérrá, “Táte kare yumo Abrahamomp toutounápao nap kwamp te, Abrahamo i konámp ninik niamp taknámp mwanapon. ⁴⁰Kápa kare por ono farákápnamp kare kar kar te, ono manénkir Kwaro námpan sámpea ni konampan, yumo oukoumwan onan sámp-wouroump mwaria napon. Abraham te take pourouráp ninik moimpon. ⁴¹Yumo te yiráp naropwaromp ninikan saráp sámp napon.”

Am fárákapao man sérrá, “Yinomp éntupwar te mwaeaok yarákia yinan sámp mono. Yinomp naropwar ankárank te Kwarono.”

⁴²Aerapo maok, Jisaso am fárákapao sérrá, “Táte kare, Kwaro yiráp naropwaranánko te, yumo onan warákár mwanaponon. Am te apae riteanápe, ono te Kwarént yakea nampao ék nampon. Ono te onokump ninik fek ék mono. Kwaro onan sámp-kérép nánko, ono ék nampon.^g

⁴³Ae te apaeriteaka yumo te ono sénámp kar wa mo kare napara naponon. Am fi te ará: Yumo onomp karan wa mwanap pourou mono. ⁴⁴Yiráp naropwar te Satanara, yiráp naropwaromp ninikaok paokop mwaria kárakáre napon. Wokwaek kar te mao arop tirá wour i konámp aroponon. Mao te kare kar ninikaok mo i konámponon. Man te kare kar ninik yak mono, yankar sérar i konámp ninikao saráp yak námpon. Am yankar

^d 8:34 Ro 6:16; 2 Pi 2:19 ^e 8:36 Ga 5:1 ^f 8:38 Jo 8:44 ^g 8:42 Jo 16:28

sérar te mao námokurápara, mao támao yankar sérar i konámpono. Am te apae riteanápe, mao te yankar sérar i konámp arop, tá mao támao yankar sérar i konap ninikamp naropwarono.^h ⁴⁵ Aenánko yumo te maompara, ono te kare kar karan farákáp konampan maok, yumo onomp kar wawia mér mo napon? ⁴⁶ Yumo nke napo, ono kwatae niniki tenanko te, yumo ankár onomp kwatae ninik am érik sérenke. Aeno táte ono kare kar kar farákáp nanko, yumo apaerá karenoria mér mo napon?ⁱ ⁴⁷ Kwaromp tárápu te ankár Kwaromp karan saráp wawi konapon. Aeno yumo te Kwaromp tárápu mo napara, yumo Kwaromp kar wa te monoria napon.”

‘Námo wokwaek kar yakampono’rá sénámp kar

⁴⁸ Aeránko maok, Juda fákáreráo maomp kar pwarokwaprá man arakrá sér, “Yino amwan ‘Samaria mekamp arop ankárank kwatae-arop woukoupeyak námp’rá sérinámp te waeman kare karonu.”^j ⁴⁹ Aerapo maok, Jisaso nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Onomp pourouk te kwatae-arop noupoukoupeyak mono. Ono te onomp Naropwaromp eran sakap nampan maok, yumo onomp e apárok sámp-anámp napon. ⁵⁰ Ono te onokump eran sakap mon, nánkár kot wawi konámp Aropao onan yurukupia onomp e sakap naenámp. ⁵¹ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ankwap onomp karwaok námp te, mao te sumpwi mo kareno!”^k

⁵² Aeránko maok, Juda fákáreráo man sérrá, “Yino oukoumwan te amwan wae mér námpon, waráp pourouk te kwatae-arop woukoupeyak námpon! Abraham te wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae sumpwi tenapan maok, amo sérrá, ‘Arop ankárankamp onomp karwaok yárák námp te, mao te sumpwi mono’rá sénap te, mokopianono? ⁵³ Ae te amo nomp ounáp Abrahamén kwe-pwar namp rape? Mao wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae faokor tenapon. Waráp ninik te amo te wanono?”

⁵⁴ Jisaso nopok sérrá, “Ono onokump eran sakap nanko te, onomp e te kánanke kwataeno. Aeno yumo yiráp Kwarrá sér i konap, mao námoku onomp e sakap námpon. ⁵⁵ Aenámpan maok, yumo te man mér mo napon. Ono maok man mér nampon. Aeno ono sérrá, ‘Ono man mér mo nampono’rá sénanko te, ono kor yumo napnámp kwekár i konamp aropono. Aeno ono wae man méria nampan, ono maomp karwaok akwap nampon.’^l

⁵⁶ Yiráp ounáp Abraham mao te ono ék nanamp ke nke naeria warákár karimpon. Takia wae nkeaka yonkwae kárámpámpon.” ⁵⁷ Aeránko maok, Juda fákáreráo man sérrá, “Amo te oukoumwan 50 yopwar yak moi

^h 8:44 Stt 3:4; 1 Jo 3:8 ⁱ 8:46 1 Pi 2:22 ^j 8:48 Jo 7:20 ^k 8:51 Jo 5:24

^l 8:55 Jo 7:28-29

napao, amo yakrá 'Námo wae Abraham nke namp'rá sér rapie?" ⁵⁸ Aerá sénapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, "Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Abraham te oukoumwan yak mo fek onomékir Ono Taki Yakampon."^m

⁵⁹ Aeránko maok, am fákárerao yumwi sámprá paokoprá Jisasén yankop mwariakapo maok, Jisaso sánánkar e-poup lotu nap tokwae meknámp akwap."ⁿ

Yi aompi yaknámp aropamp kar

9 ¹ Jisas akwapria nke nánko, arop ankárank éntupwaro sámpámp ke feknámpia yi aompi yak námp yak. ² Aenko maok, Jisaso éréképá yárák i konámp arop fákárerao man turunkrá, "Tisa, wa mokop kwatae ninikianánko, éntupwaro am yi aompi yaknámp táráp sámp námpon? Am arop námoku kwatae niniki námp ni, tá éntupwar naropwaro kwatae ninik nep nie?"^o

³ Mak rapo maok, Jisaso am fárákamp kar pwarokwaprá arakrá sér, "Am aropao námoku kwatae ninik námp fek mo, maomp éntupwar naropwaro kor kwatae niniki nep fekamp mono. Am ankank maomp pourouk koropámp te Kwaro máamá aropamp pourou fwapokwapiánánko, maomp kárákáre érik korop nánko, koumteouráp arop fárákap nke mwanapria námpon."^p ⁴ Oukoumwan te wakor wae yak námp fek ara, onan sámp-kérépánko ékamp Kwaromp tére mwanámpon. Kumur nánko te, arop tére mo mwarea naponno. ⁵ Ono oukoumwan má apár mek yak namp ke fek te, ono máamá apár mekamp aropamp wae yak namponno."^q

⁶ Mao makrá sériaka pwarará maok, táte kwar mek atopia arákaria maok, am kwar yokwapea am aropamp yi mek pap. ⁷ Aeria maok, mao man sérrá, "Amo akwapeaka ént aokore Siloam mek waráp yimetáp yárárae." (Am ént aokore 'Siloam'rá sénap te, am te arakono: 'Sámp-kérépánko akwap'rá sér i konaponno.) Aenánko maok, am yi aompi yaknámp arop akwapea yimetáp yáraria, yi wae fwap nkeria arákarrá koropámpon.

⁸ Aenko maomp némpoukamp arop, tá man wokwaek 'Mani sápenk' ria sérrá tank nánko nkeap aropao kor, am fárákapao sérrá, "Ae te nko arop te tankrá aropan 'Mani sápenk' ri konámp arop támaoi kane." ⁹ Aerapo maok, ankwap fárákapao sérrá, "Mono. Arop ankwapao mao niamp námpon." Aerapo maok, am aropao námoku sérrá, "Máte ono támaono."

¹⁰ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, "Ae te mokopia waráp yi fwap námpon?" ¹¹ Aerapo mao am fárákapan sérrá, "Jisas' ri konap aropao kwar ént mek ouroukoupea onomp yi mek forokwapea maok,

^m 8:58 Jo 1:1 ⁿ 8:59 Wkp 24:16; Jo 10:31-33 ^o 9:2 Kis 20:5 ^p 9:3 Jo 11:4
^q 9:5 Jo 8:23

onan sérrá, ‘Amo akwapea ént Siloam aokore mek yi yárárae.’ Aeránko maok, ono akwapea am mek yi yárária nanko, wae fwap nánko, ono nke nampon.” ¹²Aeránko maok, am fárákapao man turunkrá, “Ae te am arop te maok yak námpon?” Aerapo maok, mao sérrá, “Ono mér mono.”

Farisi fákárerao am arop yi fwapinámp fi oupourounknap kar

¹³Arop fárákapao am yi aompi yakámp arop warámpea Farisi fákáreaonapok tukup. ¹⁴Am te Sabat yae fek Jisaso am kwar ouroukoupea maomp yi firékarea pap tenánko niapon. ¹⁵Farisi fákáreaonapok warámpea tukupapo maok, am fárákapao man warko turunkrá, “Waráp yi te warko mokopia fwapi námpon?” Aerapo maok, mao am fárákan sérrá, “Mao kwar ouroukoupea onomp yi mek forokwapeanánko, ono yi ént mek yárária maok, fwap nke nampon.”

¹⁶Aeránko maok, Farisi ankwap fákárerao sérrá, “Yino te wae mér, am arop te Sabat loaok mo námpara, Kwaro man sámp-kérép moimpon.” Aerapo maok, Farisi ankwap fárákapao sérrá, “Ae te kwatae ninikráp arop te mokopiaka nkwakwe make kárákáre takrá yoro naenámpon?” Aerá séria maok, anánk fi pirékarapono.”

¹⁷Aeria maok, Farisi fákárerao warko am yi aompi yakámp aropan turunkrá, “Waráp yi fwapi papnámp arop te amo mokoep aroponorá ninik rap?” Aerapo maok, am aropao sérrá, “Mao te profet ankwapono.” ¹⁸Tá kare, wokwaek am arop te yi aompi yakámpan maok, oukoumwan te wae yi fwap firikir námpon. Aenámpan maok, Juda taokeyakáp konap arop, am kar te karenorá mér te monoria nap kwamp maok, am yi fwap nkenámp aropamp éntupwar naropwarén koropenkria wumwi. ¹⁹Maomp éntupwar naropwar korop nepo, man arakrá turunk, “Má arop te yiráp táráp nie? Yumo sérrá, ‘Éntupwaro sámpámp fek yi aompi yakámpono’rá sénáp nie? Takanánko te mokopiaka warko fwap nke námpon?”

²⁰Aerapo maok, éntupwar naropwaro sérrá, “Yino te wae mér nempono, am te yinomp tárápono. Wokwaek éntupwaro sámpámp feknám pia yi aompi yaká yak nám te, yino wae mér nempon. ²¹Aeno oukoumwan te maomp yi mokopia fwapiánrá mér mono. Tá wa maomp yi firékarea pap nám am táman kor yino mér mono. Wae tékép námpara, námoku fwap sénaeria námpono. Man turunkenke.”

²²⁻²³Am te wokwaek kar, Juda taokeyakáp konap arop fákárerao sérrá, “Arop ankárankao ‘Jisas te Kraisono’rá sénánko te man te, lotu nap mek korop kwaponoria yérépe mwanámpon.” Aerá sér i konapantá, éntupwar naropwar am táman apápria maok, ‘Wae tékép námpara, yumoku man turunkenk’rá sénepo.” ²⁴Aerepo maok, warko am yi aompi yakámp arop táman am fárákapao man koropaerá wumwia sérrá, “Waráp yi fwap

nánko te, Kwaro nke námp fek man saráp kare kar warákárrá 'Aesio'rá sérampo. Yino wae mérono, am arop te kwatae ninikráp aropono.”

²⁵ Aerapo maok, mao kar pwarokwaprá arakrá sér, “Mao te kwatae ninikráp arop ni fwap nie? Ono kor mér mono. Aeno ono mérnamp ankank te, wokwaek onomp yi aompi yakámpan, oukoumwan onomp yi wae fwap kwapwe kare nánko nke nampon.”

²⁶ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Mao te amwan apae námpon? Waráp yi te mokopia firékarea pap námpon?”

²⁷ Aerapo maok, mao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono waeman yumwan sénamp maok, yumo am kar wa te monoria napon. Apaeritea yumo kápae kare por turunk rap? Ae te yumo kor maomp wokwaek paokop mwaria nape?”

²⁸ Aeránko maok, am Farisi fákáre man wouroumpriaka sérrá, “Amoku maok am arop kwataeramp wakmwaek yárankap aropono. Yino te Mosesomp wakmwaek paokop i konámpono. ²⁹ Yino te Kwaro Mosesén sérínámp karan saráp mérámpono. Aeno yino te am arop te maoknámp koropreanrá mér mono.”^t

³⁰ Aerapo maok, am aropao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Am onomp yi fwapi papnámp aropan yumo sérrá, ‘Yino mér mo námp te maoknámp koropean’rá sénapo, ono korokop tokwae nampono.

³¹ Nomo te wae mér, Kwar te kwatae ninikráp aropamp kar te wa mo i konámpono. Aeno arop ankárank Kwarén loturiaka Kwaromp ninikaok akwapnámp aropan maok, Kwaro maomp karan wawi konámpon.”

³² Wokwaek karia koropea oukoumwan námp te, arop ankárank éntupwaro sámpámp fek yi aompiyakámp arop maomp yi fwapi papámp kar te yak mono. ³³ Aeno Kwaro am arop sámp-kérép moi yakánko te, mao te am takeniamp tére mono.”^v

³⁴ Aeránko maok, am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp éntupwaro amwan sámpnámp ke feknámpia koropea amo oukoumwan nap te kwatae ninikráp aropono. Amo yinan yénkrá farákáp nae rape?” Am fárákapao makrá séria maok, man lotu nap mekamp yérépea ek sámp-kérép.

**‘Jisasén mér monap aropamp ninik te yi
aompiyak námp niamp’rá sénámp kar**

³⁵ Jisaso am aropan arop fárákapao yérépea sámp-kérépnamp kar wawia maok, mao akwapea oupouroukia nke. Jisaso man nkea maok, man arakrá sér, “Amo te Aropamp Tárápan mér nap ni mo nie?” ³⁶ Aeránko maok, am aropao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Arop Tokwae, am Aropamp Táráp te wanono? Amo onan sénapo te, ono fwap man mér

^t 9:29 Jo 8:14 ^u 9:31 Sng 34:15; 66:18 ^v 9:33 Jo 9:16

nanampon.” ³⁷Aeránko maok Jisaso man sérrá, “Amo am arop te wae nke naponono. Am arop te oukoumwan má amwan kar sénámpono.” ³⁸Aeránko maok, am aropao man sérrá, “Tokwae Kar e! Ono wae mér nampon.” Makrá séria maok, Jisasén kwaráp torokomprá man lotuimpon.

³⁹Aenko maok, Jisaso sérrá, “Ono ék namp te apárokamp arop fárákapaonap ninikan yurukup naeria ék nampon. Aenampara, arop fárákap yi aompi yakáp nap te fwap nke mwanaponono. Tá arop fárákap náráp yi te fwap nke námprá ninik nap te, yi aompi yakáp mwarea naponono.”^w ⁴⁰Aeránko maok, Farisi ankwap fákáre wonae fik am fek yakápia maok, am kar wawia man sérrá, “Ae te yinan kor yinomp yi te aompi yaknámprá sénape?”^x ⁴¹Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo yumokuráp yi aompi yaknám mér nap te, arop yumwan mokopia kot mwanapanáp, fwapono. Aeno yumo sérrá, ‘Yinomp yi te fwap yae-párák yakáp námpono’rá sénap te, yumo te oukoumwan kwatae ninik fek yakáp napon.”

Sipsipamp yáran wounáprá sénámp kar

10 ¹Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop sipsipamp yár ménki porok yoump moria, yár ankwap feknám oupukarrá piknám arop te, am te oukun arop, tá ankwapamp ankank sámp naerianám aropono. ²Aeno arop ménki porok yoump nám te, táte sipsip taokeyak konám arop námoku támaono. ³Aenko maok, ménki kikip konám aropao, am arop mankanoria ménki kik-pwaránko maok, am arop mankria námokuráp sipsipamp e ankákárankrá nánáránko, maomp kar wawia ouroumpea man napo éréképea ek akwap konámpon. ⁴Mao náráp sipsip ponankor éréképea ek akwapea maok, mekia akwap nánko, maomp sipsip ponankor maomp kar wuri wawia maomp wakmwaek éntér kákeaka tukup konapon.”^y ⁵Am sipsip fákáre te arop ankwapamp wakmwaek te tukup mo, pirikimpá tukup i konapon. Am te apaerianápe, mao wa nap te, ankwap aropamp kar námpan tá naponono.” ⁶Jisaso am fárákapan māmá wounáp kar farákáp námpan maok, am fárákapao kar fi fwapia mér moiapon.

Jisas te ‘Sipsip kwapwe kare taokeyak konám arop’rá sénámp kar

⁷Aeria maok, Jisaso warko sérrá, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Ono támao ono sipsip akwap korop naenám ménkinono. ⁸Sipsip taokeyak konap arop ponankor manénkir yakápap te, am arop fárákap te oukunrá, ankank ti konap aropono. Ae konapara, sipsip te am fárákapamp kar wa moiapon. ⁹Ono támao ono ménkino. Arop ankárank ononampok koropeaká am yár mek yoump nám te, Kwaro man warko

^w 9:39 Jo 8:15-16 ^x 9:40 Mt 15:14 ^y 10:4 Jo 10:27

warámp naenámpon. Aeanánko mao te mek youmpea warko ek akwapria fir oupourounkrá fánaenámpono.^z

¹⁰ Oukun arop te ankwap ankankan nikia korop mono. Sipsip oukunria, yénképrá kákria sámpá yampourou naeria korop konámpon. Aeno ono te am fárákap fwap yiki yak sámpea napo, yiki yak am fárákapan top koupouri yak naenámpria korop nampono. ¹¹ Ono támao ono sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Sipsip kwapwe kare taokeyak konámp arop te mao námoku am sipsip fárákap yaewour naeria náráp pourou sámp konámpono.^a ¹² Aeno maniantá saráp térerá yarak i konámp arop te sipsip taokeyak konámp arop kare mo, tá sipsipamp naropwar mo ara, nke nánko, yao pwae mekamp as korop nánko te, am sipsip párakoprá farákapá akwap konámpono. Aenánko, yao pwae mekamp asao ankwapmwaek yourounkwe nánko, ankwapmwaek pirikimp konapono. ¹³ Am taknámp arop te sipsipantá ninik mono, maniantá saráp tére námpono. ¹⁴⁻¹⁵ Ono támao sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Onomp Naropwaro onan wae mér, ono kor onomp Naropwarén wae mérnamp taknámp, onomp sipsipao kor onan wae mér, ono kor onomp sipsip wae mér nampono. Aenampara, onomp sipsipan yaewourria, fwap sumpwi nanampon.^b ¹⁶ Onomp sipsip ankwap fákáreo kor yakáp napon. Am fákáre te má yár mekamp mo ara, ankwap fek yakáp napon. Ono am fákárean kor éréképá koropea nanko, am fárákapao kor onomp kar wa mwanapon. Aeria maok, ankárankamp fi sipsip mwar yakáp napo maok, ankárankamp sipsip taokeyak konámp arop yak naenámpon.^c ¹⁷ Ono am sipsipantá onomp pourou sámpea, sumpwia warko fárámp nanampara, onomp Naropwar onan warákár kare námpono.^d ¹⁸ Arop ankárankao onan kwaporok sámp-wouroump mono, onokump ninik fek onoku fwap sumpwi nanampon. Ono fwap onomp pourou sámpea sumpwi nanampon. Tá ono fwap warko yiki yak sámpea fárámp nanamp pwi nampono. Onomp Naropwaro onan ‘Tak nanapono’rá séri námpono.”^e

¹⁹ Aeránko, Juda fákáreráo am kar wawia maok, warko anánk fi pir-pwar. ²⁰ Takia maok, kápae kare aropao sérrá, “Mao te kwatae-arop noumpoukoupea épépérép námpono. Yumo apaerá man woupwi pátea maomp kar wa rape?” ²¹ Aerapo maok, táte nopok ankwap fárákapao sérrá, “Má kar máte arop kwatae-arop noumpoukoupá yaknámp aropamp kar mono. Ae te kwatae-arop woukoupá yak námp te, fwap arop yi aompi yak nánko, firékarea pap naenámp nie?”

Juda fákáre Jisasén ‘Mono’ ria yoporiap kar

²² Jerusalem mek, komontnámp ke fek lotu nap tokwae ménki kik-pwarariap yae ninikria warákárrá lotu i konap yae koropámp. ²³ Am

^z 10:9 Jo 14:16 ^a 10:11 Sng 23:1; Jo 15:13 ^b 10:14-15 Jo 10:27; 1 Jo 3:16

^c 10:16 Jo 11:52 ^d 10:17 Fl 2:8-9 ^e 10:18 Jo 19:11

ke fek maok, Jisaso lotu nap tokwae mek Solomonomp naepik mwaek yárákrá akwap. ²⁴ Aenánko maok, Juda fákáreráo mankea man kuk-sirarrá, am fárákapao man sérrá, “Amo Kraisao nap kwamp te, mae ke fek amo te wa karenorá érik sénanapon? Yinomp ninik épérép námp tane!”

²⁵ Aerapo, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono waeman yumwan séri nampan yumo mér mo napon. Onomp Naropwaromp kárákáre fekamp ponankor tére tére namp te, am tére támao, ono te wa karenorá yumwan yénkép námpon.”^f ²⁶ Aeno yumo te onomp sipsip fi mo napara, yumo onan mér mo napon. ²⁷ Onomp sipsip fákáre te ono wae mér nanko, am fárákap onomp kar wuri wawia, onomp wakmwaek korop konapon. ²⁸ Aenapo maok, ono am fárákapan yiki yaká yakáp mwanap nénk nanko, mao te moyakáp mo karenó. Tá arop ankwap te onomp yaekamp pouroukoup mono.^g ²⁹ Onomp Naropwaro am fárákapan onan sáp námp te, námoku ankárankamp támao tokwae karia ankank ponankoran kor poukeyak námpara, arop ankwap te maomp yaekamp pouroukoup mono. ³⁰ Onomp Naropwar te, yino ankárankamp támaono.”

³¹ Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia yumwi sámprá warko man yankop mwariakapo maok, ³² Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono yumwan manénkir onomp Naropwaromp kápae kare tére kwapwe wae yénkép namp te, yumo apae téreran ninik nap kwamp onan yumwan yankop mwaria nape?”

³³ Aeránko maok, Juda fákáreráo man kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te tére kwapweran ninikria amwan yumwi fek yankop mono. Amo arop kareao maok, Kwarén wouroump sérria ‘Ono te Kwar’rá sénap fekeano.”

³⁴ Makrá sérapo maok, Jisaso am kar pwarokwaprá am fárákapan sérrá, “Yumokuráp lo karan kumwia nap te Kwaromp kar araki yak námpon: ‘Ono sérrá, “Yumo te kwar fákárenono.”’^h ³⁵ Kwaro am arop fárákapan kar farákápria, ‘Am fárákap te “Kwar”rá sérimpon.’ Nomo te wae mér, Kwaromp Buk fekamp kar te ankár taki yak konámpono. ³⁶ Aeno onomp Naropwaro onan nánapia sámp-kérép nánko, ono má apár mek ék nampara, ono sérrá, ‘Ono te Kwaromp Tárápono’rá sénanko, yumo onan apaerá ‘Kwarén wouroump nap’rá sénapon?’ⁱ

³⁷ Aeno táte ono onomp Naropwaromp tére mo nanko, yumo onomp kar karenorá mér mo mwanaponó. ³⁸ Aeno ono te maomp tére nampon. Táte yumo onan, amo te karenorá mo nap kwamp te, yumo ono tére namp máman mér kipo. Aeria maok, onomp Naropwaro onont yak nánko, ono onomp Naropwarént yak namp fwapi ninikia mér mwanapon.”^j

^f 10:25 Jo 5:36; 10:38 ^g 10:27-28 Jo 3:16; 6:39; 10:3 ^h 10:34 Sng 82:6

ⁱ 10:36 Jo 5:17-20 ^j 10:38 Jo 14:10-11

³⁹Am fárákapao warko man fákáap mwariakapo maok, mao am ankwap mwaeknámp warákarrá akwapámpon.

⁴⁰Jisaso warko arákarrá akwapea ént Jordan tápampá akwap. Akwapea manénkir Jono arop ént mek énérrá kákámp fek yak. ⁴¹Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok koropea maok, sérarrá, “Kareno. Jon te nkwakwe make ankank kárákáre yoro moimpan maok, mámá aropao naenámp karan mao farákápámp kar te ponankor kare karonó.” ⁴²Aeria maok, am fek táman kápae kare arop man méria, karenoriapono.

Lasarus sumpwimp kar

11 ¹Arop ankárank touwe sámpámp, mao te Betani mekamp Lasarus. Am Betani te Maria ntia Marta aenenkamp némpono.^k

²Am yupu Maria te Tokwae Karamp puk wel kwarákárria maok, mao námokuráp me pwae fek pukamp wel féki torokorimpon. Am touwe sámpnámp arop Lasarus te am aenenkamp ménkinono.^l ³Aenko maok, antáp yaworao Jisasnámpok kar sámp-kérépria arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo man nouroupria warákár konap arop te touweane.”^m ⁴Jisaso am wawia maok, sérrá, “Am touwe te arop sumpwi naenámp touwe mono. Am te koumteouráp arop Kwaromp kárákáre nkea man warákárrá man e tokwae sánk mwanapono. Tá am fek táman Kwaromp Tárápao kor e tokwae sámp naenámp.”ⁿ

⁵Jisas te Marta, maomp nánae Maria, tá ménkináp Lasarus am anánkwapoan te warákár konámpon. ⁶Am Lasarus touwenámp kar koropánko maok, wawitea am yaknámp némpouk anánki yak. ⁷Aea maok, wakmwaek námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérrá, “Nomo warko Judia mek tukup mwaro.”

⁸Aeránko maok, am éréképá yarak i konámp arop fákárerao man sérrá, “Tisa, oukoumwan kar amwan Juda fákárerao yumwi fek arokopea sumpwi pap mwaria wae nap te, amo warko am fek akwap nae rapie?”^o

⁹Jisaso maomp kar pwarokwaprá wounáp kar sérrá, “Ae te ankárankamp yae fek yámar éntér-sámpramp ke akwap mo i konámp nie? Aeno arop yámar wae kare fek yarak námp te, sikirip mo i konámpono. Am te apae riteanápe mao te waeman apárok yokorámp wae nke námpono. ¹⁰Aeno arop kumuruk yarak námp te, mao nke naenámp wae yokor mo námpara, sikirip konámpon.”

¹¹Makrá séria maok, wakmwaek am fárákapan sérrá, “Nomp nouroup Lasarus amp námpono. Aenámpan maok, ono akwapea kéménkia fárámpá pap nanampono.”^p ¹²Aeránko maok, am éréképea yarakámp

^k 11:1 Lu 10:38-39 ^l 11:2 Jo 12:3 ^m 11:3 Jo 11:36 ⁿ 11:4 Jo 9:3 ^o 11:8 Jo 10:31
^p 11:11 Mt 9:24

arop fákáre támao am kar wawia maok, sérrá, “Tokwae Kar e! Mao amp nánko, maomp touwe warko fwap naenámpono.” ¹³ Jisaso sérámp kar te Lasarus sumpwimpan séránko maok, am fárákap te Lasarus párák amp námpan sénámpwe ninikiapono.

¹⁴ Aeapo maok, warko Jisaso érik sérrá, “Lasarus te wae sumpwi námpono. ¹⁵ Aenámpan maok, ono am ke fek méntér yak moi namp táman yumwan ninikria warákár nampono. Aenampara, yumo am fek táman Kwarén mér mwanapono. Oukoumwan nomo maonámpok tukup mwaro.”

¹⁶ Jisas takrá séria pwar nánko, Tomas maomp ankwap e Tam Feae, mao Jisasén paokop i konap ankwap fákáreran sérrá, “Tak mwaro. Nomo ponankor tukupea mént sumpwi mwaro!”^q

**Warko fárámp naenámp ntia yiki yak te Jisas
‘Námo támaono’rá sénámp kar**

¹⁷ Jisas ntia mao éréképa yarak i konámp arop fárákap tukupea némp Betani wonae fikria maok, mao wa nánko, Lasarus te wae péri me mek yiawori yak námpono. ¹⁸ Betani te Jerusalem mek wonae fik kar 3 kilomita fek yak námpon. ¹⁹ Aenámpara, Juda mekamp kápae kare koumteouráp arop Marta ntiaka Maria aenenkamp ménkináp sumpwi námpantá, am aenenkan yonkwae porokwe sánk mwaria koropea méntér yakáp.

²⁰ Aenapo maok, Maria nap mek tankánko maok, ²¹ Marta ‘Jisas koropán’rá sénap kar wawia akwapea mwaeak kikipia maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, amo mapek yakaporia te, onomp ménki te sumpwi mono.”^r ²² Aerá séria maok arakrá sér, “Ono wae mér nampon, amo Kwarén ‘Ankank sápa’ ria sénapo te, amwan fwap sánk naenámpon.”

²³ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ménki te fwap warko fárámp rá yiki yak naenámpon.” ²⁴ Tá Marta man sérrá, “Ono wae mér nampon, nánkár pwarnámp yae fek, sumpwinap arop ponankor warko ferámp nap fek fárámp naenámpono.”^s ²⁵ Aeránko Jisaso man sérrá, “Warko fárámp konap te onoku támao, tá yiki yak te onoku támaono. Arop onan mér námp sumpwi námpao kor, mao oukoumwan yiki yak naerámpon. ²⁶ Tá arop ponankor yiki yakápria onan mér nap fárákap te sumpwi napao kor, fwap yiki yakáp mwanapon. Amo te mámá wae mér rape mo nie?”

²⁷ Aeránko maok, tá Marta Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, yeno! Ono wae mér nampon, amo te Kwaromp Táraþono. Amo te am arop Kwaro apárok sámp-kérép nángo, náráp koumteouráp arop warko érékép nanap rimp támaono.”^t

^q 11:16 Jo 20:25 ^r 11:21 Jo 11:32 ^s 11:24 Jo 6:40 ^t 11:27 Jo 6:68-69

Jisaso Lasaruséntá yonkwae touweria émimp kar

²⁸ Marta aerá séria pwarará, youmpea nánae Marianámpok akwapea warámpá youmpea aop mwaek yakria maok, sánánkar sérrá, “Tisa koroepa yakria amwan koropaenáne.” ²⁹ Mak ránko maok, Maria am kar wawia koupour fárámprá Jisasén akwapá nke. ³⁰ (Jisas te oukoumwan némpouk akwap mo, máte akwapea Marta man kikipimp fek yak.) ³¹ Juda fákáreráo Marian koukarrá yonkwae touwerá nap mek am mek yakáp napao nkeapo, Maria am feknámp fárámprá ek oukur akwapánko maok, am fárákapao ninikrá, máte akwapea péri me fek ém naeria akwapri kanria éntér kákia énénti tukup.

³² Maria akwapea Jisaso yak námp fekria maok, man nkea maomp puk wonae fik kwaráp torokompria man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo mapek yakaporia te, onomp ménki sumpwi mono.”

³³ Maria ém nángo maok, tá mént koropap Juda fákáreráo kor éménk. Aenapo maok, Jisas man nkeria maok, mao kuri yonkwae touwea waeria maok, ém naenámp niamp. ³⁴ Aeria maok turunkrá, “Yumo man te maok pap napon?” Aeránko maok, am fárákapao kor man sérrá, “Tokwae Kar, amo koroepa nkeae!”

³⁵ Aerapo maok, Jisaso kor ém.” ³⁶ Aenánko, Juda fákáreráo nkea sérrá, “Yumo nkenke! Mao te am aropan nouroup kar i konámp kwamp námpon.” ³⁷ Aenánko maok, arop ankwap fárákapao sérrá, “Má arop te arop yi aompi yak námpan kor firékarea pap konámp te, mámá aropan kor apaeritea yaewour mo nángo, sumpwi námpon?”^v

Jisaso Lasarusén fárámpea papámp kar

³⁸ Jisaso warko yonkwae touwea waeria maok, akwapea am papnap péri me táp fek. Am papnap me te manénkir péri me yokoroepa maok, péri ankwap kárakére sámpea top kor fek nánkáráp tenapono. ³⁹ Ae tenapo maok, Jisaso sérrá, “Yumo am péri kárakére támá far-farrá tukupenke!” Aeránko maok, am sumpwinámp aropamp antápnáp Marta man sérrá, “Tokwae Kar e! Mao am mek tank námp te wae yiautori yak námpara, wae mákäre kwatae korop naeria námpono.” ⁴⁰ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono wae manénkir amwan sériampon, ‘Amo méria te, Kwaromp kárakére fwap nke nanapon!’ ”^w

⁴¹ Aeránko maok, am fárákapao péri kárakére keakapapo maok, Jisaso narek tokoreyákrá sérrá, “Ayao, amo ono sénamp kar wawi napantá amwan ‘Aesio’rá sér rae. ⁴² Ono te wae mér nampon, amo ono sénamp kar ankár wa saráp yak konapon. Aeno ono ninik nampon

^u 11:35 Lu 19:41 ^v 11:37 Jo 9:6-7 ^w 11:40 Jo 11:4

te, māmá yakápnar kounteouráp arop amo onan sámp-kérép napo ék namp mér mwanapria, māmá kar sér rae.”^x

⁴³ Makrá séria pwarará maok, tékén kar wumwia sérrá, “Lasarus, amo ek oukur-koropae!” ⁴⁴ Makráno maok, am sumpwinámp arop fárámpeaka érik mankánko maok, maomp pu, yae, tá yimetápok waempyam fek woukoup tenap yak nánko, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo am waempyam aokor-aokoria pwarapo akwapano.”

‘Jisasén sámp-wouroump mwanámp’ ria kar papap kar

⁴⁵ Kápae kare Juda fákáre koropea Mariant koukarrá yonkwae touwenap arop fárákapan Jisaso am ankank taknámp nkeaka man mériapono.^y ⁴⁶ Aenapan maok, ankwap fárákapan te tukupea Farisi fákáreaonapokria am Jisasoinámp ankank táman farákáp.

⁴⁷ Aenapo maok, pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáre Kaunsil fákáreran koropenkria wumwi. Wae koropea koupoukour napo maok, am fárákapan sérrá, “Am arop te kápae kare nkwakwe make ankank yoro námp te, mokop mwanámpon? ⁴⁸ Táte nomo man kwaporok takanoria pwate nánko te, arop ponankor man mér mwarea napon. Tá Rom mekamp arop fákáre koropea nomp lotu nap tokwae souroumpouriaka nomp arop fárákapan kor méntérantáno.”

⁴⁹ Aerapo maok, arop ankárank Kaiafas mao te pris taokeyak konámp arop am yopwar fek yakria maok, mao am fárákapan sérrá, “Yiráp ninik te épépérép kare nape. ⁵⁰ Yumo te ankárankamp ankank yumwan fwap yaewour naenámp te mér mo napon. Arop ankárankao ponankor kounteouráp aropantá sirarrá sumpwi naenámp te kwapwe karen. Takria nomp arop fi ponankor surumpwiantáno.”

⁵¹ Kaiafas te námokuráp ninik mekamp karan sér mono. Mao te am yopwar fek pris éréképá yak konámp aropara, Jisas Juda fian yaewourrá sumpwi naenámpnan profet kar fek sénámpon. ⁵² Mao sumpwi námp te Juda firan saráp yaewour mono, am sumpwi námp te Kwaromp tárápu ponankor apár-apár yakáp nap koupoukareaka ankárankamp fi yakáp mwanapria námpon.^z

⁵³ Aeria maok, am yae feknámpia man sámp-wouroump mwanap mwae oupouroumkrá kar sérarrá tukup. ⁵⁴ Aeapo maok, Jisaso warko Juda fákáre ou mek érik akwap mono. Am fek pwarará námoku éréképá yarak i konámp arop fákáre éréképea arop yak mo apár wonae fikamp taun ankárank Efraim mek énéni tukupea am fek yakápiapon.^a

⁵⁵ Juda firamp Pasova Fári konap Yae wae fae nánko maok, kápae kare némpouk mwaekamp arop Jerusalem mek Kwaro nke námp fek námokuráp ninik fwapokwap mwaria tukup.^b ⁵⁶ Aeria maok, Jisas te

^x 11:42 Jo 12:30 ^y 11:45 Jo 4:48 ^z 11:52 Jo 10:16,17-21; 1 Jo 2:2 ^a 11:54 Jo 7:1

^b 11:55 Kis 12:14-20

maok yakánrá oupourounk. Am fárákap lotu nap tokwae mek yinkea yakáprá námoku kok sérarrá maok, “Yumo te mokoprá ninik rap? Mao te koropea Pasova Yae Tokwae te nkea ni moi kane?” ⁵⁷Aerapo maok, pris tokwae fákáre ntiaka Farisi fákárerao kounteouráp aropan sérrá, ‘Arop ankárankao Jisas te maok yakánrá mér námp kwamp te, yinan sénapo, man fákap mwanámp’rá séri napon.

Maria Jisasomp puk sanda kwarákarimp kar

12 ¹Pasova Fári konap Yae oukouwman tokwampok yae tankánko maok, am ke fek Jisaso apár me mekamp kéménkia papámp arop Lasarusomp némp Betani mek akwap.^c ²Aenko maok, am némpouk am fek Jisasén ‘Aesio’rá sér mwaria, maompor fir nánap. Marta fir yorokwae nángo maok, Lasarus Jisasént fár mwanap aropént tank. ³Aeapo maok, Maria sanda mani tokwae fekamp, hap kilo botol sankoropea maok, Jisasomp puk forokwapea pwarará maok, námokuráp me pwae fek féki torokorrá yakánko maok, am nap mek sanda nánákáre kwapwe top-pwarámpá yak. ⁴Aenko mént paokopiap arop ankárank Judas Iskariot am arop te nánkár wakmwae Jisasén arop outiri naenamp mao sérrá, ⁵“Am sanda te nomo aropan sánkria am fekamp 300 yae fek térea sámp konámp niamp 300 mani silva sámpeaka, ankank monap aropan nénk mwar mpup!”^d ⁶Mao te ankank monámp aropan ninikrá sér mono, mao maniráp yam taokeyakria mani oukun i konámp aropao námpon.

⁷Aeránko maok Jisaso sérrá, “Am yupu te numwar takano. Mao am taki námp te, niki-samp yakrá akwapea, ono sumpwi nanko, onan apár me mek papnap yae fek naenámp.^e ⁸Ankank moráp arop fárákap te yumont yakápi yakáp mwanapon. Aeno ono te yumont yaká yak nanamp mono.”

Pris tokwae fákárerao Lasarusén sámp-wouroump mwaria sérariap kar

⁹Kápae kare Juda fákárerao wa napo, Jisas Betani mek yakánko maok, am arop fárákap te maonámpok korop. Am fárákap te Jisasén saráp koropea nke mono. Manénkir Jisaso Lasarusén apár me mekamp kéménkia papámpan mér napara, Lasarusén kor nke mwaria korop napon.^f ¹⁰⁻¹¹Aeriaka, kápae kare Juda fákáre pris tokwae fákáreran pwarará tukuprá Lasarusén nkeaka Jisasén mérapantá maok, pris tokwae fákárerao sérrá, ‘Lasarusén kor mént sámp-wouroump mwar’ ria kar papapono.

Jisas Jerusalem mek king niampia akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40

¹²Jisaso Lasarusént fária pwaránko, ankwap yae fek kápae kare kounteouráp arop Pasova Yae nke mwaria Jerusalem mek koropea

^c 12:1 Jo 11:1,34 ^d 12:4-5 Jo 18:2-3 ^e 12:7 Jo 19:40 ^f 12:9 Jo 11:43-44

koupoukour yakáp. Aeria am fárákapao wawapo maok, ‘Jisas Jerusalem mek korop naean’rá sér. ¹³Am wawia maok, oupuk pwae niamp yao pwae fékéria tukupea, mwaeaok Jisasén kikipia tékén arakrá sér,

“Nomo Kwarén warákár mwaro!

Kwaro Tokwae Karamp e fek koropnám arop má e tokwae sánkano!

Mao te Israel firamp King yak naenámpono.”^g

¹⁴Jisaso donki soup ankárank sámpea am fek tank. Aenánko, am te Kwaromp Buk fek yaknám kar niampnon. Am te arakrá sénámpono:

¹⁵“Taun Saion mekamp kounteouráp arop,

yumo te apápi kwapono!

Yiráp king oukoumwan má korop nám nkenke.

Mao te donki soup fek tankrá korop námpono.”^h

¹⁶Manénkir am ke fek te mao éréképá yarak i konám arop fárákap te am kar fi te mér moiapono. Aeno nánkár wakmwae Jisas warko arákarrá pokria wae tokwae sámp nám fek maok, am Kwaromp Buk fek yaknám kar ninikria, arop fárákapao Jisaséniapan kor ninikia, ‘Am te Jisas táman sénámpon’rá mériapon.

¹⁷Wokwae kápae kare kounteouráp arop Jisasént yakápria nkeapo, Jisaso Lasarusén apár me mekamp fárámpea papámpon. Oukoumwan am kounteouráp arop te am Jisasoimp táman arop ankwap fárákapan kar farákáp napon. ¹⁸Aenapo, kápae kare kounteouráp arop Jisaso manénkir am ankank yoroimp kar táman wawia maok, am fárákap maonámpok tukupea mwaeaok kikip. ¹⁹Tá Farisi fákáreráo kor námoku támao am nkea námoku kok sérarrá, “Nkenke! Nomo mwaria nánap nám te tak mwanámp pourou moiane! Ponankor kounteouráp arop te man éntér kákia tukup napon.”

Grik ankwap fárákap Jisasén nke mwarianap kar

²⁰Kounteouráp arop fákáreráo tukupea Jerusalem mek Pasova yae fek Kwarén lotu mwariakapo maok, táte Grik ankwap fákáreráo kor mént tukup. ²¹Am Grik fákáre te Galili mekamp taun Betsaida mekamp arop Filiponámpok koropea maok, man arakrá sér, “Arop Tokwae, yino te Jisasén nke mwarianeano.” ²²Aerapo maok, Filipino kor akwapea Andrun séria warámpea énékér akwapea Jisasén sérepo maok, ²³tá Jisaso am arop yaworamp kar mao sumpwi naempan wounáp kar sérrá, “Oukoumwan má ke fek te Aropamp Táráp e tokwae sámp naenámp ke te wae korop námpon.”ⁱ ²⁴Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Wit ki apárok piká tankrá yipi takére mo nám te, am ankárank támao saráp yak konámpon. Aeno apárok piká tankea yipi takérea téri pokea maok,

^g 12:13 Sng 118:25-26 ^h 12:14-15 Sek 9:9 ⁱ 12:23 Jo 17:1

ki kápae kare tank konámpon.”²⁵ Am wounáp kar séria pwarará maok, kar kare sérrá, “Aeno arop námokuráp pourouan yiki yak naenámpan ninikrá yarak námp te, maomp yiki yak moyak naerámpon. Aeno arop námokuráp pourouan wampwe pwarará, onan ninik námp te, mao fwap ankár yiki yaká yak naenámpon.”^j ²⁶ Aeno arop ankárank onomp tére naenámpan kwamp te, ankár ononampaok kuno. Takria maok, mae némpouk ono yak namp te onomp tére aropao kor onont am fek yak naenámpon. Aeria maok, arop onomp tére nángo te, onomp Naropwar te man e tokwae sánk naenámpon.”^k

Jisaso námoku sumpwi naenámpan sénámp kar

²⁷ Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Oukoumwan te ono yonkwae touweria ninik tokwae nampono. Aenampara apaerá sénanampon? Ae te ono onomp Naropwarén sérrá, ‘Oukoumwan má ankank korop námp má sámp-sirae’rá sénanampan nie? Ono takrá sér mono. Am ankank te ankár onomp pourouk korop naenámpan ék namp támaono.”^l ²⁸ Ayao, waráp e tokwae kwapwe yéńkép napo, arop fárakapao nke mwanapono.” Jisaso makrá séránko maok, táte yámar meknámp kar ankárank arakrá sér, “Ono te wae onomp e tokwae kwapwe kare yéńkép nampara, warko oukoumwan kor tak nanampono.” ²⁹ Aeránko am koumteouráp arop fárakap wonae fik am fek yakáp napao, am kar wawia arakrá sérrá, “Wí! Oukurér párákapáne!” Tá ankwap fákáreráo sérrá, “Mono, enselo mént kar sénámpono.”

³⁰ Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Am kar yumo wa nap te onan yaewour mono. Yumwan yaewour naenámpan námp. ³¹ Oukoumwan Kwaro má apár mekamp koumteouráp arop younkoupria, táte má apár mekamp arop poukeyak konámp arop kwatae yérépea kérép naenámpon.”^m

³² Oukoumwan te ono má apár mek yak nampan maok, nánkár te onan ka-sampokea napo, am ke fek táman ponankor koumteouráp arop ononampok érékép-korop nanampon.”ⁿ ³³ (Jisaso am takrá sérímp te námoku sumpwi naenámpan mwaekamp ninik fek sérímp.)

³⁴ Aeránko maok, am koumteouráp arop fákáreráo maomp kar pwarokwaprá man sérrá, “Yino wa nángo Kwaromp loao sérrá, ‘Krais te ankár yaká yak naenámpono’rá sénámpan. Amo mokopia ‘Aropamp Táráp narek sampok mwanap’rá sér rape? Am ‘Aropamp Táráp’ te wanono?”^o

³⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárakapan wounáp kar sérrá, “Wae te fae takáre ke fek yumont yak námp. Oukoumwan wae yumont yak námp fek yiráp paokop te ankár wae fek paokop kip. Yumwan kirikip koropea

j 12:25 Lu 9:24 k 12:26 Mt 28:20; Jo 14:3 l 12:27 Mt 26:38 m 12:31 Jo 16:11

n 12:32 Jo 3:14-15 o 12:34 Dan 7:13-14

oupouroup naeane. Arop kirikip mek yárakria te, mao te maok akwap rará mér mo i konámpon.^p ³⁶Wae te oukoumwan yumont yak námpara, yumo ankár wae táman méria maok, yumo waeramp arop fákáre yakáp mwanapon.”^q

Juda kápae kare Jisasén mér moiap kar

Jisaso makrá sérítea maok, am fárákapan pwarará youmpea mek yak.
³⁷Am fárákap Jisaso nkwakwe make kárákáre yoro nánko nke napao maok, man te mér mo napon. ³⁸Aenapo maok, profet Aisaiaamp kar méntér pwi námpon. Aisaiao sérrá,

“Tokwae Kar e!

Wa mokop yinomp kar wawia mér námpon?

Wa mokop Tokwae Karao

náráp kárákáre yénképnámp tére

oukoumwan má térenámp niámp nke námpon?”^r

³⁹Am fárákap Jisasén mér mwanap pourou mono. Am tak mwarap fi táman Aisaia ankwap kar kumwi námpon:

⁴⁰“Kwaro am fárákapamp yi nke mwanap pourou moi papria ninikan kor épérépi pap.

Takria am fárákap ankank nkeria, kar fi méria, ononampok arákarrá korop napo,

ono am fárákapan fwapokwapi papantáno.”^s

⁴¹Aisaia am takrá sénámp te, apae riteanápe, Jisasomp kárákáre tokwaeran nkea pwatea am Jisas táman sérimpon.^t

⁴²Karenono, kápae kare Juda taokeyakáp konap aropao kor man mérapo maok, Farisi fákáreráo námwan, lotu nap mek korop kwaponoria taokorantá apáp nap kwamp, maomp mérap érik sér moiapon.”^u ⁴³Am fárákap te Kwaro námwan warákár naenámpria te mono, arop fárákapao námwan warákáranápon kar i konapon.

Jisaso farákápnámp kar támao aropamp ninik yurukup naenámp kar

⁴⁴Jisaso tékén sérrá, “Arop onan mér námp te onan saráp mér mono, onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ék nampan kor mént mér námpon. ⁴⁵Arop onan nke námp te, onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ék namp man kor nke námpon.”^v ⁴⁶Ono má apár mek ék namp te ará: Arop fárákap onan mér nap te kirikip mek yakáp mono.”^w

⁴⁷Aeno arop ankárankao onomp kar wawiaka onomp karwaok yarak mo námp te, man te ono arop yurukuprá kot i konámp aropnámp taknámp mono. Ono ék namp te má apár mek yakrá koumteouráp aropan

^p 12:35 Jo 8:12 ^q 12:36 Ef 5:8 ^r 12:38 Ais 53:1 ^s 12:40 Ais 6:10; Ap 28:26-27

^t 12:41 Ais 6:1 ^u 12:42 Jo 9:22 ^v 12:45 Jo 14:9 ^w 12:46 Jo 1:9; 8:12

yurukuprá kot naeriaka ék mono. Ono ék namp te am arop fákáreran warko érékép naeria ék nampon.^x 48 Aeno arop onan younkwek sirarrá onomp kar sámp mo námp te, man yurukuprá kot naenámp arop te yak námpon. Ono farákápnamp kar támao nánkár pwarnámp yae fek mao am farákapan yurukuprá kot naenámpon.^y 49 Ono te onokump ninik fek má kar farákáp mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ékamp, mao námoku kápae kare kar onan farákápaerianámp sáприя, am farákáp nanamp ninikan kor sáp námpon. 50 Ono te wae mér nampon, onomp Naropwaromp kar te yiki yaká yakáp mwanap nénk konámpon. Aenámpara, kápae kare kar ono farákáp namp te onomp Naropwaro ‘Arakae’rá sénámpaok i konampon.”^z

**Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop
fákáreramp pu yárárimp kar**

13 ¹ Pasova Yae kumur korop naerianánko, am ke fek táman Jisas wae mér, má apár pwarará Naropwaronámpok pok naenámp ke korop. Aenánko maok, náráp koumteouráp arop fákáreran má apár mek yakáp napan yonkwae touwemp te ankár yonkwae touwe tokwaerá akwapea, sumpwimp ke fekimpon.^a

² Kumuran Jisas ntia mao éréképá yáarak i konámp arop farákap féperrá tankáp. Aenapan maok, Saimon Iskariotomp táráp Judasén te wae Satano Jisasén arop outiri naenámp ninik wokwaek sánk tenámpono. ³ Jisas te wae mér, Naropwaro ankank ponankor maomp yaek sánkámp, tá námwan sámp-kérépánko ékiakámpan warko arákarrá Kwaronámpok pok naenámpan kor wae mér.^b ⁴ Ae námp kwamp maok, Jisaso am fir taki tank nánko, fárámpea waempyam éri wor paprá tawel sámprá kámpea pwarará maok, ⁵ ént dis mek kwarákár. Takia maok, wae am feknámp námoku éréképá yáarak i konámp arop farákapamp pu yáraría^c pwarará maok, táte am kámpnámp tawel fek am farákapan féki torokor.

⁶ Takria Saimon Pitamp wonae fik koropánko maok, Pita man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te onomp pu yárár nae rape?” ⁷ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono térenamp ankank te oukoumwan te amo mér mono, tá nánkár wakmwaek maok, amo mér nanapon.”

⁸ Aeránko maok, Pita man sérrá, “Amo onomp pu te yárár mo karonono!” Aerá séránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan éntup moia nanko te, amo warko onont yak nanap pourou mono.”

⁹ Aeránko maok, Saimon Pita man sérrá, “Tokwae Kar e, ae te takanángo te, onomp pu mwar yárári kwapon. Ankár yae kor, me kor méntér yárárae!”

^x 12:47 Jo 3:17 ^y 12:48 Hi 4:12 ^z 12:50 Jo 8:28 ^a 13:1 Jo 15:13 ^b 13:2-3 Jo 13:27; 16:28 ^c 13:5 Pu yárár i konámp tére te tére aropao saráp i konámpono.

¹⁰ Mak ránko maok, Jisaso man wounáprá sérrá, “Arop wae éntupianámp te warko koupour kar éntup mo i konámpon. Puan saráp yárár napo kor, waeman ponankor yiki kukurámpon. Yumo te waeman yiki kor yakáp napan maok, ono yumwan ‘Ponankor’rá sér mono.”

¹¹ (Jisas te am arop námwan yopor aropamp yaek pap naenámp te wae mér. Ae námp kwamp maok, mao sérrá, “Yumo ponankor yiki kukur mono.”)

¹² Jisaso am fárákapamp pu yárária pwatea warko náráp waempyam sámpea yirimpotea warko tank. Aeria maok, am fárákapam turunkrá, “Ono yumwan má térenámp fi te yumo wae mér nap nie? ¹³ Yumo onan ‘Tisa’, tá ‘Tokwae Kar’rá sénap te, tá kare yae-párák kare sénapon. ¹⁴ Ono Tokwae Kar, tá Tisa wuriman, tére arop arákarea yiráp pu yárár nampara, yumo kor yiráp ankwapnáp ankwap fárákapamp puan kor takrá yárár kipo.^d ¹⁵ Ono máma ninik yumwan yénkép namp te, yumo kor ono yumwan yénkép nampnámp maknámp tére kip.^e ¹⁶ Ono yumwan kare kar sénámpon: Tére konámp arop te maomp arop tokwae kámákár akwap mono. Tá sámp-kérép nánko korop námp te, am sámp-kérépnámp aropan kámákarrá nareki yak mono. ¹⁷ Oukoumwan te yumo ono amnamp ninik fi kor wae mér napara, yumo ampaokria te, yumo fwap warákár mwanapon.^f

¹⁸ Ono te yumwan ponankor sér mono. Ono onomponoria nánkárápnamp arop fárákapam yumwan te wae mér nampan maok, Kwaromp Buk fek kar arakrá yak námp waeman kare korop naenámp mér nampon. Am kar te arakrá sér, ‘Arop onont pan fánámpao onan younkwe sinaeria námpon.’ ¹⁹ Am ankank te oukoumwan korop mo nánko, ono yumwan manénkir sér rae: Nánkár wakmwaek am ankank koroepanánko, yumo fwap Ono Taki Yak namp mér mwanapono.^g ²⁰ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Ono tére arop sámp-kérép nanko, man warámpea yaewour námp te, tá onan táman warámpea yaewour námpon. Tá arop onan warámp námp te, mao onan sámp-kérépánko ékamp Kwarén kor warámp námpon.”

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kar

Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23

²¹ Jisas takrá séria pwarará, yonkwae touwea waeria maok, érik farákarrá arakrá sér, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo ou mekamp ankwap ankárank onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.” ²² Makrá séránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap námoku kor am kar épérép nap kwamp maok, nonopok énoukouprá, máte wan sérianria mér mono. ²³ Mént paokop i konap arop ankárankamp Jisaso man warákár kar i konámp arop te

^d 13:14 Lu 22:27 ^e 13:15 Fl 2:5; 1 Pi 2:21 ^f 13:17 Je 1:25 ^g 13:19 Jo 14:29

Jisasomp éntér mwaek wonae fik kar tank.^h 24 Aenánko maok, Saimon Pita, man wan sérianrá turunkaeria me fi wink. 25 Aeránko maok, mao wonae fik kar éntér kor fek youmprá woukoupria maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo te wan sér rap?” 26 Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Nánkár nomo énéni fánámp arop ankárankampan ono pan sámpea sup mek anámpea sánk nampao maok, am arop táman sénampon.” Mak ritea maok, pan sámpea sup mek anámpea Saimon Iskariotomp táráp Judasén sánk.

27 Judaso am pan sámpea pwar nánko maok, Satano maomp ninik mek yoump. Aenko maok, Jisaso man arakrá sér, “Ankank amo tak naenap te koupour takae.” 28 Aeránko maok, arop ponankor énéni tankáp nap Jisaso Judasén sénámp kar fi te ankwap ankárankampao mér mono. 29 Ankwap fárakapao ninikrá, Judas te mani kériramp yam poukwap konámpara, Jisas man te ‘Am mani fek lotu mwanap yae fekamp ankank akwapá tia’e rá sérámpwe ninik. Tá ankwap fárakapao ‘Ankank monap aropan nénkae’rá sérámpwe nikiapon.ⁱ 30 Aeapo maok, Judas am pan fákáre sámpea pwarará koupour kar apárok oukur akwapánko maok, wae kirikipeyak.

**Jisaso mao éréképá yarak i konámp arop
fákáreran lo wourékam nénkámp kar**

31 Judas wae apárok akwap tenánko maok, Jisaso sérrá, “Oukoumwan te Aropamp Táráp wae e tokwae sámp námpon. Tá Kwaro Aropamp Tárápaonámp fek e tokwae sámp námpon. 32 Kwaro mao tére námp fek e tokwae sámpria te Aropamp Tárápan kor Kwaro námoku e tokwae sánk nánko, am ankank te koupour kar naenámpon.^j 33 Onomp tárápu kwae! Kánanke kwarok ke fek saráp ono yumont yak nanampon. Aeno nánkár te yumo onan oupourouunk mwanapon. Ono manénkir Juda taokeyakáp konap fákáreran makrá sériampan oukoumwan yumwan kor take pourouráp kar táman sér rae: Yumo te ono akwap nanamp némpouk te tukup mo kareno.^k 34 Ono te yumwan oukoumwan lo wourékam nénk nampon. Am te arak: Yumo ankákárank nonopok nounouroupria warákár kipo. Ono yumwan nouroupia warákár kari namp te, yumo kor taknámp ankár nonopok nounouroupria warákár kar tak kipo.^l 35 Yumo yiráp ankwapyaenáp fárakapént nonopok nounourouprá warákár kare napo maok, arop ponankoran yumo onomp firáp yakáp nap yénkép napo, mér mwanapon.”^m

**Jisaso ‘Pita te “Námwan mér mono”rá sénaeen’rá sénámp kar
Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34**

36 Saimon Pita man sérrá, “Tokwae Kar, amo te maok akwap nanapon?” Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono akwap

^h 13:23 Jo 21:7,20 ⁱ 13:29 Sng 41:9; Jo 12:6 ^j 13:32 Jo 17:5 ^k 13:33 Jo 7:33-34

^l 13:34 Jo 15:12; Ef 5:2 ^m 13:35 Jo 17:23; 1 Jo 3:14

naerianamp némpouk te amo oukoumwan onan éntér papá akwap nanap pourou mono. Aeno nánkár wakmwaek maok amo onan éntér papá korop nanapon.”

³⁷Aeránko maok, Pita man turunkrá, “Tokwae Kar, apaeritea ono oukoumwan waráp wakmwaek akwap mo nanampon? Ono fwap amwan yaewourrá onomp pourou sámp nanamp tene!”

³⁸Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ninik te, amo fwap onan yaewourrá waráp pourou sámp nanap nie? Ono amwan waeman kare kar sér rae: Kakaruk oukoumwan aráp mo nánko, amo onan te ‘Mér mo namp’rá yinink por sénae rapono.”

Jisas te ‘Arop Naropwaronámpok pok mwanap mwae kup’rá sénámp kar

14 ¹Jisas warko am fárákapan sérrá, “Yumo te kokorokoriaka yonkwae touwe tokwae kwapon. Yumo Kwarén méria ankár onan kor mént mér kip.” ²Onomp Naropwaromp nap aok-aokore te kápae kare ara, ono pokea yiráp por nap aokore nánaprá párapkop nanampon. Aeno am nap aokore yak mo nánko te, ono yumwan takrá sér mono. ³Ono pokeaka yiráp por népe nánapia pwar namp kwamp te, warko ékia yumwan éréképá pokeaka ono yak namp fek énéni yakáp mwanámpon.^o ⁴Yumo te ono pok naenamp némpouk poknámp mwae te yumo wae mér napon.” ⁵Aeránko maok, Tomaso man sérrá, “Tokwae Kar e, amo te maok akwap nae rape? Yino am te mér mo námpon. Tá mwaeran kor mokopia mér mwanámpon?”

⁶Jisaso man sérrá, “Onoku támao mwae kupono. Tá ono kare kar sér i konap fi korono. Ono te yiki yak fi korono. Arop Kwaronámpok korop naenámp te ankwap mwae te yak mono, ono mwarono.^p ⁷Yumo onan wae méri yakáp nap kwamp te, oukoumwan yumo fwap onomp Naropwarén kor mér mwanapon. Yumo man te wae nke napara, oukoumwanian man mérrá tukup napon.” ⁸Filipo Jisasén arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo yinan Naropwar yénképea napo maok, am támao wae yinomp ninik fwap farákár naenámpon.”

⁹Nopok Jisaso man sérrá, “Filip, ono yumont waeman kápae kare ke fek yak nampan maok, amo te onan oukoumwan mér mo nap nie? Arop onan nke námp te, onomp Naropwarén kuri wae nke námpon. Amo mokopiaka ‘Waráp Naropwar yinan yénképae’rá sér rape?^q ¹⁰Ae te amo onomp Naropwarént koumpeyak nanko, onomp Naropwaro onan koumpeyak námp te amo mér mo rape? Ono yumwan sénámp kar te onokump ninik fek sér mono, onomp Naropwaro onont yakria maok, náráp tére am tére konámpon.^r ¹¹Yumo te má kar man ankár mér kipo:

ⁿ 14:1 Jo 14:27 ^o 14:3 Jo 17:24 ^p 14:6 Jo 11:25; Ef 2:18 ^q 14:9 Kl 1:15

^r 14:10 Jo 12:49

Ono onomp Naropwarén koumpeyak nanko, tá onomp Naropwaro kor onan koumpeyak námpon. Táte yumo takrá mér mwanap pourou mo nánko te, yumo ankár ono kápae kare tére namp táman ninikria maok, yumo onan mér kip.^s

¹² Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér namp te, mao kor ono nkwaawe make tére konamp te, fwap takrá tére naenámpon. Mao te tére tokwaeria onomp tére kámákár akwap naenámpon. Am te apae ritea námpanápe ono te onomp Naropwaronámpok pokea yak nanampon. ¹³ Kápae kare ankank yumo onan mér nap fek turunk nap te, ono fwap yumwan nénk nanampon. Aenanko maok, Tárápao tak namp fek Naropwaro e tokwae sámp naenámpon.^t ¹⁴ Ponankor apae ankank yumo onomp e fek turunk nap te, ono fwap ampaok nanampon.”

Jisaso ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sénámp kar

¹⁵ Jisas warko arakrá sér, “Yumo onan nouroup kareria te, yumo ankár ono sénámp kar ponankor ampaok mwanapon.” ¹⁶ Aenapo, ono onomp Naropwarén turunk nanko, yumont Fearámpá Yakria Kárákáre Sánk naenám Ankwap sámp-kérép naenámpon. Aenánko maok, mao te ankár yumont yaká yak naenámpon.^v ¹⁷ Am Fearámpá Yak naenám te kare kar sér i konámp Spiritono. Apárokamp koumteouráp arop te man sámp mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe man nke mo, man mér mono. Aeno yumo maok man mér napara, yumont yakria, yiráp ninik mek yaká yak naenámpon.^w

¹⁸ Ono te yumwan kwaporok taki yakápenkria párapok tenanko, yumo kweri tárápu niampia yakáp mono. ¹⁹ Ono te fwap warko yumonapok korop nanampon. Kánanke kwarok ke fek, apárokamp koumteouráp arop te onan warko nke mono. Aeno yumo maok onan nke mwanapon. Ono yiki yak napara, yumo kor taknám yiki yakáp mwanapon. ²⁰ Am yae fek táman maok, ono onomp Naropwarént koumpeyak nanko, yumo kor onont koumpeyakáp napo, ono yumont koumpeyak namp mér mwanapon.^x ²¹ Arop onomp kar sámpea ampaok kar namp te, am arop onan nouroup kare namp yénkép námpon. Tá arop onan nouroup kare namp te, onomp Naropwaro nouroup kare nánko, tá ono kor man nouroup kareria onoku kare man érik yénkép nanampon.”^y

²² Jisaso makrá séránko maok, Judas Iskariot te mono, Judas ankwapao, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, apaeritea amo yinan saráp amoku kare yénképria mámá apárokamp koumteouráp aropan yénkép mo nanapon?” ²³ Aeránko maok, Jisaso nopok man arakrá sér, “Arop onan nourouprá warákár kare namp te, mao te ono sénámp karwaok

^s 14:11 Jo 10:38 ^t 14:13 Mt 7:7; Jo 16:23-24; 15:7 ^u 14:15 1 Jo 5:3 ^v 14:16 Jo 14:26; 15:26 ^w 14:17 Jo 16:13 ^x 14:20 Jo 17:21 ^y 14:21 Jo 15:10

kar yáarak naenámpono. Aenáanko onomp Naropwaro kor am aropan nouroupria warákárria maok, yino énénekér koropeaka mént yaká yak nenempon.^z ²⁴ Arop onan nouroup kar mo námp te, mao te fwapia onomp karwaok mo i konámpon. Mámá yumwan yénkrá farákápnamp kar máte onokump kar mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ékamp maomp karono.

²⁵ Ono oukoumwan yumont yaknamp ke fek, ono yumwan am kar farákáp nampon. ²⁶ Aeno ‘Yumont Fearámpá Yakria yumwan Kárákáre Sánk naenámp’rá sénamp te Yiki Kor Spiritono. Onomp e fek onomp Naropwaro man sámp-kérép nánko, ék naenámpon. Mao te yumwan kápae kare ankank yénk naenámpon. Tá mao yumwan ninik sánk nánko, ono yumwan wokwaek farákápnamp kar ponankor warko nik mwanapon.^a

²⁷ Ono yumwan pwar naeramp kwamp, yonkwae porokwe nénk tenanko, am yiráp ninik mek yak naenámpon. Tá ono yumwan yonkwae porokwe nénk naeramp te, apárokamp aropao nénk konap niamp mono. Aenampara, yumo te kokorokoriaka apáp tirinkia yonkwae sékéria wae kwapon.^b ²⁸ Yumo te ono yumwan farákápnamp kar mámá wae wa napon: Ono yumwan pwarará akwap nae rae. Tá ono warko yumonapok arákarrá korop nanampon. Yumo onan warákár nap kwamp te, ono onomp Naropwaronámpok akwap nampan kor warákár mwanapon. Am te apaeritea námpanápe, onomp Naropwar te narek kar onan kámákár yak námpon.^c ²⁹ Mámá kar yumwan farákáp namp te, am ankank oukoumwan korop mo nánko, ono manénkir farákáp nampon. Aenampara, nánkár am ankank korop nánko, nkea maok, yumo mér mwanapono.

³⁰ Ono te yumwan kápae kare kar sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, apárokamp arop poukeyak konámp arop wae koropáne. Mao te onan kwe-pwar naenámp kárákáre te yak mono.^d ³¹ Aeno ono ninik namp te apárokamp arop fárákap te fwapia mér kipo: Ono onomp Naropwarén te warákár tokwaeria maok, kápae kare ankank tére namp te mao onan séri nampaok nampono.

Yumo fápárámpenke! Wae tukup mwaro.”

Jisas te ‘Yao wain aopwe niampono’rá sénámp kar

15 ¹ Jisaso wounáp kar arakrá sér, “Ono te yao wain aopwe karenono. Onomp Naropwar te yao wain yopwar naropwarono.

² Onomp yowe kor ponankor tank mo nánko te, onomp Naropwaro karrá tokopea épér i konámpon. Tá yowe kor ponankor ki tank konámpan

^z 14:23 Yé 3:20 ^a 14:26 Jo 15:26; 16:7 ^b 14:27 Jo 16:33; Fl 4:7 ^c 14:28 Lu 24:31-32

^d 14:30 Jo 12:31

maok, onomp Naropwaro ki kápae kare tank naenámpria yowe fae tákáre fek fékerrá, yowe kor fwapokwap i konámpono. ³Ono sénamp karao yumwan wae fwapokwapianánko yiki kukur yakáp napon. ⁴Yumo te ankár onont koupleyakáp napo, ono yumont koupleyak nanampon. Yao wain yowe fek pukupá yak mo námp te ki tank naenámp pourou mo i konámpon. Tá taknámp yumo kor onont koupleyakáp moia te, yumo kor yao niamp ki tank mono.

⁵Onoku támao ono wain aopwe kor nanko, yumo te wain yowe kor niamp. Arop ankwap onont koupleyak nánko, ono kor mént koupleyak nanko te, mao te kápae kare ki tank naenámpon. Aeno yumo onan pwararea te, yumoku mwar tére mwanap te pwi mono.^e ⁶Arop ankwap onont koupleyak mo nánko, man far-pwar mwanap te, yao yowerao yákáre nánko, koupoukarea yaomwi mek épéria yank i konap niamp taknámp mwanapon.

⁷Aeno yumo onont koupleyakáp napo te, onomp kar yiráp ninik mek yak nánko, yumo fwap apae ankank turunk napo, am ankank fwap korop naenámpon.^f ⁸Aeno yumo kápae kare yao ki niamp éni nap te, arop nke nap fek yumo te onomp fákáre yakáp nap yénpék nánko, am fek táman onomp Naropwaromp e sakap napo, e tokwae sámp naenámpon.^g ⁹Onomp Naropwaro onan nouroup tokwae konámp te, ono kor takeniamp ninik fek yumwan nouroup tokwae nampono. Yumo kor ankár am ono nouroup i konamp ninik mek saráp yakáp kipo. ¹⁰Táte yumo onomp lo karwaok kar paokop nap te, yumo waeman ono yumwan nouroup i konamp ninik mek am mek yakáp nap te, ono kor onomp Naropwaromp karwaok karria ono maomp nouroup i konámp ninik mek yak konamp niamp napon.^h ¹¹Onomp ninik te, onomp warákár konamp yumont yakria, am warákár yiráp ninik mek top-pwarámpeyak naenámpria, ono yumwan mámá kar sénampon.ⁱ ¹²Onomp lo te araki yak námp: Ono yumwan nouroup kare nampnámp taknámp yumo ankákárank ankár nonopok nounouroup kipo.^j ¹³Táte arop náráp nouroup fárákapan nouroup kareriaka man yaewourrá náráp pourou sámp námp te, am ninikao kountouráp aropao ankwapan nouroup i konap ninikan kámákár akwap námp.^k ¹⁴Táte ono yumwan sénampnámp maknámp nap te, yumo onomp nouroup yakáp napon. ¹⁵Tére konap arop te, tére taokeyak konámp aropamp ninik te mér mono. Ae konapara, ono yumwan warko ‘Tére konap arop’rá sér mono. Onomp naropwaromp kar ponankor wawi namp, am te ono wae yumwan séri namp támao yumwan onomp nourouprá yénpék námp.

¹⁶Yumo te onan náráponoria nánkáráp mono. Ono maok yumwan onomponoria nánkárápea nanko maok, onomp firáp yakáp napon.

^e 15:5 Jo 15:16 ^f 15:7 Jo 14:13 ^g 15:8 Mt 5:16 ^h 15:10 1 Jo 2:5 ⁱ 15:11 Jo 17:13
^j 15:12 Jo 13:34 ^k 15:13 1 Jo 3:16

Aenampara, ono yumwan tére nénk tenanko, tukupea ki énkiriaka, yiráp ki énkínámp am yae-párák yaká yak nae-námpono. Aeria maok, yumo onomp Naropwarén apae ankank sámp mwaria ono warákárnamp niniként turunk nap te, mao yumwan fwap sánk naenámpon.^l ¹⁷Ono yumwan lo arakrá sánk nampon. Yumoku kok ankákárank ankár nonopok nounouroup kar kipo.”

Jisas ‘Yumwan apárokamp aropao yopor mwanap’rá sénámp kar

¹⁸ Jisas warko sérrá, “Aeno apárokamp arop fárákap yumwan ampwae-sámp nap te, yumo te wae mérono, manénkir onan tak napara napon.^m

¹⁹ Aeno yumo apárokamp aropamp yakáp nap niamp wuri popwar yakáp napo te, am apárokamp arop fákáre te, tá wae yinoku finoria warákár mwanapon. Aeno yumo te mámá apár mekamp arop mono. Ono yumwan wae onomponoria nánkáráp namp te, yumo mámá apár mekamp niniként tapokwap mo mwanapria ninampon. Aenampara, apárokamp koumteouráp arop yumwan ampwae-sámp napon.ⁿ ²⁰ Ono yumwan farákápnamp kar má yumo fwapiaka niki-samp kip: Tére konap arop te náráp arop tokwaeran kámákár akwap mono. Arop fárákap onan nkwaekwe make touwe sámp nap te, yumwan kor tak mwarea napon. Táte arop fárákap onomp karwaokia nap te, yumwan kor yiráp karwaok mwanapon.^o ²¹ Aeno am fárákap te onomp Naropwar onan sámp-kérépánko ékamp man mér moitea napara, am fárákap ponankor kwataenám ninikan tak napon. Am te apaeritea napanápe, am fárákap te yumo onomp firáp yakáp nap wae méria napon.^p

²² Táte ono ékia kar farákáp mo nankoria te, am fárákap náráp kwatae ninik yak námprá mér mono. Aeno oukoumwan te am fárákapamp kwatae ninik mek wouroump mwanap mwae te yak mono. ²³ Aeno arop onan ampwae-sámp námmp te, onomp Naropwarén kor ampwae-sámp námpon.^q ²⁴ Táte ono am fárákap ou mek yakria tére namp, arop ankwapao wokwaek takrá tére moimpanánko te, am fárákap yino te kwatae ninik námprá mér mono. Aeno am fárákap onomp tére wae nke napara, onan ampwae-sámpria, onomp Naropwarén mént ampwae-sámp napon. ²⁵ Am fárákapao am taknap ninik te am fárákapamp lo kumwi napao sénámp niamp napon. Am támao arakrá sér, ‘Arop fárákap onan kwaporok fwapnae mek ampwae-sámp napon.’^r

²⁶ Aeno yumwan yaewourria kárákáre sánk naenám Spirit te onomp Naropwarént yak námpan, nánkár ono yumonapok sámp-kérép nanampon. Am Spirit te kare kar sér i konámpao Naropwarént yakeanámpan ék naenámpon. Mao ékia te, ono i konamp ninik érik

^l 15:16 Jo 15:5; 16:23 ^m 15:18 1 Jo 3:13 ⁿ 15:19 Jo 17:14 ^o 15:20 Jo 13:16

^p 15:21 Jo 16:2-3 ^q 15:23 Lu 10:16 ^r 15:25 Sng 69:4

farákarrá yénkép naenámpon.^s ²⁷ Aenáńko, yumo kor wokwaek onont yakriaka, ono tére fi yokor námp feknámpia onont yakáprá koropea oukoumwan napara, yumo kor ono te wanonorá farákáp mwanapon.”^t

16 ¹ Jisas wae am fek ankwap kar arakrá sér, “Yumo onan mér nap pwar te monoria namp kwamp, ono yumwan mámá kar sénampon. ² Arop farákapao, yinont lotui kwaponoria táraokwamprá yérépe mwarea napon. Nánkár wakmwaek, ankwap ke fek te arop farákapao yumwan tirá wouria am farákapamp ninik te yino Kwaromp tére kwapwe námpan mpwe mwarea napon.” ³ Am farákap te onomp Naropwarén mér mo, tá onan kor mér mo napara, am ninik tak mwarea napon.” ⁴ Aeno oukoumwan te ono yumwan sérinamp am ankank te korop naerámpon. Am te nánkár wakmwaek arop farákapao yumwan tak napo maok, ono yumwan sérarinamp kar mámá warko ninik mwanapon.”

Jisaso Yiki Kor Spiritamp téreran sénámp kar

Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Wokwaek kar onoku yumont yak nampara maok, ono yumwan má ankank korop naenámp kar sér moiampón. ⁵ Aeno oukoumwan te mao onan sámp-kérépáńko ékamp Naropwarónámpok pok nae nae. Yumo te ankwap ankárankamp onan ‘Amo te maok akwap nae nap’rá turunk moi napon. ⁶ Ono oukoumwan yumwan mámá kar sénanko te, yumo yonkwae touwe tokwae napon. ⁷ Aenapan maok, ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yae-párák ono yumwan pwarará pok namp te, yumwan yaewour námpón. Aeno ono pok mo nanko te, yumwan kárákáre sáńk naenámp Spirit te yumonapok ék naenámp pourou mono. Aeno táte ono pokea maok, ono sámp-kérép nanko yumonapok ék naenámpón.” ⁸ Mao ékiaa yénkép náńko te apárokamp arop farákap kwatae ninik fi kor mérrá, tá yae-párák kare ninik fi kor mér, tá Kwaro arop kot naenámp fi kor mér mwanapon. ⁹ Kwatae ninik fi kor yénkép námp te, arop farákap onan mér mo nap aranón. ¹⁰ Yae-párák kare ninikrá sénámp fi te ará: Ono onomp Naropwarónámpok pok nanko, yumo te warko onan nke mono. ¹¹ Kwaro arop kot naenámp fi yénkép námp te, mámá apár mek taokeyaknámp aropan te Kwaro waeman kot námpón.”^x

¹² Ono te kápae kare kar oukoumwan yumwan farákáp nanamp yak námpan maok, oukoumwan yumo sámp mwanap pourou moiane. ¹³ Nánkár kare kar sér i konámp Spiritao ékia maok, yiráp ninik ékéker náńko, yumo kare kar kar mér mwanapon. Am tak námp te, mao námokuráp ninik feknámp sér mono. Mao Naropwaromp kar wawianámpan, am táman yumwan farákáp naenámpón. Mao te yumwan

^s 15:26 Jo 14:26 ^t 15:27 Ap 5:30-32 ^u 16:2 Mt 24:9; Lu 6:22 ^v 16:3 Jo 15:21

^w 16:7 Jo 14:16 ^x 16:11 Jo 12:31

wakmwaek korop naenámp ankank farákáp naenámpon.^y ¹⁴ Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp nánko, am taknámp ninik támao arop wanap fek onomp e tokwae ntia onomp kárákáre yénkép naenámpon. ¹⁵ Onomp Naropwaromp kápae kare ankank te onompono. Aenámpara, ono sérrá, ‘Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp naenámpon.’ ”

Yonkwae touwenap pwarará warákár mwanap kar

¹⁶ Jisas warko ankwap kar sérrá, “Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan warko nke mono, tá warko wakmwaek kánanke kwarok ke fek yumo onan nke mwanapon.” ¹⁷ Aeránko maok, mao éréképá yárák i konámp arop ankwap fákáreráo námoku kok sérarrá, “Mámá kar te apae kar firan nomwan sériane? Mao sérrá, ‘Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono. Warko wakmwaek kánanke kwarok ke fek onan nke mwanapon’rá sénámpon. Tá ankwap sérrá, ‘Ono onomp Naropwaronámpok pok nanamp’rá sénámp te apae kar finono?’” ¹⁸ Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Am ‘Kánanke kwarok ke’rá sénámp te apae ankankono? Nomo am kar fi mér mo námp tane!”

¹⁹ Am fárákapao man turunk mwaria nap te, Jisas wae méria maok, am fárákapán sérrá, “Ae te ono fárákápnamp kar fi man yumo téréménk rape?” Aerá séria maok, “Ono te arakrá sénampon: Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono. Tá wakmwaek kánanke kwarok ke fek yumo warko onan nke mwanapon. ²⁰ Ono waeman yumwan kare kar sérrá: Yumo te yonkwae touwe tokwaeria, éménka wae mwanapon. Aenapan maok, apárokamp koumteouráp arop te warákár mwanapon. Yumo te yonkwae touwe napan maok, warko am pwarará warákár kar mwanapon. ²¹ Yupu táráp sámp naerianámp ke fek te, touwe tokwae sámpria yonkwae touwe konámpon. Aenámpao maok, mao wae táráp sámpea te, am touwe sámp námp te wae ník mo pwarará, táráp wae koropá yak námp táman warákár konámpon. ²² Ae konámpnám taknámp oukoumwan yumo yonkwae touwe sámp napon. Nánkár wakmwaek ono yumwan warko nke nanko te, yiráp ninik te warákár naenámpon. Yiráp am warákár te arop ankwapao sámp-sir mono.”^z

²³ Am ke fek te yumo onan ankwap ankank turunk mono. Ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo onomp Naropwarén onomp e fek ‘Ankank sápaé’ ria kar toropwap napo te, mao yumwan fwap nénk naenámpon.^a ²⁴ Yumo wokwaekia koroepa oukoumwan nap te, onomp e fek onan ankank sámp mwaria kar toropwap moiapon. Oukoumwan te yumo ankár onan kar toropwapria te, yumo fwap sámpea warákár napo, am warákár te yiráp ninik mek top-pwarámp kari yak naenámpon.”^b

^y 16:13 Jo 14:26; 1 Jo 2:27 ^z 16:22 Jo 20:20 ^a 16:23 Jo 15:7 ^b 16:24 Jo 15:11

Jisaso apárokamp kárákáreran kwe-pwarnámp kar

²⁵ Jisas warko sérrá, “Ono manénkir te yumwan te wounáp kar fek mámá kar sérariampon. Nánkár wakmwaek te ono yumwan warko wounáp kar fek sér mono. Yumwan te onomp Naropwaro i konámp ninik érik sénanampon. ²⁶ Nánkár am ke fek ono te onomp Naropwarén sénanko, yumwan yaewour naenámp te yak mono. Am te apae riteanápe, yumo ankank sámp mwaria te, fwap yumoku kor onomp Naropwarén onomp e fek turunk mwanapon. ²⁷ Onomp Naropwaro námoku yumwan warákár námp te, apae riteanápe yumo onan nouroupria warákárria, wae ono Kwarént yakea ékamp méri yakáp napo námpon.^c ²⁸ Wokwaek te, ono onomp Naropwarént yakea, ono man pwarará apárok mapek ékampon. Aeampan oukoumwan te ono mámá apár má pwarará, onomp Naropwaronámpok arákarrá pok nae rae.”

²⁹ Aeránko maok, mao éréképea yarak i konámp arop fákárerao sérrá, “Tá kare, oukoumwan te amo wounáp kar sér mono, wae érik sénapon. ³⁰ Oukoumwan te yino amwan wae mér námpon, amo te nánkár aropao amwan turunkia napo, nopok sénaeria yépék mono. Amo ankank ponankor méri yak napon. Aenapara, yino kor amo Kwarént yakea ék nap wae mérámpon.”

³¹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Oukoumwan te yumo wae mér nap nie? ³² Yumo wawenk! Oukoumwan te ankank korop naenámp ke wonae fik kar námpon. Ye! Oukoumwan te wae korop námpara, yumwan ti yérépe napo, yumo ponankor ankákárankrá yiráp némpoukmwaek turukumpria onan pwate napo, onoku nápar yak nae rampon. Aenanampan maok, onoku nápar yak mono. Onomp Naropwaro onont yak námpon.^d ³³ Ono yumwan má kar farákáp namp te, yumo onont koumpá yakápria yonkwae porokwe fek yakáp mwanapria nampon. Má apárok te yumwan nkwakwe make touwe korop naenámp yak námpam maok, yiráp ninik te fwapia kárákáre fek yakáp kip. Wawenk! Ono te mámá apár mekamp kárákáre te waeman kwe-pwar tenampon!”^e

Jisaso náráp arop fákáreran Kwarén kar toropwapimp kar

17 ¹ Jisaso mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan kar farákápea pwarará maok, narek yámar mek tokoreyakrá arakrá sér, “Ayao, oukoumwan te wae yae faeane. Amo waráp Tárápan e tokwae érik yénkép napo, waráp Tárápao kuri amwan e érik yénkép naenámp. ² Am te apae riteanápe, amo man tak naenámp kárákáre sánk napon. Amo man koumteouráp arop ponankor taokeyakria amo man nénknap

^c 16:27 Jo 14:21,23 ^d 16:32 Mt 26:31,56; Jo 8:29 ^e 16:33 Jo 14:27; 1 Jo 5:4

arop fárákapan yiki yak nénkeanánko, yiki yaká yakáp mwanapria nánapi naponon.^f ³Tá am yiki yaká yakáp mwanap kwapwe te aráno: Am yiki yak sámnpap arop fárákap te amo ankárankampao saráp Kwar kare yak nap mér napon. Aeria maok, amo Jisas Kraiss sámnp-kérép napo, ék námnp mér naponon.^g

⁴Ono te amo onan, takrá téreaeria sánpap tére te wae térea pwar nampon. Am tak namp támao apárokamp aropan waráp e tokwae ntia kárákare yénkép námpon.^h ⁵Ayao, wokwaek kar má apár oukoumwan yak mo fek, ono amont yakamp fek te e tokwae sámnp-fákeyakampono. Onomp ninik te, oukoumwan kor waráp wonae fik yak namp fek, onan am e tokwae sápaeria nae.ⁱ

⁶Amo māmá apár mekamp arop onan sánpap te, am fárákapan amo wanonorá te wae érik yénképá pwara nampon. Am arop fárákap warápan onan sánpap te, waráp kar wae wawiaka fwap mántwaok yae-párák paokop napon. ⁷Oukoumwan te am fárákap kápae kare ankank amo onan ti-sánpap te amonapoknámnp korop námprá wae mér napon. ⁸Kápae kare kar amo onan sánpap te, ono wae am fárákapan fárákáp nanko, sámpea karenoria mér napon. Wokwaek ono amont yakea nanko amo onan sámnp-kérépapo ono ékampan kor, wae mér napon.^j

⁹Ono am fárákapan yaewouriaka kar toropwap nampon. Ono te ponankor apárokamp arop fárákapan yaewourrá kar toropwap mono. Ono te amo onan sánpap arop fákáreran yaewourrá kar toropwap nampon. Am te apaeria námpanápe am fákáre te warápan.^k ¹⁰Onomp arop fárákap ponankor te waráp fárákapono. Tá waráp arop fárákap ponankor te onomp fárákapono. Tá arop fárákap am onomp fákáre táman nkeria onomp e sakap napon.

¹¹Ono te warko má apár mek yak nanamp pourou mono. Oukoumwan te ono wae amonapok aok nanampono. Aeno māmá fárákap te apárok yakáp mwanapon. Onomp yiki kare Ayao! Am fárákapan amokuráp kárákare fek taokeyakampo. Aenapo maok, nomo ankárankamp yak nempnámnp, am fárákapao kor ankárankamp kare yakáp mwanapon.^l ¹²Ono am fárákapént yakria, man taokeyakamp te amo onan sánpap waráp kárákare feki nampon. Ono fwapia am fárákapan yae-párák taokeyak nanko maok, am fárákap te ankwap ankárank moyak moimpon. Moyak naenámp arop ankárank mao saráp moyak tenámpon. Am tak namp te, waráp Buk fek yaknámnp kar te kare korop námpon.^m ¹³Oukoumwan te ono amonapok aok naeria namp kwamp, oukoumwan ono apárok yak namp fek má kar séria nanko, onomp warákár am fárákapamp ninik mek top-pwarámpá yak naenámpon.ⁿ

^f 17:2 Jo 6:39-40 ^g 17:3 1 Jo 5:20 ^h 17:4 Jo 4:34 ⁱ 17:5 Jo 17:24 ^j 17:8 Jo 16:30

^k 17:9 Jo 6:37 ^l 17:11 Jo 17:21 ^m 17:12 Ap 1:18 ⁿ 17:13 Jo 15:11

¹⁴ Waráp kar onan sáp nap te, ono wae am fárákapan farákáp nampon. Ono má apár mekamp mo nampnám, am fárákapao kor má apár mekamp mo napara, má apár mekamp arop fárákapao am fárákapan ampwae sámp napon.^o ¹⁵ Ono amwan kar toropwap namp te 'Mámá apár pwarará éréképae'rá sér mono. Ono amwan kar toropwap namp te, amo am fárákapan taokeyak napo, arop kwatae am fárákapan sámpá yampourou mo naenámpan nampon.^p ¹⁶ Am fárákap te onoku mámá apár mekamp mo nampnám taknám, mao kuri má apár mekamp mono. ¹⁷ Waráp kar te ponankor kare karara, onomp ninik te amo am fárákapan yaewour napo, am kare kar kar am fárákapamp ninik mek tére nánko, waráp fákáre yiki kukur kare yakáp mwanapono. ¹⁸ Amo wokwaek onan sámp-kérépapo, ono ékia, apárokamp kounteouráp arop ou mek yakampon. Táte taknám ono kor amo onan sápnep arop fárákap tirá kérép nanko, tukupea apárokamp kounteouráp arop ou mek yakáp mwanapon.^q ¹⁹ Tá am fárákapan yaewour naenámp te onomp pourou ponankor waráp tére nanampria amwan sánk nampara, kare kar am fárákap te waráp tére mwanapria, ankár waráp arop fárákap kare yakáp mwanapon.

²⁰ Aeno ono kar toropwap namp máte am fárákapan saráp yaewour mono, arop am fárákapamp kar wawia onan mér mwanapan kor mént kar toropwap nampono. ²¹ Onomp ninik te, am ponankor arop fárákap ankáramp ninik fek onomp Ayao amo onont yak napo, ono amont yak namp niampi yakáp mwanapono. Tá taknám am fárákap nomont ankáramp kare yakáp napo maok, apárokamp arop fárákap amo onan sámp-kérép napo ék namp mér mwanapono.^r ²² Amo onan kárákáre tokwae ntia wae kwapwe sáp nap te, ono kor am fárákapan nénk tenanko, nomo ankáramp ninik fek yak nempnám taknám am fárákapao kor tak mwanapon.^s ²³ Ono te am fárákapént yak nanko, tá amo onont yak napo, am ninik támao am fárákap ankáramp ninik fek yakápanáponria nampon. Aenapo maok, am apárokamp arop fárákap amo onan sámp-kérépapo, ékamp mér napo maok, táte amo am onomp fárákapan warákár nap te amo onan warákár nap niamp naenámp.

²⁴ Ayao, onomp ninik te amo onan sápap kounteouráp arop te am ono yak namp fek, mao kuri am fek onont yakáp mwanapria nampon. Tá am fárákap mámá apár oukouwman yak mo fek, amo onan warákár tokwaeria, wae kwapwe ntiaka kárákáre tokwae sápap am nkeanáponoria nampon.^t ²⁵ Yae-párak kare Ayao! Apárokamp arop fárákap te amwan mér mono. Aeno ono mwar amwan mér nampon. Tá mámá onomp fákáre te amo onan sámp-kérépapo ono ékamp te wae mér napon. ²⁶ Ono amo te

^o 17:14 Jo 15:19 ^p 17:15 2 Te 3:3 ^q 17:18 Jo 20:21 ^r 17:21 Ga 3:28 ^s 17:22 Ap 4:32

^t 17:24 Jo 14:3

wanonorá am fárákapan wae yénkép nampon. Aenampara ono kánámpár warko yénkép nanko maok, amo onan warákár konapnámp taknámp am fárákapao arop ankwapan kor warákár mwanap ninik sámp mwanapon. Aenapo maok, ono kor fwap am fárákapént yak nae nampon.”

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek sánkámp kar

18 ¹Jisaso am kar toropwapia pwarará maok, mao ntia éréképá yarak i konámp arop fákáre ént kánanke Kidron tépéri pokea, ankwapmwae fik tankáp i konap yao pékri fek tankáp.” ²Am Jisasén yopor aropamp yaek sánk naerianámp arop Judas mao kuri am yopwar wae mér. Am te apae riteanápe kápae kare por Jisas náráp arop fárákap érékép ko, tukupá am mek koupoukour konapara. ³Ae konapara, Judaso Rom mekamp soldia érékép, tá pris tokwae fákáre ntiaka Farisi fákárerao tirá kérépnep plisman fákáre éréképea maok, am fek korop. Am fárákap te lam yaek ti, sarom pouppoukia maok, yorowar i konap ankank tia korop. ⁴Jisas te kápae kare ankank man korop naenámp te wae mérámp kwamp maok, youmprá wonae fikria am fárákapan turunkrá, “Yumo te wan oupourouk rape?”

⁵Aeránko maok, am fárákapao kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupouroukrap koropreano.” Makrá sérapo maok, tá Jisaso am fárákapan sérrá, “Am te Ono Taki Yak konamp má támaono.” Judas am fárákapamp yaek Jisas sánk naerianámp te am fárákapént fokokeyak. ⁶Am fárákapao wa napo, Jisaso ‘Am te Ono Taki Yak konamp má támaono’rá sénánko maok, am fárákapao younkwe mwaeknámp érékép tukupria maok, apárok piká pér.

⁷Tá Jisas warko am fákáreran turunkrá, “Yumo te wan oupourouk rape?” Tá am fárákapao sérrá, “Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupouroukreano.”

⁸Jisaso nopok arakrá sér, “Ono yumwan wae séri nampon: Am te Ono Taki Yak konamp má támaono. Yumo onan oupourouk nap kwamp te, mámá arop fákáre máte tukupanápon pwar kipo.” ⁹Am takrá sénámp ninik te mao manénkir sérinámp kar aran ninikria ninámp, ‘Amo onan sápnep arop fákáre te ankwap ankárankamp moyak mono’rá sérinap kar mént pwi námpon.”

¹⁰Saimon Pita bainat sankorop námp am yipi mekamp akaprá pris taokeyak konámp aropamp tére arop yae-párak mwaekamp woupwi kor porokwapea aop-sir. Am aropamp e te Malkusono. ¹¹Aenko maok, Jisaso Pitan sérrá, “Bainat warko yipi mek kérépae. Amo nik nap te onan Ayao sápnámp kap mátane, am mek fár moaeria nape?”^w

Am fárákapao Jisasén Anasonámpok warámpá tukupap kar

¹²Aerá séránko maok, soldia fákáre, tá man taokeyak konámp arop, tá Judamp plisman fákáre, makia maok, Jisasén sámpeaka paok fek

^u 18:1 Mt 26:36 ^v 18:9 Jo 17:12 ^w 18:11 Mt 26:39

yarokwap. ¹³Aea maok, Anas Kaiafasomp wunápnáponámpok warámpá tukup. Am yopwar fek te Kaiafaso pris taokeyak konámp arop yak. ¹⁴Kaiafas te mao manénkir Juda fákáreran sérrá, ‘Ae te arop ankárankao mao saráp sumpwiaka kounteouráp arop fárákapan yaewourano’rá sérímp arop támaono.^x

Pita ‘Jisasén mér mo nampono’rá sénámp kar
Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:54-57

¹⁵Saimon Pita ntia Jisas éréképá yáarak i konámp arop ankwap Jisasén sámpá tukup napo wakmwaek akwap. Pris taokeyak konámp arop am arop ankwapan te man wae mér námpara, mao te Jisas youmpnámp yár mek am mek yoump. ¹⁶Aenámpan maok, Pita te yár younkwek wonae fik ménki fek fokopeyak. Aenángo am mént paokop i konap arop ankárank pris taokeyak konámp arop man mér námp támao youmpea, ménki taokeyak konámp yupuran séria, Pitan yár mek warámpá mank. ¹⁷Aenángo maok, tá am ménki fek taokeyakámp yupurao Pitan turunkrá, “Amo te mént paokop i konap arop ankwap támao nie?” Aeránko maok, Pita sérrá, “Ono te méntér paokop i konap arop mono.”^y ¹⁸Aenángo maok, nkenko tére konap arop, tá plisman fákáre makia námpare nánko, yaomwi yankia pwatea am fek yae yérenkrá yakáp. Aenapo, Pita kor youmpea am fárákapént yae yérenkrá yak.

Pris taokeyak konámp aropao Jisasén kotímp kar
Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71

¹⁹Pris taokeyak konámp arop Jisasén mént paokop i konap aropan mér nae yonkwaerá turunkria maok, maomp kar am arop fárákapan sérarímp kar mént turunkup. ²⁰Aenángo maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono kounteouráp arop fárákapan te érik karaok kar yénkrá farákámpampono. Kápae kare por kounteouráp aropan lotu nap mek, tá lotu nap tokwae yár mek kápae kare Juda fákáre koupoukour konap fek ono am fárákapan yénkrá farákámp namp te, kar ankwap mek wouroumprá sér moi nampon.”^z ²¹Aenamp te amo apaeria onan turunk rap? Amo ankár am kar wawi konap arop fárákapan turunkupae! Am fárákap te ono farákápnamp kar wae méri yakáp napon.” ²²Jisas takrá séránko maok, am fek fokopeyakeanámp plisman ankwapao Jisasén yae faeran táraporeria maok sérrá, “Amo te apaerá pris taokeyak konámp arop tokwaeran takrá kar pwarokwaprá sér rape?” ²³Jisaso man nopok sérrá, “Ae te ono kwatae kar sénanko te, amo am ono kwatae kar sénamp érik sérae. Aeno táte ono kwapwe kare kar sénamp te, amo apaerá onan porokwap rap?”

^x 18:14 Jo 11:49-51 ^y 18:17 Jo 13:38 ^z 18:20 Mt 26:55; Jo 7:26

²⁴ Takia maok, Anas Jisasén yarokwap nap taki yak nánko, make pris taokeyaknám arop Kaiafasnám pok sámp-kérép.

Pita warko ‘Ono te Jisasén te mér mono’rá sénám kar

Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62

²⁵ Saimon Pita yae yérénkrá yakánko maok, am fárákapao man sérrá, “Amo kor mént yáarak i konap arop támao nie?” Tá mao sérrá, “Mono. Ono te mono!”

²⁶ Aenámpan maok, pris taokeyak konám aropamp tére arop te Pita woupwi kor porokwap aop-sirarinám aropamp ankáránkamp fi aropara, man sérrá, “Ae te ono amwan mént yakepo yopwaraok nkeamp támao nie?”^a ²⁷ Aeránko Pita warko sérrá, “Mono.” Aeránko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp.^b

Jisasén Pailatonám pok warámpá tukupap kar

Matyu 27:11-14; Mak 15:1-14; Luk 23:1-5

²⁸ Koumounek kar Jisasén Kaiafasomp nap mekamp gavman taokeyaknám aropaonám pok warámpá tukup. Aea maok, am fárákap te Kwaro nke nám fek Pasova fári konap yae fek oum sámpantánoria ankwap fi aropamp nap mek yink mo, ek yakáp. ²⁹ Am fárákap ek yépékrá yakáp napo, Pailato mankea am fárákapan turunkrá, “Yumo mámá aropan apae tenánko kot mwaria nape?” ³⁰ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Má arop te sokoro mo, yae-párak kare nánko te, amonapok warámpá korop mono.”

³¹ Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, “Ae te yumoku warámpá tukupea yumokuráp lo fek man kotenk.” Aerá séránko maok, Juda fákáreráo nopok man sérrá, “Rom yiráp loao arop ankwapan sámp-wouroump kwaponorá námpon. Aeria nám kwamp, yino man amonapok warámpá korop námpono.”^c ³² (Am tak nap te Jisaso wokwaek apae mwae fek námo sumpwi naenám ninikan sérimp, am ankank te wae kare korop naeria námpon.)^d

³³ Tá Pailato warko arákarrá nap mek youmpea maok, Jisasén mankaeria maok, man turunkrá, “Amo te Juda firamp King nie?”

³⁴ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ae te amoku támao ninikia am kar sér rape, arop ankwapao amwan onan takrá séri nap nie?”

³⁵ Aeránko maok, nopok Pailato sérrá, “Ae te ono te Juda fi mekamp nie? Amoku yaknap fi mekamp arop ntia pris tokwae fákáre amwan ononampok warámpá korop napon. Amo te apae mokopi napon?”

³⁶ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Onomp firáp taokeyak nanamp te mámá apár mekamp mono. Táte onomp firáp taokeyak konamp mámá

^a 18:26 Jo 18:1,10 ^b 18:27 Jo 13:38 ^c 18:31 Jo 19:6-7 ^d 18:32 Jo 12:32-33

apár mekampaonánko te, onomp arop fákáre fwap yorowar napo, arop ankárankamp onan Juda fárákapamp yaek pap mono. Aeno onomp firáp taokeyak nanamp te mámá apár mekamp mono.”

³⁷Aeránko maok, Pailato man sérrá, “Tak napan nánko te, amo te King nie?” Jisaso nopok man sérrá, “Amo ‘King’rá sénap te amoku támao sénapon. Ono má apár mek ék nanko, onomp éntupwar onan fárákap námp te onomp ankárankamp tére te, arop fárákapan kare kar kar fárákáp nanko, wa mwanapria ninampon. Tá arop ponankor am kar kare wawia ampaok paokop nap te, am fárákap onomp kar wawi konapono.”^e

³⁸Mak ránko maok, Pailato man turunkrá, “Kare kar kar te apae ankankono?”

Pailato ‘Takenk’rá sénánko, Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25

Makrá séri pwarará warko apárok youmpea maok, Juda fákáreran sérrá, “Ono te ‘Mao sumpwiano’rá sénanamp fi te mér mo rae. ³⁹Aeno ono i konamp ninik te wae mér napon. Yopwar méntép lotu i konap Pasova Yae Tokwae fek arop ankárank kalabus mekamp yumoku am arop e sénapo, man yumonapok sámp-kérép konampono. Ae konampara, yiráp ninik te mámá Juda fákáreramp king man yumonapok sámp-kérép nanamp nie?”

⁴⁰Tá am fárákapao warko tékén sérrá, “Mao te mono! Amo ankár Barabasén aokor-pwarae!” (Barabas te arop tirá wourrá yárákrá am fárákapamp yaekamp ankank pouroukoup konámp aropono.)

19 ¹Pailato séránko maok, soldia fákárerao Jisasén sámpea ain tákáre tokoropramp paok fek paonkore kor fek fuk. ²Aea pwarará maok, am soldia fákáre wiráp paok sámpea moukoupea, kingo yirimp konámp kumpan erékáprá Jisasomp me korok yirimp. Aeria maok, waempyam noumouri sámpea kingo yirimp konámpman erékáprá maomp pourouk aowarámprá yirimpá pwar. ³Aea maok, maomp wonae fik ankákáránki tukuprá man sérrá, “Yo...! Juda firamp King e!” Aeri ko man yae faeran tárapore.

⁴Pailat warko apárok youmpea maok, Juda firan sérrá, “Yumo nkenke! Ono man yumonapok warámp sa-mank namp te, ono maoinámp ankank nke mo namp aran mérenkria nae.” ⁵Jisas ek mank námp te, maomp me korok yirimp, nap wiráp paok te oukoumwan taki yak, tá waempyam noumouri yirimp napao kor taki yak. Aenánko maok, Pailato am arop fákáreran sérrá, “Má arop man nkenke!”

⁶Aeránko maok, pris tokwae fákáre, tá lotu nap tokwae mekamp plisman fákáre mao man nkea tékén sérrá, “Yaopwae porokopramp

^e 18:37 1 Ti 6:13

fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, “Ae te yumoku man santukupea yaopwae porokopramp fek pukupenke! Ono te maoinámp ankank nke mo nampono.”

⁷Aeránko maok, Juda fákárerao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp lo ankwap yak námp te am loao sérrá: Mao ‘Námo Kwaromp Tárápono’rá sénámp te, mao te ankár sumpwi naenámpon.”^f

⁸Pailato am kar wawia apápa wae. ⁹Aeria mao warko nap mek youmpria maok, Jisasén turunkrá, “Amo te mae némpoukampono?” Aeránko maok, Jisas te maomp kar pwarokwaprá sér mo.^g ¹⁰Aenko maok, Pailato man sérrá, “Amo onan kar pwarokwaprá sénanap te apaeritea napon? Ono te arop tokwae ara, amwan fwap pwar nanamp, tá amwan fwap ‘Yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá sénanampon. Ae te amo am te mér mori kwapon?”

¹¹Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá sér, “Kwaro amwan kárákáre sánk mo nánko te, amo onan apárok sámp-anámp nanap pourou mono. Aenámpara, arop onan waráp yaek sánknámp aropamp kwatae ninik te waráp kwatae ninikan kámákarea tokwae kari yak námpon.”^h

¹²Pailato am kar wawia maok, man pwar nae yonkwaerá mwae kup oupourouk. Aenámpan maok, Juda fákáre man kar tae fek sérrá, “Amo am aropan sámp-kérépea te, amo te Sisaromp nouroup mono! Aropao sérrá, ‘Onoku kingono’rá sérámp te mao te Sisarén ampwae-sámpnámpon.”ⁱ ¹³Pailato am kar wawia maok, Jisasén ek warámpá youmpea kaerikamp kot i konap sia fek tank. (Am kaerik e te ‘Yumwi fekamp Kaerik.’ Judamp Hibru kar fek sér i konap te ‘Gabata’.) ¹⁴Am Yae Tokwae te Pasova fár mwanap fir nánap i konap yae fek maok, yámar kukánko Pailato Juda fákáreran sérrá, “Yiráp king má nkenke.”

¹⁵Aeránko maok, kápae kare ou aropao tae fek sérrá, “Sámpá tukupenke! Sámpá tukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Pailato am fárákapan sérrá, “Yumo te onan yiráp king ‘Man yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá séraeria nape?” Aeránko maok, pris tokwae fákárerao sérrá, “Yino te king ankwap te yak mono! Yinomp king te Sisar ankárank támao mwarono!” ¹⁶Aerapo maok, Pailato Jisasén am fárákapamp yaek sánk nánko, pukup mwarea napon.

Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar
Matyu 27:32-44; Mak 15:21-22; Luk 23:26-43

Aea maok, am fárákap Jisasén warámpeaka tukup napo maok, ¹⁷Jisas námoku námwan pukup mwanap yaopwae kakapeanánko, am taun

^f 19:7 Wkp 24:16; Jo 5:18 ^g 19:9 Mt 27:12; Lu 23:9 ^h 19:11 Jo 10:18; Ap 2:23; Ro 13:1
ⁱ 19:12 Lu 23:2; Ap 17:7

pwarará tukupea apár ankwap, ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá sér i konap, tá Hibru kar fek te ‘Golgota’rá sér i konap fek. ¹⁸Am fek táman arop yaworan fápaе yawor pukupria maok, Jisasén kuk pukupapon.

¹⁹Pailato sénánko, am fárákap kar ankárank kumwia yaopwae porokopramp fek Jisasomp me kor yarápae fek tiriri pwar. Am kar te arakrá kumwi napon: “Mámáte Nasaret mekamp Jisas, Juda firamp Kingono.” ²⁰Am kar te Hibru kar, tá Rom kar, tá Grik kar makia am fek kumwiapon. Am Jisasén pukupap apár te taun wonae fik yak námpara, kápae kare Juda koropea am kar nkerá farákáp konapon. ²¹Aenapo maok, Juda firamp pris tokwae fákárerao Pailatén sérrá, “Amo te ‘Juda Firamp King’rá kumwi kwapono. Amo ankár ‘Mámá arop te “Námo Juda Firamp King”rá sénámp’rá kumwi mpupo.”

²²Aerapo maok, Pailato sérrá, “Wampweni! Kar ono kumwi tenamp am támao yakano!”

²³Soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tea maok, mao yirir i konámp ankank ponankor tia maok, yiawor fi kákea maok, táte am soldia fákáre ankákárankrá tiapon. Aeno ankárank mwaek saráp wouriramp waempyaman kor sámpea, ²⁴soldia fákáre námoku sérrá, “Mámá te pápaeri kwapono! Nomo satu pilairiaka wa mokop kárákáreria sámpén nke mwanámpon.” Am takiap te, Kwaromp Buk fek wokwaek kumwiap kar kare korop námpon. Am kar te arakrá sér,

“Arop fárákapao ono yirir i konamp ankank tia
nénk napo mao ti mwanapon.

Tá onomp waempyam sámp naenámp arop
nke mwaria satu pilai mwanapon.”

Am soldia tak nap te, am kar wae mént pwi námpon.^j

²⁵Tá Jisasomp éntupwar ntiа maomp nánaenáp Maria Klopasomp yupuia maok, Makdala mekamp Maria, am koumteou támao Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tenapo, wonae fik am fek foukouri yakáp. ²⁶Aeapo maok, Jisaso náráp éntupwar ntiaka mao nouroup kare i konámp arop wonae fik foukouri yakepo, éntupwarén sérrá, “Ayae, támáte waráp tárápono.” ²⁷Tá mao am námoku warákár konámp aropan sérrá, “Támáte waráp éntupwarono.” Aeránko maok, am ke fek táman am aropao Jisasomp éntupwarén warámpá akwapea námokuráp nap mek taokeyak.

Jisas sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49

²⁸Jisas te maomp tére ponankor wae oukoumwan pwar námp mér. Tá mao sérrá, “Onan éntao oumpour kor kákeane.” Am takrá sénámp te,

^j 19:24 Sng 22:18

Kwaromp Buk fekamp kar ankwap méntér pwi námpono.^k ²⁹Farákére mek top i konámp wain tankánko maok, yao yir niamp am mek anámp napo, am top i konámp wain am mek pwarámpeyakánko maok, yaopwae hisop fek norokarea Jisasomp táp mek sánk.^l ³⁰Jisas am top i konámp wain fária pwarará maok, mao sérrá, “Wae táman pwar nae rae.” Makrá séria pwarará maok, me fikiprá waemp worokwaprá sámp-kéréprá wae sumpwi.^m

Soldia Jisasén amor fárakap mek oumpnan faropámp kar

³¹Am yae te Pasova fár mwanap nánap mwanap yaenono. Am Sabat Yae te tokwae karara, Juda firamp ninik te arop yákáre yaopwae porokopramp fek Sabat yae fek yakantáno. Aeria maok, Pailatén sérrá, ‘Pu kor tokoprá párakopea napo, koupour surumpwi napo am yákáre tirá épér mwar’rá sér.ⁿ ³²Aerapo maok, soldia fákáreao tukupea Jisasént pukup tariap arop yaworamp pu kor tokoprá kák. ³³Aenapao maok, Jisasén te tukupá nke napo maok, wae sumpwi yak. Aenámpantá maok, pu kor ták-pap moiapono. ³⁴Aeno soldia ankárankao oump fek amor fárakap mek faropánko maok, koupour kar yiri ntiaka ént kwarákár ék. ³⁵(Arop am kar farákáp námp te, am te wae nke tari námpnan farákáp námpon. Aenámpara, mao farákápnámp kar te kare karonono. Mao námoku kor am kar te karenorá mér námpon. Aenámpara, yumo kor fwapia mér kipo.)^o ³⁶Am takiap ankank te Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop námpon. Am kar te arakrá sénámpon, “Maomp kour ankwap ták-pap mo mwarea napon.”^p ³⁷Tá Kwaromp Buk fekamp kar ankwap sérrá, “Arop fárakap am faropnap aropan tokore yakáp mwaria napon.”^q

Jisasomp yákáre péri me mek papap kar *Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*

³⁸Takia pwate napo maok, Arimatea mekamp Josepo Pailatén sérrá, “Ono Jisasomp yákáre sámp nae.” Am Josep te Jisasomp firápao maok, Juda firan apápia maok, kánánkámp mérrá yárákimpon. Aempao maok, Pailato takaeránko, Josep akwapea Jisasomp yákáre sámpámpon.^r ³⁹Nikodemus, manénkir Jisasén kumuruk koropá nkemp, mao kuri méntér korop. Mao te yao yiri anánk aopwe ankára mek tapokwapeakámpnan sankorop.^s ⁴⁰Maomp kápae te 30 kilogram. Am arop yaworao Jisasomp yákáre sámpea maok, Juda firao arop papria nánákáre kwapwenámp ankankan forokwap konapnámp takrá forokwapea maok, waempyam mek papea yarokwap. ⁴¹Am Jisasén yaopwae porokopramp

^k 19:28 Sng 22:15 ^l 19:29 Sng 69:21 ^m 19:30 Jo 4:34 ⁿ 19:31 Lo 21:22-23

^o 19:35 Jo 21:24 ^p 19:36 Kis 12:46 ^q 19:37 Sek 12:10; Yé 1:7 ^r 19:38 Jo 7:13

^s 19:39 Jo 3:1-2

fek pukupap fek te yopwar ankárank am fek yak. Aenánko, am yopwar mek te péri me wourékam yoroia napao, oukoumwan arop yákáre pap moinap yak. ⁴² Juda firao Pasova fári konap kumur wae wonae fik námpantá, am arop yawor koupour kar Jisasomp yákáre sámpá akwapea wonae fik yaknámp am péri kor mek pap.

Jisas warko fárámpámp kar

20 ¹ Sande fek oukoumwan kirikip yakánko, koumounek kar Makdala mekamp Maria koropeaká, péri me nke nánko maok, péri kárakére ménki fek yak mo. ² Aenánko maok, mao fárakoprá akwapea Saimon Pita, tá ankwap Jisaso man nouroup kar i konámp, am arop yaworan sérrá, “Tokwae Karamp yákáre te arop fárákapao péri me mekamp te wae sámp te nap te, nomo mér mono. Maok sámpá tukupá páte nape?”^t

³ Aeránko maok, Pita ntiaka am Jisaso warákár konámp arop taun pwarará énékér péri me fek akwap. ⁴ Am arop yawor énékér fárakoprá akwapepao maok, ankwap Jisaso warákár konámp aropaomékir akwapá péri me fek. ⁵ Aea maok, mek pik mono, péri me fek saráp tankria papeyakrá nke nánko maok, waempyam mwar tank. ⁶ Saimon Pita maomp wakmwaek korop námpao maok, péri me mek youmpea nke nánko maok, waempyam ankwap mwar tankáp. ⁷ Tá nke nánko, Jisasomp me korok woukoupap waempyam ankwapao kor me kor papámp yarápae fek aropao moukoupea papnap niampi tank. ⁸ Aenko maok, manénkir akwapeakámp am Jisaso warákár konámp aropao kor mek yoump. Tá mao kor am ankank nkea wae mér. ⁹ (Am ke fek te am fárákap te Kwaromp Buk fekamp kar Jisas apár me meknámp fárámp naenámpan sénámp kar te oukoumwan fwapi mér mono.)^u ¹⁰ Aea maok, am Jisasént yárapep arop yawor warko némpouk arákarrá akwap.

Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar

Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11

¹¹ Maria ek péri me táp fek fokopeyakrá maok, émrá yakria tank-kékiráprá péri me mek nke. ¹² Aeriaka nke nánko maok, ensel anánkaopwe waempyam wupwiráp am Jisasomp yákáre pátariap fek am fek tankria maok, ankwapao me kor tankámp fek tank, tá ankwapao puyar sirarámp fek tank. ¹³ Aeria maok, am ensel yaworao Marian sérrá, “Yupu! Amo te apaeritea ém rape?” Aerepo maok, mao am arop yaworan sérrá, “Onomp Tokwae Karamp yákáre sámp tenap te, ono mér mono. Maok samp-tukupá páte nape?” ¹⁴ Makrá séria pwarará maok, arákarrá

^t 20:2 Jo 13:32 ^u 20:9 Ap 2:24-32

nkenko maok, Jisas fokokeyak. Aempan maok, Maria te máte Jisas támaonorá mér mono.^v

¹⁵ Aeránko maok, Jisas man sérrá, “Yupu! Amo te apaentá émrá yarak rape? Amo te wan oupourounk nae rape?” Aeránko maok, Mariamp ninik te, am arop te yopwar taokeyak konámp arop ritea man sérrá, “Arop Tokwae, amo te man sámpá akwapea pap nap kwamp te, onan am pap nap sénapo, ono akwapea warko sámpá korop nae.”

¹⁶ Aeránko maok, Jisas man sérrá, “Maria.” Aeránko maok, Maria sámp-arákarrá man Hibru kar fek sérrá, “Rabonai!” (Am kar te ‘Tisa’rá sénámpon.)

¹⁷ Aeránko maok, Jisas man sérrá, “Ono te oukoumwan narek onomp Naropwaronámpok pok mo nampara, amo onan sérémékéri kwapono. Aeno amo ankár akwapea onomp nánaeounáp fárákapan arakrá sérampo, ‘Ono te narek pokria, onomp Naropwar, tá yumo kor yiráp Naropwar maonámpok pok rae. Tá onomp Kwar, tá yumo kor yiráp Kwar, maonámpok pok rae.’ ”^w

¹⁸ Aeránko maok, Makdala mekamp Maria akwapea mént paokop i konap arop fákárean sérrá, “Ono te Tokwae Karan nketea korop rae.” Aeria maok, Jisaso sérimp kar am fárákapan farákáp.

Jisasó éréképá yarak i konámp arop fárákap Jisasén nkeap kar
Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49

¹⁹ Jisasént paokopiap arop fárákapao Juda taokeyakáp konap fákáreran apápriaka mao yakápnap nap ménki kárákáre fek kériatea yakáp. Am Sande fek táman wae yámar porokor nángo, kumur mek Jisas koropeaka kuk mek fokokeyak. Aeria maok, mao sérrá, “Yiráp ninik te sánánkar porokwe fek yakano.” ²⁰ Aerá séria pwarará maok, náráp yaekamp nil toupou, tá amor fárákap mekamp oump toupou yénkép. Am arop fárákap Tokwae Karan nkea am fárákapamp ninik mek te warákáránka wae.^x

²¹ Aenapo maok, Jisas warko sérrá, “Yiráp ninik te sánánkar porokwe fek yakano. Onan te onomp Naropwaro sámp-kérépánko koropampnámptaknámpt, ono kor yumwan tirá kérép nanko, tukup mwanapono.”^y

²² Makrá séria pwarará maok, mao táp meknámpt náráp ouwipár am fárákapan fori pwarará maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo Yiki Kor Spirit yiráp ninik mek akwapano sámpenke.” ²³ Aeria maok, sérrá, “Yumo arop ankwapamp kwatae ninik sámp-sinapo te, Kwaro kor am fárákapamp kwatae ninik sámp-sinánko, moyak naenámpon. Aeno yumo arop ankwapamp kwatae ninik sámp-sir mo nap te, Kwaro kor am aropamp kwatae ninik sámp-sir mono.”

^v 20:14 Lu 24:16; Jo 21:4 ^w 20:17 Hi 2:11-12 ^x 20:20 Jo 16:22; 19:34; 1 Jo 1:1
^y 20:21 Jo 17:18

Tomaso Jisasén nkemp kar

24 Jisaso am fárákapaonapok koropámp ke fek te, arop éntér-sámpramp ou mekamp ankwap ankárank te am ke fek yak mo. Am arop te Tomas, ankwap e te ‘Tam Feae’rá sénapono.^z 25 Wakmwaek am fárákap man sérrá, “Yino wae Tokwae Karan nke námpon.”

Aeránko maok, Tomaso am fárákapan sérrá, “Táte ono maomp yaekamp nil toupou nke mo, tá onomp yae kurépi am nil toupou mek norokor mo, táte ono maomp amor fárákap mekamp ounp toupou mek yae pap mo namp fek te, ono te kare sénapria mér mo karenó.”

26 Warko ankwap Sande fek, am arop fárákap am nap mek am mek yakáp napo, Tomas kor méntér yak. Aeria maok, am fárákap ménki ponankor kárákáre fek kákari pwatea yakáp. Aenapo, Jisas mankea kuk mek fokopeyakria sérrá, “Yirip ninik te sánánkar porokwe fek yakano.” 27 Aeritea yakrá maok Tomasén sérrá, “Amo waráp yae kurépi onomp yae kwae mek mamek fokopria onomp yae nkeae. Tá amo koropea onomp amor fárákap mek yae papae. Amo te anánk ninik pwarará, ankár mérae!”

28 Aeránko maok, Tomaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo onomp Tokwae Kar, amo onomp Kwarono!”

29 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo te onan nkeaka mér rape? Arop fárákap onan oukoumwan nke mo yakáprá mér nap, am arop fárákapan te Kwaro ourour nénk naenámpono.”^a

Jono má buk kumwimpon fi kor kar

30 Jisaso Kwaromp kárákáre yénképnámp kápae kare ankank námoku éréképá yarakimp aropao nkeap fek yoroimp te, ono te am ankank te má buk fek mapek ponankor kumwi mono.^b 31 Aeno ono mámá kar kumwi namp te, yumo Jisasén méria, mao te Kraiss, mao te Kwaromp Táráponorá mér mwanapria kumwi nampon. Yumo man méria te, maomp e fek táman yiki yak sámp mwanapon.^c

Jisasént paokopiap arop fákánekao Jisasén nkeap kar

21 1 Jisaso warko wakmwaek ént aokore Galili, ankwap e Taiberias wonae fik, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan akwapá kikip. Mao am arop fárákapaonapok akwapámp te ará: 2 Saimon Pita, Tomas (Ankwap e te Tam Feae), apár Galili mek Kana mekamp Nataniel, tá Sebedimp tárápyar, tá Jisasént paokopiap arop ankwap anánkaopwe énéni am fek yakápapo maok, 3 Saimon Pita am fárákapan sérrá, “Ono te akwapea éntékamantá umben sinae.” Tá am fárákapao

^z 20:24 Jo 11:16; 14:5 ^a 20:29 1 Pi 1:8 ^b 20:30 Jo 21:25 ^c 20:31 1 Jo 5:13

man sérrá, “Yino kor amont énéenki tukup mwaro.” Aenapao maok, am kumuruk te éntékam ankárakamp sámp mono.

⁴Aenapo maok, koumounek yámar aok naeria nánko, Jisas ént woupwi mek fokopeyak. Aenánko maok, am arop fárakap mao te Jisasonorá mér mo. ⁵Aenapo maok, Jisaso am fárakapan arakrá turunk, “Tárápu o! Yumo te éntékam wae sámp máki nape?” Aeránko am fárakapao sérrá, “Mono.”^d ⁶Aerapo maok, mao am fárakapan sérrá, “Yumo umben sámpea bot tank námp fek yae-párak mwaek sirenke. Yumo fwap ankwapmwaek ti mwanapono.” Aeránko am fárakap umben am mao sénámpaok sirapo maok, éntékam pik te mákia kápae karenko maok, mokopia narek forokwaprá saok mwarria kounkour.^e

⁷Mént paokopiap arop Jisaso man warákár konámpao Pitan sérrá, “Am te Tokwae Kar támaoiane!” Saimon Pita waempyam wor-pátea térerá yarakimpao wa nánko ‘Mao te Tokwae Karono’rá sénámpantá maok, warko waempyam kámpea ént mek fékér-pikia maok, érrá akwap. ⁸Aenánko, am ankwap fákáre bot meknámp ént woupwi mek panek tae morok 90 mita fek yakápria, éntékamráp umben am éréképrá koropea kárakáre fek pap.

⁹Am fárakap wae koropea kárakáre fek yakápria maok, nke napo yaomwi yak. Tá am yaomwi mek éntékam tank nánko, panao kor tank.

¹⁰Aenánko maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Éntékam ankwap am sankoropenke.” ¹¹Aeránko maok, Saimon Pita bot mekamp am umben éréképea koropea kárak fekánko maok, éntékam kápae kare nununkwi te kouroump napo te, 153 nono. Aenámpao maok, am umben te fárakáp moimpon.

¹²Aenko maok, Jisaso am fárakapan sérrá, “Yumo koropea fárenke.” Aeránko maok, am fárakap te apápia ‘Amo te wanap?’rá turunk mo. Am te am fárakap wae mér, mao te Tokwae Kar támaono. ¹³Tá Jisas yaomwi fek wonae fik youmpea, pan sámprá am fárakapan nénkea pwarará, tá warko éntékaman kor sámpea am fárakapan nénk.

¹⁴Mámáte Jisaso apár me meknámp fárámpea yarakria mao éréképá yarak i konámp arop fárakapan yininkan koropá nkemp karono.^f

Jisaso Pitan ‘Sipsip taokeyakamp’rá sénámp kar

¹⁵Mao wae fépéria pwarará maok, tá Jisaso Saimon Pitan sérrá, “Jonomp táráp Saimon e! Amo te onan nouroup kare nap te, arop ankwapao onan nouroup námpan kwe pwar nap nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar, ono amwan nouroup namp wae mér napon.” Mak ránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip morok fir wunampo!”^g

^d 21:5 Lu 24:41 ^e 21:6 Lu 5:4-7 ^f 21:14 Jo 20:19,26 ^g 21:15 Mt 26:33

¹⁶Tá warko anánkan man sérrá, “Jonomp táráp Saimon, amo te onan nouroup kare rape mo nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar! Amo te wae mérapon, ono amwan nouroup nampon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre taokeyakampo.”^h

¹⁷Tá Jisas warko yininkan turunkrá, “Jonomp táráp Saimon, amo te onan nouroup rape?” Aeránko maok, Pita námwan yinink por sérámpantá pwarápaerá ninik tokwaeria Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo te kápae kare ankank te wae ponankor mér napara, ono amwan nouroup nampan kor wae mér napon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre wunampo.”

¹⁸Ono waeman amwan kare kar sér rae: Amo oukoumwan tár-ménki fek te amoku amokuráp sépér fákapea amoku akwap nae rap mwaek yáraki napon. Aeno nánkár wakmwaek amo wae mér pourou nap fek te waráp yae kor narek kakap napo, arop ankwapao amwan sépér fek fákapea sámpeaka amo akwap mo naenap mwaek santukup mwanapon.” ¹⁹(Jisaso má kar makrá sérimp te nánkár Pita mokoprá sumpwiria Kwarén e tokwae sánk naenámpan ninikrá sénámpon.) Tá Jisas warko Pitan sérrá, “Amo te onomp wakmwaek koropampo.”ⁱ

Jisaso nouroup kar i konámp aropamp kar

²⁰Pita sámp-arákarrá Jisaso nouroup kar i konámp aropan nke nánko maok, maomp wakmwaek korop. Am arop te wokwaek Jisasént tankáprá fárap ke fek maomp wonae fik éntér kor fek me kor woukouprá, “Tokwae Kar, amwan te wa yopor aropamp yaek pap naenámpono?”^rá turunkimp arop.^j ²¹Pita man nkea maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, mámá arop te mokop naenámpon?” ²²Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ankankanápe? Ono man takanoria nanko te, mao fwap yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fek naenámpon. Aeno amo te onomp wakmwaek koropae!”

²³Aeránko maok, am kar yarakánko maok, táte am mént yarakimp arop te sumpwi mo, yak naenámpan mpwe yonkwaeapon. Aeno Jisas man te ‘Sumpwi mo, yak naenámp’ karan sér mono. Mao sénámp te, ‘Ono takanoria nanko, mao yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fekanoria nanko te, am te waráp ankank ni?’^rá sénámpon.

²⁴Am arop támao oukoumwan mao am ankank táman farákáприя mámá kar kumwi námpon. Tá nomo wae mér, am kar mao farákáp námpon te kare karon.^k

^h 21:16 1 Pi 5:2 ⁱ 21:18-19 Jo 13:36; 2 Pi 1:14 ^j 21:20 Jo 13:23-25 ^k 21:24 Jo 19:35

²⁵ Jisaso térenámp te kápaé kare ankwap ankankao kor yak námpon. Aeno táte arop fárákap am ankank ankákárank ponankor kumwia naporía te, nomo am kápaé kare buk kák mwanámp apár yak mo naempon.¹

¹ 21:25 Jo 20:30

Aposel Fákáre Téreap Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Mámá Aposel Fákáre Téreap buk mámáte Luko kumwinámp Kwapwe Kare Kar méntér kirimpá akwap námpon. Mao kumwi námp te Tiofilusompor pas niamp araknámp kumwi námpao maok, am kumwi námp fek te kápae kare ankwap némpouk mwaekamp kounteouráp aropan ninikria kukumwimpon.

Buk Aposel mek te, Jisaso yámar mek pokea, Yiki Kor Spirit sámp-kérép nángo, aposel fákárean oupouroup nángo, am fákáreao térerá paokopiap karan sénámpon. Tá am fárákap manénkir Jerusalem meknámpia Kwapwe Kare Kar farákáprá tukupea, distrik Judia mek, tá Samaria mekia, ponankor apár mek farákáprá paokopiapan sénámpon. (Sapta 1:8 fek nkeampo.)

Pita térerá yarakimp kar te Sapta 1 fekia akwapea Sapta 12 fek pwar námpon. Pol térerá yarakimp kar te Sapta 13 fekia akwapea Sapta 28 fek pwar námpon.

Jisaso ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sénámp kar

1 ¹ Tiofilus, ono am buk wokwaek kar kumwiamp te Jisaso wokwaek nkwakwe make tére fi yokarea kounteouráp aropan farákáprá koropea,^a ²⁻³ oukoumwan mámá yae fek nángo, Kwaro yámar mek warámpá poknámp karan sámpea maok, warko kumwi nampon. Mao te manénkir fárámpea yiki yakria maok, aposel fárákapaonapok koropámpon. 40 yae fek am fárákapao man nke napo, mao am fárákapan Kwaro náráp fi taokeyak konámpan farákáp. Tá nkwakwe make ankank yénk nángo, am fárákap mao te wae kare kar yiki yak námp mér kare naponon. Aenapo am aposel fárákap te mao námoku nánkáráp tari námpan mao am fárákapan Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek nkwakwe make tére mwanap kar sérianánko, wakmwaek Kwaro man warámpea narek pok námpono.^b ⁴ Mao oukoumwan am fárákapént yakámp fek te, mao sérrá, “Yumo te Jerusalem pwar kwaponon, am mek yakáprá, onomp Naropwaro yumwan sánk nanamprianánko, ono yumwan wokwaek sériamp ankank táman yépék kip.”^c ⁵ Jon te kápae kare kounteouráp aropan ént fek nérrá kákámpono. Aeno oukoumwan yaeamp mo nángo, Naropwar Kwaro Yiki Kor Spirit fek yumwan nérrá kák naenámpono.”^d

^a 1:1 Lu 1:1-4 ^b 1:2 Lu 24:49-51 ^c 1:4 Lu 24:49; Jo 14:16-17 ^d 1:5 Mt 3:11

⁶Am ke fek am fárákap Jisasént koupoukour yakápria, Jisasén turunkrá, “Tokwae Kar, amo Israel fi warko fwapokwapia napo, mao warko apár-apár arop fi ponankor taokeyakáp mwanap ni mo nie?”
⁷Aerapo maok, Jiaso am fárákapan kar pwarokwaprá sérrá, ‘Kwar te yumwan, am ke ntia am yae papnámp mérenkria mono. Mao námoku am ankank poukwap námpon.’^e ⁸Aeno nánkár Yiki Kor Spiritao ékia yiráp pourouk noumpoukoupea yak nángo, yumo am fek kárákáre sámp mwanapon. Aeria maok, yumo onoinamp karan tukupea Jerusalem mek fárákáp, tá Judia mekmwaek ponankor, tá distrik Samaria mekia maok, apár-apár ponankor tukupria maok, nkwakwe make tére nanko yumo nkeap, tá nkwakwe make kar fárákáp nanko yumo wawiap, am táman fárákáp kip’rá sérimpon.^f

Jisas yámar mek pokámp kar

⁹Am kar fárákápeaka pwaránko, am fárákapao fougouri yakáprá tokoreyakáp napo maok, mao yámar mek poká pokea kouwme wupwi mek papár nángo maok, warko man nke mo. ¹⁰Mao pok tenánko, am fárákap yámar mek tokoreyakáp napo, koupour kar waempyam wupwiráp arop anánkaopwe am fárákapént fougouri yak. ¹¹Aeria maok, am arop yaworao sérrá, “Galili mekamp arop fákáre, yumo te apaeritea fougouri yakáprá yámar mek tokoreyakáp rape? Am Jisas te oukoumwan waeman yumwan pwarará, Kwaro yámar mek warámpea pok námpon. Mao te oukoumwan yumo nke napo, pok námpnámp taknámp arákarrá ék naenámpono.”^g

Judas yakámp éri mek yak naenámp arop yoroi papap kar

¹²Aea maok, am fárákapao am Oliv Faonkwe am pwarará pikia warko Jerusalem mek arári tukup. Am Oliv faonkwe te Jerusalem wonae fik yak nángo ankárankamp kilomita fek tukup konapono. ¹³Am fárákapao wae taun tokwae mek tukupea maok, am néntép konap narekamp aokore mek am mek pok. Am fárákapamp e te ará: Pita, Jon, Jems, Andru, Filip ntiaka Tomas, Bartolomyu ntiaka Matyu, tá ankwap Jems Alfiusomp táráp, tá Saimon Selot, tá Judas ankwap Jemsomp táráp. ¹⁴Am arop fárákap ponankor ankára mek koupoukarrá tankápria maok, Kwarén kar toropwap. Tá koumteou, Maria Jisasomp éntupwar, tá Jisasomp nánaeounápo kor taknámp énéni kar toropwapiapon.

¹⁵Am ke fek Jisasén mérnep arop fárákap koupoukour yakáp nap te 120 arakeno. ¹⁶Aeapo maok, Pita am arop fárákap ou mek fokopeyakrá kar arakrá fárákáp, “Onomp ankwapyae fákáre, Kwaromp Buk fekamp kar ankárank wokwaek kar Yiki Kor Spiritao Devitén ninik sánkánko

^e 1:7 Mk 13:32 ^f 1:8 Mt 28:19; Ap 2:32; 5:32; Ef 3:16 ^g 1:11 Lu 21:27; Yé 1:7

sérimp te, Judaso Jisasén sámp mwanap mwae yénképángo sámpap kar te oukoumwan te wae kare korop námpon.^h ¹⁷Wokwaek te Judas te yinomp firáp yakria, yinont ankárankamp tére arop yakápámpon.”

¹⁸ (Am arop Judas te kwatae ninikimp fekamp maní sámpea am fek apár kánanke sámp. Aea maok, wakmwaek mao am apár mek piká párákapea yare pukur akwapea, yare ponankor am apár mek wakor pikámpon.ⁱ ¹⁹Wakmwaek arop ponankor Jerusalem mek yakápap am táman méria maok, námokuráp kar fek sérrá, “Am apár te Akeldamanono.” Am takrá sérap te, am apár te ‘Yiriráp Apárono’.

²⁰Pita warko sérrá, “Mámá kar te Devito Buk Song fek kumwimp te ará:

‘Mao yak námp mek te amwar éri yak naenámpon.

Amo am mek arop ankwap yakanoria pwar kwapono.’

Buk Song ankwap fek sérrá,

‘Arop ankwapao maomp tére sámp naenámpon.’^j

²¹Aeno oukoumwan te nomo nomp Jisas Tokwae Kar nomont akwap koropnámp ke fek nomont paokop i konap arop ou mekamp ankárank warámp mwanámpon. ²²Wokwaek Jono koumteouráp aropan ént mek nérrá kákámp tére, tá am feknámp Jisas térerá koropeanánko, oukoumwan Kwaro yámar mek warámpá pok námp, am ankank ponankor nkenámp aropan maok, warámpeanánko, mao nomont téreria, Jisas fárámpá poknámp kar farákámp naenámpon.”

²³Pita takrá sénánko maok, arop anánkaopweran éréképap te, Josep Barsabas maomp ankwap e Jastus, tá arop ankwap te Matias. ²⁴Am arop yawor éréképea tankáprá maok, am fárákapao arakrá kar toropwap, “Tokwae Kar e! Amo te kápae kare aropamp ninik te wae mér napon. Amo te yinan yénképampo: Amo te wa mokop ²⁵Judas aposel téremp tére sámp naenámp nánap rape? Judaso am tére pwarará námoku akwap naerianámp némpouk akwap tenámpon.” ²⁶Aea maok, am arop yaworamp e kumwiramp yumwi sirarea maok, Kwar te wa mokop am tére sámp naenámp arop nánapánrá nke napo maok, Matiasomp e kumwiap yumwiraomékir korop. Aenánko maok, nkea man mom-sámpramp aposelént tére naenámpria pwararapono.

Yiki Kor Spirit ékámp kar

2 ¹Pentikos^k yae fek, Jisasén mérnáp arop fárákap ankárankamp nap mek koupoukour yakáp.^l ²Aenapo maok, yámar meknámp ouwi

^h 1:15-16 Sng 41:9 ⁱ 1:18 Mt 27:3-10; Lu 22:22 ^j 1:20 Sng 69:25; 109:8 ^k 2:1

‘Pentikos’rá sénap te Pasova Yae Tokwae akwap tenánko, fákánek Sarere akwap námp te, éntik fére-sámpramp yaeno. Am te yae tokwae kar am fek warákáránkria wit manénkir yonkwaenámp koupoukarea ankwapmwaek Kwarén sánk konapono. ^l 2:1 Lo 16:9-11

tokwae ounk niamprá ékia am tankápnep nap mek top fákap yak. ³ Aenko am fárákapao nkeapo maok, yaomwi yurunk niampao ékria maok, am fárákapamp pourouk ankákáránkírá fápárákár akwap.^m ⁴ Aeria maok, Yiki Kor Spiritao am Jisasén mérnep aropamp pourouk woukourria maok, táte mounmountukri kar sérar.ⁿ

⁵ Am ke fek Kwarén lotu i konap Juda fi kápae kare apár mekamp koroepaka Jerusalem mek yakáp. ⁶ Am ouwi tokwae ounk niamp korop nánko maok, kápae kare koumteouráp arop wawia koropá koupoukour. Aeria maok, am Jisasén mérnep arop fárákapamp kar waria kokorokor. Am te apae riteanápe am fárákap ankákáránk wa napo, náráp kar kare fek sérar. ⁷ Aenapo maok, am fákáre kokorokoria sérrá, “Mámá arop fárákap má kar sérarap te am te Galili mekamp arop fino! ⁸ Mokopiaka nomp naropwaromp kar kare fek sérar napo, nomo ankákáránk ponankor wa námpon? ⁹ Makia mapek koropá yakápnámp arop nomo apár Patia fi mekamp, Midia fi mekamp, Elam fi mekamp, distrik Mesopotemia mekamp, distrik Judia mekamp, provins Kapadosia mekamp, provins Pontus ntia Esia mekamp, ¹⁰ distrik Frigia ntia Pamfilia mekamp, tá Isip fi mekamp, distrik Libia ankwapmwaek kirikiri Sairini taun wonae fikamp arop, tá nomo Rom fi mekamp arop mapek koroepa yakáp námp. ¹¹ Tá nomo Judaoia maok, tá nomo arop ankwap fi Juda lotu i konap ninikaok lotu i konámp arop, nomo apár amor ke Krit, tá distrik Arebia, nomo ponankor am fárákapao Kwaromp kárákáre kor tére konap kar nomp kar fek sérarap wa námpon.”^o ¹² Aeria maok, ponankor kokorokoria ninika waeria maok, námoku kok támao arakrá sérarria téréménkrá maok, “Máte apae fi korono?” ¹³ Aeapo maok, ankwap fárákapao aposel fákáreran wouroumprá sérarrá, “Táte wain ént wourékam fária mánmánrá paokop napono.”

Pita kar farákápámp kar

¹⁴ Tá Pita mom-sámpramp aposel fákárerént yakria maok, kar kárákáre fek séria maok, am koumteouráp aropan arakrá sér, “Juda yumo, tá Jerusalem meknámp koropnap arop fákáre yumo te ono sénamp kar má fwapia woupwi pátea wawia maok, yumo am ankank fi nke nap má mérenke. ¹⁵ Yumo te, mámá arop fákáre máte mánmán napon yonkwae rape? Mono. Oukoumwan koumounek fépér mo nap fek sarakok ke mwar ara, arop mánmán mwanap pourou mono. ¹⁶ Mámá ankank oukoumwan korop námp te wokwaek profet Joelo sérimp niampon. Mao arakrá sér,

¹⁷ ‘Kwaro sérrá, “Pwarnámp yae fek te,
ono onomp Spirit fek koumteouráp aropamp pourouk
oupoupourrá kák nanampono.

^m 2:3 Mt 3:11; Jo 3:8 ⁿ 2:4 Jo 14:17; Ap 4:31; 10:44-46 ^o 2:11 Yé 7:9

Tá yiráp poumou-tárápu tá yiráp yupu-tárápuao kor
profet^p kar fek onomp kar farákáp mwanapon.

Tá ono yiráp tár-ménkiran
nkwakwe make yém nke nap niamp yéncép nanko nke,
tá mér aropao kor yémén nke mwanapon.

18 Tá am ke fek táman, onomp tére konap arop
ntia tére konap kounteouamp pourouk
onomp Spirit oupoupour nángo,
am fárákáp onomp kar profet kar fek
farákáp mwanapon.

19 Tá yámar mek te
momwar pourouráp ankank yororia,
tá apárok kárákáre yororo nanamp te
yiri, yaomwi tokwae, yaomwi souri
má apár má oupouroup yak naenámp te,
am yae korop naenámp ke fek námpon.

20 Am ke fek ono yámar sámpea arákár nanko
kirikip korop,
yunk sámpea arákár nanko
yunk noumouriria yiri niamp naenámpon.
Nánkár wakmwaek te,
Kwaro náráp Yae Tokwae fek
náráp kárákáre ntia wae tokwae
má apár ponankor yéncép naenámpon.

21 Am ke fek ponankor kounteouráp arop
Tokwae Karan ‘Námwan yaewourae’ ria wumwi napo,
mao am fárákapan warko éréképeanánko,
yae-párák yakáp mwanapon.”^q

Joelo profet kar fek makrá farákápámpon.”

22 Pita warko ankwap kar sérrá, “Israel fi mekamp arop yumo te
woupwi pátea onomp kar wawenke. Ono yumwan Nasaret mekamp
Jisaoi námpan sénæ rae: Yumo te nkwakwe make tére kárákáre Kwaro
maomp yaek yumo ou mek yororo nángo nkea méri napon. Mao takimp
te yumwan, námoku sámp-kérép nanko éknámp aroprá mérenkria
ninámpon.”^r 23 Kwaro wokwae kar tak mwanaponorá niniki tari námpan
maok, am aropan yiráp yaek pwar námpon. Aenánko yumo támao
kwatae ninikráp aropamp yaek sánk napo, yaopwae porokopramp fek
man pukupia, sumpwi pap napon.”^s 24 Aenapan maok, Kwaro warko man
fárámpea papria, mao warko, am sumpwi sámpnámpon touwe kwatae mek

^p 2:17 ‘Profet’ ntia ‘Profet kar’ an sénap kar fi te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp
kware 44 fek nkeae. ^q 2:17-21 Jol 2:28-32 ^r 2:22 Jo 3:2 ^s 2:23 Ap 4:27-28

taki yakanori pwar moi námpon. Am te apae riteanápe, sumpwi te man sámp-fákeyak naenámp pourou mono. ²⁵Devito kor man takrá sérimp,

‘Ono nke nanko Tokwae Karao kumur méntép

onomp wonae fik kar yak námpon.

Mao wonae fik yakriaka onan kárákáre sáp námpara,

onan ankwap ankank te apápia kour me woukoupá

pap mono.

²⁶Aenámpan onomp ninik te kwapwe kare nánko,

ono māmá kar warákárria sénampon.

Ono te sumpwi nanamp aropao maok,

Kwaro onan kwapwe kare ankank sáp naenámpan

yépékrá yak nampon.

²⁷Am te apae riteanápe,

amo onan, waempomp némpouk yakaeria pwar mono.

Tá amoku nánapinap arop te,

numwar apár me mek mákáreanoria pwar mono.

²⁸Amo onan yiki yak nanamp mwae

wokwae yénkép napono.

Tá amo te onont yak napo maok,

am fek táman warákár tokwae nanampon!’

Mámá kar te Devito wokwaek makrá farákápámpon.”^t

²⁹Pita warko ankwap kar sér, “Kémpiyae tárápu, ono yumwan érik sénampon: Nomp ounáp Devit mao te wae sumpwi nánko maok, apár me mek papapono. Am man papap apár me te, nomo ou mek yakrá koropea, oukoumwan kor yak námpon.”^u ³⁰Aeno Devit te profetara, mao te wae

mér, Kwaro kare kar narek séria arakrá sér, ‘Nánkár wakmwae te, ono waráp ounápén nánapitenanko, mao te amo King yak napnámp taknámp yak naenámpon.”^v ³¹Wokwaek kar te, Devito Kwaro tére naenámp ankank

wae nkeanámpan, Kraiso warko fárámp naenámpan sérimpon. Mao sérrá, ‘Kwar te man, waempomp némpouk yakaeria pwar mo, tá maomp pourouao kor mákáre mono’rá sérimpon.”^w ³²Am takrá sérimp Jisas

táman Kwaro fárámpea pap nánko, yino wae nke námpan sénampon.

³³Oukoumwan te wae narek pokeaka, Kwaromp yae-párak mwae tankrá e tokwae sámp námpon. Mao te wae wokwaek sérimp niamp maomp

Naropwaromp yaekamp Yiki Kor Spirit sámp námpon. Aenámpara oukoumwan te maomp kárákáre kwarokor nánko, yumo am wae nkea

maomp kar wa napon.”^x ³⁴Devit te Jisas narek pok námp niamp tak mono.

Aenámpao maok, mao arakrá sér,

“Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sérimpon,

^t 2:25-28 Sng 16:8-11 ^u 2:29 1 Kin 2:10; Ap 13:36 ^v 2:30 Sng 132:11 ^w 2:31 Sng 16:10

^x 2:32-33 Ap 1:4,8; 7:55-56; 1 Pi 3:22

“Amo onomp yae-párák mwaek tankrá akwapea napo,

35 Nánkár ono waráp yopor arop tirá
waráp yae ankore mek kák tenanko,
yakáp mwanapon.”^y

36 Aerimpara, yumo Israel fi ponankor te arakrá mérenke: Am Jisas, yumo yaopwae porokopramp fek pukup nap te, Kwaro man sérrá, ‘Tokwae Kar yoroi páte nánko, mao te Kraiss yak námpon.’”

37 Aeránko maok, kounteouráp arop fárakap Pitamp kar wa napo maok, am kar te am fárakapamp ninik mek párakap. Aenánko maok, am fárakapao Pita ntiaka ankwap aposel fákáreran arakrá turunk, “Ankwapyae fárakap e! Yino oukoumwan te apae mwanámpon?”

38 Aerapo maok, Pita am fárakapan sérrá, “Yumo ponankor ankákárank ankár kwatae ninik pwararea, Jisas Kraissomp e fek ént mek nér napo, Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épérano. Yumo tak napo, Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit nénkano.”^z 39 Am te wokwae kar Kwaro sérrá, ‘Yumwan, tá yiráp tárápuan, tá ponankor kounteouráp arop panek yakáp nap man Yiki Kor Spirit sánk nanamp’rá sérimpon. Nomp Tokwae Kar Kwaro mao wumwirinámp ponankor kounteouráp aropan ‘Yiki Kor Spirit nénk nanamp’ ria sérimpon.’^a

40 Tá Pita ankwap kar kápae kare am fárakapan tae fek farákápria maok, arakrá sér, “Yumo te fwapia mér kipo: Yumo takria am kwataenap arop fárakapént touwe sámp mwanape.”^c 41 Aeránko maok, am Pitamp kar wanap arop fárakap méria maok, ént mek nér. Am yae fek táman 3,000 kounteouráp arop manénkir Jisasén mérnep aropént koropá tapokwap napon.^b

Wourékam Kristen fákáreramp kwapwe kare ninikan sénámp kar

42 Am fárakap te kárakárerá aposel fákáreramp kar wawia maok, ankwapyenápén yaewour, tá ankára mek koupoukarea fir fépérrá maok, énéni Kwarén kar toropwapiapon.^c 43 Aeapo maok, Kwaro aposel fákáreamp yae kor fek kápae kare kárakáre yororo nánko, kounteouráp arop fárakap ponankor nkea kokorokoria apáp tirink.^d 44 Jisasén mérnep arop fárakap kápae kare por koupoukour saráp yakáp. Tá am fárakap te náráp ponankor ankank te Kwarén mérnep arop fárakapamp ponankoronorá ninik. 45 Aeria maok, ankwap fárakapan náráp apárráp ankank nénkria, am fek mani sámpria te, ponankor arop fir ankank mo napén nénkapono.^e 46 Ponankor ankárankamp ninik fek kápae kare por lotu nap tokwae mek tukup ko

^y 2:34-35 Sng 110:1 ^z 2:37-38 Ap 16:30-33 ^a 2:39 Ef 2:12-13,17 ^b 2:41 Ap 4:4; 5:14

^c 2:42 Kápae kare mérnep aropamp ninik te manénkir Kristeninap arop fákáre ankára mek koupoukarrá énéni fépérap ke fek te manénkir párák kar fir koupoukarrá fépéria maok, wakmwaek Jisasomp pourou ntiá yiriran ninikrá fépér i konapono. ^d 2:43 Ap 5:11-12

^e 2:44-45 Ap 4:32-35

koupoukour. Am fárákap nonopok nap-nap koupoukarrá énéni fépér.^f 47 Am takrá fépéráp fek te, am fárákapamp ninik yae-párák kareria warákáránkrrá énéni fépériapono. Aeria am fárákap Kwaromp e sakap saráp yakáp napo, arop ankwap am fárákapan nkea te, yae-párák kare naprá ninik. Aenapo, Kwar Tokwaerao kumur méntép kounteouráp arop warko éréképrá, man manénkir mérnáp aropént tapokwapá pwar.^g

Arop ankárank pu kwataenámpao warko fwapimp kar

3 ¹Ankwap ke fek Pita ntiaka Jon yámar yinink ke nánko, Kwarén kar toropwap i konap ke fek lotu nap tokwae mek pok. ²Am arop yaworao wae nke nepo maok, arop ankárank pu kwataenámp am fek tank. Éntupwaro sámpánko taki yakámp. Kumur méntép santukupea am lotu nap tokwae ménki fek páte napo tankrá, Kwarén loturá poknap kounteouráp arop fárákapan ‘Mani sápenk’ ria wumwirá tank konámp. Am ménki e te ‘Kwapwe Kare’rá sér i konapono.^h ³Pita ntia Jon lotu nap tokwae mek yoump neria nepo maok, am pu kwataenámp arop támao am arop yaworan nkea, ‘Yumo onan ankank sápenk’rá sér. ⁴Aenángo maok, Pita ntiaka Jono am aropan tokoreyakria maok, Pita man sérrá, “Amo yinan tokor yakae!” ⁵Aeránko maok, táte am aropao Pita ntiaka Jono yakep mwaek éntér arákarrá maok, námo te am arop yaworamp yaekamp ankank sámp nanampan mpwe ninik. ⁶Aenámpan maok, Pita sérrá, “Ono te mani mono. Ono amwan sánk nae namp ankank te Nasaret mekamp Jisas Kraisomp kárákáre fek ono amwan sér rae: Amo fárámpea akwapae!”ⁱ ⁷Aeria maok, Pita maomp yae-párák mwaek yae tokoroepa sámp-fokopá fákeyak nánko, koupour kar maomp pu ntia kwaráp kor wae kárákáre. ⁸Aenángo maok, mao wae fékér-pokrá fokopeyakea maok, wae yarak. Aeria maok, am arop yaworamp wakmwaek lotu nap tokwae mek youmpea maok, fékér-pok fékér-pokrá yarákrá, Kwaromp e sakap. ⁹Ponankor kounteouráp arop man nke napo, mao te yarákriaka Kwaromp e sámpea sakap nánko maok, ¹⁰am fárákap wae mér, am arop te kápae kare por lotu nap tokwae ‘Ménki Kwapwe Kare’ ri konap fek tankrá, mani ankankantá wumwirá tank konámp támaono. Aeria maok, am fárákap man nke napo, mao wae kwapwe kare nánko maok, am fárákap kokorokoria ninik tokwae.

Pita lotu nap tokwae mek kar farákápámp kar

¹¹Mao Pita ntiaka Jonén sámpá yakánko maok, kounteouráp arop kápae kare kokorokoria maonámpok foporakorrá koropea ‘Solomonomp Kaerik’rá sér i konap am fek nouroump. ¹²Aenapo, Pita am táman nkea, kounteouráp aropan arakrá sér, “Israel fi mekamp arop yumo te

^f 2:46 Lu 24:53 ^g 2:47 Ap 6:7; 11:21,24 ^h 3:2 Ap 14:8 ⁱ 3:6 Ap 3:16; 16:18

apaeritea mámá ankankan nkea korokop rape? Apaeritea yumo yinan énoukoup tokwae rape? Yiráp ninik te yinokump kárákáre tokwae fek, tá Kwaro nke námp fek yino kwapwe kare yaknemp ninik fek mámá arop fwapia yárákrá mpwe yonkwae rape? Am te mo karonó. ¹³ Abraham, Aisak, Jekop, tá nomp wokwaekamp appeyaenámpomp Kwar, am Kwar te náráp tére arop Jisasén námokuráp wae tokwae sánkámpon. Am arop te yumo yopor aropamp yaek papapono. Tá yumo Pailato nke námp fek man younkwe sánkapon.^j ¹⁴ Yumo te am yae-párák yiki kare aropan younkwe sirarrá maok, nopok Pailatén ‘Arop sámp-wouroumpámp arop táman pwarae’ ria kárákáre fek sériapon. ¹⁵ Aenapan maok, yumo sámp-wouroumpnap arop am te nomwan yiki yakáp mwanámp kare nénk konámp arop ankárank támani napon. Aenapan maok, Kwaro man apár me mekamp fárámpea pap námpon. Yino kareao am nke nempan érik farákáp nempon.^k ¹⁶ Aeria maok, yino te wae Jisasén mér nempon. Aenempara, Jisasomp kárákáreráo mámá aropan kárákáre sánk nángo, yumo man nkea wae mér napon. Jisas námoku yinan mér sápeanángo, am mér fek táman yumo ponankor nke nap fek am aropamp pu wae fwap námpon.

¹⁷ Kémpiyae tárápu, ono te wae mér nampon, yumo te fwapia mér mo, tá yumwan taokeyakáp konap fárákapao kor mér moria am takiapon.^l ¹⁸ Aeapan maok, wokwaek kar Kwaro ponankor profet fákáreramp top kor feknámp kar farákápámp te, Kraism te touwe sámp naenámpan nimpon. Aempan, oukoumwan yumo am takinap ninik te wae am karént pwi námpon.ⁿ

¹⁹ Aenámpara, yumo te yiráp kwatae ninik te pwarará Kwaronámpok korop napo, Kwaro yumwan aminap ninik torokoria yiki kukarrá papano. ²⁰ Yumo tak napo te, táte Tokwae Karao yumwan wourékam kárákáre sánkria maok, mao yiráp por nánapinámp arop Kraism yumonapok sámp-kérép nángo ék naenámpon. ²¹ Oukoumwan te yámar mek yakrá, Kwaro nánkár warko kápae kare ankank te fwapokwapiaka wourékam ke yépékrá yak naenámpon. Am te wokwaek kar man saráp tére konap profet fákáreramp top kor fek sérimp niamp naenámpon.

²² Am profet fákáre ou mekamp arop ankwap Moseso arakrá sér, ‘Yiráp Kwar Tokwae Karao yiráp ankwapnáp ankárank warámpea profet páte nángo, ono yak namp niamp maknámp yak naenámpon. Yumo te ankár maomp kar wawia, mao yumwan sénámp ponankor karwaok kipo. ²³ Tá arop ponankor am profetomp kar wa mo napo te, Kwaro am fárákapán “Faokorenk”rá sénaenámpon. Aetenángo, am fárákap Israel fi mek yak mono.’^o ²⁴ Profet fákáre, tá Samuel ntia wakmwaek yakápinap

j 3:13 Kis 3:15; Lu 23:13-25 k 3:15 Ap 2:32; 5:30 l 3:17 Lu 23:34 m 3:18

“Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. n 3:18 Lu 24:27

o 3:22-23 Lo 18:15,18-19

profet fárákap, Kwaro kar sánkánko, am farákápap te am te waeman oukoumwan mámá ke fek kare kar korop námpon.

²⁵ Yumo te profet fákáreramp tárápu yakáp napon. Yumo te Kwaro yiráp por kontrak yoroinámp fekamp ankank sámp mwanap arop yakáp napon. Kwaro yiráp wokwaekamp ounáp Abrahamén sérrá, ‘Waráp appeyaenáp tárápu fek mámá apár mekamp arop fi ponankor kwapwe kare tankáp sámp mwanapon’ rimpon.^p ²⁶ Aempara, Kwaro náráp tére konámp aropan kéménki papea, yumwan, ourour nénkanoria manénkir yumonapok sámp-kérép námpon. Maomp ninik te, yumwan ponankor ankákárankrá kwatae ninik mekamp tiarárrá kák nánko, am kwatae ninik pwarará koropenkria námpon.”

Pita ntiaka Jonén fákapá papap kar

4 ¹ Pita ntiaka Jon oukoumwan koumteouráp aropan kar farákáprá yakepo maok, táte pris fákáre, lotu nap tokwae taokeyakáp konap plisman fákáreramp kepten, tá Sadyusi fákáre, makia maok, korop. ² Am fárákap te wae mér, am arop yawor te koumteouráp aropan Jisas apár me meknámp fárámp námp, tá arop ponankor sumpwi napao kor warko ferámp mwanap kar farákáp nepria, am táman yopor tokwaeria, am arop yaworan tia kot mwaria napon. ³ Aenapan maok, wae kumur naeria námpantá, am arop yaworan oumpouran kot mwanámpria kalabus nap mek kák te.^q ⁴ Aeno kápae kare koumteouráp arop oukoumwan am kar wawiaka Jisasén mér nap te, manénkirkampént tapokwapea 5,000 arakeno.

Pita ntia Jonén Kaunsil fákáre nke nap fek kotiap kar^r

⁵ Wae wakor nánko, Juda taokeyakáp konap pris fákáre ntia némpouk yakáp konap yonkwae kourráp arop fákáre, tá lo mérnep arop fákáre, makia Jerusalem mek koupoukour. ⁶ Pris taokeyak konámp arop Anas, tá Kaiafas, Jon, Aleksander, táte Anasomp firáp ankwap fárákap makia am fárákapént koupoukour. ⁷ Takia maok, am aposel yaworan, am fárákapao nke nap fek fokopeyakenk ritea maok, arakrá turunk, “Yumo te mokope kárakáre sámpea, apae e séria am ankank takrá tére nepon?”

⁸ Aerapo maok, Yiki Kor Spirit Pitamp pourou mek top-pwarámpá yak námp fek am fárákapan sérrá, “Yumo Israel mekamp arop tokwae, tá yumo arop taokeyakáp konap arop,^s ⁹ yumo te yino pu kwataenámp aropan yaewourinemp aran yinan turunk mwaria nape? Ae te yumo am arop te, mokopia fwapínámponorá mér mwaria nape? ¹⁰ Ae te tak nap kwamp te, yumo ponankor, tá Israel fi ponankorao kor, Nasaret mekamp Jisas Kraisomp eramp kárakáre fek am pu kwataeráp arop warko fwapia

oukoumwan yumo nke nap fek fokokeyaknámp aran mér kipo. Yumo wokwaek man yaopwae porokopramp fek arápapan maok, tá Kwaro man warko apár me mekamp fárámpá papámpon.^t ¹¹Am Jisas táman Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: ‘Nap ti konap arop, yumo, kwatae yumwinoria sitenapan maok, Kwaro man sámpea, nap am fek fokokeyak naenámp yumwi kwapwe yoroia páte námpon.’^u ¹²Nomwan yaewour naenámp te arop ankwap yak mono. Apár-apár ponankor te nomwan warko érékép naenámp arop ankwapamp e te Kwaro nomwan yénkép námp yak mono.”^v

¹³Aeránko maok, am fárákap nkeapo, Pita ntiaka Jon te apáp mono, kar kárákáre fek sér. Am fárákap te wae mér, am arop yawor te skul moinep arop yaworonoria ninik tokwae. Aenapan maok, am fárákap wae mér, am arop yawor te wokwaek Jisasént yakepara nepon. ¹⁴Tá am fárákapao nkeapo, am arop te maomp pourou te wae fwapia maok, am arop yaworént fokokeyak yak. Aenánko maok, am fárákap te nopok am arop yaworamp kar pwarokwaprá sér mwanap yak mono.

¹⁵Aeria maok, am arop fárákapao am arop yaworan sérrá, “Yumo Kaunsil nap aokore pwarará ek akwapenk!” Aerá sérapo, am arop yawor akwap tepo maok, am arop fárákap kar arakrá téréménk, ¹⁶“Nomo am arop yaworan te mokop mwanámpon? Am arop yawor te wae Kwaromp kárákáre ankárank yoro nepo, Jerusalem mekamp koumteouráp arop te wae mér napara, nomo te am kar mek wouroump mwanám pourou mono.”^w ¹⁷Aeno takria am kar te kápae kare koumteouráp aropao wa nap fek akwapantara, nomo ankár kar kárákáre fek am arop yaworan taokor mwanámpon. Aenánko maok, am arop yawor Jisasomp e fek ankwap fárákap wanap fek warko kar farákáp mo kare nenepon. ¹⁸Aeria maok, am fárákapao arop yaworan wumwiria maok, ‘Yumo te Jisasomp e fek koumteouráp aropan kar yénkrá farákáp kepono’ ria kar kárákáre fek taokor.

¹⁹Aerapan maok, nopok Pita ntiaka Jon am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo nik nap te, apae ninikao Kwaro nke námp fek yae-párák námpon? Yino te ankár Kwaromp karwaok akwap nenemp ni, yiráp karwaok akwap nenemp nie? Yumoku támao youroukoup kipo. ²⁰Yino te am kar farákáp mo nenemp pourou mono. Yino te ankár kápae kare ankank yino wokwaek nkemp, tá wawimp te ponankor farákáp nenemp.”^x

²¹Aerepo maok, am Kaunsil fákáreráo am arop yaworan kot mwanap kar fi yak mo námpantá maok, am arop yaworan ankwap kar kárákáre fek séria maok, pwar napo, akwap. Am te apae

^t 4:10 Ap 3:6 ^u 4:11 Sng 118:22; Ais 28:16; 1 Pi 2:7 ^v 4:12 Jo 14:6 ^w 4:15-16 Jo 11:47
^x 4:17-20 Ap 5:28-29

riteanápe, arop ponankor Kwaro térenámp táman ninikria maomp e sakap napantá, takria, námwan yorowarantánorá apápria pwar napon. ²²Am arop arop yaworao Kwaromp kárákáre fek fwapi papep te, maomp yopwar te wae 40 yopwar kámákár akwap námpon.

Kristen fákáre koupoukarrá Kwarén kar toropwapiap kar

²³Kaunsil fákárerao Pita ntia Jonén pwapato, am arop yawor maomp firáp yakápnap nap mek arákarrá akwapea maok, am fárákapan pris tokwae ntiaka lo mérnep arop fákárerao sérariap kar farákáp. ²⁴Am fárákap am kar wawia maok, ponankor ankárakamp ninik fek tankápria maok, Kwarén énéni arakrá kar toropwap: “Tokwae Kar e! Amo wokwaek yámar, tá apár, tá solwara, ntia ponankor ankank am mek yakáp napan yoroiafono. ²⁵Wokwaek kar waráp Yiki Kor Spiritao yinomp appenáp waráp tére konámp arop Devitomp ninik mek sánkánko, mao arakrá sérimpono:

‘Apae riteaka ankwap fi arop
yopor yonkwae pwarámpa wae napon?
Apaeritea am koumteouráp arop te
Kwarén yopor mwanámpria
kwaporok ninik mwar pap napon?

²⁶Apár ponankor mekamp king fákáre
yorowar mwaria nánap napon.
Gavmanomp poukeyakápnap arop fákáre
énéni koupoukarea maok,
Tokwae Karan apárok anámpá paprá,
tá am Kraisen kor anámpá pap mwaria napon.’^y

²⁷Oukoumwan te am kar te waeman kare karon. Herot, Pontius Pailat ntiaka ankwap fi, tá Israel fi, makia maok, amo wokwaek nánapiap waráp tére arop kwapwe kare Jisasén anámpá pap mwaria, am taun mek tapokwaprá koupoukoura napon. ^z ²⁸Am fárákapao am ankank tak nap te, waráp kárákáre ntia amo takenkrá ninik napaok támani napon. ^a ²⁹Tokwae Kar e! Amo ankár yinan apáp sáprá sérarnap kar māmá ninikria, waráp tére arop yinan yaewourampo. Aenapo maok, yino fwap apáp moria kárákáre fek waráp kar farákáp mwanámpmon. ^b ³⁰Aeria maok, amoku waráp tére arop Jisasomp kárákáre fek amo touwenap aropamp pourouk yae papria, fwapokwapria maok, nkwakwe make kárákáre yoroampo.”

³¹Am fárákapao kar toropwapia pwar napo maok, táte am néntépap nap am te némp yérur koropánko maok, táte am fek am fárákapamp pourou mek Yiki Kor Spirit top-pwarámpánko maok,

^y 4:25-26 Sng 2:1-2 ^z 4:27 Mt 27:1-2 ^a 4:28 Ap 2:23 ^b 4:29 Ef 6:19

táte am fárákapao kor apáp mono, kárákáre fek Kwaromp kar fárákápon.^c

Kristen ponankor ankwapan yaewouriap kar

³² Jisasén mérnep arop ponankor ankáránkamp ninik fek saráp yakáp. Arop ankwap ankáránk náráp ankank nkea 'Onokump kareno'rá sér mono. Ankank ponankor te ankár arop ponankor-ampono.^d ³³ Aposel fákárerao Jisas Tokwae warko fárámpámp kar fárákápap te, am fárákapamp kar te kárákáre kor kare. Tá Kwaro am mérnep kounteouráp aropan warákár tokwaeria ourour kwapwe nénkámpon. ³⁴ Aenko maok, am ou mekamp arop te ankwap ankáránkamp firráp ankank monámp arop yak mono. Arop ponankor maomp apár yak, tá maomp nap yak náńko te, arop ankwapan nénkria, am fek mani tiria maok, ³⁵ tá am mani te aposel fákáreran sankoropá sánk napo maok, am fákárerao ankank monap kounteouráp aropan nénkaponno.^e

³⁶ Tá arop ankáránkamp yak námp, maomp e te Josepén maok, aposel fárákapao ankwap e tákapap te 'Barnabas' ri pap nap te, am e fi te, 'Aropamp ninik mek kárákáre sánk konámpon.' Barnabas te Livaimp fi fekamp apár amor ke Saiprus mekamp aropono.^f ³⁷ Am aropao apár arop ankwapan pwararea maok, am fek mani sámpea maok, sankoroepa aposel fárákapan sánkámp.

Ananaias ntiaka Safaira Kwarén poupwekápip kar

5 ¹ Arop ankwap maomp e te Ananaias, tá maomp yupu te Safaira. Am Ananaiaso náráp apár ankwapmwaek arop ankwapan pwar. ² Aeria am fekamp mani sámpea, ankwapmwaek námoku nanampria pap. Aenáńko maomp yupuao kor am wae mér. Aea maok Ananaiaso am mani ponankoronoria, ankwapmwaek saráp sankoropá aposel fákáreran sánk.^g ³ Aenáńko maok, Pita arakrá sér, "Ananaias, amo apaeritea Satan waráp ninik mek top-pwarámpanoria pwatea, Yiki Kor Spiritan kwekár séria waráp apár fekamp mani ankwapmwaek mek wouroump napon?^h ⁴ Wokwaek oukoumwan am arop am apár sámp moap fek te, amokuráp apárono. Tá wakmwaek am apár sámpeanánko te, mani te amoku sámpea poukwap nanap tene. Aeno amo apaeritea am ninik kwatae sámp napon? Amo te aropan poupwekápi mono. Kwarén poupwekápi napono." ⁵ Aeránko maok, Ananaias am kar waria maok, apárok piká párákapria wae sumpwi yak. Aenko maok, arop ankwap fárákapao am kar wawia maok, apáp tirinka wae. ⁶ Aenko maok, ménki-tárápu fárákap koroepa, maomp yákáre waempyam fek woukoupea santukupea pap.

^c 4:31 Ap 2:4 ^d 4:32 Ap 2:44 ^e 4:34-35 Ap 2:25 ^f 4:36 Ap 11:22-26; 13:2-3
^g 5:2 Ap 4:34-35 ^h 5:3 Jo 13:2

⁷Aetapo, yinink ke akwap tenánko maok, maomp yupu am te mér moitea maok, am mek korop. ⁸Pita man nkea sérrá, “Yumo apár fek sámpnep mani te wae támao nie?” Aeránko maok, yupurao sérrá, “Kare, wae támaonono.” ⁹Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yumo apaeritea Tokwae Karamp Spiritan mokoepen nke neria poupwekápi nepon? Amo wawae. Waráp poumaropamp yákáre santukup-papnap arop fárákap te mankea ménki fek máyakáp napon. Am fárákap amwan kor sámpá tukupá pap mwanapon.” ¹⁰Aerá séránko maok, táte am fek táman am yupuao kor Pitamp wonae fik piká párákapria wae sumpwi yak. Aenko maok, am ménki-tárápu mankea nke napo, am yupu wae sumpwi yak. Aenánko maok, am fárákap man sámpea santukupea poumaropan papnap wonae fik pap. ¹¹Aenapo maok, sios ponankor, tá arop ankwap fárákapao kor, am anánkwapao taknep kar wawia maok, apáp tirinka waeapon.

Aposel fákáre nkwakwe make kárákáre yororoiap kar

¹²Koumteouráp arop ou mek aposel fákárerao Kwaromp kárákáre fek nkwakwe make kárákáre yororo. Aenapo, Kwarén ménap arop ponankor ankárankamp ninik fek lotu nap tokwae mekamp Solomonomp naepik koupoukour konapono.ⁱ ¹³Ponankor arop ankwap fárákap te am fárákapamp e sakapria, apápria maok, am fárákapént koropea koupoukour mo. ¹⁴Aenapo maok, kápae kare koumteouráp arop fákáre Tokwae Karan méria koroprá, am fárákapént tapokwap. ¹⁵Aeapo maok, koumteouráp arop fárákapao kor touwenap arop ti-koroprá, mwaeak nkwakwe make kwanpae ankank yunkrá párakoprá maok, am fek tirá kák. Am tak nap te, Pita yámar fek yarak nánko, maomp wunérirao, am fárákapamp pourouk oupoupour nánko, am fákáreamp touwe fwapanáponoria niapon. ¹⁶Jerusalem wonae fik mwaeakamp, ponankor taun mekampao kor koropea koupoukour. Am fárákap te touwenap arop fárákap ntia kwatae-aropao woukouria kwatae káknámp arop fárákap ti-korop napo maok, am koumteouráp arop te warko fwapiapono.^j

Enselo aposel fákáreran kalabus nap mekamp yaewourimp kar

¹⁷Aenko maok, pris taokeyak konámp arop, tá maomp ponankor mént yakáp konap, tá Sadyusi fákáre, makia maok, am fárákapao aposel fákárerao am tére napan nkea kokwarokria yonkwae pwarámp. ¹⁸Aeria maok, am fárákap aposel fákáreran tia, kalabus nap mek kwataenap arop fákáre yakáp nap mek kák.^k ¹⁹Aenapan maok, kumuruk Kwar Tokwae Karamp ensel ankárankao kalabus nap ménki kik-pwararea maok, am fárákapan ek éréképá mankea sérrá, ²⁰“Yumo tukupea lotu nap tokwae

ⁱ 5:12 Ap 14:3 ^j 5:16 Mk 6:56; Ap 19:11-12 ^k 5:17-18 Ap 4:1-3

mek kounteouráp aropan wourékam yiki yakamp ponankor ninik farákápenke.”¹ ²¹ Aposel fákárerao am kar wawia maok, kounteouráp aropan kar farákáp. lotu nap tokwae mek tukupea maok, kounteouráp aropan kar farákáp.

Pris taokeyak konámp arop, táte maomp arop fákáre, Kaunsil fákáre ponankor wumwi napo koropea koupoukour. Aeria maok, kalabus nap mek kar sámp-kérépria sérrá, “Am aposel fákáre éréképá koropenke.”

²² Mak rapo maok, plisman fákárerao am kalabus nap mek tukupea nkeapo maok, aposel fákáre yak mo. Aenapo maok, warko arákarrá tukupea am farákapan kar sérrá, ²³ “Yino tukupea nke nánko maok, am kalabus nap te ménki kéri yak nánko, am fek taokeyakáp konap soldia fákárerao ménki méntép foukouri yakáp napo maok, yino ménki kik-pwarará yinkea am nap mek nke nánko te, aposel fákáre te ankárankampao kor am mek yak mono.”

²⁴ Aerapo maok, lotu nap tokwae mekamp kepten, tá pris tokwae fákáre makia maok, am kar waria ninikria maok, “Ae te am arop farákap te mokopia moyakáp napon?” ²⁵ Aerapo maok, arop ankárank koropeaka am farákapan sérrá, “Yumo te wawenke. Yumo am arop fákáre kalabus nap mek kák nap te, am farákap te lotu nap tokwae mek yakáprá kounteouráp aropan kar farákáp napon.” ²⁶ Aerá sénánko maok, kepten ntia plisman fákáre tukupea am aposel farákap tiria maok, éréképá korop. Aenapao maok, man te fupuk mono. Takria, kounteouráp aropao nomwan yumwi fek yérénképántánorá apápria párák sánánkar érékép napon.

Aposel fákáre Kaunsilén apáp moria kar farákápap kar

²⁷ Plisman fákárerao aposel fákáre éréképá koropea Kaunsil fákáre nke nap fek párapop napo maok, foukouri yakáp napo, pris taokeyak konámp aropao am farákapan sérrá, ²⁸ “Yino waeman yumwan sérrá, ‘Kounteouráp aropan maomp e fek kar farákáp kwapono’rá séri námp te, yumo wa moi yakáprá, oukoumwan am kar farákáprá yakáp napo, Jerusalem mek mwaekamp kounteouráp arop waeman am kar wawia pwi napon. Tá yumo yinan ‘Am aropan sámp-wouroump napon’rá sérar napon!’”

²⁹ Aerapan maok, Pita ntiaka aposel fákárerao am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yino te ankár Kwaromp karwaok saráp mwanámpono. Yino te aropamp karwaok tukup mono.” ³⁰ Yumo Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupia sumpwi papapan maok, nomp appeyaenámpomp Kwaro man fárámpea papámpon. ³¹ Kwaro man warámpea narek pokeaka, yae-parák mwaek páte nánko tank námpon. Aeria mao nomwan mwae kup yénkrá, nomwan warko éréképnámp arop yak námpon. Am

¹ 5:19-20 Ap 12:7-10 ^m 5:28-29 Ap 4:18-19; Mt 27:25

taknámp ke fek táman maok, mao fwap Israel fi nomwan yaewour nánko, nomo kwatae ninik pwarará maonámpok tukup nánko, mao nomp kwatae ninik tirá épér naenámpon.ⁿ 32 Yino te Kwaro am ankank tére nánko nkenámp karan farákáp konámpon. Tá Yiki Kor Spiritao kor am ankank táman farákáp námpon. Aenánko, am karwaok tukupnap kounteouráp arop farákapan Kwaro am Yiki Kor Spirit nénk námpon.”^o

**Gamalielo Kaunsil fákárean ‘Aposel fákáreran
porokwe fekenk’ rimp kar**

33 Am Kaunsil fákáre Pitamp kar waria maok, yonkwae pwarámpria am aposel fákáreran tirá wour mwari wae. 34 Aenapan maok, am ou mekamp Kaunsil ankwap yak námp mao te Farisi fi mekamp, maomp e te Gamaliel. Mao te lo méria farákáp konámp tisa yak nánko, ponankor kounteouráp arop maomp e sakap konap. Mao sérrá, “Aposel fákáreran ek éréképá yinkea napo, kánanke kwarok ke fek yakápanápono.” 35 Aeránko maok, aposel fákáre wae ek yink tenapo, Gamaliel Kaunsil ankwap fákáreran sérrá, “Israel fi mekamp arop fákáre, yumo te mámá arop farákapan apae mwaria te, yumoku támao fwapia ninik kouritea kip. 36 Yumo te wae mér napon, wokwaek tae morok te Tiudas sérrá, ‘Ono te arop tokwae, ono te kárakáreno.’ Waeman 400 naenámp niamp arop maomp wakmwaek tukupapon. Aeapan maok, Gavmano soldia tirá kérép nánko, am aropan yaonk-pap napo, man mérap arop farákáp pirikimpea tukup napo, maomp tére te kwaporok pwara námpono. 37 Tá wakmwaek, Gavmano kounteouráp aropamp e ti naenámp ke fek, Galili mekamp Judaso arop ankwap farákapan yopor kaea Gavmanén yorowaria yérépe mwaria éréképá akwap. Aempan maok, man kor yaonk-pap napo, maomp wakmwaek tukupnap arop farákáp pirikimpea tukupapon. 38 Aenapantá, ono oukoumwan yumwan sénampon: Yumo te am arop farákapan te kánanke nkwak maki kwapon, pwar kipo. Am aposel fákáre aropamp ninik fek saráp tére napo te, am tére kwatae akwap naerámpon. 39 Aeno Kwaro námoku nénknámp téreanánko te, yumo am farákapan taokor mwanap pourou mono. Yumo takria, Kwarén yorowar mwanape.” 40 Aeránko maok, am Kaunsil fákáre Gamalielo sérámpaokria maok, aposel fákáreran wumwiria, koropapo maok, am soldia fákáreran sérrá, “Aposel fákárean paok ke fek fupukenke.” Aerapo, am farákapan fupukia pwarará maok, sérrá, ‘Yumo te warko Jisasomp e fek kar farákáp kwaponora séria, tirá kérép.’^p 41 Aeapo maok, aposel fákárerao am kaunsilén pwarará tukupria maok, Kwaro waeman námwan Jisasén mérnep fek pwarápaé sámp mwanap fwap pwi naponorá ninik námponoria warákáránk.^q 42 Ae nap kwamp maok, kumur méntép lotu

ⁿ 5:31 Ef 1:20; Hi 12:2 ^o 5:32 Ap 1:8 ^p 5:40 Ap 4:18 ^q 5:41 Mt 5:10-12; 1 Pi 4:13

nap tokwae mek, táte aropamp nap mek kor tukuprá ‘Jisas te Kraiss támaono’rá am Kwapwe Kare Kar yénkrá farákápria maok, am tére te ankár pwar moiapon.’

**Aposel fákárerao námwan yaewour mwanapria
arop fákánek yoroi kákap kar**

6 ¹Am ke fek táman maok, Jisasén mérnep arop te ou tokwae. Aeria maok, Grik kar fek farákáp konap arop farákap Judamp kar fek farákáp konap arop farákapan kokwarok napon. Am te apae riteanápe, am farákapao fir monap aropan yaewour napao maok, náráp kae kourmteouén te yaewour mo napria napon. ²Aenapo maok, aposel éntér-sámprampao Jisasén mérnep arop farákapan koropenkria wumwiria maok, sérrá, “Yino Kwaromp kar farákáp mo pwarará, fir mwar nénk námp te, kwatae yak námpon. ³Aenámpara, kémpiyae farákap, yumo ou mekamp arop fákánek, arop ponankor man warákár konap, tá Yiki Kor Spirit top-pwarámpá yakáp námp, tá yonkwae kour kwapweráp aran oupouroukia napo, nomo am farákapan yoroi kák nángo, am tére tére mwanapon. ⁴Aeno yinoku te kápae kare por kar toropwaprá, kourmteouráp aropan Kwaromp kar fek yaewour mwanámpon.”

⁵Makrá sérarrá maok, kourmteouráp arop ponankor am aposel fákáreramp kar wawia, warákárria maok, fákánek aropan éréképea korop. Maomp e te ará: Stiven te maomp mér te kárákáre kor karia maok, táte Yiki Kor Spiritao maomp pourouk aowarámpá yak námpon. Tá ankwap te Filip, ankwap te Prokorus, ankwap te Nikanor, ankwap te Timon, ankwap te Parmenas, ankwap te Nikolas. Nikolas te Antiok mekamp aropao maok, Juda lotunap ninik sámpea ampaok i konámp arop. ⁶Am fákánek aropan éréképá koropea aposel fákáreamp wonae fik párapo napo, am farákapao maomp me korok yae paprá Kwarén kar toropwapia maok, am tére mwanap arop yoroi kák.^s

⁷Aeapo maok, Kwaromp kar kápae kare apár mek akwapángo maok, kápae kare kourmteouráp arop Jerusalem mek Jisasén méria, maomp firáp yakápiapon. Táte kápae kare pris fákáreao kor Jisasén méria Kwaromp karwaokiapon.^t

Juda firao Stivenén kotiap kar

⁸Kwaro ourour kwapwe ntia kárákáre tokwae Stivenén sánkángo maok, am fek táman kourmteouráp arop nkeap fek nkwakwe make kárákáre yoro. ⁹Aenko maok, arop ankwap fákárerao Stivenént kar yorowar. Am arop farákap te Judamp ‘Amwar Yakápnep Arop Fákáreamp lotu nap’rá sér i konap mekamp arop farákap, taun tokwae Sairini

^r 5:42 Ap 17:3 ^s 6:6 Ap 13:3 ^t 6:7 Ap 16:5

mekamp, tá taun tokwae Aleksandria mekamp, tá provins Silisia ntia provins Esia mekampaoiapon. ¹⁰Yiki Kor Spiritao Stivenén yonkwae kour sánk námpara, am arop fárakap te maomp kar te kwe-pwar mwanap pourou mono.^u ¹¹Aenámpantá maok, am fárakap arop ankwap fárakapan kar porokwerá arakrá sér, “Yumo yankar-séria ‘Yino wa nánko, Stiven te Moses ntiaka Kwarén wouroump-séri námpono’rá sérenke.”^v ¹²Amnap ninik fek koumteouráp arop, tá Juda taokeyakáp konap arop, tá lo yénkrá fárakáp konap arop, Stivenén sámp-wouroumpenkria fopwaok. Aenapo am fárakapao tukupea Stivenén sámpea maok, Kaunsil fákáreaonapok sámpá tukup. ¹³Am fárakapao man kwekár sér mwanap arop fákáre éréképa tukupeakapo maok, am arop fárakapao arakrá sér, “Am arop te kápae kare por Kwaromp nap ntia maomp loan kwatae kar sér i konámpon.” ¹⁴Mak ritea maok, arakrá sér, “Yino wanánko, mao sérrá, ‘Am Nasaret mekamp Jisas te lotu nap tokwae souroumpouria, Moseso nomwan sá pámp ninik pwarará, ankwap yiki ninik kák naenámp’rá sér i konámpon.” ¹⁵Aerapo maok, am Kaunsil tankápnep fákáre ponankor Stivenén tokoreyakápria nke napo maok, maomp yimetáp te enselomp yimetáp wae niampi yak.

Stiveno Kaunsilén kar fárakápámp kar

7 ¹Aenángo maok, pris taokeyak konámp arop Stivenén arakrá turunk, “Mámá kar amwan sénap te kare kar ni mo nie?”

²Aeránko maok, Stiveno sérrá, “Kémpiyae tárápu, tá onomp tékénou fákáre, yumo wawenke! Wokwaek kar nomp ounáp Abraham oukoumwan taun Haran mek akwap mo, apár Mesopotemia mek yakámp fek maok, am ke fek táman yámar mekamp wae tokwaeráp Kwar Abrahamonámpok koropámpon. ³Aeria maok, Kwaro man arakrá sér, ‘Amo waráp firáp arop, tá waráp apár fi máte wampwe pwarará, akwap napo, amwan am mek yak nanap apár yénkép nanampon.’ ⁴Aeránko maok, Abrahamo am apár Kaldia pwarará akwapea Haran mek yak. Aenko am ke fek maomp naropwar sumpwi nánko, warko Kwaro man sámp-kérépánko maok, koropeaka nomo oukoumwan yakápnámp apár mek mamek yakámp. ⁵Aeno Kwar te Abrahamén apár ankwap námoku naenámp kare te sánk mo, tá ankwap kánanke kareanángo pwar moimpon. Aempan maok, Kwaro, wakmwaek mámá apár sánkea nanko, maomp apár yak, tá maomp tárápu firamp apár yak naenámp rimpon. Abraham te am ke fek oukoumwan táráp sámp mo nánko maok,^x ⁶Kwaro man takrá sér, ‘Nánkár wakmwaek waráp ounáp tárápu te ankwap fi apár mek tukupá yakáp mwanapon. Aeria am fárakap te ankwap fi aropamp kwaporok tére arop yakáp napo, am fárakapao man sámpá

^u 6:10 Lu 21:15 ^v 6:11 Mt 26:60-61 ^w 7:2-4 Stt 12:1-5 ^x 7:5 Stt 17:8

yampourourá tukupea 400 yopwar fek mwanapon. ⁷Aenapan maok, nánkár wakmwaek te ono am takinap ankwap fi arop fárákapan nopok touwe nénk nanampon. Aea napo maok, nánkár wakmwaek am fárákap am fi pwarará koropea, mámá apár mek onan lotu mwanap'rá sérimpon.^y ⁸Kwaro Abrahamén kontrak yoroinámp yénképria, mao ankár yipi fárákap naenámp rimpono. Tá wakmwaek Abrahamo Aisakomp naropwar yakria, yukupuk yae fek Aisakomp yipi fárákápámp. Aekánko maok, Aisak te náráp táráp Jekopomp yipi fárákap. Tá nomp appenáp Jekop maomp tárápu éntér-sámprampan yipi fékérimpon.

⁹Am appeyaenáp támao náráp nánae Josepén kokwarokria kwaporok tére konámp arop niampia sámprá, ankwap fi aropamp yae sám-p-kérépapon. Aenapo, am fárákapa man Isip mek warámpá tukupapan maok, Kwaro méntér yakámp. ¹⁰Mao man yaewourria, maomp ninik kápae tirá épéri pwar. Tá Josep Isip mekamp kingént kar sénánko maok, Kwaro man kingo warákár naenámp yonkwae kour sánk. Aenánko maok, kingo man Isip mekamp ankank poukwap naenámp Gavman Tokwae yoroi pap. Aetenánko maok, mao kingomp nap mekamp ankankan kor poukeyakámp.^z

¹¹Nánkár wakmwaek maok, Isip mek fir mo nánko, yae-porokwe tokwae ponankor apár mek koropria, Kenan mek kor tak nánko, kounteouráp arop ponankor ninik kápae tokwae sámpapon. Tá nomp appeyaenápo kor fir fár mwanap moimpon.^a ¹²Aeria maok, Jekopo wanánko, 'Fir te Isip mek tank námp'rá sénapo maok, táte mao nomp appeyaenáp manénkir tirá kérép.^b ¹³Aeapan maok, warko anánkan tukupap te Josepo náráp naeounápén sérrá, 'Ono te Josepono.' Aeránko maok, táte kingo kor Josepomp fi am mérimpon. ¹⁴Aeria maok, táte Josep náráp naropwar Jekopén kar kérépria wumwi nánko maok, Jekopo náráp kounteouráp arop fi éréképea koropámp te 75ono.^c ¹⁵Aea maok, Jekop Isip mek akwapá yakea maok, wakmwaek sumpwi tenánko, nomp appeyaenáp fákáreao kor wae surumpwi pwar.^d ¹⁶Aenapo, am fárákapamp kour te apár Kenan mek tiarárrá ti-tukupea taun Sekem mek, wokwae Abrahamo Hamoromp tárápuran mani silva sánkria sámpámp apár mekamp péri me mek kákapono.^e

¹⁷Kwaro wokwae kar Abrahamén sérimp yopwar 400 wae akwapá pwar naeria nánko maok, am fek táman Isip mekamp Israel fi wae námoku kápae kare forokora wae. ¹⁸Aenapo maok, am ke fek táman king ankwap Isip mek yakria maok, Josepomp tére te mér moitea yakrá maok,^f ¹⁹am king támao nomp firáp arop firan poupwékápria sámpá

y 7:6-7 Stt 15:13-14; Kis 3:12 z 7:9-10 Stt 17:11,28; 39:23; 41:37-44 a 7:11 Stt 41:54

b 7:12 Stt 42:1-5 c 7:13-14 Stt 45:1-11 d 7:15 Stt 46:1-7; 49:33 e 7:16 Stt 33:19

f 7:17-18 Kis 1:7-8

yampourou. Takria maok, am fárákapan, ‘Yiráp tárápu ek épéri tenapo surumpwianápono’ ria fopwaoka wae napon.^g ²⁰ Am ke fek táman Mosesomp éntupwaro man fárákapea-nánko, am táráp te kwapwe kare kare nánko maok, Kwaro man warákár. Aenánko, éntupwar naropwaro kánánkámp sámpá yak nepo, wae yinink yunk akwap te. ²¹ Aenánko maok, wakmwaek am táráp ek sakwapea páte nepo maok, tá kingomp yupu-tárápao akwapea nkea sámpea, mao námokuráp tárápnámp wurumpámpon. ²² Takianánko maok, Moses éririaka, Isip mek skuliaka am mekamp mér kwapwe sámpea maok, kárákáre kor arop yakria, kar kárákáre fek farákáprá, nkwaekwe make ankank kárákáre térempono.^h

²³ Mao am mek yakrá akwapea 40 yopwaria maok, warko náráp ankwapyaeánáp Israel firan nke naeria akwap. ²⁴ Akwapea nke nánko maok, Isip mekamp arop ankárankao Israel mekamp aropan yorowarrá yarakánko maok, Moseso man yaewourria Isip mekamp aropan porokwapea sumpwi pap. ²⁵ Aeria maok, Mosesomp ninik te maomp ankwapyaeánáp fárákap, Kwaro náráp yaerént purá am fárákapan yaewour naenámprá ninik mwanapan mpwe námpon. Aenámpan maok, am fárákap mér mono. ²⁶ Takia maok, táte ankwap yae fek Moseso nke nánko maok, Israel mekamp arop yawor nonopok yorowar. Aenepo maok, mao akwapea sérémékéria taokarrá pap naeria maok, am arop yaworan sérrá, ‘Ae! Yumo te mwearono. Apaeritea yumoku támao nonopok touwe sámp neria nepe?’ ²⁷ Mak ránko maok, am manénkir níkia yorowarámp arop támao Mosesén panánkár sakwapria sérrá, ‘Amo te akwapae. Amwan te wa yinan taokeyakrá tárakwamp nanap arop pap námpon? ²⁸ Amo te yipirman Isip mekamp aropani napnámp, onan kor porokwap pap nae rape?’ ²⁹ Aeránko maok, Moses am kar wawia mao wae farákap. Mao farákápá akwapea Midian firamp apár mek yak. Aeria maok, wakmwaek am mekamp yupu sámpea maok, poumou-táráp anánkaopwe ti.ⁱ

³⁰ Moses am mek 40 yopwar yakeanánko maok, Sainai faonkwe wonae fik arop yak mo apár mek ensel ankwap maonámpok korop. Am ensel te Moseso nke nánko, yao kánanke yowe mek yaomwi yurunk nánko am mek yak. ³¹ Moseso am táman nkea ninik tokwae. Aeria maok, mao fwapi nke nae yonkwaerá wonae fik akwap nánko maok, Tokwae Karao man sérrá, ³² ‘Ono waráp appewarápomp Kwaro nae, tá Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwaro nae’rá sér. Aeránko maok, Moses wará yákrá kour me woukoupria maok, am mek énoukoup naerianámp te, apápa wae. ³³ Aenánko maok, Kwar Tokwaerao man sérrá, ‘Amo ankár waráp pukamp su te wor-papae. Am te apae riteanápe, táma apár amo am mek fokopeyak nap te, onokumpria maok, am te fou karenó. ³⁴ Ono te Isip mek

^g 7:19 Kis 1:10-11 ^h 7:20-22 Kis 2:1-10 ⁱ 7:23-29 Kis 2:11-15; 21-22

onomp firáp kourmteouráp aropan nap kwatae ninik te wae nke nampono. Ono am fárakapamp ém kar te wae wawia nampan, am Isip fárakapamp yaekamp warko érékép naeria ék nampon. Ae namp kwamp, ono amwan Isip mek warko sám-p-kérép nae rae.'

³⁵ Manénkir te Israel fi Mosesomp kar ták-pwarará arakrá sér, 'Amwan te wa yinan taokeyakria yinan kot nanap arop pap námpono?' rá sériapono. Aeapan maok, Kwaro am arop Moses táman arop taokeyak konámp arop, tá am fárakapan érékép naenámp arop yoroia sám-p-kérép námpon. Yao kánanke mek yaomwi yurunk námp meknámp enselomp yae kor fek Kwaro man tak naenámp kárakáre sánk námpon.^j ³⁶ Aeránko maok, Moseso Isip mek akwapea, Kwaromp nkwakwe make kárakáre yoroia, am feknámp Israel fi éréképá akwapea Noumouri Solwara mek, tá kwar saráp mek 40 yopwar fek kor nkwakwe make kárakáre yororo.^k ³⁷ Am Moses támao Israel firan sérrá, 'Nánkár Kwaro yiráp ankwapnáp ankárank nánapi pwate nánko, onoku yak namp niamp yak naenámp.^l ³⁸ Wakmwaek Israel fi tukupea kwar saráp mek koupoukour yakáp napo, am Moses támao am fárakapént yakámp. Tá mao narek Sainai faonkwe wi fek pokeanángo maok, enselo man kar sánkánko, mao am Kwaromp yiki yak konámp kar nomwan farákápámpon.^m

³⁹ Aenámpan maok, nomp appeyaenáp te maomp kar wa moria kar ták-sirirá paokopria, warko Isip mekamp ankankan kikiankria, am mek arári tukup mwaria waeapon.ⁿ ⁴⁰ Am fárakap te Mosesomp nánae Aronén sérrá, 'Am yinan Isip meknámp éréképea koropnámpon Moses te, mao te apae mokoprian nomo mér mo námpono. Amo ankár yinomp kwar yoroia napo, mao mekia akwapria, yinan éréképá akwap naenámp.^o ⁴¹ Am ke fek táman gol fek bulmakau soup ankárank niamp kwekár kwar yoroi papea, man ofa sánk. Aeria am námokuráp yae fek yoroiap kwekár kwar táman warákáránkrá koupoukarrá fir kékérouará fépér.^o ⁴² Aenapo maok, Kwaro am fárakapan, yumoku naponoria younkwe sitenánko maok, kwaporok námoku támao takrá kwekár kwarén loturá paokopria maok, yámar, yunk, térmeráp ankankan lotuiapono. Am tak nap te, profet fákáreramp buk fek yak námp niamp. Am kar te arakrá sér,

'Israel fi yumo te kwar saráp mek

40 yopwar fek yakápria

bulmakauráp sipsip fupukrá tia ofa nap te,

ae te yumo am ofa taki nap te onani nap nie?

Mo karono.

⁴³ Am yumo sampnap sel nap te

kwekár kwar Molekompono.

^j 7:30-35 Kis 3:1-10 ^k 7:36 Kis 7:3; 14:21; Nam 14:33 ^l 7:37 Lo 18:15 ^m 7:38 Kis 19:3; Lo 9:10 ⁿ 7:39 Nam 14:3 ^o 7:40-41 Kis 32:1-6

Tá yumo yiráp kwekár kwar
 Refanomp térme wunérian kor samp napon.
 Yumo te am kwekár kwaromp wunéri yororoia
 man lotu naponono.
 Aenapara, ono yumwan mapekamp
 fárarámprá párapok nanko,
 nkwampok Babilon firamp apár yak námp mwaek
 tukupá yakáp mwarea napon.’^p

⁴⁴ Wokwaek kar nomp appeyaenáp fákáre te kwar saráp mek yakápap sel fekamp Kwaromp lotu nap sámpá yakápiapon. Am lotu nap yak námp te am fárákapan, Kwar te yiráp ou mek yak konámponorá yénkép námpon. Am sel nap ti nap fek te Kwaro Mosesén sérimpaokria, Moseso nkenámp wunéri mántwaok tiaponono.^q ⁴⁵⁻⁴⁶ Wakmwaek maok, Josua nomp appeyaenápomp tárápu éréképá koroepa Kwaro ankwap fi aropan yorowaria kwe-pwaranámp apár sámpea am apár mek am sankoropap sel fekamp lotu nap sámp-fokopaponono. Am sel fekamp lotu nap te ankár taki yakrá koroepa Kwaro warákár konámp arop King Devit yaknámp ke fekimpon. Tá Devito nomp ounáp Jekopomp Kwaromp nap ti nae yonkwaeria Kwarén kar toropwapimpon.^r ⁴⁷ Aempan maok, wakmwaek Solomonono máma nap timpon.^s

⁴⁸ Aeno narek yaknámp Kwar Tokwae te aropao tinap nap mek te yak mo i konámponono. Profeto makrá sérimpon,

⁴⁹ ‘Kwar Tokwaerao arakrá sér:

“Yámar te onomp sianono,
 tá apár te ono am yumuntuk pu pátea tank konamponono.
 Ae konámpara,
 yumo onompor te mokoep pourouráp nap ti mwanapon?
 Tá ono te anepér nanamp némp te
 maok yak naenámpon?

⁵⁰ Onoku támao am ankank yoroi namponono.” ’ ’ ’^t

Tá Stiveno Kaunsil fákárean warko arakrá sér,

⁵¹ “Yumo te kwekápnar aroponono. Yumo te ankwap fi aropamp ninik niamp nape. Yiráp woupwi te kéri yak nángo, Kwaro sénámp kar wa mo napon. Yumo te wokwaek yiráp appeyaenápoiapnámp Yiki Kor Spiritamp kar ták-siri napon.”^u ⁵² Wokwaek te apae profet yakánko, yiráp appeyaenápo man sámpá yampourou moiapon? Am fárákap te ‘Yae-párak kare ninik naenámp arop korop naenámp’rá sérámp aropan te tirá wouriapon. Aeapan maok, oukoumwan te am arop wae koroepanámpan yumo man yopor aropamp yaek pap napo, man sámp-wouroumpapon.”

^p 7:42-43 Emo 5:25-27 ^q 7:44 Kis 25:9 ^r 7:45-46 Jos 4:11; 18:1; 23:9; 2 Sml 7:1-2

^s 7:47 1 Kin 6:1,14 ^t 7:48-50 Ais 66:1-2 ^u 7:51 Kis 32:9 ^v 7:52 2 Sto 36:16

⁵³Yumo te enselomp yaekamp Kwaromp lo sámp napao maok, yumo ampaok tukup moi naponon.”^w

Stivenén yumwian arokop papnap kar

⁵⁴Stiveno makrá sénánko maok, Kaunsil fákáre am kar wawia, youpoukwap tokwaeria, you kikimpia wae. ⁵⁵Aenapan maok, Stivenén Yiki Kor Spiritao woukoupeyak nánko maok, yámar mek tokoreyakria nke nánko maok, Kwaromp wae kwapwe tákap nánko, am mek Jisas Kwaromp yae-párak mwaek fokopeyak námp nke. ⁵⁶Aeria maok, Stiveno arakrá sér, “Yumo wawenk! Ono yámar mek nke nanko, yámar kikir akwap nánko, Aropamp Táráp Kwaromp yae-párak mwaek fokopeyak nánko nke nampon.”^x

⁵⁷Aeránko maok, am fárákap am kar wawia maok, tékén kar kárakáre fek sérarrá, Stivenomp kar wawantánoria woupwi mek yae kákar. Aeria maok am fárákap ponankor ferámprá foporakorrá tukupea Stivenén sámp. ⁵⁸Man sámpea santukupea ek taun younkwek sirarrá paokoprá man yaonk-pap mwaria yumwian arokop. Am manénkir man wouroump-sériap arop fárákap náráp waempyam éri worépámpá tukupea, arop tár-ménki ankwapamp wonae fik kák. Am aropamp e te Sol.^y ⁵⁹Aeria maok, táte wae Stivenén yumwi fek arokopap ke fek te, Stiven arakrá kar toropwap, “Jisas Tokwae Kar e, amo onomp waemp sámpae.”^z ⁶⁰Aeria maok, mao kwaráp torokomprá, tékén warko wumwiria sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te am fárákapaonap kwatae ninik te nopoki kwaponon.” Stiveno makrá séria pwarará maok, mao wae sumpwi.^a

8 ¹Aenapo maok, Sol te, fwaprá kar Stivenén sámp-wouroump napononá ninikimpon.

Solo siosén sámpá yampourouimp kar

Stivenén sámp-wouroumpnap ke feknámpia maok, Jerusalem sios kounteouráp aropan sámpá yampourouiaponon. Aenapo, sios mekamp ponankor kounteouráp arop te pirikimpea distrik Judia ntia distrik Samaria mekmwaek turukump napan maok, aposel fákáre te oukounteouráp Jerusalem mek am mek yakáp.^b ²Arop ankwap fárákap Kwaro warákárnámp ninikaok kar paokop i konap te Stivenomp yákáre papria maok, éménka waeapon. ³Sol te térea waerá sios mekamp kounteouráp aropan sámpá yampourou. Aeria maok, mao te nap-nap kounteouráp arop ti-akwaprá kalabus nap mek kák.^c

Samaria mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápap kar

⁴Am kounteouráp arop fárákap pirikimpea tukupnap mwaeknámp te, am némpouk mwaek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá tukup.

^w 7:53 Ap 7:38; Hi 2:2 ^x 7:56 Kl 3:1 ^y 7:58 Ap 22:20 ^z 7:59 Lu 23:46

^a 7:60 Lu 22:34 ^b 8:1 Ap 11:19 ^c 8:3 Ap 9:1-2; 26:9-11

⁵Aeria maok, Filip te Samaria mekamp taun ankwap mek akwapea maok, Kraisoinámp Kwapwe Kare Kar am fárákapan farákápámp. ⁶Kápa kare kounteouráp arop fákáre Filipomp kar waria maok, mao nkwakwe make kárákáre yoro námp nkeria maok, am fárákap woupwi pátea tankáprá maomp kar yae-párák wawiaPON. ⁷Kápa kare kwatae-arop kounteouráp aropamp pourouk woukouri yaknámp yéréperá kérépánko nke. Tá kápa kare arop pu kor surumpwi yakáp námp, tá pu kwataenap arop fárákap te warko fwap.^d ⁸Aenapo maok, táte am taun mekamp kounteouráp arop te nkea warákár tokwaeapono.

⁹Arop ankárank am taun mek yak námp maomp e te Saimon. Mao te kápa kare yopwar fek fouráp, nkwakwe make ouwur tia yárakria maok sérrá, “Ono te arop tokwaeno.” ¹⁰Aeránko maok, am némpouk yakápnap arop tokwae, tá kwaporok yakáp konap arop ponankor Saimonomp kar táman waria maok, ‘Am te Kwaromp kárákáreráo maomp pourouk yaknámp “Kárákáre Tokwae” rá sér i konapon. ¹¹Aenapo maok, kápa kare por mao nkwakwe make kárákáre yoronámpantá maok, kárákáre fek maomp kar wawia ninik tokwae. ¹²Aeapo maok, wakmwaek Filipino Kwaromp firáp taokeyak konámp Kwapwe Kare Kar farákápría maok, Jisas Kraisomp e mént farákápánko maok, am fek táman kounteouráp arop wawia méria maok, ént mek nér. ¹³Aeapo maok, Saimono kor wawia méria maok, ént mek anámpeaka Filipént yárakria maok, Filipino nkwakwe make kárákáre tokwae yororo námp nkeria, mao te ninik tokwae.

¹⁴Tá Jerusalem mek yakápnap aposel fákáre wa napo maok, “Samaria fi te Filipino farákápnámp Kwaromp kar yae-párák wa nape.” Aerá sénapantá maok, am aposel fákáreráo Pita ntiaka Jonén am mek tirá kérép. ¹⁵Aeapo maok, am arop yaworáo akwapea am mekria maok, ‘Kwaro am fárákapan Yiki Kor Spirit nénkano’ ria kar toropwap. ¹⁶Am te apae riteanápe am arop fákárerámp pourouk Yiki Kor Spirit oukoumwan ék mo nángo, am fárákapao kwaporok Jisasomp e fek saráp ént mek nér. ¹⁷Aeapantá maok, arop yaworáo am arop fákárerámp me korok yae paprá kar toropwap nepo maok, am fárákap wae Yiki Kor Spirit sámp.^e

¹⁸Aeapo Saimono am aposel arop yaworan nke nángo, am fárákapamp me korok yae papepo, am fárákap Yiki Kor Spirit sámp nap nke. Aeria maok, mao kor mani sámpea, am arop yaworaonepok koropea sérrá, ¹⁹“Yumo am kárákáre te onan kor sápnepo, ono kor arop ankwapamp me korok yae pap nanko, mao Yiki Kor Spirit sámp naenámpon.”

²⁰Aeránko maok, Pita man sérrá, “Kwaro sánknámp ankank te kwaporok sánk námpon. Aeno amo am te mani fek sámp konapan mpweria, amo mani fek sámp nae nape? Am mani te tomorea amont

^d 8:7 Mt 10:1; Mk 16:17 ^e 8:17 Ap 9:17; 19:6; 2 Ti 1:6

moyak naenámpon. ²¹ Waráp ninik te Kwaro nke námp fek te yae-párák mo námpara, amo te yino Kwaromp térenámp mek yinont tére nanap pourou mo kareno. ²² Aenapara, amo te waráp kwatae ninik am ankár younkwe sánkea, amo Tokwae Karan kar toropwapria sénapo, waráp ninik mekamp ninik kwatae am tirá épér kuni mo nie? ²³ Ono amwan nke namp te, amo Kwaro kwaporok sánknámp ankankantá kikianknáp ninik kwatae támao waráp ninik kwatae papria, amwan kwatae ninik mek fákapá fákeyak námpon.”

²⁴ Aeránko maok, Saimono am arop yaworamp kar pwarokwaprá maok, arakrá sér, “Ae te yumo onan yaewour riaka Tokwae Karan kar toropwap nepo maok, mao onan yaewour nángo, takeniamp korop mo naenámpon.”

²⁵ Aenánko maok, am aposel yawor man wae pwarará, koumteouráp aropan Tokwae Karamp kar farákápria, tá Kwaro am arop yaworan yaewourinámp ankank am táman kor méntér farákáp. Takia pwarará, am arop yawor arákarrá Jerusalem mek akwap. Am arop yawor akwapep fek te, am Samaria mekamp némp kánanke-táráp mekmwaek Kwapwe Kare Kar farákáprá akwapepono.

Filip ntiaka Itiopia mekamp aropamp kar

²⁶ Kwar Tokwaeramp enselo Filipén sérrá, “Amo fárámprá Jerusalem meknámp Gasa mek piknámp épi mwae-páraok akwapae.” ²⁷ Aeránko maok, Filip am mwae-páraok akwapria nke nángo maok, Itiopia mekamp Kwin Kandasimp mani ankank taokeyak konámp aropao Jerusalem mek lotuia pwarará^f ²⁸ warko námokuráp apár fi mek akwap naeria korop. Mao te karis mek tankrá, profet Aisaiaamp buk fekamp kar farákáprá akwapánko maok, ²⁹ Yiki Kor Spiritao Filipén sérrá, “Amo karis firi wonae fiaok akwapae.”^g ³⁰ Aeránko maok, Filip fárakoprá akwapea am karis wonae fik am fekria wanánko maok, am aropao profet Aisaiaamp buk fekamp kar farákáp. Aenánko maok, Filipino man sérrá, “Amo te am farákápnáp kar fi te mér rape mo nie?”

³¹ Aeránko maok, am aropao Filipomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Arop am fi kor onan sér mo nángo te, mokopia mér nanampon?” Aerá séria maok, Filipén sérrá, “Amo narek karis mek aokea onont tankae.”

³² Am Kwaromp kar ankwapmwae farákáp námp te arakrá sénámpon,
 “Sipsipan porokwap pap mwaria warámpá tukup,
 tá sipsip morokamp pwae fárákap mwaria napo,
 apánk mo i konámp niamp,
 mao kar tákap mo námpon.

³³ Am fárákapao
 am nkwakwe make wouroumprá sérarrá tukupap te,

^f 8:27 Ais 56:3-7 ^g 8:29 Ap 10:19

yaе-párák kot i konap fek kot mono.
 Tárápu forokarea yakáp napo,
 arop fárákapao am fárákan
 maoinámp kar farákáp mwanapanápe, mono.
 Arop fárákapao waeman faropá páte napo,
 warko má apár mek yak mo námpon.”^h

³⁴ Mao am kar fárákápea pwarará Filipén turunkrá, “Am profet takrá sénámp te wan sérimpon? Mao te námokuráp pourou karean sérimp ni, arop ankwapan sérimp nie?”

³⁵ Aeránko maok, Filipino am aropao nkerá farákáp námp fekamp kar fi séria maok, am feknámp Jisasomp Kwapwe Kare Kar ankwap farákáp.

³⁶ Takrá mwaeak akwapea nke nepo, ént ankwap yak. Aenánko maok, am Itiopia mekamp aropao sérrá, “Amo ént mámá yak námp nkeae. Apae ankankao onan taokor nángo, ono ént mek anámp mo nanampon?”

³⁷ Aeránko maok, Filipino man sérrá, “Amoku támao wae mér kare nap kwamp te, fwapon.” Makrá séránko maok, tá am aropao kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te wae mér nampon, Jisas Krai te Kwaromp Tárápono.”

³⁸ Aerá séri pwarará maok, náráp tére aropan sénánko, mao hosan taokor nángo, karis fokokeyak. Aenánko Filip ntia am arop ént mek pikia maok, Filipino man ént mek anámpá pap. ³⁹ Takia pwarará, kárákáre fek aok nepo, koupour kar Tokwae Karamp Yiki Kor Spiritao Filipén warámpá akwap nángo, am arop te warko man nke mono. Aenámpao maok, am arop te warákárria maok, wae námokuráp mwae-páraok akwap. ⁴⁰ Tá Filip wae akwapea Asdot mek am mekamp taun kápae mek am mek yárákrá Kwaromp Kwapwe Kare Kar fárákáprá yárákia maok, wakmwaek Sisaria mek akwapámpon.”ⁱ

Solo Kristenimp kar

9 ¹ Am ke fek te Solo Jisasomp firáp aropan sámpá yampourourá tirá wour naeria kárákáre. Aeria maok, pris taokeyak konámp aropaonámpok akwapea maok, ² man sénánko, mao taun Damaskus mek Judamp lotu nap taokeyakáp konap arop fárákapampor pas kumwia, Solomp yaek sánk. Am pas fek te arakrá sér, “Solo yárákrá, Jisasonámpaok tukup konap kounteouráp arop fárákap nke námp kwamp te, mao tirá fápákamánkia Jerusalem mek éréképá korop naenámpon.”^j ³ Aeria maok, Sol wae Jerusalem pwarará akwapea Damaskus wonae fik nángo maok, tá koupour kar yámar meknámp wae maomp pourouk tákap. ⁴ Aenánko maok, Solo apárok piká párákap. Aeria maok, mao wa nángo, arop ankárankampamp kar arakrá sér, “Sol, Sol,

^h 8:32-33 Ais 53:7-8 ⁱ 8:40 Ap 21:8 ^j 9:1-2 Ap 8:3

apae riteaka amo onan sámpá yampourourá térea wae rape?” ⁵Aeránko maok, nopok Solo sérrá, “Tokwae Kar, amo te wa nape?” Tá nopok mao sérrá, “Ono Jisaso nae. Amo te onan sámpá yampourou napon.” ⁶Aeno amo fárámpea taun mek akwapae. Nánkrá arop ankárankao amo ankár takrá tére nanap ankank sénaenámpon.”

⁷Am arop fárákap Solént tukupap te kokorokoria kar tákap mono. Am fárákap foukouri yakáprá am arop kar sénámp wa napan maok, am fárákap te am arop pourou nke mono. ⁸Aeapo maok, Sol am feknámp fárámprá yi fikarrá nke námpao maok, maomp yi te oukoumwan kirikip yak. Aenámpantá maok, arop fárákapao man yae tokoropeaka taun Damaskus mek tukup. ⁹Mao am mek yinink kumuri yak námp te, maomp yi te oukoumwan sukupi yak. Aenánko mao te firráp éntáp fár mono.

¹⁰Tá Jisasomp firáp arop ankwap Damaskus mek yakámp, maomp e te Ananias. Man Tokwae Karao yém sérrá, “Ananias!” Mak ránko maok, mao sérrá, “Tokwae Kar e, ono máyak rae.” ¹¹Aeránko maok, Tokwae Karao man sérrá, ‘Amo fárámpea mámá mwae kup maomp e ‘Yae-Párák Kare Mwae’ am mwae akwapea, Judasomp nap mek oupouroukamp. Tarsus mekamp arop ankárank, maomp e te Sol, mao am mek Kwarén kar toropwaprá yak námpon. ¹²Maomp yi te oukoumwan kirikipeyak námpan maok, mao yémén nke nánko, arop ankwap, maomp e te Ananias, akwapea maomp yi warko fwapanoria maomp pourouk yae pap námpon.

¹³Aeránko maok, Ananiaso napok kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e, ono wa nanko, kápae kare arop sérarrá, ‘Am arop tene waráp firáp Jerusalem mekamp aropan sámpá yampourou i konámpon.’ ¹⁴Mao te pris tokwae fákáreráo ‘Takae’rá sénapo, mapek yakáp konap waráp e séria amwan lotunap arop fárákapan fápákamánkrá yarak námpon.”

¹⁵Aerámpan maok, Tokwae Karao man sérrá, “Amo te akwapae. Am arop te oukoumwan onomp tére arop yak naenámpon. Ono man ankwap fi aropan, king fákárean, tá Israel fi mek kor yárákrá onomp e érik farákáprá sénaenámpría nánapi tenampon.” ¹⁶Mao onomp e farákáp námp fek nkwaekwe make touweráp kápae koropánk nánko, sámpea kárákáre fek fokoheyak naenám yénkép nanampon.”^m

¹⁷Aenánko maok, Ananias akwapea maok, nap mek youmpea Solomp pourouk yae paprá maok, arakrá sér, “Nánae Sol, amwan Jisas Tokwae Karao mwaeak kikipi námp, mao támao onan sámp-kérép nánko, ono korop namp te, waráp yi fwap nke napo, amwan Yiki Kor Spirit woukouponoria nampon.” ¹⁸Ananias takrá séri pwar nánko maok, Solomp yi mek káre niamp am kárákapá yak námp koupour kar kwarákár

k 9:5 Ap 5:39 ¹ 9:15 Ap 25:23; Ro 1:5 ^m 9:16 2 Ko 11:23-28

éká párákap nánko maok, maomp yi wae fwap nkeria, fárámprá ént mek anámp. ¹⁹Aeria maok, wakmwaek Sol wae fwap fir fária kárákáre sámp.

Sol Damaskus mek Kwapwe Kare Kar farákápámp kar

Solo Damaskus mek Jisasomp firáp arop fárákapént ankwap yinink yae yakea maok, ²⁰wakmwaek Juda firamp lotu nap mekmwaek yárakria maok, ‘Jisas te Kwaromp tárápono’rá farákáprá sér. ²¹Aeránko arop ponankor Solomp kar wawia maok, kokorokoria arakrá sér, “Wi! Am arop te Jisasomp e fek loturá kar toropwapnap arop fárákapán sámpá yampourou i konámp támaono. Mao te Jerusalem mek takianámpao, mapek koropea arop fápákamánkia pris Tokwae fákáreaonapok éréképá akwap naeria korop námpón.”ⁿ

²²Aerapan maok, Solo ‘Jisas te Krais támaono’rá farákápnámp kar te kárákáre kor karia maok, érik karaok farákár. Aenánko maok, Juda fárákap Damaskus mek yakáp nap am kar wawia maok, kokorokoria, nopok kar sér mwanap pourou mono.^o

Juda firao Solén sámp-wouroump mwariakapo farákapá akwapámp kar

²³Kápae kare yae akwap tenánko maok, am Juda fákárerao koupoukarea maok, Solén sámp-wouroump mwaria kar pap.^p ²⁴Aeria Juda fákáre Solén mwanámpria, taun yár ménki fek yámaraok, tá kumuruk kor man yéréréki yakáp. Aenapo, Sol am taknap kar wae wa. ²⁵Aenánko maok, Solo éréképea yarak i konamp arop fárákapao man kumuruk taunan yarokwapnap yumwi fekamp yár windo meknámp basket tokwae mek papea paok fek ér-popwarrá pikia apárok papapono.

Sol Jerusalem mek yakámp kar

²⁶Wakmwaek Sol Jerusalem mek akwapea Jisasomp firáp aropént yak naerianámpán maok, am fárákap te man, Jisasomp firáp moan mpweria apáp tirink. ²⁷Aeapo maok, Barnabaso Solén aposel fákáreaonapok warámpá akwap. Aea maok, mao Solo Tokwae Karan mwaeak nke nánko, Tokwae Karao man sérinámp kar farákáprá sér. Aeria maok, tá Solo apáp mo, Jisasomp e kárákáre fek Damaskus mek érik farákápámp táman kor farákáprá sér.^q ²⁸Aenánko maok, Solo Jerusalem mek am fárákapént yakria maok, mént akwapria maok, apáp mono, kárákáre fek térerá, Tokwae Karamp e fek érik sérar. ²⁹Mao te Grik kar mérnáp Juda fákárent kar sérria maok, am fárákapént kar yorowar. Aenámpán maok, am fárákap, man te mokopia sámp-wouroump mwarrá mwae oupourouk. ³⁰Aeapo maok, Jisasomp firáp ankwapyaenáp fárákap am méria maok, Solén warámpá tukupea, taun Sisaria mekia maok, taun Tarsus mek sámp-kérép.

ⁿ 9:21 Ap 9:1-2 ^o 9:22 Ap 17:3; 18:28 ^p 9:23 Ap 23:12 ^q 9:27 Ap 9:4

³¹ Aenapo maok, táte am apár Judia mek mwaekamp, tá Galili mek mwaekamp, tá Samaria mek mwaekamp sios mekamp kounteouráp arop yae-párák yakáp. Aeria maok, am fárákap te Tokwae Karamp yae ankore mek yakáp i konap ninikaok napo, Yiki Kor Spiritao am fárákapamp ninik mek kárákáre sánk nánko, kápae kare kounteouráp arop fárákap sios mek korop napon.

Pita Ainiasomp pourou fwapi papámp kar

³² Pita ponankor némpouk mwaek yárákia maok, taun Lida mek kuri akwapea, am mekamp Kwaromp firáp aropént yak. ³³ Aeria nke nánko maok, am némpouk arop ankárank maomp e te Ainias, yukupuk yopwar máte ankár kour ponankor sumpwi yakánko yarak mono, nap mek saráp amp. ³⁴ Aenámp aropan Pita sérrá, “Ainias, oukoumwan te Jisas Kraiso amwan warko fwapi pap námpono. Amo fárámprá waráp amp i konap ankank nánapae.” Aeránko maok, mao wae pu kor fwapria koupour fárámpánko maok,^r ³⁵ tá am Lida ntiaka Saron mekamp arop ponankor nkerá paokopria maok, kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok koropap.

Pita Tabitan fárámpá papámp kar

³⁶ Taun Jopa mek am mekamp Jisasén mérnámp yupu, maomp e te Tabita, Grik kar fek te ‘Dorkas’rá sér i konapono. Mao te ankár kumur méntép kwapwe kare ninik fek yárákia maok, kápae kare kounteouráp arop ankank mo napén yaewour i konámpono. ³⁷ Am ke fek táman maok, am yupu touwe sámpea sumpwinko maok, maomp yákáre ént fek yárária narekamp aokore mek páte. ³⁸ Lida te Jopa wonae fik yak námpara, Jopa mekamp Jisasén mérap arop fákáre wa napo, Pita Lida mek yak námpon. Aerapo maok, am fárákap arop anánkaopwe Pitanámpok tirá kérépapo, akwapea man sérrá, “Amo yinonámpok koupour koropae. Apwapi kwaponono!” ³⁹ Aerepo maok, Pita fárámprá am arop yaworént akwapea am fekánko maok, táte kounteouráp arop fárákapao man warámpea narekamp aokore mek pok. Aeria maok, ponankor kae kounteou koropea Pitan ikarrá éménkrá yakáp. Aeria maok, Pitan, yino Dorkas énéntki yakápriaka yoroinámp waempyámráp ankank mámánrá yénk. ⁴⁰ Tá Pita am mekamp kounteouráp aropan apárok tirá kérépea pwatea maok, námoku mwar kwaráp torokompria kar toropwap. Takia pwarará, sámp-arákarrá am yupu yákáre táman nkeria maok sérrá, “Tabita, amo fárámpae!” Aeránko maok, am yupu yi firékarrá Pitan nkeaka maok, fárámpea tank.^s ⁴¹ Aenántko maok, Pita maomp yae tokoropea ka-pap nánko, fokopeyak. Aenko maok, Pita Kwaromp kounteouráp arop ntia

^r 9:34 Jo 5:8-9 ^s 9:39-40 Mk 5:38-41

kae kourunteouran wumwiria am fárákapan Dorkas fárámpea yiki yak námp yénkép. ⁴² Am Pita takinámp kar Jopa mek am mek akwapánko, kápae kare arop fárákap Tokwae Karan mériapon. ⁴³ Aeapo maok, arop ankwap, maomp e te Saimon, méntér kápae kare yae yak. Am Saimon te bulmakauráp fir yipi térerá ankwap téreampor nánap i konámp aropono.

Ensel koropea Rom mekamp arop Korniliusén kar sérimp kar

10 ¹ Arop ankwap Sisaria mek yak konámp, maomp e te Kornilius. Mao te Rom mekamp 100 soldia taokeyak konámp arop. Am soldia fákáre te 'Itali mekamp Soldia'rá sér i konapon. ² Mao te Kwaro warákár konámp ninikaok i konámp arop, tá mao ntia maomp nap mek yakápnep arop fárákap Kwaromp yae ankore mek yakáp i konapono. Mao te ankank monap Juda fákárean yaewour naenámp mani kápae kare nénk konámp, tá mao te ankár kumur méntép Kwarén kar toropwap saráp yak konámpono. ³ Mak i konámpao maok, ankwap yae fek kumuran yámar yinink ke nánko, yém niamp nke námpao maok, ankár érik karaok farákár. Mao nke nánko, Kwaromp ensel ankárank nap mek koropea maok, man arakrá sér, "Kornilius!"^t

⁴ Tá Korniliuso man nkea apápa waeria maok, man sérrá, "Arop Tokwae, apaeno?"^u

Aeránko maok, enselo Korniliusén sérrá, "Kwaro waráp kar toropwap nap te wae waria maok, amo arop mani ankank mo napo nénk konap ninik táman ninikia warákár námpon."^v ⁵ Oukoumwán te amo ankár arop ankwap fárákap Jopa mek tirá kérép napo, tukupea arop ankárank maomp e te Saimon, tá ankwap e te Pita, man oupouroungia man sénapo korop naenámpo. ⁶ Am arop te ankwap Saimon bulmakau yipi fwapokwap i konámp aropént yak námpon. Maomp nap te solwara woupwi fik yak námpon."^w

⁷ Enselo wae séri pwarará akwapánko maok, tá Korniliuso náráp tére konep arop yawor, ntia soldia ankwapan wumwi. Am soldia te Kwarén lotu i konámp, tá kápae kare por Korniliusént yak konámp. ⁸ Korniliuso am yininkaopweran námwan korop nánko nkenámp ankank fwapnae kari séria maok, Jopa mek tirá kérép nánko, tukup.

Pita yém niamp fek nkenámp kar

⁹ Am fárákapao tukupea mwaeaoak pampia wakoránko, tukupea némp Jopa wonae fik tae napo maok, yámar kuk. Aenánko, am ke fek táman Pita nap yumuntuk pokea kar toropwap naeria. ¹⁰ Pita yae-porokwe nánko, fánaeria námpan maok, oukoumwán fir yankrá nánapapo maok, mao yém niamp arakrá nke: ¹¹ Mao nke nánko, yámar kikir akwap

^t 10:3 Ap 9:10 ^u 10:4 Yé 8:4 ^v 10:4 Yé 8:4 ^w 10:6 Ap 9:43

nánko maok, waempyam tokwae niampao ék. Am ankank te, yiawor woupwirápan ér-popwarrá ék. ¹²Mek am mek te nkwaekwe make nape fir kápae kare yakápánko maok, tá tákamráp sipar, antráp, arao kor mek am mek yakáp. ¹³Tá arop top kor niampao Pitan sérrá, “Amo fárámprá mámá fupukrá kákea fépérae.” ¹⁴Aerá séránko maok, tá Pita sérrá, “Tokwae Kar, ono te wae kare kar sénampon: Ono wokwae kar te amo nke nap fek yiki kukur monámp nape fir loao taokor námp te fár mo i konampon.”^x ¹⁵Aeránko maok, warko ankwap por arop kor niampao arakrá sér, “Ankank Kwaro yiki kukarrá pap námpan te amo ‘Yiki kukur monámp ankank’rá séri kwaponon.” ¹⁶Am ankank te yinink por takia maok, waeman yámar mek arákarrá pok.

¹⁷Aetea maok, Pita am yém nkenámp fi táman, máte apaenoria ninika waerá yarakánko maok, am ke fek táman Korniliuso tirá kérépámp arop fárákap te wae koropea Saimonomp yár ménki fek fokouri yakáp. ¹⁸Aeria am fárákapao arakrá wumwi, “Saimon, ankwap e Pita te, mapek yakán ni mo nie?” ¹⁹Aerapo maok, Pita oukoumwan am yémi námp táman ninikrá yak nánko maok, Yiki Kor Spiritao man sérrá, “Amo wawae! Arop yininkaopwe koropea amwan oupourounk nape.”^y ²⁰Amo niniki kwaponon. Onoku am arop tirá kérép namponon. Amo pikia énéni tukupenke.”

²¹Aeránko Pita am arop fárákapaonapok pikia sérrá, “Am arop yumo oupourounk nap te ono támaono. Yumo te apae ankankan korop napon?” ²²Aeránko maok, am fárákap sérrá, “Kornilius, mao te 100 soldia taokeyak konámpao, yinan tirá kérép námpon. Mao te yae-párak kare arop, tá Kwaromp yae ankore mek yak konámp arop. Tá Juda fi ponankor man ‘Kwapwe kare arop’rá sér i konapon. Am aropan Kwaromp enselo sérrá, ‘Mao amwan wumwi nánko, amo maomp nap mek akwapea napo, mao waráp kar wawano’rá séri námpon.” ²³Aerapo maok, Pita am fárákanap nap mek éréképa youmpea pampia maok, koumounek fápáramprá Pita énéni tukup. Tá Jopa mek yakápnep Jisasén mérap arop fárákapao kor énéni tukup.

Pita Korniliusomp nap mek akwapámp kar

²⁴Tukupeaka mwaeak pampia tukupea Sisaria mekapo maok, Korniliuso man, wokwae korop mwanapia maok, náráp nouroup fákáre ntia námokuráp ankwapyaenáp fákáre éréképea maok, koupoukour yakápra yépékrá yakáp. ²⁵Pita akwapeaka am fekánko maok, Korniliuso mankrá maomp pu wonae fik woukouprá lotu. ²⁶Aenko maok, Pita man sérrá, “Amo fárámpae! Ono kor aroponon.”^z ²⁷Aeria maok, Pita mént kar séria maok, táte nap mek youmpea nkenko maok, kápae kare arop am mek néntépeyakáp.

^x 10:14 Wkp 11:3,13,20,26 ^y 10:19 Ap 11:12 ^z 10:25-26 Mt 4:10; Yé 19:10

²⁸Pita am fárákapan arakrá sér, “Yumo te wae mérono, yino Juda fi te arop ankwap firént yak mo i konámpan maok, oukoumwan te Kwaro onan yénképrá, ‘Arop ankwap fi te Kwaro nke námp fek yiki kukur mono’rá séri kwaponori námpon. ²⁹Aenámpantá ono te yiráp kar ták-pwar mono. Ono wawiaka korop nampono. Oukoumwan te ono yumwan turunk rae: Yumo te apaeritea onan wumwi napon?”

³⁰Aeránko maok, Korniliuso man sérrá, “Ono ankank nke namp te oukoumwan yininki yak námpon. Am te ará: Ono onokump nap mek tankrá yámar yinink ke nánko, Kwarén kar toropwaprá tank nanko maok, arop ankárankamp ono nke namp fek fokopeyak nánko, maomp waempyam te waentar kwapwe. ³¹Aenámpao mao sérrá, ‘Kornilius, Kwaro amo kar toropwap nap te wae wa, tá amo arop mani ankank mo napo nénk konap kwapwe kare ninikan kor wae ninik námpon. ³²Aenámpara, amo arop sámp-kérép napo, Jopa mek akwapeaka Saimon Pitan wumwia warámpea koropanápono. Mao te Saimon ankwap bulmakau yipi fwapokwap i konámp aropént yak námpono. Maomp nap te solwara fik yak námpon.’ ³³Aerá sénámpantá maok, ono koupour arop amonapok tirá kérép nanko, tukupea napo, amo yae-párák koupour korop napon. Oukoumwan te yino ponankor koroepéaka Kwaro nke námp fek mapek yakápria maok, táte Kwar Tokwaerao amwan sánkámp kar yinan farákáp napo wa mwaria námpon.”

Pita Korniliusomp nap mek kar farákápámp kar

³⁴Pita arakrá sér, “Kare karono, oukoumwan te ono wae mér nampon: Kwar te arop fi ponankor ankárankamp puri fek yae-párák kare ninik i konámpono. Mao te apae-apae arop firan kor fwapono.^a ³⁵Ponankor arop fi mekamp arop maomp yae ankore mek yakápria yae-párák kare niniknap arop fárákapan warákár konámpon. ³⁶Yumo te wae mér napon, mámá kar te Kwaro Israel fi yinan sáp námpon. Am Kwapwe Kare Kar te ará: Jisas Kraiss arop ponankoramp Arop Tokwaerao maok, mao te nomwan fwapokwapiaka, Kwarént nouroup mwanap yoroi pwate námpon.^b ³⁷Yumoku te wae mér napon, Jono wokwaek kar ‘Ént mek nérenk’ ria kar farákápea pwar nánko, wakmwae kae morok tokwae kar ankank koropámp kar Galili meknámpia maok, Judia mekamp apár ponankor mekmwae koroepéa koropámpon. ³⁸Kwaro Nasaret mekamp Jisasén nánapia, Yiki Kor Spirit ntia kárákáre tokwae sánkea maok, Kwar námoku méntér yak nánko, mao némp-némp yarákrá ponankor koumteouráp aropan Satano sámpá yampourou námp yaewourrá fwapokwapimpon.^c ³⁹Aenámpan yino te kápae kare ankank mao Juda yinomp ponankor apár mek, tá Jerusalem mek tére námp farákápnámp

^a 10:34 Ro 2:11 ^b 10:36 Ef 2:13-14 ^c 10:37-38 Mt 3:16

aropono. Arop fárákapao yaopwae fek man pukupia sumpwi papapon.^d ⁴⁰Aenapan maok, yinink yae fek Kwaro man fárámpea paprá, yinomp yi mek yénki námpon.^d ⁴¹Aenámpan maok, mao te Juda fi ponankor nke nap fek korop mono. Mao te wokwaek Kwaro yinan náráp kar farákáp mwanapria nánkárápnámp arop fárákap, yinomp yik saráp korop námpon. Mao apár me meknámp fárámpá koropnámp ke fek te yino mént fépéri námpon.^e ⁴²Aeria maok, mao yinan ‘Koumteouráp aropan Kwapwe Kare Kar érik arakrá farákáp kip’rá séri námpon: Kwaro am aropan saráp nánapi tenánko, mao yiki yakápnap aropamp kot wa, sumpwitenap aropamp kotan kor wanaenámp arop yak námpon.^f ⁴³Wokwaek kar kápae kare profet Kraiso naenámp kar farákáприя arakrá sér, ‘Arop ponankor Kraisén mér napo te, maomp e fek saráp Kwaro ponankor onan mérnáp aropamp kwatae ninik tirá épér naenámpon.’^g

Ankwap fi mekamp arop fárákap Yiki Kor Spirit sámpap kar

⁴⁴Pita am kar fárákáprá yakánko maok, Yiki Kor Spirit am Kwaromp kar wanap ponankor aropamp pourouk ék. ⁴⁵⁻⁴⁶Jisasomp firáp Juda fákáre Jopa meknámp Pitant koropap, mao wa napo, am koumteouráp arop fárákap ankwap-ankwap kar fek sérarrá, Kwaromp e narek sampok napo, kokorokoria maok, sérrá, “Nkenke! Kwaro Yiki Kor Spirit kwaporok sánk konapnámp ankwap fi aropan kor nénk námpon.” Tá Pita arakrá sér,^h ⁴⁷“Am fi te waeman nomo Yiki Kor Spirit sámp námp niamp wuri popwar sámp napara, nomwan te wa taokor nánko, nomo am fárákapan ént mek nérrá kák mo mwanámpanáp?” ⁴⁸Aeria maok, Pita am fárákapan sérrá, “Yumo ankár Jisas Kraisomp e fek ént mek nérenke!” Aeránko maok, am fárákap ént mek néria pwarará, man sérrá, “Amo yinont nánkár ankwap yinink yae yakea akwap nanapon.” Pita am kar wawia maok, mént yak.ⁱ

Pita Jerusalem mekamp siosén Kwaro námwan yénkimpan farákápámp kar

11 ¹Aposel fákáre, tá Judia mek yakápnap Jisasén mérnáp arop fárákap wa napo, ‘Ankwap fi arop wae Kwaromp kar wawia sámp nap’rá sér. ²Pita Jerusalem mek akwapámp ke fek te, Jisasomp firáp ankwap fákárerao yipi fárákap konap ninikaok napao, Pitan yopor. ³Aeria sérrá, “Amo yipi fárákap mo i konap arop fárákapamp nap mek akwapea méntér tankrá fánap te apaeritea ninapon?”

⁴Aerapo maok, Pita am nkenámp ankank ponankor táman kar fárákáприя, arakrá sér, ⁵“Ono taun Jopa mek yakria, kar toropwaprá tankria maok, ono

^d 10:39-40 ¹ Ko 15:4-7 ^e 10:41 ^{Lu} 24:42-43 ^f 10:42 ^{Ap} 17:31 ^g 10:43 ^{Ais} 53:5-6; ^{Jer} 31:34 ^h 10:46 ^{Ap} 2:4 ⁱ 10:48 ^{Ap} 2:38; ^{Mt} 28:19

yém niamp fek nkeria nke nanko maok, waempyam tokwae niamp te yiawor woupwi fek yámar meknámp sámpea ér-popwar napo ononampok ékámpon. ⁶Aenáńko maok, ono fwapia nke naeria am waempyam mek ta mek nke nanko maok, apárokamp nkwaekwe make fir am mek yakápámp te, yao pwae mekamp fir, tákamráp sipar niamp, ant, makia yak. ⁷Aenko maok, ono wa nanko, arop ankárankampamp kar niamp onan sérrá, ‘Pita, amo fárámprrá, má fupukrá kákea fárae.’ ⁸Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar e, ono tak mo kareno! Ono te wokwaekia koropea oukoumwan namp te amo nke nap fek yiki kukur monap nape fir, tá loao taokornámp fir fár moi nampon.’ ⁹Aeranko maok, táte yámar meknámp warko kar ankwap por sérrá, ‘Kwaro yiki kukarrá pap námp te amo am táman “Yiki kukur monámp”rá séri kwapono.’ ¹⁰Am takámp te yinink poria maok, am ankank ponankor warko yámar mek pokámpon. ¹¹Aenko maok, am ke fek táman koupour kar Sisaria mek yakámp aropao arop yininkaopwe tirá kérépánko, ono yak nampok korop. ¹²Aeapo maok, Yiki Kor Spiritao onan sérrá, ‘Amo pikia méntér akwapae. Ninik tokwae kwapono!’ Mámá fárákap tokwampok ankwapyae fákáre mao kuri onont tukupea maok, yino énéńki am aropamp nap mek yinkámpon. ¹³Aenko maok, mao yinan sérrá, ‘Enselo náráp nap mek koropea yakria sérrá, “Amo arop Jopa mek tirá kérép napo, tukupea, Saimon, ankwap e Pita, man sénapo, koropano. ¹⁴Mao te amwan kar ankwap sénaenámpono. Aenáńko maok, am kar fek táman yumwan Kwaro warko warámpria, waráp nap mek yakáp napan kor ponankor mént érékép naenámpon.”’ ¹⁵Am onan wumwinámp arop takrá séri pwar nánko, ono am feknámp kar sénanko maok, am fek táman am fárákapamp pourouk Yiki Kor Spirit ékámp te wae manénkir nomp pourouk ékámp niamp wuri popwarono.^k ¹⁶Aenáńko maok, ono Tokwae Karao wokwaek sérimp kar warko ninik. Mao arakrá sér, ‘Jon te koumteouráp aropan ént fek saráp nérrá kák námpan maok, yumwan te Yiki Kor Spiritao oupouroup naenámpon.’ ¹⁷Wokwaek nomo Jisas Krai Tokwaeran méránko Kwaro Yiki Kor Spirit kwaporok sápámp niamp, oukoumwan kor Kwaro take pourouráp am fárákapan nénk námpon. Aenámpara, ono te wa namp kwamp, Kwaro námoku am fárákapan takrá tére námp fwap taokor nanampon?”

¹⁸Aeránko maok, am arop fárákap Pitamp kar wawia, am fárákapao kor warko man yopor mwanap ninik pwararea, Kwaromp e sakapria maok, arakrá sér, “Oukoumwan te nomo wae mér námpon: Kwar te ankwap firan kor numwar kwatae ninik pwarará, ninik wourékam nénkeanánko, yiki yak sámpanáponoria námpon.”^m

Antiok mekamp arop fárákap Kristeniap kar

¹⁹Wokwaek kar Stivenén sámp-wouroumptea maok, táte am mekamp arop Jisasén mérnep aropan kor nkwaekwe make sokoro. Aenapantá

maok, am mekamp Kristen kápaē kare te pirikimpea tukupria maok, ankwap fárákāp distrik Fonisia mek, tá apár amor ke Saiprus mek, tá taun Antiok mek, am mek turukumpria maok, Jisasomp Kwapwe Kare Kar fárákāp. Aenapao maok, am fárákāp te ankwap fi kounteouráp aropan fárákāp mono, Judan saráp kar fárákāp. ²⁰ Aenapan maok, ankwap fárákāp Saiprus mekamp, Sairini mekamp, makia, Antiok mek koroŋpea maok, Jisas Tokwae Karaoinámp kar Grik firan kor fárákāp. ²¹ Aeapo maok, Tokwae Karamp kárákāre am fárákāpént yakánko maok, kápaē kare arop Jisas Tokwaeran mériaŋa kwataē ninik pwararea Tokwae Karamp firáp yakáp napon.ⁿ

²² Aeapo maok, Jerusalem mekamp Kristen fákárerāo kor am kar wawia maok, am fárákāpao Barnabasén Antiok mek sámp-kérép.^o

²³ Aenapo, mao akwapea Kwaro am fárákāpan yae-párāk kare yaewour námp nkea maok, warákár. Aeria maok, am kounteouráp arop fárákāpan Tokwae Karamp ninikaok saráp yakáp mwanapria kar fárákāp.^p ²⁴ Barnabas te kwapwe kare aropria maok, Yiki Kor Spirit man top-pwarámpeanánko, Tokwae Karan mér kárákārenámp aropono. Aenámpara kápaē kare kounteouráp aropao maomp kar wawia, Tokwae Karamp firáp yakáp nap mek koropapon.

²⁵ Aeapo maok, táte Barnabaso Tarsus mek akwapea Solén oupourounk. ²⁶ Mao Solén wae nkea maok, Antiok mek warámpá korop. Takia maok, am arop yawor ankárank yopwar fek Antiok mek sios mekamp kounteouráp aropént yakria maok, kápaē kare aropan Kwaromp kar yénkrá fárákāp. Aenepo maok, am Antiok mekamp arop fárákāp am feknámpia e Kristen sámpapono.

²⁷ Am ke fek maok, profet ankwap fárákāp Jerusalem meknámp Antiok mek korop. ²⁸ Profet ankwap te Agabus, mao te Yiki Kor Spiritamp kárákāre fek fokoŋeyakrá sérrá, “Nánkár te māmá apár ponankor némp-némp yae-porokwe tokwae korop naenámpoŋ.” (Nánkár Klodius Sisar yak nánko, am yae-porokwe támao koropámpon.)^q ²⁹ Aerámpantá maok, Kristen fákāre am Agabusomp kar wawia maok, ‘Nomo Judia mek yakápnāp naeou fárákāpan yaewourrá mani sámp-kérép mwanámpono’ ria kar pap. Aeria maok, Kristen ankákárank námoku nénk mwarianap puri fek nénk.^r ³⁰ Takia maok, Barnabas ntia Solén tirá kérép napo maok, am mani ti-akwapea, sios taokeyakáp konap arop fárákāpamp yaek nénk.

Heroto Jemsén sámp-wouroumpria, Pitan fákāpá papámp kar

12 ¹ Am ke fek táman maok, King Heroto sios mekamp arop ankwap fárákāpan sámpá yampourou. ² Aeria maok, mao soldia

ⁿ 11:21 Ap 2:41 ^o 11:22 Ap 4:36 ^p 11:23 Ap 14:22 ^q 11:28 Ap 21:10

^r 11:29 Ro 15:26

fárákapan Jonomp naenáp Jemsén ‘Yápare kor kar fárákapenk’rá sér.^s
³Am tak napo maok, Heroto nke nánko, Juda taokeyakáp konap arop fárákap táman warákárapo maok, táte warko Heroto Yis Moráp Pan Fári konap Pasova Yae fek maok, Pitan fákapá pap.^t ⁴Pitan sámpeaka kalabus nap mek páte napo, 16 soldia man poukwapá yakáp. Yiawor yáre yiaworaopwerá fokouri yakápria maok, am mekamp ankákárank yáre soldia tukup ko, Pitan poukeyakáp. Herotomp ninik te, am yiawor yáre soldia támao poukwapá yakáprá tukupea napo, Pasova yae pwaránko, Pitan warámpá koropea kounteouráp arop fárákapao nke nap fek kotia sámp-wouroump nanampria námpon. ⁵Aenánko maok, Pita kalabus nap mek yakánko maok, soldia fákáre man poukeyakáp. Aenapan maok, sios mekamp arop kumur méntép Kwaro man yaewouranoria kárákáre fek kar toropwap saráp yakáp.”

Enselo Pitan kalabus mekamp warámpámp kar

⁶Heroto Pitan kotia sámp-wouroump nanamprianámp yae te wae ankárank tank. Aenánko am kumuruk táman, soldia anánkaopwerao Pitamp yae yawor fek sen yaonkia námokuráp yaek tukuri pwatea poukwapá yak nepo, amp. Táte soldia ankwap anánkaopwe te ek ménki fek yérékrá yak. ⁷Aenapo maok, tá koupour kar Kwar Tokwaeramp ensel korop nánko maok, am kalabus nap mek maomp wae tákap nánko maok, enselo Pitamp kárae kor fek porokwapea kéménkria sérrá, “Koupour fárámpae!” Aeránko maok, tá Pitamp yaekamp sen anánkaopwe aokor-aokoria apárok pik.” ⁸Aenánko maok, enselo Pitan sérrá, ‘Waráp sépér fákapia pukamp su yirimpae’ránko maok, Pita kor mántwaok nánko maok, tá mao sérrá, “Waráp saket yirimpea, onomp wakmwaek koropae!” ⁹Aenko maok, Pita am aokore pwarará enselomp wakmwaek akwap. Aempao maok, mao te enselo wae érik takámp te mér mono, yémén nkerampwe ninik. ¹⁰Aeria maok, am arop yawor youmpria am soldia yéréknámp ménki ankwap kámá-pwarará youmprá warko ankwap ménki kámá-pwarará youmprá, taun mek tukup konap ain fekamp ménki fek nepo maok, am ménki námoku kikir akwap. Aenánko am arop yawor am mwae páraok akwapria maok, enselo koupour kar Pitan pwarará akwap te.

¹¹Aenánko maok, tá Pitamp ninik wae érik farákár nánko sérrá, “Ono oukoumwan te wae mér rae: Kwar Tokwaerao náráp ensel sámp-kérép nánko, ékiaka onan Herotomp kárákáre ntia Juda fákáreráo mwarianap mekamp warámp námpon.” ¹²Aeria maok, Pita amnámp ankank wae méria maok, táte Jon Makomp éntupwar Mariamp nap mek kápae kare kounteouráp arop koupoukarea Kwarén kar toropwaprá tankáp napo,

^s 12:2 Mt 4:21 ^t 12:3 Kis 32:15 ^u 12:5 Ef 6:18 ^v 12:7 Ap 5:19; 16:26

am mek akwap. ¹³Pita ekamp ménki fek porokwap nanko maok, am mek tére konámp yupu ankáránk ménki kikip naeria mank. Maomp e te Roda. ¹⁴Aenámpao maok, mao Pitamp kar wuri wa námp kwamp maok, warákárria ménki kikip mo, warko pwatará nap mek fárakoprá youmpea kounteouráp aropan sérrá, “Pita koropea ménki fek yakáne!” ¹⁵Mak ránko maok, táte am fárakapao man sérrá, “Amo te épépérépri kwapono.” Aerapo maok, mao kárakáre fek sérrá, “Kare kar mao yak námpono!” Mak ránko maok, tá am fárakapao sérrá, “Ae te amo maomp enselén nkeri kwapono.”

¹⁶Aenapan maok, Pita oukoumwan ménki fek poporokwaprá yak nánko, am fárakap tukupea ménki kik-pwarará Pitan nkeria kokorokor. ¹⁷Aenapo maok, Pita am fárakapan kari kwaponorria yae popwakop. Aeria maok, námwan Kwar Tokwaerao kalabus nap mekamp warámpea korop námp táman farákáprria maok, arakrá sér, “Yumo ankár Jemsén séria maok, ankwapyae fárakapan kor farákáprá sér kipo.” Pita aerá séri pwarará, wae oukur tará ankwapmwaek akwap.”

¹⁸Táte koumounek soldia fákáre nke napo, Pita yak mo nánko, kokorokoria maok, námoku kok támao Pita te maok akwap teanrá turunkup. ¹⁹Aeapo maok, Heroto am wawia am fárakapan ‘Tukupea yumo Pitan oupourounkenk’rá sénánko, tupupá oupourounk napao maok, man nke mono. Aenapantá maok, am Pitan poukeyakápinap arop kotia maok, ‘Am fárakapan tirá wourenk’rá sér. Takia maok, wakmwaek Heroto Judia pwarará pikia taun Sisaria mek yak.

Herot sumpwimp kar

²⁰King Heroto taun Taia ntiaka Saidon mekamp kounteouráp aropan yopor tokwae. Aenámpantá maok, am fárakap mao poukwapnám apár mekamp fir sámp konap kwamp maok, am mekamp taokeyakáp konap arop fárakap koupoukarea Sisaria mek tukupea man nke mwaria. Am fárakap kingomp nap taokeyak konámp arop Blastusénmékir, námwan yaewouranoria man kar séria pwarará maok, wakmwaek tukupea King Herotén nkea maok, ‘Amo yinan aropompria am yopornap wampwe pwarae’rá sér.

²¹Heroto yae ankwap páte námp, am yae fek kingomp ankank moporia náráp sia king fek tankria maok, am fárakapan kar tokwaeri sér. ²²Aenánko maok, kounteouráp arop tékén arakrá sér, “Wi! Máte aropamp kar mono! Mámá arop máte kwar ankwapono!” ²³Aerapo maok, Heroto am fárakapamp kar wawia, námo saráp tokwae kar nampara, Kwaromp e narek sampok te monoria námpantá, koupour kar Kwar Tokwaeramp enselo man porokwap nánko maok, torompérerao man fépér nánko, touwe sámpea sumpwimpono.

²⁴Aetánko maok, Kwar Tokwaeramp kar te kárákáre kareria némp-némp akwapámpono.^x ²⁵Aeránko maok, Barnabas ntia Sol Jerusalem mek mani nénkea pwarará maok, warko arákarrá Antiok mek akwapria maok, Jon Makén warámpea énéni tukup.

**Sios fákárerao Barnabas ntia Solén Kwaromp
tére nenep nánapi pwaranap kar**

13 ¹Antiok mekamp sios mek te profet ankwap fárákáp, tá Kwaro warákárnámp ninik yénkrá fárákáp konap arop fákáre, makia yakáp naponu. Am arop fákáreramp e te Barnabas, Simion, ankwap e te Yákáre Kor Arop, tá taun Sairini mekamp Lusius, ankwap te Gavman Tokwae Herotént pi-tikipámp Manaen, ankwap te Sol. ²Ankwap ke fek sios mekamp kounteouráp arop Kwarén loturia fir wuriapo maok, Yiki Kor Spiritao am fárákapan arakrá sér, “Yumo ankár Barnabas ntia Solén am tére nenep nánapi pwar kipo. Ono wae am arop yaworan wumwiria nánapi tenampon.”^y ³Aerámpantá maok, am fárákáp fir wuriria am arop yaworamp pourouk yae paprá kar toropwapia tirá kérép.^z

Barnabas ntia Sol Saiprus mek Kwapwe Kare Kar fárákápep kar

⁴Yiki Kor Spiritao Barnabas ntia Solén tirá kérépánko, akwapea taun Selusia mekia maok, sip mek korokwapea nepo sipao tia apár amor ke Saiprus mek akwap. ⁵Am arop yaworao akwapea taun Salamis mekia maok, Juda fárákápamp lotu nap mek Kwaromp kar fárákáp. Jon Mako kor am arop yaworént yakrá yaewour.^a

⁶Am arop yaworao akwapeaka am mek némp-némp ponankor yárákrá akwapea, taun Pafos mek. Aeria am mek nke nepo maok, arop ankárankamp Juda mekamp kwekár profet ankárank, maomp e te Bar-Jisas. Mao te foupourá, nkwakwe make yoporokwam ti-yarak i konámp arop. ⁷Mao te Gavman tokwae Sergius Paulusént yak konámpono. Am Sergius Paulus te ninik kwapwerá yonkwae kourráp arop. Mao Kwaromp kar wa naeria maok, Barnabas ntia Solén koropenkrá sérrá, “Yumo koropea nepo, Kwaromp kar wa nae.” ⁸Am fou ntia yoporokwam ti-yarak i konámp aropan te Grik kar fek ‘Elimas’rá sér i konaponu. Am arop yaworao kar fárákáp nepo, Sergius Paulus wawiaka mérantánoria maok, Elimaso Barnabas ntia Sol tére nepan taokarrá pap naeria wae. ⁹Aenámpan maok, Sol, ankwap e Pol, man te Yiki Kor Spiritao top-pwarámpá yak nánko, Elimasén kárákáre fek tokoreyakrá arakrá sér, ¹⁰“Amo te Satanomp tárápara, kwapwe kare ninikan ponankor yorowar napon! Amo te kwekár ninik ntia ponankor kwatae ninikao amwan top-pwarámp kari yak námpon. Aenángo amo Tokwae Karamp yae-

^x 12:24 Ais 55:11; Ap 19:20 ^y 13:2 Ap 9:15 ^z 13:3 Ap 6:6 ^a 13:5 Ap 12:12

párák kare kar sámpá korokore mwaek sakwap nap te makár pwar nanapon?^b ¹¹Amo wawae! Oukoumwan te Tokwae Karamp yae korao amwan porokwap nángo waráp yi wurumpi yak nángo, oukoumwan amo yámar wae nke nanap pourou mono, waráp yi te éri tae morok ke fek oupouroupeyak naenámpo.” Polo makrá séránko maok, táte am fek táman koupour kar koumwe kirikip támáre niampao Elimasomp yi nánkáráp. Aenángo maok, Elimas te kwaporok nkwarek mamek akwaprá, námwan yae tokoropea mwaek kup yénképenkria arop oupourouk. ¹²Aenke maok, Gavman Tokwae am ankank táman nkea maok, Jisasén mér. Mao te Jisasinámp kar farákáp námp wawia korokop kare.

**Barnabas ntia Sol apár Pisidia mekamp taun
Antiok mek kar farákápep kar**

¹³Pol ntia mént paokopnap arop te Pafos meknámp sip sámpea tukupeaka provins Pamfilia mekamp taun Perga mek tukupapo maok, tá Jon Mak te am farákapan pwarará arákarrá Jerusalem mek akwap. ¹⁴Am farákapan Perga pwatará tukupea maok, distrik Pisidia mekamp taun Antiok mekria maok, táte Sabat yae fek Judamp lotu nap mek yinkeá tankáp. ¹⁵Yinkeá tankápapo maok, tá lotu nap mek taokeyakáp konap arop farákapan Mosesomp lo ntia profet fákáreramp kar nkerá farákápea pwarará maok, wakmwaek Pol ntia maomp fákáreran sérrá, “Naeou tárápu! Yumo koumteouráp aropamp ninik mek kárakáre sánk mwanap kar ankwap yak nángo te, yumo fwap farákápan mwanapono.” ¹⁶Aerapo maok, Polo am farákapan kari kwaponoria yae fek saráp popwakoprá arakrá sér,

“Israel fi, yumo tá arop ankwap fi Kwarén lotu i konap, yumo wawenke! ¹⁷Israel firamp Kwar te nomp appeyaenápen naráponoria nánkáráp tenánko, mao náráp apár pwarará, Isip mek tukupea amorik kékéri yakáprá, arop fi tokwae forokarapono. Aenapo, wakmwaek mao námokuráp kárakáre fek Isip mekamp éréképea koropámpo.”^c ¹⁸Aeria maok, am farákapan arop yak mo apár mek yakáprá kwatae ninik napan Kwaro, am te monoria ninik tokwaerá akwapea 40 yopwar fekimpon.^d ¹⁹Aeria maok, apár Kenan mek te Kwaro fákánek fi koumteouráp arop kwatae papria, am apár Israel firan sánk tenánko, Israel firamp apár yakámpo.”^e ²⁰Am ankank ponankor koropánki námp te 450 yopwar^f

^b 13:9-10 Jo 8:44; Ap 4:8 ^c 13:17 Kis 6:6; 12:51 ^d 13:18 Kis 16:35 ^e 13:19 Nam 7:1

^f 13:20 Am 450 yopwar te arakrá kouroump napon: 400 yopwar te Kwaro nánkárápnámp arop farákapan Isip mek yakápiap yopwarono. (Stat 15:13) 40 yopwar te arop yak mo apár meaok tukupapono. 10 yopwar te tukupea Kenan mekria Jekopomp tárápu apár oumwi kákákrá tirá am mek turukumpiap yopwarono.

akwap námp mekimpon. Israel fi am apár sámpá yakápia napo, wakmwaek Kwaro Israel fi taokeyakáp mwanap arop kák tenánko yakáprá tukupea, profet Samuel yakámp ke fekiapon.

²¹ Am ke fek am fárakap ‘King sámp mwar’rá Kwarén sénapo maok, tá Kwaro am fárakapan poukwap naenámpria Kisomp táráp Solén king yoroi pwate nánko, 40 yopwar fek yakámpono. Mao te Bensamin yakámp fi mekamp aropono.^g ²² Aempan maok, Kwaro man far-pwarará, Devitén king yoroi pap. Mao arop fárakapan sérrá, ‘Jesimp táráp Devitén ono wae nkea man warákár nampon. Mao te ankár onomp ponankor ninikaok yarak naenámp.^h ²³ Kwaro am tak námp te, mao wokwaek séri námp niamp. Am Devit yakámp fi mek Israel nomwan warko érékép naenámp nánapia sámp-kérép nanampri námp te, am arop te Jisasono.ⁱ

²⁴ Jisas oukoumwan tére mo nánko, Jono Israel firan ‘Ankár kwatae ninik pwarará, ént mek nérenk’ ria kar farákáp.^j ²⁵ Jono námoku térenámp tére wae pwar naeria maok, arakrá sér, ‘Yumo te ono te wa námpria nap? Ono te am yumo yépékrá yakápnap arop támao mono. Aeno yumo wawenke. Am arop ankárank onomp wakmwaek korop naenámp te, ono su aokoroepa worokwap konámp aropamp yae ankore mek kánanke kwatae yak nampara, ono maomp su aokoroepa worokwap nanamp pourou mono.^k

²⁶ Nánaeou tárápu, yumo te Abrahamomp fekamp arop fi, tá yumo arop ankwap fi Kwaromp yae ankore mek yakáp i konap, yumo wawenk. Am arop Kwaro ‘Koumteouráp aropan warko érékép naenámp’rá sénámp te nomonámpok sámp-kérép námpon. ²⁷ Aenámpan maok, Jerusalem mek yakápnap arop, ntia am fárakapan taokeyakáp konap arop fárakap te, am arop nomwan warko érékép naenámp aroponrá wuri nke moi napon. Aeria maok, profet fákáreramp kar Sabat yae méntép farákáp konap te ninik mo. Aenapara, am fárakapao sérrá, ‘Am arop te ankár sumpwiano’rá sériap te wokwaek profet fákárerao sériap kar méntér pwi námpon.^l ²⁸ Am fárakapao mao am fek sumpwi naenámp ankank te nke mo napan maok, gavman tokwae Pailatén, amo sénapo, soldia fákáre man sámp-wouroumpanáponoria kárakáreapon.^m ²⁹ Wokwaek profet fákárerao, arop fárakapao man tak mwanapan sérimpaokia pwarará, man yaopwae porokopramp fekamp sámpá ékia péri me mek santukupá papapon.ⁿ ³⁰ Takiapan maok, Kwaro man warko péri me mekamp fárámpea pap nánko, ³¹ kápae kare yae fek arop fárakap wokwaek Galili pwarará méntér Jerusalem mek tukupap fárakapao man kápae kare yae fek nke napon. Aeapan oukoumwan te am arop fárakapao Juda firan am kar táman farákáp konapon.^o

^g 13:21 1 Sml 8:5,19 ^h 13:22 1 Sml 13:14; 16:13 ⁱ 13:23 Ais 11:1 ^j 13:24 Mt 3:1-2

^k 13:25 Jo 1:20,27 ^l 13:27 Jo 16:3 ^m 13:28 Mt 27:22-23 ⁿ 13:29 Mt 27:59-60

^o 13:30-31 Ap 1:3,8; 2:24

³² Yino mámá Kwapwe Kare Kar yumwan farákáp nám̄p te ará:
Wokwaek kar Kwaro nomp appeyaenápén sérrá, ‘Mao nomwan warko érékép naenámp arop sámp-kérép nanám̄p’ rimp te, ³³ oukoumwan nomo yakápnám̄p ke fek Jisasén fárám̄pea pap nánko, am fárákapamp tárápu nomp̄or am támao wae kare am karént̄ pwi nám̄pono. Am ankankamp kar te Sam anánk̄ fek arakrá sénám̄pon,

‘Amo te onomp tárápono.

Ono oukoumwan waráp naropwar yak nampono.’^p

³⁴ Man am apár me mekamp fárámpá pap nám̄p te, warko apár me mek pikia mákáre mono. Am tak nám̄p te, Kwaro wokwaek sérrá,

‘Ono wokwaek Devitén sériámpnám̄p taknám̄p, yumwan yaewourria yiki kor kare ankank kwapwe nénk nanampon. Am ankank te ankár kare kar ono sérinampaok korop naenámp̄on.’^q

³⁵ Tá Kwaromp Buk fek yaknám̄p ankwap karao kor arakrá sér,

‘Amoku waráp tére naenámpria nánapinap arop te numwar apár me mek mákáreanoria pwar mono.’^r

³⁶ Nomo wae mér, Devito apárok yakámp fek te, mao ankár Kwaromp ninikaokimpon. Tá wakmwaek mao sumpwi nánko, maomp appeyaenápén kákap apár me mek páte napo, maomp pourou te wae mákáre tenám̄pon.^s ³⁷ Aeno am arop Kwaro fárámpá pap nám̄p te mákáre mono. ³⁸ Aenámpara, nánaeou tárápu, yino kar arakrá farákáp nám̄pon: Yumo am arop yiráp kwatae ninik tirá épér naenámpria ék nám̄p aran fwapia mér kipo.^t ³⁹ Mosesomp lo kar te yiráp kwatae ninik te tirá épériaka yumwan ‘Yae-párák kare arop’rá sér mo kareno. Aeno am Jisas te ponankor arop man mér napo, maomp ponankor kwatae ninik tirá épéria man ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konám̄pono.’^u ⁴⁰ Aenámpara, yumo mér kip: Profet fákáreraw wokwaek kar sériap kar yiráp pourouk koropantáno. Am kar te arakrá sériapon:

⁴¹ ‘Yumo wouroump-sér i konap arop

yumo nkeria tokoreyakápenke!

Yumo te korokopria surumpwi mwanapon.

Ono te yumo ou mek mwar pourouráp ankank

yoró nanko, korop naenámp̄on.

Táte arop ankwapao ono tak naeramp ankank

yumwan sénapo kor

yumo karenoria mér mwanap pourou mono.’^v

⁴² Polo am kar farákápea pwarará Barnabasént wae ek akwap neria nepo maok, am arop fárákapao arakrá sér, “Sabat yae ankwap fek te yumo ankár arákarrá koropea yinan am ankankamp kar warko farákáp

¶ 13:32-33 Sng 2:7 ¶ 13:34 Ais 55:3 ¶ 13:35 Sng 16:10 ¶ 13:36 Ap 2:29

† 13:38 Ap 10:43 † 13:39 Ro 10:4 † 13:41 Hab 1:5

kipo.” ⁴³ Am kar séria pwarará, arop ponankor am lotu nap pwarará apárok mank. Aeriaka Juda kápae kare, tá arop ankwap fi Juda fákáreao lotu i konap ninikaoknap arop fákáre Pol ntiaka Barnabasomp wakmwaek tukupapo, am arop yaworao am fárákapan ‘Ankár Kwaromp ninikaokria maomp aropompnámp ninik kárákáre fek niki-samp yakáp kip’rá sér.

⁴⁴ Ankwap Sabat fek am taun mekamp arop kápae kare Judamp lotu nap mek Pol ntia Barnabas farákáp nepo, Kwaromp kar wa mwaria korop. ⁴⁵ Aenapan maok, Juda fákáre am arop ou táman nkea kokwarok. Tá am fárákap Polomp kar apárok anámpea paprá, man wouroumprá sér.” ⁴⁶ Aeapo maok, Pol ntiaka Barnabas kar tae fek arakrá sér, “Yino te Kwaromp kar ankár Juda yumwanmékir farákáp nenempan maok, yumo am kar kwe-pwararea, ‘Yino te yiki yakápá yakáp mwanámp sámp mono’rá sénapon. Makrá sénapan maok, yumo wawenk! Oukoumwana te yino warko yumwan kar farákáp mono. Yino te ankwap firan kar farákáp nenempono.” ⁴⁷ Am te apae riteanápe, Kwar Tokwaerao yinan arakrá séri námpon,

‘Ono amwan ponankor arop firamp wae niampi
pap nanko,
amo ponankor apár mekamp kounteouráp aropan
yaewour napo,
ono am fárákapan warko érékép nanampon.’ ”

⁴⁸ Am mek yakápnep ankwap fi kounteouráp arop am kar wa napo, kwapwe kare nánko, warákáránkria am táman Kwarén ‘Aesio’rá sér. Ponankor kounteouráp arop Kwaro yiki yaká yakáp sámp mwanapria nánkáráp tenámp, am kounteouráp arop fárákap te wae mér nap támaono.

⁴⁹ Am fárákap te Kwar Tokwaeramp kar sámpea am apár mekamp némpouk mwaek farákáprá paokopiapon. ⁵⁰ Aeno Juda fákáre te am némpoukamp e tokwaeráp Kwarén lotu i konap ninikaok i konap kounteou, tá am taun taokeyakáp konap arop fárákapan fopwaok napo maok, arop fárákapao Pol ntia Barnabasén sámpá yampourouria am apár mekamp yérépea ankwapok kérép. ⁵¹ Aenapantá maok, am arop yawor náráp pukamp su fekamp woup kwar poporokomp. Am tak námp te, am námokuinap kwatae ninik méranáponoria nepon. Tá am arop yawor Antiok pwarará Aikonium mek akwap. ⁵² Aepan maok, Antiok mekamp Jisasén mérnep kounteouráp aropan te Yiki Kor Spiritao am top-pwarámp nánko, am fárákap warákár kareapon.

Barnabas ntia Sol Aikonium mek kar farákápep kar

14 ¹ Pol ntia Barnabas Antiok mekip niamp taknámpá Aikonium mek kor Juda firamp lotu nap mek youmpea kar farákápepo

W 13:45 Ap 17:5 X 13:46 Ap 18:6 Y 13:47 Ais 49:6

maok, am kar érik farákár kwapwenko maok, kápae kare Juda fi ntia kápae kare Grik fi am kar wawia maok, mér.² Aenapan maok, mér monap Juda ankwap fákáre te ankwap fi mekamp kounteouráp aropan fopwaok napo, am fárakapao am mérnep kounteouráp aropan kokwarok napon.^z ³Aeapo maok, am arop yawor te apáp mono, Aikonium mek tokwaeri ke fek yakria Tokwae Karamp aropompnámp kar táman farákáp. Aenepo, Tokwae Karao am arop yaworan kárákáre nénk nánko, nkwaekwe make kárákáre yororo. Amnámp ninik táman Kwar Tokwaerao kounteouráp aropan arakrá yénkép: Mámá kar am arop yaworao farákáp nep te waeman kare korono.^a ⁴Aepo maok, am taun mekamp kounteouráp arop te kuk pirékarea maok, ankwap fákárerao Juda fákárerént yakáp, ankwap fákáre aposel yaworént yakáp.

⁵Tá wakmwaek, Juda fákáre ntia ankwap fi arop, tá man taokeyakáp i konap arop fárakap, makia Pol ntia Barnabasén sámpá yampourouria maok, yumwian arokoepa surumpwi kák mwaria wae.^b ⁶Aenapo, Barnabas ntia Sol am tak mwarianap kar wawia maok, farákapea distrik Likonia mek taun Listra ntia Derbe mek akwapea maok, am mek yakápnámp némpouk mwaek yárákrá ⁷Kwapwe Kare Kar farákápepono.

Barnabas ntia Sol Listra ntia Derbe mek térep kar

⁸Listra mek arop ankárakamp yak námp, maomp pu kor te kárákáre mo, mao te wokwaek éntupwaro fárakapámp fek pu kwatae yak nánko, kánanke yarak mo, párák kar tank konámp.^c ⁹Ae konámpao maok, am arop Polo farákápnámp kar wa nánko, Polo man kárákáre fek tokoreyakrá nke nánko maok, am arop te wae méria, mao te wae kwapwe kare naenámp pourou. Aenámpantá maok, ¹⁰Polo kar tae fek arakrá sér, “Amo fárámpea fokoheyakae.” Aeránko maok, am arop fékér pokrá fokoheyakea maok, yárákrá akwap.

¹¹Aenko maok, kápae kare kounteouráp arop Polo am taknámp ankank nkea maok, Likoniamp kar fek arakrá sér, “Kwar fákáre arop arákarea nomonámpok korop napon.” ¹²Aeria maok, Barnabasén sérrá, “Mao te Kwar Susono.” Pol te kar farákáp konámp aroponoria maok, man sérrá, “Mao te Kwar Hermesono.” Susomp lotu nap te am taun mek faek yak. ¹³Aenko maok, pris am lotu nap mek am mekampao bulmakau touroup ti, tá yao fu paok fek aria maok, am taun ménki fek koroepa maok, kounteouráp aropént am arop yaworan ofa sánk mwaria.

¹⁴Aenapan maok, am aposel yawor Barnabas ntiaka Pol am kar wawia maok, námokuráp waempyam pápearia maok, am fákáre ou mek farakoprá akwapea tékén arakrá sér, “Nouroup arop fákáre! Yumo apaeritea tak ninik rape? ¹⁵Yino te arop kare yumo niamp takeno. Yino

^z 14:2 Ap 13:45 ^a 14:3 Mk 16:20 ^b 14:5 Ap 14:19 ^c 14:8 Ap 3:2

te Kwapwe Kare Karan yumwan arakrá farákáp nempon: Yumo te ankár am ankank kánanke kwataeran lotu i konap te pwarará, yiki yak konámp Kwaronámpok arári tukupenke. Mao te yámar yoro, tá apár yoro, solwara yoroia maok, am mek yakáp mwanap ankankan kor ponankor yoroinámp Kwarono.^d ¹⁶ Tá kare, wokwaek kar te, appeyaenáp fákáre yakápap ke fek te ponankor arop fi, numwar takanáponoria pwate nánko, námokuráp ninik fek paokopiapon. ¹⁷ Aenámpan maok, mao te ponankor mek wouroumpeyak nánko, arop fárákap man mér mo mwanap te mono. Mao te waeman érik kápae kare por yumwan yae-párak kare yaewour i konámpono. Mao te yumonapok warákam sámp-kérép nánko, yiráp fir forokor konámpono. Mao te yumwan fir sánkrá, yiráp ninik mek warákár sánk konampon.”^e

¹⁸ Arop yaworao mámá kar má makrá farákáp nepan maok, kounteouráp aropao am arop yaworan ofa sánk mwaria kárakáre napo, arop yaworao, taki kwaponoria kárakáre fek tárakwamprá yarakipon.

Polén yumwian arokopap kar

¹⁹ Tá Antiok mekamp, Aikonium mekamp Juda fákárerao kor taun Litra mek koropea am mekamp kounteouráp aropan Polénenkria fopwaok. Aenapo maok, am fárákap Polén yumwian arokop. Arokopea pátea maok, mao te wae sumpwi námp ritea, man taun mekamp éréképá tukupea ek sir.^f ²⁰ Aeapan maok, Jisasén mérnep arop fárákap koropea man ikir napo, mao fárámpea warko taun mek akwap. Tá wakmwaek ankwap kumuruk Barnabasént taun Derbe mek akwap.

Barnabas ntia Pol Jisasén mérnep aropan kárakáre sámpanáponoria yaewourinep kar

²¹ Am arop yaworao Kwaromp Kwapwe Kare Kar am taun mek farákápria maok, kápae kare arop fárákap Jisasomp firáp arop arárrá kák. Aea maok, wakmwaek am arop yawor arákarrá Litra, Aikonium, Antiok mek akwapea maok,^g ²² am mekamp Kristen fárákapan kárakáre sámpanáponoria yaewourria maok, am arop yaworao kárakáre fek arakrá sér, “Yumo mér nap te ankár kárakáre fek yakáp kipo. Nomo Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek tukup mwarianámpan maok, manénkir te nomo ankár nkwakwe make ankank kwatae sámp mwanámp yak námpon.”^h ²³ Am arop yaworao némp-némp ponankor sios taokeyakáp mwanap arop fárákap nánaprá párapop. Tá am arop yawor fir wuriria Kwarén kar toropwapria maok, am Tokwae Karan mérnep arop fárákapan maomp yaek kák.

^d 14:14-15 Ap 17:24 ^e 14:17 Ro 1:19-20 ^f 14:19 Ap 17:13 ^g 14:21 Mt 28:19

^h 14:22 Ap 18:23; 2 Ti 3:12

**Barnabas ntia Sol distrik Siria mekamp
Antiok mek arákarrá akwapep kar**

²⁴Wakmwaek Barnabas ntia Pol akwapea distrik Pisidia mek kukia maok, provins Pamfilia mek akwap. ²⁵Am arop yaworao taun Perga mek Kwaromp kar farákápea maok, wakmwaek taun Atalia mek pik. ²⁶Am arop yawor Atalia meknámp sip sámpea warko Antiok mek pik. Am taun mek te wokwaek Kristen fákárerao am arop yaworan Kwaro aropompia yaewour nánko tére nenepria Kwaromp yaek papapono. Aeapan, oukoumwan te am arop yawor wae térerá yárakia pwarará, Antiok mek arákarrá akwap nepon.ⁱ ²⁷Am arop yawor wae akwapea maok, am sios mekamp arop fákáreran wumwi nepo, koroepa koupoukour. Aenapo maok, am arop yaworao kápae kare ankank Kwaro am arop yaworént téremp, táman farákápria arakrá sér, “Kwaro arop ankwap firan kor mwae fik-pwar nánko, wae mér napon.”^j ²⁸Aeria maok, am arop yawor am mekamp Kristen fákárerént Antiok mek kápae kare yae yakepon.

**Jerusalem mek aposel fákáre ntia sios taokeyakáp
konap arop koupoukareap kar**

15 ¹Juda mekamp arop ankwap farákap Antiok mek yinkea maok, Kristen fákáreran kar yénkrá farákápria maok, arakrá sér, “Yumo Mosesomp loaok tukup moria yipi fékér monap arop yumwan te Kwaro warko érékép naenámp pourou mono.”^k ²Takrá sérapo maok, Pol ntiaka Barnabas am arop farákapao taknap kar wawia maok, am fákárerént kar yorowara waeria maok, am táman téréménk tokwae. Aenapo maok, Kristen fákárerao Pol ntia Barnabas, tá arop ankwap farákap makia man sérrá, “Yumo tukupea Jerusalem mekamp aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap fákáre makia kar fwapokwapenke.”

³Aeria maok, sios fákáreao am farákapan tirá kérép napo, distrik Fonisia ntia distrik Samaria mek kukria maok, am mekamp arop farákapan Kwaro ankwap fi aropamp ninik ti-arárrá kák námp táman farákáp. Aenapo maok, am mekamp Kristen farákapao kor am kar wawia warákáránk.

⁴Am fákárerao tukupea Jerusalem mekapo maok, sios mekamp koumteouráp arop ntia aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop makia man warákáránkria érékép. Aenapo, Pol ntiaka Barnbaso am farákapan kápae kare ankank Kwaro méntér tére námpan farákáp.^l

⁵Aenapan maok, Farisi mekamp Kristen ankwap farákapao arakrá sér, “Ankwap fi arop farákap nomo yakápnámp fi mek korop mwaria napo te, ankár maomp yipi farákapria, am farákapan ‘Yumo ankár Mosesomp loaok tukup kip’rá sér kipo.”

ⁱ 14:26 Ap 13:1-2 ^j 14:27 Ap 15:4,12 ^k 15:1 Ga 5:2 ^l 15:4 Ap 15:12

⁶ Aerapo maok, aposel fákáre ntia sios taokeyakáp konap arop fákáre am kar fwapokwap mwaria koupoukour. ⁷ Am fárakapao kar tokwaeri sérarrá tukup napo maok, Pita fokopeyakrá am fárakapan arakrá sér, “Nánaeou fákáre, yumo te wae méron: Kwaro wokwaek yumo ou mekamp námwan tére ti-sáприя, onan te, ankwap fi aropan Kwapwe Kare Kar farákáp napo, wawia mér mwanaponria nánapi námpon! ⁸ Kwar te ponankor koumteouráp aropamp ninik wae mér námpara, mao nomwan ti-sáp námپ niamp take pourouráp Yiki Kor Spirit am fárakapan nénk námpono. Am taknámپ ninik támao am fárakapan warákárrá érékéپ námپ nomwan yénkéپ námپ. ⁹ Mao te nomwan ankwap pourourápria, ankwap firan ankwap pourouráp ninik mono. Am fárakap te man mér napo, am mér nap fek táman am fárakapamp ninik mao námoku nke námپ fek yiki kukarrá kák námپ.”^m ¹⁰ Aenámp te, yumo apaeritea Kwarén kokwae sánk napon? Wokwaek nomp appeyaenáп, tá oukoumwan nomo kor am kápaenáп ankank samp mwanámپ pourou mo námپ te, yumo apaeritea Kristen fárakapamp fére kor fek am kápae yarokwapea pap napon? ¹¹ Aenámpan maok, nomo arakrá mér námپ, Jisas Tokwae Karamp aropomp fek Kwar te am fárakapanináп taknámپ nomwan kor warko érékéп naenáпп.”ⁿ

¹² Pita makrá séránko maok, am néntéпap arop fárakap te kar pwarokwaprá sér mwanap mo náńko, karmparáp tankáp. Aenapo, Barnabas ntia Polo Kwaro man yaewour náńko, ankwap fi arop ou mek kárakáre yoroi nep táman farákáпrá sénépo, am fárakapao woupwi pátea wará tankáp.

¹³ Arop yaworao séri pwar nepo maok, Jems arakrá sér, “Naeou, nánaeou fárakap, yumo onomp kar wawenke! ¹⁴ Yumwan wae Saimono séri námپ. Wokwaek manénkir te Kwaro ankwap fi aropaonapok koropea am ou mekamp arop ankwap fárakapan éréképeanáńko, mao námokuráp firáp yakáp napon. ¹⁵ Tá profet fákáreramp karan kor take pourouráp karan arakrá kumwiapon:

¹⁶ ‘Tokwae Karao arakrá sér,

“Devitomp fi te napao tukur tank námپ niamp

námپan maok,

nánkár wakmwaek ono arákarrá ékia

warko sámp-fokop nanampon.

Aeria am mekamp ankank kwatae akwap námپ te,
ono warko wourékam yororoia sámp-fokop nanampon.

¹⁷ Ae nanampara, arop ankwap fi te

Tokwae Kar onan oupourouńkia nke mwanapon.

Am koumteouráp arop ponankor te

^m 15:7-9 Ap 11:4-17 ⁿ 15:11 Ga 2:16; Ef 2:8

ankwap fi mekampan maok,
ono am fárákapan onokumponoria
nánkáráp tenámpono.”

18 Mámá kar te Tokwae Karao mámá ankank
oukouwán korop námp máman,
wokwaek kar sérimpon.^o

19 Aenámpara onomp ninik te arak námpon: Nomo ankwap fi arop kwatae ninik pwarará Kwaronámpok tukup nap te, nomo man ninik kápae sánk mwareano, mono. 20 Yae-párák nomo te am fárákapampor pas kumwia arakrá sér mwanámpon: Kwekár kwarén ofanap fir te fári kwaponó. Am te Kwaro nke námp fek oumnámp ankankono. Tá kokopor niniki kwaponó. Tá fir yápare kor fek paok fákapea porokwap pap nap te fári kwaponó. Am te oukouwán yiri am mek yak námpon.^p 21 Nomo te wae mér námpon: Wokwaekia koroepa oukouwán námp te, ponankor ankwap fi aropamp taun mek te arop fárákapao am Mosesomp lo kar fárákáp konaponó. Tá ponankor Sabat yae méntép lotu nap mek am kar nkerá farákáp konapon.”

Ankwap fi mekamp Kristen fákáreran pas sámp-kérépap kar

22 Aeria maok, aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop, ntia sios mekamp kounteouráp arop ponankor, makia maok, am pas sámpá tukup mwanap arop farákápá pwar. Am arop fárákapamp e te Judas Barsabas tá ankwap te Sailas, am arop yawor te Kristen fákáre taokeyak konepon. Man Pol ntia Barnabasént Antiok mek tirá kérépria, 23 am arop yaworam yaek sámkap pas te arakrá sér,

“Yino aposel, yino Kristen taokeyakáp konámp arop, yiráp ankwapnápo, mámá pas kumwia yumo ankwap fi mekamp ankwapyaenáp fárákáp taun Antiok mek yakáp nap, tá provins Siria ntia provins Silisia mek yakáp nap, yumonapok sámp-kérépria ‘Gude’rá séreano. 24 Yino wae arakrá wawi námpon: Yino ou mekamp arop ankwap fárákáp tukupea yumwan kwataenámp kar fek korokopea pap napono. Am fárákáp te yiráp ninik sámpá yampourou napan maok, yino te am fárákapán ‘Tak kip’rá sér moi námpon.^q 25 Yino am ankank koropnámp kar wawia koupoukarrá ankáránkamp ninik fek kar papea mámá arop anánkaopwe Barnabas ntia Polént yumonapok tirá kérép námpon. Am Barnabas ntia Pol te yino man warákár kare konámpon. 26 Am arop yawor te námwan napo kor, apáp mono. Námoku te wampwe pwarará, nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp eran érik sér i konepono. 27 Aeno yino Judas ntiaka Sailas arop yaworan tirá kérép námp te, am arop yaworao kor pas fekamp kar niamp taknámp yumwan top kor fek

sénenepon. ²⁸Yiki Kor Spirit yinont yak nánko, yino kar arakrá pap: Yino te yumwan kápaenámp ninik kápa kare pap mono. Aenámpara, yumo ankár am séri námp táman saráp mántwaok kipo. Am te ará: ²⁹Yumo fir kwekár kwarén sánk nap fári kwapono. Tá yumo oukoumwan yiri yaknámp nape fir fári kwapono. Yumo fir yápare kor fek paok fákapea porokwap pap nap fári kwapono. Nkwakwe make kokopor ninik te ankár warákarrá tukup kipo. Yumo mér karria mámá ninik ponankor warákarrá tukup nap te, yumo kwapwe kare yakáp mwanapon. Wae támaono.”^r

³⁰Aea maok, sios fákárerao am fárákan Antiok mek tirá kérép. Aenapo maok, yinkea Antiok mek sios mekamp koumteouráp aropan koupoukarea maok, am pas sánk. ³¹Aenapo, am sios fákárerao am pas sámpea nkerá farákápea maok, am fárákan kárákáre nénk naenámp kar nkea warákáránk. ³²Judas ntiaka Sailas arop yaworao kor profetara, kápa kare kar kwapwe Kristen fákáreran farákápepo maok, tak nep támao am fárákapamp ninik mek kárákáre nénk. ³³Am arop yawor te Antiok mek éri tae morok ke yakea nepo maok, wakmwaek am mekamp Kristen fákárerao man ‘Ye...!’ ria maok, manénkir tirá kérépap aropaonapok tirá kérép. ³⁴[Aenapan maok, Sailas te warko ankwap ninik sámpea Antiok mek yak námpon.] ³⁵Aenko maok, Pol ntiaka Barnabas te Antiok mek yak. Am arop yaworao kápa kare ankwap arop fárákapént koumteouráp aropan Kwaromp kar yénkria maok, Tokwae Karamp Kwapwe Kare Kar farákáp.

Pol ntiaka Barnabaso moumountukri ninik sámnpnep kar

³⁶Nánkár wakmwaek ankwap ke fek maok, Polo Barnabasén arakrá sér, “Nomo ankár arákarrá akwapea ponankor taun mekmwaek nánaeou tárápu nke nenempono. Wokwaek nomo Tokwae Karamp kar farákápemp te, am fárákap fwapi yakáp te mokop nap mér nenempono.” ³⁷Aeránko maok, Barnabaso Jon Mak warámpeaka énéni tukup mwaria. ³⁸Aenámpan maok Pol sérrá, “Am arop te wokwaek nomo Pamfilia mek énéni tukupá tére mwareakámpao, nomont akwap moimpara, nomo man te warámp mono.”^s ³⁹Aeria maok, am arop yaworao am kar táman nonopok kákkaria maok, táte warko énénkér tére mo, pwararea maok, Barnabaso Mak warámpea Maként sip mek korokwapea apár amor ke Saiprus mek pok. ⁴⁰Aepo Polo Sailas warámpea énénkér akwap neria nepo maok, Kristen fákárerao am arop yaworan arakrá sér, “Tokwae Karamp aropomp te fwap yumont yak námpon.” ⁴¹Am arop yaworao provins Siria nti provins Silisia mekmwaek akwapriaka sios fákáre kárákáre sámpanáponoria Kwaromp kar farákáprá yarak.

^r 15:29 Ap 15:20 ^s 15:37-38 Ap 12:12,25; 13:13; Kl 4:10

Timoti Polént akwapámp kar

16 ¹Pol akwapeaka Derbe mekia maok, Listra mek kuri akwap. Am némpouk Kristen ankárank yak námp, maomp e te Timoti. Timotimp éntupwar te Juda mekamp yupurao maok, mao te Kristen. Maomp naropwar te Grik fi mekamp.² ²Listra mekamp Kristen, tá Aikonium mekamp Kristen fákárerao sérrá, “Timoti te kwapwe kare aropono.”^u ³Aerapo maok, Polomp ninik te Timoti námont akwapanoria. Aeria maok, mao Timotin warámpea, maomp yipi fárákap. Am tak námp te, am mekmwaek yakápnep Juda fárákap Timotimp naropwar te Grik fi ara, maomp kar wa moantánoria námpon. ⁴Am fárákap taun mekmwaek tukupria maok, am kar wokwaek aposel fákáre, tá sios taokeyakáp konap arop fákáre Jerusalem mek kar papea nap táman am mekamp Kristen fákáreran farákáp. Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Yumo te ankár mámá kar táman ampaokrá yakáp kipo.”^v ⁵Aerapo maok, am sios mekamp kounteouráp aropamp mér akwapea kárákáreria maok, kumur méntép ankwap fárákap kwatae ninik pwarará korop napo, am sios akwapea tokwae kari yakámpono.

Polo yém niamp fek Masedonia mekamp aropan nkemp kar

⁶Pol mao distrik Frigia ntiaka distrik Galesia kuk tukupapo maok, Yiki Kor Spiritao sérrá, ‘Provins Esia mek te kar farákáp kwaponó’ ria taokor.^w ⁷Aenámpantá maok, tukupeaka distrik Misia mekia maok, tá warko am feknámp provins Bitinia mek tukup mwaria napan maok, Jisasomp Spiritao, ampok tukup kwaponoria taokor. ⁸Aerámpantá maok, Misia kámá pwarará taun Troas mek tukup. Tá am kumuruk Polo ampria maok, ⁹yém niamp arakria nke nángo, provins Masedonia mekamp arop ankárank fokopeyakrá maok, Polén wumwiria sérrá, “Amo ankár solwara tápamprá koropea Masedonia mek yinan yaewourae.” ¹⁰Polo am nkeaka pwar nángo, yino^x énéngi koupour Masedonia mek tukup mwanámp mwae kup oupouroung. Yino wae mér, Kwar te yinan ‘Am mek tukupea am fárákapan Kwapwe Kare Kar farákápenk’ ria wumwi námpon.

Lidia Kristenimp kar

¹¹Aenko maok, yino Troas meknámp sip sámpea maok, ankár apár amor ke Samotres mek tukup. Tá ankwap kumuruk taun Neapolis mek tukup. ¹²Takia maok, yino am ént fikamp taun pwarará tukupea provins Masedonia mekamp taun tokwae Filipai mek tukup. Am némp

^t 16:1 2 Ti 1:5 ^u 16:2 Fl 2:19-22 ^v 16:4 Ap 15:23-29 ^w 16:6 Ap 18:23 ^x 16:10

‘Yino’rá sénámp te, Luk mámá buk kumwi námpara, námoku méntér sénámpono. Polo man Troas mek kikipia Filipai mek énéngi tukupapon. Aposel 20:6 fek kor nkeae.

te wokwaek Rom fi koropea manénkir tankámp némp támaono. Am te Masedonia mek ankwap mwaek yaknámp taun tokwaeno. Yino am taun mek ankwap yinink kumuri yakámpimon. ¹³Tá Sabat yae fek yino tukupea taun mekamp yár younkwek ménki fekia maok, ént fik tukup. Yinomp ninik te am ént fik te Kwarén kar toropwap i konap yak námponoria tukup. Aea maok, yino am ént fik nke nánko maok, kounteou am fek koupoukour yakáp napo, yino tukupea am fek tankáprá am fárákapént kar sérar. ¹⁴Aenánko maok, yupu ankárank maomp e te Lidia, Kwarén lotu i konámp, am kar wa. Am yupu te taun Taiataira mekamp, mao te waempyam noumouri yorororá, am fek mani sámp konámpono. Ae konámpao maok, Kwar Tokwaerao maomp ninik sámp-arákarrá pwar nánko, mao woupwi pátea Polo fárákapámp kar táman wará tank. ¹⁵Mao te ént mek anámp nánko, méntér ankárankamp nap mek yakáp i konap arop fárákapao kor énénti ént mek nér. Mao ént mek anámpea pwarará maok, yinan sérrá, “Yumo nik napo, ono wae Tokwae Karan mér kare nampao nanko te, yumo te fwap onomp nap mek koropea yakáp mwanapon.” Aeria maok, mao kárákárea wae námpantá, yino mao sérámpaokimpon.^y

Pol ntiaka Sailasén Filipai mek fákapa papap kar

¹⁶Ankwap yae fek yino kar toropwap i konap fek tukup nánko maok, kwaporok tére konámp yupu ankárank koropea yinan mwaeak kikip. Am tére konámp yupu te yao-pwaeráprápara, wakmwaek korop naenámp ankank érik fárákap konámpono. Aenánko maok, am yupuran taokeyakápnar arop fárákap te am yupuao tére námp fek táman mani tokwae sámp konapono. ¹⁷Am yupu te Pol yinomp wakmwaek koroprá arakrá wumwi, “Mámá arop fárákap te narek karaoki yaknámp Kwar Tokwaeramp tére aropono. Am fárákap te yumwan Kwaro warko érékép naenámp mwae kup sér i konapono.”^z ¹⁸Kumur méntép am yupu takae yak nánko maok, wakmwaek Polo maomp wumwi karan kokwaeria maok, mao sámp-arákarrá am yao-pwaerápan arakrá sér, “Ono Jisas Kraisomp e fek amwan sénampono: Amo mámá yupu pwarará worokor pikae.” Aeránko maok, am yao-pwaeráp koupour kar am yupuramp pouroukamp worokor pik.^a

¹⁹Aenánko maok, am yupuran taokeyakáp konap arop te warko mani sámp mwanap mwae kup mo námpantá maok, Pol ntiaka Sailasén ti-fápákamánkia éréképá tukupeaka némpoukamp taokeyakáp konap aropaonapok koupoukour konap fek. ²⁰Aea maok, am arop yaworan éréképá tukupea jasonámpokia maok, am jas yaworan arakrá sér, “Mámá arop yawor te Juda mekampao maok, nomp taun mekamp kounteouráp

^y 16:15 Ap 16:33; 18:8 ^z 16:17 Mk 1:24 ^a 16:18 Mk 16:17

aropan kwatae sokororá yáarak nepono. ²¹ Takria maok, am arop yawor te kounteouráp aropan nomo Rom firao mono ri konámp ninikaok éréképá akwap nepon.” ²² Tá kounteouráp arop koropea koupoukarrá, mao kuri sérrá, “Kare takrá yáarak nepono.” Tá jaso am arop yaworamp pouroukamp waempyam woropea pwarará, soldia fákáreran ‘Am arop yawor te paok ke fek fupukenk’rá sér.’ ²³ Aeránko maok, am arop yaworan paok ke fek táramak fukia maok, am arop yaworan santukupea kalabus mek papria maok, am kalabus nap taokeyak konámp aropan kar kárakáre fek sérrá, “Amo fwapnae karia yérékrá yakampo.” ²⁴ Am taokeyaknámp arop am kar kárakáre wawia maok, arop yaworan éréképá akwapea nap kuk karaokamp aokore mek kákea pwarará maok, yao kárakére me mek pu kor noropea maok, kountoumprá lok farákapá pwar.

²⁵ Aetánko maok, Pol ntia Sailas te kumur kupuk Kwarén kar toropwaprá tár sámprá tank nepo maok, ankwap kalabus fárakapao kor wae wará tankáp. ^c ²⁶ Aenapo, am fek táman maok, némp yérur tokwae koropria maok, nap sámp-kákaewi naenko, am fek táman kalabus nap ménki ponankor kirip-akwapránk nánko, kalabus fákáreramp pouroukamp sen te ponankor aokor-aokori akwap. ²⁷ Aenko maok, am taokeyakámp aropao kor fárámprá nke nánko maok, kalabus nap ménki te ponankor kirip-akwapránk nánko maok, maomp ninik te kalabus fákáre wae ponankor pirikimpá tukup tenapan mpwe ninik. Aeria maok, námokuráp bainat ak-sámprá námoku támao námokuráp pourouk karámp-fárakapea sumpwi naeria. ²⁸ Aenámpan maok, Polo tékén sérrá, “Amo te amokuráp pourouk taki kwapon. Yino ponankor máyakápreano.” ²⁹ Aeránko maok, arop taokeyakámp arop támao wumwirá, ‘Yaomwi sankoropenk’ ria maok, Pol ntia Sailas yaknep aokore mek farakoprá akwap. Mao apáp tokwaeria maok, kour me woukoupua waeria Pol ntia Sailasomp pu wonae fik piká párákap. ³⁰ Tá wakmwaek, am arop yaworan éréképea youmpea ekria maok, sérrá, “Arop tokwae yawor e, ono te apae mokop nanko Kwaro onan warko warámpano?”

³¹ Aerá séránko maok, tá arop yaworao man sérrá, “Amo ankár Jisas Tokwae Karan mér napo maok, Kwaro amwan warko warámpea waráp séraroan kor méntér éréképeanánko, maomp firáp yakáp mwanapon.”

³² Aeránko maok, am arop yaworao Kwar Tokwaeramp kar man farákáприя maok, maomp nap mek yakápapan kor farákáp. ³³ Aeria maok, am kumuruk táman, am arop yaworamp ankáráp fupuia paprá, mao ntia maomp nap mek yakápnep arop ponankor énéni ént mek nér. ³⁴ Aea maok, am arop yaworan éréképea pokea námokuráp nap mekria maok, am arop yaworan fir nénk. Aeria maok, mao ntia maomp nap mekamp arop ponankor Kwarén mér nap táman warákáránka waeapon. ^d

^b 16:20-22 Mt 10:17-18 ^c 16:25 Kl 3:16 ^d 16:33-34 Ap 16:15

³⁵ Aeaka wakoránko maok, jas plismanén tirá kérépánko maok, koropea am taokeyak konámp aropan sérrá, “Amo am arop yawor pwar napo, akwap kipono.” ³⁶ Aeránko maok, am arop am kar sámprá Polén sérrá, “Jas yaworao sérrá, ‘Yumwan tirá kérép napo akwap kipono’rá sénépe. Aerámpantá ono yumwan tirá kérép nae rae. Yumo akwapria yiráp ninik porokwe fek yakenke.”

³⁷ Aeránko maok, Polo man sérrá “Wi! Yino te Rom firamp e fek yak nempan maok, jas yawor apaeritea yinan kar fi oupourounk moi yakrá, yinan kounteouráp arop nke nap fek kwaporok fuki nepon? Ae te oukouwman te mao yinan kánánkámp tirá kérép nenep nie? Tak mo kareno! Ankár mao námoku koropea yinan kalabus nap mekamp éréképea ek párapok nenepon.”^e

³⁸ Aeránko maok, plisman fákárerao am kar santukupea jas yaworan sénapo, am kar wawia apáp. ³⁹ Aeria maok, am jas yawor akwapea kalabus nap mekamp Pol ntia Sailasén aropomp kar séria maok, éréképá tukupea ek párapok. Aeria maok, am arop yaworan ‘Yumo ankár mámá taun pwarará akwapenk’rá sér. ⁴⁰ Aerepo maok, am arop yaworao kalabus nap pwarará maok, pokea Lidiamp nap mekia maok, am mekamp Kristen fákáre nkea maok, am fárákap ninik kárákáre sámpanáponoria kar farákáp. Takia maok, wakmwaek am arop yawor taun pwarará wae akwap.

Tesalonika mekamp arop fákárerao Pol ntia Sailasén porokwap mwarianiap kar

17 ¹ Am arop yaworao akwapeaka Amfipolis mek. Tá am taun Amfipolis pwarará taun Apolonia mek akwap. Tá am taunan kár-pwarará taun Tesalonika mek akwap. Am taun mek te Juda firamp lotu nap yak.^f ² Aenánko Polo wokwaek i konámpnám taknámpria maok, yinink Sabat yae fek Juda fákárent tapokwap ko am lotu nap mek yink. ³ Aeria maok, Kwaromp Buk fek yaknám kar am fárákapént sérarrá tankáp. Mao Kwaromp kar fi am fárákapan farákápria arakrá sér, “Am Kwaro kounteouráp arop warko érékép naenám Krai te mao ankár manénkir touwe sámpea sumpwia maok, warko wakmwaek fárám naenámpono.” Tá warko mao arakrá sér, “Mámá Jisas ono yumwan maoinámp kar farákáp namp, am arop támaonono.”^g ⁴ Arop ankwap fárákap wae méria maok, Pol ntiaka Sailasomp wakmwaek tukup. Táte Grik mekamp ankwap fákárerao kor Kwarén lotu i konap arop kápae kare, tá e tokwaeráp kounteou kápae kare, makia am arop yaworamp wakmwaek tukup.

⁵ Aeapo maok, Juda fákárerao am tak nap táman nkea yonkwae pwarámp. Aeria maok, am fárákap tukupea koupoukour konap fek

^e 16:37 Ap 22:25 ^f 17:1 1 Te 2:1-2 ^g 17:2-3 Lu 24:26-27; Ap 9:22

mwaek yakápnep kokwae tákár i konap arop kwatae éréképea, tá am némpoukamp kounteouráp arop kápae kare mént éréképea fopwaoka wae napo maok, tukupea Jesonomp nap ménki fopwari sir. Aeria maok, Pol ntia Sailasén ek santukupea kounteouráp aropamp yaek pap mwaria.⁶ Aenapao maok, am fárákap te am arop yaworan nke moria maok, Joses ntia ankwap Kristen fákáre taun taokeyakáp konap arop fárákapaonapok éréképá tukup. Aea maok, am fárákapa arakrá sér, “Mámá arop fárákap te ponankor apár mek mwaek paokoprá kwatae ninik napao maok, oukountwan mapek korop napon.^h ⁷ Jeson náráp nap mek éréképá akwap námpon. Am ponankor arop fárákap te Sisaromp lo kwe-pwar konapon. Aeria am fárákapa sérrá, ‘Ankwap king yak nám, maomp e te Jisasono.’ ⁱ ⁸ Kounteouráp arop ntia am taun mekamp taokeyakáp konap arop am kar wawia, kokorokoria kara wae. ⁹ Am taun mekamp taokeyakáp konap arop Jeson ntia arop ankwap fárákapan, kot paimia napo, pwarará tukupanáponoria wae.

Pol ntia Sailaso taun Beria mek térep kar

¹⁰ Wae kumur nángo, Kristen fákárerao Pol ntiaka Sailasén taun Beria mek tirá kérépapo maok, am arop yawor akwapea Beria mekia maok, Juda fákáreramp lotu nap mek yoump. ¹¹ Juda fákáre Beria mekamp te kwapwe kare kounteouráp aropria, am fárákamp ninik te Tesalonika mekamp Juda fákáreamp ninikan kámákár akwap. Aeria Polomp kar wawia maok warákár kare. Am fárákap te, Polomp kar te kare kar ni mo nierá mér mwaria te, Kwaromp Buk fekamp kar kumur méntép énoukouprá farákáp.^j ¹² Aeria maok, kápae kare Juda fi mekamp kounteouráp arop wae mér. Tá eráp kápae kare Grik kounteou, tá Grik poumou-tárápu kápae kare énéngi mériapon.^k ¹³ Tá wakmwaek Tesalonika mek yakápnep Juda firao wa napo, Polo Beria mek kuri Kwaromp kar farákáprá yak. Aeria maok, am fárákap am taun mek tukupeaka am kounteouráp arop fárákamp ninik sámpá yampourou napo maok, am fárákap kokorokor.^l ¹⁴ Aeapo maok, koupour Kristen fákárerao Polén solwara woupwi mek sámp-kérépapo maok, Sailas ntiaka Timoti arop yawor mwar Beria mek yak. ¹⁵ Am arop fárákap Polén mwaeak warámp santukup nap te, ankár warámpá tukupea Athens mek pwararea korop mwariakapo, Polo am fárákapan sérrá, “Yumo tukupeaka Sailas ntia Timotin ‘Yumwan onan mao koupour korop kiprian’rá sér kipo.”

Polo Athens mek kar farákápamp kar

¹⁶ Polo Athens mek arop yaworan yépekrá yakria nke nángo maok, am taun mek te kwekár kwaromp wunéri kápae kare yakáp. Mao te am

^h 17:6 Ap 16:20 ⁱ 17:7 Lu 23:2 ^j 17:11 Jo 5:39 ^k 17:12 Ap 17:4 ^l 17:13 Ap 14:19

ankank nke náńko, maomp ninik mek te kwatae kare. ¹⁷Aeria maok, mao Juda fákáreramp lotu nap mek akwap ko maok, Juda fákáre ntia ankwap fi Kwarén lotu i konap arop fárákapént téréménkrá kar sérar. Aeria maok, kumur méntép kounteouráp arop koroprá koupoukourap mek am fárákapént kor téréménkrá kar sérar. ¹⁸Aeria maok, Polo Jisasomp Kwapwe Kare Kar farákápria, mao apár me meknámp fárámpámp karan kor farákáp. Aenánko maok, mérnáp arop ankwap fárákap Epikurian^m ninik fek paokop, ankwap fárákap Stoikⁿ ninik fek paokopnap arop te Polént kar yorowar. Tá ankwap fárákapao sérrá, “Am arop kwaporok karan sérarrá yarak námp te, apae karan séreane?” Tá ankwap fárákapao arakrá sér, “Ae te mao ankwap némpoukamp kwar fárákapamp karan farákáprá karane!” ¹⁹Aeria maok, am fárákap Polén kaunsil fákáre Areopagus wik koupoukour konap fek warámpea tukup. Aeria maok, am fárákapao man sérrá, “Amo kounteouráp aropan farákáp konap wourékam kar am te yino wawiaka mér mwaro. ²⁰Yino waráp kar wa náńko te, momwar pourouráp námpantá, yino am kar fi táman fwapia mér mwarianeano.” ²¹(Am te apae riteanápe, ponankor Atens mekamp arop, ntia ankwap némpoukamp arop koropea am taun mek yakáp nap te, ankwap ankank te mono, ankár wourékam ninik korop námpan námoku kok sérarrá, ‘Wa mwar kar’ i konapono.)

²²Aerapo maok, Polo Areopagus wik kaunsil fákáre koupoukour yakápnáp ou mek fokokeyakria maok, arakrá sér, “Ono Atens mekamp arop yumwan nke namp te yumo ponankor nkwakwe make lotu ninikan kárákáre napon. ²³Ono wae manénkir akwapea yumo lotu i konap ankank nke nampon. Tá ono nke nanko, alta ankwap fek arakrá kumwi tenapon, ‘Mámá te yino man mér monámp kwar ankwapamp altano.’ Tá am Kwar te yumo man mér moria kwaporok loturá yakápapon.

²⁴Ono oukoumwán maomp kar yumwan farákáp nae rae. Kwaro apár ntiaka ankank ponankor má apár mek yak námp yoroimpon. Am Kwar te yámar ntia apáramp Tokwae Karono. Aenámpara, mao te aropao tinap lotu nap mek te tank mo i konámpono.^o ²⁵Mao te apae ankank mo námpan arop nomo man nomp yae fek yaewour mwanámpanápe, mono. Mao te wae námoku yiki yak, tá nékér, tá ankank ponankor arop ponankoran nénk konámpon. ²⁶Ankárankamp appenáp fekampan saráp mao kápae kare arop fi forokarrá papea, ponankor apárok káká

^m 17:18 Epikurus wokwaek kar yakeaka yopwar 270 B.K. fek sumpwimpon. Mámá Epikurian fákáre Epikuruso yénkrá farákápámp ninikaokia arakrá sér: “Warákár konap ninik te kwapwe kareaka, ankank ponankor kámákár akwap konámpono.” ⁿ 17:18 Seno wokwaek kar yakeaka yopwar 265 B.K. fek sumpwimpon. Mámá Stoik fákáre Seno yénkrá farákápámp ninikaokia arakrá sér: Warákárnámp ninik kare te ará: Pouroukamp ankankan warákár konap, tá pouroukamp touwe te wampwe pwarará, pourou poukwaepa kárákáre fek fokokeyakáp konap támaono. ^o 17:24 Ap 7:48

pwatenánko, yakáp napon. Mao námoku am fárákapampor nkwakwe make ke nánaprá párapokpria, apár oumwian kor kák tenánko yakáp námpon.^p ²⁷Mao taki nám p te am koumteouráp arop fárákap námwan oupouroukia námonámpok koroprá mér mwanapria nimpon. Aeno mao te nomo ponankor ankákárankan pwatea panek yak mono. Wonae fik kar yak námpon.^r ²⁸Wokwaek mérnámp aropao sérrá, ‘Nomo te maonámpan saráp yiki yak sámp nánko, mao ankárank támao nomwan kárákáre sámp nánko, nomo paokop námpon.’ Yiráp mérnámp ankwap fárákapao ‘Nomo kuri maomp tárápu yakáp námpon’rá sér i konap niampono. ²⁹Nomo Kwaromp tárápu yakáp nám p kwamp te, nomo Kwar te gol, silva, yumwi, arakerá ninik mwareano. Tá arop nomo ninikia nomp yae kor fek yoro i konámp ankank niampan mpwe ninik mwareano.’ ³⁰Wokwaek te arop fárákap mér mo napara, am ke fek kwatae ninik nap te Kwaro am fárákapan kar tokwae sér moimpon. Aeno oukoumwan te ponankor némpoukamp ponankor aropan ‘Kwatae ninik pwarenk’ ria kar kárákáre fek sénámp. ³¹Mao te koumteouráp aropan kot naenámp yae wae páte námpon. Mao námokuráp yae-párak kare ninik fek, ponankor apár mekamp ponankor koumteouráp aropamp ninik youroukoup nae-námpon. Tá mao ankárankampao saráp am kot poukwap nae-námp arop ankárankamp nánapi pwate námpon. Am arop te sumpwianánko, Kwaro apár me mekamp warko fárámpá pap námpon. Am fek táman, Kwaro man am tére sánk námp nomwan yénkép námpon.”^s

³²Arop fárákap am apár me meknámp fárámpnám p kar wawia maok, ankwap fárákap Polén wouroump kar sér. Tá ankwap fárákapao sérrá, “Amo am ankank warko fwapi sénapo wa mwaro.” ³³Makrá sérapo maok, Polo am fárákapan pwarará akwap. ³⁴Aenapan maok, arop ankwap fárákap Polomp wakmwaek tukup nap te karenoria Kwarén mériapon. Arop ankwap te, Areopagus wi fek koupoukour konap kaunsil ou mekamp arop, maomp e te Dionisius, tá yupu ankwap maomp e te Damaris, tá ankwap koumteouráp arop fárákapao kor mériapon.

Polo taun Korin mek kar farákápámp kar

18 ¹Wakmwaek Polo Atens pwarará taun Korin mek akwapea maok, ²Polo Juda mekamp arop ankárankamp Akwilan kikip. Akwilamp némp kare te provins Pontus mek yak námpon. Mao te wokwaek tae morok náráp yupu Prisilant Itali fi pwarará koropepon. Am te Sisar Klodiuso sérrá, ‘Juda fi Rom mamek yakáp nap te wae ankwapok tukup kip’rá sénánko koropea Korin mek yak. Aepo maok, Polo akwapea am anánkwapan nke. ³Pol te am anánkwapao tére nep niamp take

¶ 17:26 Stt 10:32; 11:9 ¶ 17:27 Ais 55:6 ¶ 17:29 Stt 1:27; Ap 19:26 § 17:31 Jo 5:22; Ap 10:42

pourouráp tére konámpara, mént yakria, sel nap énénti térerá yakáp.^t

⁴Aeria maok, ponankor Sabat yae méntép Pol Juda firamp lotu nap mek akwap ko, kar kárákáre fek farákáprá sér. Maomp ninik te am Juda fákáre, tá Grik fákáre makia Jisasén méranáponoria námpon.

⁵Aenánko maok, wakmwaek Sailas ntiaka Timoti Masedonia meknámp korop nepo maok, Polo am sel nap tére námp pwarará Juda firan kumur méntép kar farákáp saráp yak. Aeria maok, mao kar kárákáre fek arakrá sér, “Jisas te Kraís támaono.”^u ⁶Aerá sénámpan maok, am fárákapao maomp kar wa moria maok, man wouroump kar sér. Aenapo maok, mao náráp waempyam fekamp woup poporokompia pwarará arakrá sér, “Yumo yaomwi mek pikria kor apae onont napanápe, yumoku napon. Oukoumwan te yumwan pwarará akwapea ankwap fi aropan kar farákáp nanampono.”^v ⁷Titius Jastus te Kwarén lotu i konámp arop, maomp nap te Juda firamp lotu nap yak námp fik wonae fek yak nánko maok, Polo lotu nap pwarará akwapeaka maomp nap mek yak. ⁸Juda firamp lotu nap taokeyak konámp aropamp e te Krispus, mao ntia maomp séraro te Tokwae Karan mér. Tá Korin mekamp kápae kare koumteouráp arop Polomp kar wawia maok, am fárákapao kor méria ént mek nér.

⁹Ankwap kumuruk Pol amprá yém nkenko maok, Tokwae Karao man sérrá, “Amo te apápia kar farákáp mo, pwar kwaponno. Amo ankár érik farákámpo.”^w ¹⁰Am te apae riteanápe, onomp firáp korop mwanap kápae kare koumteouráp arop mámá taun mek yakáp napon. Tá ono amont yak nampara, arop ankwap amwan sámp-wouroump mono.”

¹¹Polo ankárank yopwaria tokwampok yunk fek Korin mek yakria Kwaromp kar farákáprá yak.

¹²Aenámpan maok, Galio apár Akaia mek gavman tokwae yakámp ke fek, Juda firao énénti tapokwapea maok, Polén yopor. Aeria maok, am fárákap man warámpá tukupea kotria maok, arakrá sér, ¹³“Mámá arop te koumteouráp aropan ‘Lo kar ták-pwarará, ankwap ninik fek Kwarén lotuenk’ ria yénkrá yarak i konámpono.” ¹⁴Aerapo maok, Polo nopok am fárákapan kar pwarokwaprá sénaerianámpan maok, Galio am Juda fákáreran arakrá sér, “Juda fákáre, yumo te mámá arop máte lo ták pwar, táte ankwap ankank sokoro, makianánko te, ono te fwap yiráp am kar wa nanampon. ¹⁵Aeno yumo koroepa onan sénap kar te yumokuráp kar, yumokuráp lo tene yumoku fwapokwapenke. Ono te am takeniamp kot te wa mono.” ¹⁶Aeria maok, mao, am fárákap kot mwaria nap te monoria tirá kérép. ¹⁷Aenámpantá maok, Korin fákárerao Judamp lotu nap taokeyak konámp arop Sostenes man am kot i konap nap topok am fek sámpá fuk napan maok, tá Galio am tak nap táman ninik tokwae mono, wampweri pwararámpon.

^t 18:3 1 Ko 4:12 ^u 18:5 Ap 17:14-15 ^v 18:6 Ap 13:46 ^w 18:9 1 Ko 2:3

Pol Siria apár mekamp Antiok mek arákarrá akwapámp kar

¹⁸ Polo kápae kare yae Korin mekamp Kristen fákárerént yakea maok, am fákáreran ‘Ye...!’ ri pwarará, taun Senkria mek akwap. Mao akwapea am mek yakria maok, me pwae aok-sir. Am me pwae aok-sinámp fi te, Kwarén sérinámp kar ankár mántwaok naenámpan yénkép námpon. Aea pwarará maok, mao Prisila ntia Akwila anánkwap éréképea sip sámpea distrik Siria mek akwap. ¹⁹ Am fárákap tukupea taun Efesus mekria maok, Polo am anánkwapan am fek pwarará, mao námoku Juda firamp lotu nap mek akwapea am fárákapént kar sér.^x ²⁰ Aenko maok, am fákárerao man sérrá, “Ae te amo yinont yak tae morok nanapon.” Makrá sérapo maok, tá Polo sérrá, “Mono. Ono te mapek yak mono.” ²¹ Makrá séria pwarará maok, am fárákan ‘Ye...!’ ri pwarará maok, arakrá sér, “Nánkár Kwaro onan takaerianánko te, ono fwap yumonapok arákarrá korop nanampon.” Aerá séria pwarará maok, sip sámprá, Efesus pwarará pik.^y ²² Sip pikia taun Sisaria mek nánko maok, Polo sip pwarará Jerusalem mek pokea sios mekamp kounteouráp aropan ‘Gude’rá séria pwarará wakmwaek apár Siria mekamp Antiok mek akwap.

²³ Polo Antiok mek éri tae morok ke fek yakea maok, distrik Galesia tá Frigia mekmwaekamp némpouk mwaekamp Jisasén mérnep arop fárákan kárakáre sámpanáponoria yaewourrá yarak.

Apoloso kar farákápámp kar

²⁴ Juda fi mekamp arop ankárank taun Aleksandria mekamp, mao koropea Efesus mek yak. Maomp e te Apolos. Mao te Kwaromp Buk fekamp kar mér kareria kar kwapwe kare sér i konámpono.^z ²⁵ Mao te Kristen i konap mwae mér námpara, maomp ninik te ankár kárakáre kare fek kounteouráp aropan Jisaso térenámp ankank táman yae-párak kare yénkrá sér i konámpon. Aenámpan maok, Yiki Kor Spiritao oupouroup konámp te mér mono, Jono arop ént mek nér i konámpan saráp mér námpon.^a ²⁶ Aeria maok, mao te Juda fákáreramp lotu nap mek akwapea kounteouráp aropan apáp mono, am mek kar érik farákáp. Aenánko maok, Prisila ntia Akwila anánkwap maomp kar wawia, man nap mek warámpá akwapea, mao warko fwapnae kar méranoria Kwaro i konámp kar ankwapmwaek farákáp. ²⁷ Warko Apolos provins Akaia mek akwap naeria nánko maok, Efesus mekamp Kristen fárákapao man ninik kárakáre sánk. Aeria maok, am fákárerao Akaia mekamp Kristen fákáreran pas kumwiria sérrá, “Yumo ankár mámá arop warámp kipo.” Mao akwapea Akaia mekia maok, Kwaro námokuráp ninik fek yaewouria mér nénknámp kounteouráp aropan kápae kare yaewour. ²⁸ Am te

^x 18:19 Ap 17:17 ^y 18:21 Jer 4:15; Ap 19:1 ^z 18:24 1 Ko 3:5 ^a 18:25 Ap 19:3

apaerianápe, mao te kourmteouráp arop nke nap fek kárákáre fek kar farákápría, Juda firao épérépnámp kar sénap te, am kar pwarokwaprá sérría apárok anámpá pap konámpono. Mao te Kwaromp Buk fekamp kar farákápría am farákapan ‘Jisas te Kraís támaono’rá fi farákarrá sér i konámpon.^b

Polo Efesus mek téremp kar

19 ¹Apolos Korin mek térerá yak námp te, Pol oukoumwan am provins Galesia ntia Frigia mekmwaekamp némpouk mwaek Kristen fákárean kárákáre sámp mwanapria yaewourrá yárakia maok, wakmwaek koropea taun Efesus mek. Aeria maok, am Efesus mek Kristen ankwap farákapan kikipia maok, ²am farákapan arakrá turunk, “Yumo wokwaek Jisasén mérnep ke fek te, Yiki Kor Spirit sámpap ni mo nie?” Mak ránko maok, am farákapan Polomp kar pwarokwaprá sérrá, “Mono. Yino te ‘Yiki Kor Spirit ankwap yak námp’rá sénap te wa mono.”^c ³Aerapo maok, Polo am farákapan sérrá, “Aenánko te yumo te mokoprá ént mek énéri napon?” Tá am farákapan sérrá, “Yino te Jono sérinámpaokria ént mek néri námpono.”^d

⁴Polo sérrá, “Wokwaek kar Jono kourmteouráp arop fákáreran ént mek néria maok sérrá, ‘Yumo te kwatae ninik pwarareaka ént mek nérenke.’ Aeria maok sérrá, ‘Yumo te ankár onomp wakmwaek korop naenámp arop táman mér kipo.’ Am arop Jono sérimp te Jisas támaono.”^e ⁵Am farákapan am kar wawia maok, Jisas Tokwae Karamp e fek ént mek nér. ⁶Tá Polo am fákáreramp pourouk yae papánko maok, Yiki Kor Spirit am fákáreramp pourou mek top-pwarámpria maok, moumountukri ankwap-ankwap kar fek sérarria maok, profet kar sérar. ⁷Am arop farákapan onankor te éntér-sámpramp niamp arakeno.

⁸Yinink yunk fek Polo Efesus mek yakria Judamp lotu nap mek yoump ko, am mekamp arop méranáponoria kárákáre fek kar farákápría. Aeria maok, Kwaromp firáp taokeyak naenámp mekamp ankank am farákapan sérar. ⁹Aempan maok, am mekamp arop ankwap farákapan te námokuráp ninik fákapea kárákáreria mér mono. Aeria maok, am kourmteouráp arop nke nap fek Tokwae Karaonámpaok tukup mwanap mwae kupan wouroumprá sér. Aenapantá maok, Polo am Jisasén mérnep arop farákapan am Juda fákáreamp lotu nap mekamp éréképá yakria maok, kumur méntép Tiranusomp skul nap mek yoump ko kar farákápría yak.^f ¹⁰Mao takrá yak námp te akwapea anánk yopwar yak. Aenánko maok, provins Esia mek yakápnep onankor Juda kourmteouráp arop ntia Grik firao kor méntér Tokwae Karamp kar wa.

^b 18:28 Ap 9:22 ^c 19:1-2 Ap 2:38; 8:15-16; 1 Ko 3:6 ^d 19:3 Mt 3:11 ^e 19:4 Mt 3:11
^f 19:9 Ap 19:23

Sivamp tárápu kwatae-arop yérépe mwarianap kar

¹¹ Kwaro Polomp yaerént puiyakrá nkwakwe make kárákáre kor ankank yororo.^g ¹² Aenko maok, am fárákapao hankisip, tá waempyam fákáre tia maok, Polomp pourouk kákea maok, wakmwaek am ankank ti-tukupea touwenap aropan nénk. Aenapo, am touwenap arop am ankank ti napo maok, am fárákapamp touwe wae pwar, tá arop fárákapamp pouroukamp kwatae-arop woropompi tukup.^h

¹³ Juda ankwap fárákap paokoprá kwatae-arop yéréperá kéréprá am fek mani ti. Ae konapao, am fárákap mokopon nke mwaria Jisasomp e séri te ko, am fek kwatae-arop yéréperá kérép mwaria. Aeria maok, am fárákapao arakrá sér, ‘Ono te Polo maomp kar farákáp konámp Jisasomp e fek kárákáre fek sér rae, “Yumo ankár nkwampok tukupenke.” ¹⁴ Juda fi mekamp pris taokeyak konámp arop Sivamp tárápu fákánekao kor kwatae-aropan take pourouráp kar takrá sériapon. ¹⁵ Tá ankwap kumuruk am fárákap kwatae-aropan takrá sérapo maok, napok kwatae-aropao am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Jisas te ono wae mér, Polén kor ono wae mér namp. Aeno yumo te wa nape?”ⁱ

¹⁶ Am kwatae-arop woukoupeyaknám aropao kor férékaprá yárákrá, am fárákapán fupukria kwe-pwarará maomp waempyam pápearrá souroumpour. Aenánko am fárákap am nap pwarará pourou mwar pirikimpea tukup. ¹⁷ Ponankor Juda ntia Grik fákáre Efesus mek yakáp nap am ankank koropnám kar wawia apáp tirínka wae. Aeria maok, am fárákap Jisas Tokwae Karamp e sakap. ¹⁸ Jisasén mérnáp kápaé kare koumteouráp arop koroprá, kápaé kare ninik kwatae te ankwap koumteouráp arop nke nap fek érik farákápapon. ¹⁹ Manénkir te kápaé kare koumteouráp arop foupourá nénk konap, tá ouwur yoporokwam yoro i konap kar yakápnám buk ti-koropá koupoukarea maok, ponankor koumteouráp arop nke nap fek yaomwi mek yanki pwar. Am buk sámpap mani te kouroump napo, akwapea 50,000 mani silva.^j ²⁰ Amnap ninik támao Tokwae Karamp kar am fárákapamp ninik mek tére kárákáre nánko, am fárákap kápaé kare némpouk mwaek paokoprá kar farákápapon.

Efesus fákáreráo Polén kokwarokrá kákkarrá paokopiap kar

²¹ Efesus mekamp tére akwapea kárákáre nánko maok, Yiki Kor Spirit Polomp ninik ékékéranáko maok, Polo provins Masedonia ntiaka Akaia mek akwapea maok, tá wakmwaek Jerusalem mek akwap naeria. Mao arakrá sér, “Ono am mek akwapea maok, wakmwaek te Rom mek kuri akwapá nke nanampon.”^k ²² Aeritea maok, námwan yaewour i konep arop

g 19:11 Ap 14:3 h 19:12 Ap 5:15 i 19:15 Mk 1:24 j 19:19 Lo 18:10-12 k 19:21 Ro 1:13

yawor Timoti ntiaka Erastusén Masedonia mek tirá kérépea maok, Pol námoku provins Esia mek yak tae morok.

²³Am ke fek Efesus mekamp arop ankwap fárákap Tokwae Karaonámpaok tukup mwanap Mwaeran yoporrá kar yorowara wae. ²⁴Arop ankárank Demitrius mao te silva fek ankank yororo i konámpono. Mao te yupu kwar Artemisén lotu mwanap napamp wunéri silva fek yoro i konámp bisnisrápon. Aeria maok, silva tére konap aropan tére kápae kare nénk nánko, téreria am fek mani tokwae sámp konapon. ²⁵Mao am fárákap ntia ankwap kwekár kwarén lotu mwanap ankank tére konap aropan éréképea koupoukarea yakáprá maok, mao arakrá sér, “Onomp ankárankamp tére arop fákáre, yumo te wae mér napon: Nomo te mámá tére fek maok yae-párak mani tokwae sámp konámpon. ²⁶Am arop Pol te kápae kare kouramp aropamp ninik tirá náráp ninikaok párapok naeria námpan, yumo wae nkea wawi napon. Am taknám ninik te Efesus mek mwar mono, waeman provins Esia mek ponankor pwi pap naenám niamp námpon. Mao sérrá, ‘Nomo yae fek yoronám máte kwar kare mono.’” ²⁷Polomp am kar te nomp bisnis e kwatae pap naenám pourou námpon. Aeriaka am támao mwar mono. Maomp kar te yupu kwar tokwae Artemisomp lotu nap te am kouramp aropamp ninik mek te kánanke kwatae niampi pap naeria námpon. Manénkir provins Esia mekamp arop fákáre, tá apár-apár mekamp arop ponankor am yupu kwar táman lotu i konapan maok, táte Polomp karao maomp e tokwae te apárok anámpa pap naeria wae námpon.”

²⁸Am fákáreráo am kar waria maok, yonkwae pwarámpa wae. Aeria maok, tékén arakrá sér, “Efesus fákáre nomp Artemis te tokwae kar kareno!” ²⁹Aeria maok, am taun tokwae mek te ponankor kouramp arop wumwinke tikirá kara wae. Aeria maok, am fárákap ponankor ferámpá koupoukour konap fek foporakorrá tukup. Aeria maok, am fárákap te Gaius ntiaka Aristarkus, Masedonia mekamp Polént yarak i konep arop yaworan yae topwe fek érépea énéni tukup.^m ³⁰Pol námoku te am kouramp arop ou meaok akwap naerianámpan maok, Kristen fákáreráo man taokor. ³¹Esia mekamp Polomp nouroup kiapo kar sámp-kérépria sérrá, “Amo te am koupoukourap mek am mek te akwap kwapono.”

³²Am kouramp aropamp ninik te épépéréprá paokopria maok, wumwinke tikirá maok, ankwap-ankwap kar sérar. Aeria maok, kápae kare arop te am koropá koupoukourap fi kor te mér mono. ³³Juda fákáreráo Aleksander man, mekok akwapea kar séraeria fopwaok. Tá Aleksander akwapea fokopeyará kouramp aropan nopok kar pwarokwaprá sénaeria, kar pwarenkria yae fek saráp popwakoprá taokor.

^l 19:26 Ap 17:29 ^m 19:29 Ap 27:2

³⁴Aenámpan maok, am arop fárákap man te Juda fi mekamp arop wae wuri nke. Aeria maok, ponankor kounteouráp arop énéni tokwae tékén sérarria maok, “Efesus nomp Artemis te tokwae karonol!” Am takrá sérar nap te akwapea, anánk ke fek.

³⁵Aeakapo maok, wakmwaek Efesus taun poukeyak konámp kuskus am kounteouráp aropan kar pwarenkria yoporia maok, sérrá, “Yumo Efesus mekamp arop yumo te wawenke. Apae aropao Efesus taun te Artemis yupu kwar tokwaeramp lotu nap taokeyak konámp, tá yámar meknámp éká párákap námp am yumwi fou taokeyak konámp te mér mo námpon?” ³⁶Aeria maok, sérrá, “Arop ankwap te mámá kar te ták-pwar mo karenono. Aenapara, yiráp top kor te kákarenke. Apae ankank tére mwaria kér-kéri kwaponono. ³⁷Yumo mámá arop yawor éréképá korop napan maok, am arop yawor te nomp lotu nap mekamp ankank oukunti mo, tá nomp yupu kwar man kor wouroump-sér moi nepono. ³⁸Táte Demetrius ntia maomp tére arop arop ankwapan kar sérinámp yak nángo te, nánkár maomp kot mwanap ke yak námpon. Tá gavman arop tokwae yakáp napon. Am fárákapao am mwaek saráp arop ankwapan kotanápono. ³⁹Táte yumo kar ankwap yak nángo te, yumo ankár am kar fwapokwap mwaria koupoukour nap kare mek sér mwanapon. ⁴⁰Aeno yumo wawenk! Nomo oukoumwan yorowar mwaria wae námp máte gavman fákáre wawia te, fwap nomwan kot mwaria napon. Nomo am taki námp te, fi kor yak mo kare námpara, nomwan turunk napo, nopok pwarokwaprá sér mwanámp kar yak mono.” ⁴¹Kuskus am kar séri pwarará maok, mao am kounteouráp arop tirá kérép nángo tukup.

Polo Masedonia ntiaka Akaia mek yarakimp kar

20 ¹Am kar wae pwaránko maok, Polo Kristen fákáreran koropenk ritea maok, am fárákapan kar farákápea kárákáre nénkánko wawia mérapo maok, aesioria pwarará apár Masedonia mek akwap. ²Mao am mekmwaek Kristen fárákapan yaewourrá kápae kare kar farákáprá yarakia maok, wakmwaek Akaia fi mek akwap. ³Am fek yinink yunk yakea maok, wakmwaek sip meknámp Siria mek akwap naeria. Aenámpan maok, Juda fákáre man sámp-wouroump mwanámpria kar papnap kar wawia warko sip mek akwap naerianámp ninik pwarará, warko Masedonia mek arákarrá apáraok akwap.ⁿ ⁴Aenángo maok, taun Beria mekamp Pirusomp táráp Sopater mao Polént akwap. Tá taun Tesalonika mekamp arop yawor Aristarkus ntiaka Sekundus, tá Derbe mekamp Gaiusia maok, Timoti, tá provins Esia mekamp arop anánkaopwe Tikikus ntiaka Trofimus, am fárákapao kor Polént tukup.^o ⁵Am fárákapaomékir tukupea yinan taun Troas mek yépékrá yakáp.

ⁿ 20:3 Ap 20:19 ^o 20:4 Ap 19:29; 21:29; Ef 6:21

⁶Yino oukoumwan Filipai mek yakápia, Juda firao Yis Moráp Pan Fári konap Yae wae akwapá pwar nánko, am feknámp sip mek kunkuria tukup. Éntik kumur fek tukupea, Troas mek am fárákap yakáp nap fekia maok, tá yino Troas mek fákáneki yakáp.

Troas mek Polo Yutikusén fárámpea papámp kar

⁷Sarere kumuruk yino Kristen fákárent koupoukarea, énéni fir fépér.^p Aenánko maok, Polo oumpouran akwap nanampria námp kwamp maok, kar kápae kare farákáprá akwapea kumur kupuk. ⁸Am yino koupoukournámp aokore te narek yak nánko, lam kápae kare am mek wae puri yakáp. ⁹Aenánko maok, arop tár-ménki windo fek tank námp, maomp e te Yutikus, Polo kar kápae kare farákáp nánko, wará ouwipirá tankrá akwapea, yonkwae tákáriaa narek yinink kárar mekamp aokore meknámp apárok piká párákap. Aenánko arop fárákapao pikiaka man sámpapan maok, mao te wae sumpwi yak. ¹⁰Aenánko maok, Polo kuri pikia man sámpea pourouk woukoupeyak. Aeria maok, koumteouráp aropan arakrá sér, “Mao fwap oukoumwan yiki yak námpon.” ¹¹Aerá séria pwarará maok, warko narek pokea pan fékéria koumteouráp aropént énéni fépér. Fépéria pwarará, mao kar farákáp námp éri te makrá akwapea wakor. Wakor nánko maok, Pol wae akwap. ¹²Am arop tár-ménki te yiki yakánko maok, maomp fákárerao warámpá tukupea warákáránk.

Pol Troas meknámp Miletus mek akwapámp kar

¹³Yino Polén pwarará, yinomékir sip mek kounkouria tukupea taun Asos mek. Tá yino am mek Polén yépékrá yakáp. Polo námoku wokwae yinan sérrá, ‘Yumomékir tukupenke. Námo te wakmwaek apáraok korop nanamp’ rinámpantá. ¹⁴Aenánko maok, Pol wae koropea Asos mek yinan kikipianánko, yino man warámpea sip mekia taun Mitilini mek tukup. ¹⁵Tá ankwap kumuruk Mitilini pwarará tukupea apár amor ke Kios mek wonae fik pamp. Tá warko am feknámp tukupea taun Samos mek. Tá warko ankwap kumuruk tukupea provins Esia mekamp taun Miletus mek. ¹⁶Polomp ninik te Esia mek tokwae ke yak tae monoria námp kwamp, taun Efesus kámá pwarará akwap naeria. Mao koupour akwap naerianámp te, fwap pwi nánko, Jerusalem mek Pentikos yae fek akwapá nke nanampria námpon.

Polo Efesus mek arop taokeyak konap aropan ‘Ye...’ rimp kar

¹⁷Yino tukupea taun Miletus mekria maok, Polo Efesus mekamp sios taokeyak konap aropan námwan koropá nkenkria kar sámp-kérép. ¹⁸Am

^p 20:7 ‘Énéni fir fépér’: Sapta 2:42 fekamp kware fu fekamp kar nkeampo.

fákárerao maonámpok koropea napo maok, mao am fárákapan arakrá sér,

“Ono manmékir Esia mek koropea yakamp fek, tá kápae kare por yumont yakamp fek te, onoinamp ninik yumo wae nkea mér napon. ¹⁹Yumo te wae mér napon, kápae kare por Juda fákáre onan mwaria kar sérarapo, am támao onan ninik kápae sáp nánko, tá ono ém saráp yak nampao maok, ono ankár onokump e ponankor apárok sámp-anámpea paprá Tokwae Karamp térean saráp tére nampon. ²⁰Tá yumwan yaewour naenámp nkwaekwe make kwapwe kare ninik yumwan farákáp nae namp te, ono kokwae moi nampon. Koumteouráp arop koupoukour nap mek, tá yiráp nap-nap ponankor ono yumwan yénkrá farákáp namp am te yumo wae mér napon. ²¹Kumur méntép Juda firan tá Grik fi méntér ‘Ankár kwatae ninik pwarará Kwaronámpok koropria Jisas Tokwaeran mérenk’rá kar kárákare fek sér i konampono. ²²Aeno yumo wawenk: Oukoumwan te, Yiki Kor Spirit támao onan tére nánko, ono ankár Jerusalem mek akwap nae kar nampon. Onan Jerusalem mek te apae ankank korop naenámp te ono mér mono.” ²³Máman mwar mér nampon: Kápae kare apárok ono akwap namp te, Yiki Kor Spiritao kalabus ntia kápae kare kápae onan yépék námpan méramp rá yénk námpan.”

²⁴Aenámpan maok, ono te onokump pourouan tokwae kar ankankrá ninikia kárákare fek sámp-fákeyak mono. Ono te ankár Jisas Tokwae Karao onan sápnámp tére térerá akwapea pwar nanamp mwae-párak akwapria, koumteouráp aropan Kwaro aropompia yaewournámp Kwapwe Kare Karan farákáp naeria nampon.^s

²⁵Onomp ankwapyae fárakap e, yumo wawenk. Wokwaek kar ono yumo ou mek yakria, Kwaromp firáp taokeyak naenámp kar farákámpampon. Aeamp an maok, oukoumwan te ono wae mér, wakmwaek te yumo ponankor warko onomp pourou nke mwanap pourou mono. ²⁶Aeria namp kwamp, ono oukoumwan yumwan érik farákarrá sénaeria nae: Yumo ou mekamp arop ankwap ankárankamp yaomwi mek pik námp te, ono nanko námpanápe. Námodu námpono. ²⁷Am te apae riteanápe, Kwaromp ponankor ninik ono yumwan farákáp namp te kokwae moiamp. ²⁸Yiki Kor Spiritao yumwan sios taokeyakáp mwanap yororórá kák námpara, yumo ankár yumokuráp pourou fwapi taokeyakápria, Kwaromp sipsip fákáre náráp Tárápamp yiri fek yamokwapea érékép námp am fwapi taokeyakáp kipo.” ²⁹Ono wae mér nampon, ono yumwan pwatea akwap nanko te, nánkár wakmwaek yao pwae mekamp kwatae kare as fákáre yumo ou mek koropea sipsip fákárean sámpá yampourou mwarea napon.” ³⁰Tá yumokunap mekamp arop ankwap fárakapao kor yumwan kwekár sérarrá, Kwaromp

¶ 20:22 Ap 19:21 ¶ 20:23 Ap 21:11 § 20:24 2 Ti 4:7 † 20:28 1 Pi 5:2 ¤ 20:29 Mt 7:15

koumteouráp aropamp ninik érépea am fárákapamp ninikaok tukup mwaria napon. ³¹Ae mwaria napara, yumo ankár kumur méntép fwapia taokeyakáp kip. Yumo te onoinamp ninik te nik moi kwapono. Ono te yinink yopwar fek kumur, yámar kokwae mono, yumo ankákáranan ponankor yae-párák kare paokop mwanap kwapwe kare ninik te wae yénkrá yáarak nampon. Yumwan am taknamp ke fek te, onomp yi mekamp émti méntér kwarákáranámpon.

³²Oukoumwán te yumwan Tokwae Karamp yaek pap nampono. Onomp ninik te, maomp aropompnámp kar ankár niki-samp mwanapria nampon. Am aropomp te yumwan fwap kárákáre sánkria Kwaro námoku nánkárápnámp koumteouráp aropan nénk konámp kwapwe kare ankank yumwan fwap nénk naerámpon.^v ³³Ono te arop ankwapamp silva, tá gol, tá waempyam ankank kikiank moiamp. ³⁴Yumoku támao wae mér napon: Ono te onokump yae kor fek tére nanko, am támao onan yaewourria, onont yakápnar aropan kor yaewour i konámpon.^w ³⁵Kápaé kare tére ono tére namp te, nomo ankár am ninikaok tére kárákáreria, nomo fwap porokwenámp aropan yaewour mwanámpan yumwan yénkép námpon. Tá nomo ankár Jisas Tokwae Karao námoku sérimp kar am ninik mwanámpon. Mao te arakrá sér, 'Ankwap aropan ankank sánknámp aropamp warákár te maomp yaekamp ankank sámprá warákár konámpan kámákár akwap námpon.' "

³⁶Polo máma kar farákápea pwarará maok, kwaráp torokomprá am sios taokeyakáp konap arop fákárerént Kwarén kar toropwap. ³⁷Aea maok, wakmwaek ponankor éménka waeria maok, am fárákap Polén koukoupwiyakrá aop mukuriapono. ³⁸Am fárákap Polén yonkwae touwe tokwae nap te, mao 'Yumo te warko náráp pourou nke mono'rá sénámp aran napon. Takia am fárákap Polén warámpá tukupea sip mek kérép.^x

Polo sip mek korokwapea Jerusalem mek akwapámp kar

21 ¹Yino am fárákapán aropompria 'Ye...!' ri pwarará sip mek kounkouránko maok, sip wae akwap. Yino ankár tukupea apár amor ke Kos mekia maok, wakmwaek ankwap kumuruk tukupea ankwap apár amor ke Rodes mek. Tá Rodes pwarará tukupea provins Esia mekamp taun Patara mek. ²Yino am Patara mek nke nánko maok, sip ankwap distrik Fonisia mek akwap naerianánko maok, yino am sip mek kounkourianánko maok, am sip wae akwap. ³Aeria maok, yino tukupria solwara kuk yaknámp apár amor ke Saiprus yae-mánkwan mwaek yakánko, warákarrá tukup. Tukupea provins Siria mekamp taun Taia mekia maok, sip ankank apárok ouroukour naeria. ⁴Aenánko maok, yino tukupea Kristen fákáreran nkea, yino am taun mek méntér fákáneki

^v 20:32 Kl 1:12; 2:7 ^w 20:34 Ap 18:3 ^x 20:38 Ap 20:25

yakáp. Aenánko, Yiki Kor Spiritao Kristen fákáreran Polén mwanap kar yénkép nánko, am fárakap Polén sérrá, “Amo Jerusalem mek akwap kwapono.” ⁵Wae sip akwap naenámp ke fek, yino am taun pwarará tukup. Aenánko maok, Kristen fákáre ntia maomp tárápu koumteou yinan éréképá tukupea ek párapok. Aenapo, yino solwara woupwi mek kwaráp torokompria Kwarén kar toropwap. ⁶Aea maok, am fárakapao yinan ‘Ye...!’ rapo, yino kor am fárakapan ‘Ye...!’ ri pwarará, sip mek kunkur nánko, am fárakap wae taun mek arári tukup.

Sisaria mek profet Agabuso Polén kar sérimp kar

⁷Yino Taia pwarará tukupea taun Tolemes mek, yino am mekamp Kristen fákáreran ‘Gude’rá séria am fárakapént ankáranki yakáp. ⁸Aea maok, tá ankwap kumuruk, Tolemes pwarará tukupea taun Sisaria mekia maok, yino Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp konámp arop ankwap, Filipomp nap mek tukup. (Am arop te aposel fákárean yaewour i konap fákánek arop ou mekamp ankwap ankárankono.)^y ⁹Mao te yupu-táráp yiworaopweao maok, oukoumwan poumou nap mek tankáp mo. Aenapao maok, am fárakap te Kwaromp profet kar farákáp konapon.^z

¹⁰Yino Sisaria mek ankwap yininki yakáp nánko maok, profet ankwap maomp e te Agabus Judia meknámp Sisaria mek ék.^a ¹¹Mao yinonámpok koropea maok, Polomp sépér sámpea námokuráp pu yae fekarrá yarokwapea sampeyakra maok, arakra sér, “Yiki Kor Spiritao arakra sénámpo: ‘Jerusalem mekamp Juda firao mámá sépéramp naropwarén te mámakrá yarokwapea arop ankwap firan sánk mwanapon.’”^b

¹²Aeránko, yino am kar táman wawia maok, táte am nempoukamp aropént Polén ‘Jerusalem mek te akwap kwapono’ ria kárakáre fek taokor. ¹³Aerapo maok, nopok Polo am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo te apae riteaka éménkrá paokopriaka onomp ninik kwatae pap napon? Ono te numwar fákápá papanáponoria nánap nampon. Tá ono Jerusalem mek sumpwi nanko, am támao Jisas Tokwae Karamp e sakap nae-námpria nánap nampon.”^c ¹⁴Yino nke nánko, Pol te akwap naeria kárakáre námpantá maok, yino warko man taokor mono. Aeria maok, yino sérrá, “Ankank Tokwae Karao námokuráp ninikaok takanorianánko te, waeman korop naerianámpo.”

Polo Jerusalem mek akwapámp kar

¹⁵Ankwap yinink yae akwapá pwar nánko, yino ankank nánapiaka Jerusalem mek pok. ¹⁶Aenko maok, tá Sisaria mekamp Kristen fákáre yinan éréképá tukupea, Nasonomp nap mek pwar. Mao Saiprus mekampao, maomékir Kristeniaka yakámp. Yino maomp nap mek

^y 21:8 Ap 8:5,40 ^z 21:9 Ap 2:17 ^a 21:10 Ap 11:28 ^b 21:11 Ap 21:33 ^c 21:13 Ap 20:24

yakáp. ¹⁷Yino pokea Jerusalem mekánko maok, Kristen fákárerao yinan warákárria érékép.

¹⁸Pampia koumounek Polo yinont akwapeaka Jemsén nkea kar sér. Aenánko, sios taokeyakáp konap aropao kor am ke fek táman Jemsént koropá koupoukour. ¹⁹Polo am fárákapan ‘Gude’rá séria maok, Kwaro ankwap fi koumteouráp arop ou mek maomp yae kor fek kápae kare ankank térenámp karan am fárákapan fwapnae karia farákáprá sérimpon.^d

**Sios taokeyakáp konap arop fárákap Polén ‘Lotu
nap tokwae mek akwapea’ riap kar**

²⁰Am fárákap Polomp kar wawia pwarará, Kwaromp e sakap. Aeria maok, man sérrá, “Nae e! Amo te wae mér, kápae kare fopwakwap Juda te wae Jisasén méri yakáp napon. Am ponankor koumteouráp arop te kárákáre fek Mosesomp loaok tukup napon. ²¹Aeno arop ankwap fákárerao am fárákapan amo ‘Arakinap’rá séri napon: ‘Pol te Juda firao arop ankwap firamp ou mek yakáp napan sérrá, “Yumo Moseso sénámpaokria tárápuamp yipi fékérrá, Juda firamp manénkirkamp ninikaok paokopi kwaponon”rá sérinámp’ ria séri napon. ²²Nomo wae mér námpon: Am fárákap te amo wae korop nap kar wa nap te, mokop mwanámpon? ²³Ae te yino, amo ankár ampaokaerianámp ninik ankwap amwan sér mwaro: Yino ou mekamp arop yiworaopwe Kwarént kar páte nap yakáp napon. ²⁴Amo ankár am arop fárákap éréképea yumo ponankor Kwaro nke námp fek yiki kukur konap ninikaokenke. Tá amo ankár mani papea napo, am fek Kwarén ofa mwanap fir sámpea napo, am fárákapamp me pwae aok-siranápono. Amo tak napo maok, arop ponankor fwap nkea amoinap kar koropá sénap te, kwekár karrá ninikria maok, amo kor Mosesomp loaok nap wae mér mwanapon. ²⁵Ankwap fi koumteouráp arop Jisasén mér napan nomo wokwaek pas sámp-kérépria, arakrá kar papámpono: Am fárákap ankár fwapi taokeyakápria maok, kwekár kwarén ofa sánknap nape fir, tá nape fir oumpour kor fek paok fákapea porokwap-papea napo, oukoumwan fir yiri yak námp te fépéri kwaponon. Tá kokopor niniki kwaponon.”^e ²⁶Aerapo maok, Polo am Kwarént kar papap arop fárákap éréképá akwapea ankwap kumuruk mao am ponankor ninikaokria maok, mao námoku am fárákapént Kwaro nke námp fek yiki kukur konap ninik am tak. Tá mao lotu nap tokwae yár mek youmpea pris fákáreran makár mokop yiki kukarea pwarará, Kwarén ofa sánk mwanap kar sér.^f

Juda firao Polén lotu nap tokwae mek sámpap kar

²⁷Wakmwaek fákánek yae wae pwar naerianánko maok, Esia mekamp Juda firao koropea nkeapo maok, Polo lotu nap tokwae mek

^d 21:19 Ap 15:12 ^e 21:25 Ap 15:28-29 ^f 21:26 1 Ko 9:20

yakánko maok, kourteouráp arop ponankor fopwaok napo maok, am fárakap Polén yoporria man sámpea maok, tékén arakrá sér, ²⁸ “Israel fi, yumo te yinan yaewourenke! Mámá arop máte ponankor némpouk mwaekamp ponankor aropan ‘Juda fi nomwan, tá Mosesomp loan apárok sámp-anámpenk’rá sér i konámpon. Tá mámá lotu nap tokwae man wouroump-sér i konámpon. Aeria maok, am táman mwar mono. Grik firan kor éréképá koropea, Kwaro námokuráponoria nánkárápnámp nomp lotu nap tokwae te Kwaro nke námp fek oumi pap námpon.” ²⁹ Am kar takrá sénap te, ankwap fi mekamp Trofimus Efesus mekamp taun mek Polént yáakepo nkeap kwamp maok, ae te Polo man lotu nap tokwae mek warámpea korop námpwaeria niapon.

³⁰ Aeria maok, Jerusalem mekamp kourteouráp arop ponankor kokorokoria lotu nap tokwae mek foporakorrá tukuprá Polén sámpea ek éréképá koropea yár fik pap. Aeria maok, lotu nap tokwae ménki ponankor kákar.

Rom mekamp soldia poukeyak konámp arop Polén sámpámp kar

³¹ Am fárakapao Polén sámp-wouroump mwaria fukrá paokopapo maok, Rom mekamp soldia taokeyak konámp ofisa tokwae Jerusalem mekamp arop fákárerao yoporrá yorowar fupukump nap kar wa. ³² Aeria maok, mao koupour kar kepten fákáreráp, soldia fákáre érékép, makia kourteouráp arop fárakap yakáp nap fek foporakorrá pik napo maok, Juda fákáre am ofisa tokwae ntia soldia fákáreran nkea maok, Polén fuk nap wampwe pwar. ³³ Aeapo maok, ofisa tokwae wonae fik koroprá Polén sámpea, soldia fákáreran ‘Sen anánkaopwe fek yarokwapenk’rá sér. Aeria maok, mao am fárakapan turunkrá, “Máte wanono? Mao te apae námpon?”^g ³⁴ Aeránko maok, kápae kare kourteouráp arop yakáp nap támao, ankwap-ankwap kar fek tékén sérar. Aeria am fárakap kápae kare kar ounka wae napo maok, ofisa te am kar fi fwapi wa naenámp pourou mo. Aenámpantá maok, am soldia fárakapan sérrá, ‘Yumo Polén warámpea yérék i konap nap kárákáre mek santukupenk’rá sér. ³⁵ Aenámpan maok, Polo akwapea am nap mek yumwi fekamp punkup fekánko maok, am kourteouráp arop man porokwap pap mwaria kárákárea wae napo maok, am soldia fákárerao man kakapea tukup. ³⁶ Aenapo maok, am kápae kare kourteouráp arop te man éntér kákea tukuprá tékén arakrá sér, “Man te porokwapea sumpwi papenke.”^h

Polo Juda firan námoku Kwarén mérnámp fi farákápámp kar

³⁷ Am soldia fákárerao Polén warámpeaka am yérék i konap nap kárákáre mek tukup mwariakapo maok, Polo ofisa tokwaeran Grik

^g 21:33 Ap 21:11 ^h 21:36 Lu 23:18; Ap 22:22

kar fek arakrá sér, “Ono fwap amwan kar ankwap sénanamp nie?” Aeránko maok, nopok ofisa tokwaerao man sérrá, “Amo te Grik kar te wae mér rap nie? ³⁸Ono te amo Isip mekamp arop wokwaek tae morok gavmanén yorowaria maok, 4,000 arop bainat fek yorowar i konap mérnamp arop éréképea arop yak mo apár mek akwapámp arop támao námpwe ninik nampon.” ³⁹Aenánko maok, nopok Polo arakrá sér, “Ono te Juda fi mekamp aropono. Ono te distrik Silisia mekamp taun Tarsus mekampono. Onomp taun te e tokwaerápono. Kare nampono, ono kounteouráp aropan kar sénae.” ⁴⁰Aeránko maok, ofisa tokwae ‘Fwapon. Takae’rá séránko maok, Polo am punkup fek fokopeyakrá kounteouráp aropan, kar pwarenkria yae fek saráp popwakop. Aenánko am fárákap ponankor kar pwar napo maok, Polo am fárákapan Hibru kar fek arakrá sér,

22 ¹“Onomp ankwapyae fákáre ntia onomp tékénou fákáre, yumo wawenk! Oukoumwan te ono yumwan kar érik farákarrá sénae rae: Ono te kwatae niniki namp yak mono.” ²Tá am fárákap Polo Hibru kar fek sénámpantá maok, am kar pwatea sánánkar kar yakáp. Aenapo maok, Polo warko arakrá sér,

³“Ono te Judanono. Onomp éntupwaro onan distrik Silisia mekamp taun Tarsus mek sámpeanánko, mámá taun mek tékép nampono. Ono Gamalielomp skul táráp yakanko, mao kápae kare nomp toutounápomp lo ponankor onan yénkimpon. Aempara ono ankár tére kárákáreria Kwaro warákárnámp ninik te yumo oukoumwan napnámp taknámp ankár sámpea kárákáre nampon.” ⁴Ono te Jisasén méria am mwae-páraok tukupnap arop fárákapan sámpá yampourouiampon. Am te poumou tárápu kounteou méntér, ono am fárákapan tirá wour naeria waeampon. Ono am fárákapan te sen fek yaonkrá éréképá akwaprá kalabus nap mek kákampon.” ⁵Pris taokeyak konámp arop ntia arop taokeyakáp konap Kaunsil fákáre ono am takinamp ankank te wae mér napara, fwap yumwan sér mwanapon. Am fárákap támao nomp firáp arop Damaskus mek yakáp napo, maompor pas kumwia onan sápapono. Ono sámpá akwapea Damaskus mekamp Kristen fákáre Jisasén mérnamp mwae-párak tukupnap arop fákáre fápákampia Jerusalem mek éréképá koropea nanko, arop tokwaerao man touwe nénkanáponoria akwapampon.”

Polo námoku Kristenimpan farákápámp kar

Aposel 9:1-19; 26:12-18

⁶Polo warko arakrá sér, “Ono akwapea Damaskus wonae fik nanko, yámar kuknámp niamp arake fek. Aenanko maok, koupour kar yámar

ⁱ 22:3 Ap 5:34 ^j 22:4 Ap 8:3; 22:19

meknámp wae tokwae ékriaka onomp pourouk wae tákapámpon.
⁷Aenánko maok, ono apárok piká párákapria wa nanko maok, yámar meknámp arop ankárankampamp kar onan arakrá turunk, ‘Sol! Sol! Apaeritea amo onan sámpá yampourourá térea wae napon?’ ⁸Aeránko maok, ono maomp kar pwarokwaprá arakrá turunk, ‘Tokwae Kar e, amo te wa nape?’ Aeránko maok, mao onan sérrá, ‘Ono te Nasaret mekamp Jisaso nae. Amo onan sámpá yampourou napon.’ ⁹Arop onont yakápap te am wae te wae nke napao maok, am onan kar sénámp aropamp kar te wa moiapono.

¹⁰Tá ono sérrá, ‘Tokwae Kar, ae te ono oukoumwan te mokop nanampon?’ Aeránko maok, Tokwae Karao onan sérrá, ‘Amo fárámpea taun Damaskus mek akwapae. Aenapo am mekamp arop ankárankao ono waráp por nánapitenamp tére ponankor amwan sénaenámpon.’ ¹¹Am wae te wae tákapa wae nánko maok, ono te ankank nke nanamp pourou mo nanko maok, am arop ono éréképea akwapamp aropao onan yae tokoropea Damaskus mek santukupapono.

¹²Arop ankárank Damaskus mek yak námp, maomp e te Ananaias. Mao te ankár Kwarén lotu kareria, loaok yae-párak kare akwap konámp aropono. Damaskus mek yakápnep ponankor Juda te man ‘Kwapwe kare arop’rá sér i konapon. ¹³Mao mankea onomp wonae fik fokopeyakrá onan sérrá, ‘Nánae Sol e, waráp yi te warko fwap nke nanapon.’ Aeránko maok, am fek táman onomp yi warko fwap nánko, ono man nke. ¹⁴Aeankó maok, mao onan sérrá, ‘Nomp appeyaenápomp Kwaro amwan nánkáráp námp te, amo fwap námoku ninik námp méria am Yae-Párak Kare Ninik i konámp Arop táman nkeaka maok, mao námokuráp top kor fekamp karan wa nanapon. ¹⁵Aeria maok, amo ponankor kounteouráp aropan amo nkea wawinap kar farákáp nanapon. ¹⁶Ae te amo apaentá yépék napon? Amo fárámprá Kwaromp e sérrá wumwiria, ént mek anámp napo, amwan yáraria waráp kwatae ninik tirá épérano.’ ”

Polén Kwaro arop ankwap fi mek sámp-kérépámpán sénámp kar

¹⁷Polo am kounteouráp aropan warko arakrá sér, “Takia pwarará ono warko arákarrá koropea Jerusalem mekamp lotu nap tokwae mek Kwarén kar toropwapria maok, yém niamp arakria Tokwae Karan nke. ¹⁸Aenanko maok, mao onan arakrá sér, ‘Amo koupour fárámprá Jerusalem pwarará akwapae. Amo mámá taun mek onomp kar farákáp napo te, wa mo mwarea napon.’ ¹⁹Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar, am fárakap te waeman ono wokwaek kar lotu nap méntép yárákrá kounteouráp arop amwan mér nap, ono am fárákapan fápákamprá kákrá táramak fupukiamp wae méri yakáp napon.’ ^{k 20}Tá waráp kar farákáp konámp arop

^k 22:19 Ap 8:3

Stivenén sámp-wouroumpap ke fek kor, ono am fárákap nkeapo wonae fik yakrá, am te fwaprá kar nap ninikiampon. Tá am sámp-wouroumpap arop fárákapamp waempyam taokeyakampon.’¹ ²¹ Aerampan maok, Tokwae Karao onan sérrá, ‘Amo akwapae! Ono amwan sámp-kérép nanko, amo panek ankwap fi mekamp kounteouráp aropaonapok akwapampo.’^m

Pol ‘Námo te Rom firamp e fek yak namp’rá sénámp kar

²² Juda fákáre Polo ‘Ankwap fi aropan’rá sénámp táman wawia maok, mao ‘Yino take pourouráp kar wa te mono’ ria maok, tokwae tékén arakrá sérar, “Taknámp arop yak te mono! Ankár sámp-wouroumpenke! Mao te yiki yak naeane!”ⁿ ²³ Am fárákap kara waerá paokopria maok, waempyam woroprá épérrá maok, woup yorokwaerá narek épérrá paokop.^o ²⁴ Aenapantá maok, ofisa tokwaerao sénánko, soldia fákáre Polén yérék i konap nap kárákáre mek warámpá mank. Aenapo maok, ofisa tokwaerao sérrá, “Yumo man porokwapria fwapia turunk napo, am meknámp kar fi kor sérano.” Mao te kounteouráp arop Polén yonkwae pwarámpria kara wae napan mér naeria. ²⁵ Aeránko maok, am fárákapao Polén porokwap mwaria maomp pu yae fápekarrá yaonk. Aenapo maok, Polo nke nánko, ofisa ankwap wonae fik fokopeyak nánko maok, mao man arakrá turunk, “Ae te loao sérrá, ‘Yumo fwap Rom firamp e fek yaknámp aropan takenk’rá sénámp ni mo nie? Yumo oukountwan onan kot mo yakáprá onan porokwap nap am te pwi yak námp nie?’”^p

²⁶ Aeránko ofisa am kar wawiaka akwapea maok, ofisa tokwaeran sérrá, “Mámá arop máte Rom firamp e fek yaknámp arop te, mokop nanapon?” ²⁷ Aeránko maok, ofisa tokwae Polonámpok koroepa man sérrá, “Amo onan sérae. Amo te Rom firamp e fek yaknap arop nie?” Polo kor sérrá, “Yeno.” ²⁸ Tá ofisa tokwaerao sérrá, “Ono te Rom mek mani tokwae sirari nampara, Rom firamp e fek yaknamp aropono.” Tá Polo sérrá, “Ono te tak mono. Onomp éntupwar naropwar ankár Rom e fek yakea nepara, ono kor ankár tak nampon.” ²⁹ Aeránko maok, soldia fákáre man porokwap mwaria nap te koupour wampwe pwar. Tá ofisa tokwae arakrá mér, Pol te Rom mekamp aropan soldia fákárean ‘Sen fek yarokwapenk’rá séri namp niamp teria maok, mao kuri apáp.

Polo Juda mekamp kaunsilén kar farákápámp kar

³⁰ Ofisa tokwae makria maok, Juda firao Poloinámp kar fwapi sénapo wa naeria maok, ankwap kumuruk maomp pouroukamp sen aokorop

¹ 22:20 Ap 7:58 ^m 22:21 Ap 9:15 ⁿ 22:22 Ap 21:36 ^o 22:23 Waempyam épér nap, tá pápear nap, tá woup yorokwaerá narek épér nap, am te ‘Arop Kwarén wouroump sénámpono’ ria yonkwae pwarámp napan yénkép námpon. (Mt 26:65 fek nkeampo.)
^p 22:25 Ap 16:37

pwararea maok, pris tokwae fákáre ntia Kaunsil fákáreaonapok kar sámp-kérép nánko, koropea koupoukour. Aenapo maok, Polén warámpá pikianánko, mao am fákáreao nke nap fek fokopeyak.

23 ¹ Polo Kaunsil fákáreran yi kárákáre fek tokoreyakrá kar tae fek arakrá sér, “Naeou tárápu, ono Kwaro nke námp fek yaraknamp ninik te wokwaekia koropea oukoumwan má ke feknámp yae-párák kare yarak nampon.” ² Makrá séránko maok, pris taokeyak konámp arop Ananaiaso Polomp wonae fik am fek yakápnep aropan sérrá, “Man top kor fek porokwapenke.” ³ Aeránko maok, Polo man sérrá, “Amo lo méria yarak napao maok, warko am lo kwe-pwarará arop ankwapan onan ‘Man porokwapenk’rá sénep te, pourou yipi fek saráp kwapwe kare niamp napon. Mek te kwatae kare napon. Amwan nopok nánkár Kwaro porokwap naenámpon.”

⁴ Aeránko maok arop ankwap fárákap am fek yakápapao, am kar wawia maok sérrá, “Amo te Kwaromp pris taokeyak konámp aropan wouroump-sér rape?”

⁵ Aeránko maok, Polo sérrá, “Naeou tárápu, mao te pris taokeyak konámp arop támao nie? Ono mér mo nampon. Kwaromp Buk fek yaknámp karao sérrá, ‘Yumo te arop taokeyak konámp arop ankwapan wouroump-séri kwapono’rá sénámpara, ono takrá sér mo nae mpupo.”^q

⁶ Aeritea nke nánko maok, Kaunsil yakáp nap te ankwap fákáre te Sadyusi, tá ankwap fákáre te Farisi. Aenapantá maok, Kaunsil fákáreran wumwia sérrá, “Naeou fákáre, onomp naropwar te Farisi ara, ono kuri Farisinono. Ono mér namp te arop sumpwi nap warko fápárámp mwanapon. Ono má kar fi man farákáp nanko maok, am fi fek táman onan kot napon.”^r

⁷ Mao má kar farákápánko maok, Farisi fákáre pir-pwar, Sadyusi fákáre pir-pwararea maok, kar yorowar. ⁸ (Am taknap fi te, Sadyusi fákárerao Spirit ntia ensel te yak monorá mér. Tá arop surumpwi nap te, warko fápárámp mo mwanaponorá mér. Aenapan maok, Farisi fákáre te spirit ntia ensel yak námprá mér, tá sumpwinap arop fápárámp mwanaprá mér napon.)^s ⁹ Aeria maok, kar yorowara wae. Aenapo maok, Farisi mekamp lo mérap ankwap fárákap foukouri yakáprá tae fek arakrá sér, “Yino nke nánko te, má arop máte nkwak mo mak mo, yae-párák yak námpon. Takria te spirit ankwap, tá ensel ankwapao man am kar séritenánko, am kare kar karan sér ri kane.”

¹⁰ Aeriaka am arop fákáre támao yorowara waeapantá maok, ofisa apápria maok, soldia fákáreran sérrá, “Takria Polomp pourou sámpea niniriprá paokopia sumpwi pap mwanape. Yumo pikia Polén warámpea saokeaka yérék i konap nap kárákáre mek papenke!”

^q 23:5 Kis 22:28 ^r 23:6 Ap 24:15,21 ^s 23:8 Mt 22:23

¹¹ Aeakapo am kumuruk maok, Tokwae Karao Polomp wonae fik fokokeyakrá sérrá maok, “Amo te apápi kwapono. Kárákáre fek fokokeyakampo. Amo onomp kar Jerusalem mek tae fek farákáp nap niamp, Rom mek kor ankár tak námprá farákáppampo.”^t

Juda firao ‘Polén sámp-wouroump mwar’rá sériap kar

¹² Ankwap yae fek Juda fákáre koupoukarea tankápria maok, Polén sámp-wouroump mwanámpria kar pap, “Oukoumwan te waeman kare kar Polén sámp-wouroump mwanámpono. Nomo oukoumwan man sámp-wouroump monámp ke fek te nomo te firráp ént te fár mono!”

¹³ Am takrá kar papap arop farákáp te 40 kámákár akwapnámp aropono.

¹⁴ Aeria maok, am farákápao pris tokwae fákáre, tá arop taokeyakáp konap arop fákáreaonapok tukupea arakrá sér, “Yino te waeman kárákáre fek fou e séri tari námpara, fir te fár mo karenon, nánkárap yakáprá tukupea Polén sámp-wouroumpea maok, fár mwanámpon.

¹⁵ Aenámpara, yumo ntia kaunsil fákáre makia koupour ofisa tokwaeran kar sámp-kérép napo, mao Pol yumonapok sámp-kérép naenámpon. Yumo man poupwekáprá ‘Yino Polomp kar fi fwapi wa mwar’rá sér kip. Yino te mwaeak yérékia oukoumwan yumonapok korop mo námpe fek, man sámp-wouroump mwanámpon.”^u

¹⁶ Aerá sérarapo maok, Polomp antápamp táráp wawitea akwapea soldia fákáreráo yérék i konap nap kárákáre mek youmpea Polén sér.

¹⁷ Aenko maok, Polo ofisa ankárank wumwia sérrá, “Amo arop tár-ménki má ofisa tokwaeraonámpok warámpá akwapea napo, kar sérano.”

¹⁸ Aeránko maok, ofisa man warámpea akwapea ofisa tokwaeran sérrá, “Fákapá yaknámp arop Polo onan wumwiria sérrá, ‘Amo mamá tár-ménki má warámpá amonapok akwap napo, mao man kar ankwap sérano’ ri námpon.”

¹⁹ Aeránko maok, ofisa tokwae man yaek tokoroepa akwapea aop mwaeak námoku mwar yakria man turunkrá, “Amo onan te apae kar sénape nap?” ²⁰ Aeránko maok, am tár-ménki támao kor man sérrá, “Am Juda taokeyakáp konap arop fákáre amwan oumpouran “ ‘Polén warámpea kaunsilonámpok ékae”rá sér mwanámp’ ri napon. Am farákáp te amwan poupwekápria sérrá, ‘Maomp kar fi fwapi oupouroump mwar’rá sér mwanape. ²¹ Aeno amo am farákápamp kar wawiaka mántwaoki kwapon. Am arop ankwap farákáp 40 kámákár akwap námpao, kar kárákáre papea, firráp ént fépér mo tukupea Polén sámp-wouroump mwanámpri napon. Oukoumwan te, am farákáp amo náráp kar wa te mokop nanapria yépékrá yakáp napon.” ²² Aeránko maok, ofisa tokwae am tárápan sámp-kérépria kar kárákáre fek sérrá, “Amo

^t 23:11 Ap 28:16,23 ^u 23:15 Ap 25:3

akwapeaka arop ankwapan onan koropá sérinap kar mámá érik séri kwapon.”

Ofisa Polén Gavman Tokwae Filiksonámpok sámp-kérépámp kar

²³ Ofisa tokwae ofisa anánkaopweran wumwiria maok, arakrá sér, “Yumo te 200 soldia ntia 70 soldia hos fek tankáp mwanap, tá 200 soldia ounp nánapia ti-sámp nap, makia nánapia Sisaria mek kumuruk 9 kilok nánko tukup kip. ²⁴ Aeria maok, yumo Polompor hos ankwapmwaek nánapia napo, am fek tank nánko fwapnae karia warámpea Gavman Tokwae Filiksonámpok tukup kipo.” ²⁵ Aerá séria maok, ofisa tokwae pas arakrá kumwi:

²⁶ “Ono Klodius Lisias, ono má pas má kumwiaka Gavman Tokwae Filiks amwan sámp-kérépria, ono amwan ‘Gude’rá sér rae. ²⁷ Juda firao mámá aropan sámpea man sámp-wouroump mwaria napan maok, ono wa nanko maok, mao te Rom firamp e fek yaknámp arop námpantá, ono soldia fákáre éréképá akwapea man am fárákápamp yaekamp pwarokwap nampon.” ²⁸ Ono man kotnap kar fi mér naeria, Kaunsil fárákapaonapok warámpá akwap nampon.” ²⁹ Aeria maok, ono am fárákapan turunk nanko, námokuráp loao sénámp karan onan séria, am fek táman man koti naponon. Aenapan maok, man sámp-wouroump, tá man fákáp mwanap kar te yak mono. ³⁰ Ono oukoumwan wawinamp kar te, arop ankwap fárákáp, man sámp-wouroump mwanámpria kánánkámp sérarrá paokop napaná, ono koupour amonapok sámp-kérép rae. Aeria ono am taknap arop fárákapan sérrá, ‘Ankár tukupea amo nke nap kare fek am fárákáp maoinámp kar farákáp napo, amo man kotnap ankank fwapia mér nanapria sénampon.’ ” Mao pas fek makrá sérimpon.^x

³¹ Aeránko maok, am soldia fákárerarao mao sérimpaok Polén kumuruk taun Antipatris mek warámpá tukup. ³² Tá ankwap kumuruk hos mek tankápap fákárerarao saráp Polén Sisaria mek warámpá tukup. Aenapo, pu kor fek tukupap soldia fárákáp te Jerusalem mek arári tukup. ³³ Am hos fek tankáp i konap soldia fákáre Sisaria mekia maok, Gavman Tokwaeran am pas sánkria, Polén kor warámpá yinkea maok, maomp wonae fik pwar. ³⁴ Aenapo maok, Gavman Tokwaerao am pas nkerá farákápea pwarará, Polén arakrá turunk, “Amo te mae provins mekampono?” Aeránko maok, Polo sérrá, “Ono te Silisia mekampon.” ³⁵ Aeránko maok, mao sérrá, “Amwan kot mwarianap arop korop napo maok, ono waráp kar wa nanampon.” Aeria maok, Filiks námokuráp soldia fákáreran sénánko, Polén warámpá tukupea king Herotomp nap mek pwatea taokeyakáp.

Juda fi taokeyakáp konap aropao Polén kotiap kar

24 ¹ Éntik yae akwap tenánko maok, pris taokeyak konámp arop Ananiasia maok, arop taokeyakáp konap arop ankwap fákáre,

ˆ 23:27 Ap 21:30-33; 22:25-27 ˆ 23:28 Ap 22:30 x 23:30 Ap 23:12-13

tá Rom firamp lo mérnámp arop ankárank, maomp e te Tertulus, makia taun Sisaria mek tukup. Am fárákap te Polén kot mwarianap kar táman Gavman Tokwaerao farákáp. ²Gavman Tokwaerao Polén wumwi nánko, koropeanánko maok, tá Tertuluso kar farákáprá maok arakrá sér, “Arop Tokwae Filiks, amo wokwaek yonkwae kour kwapwe fek yinan taokeyak napo, yorowar ankank korop mo nánko, yino yae-párak yakápmpono. Waráp kwapwe kare ninik fek maok yinomp arop fi wokwaek fwapi tankáp moimp amo fwapokwapi napon. ³Aenapo yino am ankank táman nkea maok, yinomp ninik kwapwe kare kareria maok amwan aesioria warákarimpon.

⁴Aeno yino takria amwan youpoukwap kar sámp-fákeyakáp mwareano. Amo yinan aropomp napo, yinomp fae tákáre kar kánanke sér mwaro. ⁵Yino nke nánko, mámá arop te kápae kare nkwaekwe make sokoro námpon. Mao te Juda firan kákkarrá yorowarrá yárakrá, némp-némp apár-apár ponankor yorowar i konámpon. Mao te yinomp fi mekamp arop éréképea náráp Nasaret pati mek párapok konámp aropono.” ⁶Mao te Kwaro nke námp fek lotu nap tokwaerao kor kwatae pap naeria námpantá, yino yinokump lo fek kot mwaria sámp námpon.” ⁷Aenámpan maok, ofisa tokwae Lisiaso koropea kárakárea yinomp yaekamp pwarokwapá akwap námpon. ⁸Mao ‘Arop man kot naeria námp kwamp te amo nke nap fek akwap kun’rá sérimpon. Aenámpara, amoku támao mámá aropan turunkia maok, am ankank ponankor yino man koti námpan wawia mérae.” Tertuluso makrá sér.

⁹Aeránko maok, Juda fákáreráo kor Polén takrá kotiaka énéni sérrá, “Am kar am te wae ponankor kare karono.”

Polo Filiksén kar farákápámp kar

¹⁰Gavman tokwaerao Polén yae fek sarápánko maok, Polo kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono wae mér nampon, kápae kare yopwar amo má firan fwap taokeyak konapara, amwan fwap sénanampon. ¹¹Amoku arop fárákapan turunkupia te, onoinamp kar arakrá wa nanapon: Ono Jerusalem mek pokea lotu nap tokwae mek akwapamp yae te éntér-sámprampi yak nampon. ¹²Am ke fek te Juda fákáre te ono lotu nap tokwae mek kar yorowar namp nke moi napon. Koumteouráp arop lotu nap mek koupoukour, tá taun mek kor koupoukour napo, am fárákap ono fopwaok namp nke moi napon. ¹³Am kar oukoumwan onan kot nap máte, ankwap érik farákár nánko, amo am kar kare karrá mér nanap yénképnámp ankank yak mono.

¹⁴Aeno ono kare kar sénamp te aránono: Ono am fárákapao, mwar pourouráp arop fi ri konap mwae-páraokria, ono yinomp appeyaenámpomp

Kwarén loturá yak nampon. Ponankor lo kar, tá profet fákáreao wokwaek kumwiap karan kor mént ponankor méri yak nampon.^a ¹⁵ Ono te Kwaro sumpwinap arop fárákap yae-párák kare arop, tá kwataenap arop méntér fápárámprá kák naenámpan, mámá arop fákáreao i konapnámptaknámpt méria yépékrá yak nampon.^b ¹⁶ Aeria maok, ono te kápae kare por onomp ninik yae-párák yakria Kwaro nke námpt fek, tá kounteouráp aropao nke nap fek méntér kwatae ninik yak mo naenámpan tére kárákáre konampon.

¹⁷ Ono ankwap yinink yopwar fek ankwap némpouk mwaek yárakia maok, wakmwaek onomp fi mek arákarrá korop nampon. Ono maniráp ankank ti-koroepa ankank monap aropan yaewourria, lotu nap tokwae mek ofa sakwapampon.^c ¹⁸ Aeria maok, ono am mek youmpea am ofa sánk namp fek onomp ninik fwapokwapanko, onan nkeapon. Aeria maok, arop ankwap onont yak mo, tá arop am mek pouroukoup nap yak moimpon.^d ¹⁹ Aempan maok, provins Esia mekamp Juda ankwap fákáre onan koroepa sámpap te, oukoumwan kor onoinamp yak nánko te, am fárákap ankár koroepa amo nke nap fek onan kotanápon mpupo. ²⁰ Aeno mo napo te, mámá arop fárákap máte ono kar farákáp namp ke fek kaunsil fákárent yakápi napara, mao onoinamp apae ankank nkea napan, amwan sér mwanapon. ²¹ Ae te ankárankamp kar ono sénanko, am fárákap warákár moi nap arao karane: ‘Ono mér namp te, sumpwinap arop te warko fápárámpt mwanapon. Mámá kar fi fek táman onan yiráp kot mek oukoumwan warámpá kot napon.’^e

²² Feliks te Tokwae Karan mérnáp arop fárákapao i konap ninik te wae mér námpara, am koupoukournap ke te pwaranoria Juda fákáreao sérrá, “Sikono, taki yakápenke. Nánkár ofisa tokwae Lisiaso ékianánko maok, yiráp kar fwapokwap mwaro.” ²³ Aeria maok, Polén taokeyak konámpt ofisan sérrá, “Polén kalabus mek papea maok, man kárákáre fek fákápá pap kwapono. Tá maomp nouroupo fwap man ankank yaewour mwanap taokor kwapono.”^f

Filikso Polén anánk yopwar fek fákapea papnámpt kar

²⁴ Ankwap yae akwap tenánko, Filikso náráp yupu Drusilant korop. Drusila te Juda fi mekamp yupu. Filikso Polomp kar wa naeria man wumwi. Aenánko maok, Polo man Krai Jisasén mér i konap ninikan farákáprá sér. ²⁵ Aeria maok, Polo man yae-párák kare ninikan séria maok, arop ankár námoku fwapi poukeyakáp mwanap, tá wakmwaek Kwaro nomwan kot naenámpan kor farákáprá sér. Polo makrá séránko, Filikso wará yárákrá apápria maok, táte, “Amo akwapae. Nánkár

^a 24:14 Ap 16:22 ^b 24:15 Jo 5:28-29 ^c 24:17 Ro 15:25-26 ^d 24:18 Ap 21:26-27

^e 24:21 Ap 23:6 ^f 24:23 Ap 27:3

wakmwaek wumwi nanamp ke yak nánko te, ono warko amwan wumwi nanampon.” ²⁶Aeria maok, Filiks kor Polo námwan kalabus pwar nánko akwap naeria mani kánánkámp sánk naenámpan mpwe ninik. Aeria maok, kápae kare por man wumwi te ko, méntér kar sér.

²⁷Filiks te Juda firao námwan warákáranáponoria maok, Polén kalabus nap mek pwate nánko yak. Takrá akwapea, anánk yopwar pwar nánko maok, Porkius Festus Feliksomp weri mek yakámpon.

Polo ‘Sisar náráp kar wawano’rá sérimp kar

25 ¹Festus koropea distrik Judia Gavman tokwaeramp tére sámprá, yininki yakea maok, taun Sisaria pwararea Jerusalem mek akwap. ²Aenángo maok, pris tokwae fákáre, tá Juda taokeyakáp konap arop fákáre makia koropea maok, Festusén ‘Polo nkwak mak námpono’rá sérar. Am fárákapao kar kárákáre fek arakrá sér, ³“Amo te yinan yaewouria maok, am arop Jerusalem mek sámp-kérép napo, korop kuno.” Am takrá sérap te mwaeak kuk yérérékia Polén farop mwar yonkwaerá niapon.⁸ ⁴Aerapo maok, Festuso am fákáreran kar pwarokwaprá sérrá, “Pol te Sisaria mek fákapea yak námpon. Wae ono Sisaria mek pik nanamp fápaie námpono. ⁵Aenámpara, yiráp taokeyakáp konap arop fárákapao onont pik mwanapono. Aeria am fárákapao am arop kwatae niniki námp yak nánko te, man kot mwanapono.”

⁶Festus Jerusalem mek yukupuk niamp, tá fére-sámpramp niamp yae yakea maok, Sisaria mek pik. Tá wakmwaek ankwap kumuruk mao kot i konap nap mek tankria maok, kalabus taokeyakáp konap arop fárákapan ‘Pol warámpá mankenk’rá sér. ⁷Mao wae mankeanánko maok, Jerusalem meknámp koropnap Juda fákáre ikarrá yakáprá kápae kare kar sérarrá, ‘Mao te kápae kare nkwakwe make kwatae kare niniki námpono’rá sénapan maok, am kar te kare karonorá yéncép mwanap fi kor yak mono.^h ⁸Am fárákap takrá séri pwar napo maok, napok Polo sérrá, “Ono te kwatae ninik mo, ono Juda firamp lo ták-sir mo, tá lotu nap tokwae mek kor sokoro mo, tá King Sisarén kor kwatae ninik moi nampono.”

⁹Aerá sénámpan maok, Festuso Juda firao námwan warákáranápon yonkwaeria maok, Polén arakrá turunk, “Ae te amo Jerusalem mek akwapá kot nae rape? Takanánko te, ono fwap Jerusalem mek akwapea waráp kot wananampono.”ⁱ

¹⁰Aerámpan maok, Polo arakrá sér, “Mámá nap ono oukoumwan fokopeyak namp máte Sisaromp kot i konap nap támaono. Mámá nap mek táman onomp kot wa mwanapon. Amo wae mér napono, ono te Juda firan kwatae ninik moi nampon. ¹¹Aeno ono am fek sumpwi nanamp pourouráp kwatae niniki nampao nánko te, ono fwap am fek sumpwi nanampon.

§ 25:3 Ap 23:15 h 25:7 Ap 24:5-6,13 i 25:9 Ap 24:27

Aeno am kar onan kot mwaria nap am kare mo nánko te, arop ankárank onan sámpea am fárákapamp yaek sánk mwanap pourou mono. Onomp ninik te, Sisar námoku ankár onomp kot wawano.” ¹² Aeránko maok, Festus manénkir náráp kaunsil fákárerént kar séria maok, Polén sérrá, “Amo ‘Sisar waráp kot wawano’rá sénap kwamp te, Sisaronámpok akwap nanapono.”

Festuso King Agripan Polén kotnap karan sénámp kar

¹³ Ankwap ke fek King Agripa ntiaka maomp antáp Bernisi am anánkwapao Sisaria mek ékia Festusén ‘Amo korop napan warákár nempono’rá sér. ¹⁴ Am anánkwap Sisaria mek, kápae kare yae yak nepantá maok, Festuso Polo yak námpan am Kingén sérrá, “Arop ankárankamp wokwaek Filikso kalabus mek páte nánko yakámpao, oukoumwan taki yak námpon. ¹⁵ Wokwaek ono Jerusalem mek yakamp ke fek, pris tokwae fákáre, tá Juda fi taokeyakáp konap arop fárákap koropea onan, maoinámp karria farákáprá séria maok, am fárákapamp ninik te ono ankár ‘Am arop te kwatae ninik itenámpono’rá sénanko, soldia fákárerao man touwe sánkanáponoria napon. ¹⁶ Aenapan maok, ono am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, ‘Rom yino te take pourouráp ninik fek kwaporok arop ankwapan touwe sánk mo i konámpon. Mao ankár am kot mwanap aropamp wonae fik fokopeyak nánko, man kotnap kar farákápea pwar napo maok, mao nopok kar pwarokwaprá sénánko, wawia maok, tak i konámpon.’

¹⁷ Aeria maok, ono Sisaria mek arákarrá koropnamp ke fek te, am fárákap mapek onont koropapono. Tá ono am fárákapan ‘Nánkár yépékenk’rá sér mono. Ankár ampi wakarrá akwapea kot i konap nap mek tankrá ‘Am arop warámpá mankenk’rá sériampon. ¹⁸ Aenanko maok, man kot mwanap arop fougouri yakápapo, onomp ninik te mao kwatae ninikinámp karan farákáp mwanapan mpwe naman maok, mono. ¹⁹ Am fárákap te mao náráp lotu i konap ninikan kar yorowarrá, tá ‘Arop ankárank Jisas te wae sumpwi námpono’rá sénapan maok, Polo ‘Am arop te yiki yak námpono’rá sénámpon.’ ²⁰ Aerapo maok, ono am kar fi fwapia wawia mér naeria naman maok, onomp ninik te fwapiaka mér mo. Aeria maok, ono man turunkrá, ‘Amo te Jerusalem mek akwapea napo, ono waráp kot am mek wa nanamp nie?’ ²¹ Aerampan maok, Polo sérrá, ‘Ono te kalabus nap mek yak nae rae. Nánkár Sisaro námoku onomp kot wa naenámpon.’ Aerámpantá maok, ono man sérrá, ‘Ankár kalabus mek yak napo, ono mwae kup oupouroukia amwan Sisaronámpok sámp-kérép nanampon.’ ”^k

²² Agripa am kar wawia maok, Festusén sérrá, “Ae te onoku am aropamp kar wa nae.” Tá Festuso sérrá, “Oumpouran amo fwap wa nanapono.”

²³Aea maok, ankwap kumuruk Agripa ntiaka Bernisi anánkwap ankank kwapwe moporia korop. Am anánkwap koropea, ami ofisa fákáre, am taun mekamp arop tokwae, makia koupoukour konap nap mek yoump. Aenepo maok, Festuso séránko, Polén warámpá mank.¹

²⁴Aeapo maok, Festuso sérrá, “King Agripa, tá yumo arop ponankor yinont yakáp nap, yumo te má arop má nkenke! Jerusalem mekamp Juda kounteouráp arop ponankor, tá mapek kor man ono nke namp fek ‘Mao sokoro námpono’rá kar farákáp napon. Am fárakapao onan tékén arakrá sér, ‘Amo te ankár am arop sámp-wouroumpae! Takria yakantáno!’”^m

²⁵Aenapan maok, ono man nke namp te, mao am fek sumpwi naenámp ankank te yak mo kare námpon. Aenánko maok, maomp ninik te Sisar námoku náráp kar wawanoria námpon. Aenámpantá maok, ono Sisaronámpok sámp-kérép nanampria nampon. ²⁶Aenampan maok, ono apae karao kare kara waenrá mér mo namp kwamp, nomp Arop Tokwaerampor pas kumwiaka sámp-kérép moi nampon. Aeno King Agripa, ono māmá arop amonapok, tá kápae kare arop nke nap fek war-sankoropá pwar nampono. Nomo ankár maomp kar wawia maok, ono am kar pas fek kumwi nanampon. ²⁷Aeno ono arop ankwap kalabus nap mek sámp-kérép nampao maok, man kotnap ankank maonámpok sámp-kérép mo namp te, am te pwi yak mo námpon.”

Polo Agripan kar farákámp kar

26 ¹Agripa Polén sérrá, “Amo te amokuinap kar farákápa.”

Aeránko maok, Polo náráp yae narek paprá maok, arakrá sér, ²“King Agripa, ono warákár namp te, Juda fákáreráo kápae kare kar onan sérar napan ono nopok amwan farákáp naeria nampon. ³Amo te Juda yinomp ninik wae mér, táte yino apae ankank kar yorowar námpp wae mér. Aenapara, onomp ninik te, amo sánánkar porokwe fek tankrá onomp kar ponankor fwapi wawae.

⁴Ponankor Juda fi te onan wae mér kare napon. Am fárakap onan mér kare nap te, ono oukoumwan épér morok yakamp fek te onokump firáp arop ou mek yakea, wakmwaek Jerusalem mek akwapea yakamp wae mér napon. ⁵Am fárakap te onan wae mér napara, mao námoku onoinamp ninik amwan sér mwanapon. Am fárakap te wae arakrá mér napon: Ono oukoumwan tár-ménki yakamp feknámpia yakrá korop namp te, ono Farisi ankwap yakria, Farisimp lo kárakáre Juda ankwap fárakap ampaok mwanap pourou monámp lo ankore mek yakampon.” ⁶Aeno ono oukoumwan mapek fokoheyak nanko, onan kot napon. Am kotnap fi kor te ará: Ono méria Kwaro wokwaek nomp appeyaenápen sérimp ankank táman kare tak naerámponoria yépék namp fek napon.” ⁷Yinomp

¹ 25:23 Mt 10:18 ^m 25:24 Ap 22:22 ⁿ 26:4-5 Ap 22:3; Fl 3:5-6 ^o 26:6 Ap 28:20

éntér-sámpramp firao kor wokwaek Kwarén loturia maok, kumuruk, wae fek kor loturia maok, ankár mér kareria maok, am ankank táman saráp yépékiapon. King e! Ono kor, ono méria am támantá yépék nampon. Am fi fek táman Juda firao onan kot napon. ⁸ Apaeritea yumo Juda fi Kwaro sumpwinap arop warko fápárámpá kák naenámpá mér te monorá ninik napon?

⁹ Wokwaek kar onoku támao Nasaret mekamp Jisasomp e kwatae pap naeria kápae kare ankank sámpá yampourouiampon. ¹⁰ Ono Jerusalem mek am ankank takrá yarakiampon. Ono te pris tokwae fákáreramp kar sámpea, Kwaromp kápae kare koumteouráp arop tirá fápákamánkiampon. Tá ono am Juda fákárerao ‘Am fárákapan tirá wour mwar’rá sérarapo maok, ono kor ‘Tak mwar’rá sériampon.’ ¹¹ Ono te kápae kare por lotu nap mek akwaprá arop fárákapan, amnap ninik pwaranáponoria am mekamp tirá fupukiampon. Ono te ankár am fárákapan ‘Jisasén mér nap pwaranápono’ ria kárákárea waeampon. Ono te yonkwae pwarámpa waeria panek yaknámp taun mek kuri oupourounkrá akwaprá touwe nénkampon.”^q

Polo námoku wokwaek Kristenimpan farákápámp kar

Aposel 9:1-19; 22:6-16

¹² Polo warko ankwap kar arakrá sér, “Aeria maok, onan pris tokwae fákáreamp kar sámpea nanko maok, onan sámp-kérép napo, ono taun Damaskus mek akwapampon. ¹³ King e, ono akwapea, yámar kuk nánko ono am mwae-páraok akwap nanko maok, yámar meknámp wae tokwae ék nánko ono nke nampono. Am wae tokwae te kárákáre kareria maok, yámaramp wae kámákár akwap námpono. Am te koroepa onan wae tákapria maok, onont tukupnap arop fárákapan kor wae tákap. ¹⁴ Aenko maok, yino ponankor apárok piká párákapria maok, ono wa nanko, arop ankárankampamp kar Hibrump kar fek arakrá turunk, ‘Sol, Sol, amo te apaeritea onan ouroukup napon? Ono amwan wumwi nampan maok, amo amokunapaokria amoku támao touwe sámp napon.’ ¹⁵ Aeránko maok, ono sérrá, ‘Tokwae Kar, amo te wa nape?’ Tá Tokwae Karao sérrá, ‘Ono te Jisas nae. Amo te onan sámpá yampourou napon. ¹⁶ Aeno amo fárámpea fokopeyakae. Ono oukoumwan amonapok korop namp te, onomp tére nanapria amwan nánap nampon. Tá amo arop ankwap fárákapan amo oukoumwan nkenap ankank, tá nánkár wakmwaek ono amwan yénkép nanamp ankank farákap nanapon. ¹⁷ Nánkár amwan amoku waráp arop fi, táte arop ankwap firao kor mao amwan mwaria napo kor, ono te numwar takanáponoria yi kare yépék mono. ¹⁸ Ono te amwan ampok sámp-kérép nanko, akwapea am firamp yi fipirékarrá

kák napo, am fárákáp kirikip pwararea, wae fek korop mwanapon. Aeria maok, Satanomp kárákáre pwararea Kwaronámpok koropea onan mér napo, ono am fárákapamp kwatae ninik tirá épéria maok, onoku nánkárápnamp kounteouráp arop fi mek párakop nanampon.’ ”^r

Polo misin tére námpan Agripan farákápámp kar

¹⁹Polo warko ankwap kar sérrá, “King Agripa, ono am yámar mekamp kar wawi namp te, ono maomp kar ták-pwar mono. ²⁰Aeria maok, ono Damaskus mekamp aropanénkir am kar farákápea maok, tá wakmwaek Jerusalem mekamp aropan kor farákápria maok, táte Judia apár me mwaeakamp kounteouráp aropan, tá ankwap fi kounteouráp aropan kor mént am kar farákáp nampon. Ono arakrá farákáp, ‘Yumo te ankár Kwaronámpok arákarrá koropea man méria maok, yumonap ninikao yumo wae kwatae ninik pwaranap yénkép naenámpon.’” ²¹Ono make pourouráp kar táman farákáp nanko, am fek táman Juda fákárerao onan lotu nap tokwae mekamp sámpea farop mwaria wae napon.’ ²²Kwaro onan yaewour nánko, ono fwap yakrá koropea oukouwman nampon. Ae namp kwamp, ono oukouwman mámá fokoheyakrá arop fákáre ponankor, tá arop nununkwi méntér yakáp napo, ono am kar farákáp nampon. Ono te ankwap pourouráp kar farákáp mono. Ono te wokwaek profet fárákapao sériap kar, tá Moseso kor sérimp kar táman saráp farákáp nampon. ²³Am fárákapao arakrá sériapon: ‘Krais te ankár touwe sámpea sumpwiaka, apár me meknámp kápae kare arop fárákapan mekrá fárámp naenámpon. Mao te Kwaromp wae kwapweramp kar Israel firan farákápria, arop ankwap firan kor mént farákáp naenámpon.’ ”^u

Polo Agripan ‘Amo Kwarén mérae’rá sénámp kar

²⁴Polo makrá séránko maok, Festuso man kar tae fek sérrá, “Pol, amo te épépérép nape! Amo te kápae kare skulia mér tokwae sámp nap támao amwan épépérépi papáne!” ²⁵Aeránko maok, Polo sérrá, “Arop Tokwae Festus e! Ono te épérép mono. Ono waeman ninik kwapwe fek kare kar sénampon. ²⁶King Agripa te am ankank ponankor méri yak nánko, ono séri nampon. Aeria ono man apáp mono, érik karaok sénampon. Mao nke námp fek, tá mao wa námp fek am Jisaséniap ankank mek mono, érik koropámpon.’” ²⁷King Agripa, amo te profet fákáreramp kar te wae mér nap ni mo nie? Ono te amo wae mér naprá ninik nampon.”

²⁸Aeránko maok, Agripa Polén turunkrá, “Apaeritea amo oukouwman kar táman ‘Koupour Kristenae’rá sénapon?”

²⁹Aeránko maok, tá nopok Polo sérrá, “Fae tákáre ke fek kuri fwap, tá tokwaeri ke fek kuri fwap, ono Kwarén sénanko, amo ntia mámá arop

^r 26:18 Kl 1:13; 1 Pi 2:9 ^s 26:20 Ap 9:22,28; 22:21 ^t 26:21 Ap 21:30-31

^u 26:23 Lu 24:46-47 ^v 26:26 Jo 18:20

fárákap ponankor onomp kar wanap, yumo fwap ono niamp maknámp mwanapono. Aeno mámá onan fákákap konap sen má yiráp pourouk yak te monoria nampon.”

³⁰Poló makrá séránko maok, King, tá Gavman Tokwae tá Bernisi, tá arop ankwap fárákap mént yakáp nap, makia ferámprá am nap aokore pwarará ek yink. Aeria maok, am fárákap námoku kok arakrá sérar, ³¹“Mao te apae kwatae ninikinámp fek mao sumpwi, tá mao fákápá yak naenámpanápe?” ³²Tá Agripa Festusén arakrá sér, “Amo te fwap am arop pwar napo, amwar akwap naenámpan maok, mao námoku Sisar náráp kot wawano’rá sénámpon.”^w

Polén sip mek papea Rom mek sámp-kérépap kar

27 ¹Yinan am fákárerero ‘Sip meknámp kantri Itali mek tukup mwanapono’rá séri pwate. Am fárákapao Pol ntiá ankwap kalabus arop fárákap 100 soldia poukwap konámp ofisamp yaek kák te. Am ofisamp e te Julius. Am ami fákáre te Sisar námokurápono.

²Yino Pol mao Adramitium mekamp sip mek kounkourianánko, am sip provins Esiamp solwara fikamp taun mek akwap naerianánko maok, apár Masedonia mekamp taun Tesalonika mekamp arop Aristarkus mao kor yinont akwap. ³Ankwap kumuruk yinkeá Saidon mek nánko maok, Juliusó Polén aropompria man sérrá, “Fwapono, amo akwapea waráp nouroup arop fárákapan nkea maonap amo monap firráp ankank tiaé.”^x ⁴Yino warko Saidon pwarará sip sámpéa tukupánko maok, ouwi tokwae koropria sip éntér panánkár nánko maok, sip akwapea apár amor ke Saiprus mek. Tá yino Saiprus mekia maok, am ouwi porokwenámp mwaeknámp ⁵provins Silisia ntiaka Pamfilia wonae fikamp ke fek solwara tápamprá tukupea provins Lisia mekamp taun Maira mekimpon.

⁶Am taun Maira mek soldiamp ofisa nke nánko maok, taun Aleksandria mekamp sip am mek yakea Itali mek akwap naeria. Aenánko maok, yinan am sip mek éréképá akwap. ⁷Aenko maok, yino sip mek kounkouria tukup nánko maok, ouwi tokwae koropria sip panánkár nánko, sip apporokwe akwap nánko maok, yino sip mek ankwap yinink kumuri yakáp. Sip mek tére konap arop fákáre tére kárákáre napo maok, yino tukupea taun Nidus wonae fik nánko maok, ouwi kárákárea wae nánko, tukup mwanámp pourou mono. Aenámpantá maok, apár amor ke Krit mekamp solwara firiaok ouwi yak monámp mwaeknámp Salmone akokwap wonae fik warákarrá tukup. ⁸Aeria maok, warko am amor ke solwara firiaok tukupea taun Lasea mek wonae fikamp ‘Sip Poká Yak konámp Ént You Kwapwe Kare’ mek yakáp.

⁹Kápae kare kumur akwap tenánko maok, Juda firao fir fári kwaponrá taokor konap yae wae pwar, tá ouwi tokwae koropria, ént nákkarrá

^w 26:31-32 Ap 25:25 ^x 27:3 Ap 24:23

souroukoup. Aenámpantá maok, Polo am fárákapan sérrá,^{y 10} “Yumo wawenk. Ono wae mér nampon, nomo oukoumwan tukup nánko te, nomp kápae kare ankank te ént mek pik naerámpon. Ankankráp sip mwar ént mek pik mono, nomo kor mént ént mek pik mwareanámpon.”¹¹ Aerámpan maok, am ofisa te Polomp kar wa mono. Mao te sip santank konámp arop, tá sip naropwar, maomp ninikaok námpon.¹² Aeria maok, am arop fárákapao sérarrá, ‘Mamá sip yak konámp ént you máte kwapwe kareria ouwi korop naenámp nánkárápeyak mo i konámpon’rá sér. Aeria maok, kápae kare sip mekamp arop fárákap ‘Wae tukup mwanámpono’rá sérar. Am fárákapao sérrá, “Fwap pwi nánko te, tukupea Finiks mekia ouwi tokwaenámp ke fek te am mek yakáp mwanámpon.” Am Finiks te ént you kwapwe apár amor ke Krit mek yámar piknámp nke nap mwaek yak námpon.

Ouwi tokwaeria ént solwara nákará koropámp kar

¹³ Ouwi yae-mánkwán mwaeknámp korop námpao maok, am te kárákáre kar mono, fwap porokwe fek yak. Aenámpantá maok, fwap am séri nap mek tukup mwanámpan mpweria maok, wae am ént porokwe yak nánko, sip fwap tank naenámpria tukuprá Krit mek wonae fik kar.¹⁴ Aenapan maok, koupour kar yae-párák mwaeknámp ouwi tokwae korop. Am ouwi te apár amor ke Krit meknámp koropria, kárákáre fek sip panánkára wae.¹⁵ Aenánko, am sip mek tére konap arop fárákap tére kárákáreria sip sámp-arákarea tukup mwanámpan mpwe napan maok, tak mwanap pourou mono. Aenámpantá wampwe kwaeri pwar napo, ouwirao námoku sip sámpea akwap.¹⁶⁻¹⁷ Yino tukupea, apár amor ke Kauda nánkárápeyak nánko maok, ouwi kánankenámp ke mek. Am mekia maok, yino koupourouia sip mek wakmwaek tokorop tenap bot kánanke koupour for-saokea maok, sip mek narek papria maok, kárákáre fek yarokwapá pwar. Aeriaka sip faokorantá apáприя maok, baklain sip ankore mek sirarrá saokea, am baklain fek sip kárákáre yakanoria fákapá yarokwapea pwar. Sip akwapea Afrika wonae fikamp kárák mek fumpantá apáприя maok, sel worokwapea pap napo maok, ouwirao sánánkar sip sámpea akwap.¹⁸ Aetea maok, warko ankwap kumur fek ouwirao yinan sámpea kárákárea wae námpantá maok, am feknámp sip kakéreanoria ankank tirá ént mek épér.¹⁹ Warko yinínk kumur fek, sip mek tére konap arop náráp pourouantá yonkwae sékérria maok, sip mekamp selráp, yaopwae, paok ankank ankwapmwaek náráp yae fek táman solwara mek épér.²⁰ Kápae kare yae fek te yino te yámar nke mo, térme nke mo, ouwi tokwaerao yinan panánkár sakwap nánko maok, yino te warko fwap yakáp mwanámp ninik mono, yino waeman ponankor ént mek surumpwi kan niniki námpono.

²¹ Kápaē kare kumur te fir fār moapo maok, wakmwaek Polo am fārākap ou mek fokopeyakrá arakrá sér, “Yumo ono sénampaokria Krit pwar moria te, nomo mámakria ankank ponankor épér mak mono.”^z ²² Aeno ono yumwan arakrá sénampon: Nomo ou mekamp arop ankwap sumpwi mo, fwapono. Yonkwae porokwe fek yakáp kipo. Sipao saráp ént mek pik naerámpon. ²³ Ono te Kwaromp aropara, man lotu i konampono. Yipirman kumuruk te Kwaromp ensel onomp wonae fik fokopeyakria, mao arakrá sér, ²⁴ ‘Pol e! Amo te apápi kwapono. Amo te ankár Sisaromp yi mek youmpea fokopeyak nanapon. Kwaro amo man kar toropwapnap kar te wae wa námpara, arop ponankor amont sip mek yakáp nap te sumpwi mo, fwap yakáp mwanapon.’ Enselo aerá séri námpara,^a ²⁵ arop fārākap yumo te apápi kwapono! Ono mér namp te, Kwaro ankár am ankank mao onan sérinámpaok naerámpon. ²⁶ Aeno nomo te nomwan ouwiraō sámpá akwapea apár amor ke fek nángo, sip akwapá am fek téréképea kárakáre yak naerámpon.”^b

²⁷ Aeria maok, ankár fére-sámpramp kumur fek ouwiraō yinan sámpea solwara tokwae Mediterenian mek akwap. Kumuruk éntér-sámpramp ke wonae fik nángo, sip mek tére konap aropao ninik napo, sip wae woupwi fik tae morok akwap námp niamp pourouráp. ²⁸ Aenámpantá maok, ént purump konap paok ént mek sirarea nke napo maok, 40 mita fek yak. Aenángo warko tukup tae morokria sirarea nke napo maok, 30 mita fek yak. ²⁹ Aenángo maok, am fārākap takria sip akwapea péri kor fek téréképria tákar akwapantánoria apáp tirink. Aeria maok, anka yiawor tia sip weaok mwaek épéria maok, táte am fārākapao koupour wakoranoria maok, kar toropwap. ³⁰ Sip mek tére konap arop fákáre sip pwarará pirikimpá tukup mwar yonkwaerá mwae kup oupouroung. Aeria maok, me kor mwaeknámp anka sinámp ritea, bot kánanke aokoroepa ént mek sir mwaria. ³¹ Aenapan maok, Polo ofisa ntiaka soldia fákáreran sérrá, “Mamá arop fákáre sip mek yak mo, tukupria te, yumo sumpwi mwarea napon.” ³² Aeránko maok, soldia fákáre bot fekamp paok karámp-fárākap napo, bot solwara mek pik.

³³ Wae yámar aok naenámp wonae fik nángo maok, am fek Polo arop ponankoran sérrá, “Yumo te fir fária yare fek yakáp moi napon. Yumo te ankár fére-sámpramp yae fek apáp tirinkria kwaporok yakápi napon. ³⁴ Aenapantá ono yumwan kárakáre fek sér rae: Yumo te fir fépéria pourou kárakáre sámpenke. Yumo te ankwap ént mek pik mono, yumo ponankor fwap yakáp mwanapon.”^c ³⁵ Aerá séria maok, mao pan sámpeaka am arop fārākap nkeap fek Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, wae maomékir fár. ³⁶ Aenángo maok, am arop ponankor man nkerá paokoprá warákárria maok, am fārākapao kor wae fépér. ³⁷ Yino sip mek

^z 27:21 Ap 27:9-10 ^a 27:23-24 Ap 23:11 ^b 27:26 Ap 28:1 ^c 27:34 Ap 27:22

yakápinámp arop ponankor te 276ono. ³⁸Am fárákapao fépérapo wae pwi nángo maok, wit ankwapmwaek te sip kápaeanánoria ént solwara mek épiapono.

Sip faokor akwapámp kar

³⁹Yámar aok nángo maok, am sip mek tére konap fárákapao am apár nke napan maok, am apár te maokeanorá mér mono. Woupwi mekamp you nkeapo maok, kwapwe kare. Aenánko maok, am fárákapamp ninikao sip am mwaek youmpea woupwi mek kárák fek tank naenámpan mpwe. ⁴⁰Aeria maok, anka fekamp paok ponankor karrá fékéria, anka solwara mek pwar. Tá paok ankwap sip stia me mek yarokwapnap aokor-aokori pwar. Tá me kor mwaekamp sel narek ér-sampokea pwar. Makia napo maok, sip wae ouwirao sámpea woupwi fik sakwap. ⁴¹Aenámpan maok, sip yoump raeria me kor mwaek te kárák mek fumpeyak. Aenánko maok, éntao weaok mwaeknámp korop ko panánkárae yak nángo sip fopwari akwap. ⁴²Tá soldia fákáreramp ninik te takria kalabus fákáre érrá tukupea pirikimpá tukupantáno, man kar fékér mwaria. ⁴³Aenapan maok, maomp ofisa Polén yaewourámp kwamp maok sérrá, “Taki kwapono, mono. Ponankor arop ér i konap te solwara mek fékér-kirámpirá érrá tukupeaka fikanápono. ⁴⁴Tá ankwap fárákap te sip mekamp yao kárakére má ti, tá ankwap sip fopwarianámp kárakére má tia érrá tukupanápono.” Aeránko maok, am fárákap sérámpaokria, yino ponankor tukupea fikria maok, arop ankwap ént mek pik mo, fwapono.^d

Pol apár amor ke Malta mek yakámp kar

28 ¹Yino fwap koropeaka solwara woupwi mekia maok, yino wa nángo, am apár amor ke e te Maltano. ²Am mekamp arop fárákap te yinan kwapwe kare ninikria yaewouriapono. Am ke fek warákam koropria námpare námpantá maok, am fekamp arop yaomwi yankia pwarará maok, yinan ponankor yaomwi fek éréképá tukup napo, yae yérénkra tankáp. ³Aenánko, Pol yao ankwapmwaek tiaka yaomwi mek sinaeria nángo maok, tá tákam-ti yao mek yakea yaomwi touwe nukup nángo, ek mankria Polomp yae yampea tokoropeyak. ⁴Aenánko maok, am fekamp kounteouráp aropao kor am tákam Polomp yaek yampea tokoropeyak námp nkea maok sérrá, “Ae te am arop te arop tirá wour i konámpon. Mao te solwara mek sumpwi mo námpao maok, kwatae ankank napo nopok i konámp kwar te, mao yiki yak te monoria námpon.” ⁵Aenapan maok, Polo am tákam far-siránko maok, yaomwi mek piká párákap nángo, Pol te touwe kánanke sámmp mo.^e ⁶Aenka maok, kounteouráp arop te Polomp pourou yámpria, apárok piká

^d 27:44 Ap 27:22-25 ^e 28:5 Mk 16:18

párákapria sumpwi naenámpan mpwe ninikria, yépékrá yakáp napan maok, ankár mo karono. Aenáńko maok, am fárákapao sérrá, “Máte kwar ankwapono.”^f

⁷Am tankáp nap fek wonae fik yaknámpan apár te am apár amor ke taokeyak konámpan arop Publiusomp apárono. Am arop te yinan éréképa pokea námokuráp nap mek yinink kumur fek yinan taokeyak námpono. ⁸Publiusomp naropwar te touwe woukoupea yare touwe kwatae méntér sámpea amp. Aenáńko maok, Polo maonámpank youmpea, maomp pourouk yae papria kar toropwap nánko maok, maomp touwe warko fwap. ⁹Mao takánko nkea maok, am apár amor ke mekamp touwenap arop te ponankor koropapo maok, Polo am fárákapapan fwapokwaprá kákámpan. ¹⁰Aenáńko maok, am fárákap yae-párak kare ninik fek yinan yaewouria maok, yino sip mek tukupnámpan ke fek yino monámpan ankank yinan ti-sápano.

Polo akwapea Rom mekimp kar

¹¹Yino am apár amor ke Malta mek yinink yunk yakáp. Am mek te taun Aleksandria mekamp sip ouwi tokwaenámp ke fek am mek yépékrá yakeanámpan akwap naerianánko, yino am mek kounkour. Am sip me kor mek te kwekár kwar Susomp tam feaenámp poumou-tarápyaramp wunéri kumwi tenapono.^g

¹²Yino tukupea taun Sirakyus mek yininki yakáp. ¹³Aea maok, am feknámpan tukupea Regium mek ankáranki yakápia ankwap kumur nánko, ouwi tokwae yae-mánkwán mwaeknámpan korop nánko maok, yino Regium pwar. Tá yinink yámar táman yino tukupea taun Puteoli mek sip pwar. ¹⁴Am némpouk am fek yino Kristen ankwap fákáreran kikipánko maok, am fárákapao yinan sérrá, “Yumo te yinont mapek fákánek yae yakáp mwanapono.” Aerapo maok, yino am fek mént yakápia maok, warko am fárákapapan pwarará, taun tokwae Rom mek tukup mwaria. ¹⁵Aenáńko maok, Rom mekamp Kristen fárákap yino koropnámpan kar wawia am fárákap koropea yinan mwaeak kikip. Yino am fárákapapan te Apius maket mek kikipimpono. Am fek te ‘Arop Néntép konap Nap Yininkaopwe’rá sér i konapono. Am fek Polo am fárákapapan nkea maok, Kwarén ‘Aesio’rá séria, maomp ninik mek wae kárakáre sámpan.

¹⁶Yino tukupea Rom mekánko maok, gavman tokwaerao Polén sérrá, “Fwapono. Amo nap ankwap sámpea, am mek amwan taoke-samp yáraknámpan soldia méntér yakenke.”

Polo Rom mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpan kar

¹⁷Polo Rom mek yininki yakea maok, Juda taokeyakáp konap arop fárákapapan koropenkria wumwi. Aenáńko, am fárákap koropea

^f 28:6 Ap 14:11 ^g 28:11 Am kwekár kwaromp poumou tarápyar Kastor ntia Poluksan am sipamp e takrá tákapapon. Sip mek tére konap kápae kare arop te am kwar yawor táman lotu i konapon.

koupoukour napo maok, am fárákapan arakrá sér, “Nánaeou tárápu, ono te wokwaek námoku nomp arop fi mek sámpá ouroukup mo, tá nomp toutounápomp loan kor ták-sir moi nampon. Aenampán maok, onan Jerusalem mek fákapea Rom fákáreramp yaek pwar napon. ¹⁸ Aeria maok, onan am fákárerao Rom mekamp aropao, onomp kot wawanoria pwar napan maok, am fárákapao nke nap te, onan sámp-wouroump mwanap kwatae ninikinamp ankank te yak mono. Aenáńko, onan pwar mwaria napon. ¹⁹ Aenapan maok, Juda fákáre am kar ták-pwar napon. Aenapantá maok, ono ankwap mwae kup yak mono. Ankár Sisaro onomp kot wawanoria nampon. Aenampán maok, ono te onomp firan kot nanamp kar yak mono.^h ²⁰ Aeno, am táman saráp ono yumwan wumwiri nampon. Onomp ninik te, ono yumwan nkeaka kar sénaeria nampon. Ono te nomo Israel fi ponankor yépéknámp arop táman méria yépékrá yak nampon. Am fi fek táman oukoumwan onomp yaek sen máma fákap tenapon.”ⁱ

²¹ Tá am fárákapao man arakrá sér, “Yinan te Judia mekamp arop te amwan taknap kar pas fek kumwia sér mono. Tá Juda ankwap ankárank am mwaeknámp yinonámpok koropea amoinap kar farákápria, amwan kwatae kar sér moi námpon. ²² Aeno yino te amoku kareao waráp ninik farákáp napo, wa mwaro. Yino te wae mérono: Ponankor némpouk mwaekamp koumteouráp arop te nomo Juda ou mek wourékam fi yoronap arop fárákapan kar kwatae sérar napon.”

²³ Tá am fárákap yae ankwap séritea maok, am yae fek kápae kare arop koropea, Polo yakámp nap mek koupoukour. Polo am fárákapan Kwaro náráp firáp taokeyak konámp kar, tá Mosesomp lo fek yaknámp kar, tá profet fákáreamp kar aran am fárákap ‘Jisasén méranápono’ ria koumouneknámpia kárákáre fek farákáprá akwapea kumur mek. ²⁴ Aenámpán maok, arop ankwap fárákap ninik nap te am Polo farákápnámp kar te kare karon. Aeno ankwap fárákap te maomp kar karenoria mér mo. ²⁵ Aeria maok, am fárákap te námoku kok támao kar yorowarrá tukup mwaria napo maok, Polo kar ankwap arakrá sér, “Yiki Kor Spiritao nomp toutounápén profet Aisaiamp top kor feknámp arakrá sér,

²⁶ ‘Amo akwapea am arop fárákapan arakrá sérampo:

Yumo te kápae kare por kar wa mwanapan maok,

Tá yumo am kar fi te mér mwanap pourou mono.

Tá yumo te kápae kare por énoukoup mwanapan maok,

yumo ankank ankwap wuri nke mwanap pourou mono.

²⁷ Am arop fákáreamp ninik te ankár épérépi yak náńko,

Tá am fárákap kar wa mwanap woupwi te kokwae.

^h 28:18-19 Ap 26:32 ⁱ 28:20 Ap 26:6

Tá am fárákapamp yi wouri yakáp mwanapono.
 Takria am fárákap ankank ankwap nkeria, kar wawia
 am kar fi méria ononampok arákarrá korop napo,
 ono am fárákapan fwapokwapi papantáno.^j

²⁸Aerimpara, yumo te mérenke: Kwaro nomwan warko érékép
 naeria kwapwe kare térenámp kar máte Kwaro ankwap fi koumteouráp
 aropaonapok sámp-kérép tenámpara, am fárákap te waeman wa mwaria
 napon.”^k

²⁹Polo takrá séria pwaránko maok, am Juda fákáre wae tukupria
 maok, námoku kok sérarrá téréménkrá tukup.

³⁰Aeria maok, Polo am nap mek te anánk yopwar fek yakria, am nap
 mek yak námp fek nap naropwarén mani nénkrá yak. Aeria maok, arop
 náráp nap mek korop napo nkerá te, ‘Fwaprá kar korop napon, nap mek
 koropenk’rá sér i konámpon. ³¹Aeria maok, mao te koumteouráp aropan
 Kwaro maomp firáp taokeyak konámpan farákápria maok, Jisas Kraís
 Tokwae Karamp kar yénkrá farákáp konámpono. Mao kar farákáp naeria
 te apáp mo námpara, arop ankwap te man te taokor mono.

^j 28:27 Ais 6:9-10 ^k 28:28 Ap 13:46

Polo Rom Firampor Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Polo taun Korin mek yakria, mámá pas apár Itali mekamp taun tokwae Rom mekamp Kwarén mérap Kristen koumteouráp arop fárákapampor kumwia, yupu Fibimp yaekamp sámp-kérépámp. Am Kristen fákáre te ankwapmwaek Juda fi, tá ankwapmwaek ankwap-ankwap fi mekampono.

King Sisar te am taun tokwae mek yakria, kápae kare arop fi taokeyak námpon.

Am pas fek te Polo makrá sér: Juda mekamp arop fi, tá ankwap fi mekamp aropao kor, ponankor te kwatae ninikráp arop fárákapono. Aenapao maok, kápae kare koumteouráp arop Jisasén méria mao sénámpaok paokop napo maok, Kwaro am fákáreran ‘Yae-párak kare koumteouráp arop’rá sénámpon.

1 ¹Ono Pol, ono Krai Jisasomp tére konamp aropono. Kwaro onan, aposel yakaeria maok, onan sérrá, ‘Amo onomp Kwapwe Kare Kar farákáp nanap’ rimpon. Ono má pas kumwi namp máte taun tokwae Rom mek yakápnap Kristen fákáre yiráp por saráp nampono.^a

²Wokwaek kar Kwaro námokuráp profet fákáreran ‘Onomp Kwapwe Kare Kar wakmwaek kare kar korop naenámpón’rá séránko, profet fákárerao Kwaromp buk fek kumwiapono. ³Aeap am te mao náráp Tárápan sénámp Kwapwe Kare Karono. Arop nomo mwaek te, mao King Devit yakámp fi mek arop kare yakámp. ⁴Kwar námokunámp mwaek te spiritara, aropao man faropea sumpwi pap napo, Kwaro man apár me mekamp fárámpea papria maok, nomwan náráp kárákáre tokwae yénképrá, “Mao te onomp tárápono’ rimpon. Mao te nomp Tokwae kar Jisas Kraisono.^b ⁵Kwar námoku onan ninikia Jisasén sénánko, onan, aposel téreaeriaka, tére tokwae kwapwe sápnámp te, Kraisomp eran sakap mwanapria nimpon. Am takimp te, arop fi ponankor méria mao káraok paokop mwanapria nimpon.^c ⁶Yumo Rom mek tankápnap arop fákáre, yumwan kor Jisas Kraiso wumwianánko, wawia méntér maomp firáp yakáp napon.

^a 1:1 Ga 1:15 ^b 1:3-4 2 Ti 2:8 ^c 1:5 Ga 2:7

⁷Rom mekamp arop yumwan te Kwaro warákárriaka wumwi námpono. Yumo te maomp arop fákáre yakáp napara, ono yiráp por mámá kar kumwi nampono. Ono ninik namp te, nomp Naropwar Kwar ntiaka Jisas Krai Tokwaerao yumwan námoku ninikiaka yaewourria yonkwae porokwe sánk nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nae.

Polo Rom mekamp aropan nke nae rimp kar

⁸Ono manénkir sénæ namp te, arop némp-némp ponankor yiráp mér kárákáreran sérar napono. Aenapantá maok, Jisas nomp ninik mek tére námp fek, ono yumwan ponankor ninikria yumwan onomp Kwarén ‘Aesio’rá sénampon.^d ⁹Ono te Kwaromp térean saráp tére kárákárerá maomp Tárápamp Kwapwe Kare Kar farákáp konampono. Aeria kápæ kare por yumwan ninikria kar toropwap i konamp te, Kwaro wae mér námpon.^e ¹⁰Ono yumwan nke mo, yak namp kwamp te, ono Kwarén turunk nanko, mao onan takaeria námp kwamp te, mao onompor mwæ kup yoro nánko, yumwan koropá nke nanampon.^f ¹¹Ono yumwan nke nae kar namp te, yumwan kárákáre sánk nanamp Yiki Kor Spiritamp ourour wor-pwar naeria nampon. ¹²Ae naenámpara, onomp ninik te yiráp Kwarén mér nap onan yaewour, tá onomp Kwarén mér nampao kor yumwan yaewour, arak nánko maok, am támao nomwan énéni nomp ninik mek kárákáre sáp nánko yakáp mwar kar nampono.

¹³Kémpiyæ tárápu, onomp ninik te yumo fwapia mér mwanapria nampon: Ono waeman kápæ kare por yumonapok korop naeria ninik nampon. Onomp tére te arop ankwap firan yaewour nanko Kristeni napara, yumwan kor taknámpará, yaewour naeria nampam maok, kápæ kare por ankwap téreræo onan taokor fákeyak námpon. ¹⁴Kwaro onan yaewourianánko, ono maompara, nopok ono ami námp fek taun mek yakápnap aropan yaewour, tá némpouk mwæk yakápnap aropan yaewour, tá mér tokwaeráp aropan yaewour, tá mér mo kare nap aropan kor yaewour nanampani námpon. ¹⁵Aeria maok, onomp ninik te Rom mek tankápnap arop fárákap yumwan kor Kwapwe Kare Kar farákáp naenampon.

‘Kwapwe Kare Kar te Kwaromp kárákáreno’rá sénámp kar

¹⁶Ono te Kwaromp Kwapwe Kare Kar máte pwarápæ mo i konampon. Am te apæ riteanápe, Jisas nomwan warko éréképnámp kar te Kwaromp kárákáre am fek yak námpara, arop ponankor Kwarén mér napo te, warko éréképria maok, yino Juda firanmékir éréképea sámpá yakrá, arop ankwap firan kor mént érékép nánko, korop napon.^g ¹⁷Am Kwapwe Kare Karæo nomwan Kwaro fwapokwapia ‘Yæ-páræk kare arop’rá sénámpam

^d 1:8 1 Te 1:8 ^e 1:9 Ef 1:16 ^f 1:10 Ro 15:23-24 ^g 1:16 1 Ko 1:18,24

yénkép námpon. Am te nomo Kwarén mérrá tukup námp fek saráp yak nánko, Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop yakáp námpon. Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp niamp námpon: “Arop fárákap Kwarén mér napo maok, mao man ‘Yae-párák kare arop’rá sénánko, mao te fwap yiki yakáp mwanapon.”^h

Arop ponankor Kwarén pwatea kwatae ninikaok paokop i konap kar

¹⁸ Nomo te wae mér námpon, arop ponankor Kwaromp ninik pwarará, námokuráp nkwaekwe make ninik kwataeaok paokopria, am kwatae ninik támao kar kare sámp-anámpea pap nap fek te, yámar mek yaknámp Kwaro am fek táman náráp yopor yonkwae yénkép námp te, taknap arop fárákap nopo touwe kwatae sánk konámpon.ⁱ ¹⁹ Am te apae riteanápe, am fárákap Kwaromp ninik kápae kare ankwapmwaek waeman érik nkea mér napao napantá námpon. Kwar námoku am ninik wae yénkép námpon. ²⁰ Kwaro kápae kare ankank wokwaek kar yoroiakámp te, yakrá oukoumwan kor yakánko, arop ponankor wae nke napara, Kwaromp ankank arop nke mo nap, ankwapmwaek érik yak mo námp, Kwaro ninik námp fi kor ntiaka kárákáre tokwae yaká yak naenámp kor wae fwap mér napon. Aenapara, arop ankwap te ‘Ono Kwaronámp ninik mér moria nampara, ono Kwatae niniki namp yak mono’rá sénaenámp pourou mono.^j

²¹ Kwarén te wae mér napao maok, mao te ‘Kwar kareno’rá ninik mo, tá Kwaromp e sakap mo, tá Kwarén ‘Aesio’rá sér mo napon. Am fárákapamp ninik te épépérépi akwapria, ninik ntia mér te kirikip yak námp niamp námpon.^k ²² Am fárákap támao kwekápria sérrá, ‘Yino te mér tokwaeráp’rá sénapao maok, épérép kari tukup napon. ²³ Aeria maok, sumpwi mo, yiki yak konámp Kwarén younkwe sirarea, warko lotu mo, námokuráp ninik fek sumpwi konámp ankankamp wunéri táman, arop niamp yoro, ant niamp yoro, yao pwae mekamp fir niamp yoro, tákam niamp, tá sipar niamp yororoia, am ankank táman lotu i konapon.^l

Nkwakwe make ninik kwatae

²⁴ Aeapantá maok, Kwaro wampwe kwaeria pwate nánko, námokuráp kikiank ninikao éréképeanánko, ounámpon ninikaok paokopria maok, popwarápe sámp konap ankank táman nonopok pourou kwataerá kák konapon. ²⁵ Am taknap arop fárákap te Kwaromp kar kare te pwateaka, nopo kwekár karwaok paokop napon. Aeria maok, ankank ponankor yoroimp Kwarén younkwe sirarea, Kwaro wokwaek kar yoroimp ankank táman loturá, am ankankamp yae ankore mek paokop napon. Kwaro

^h 1:17 Ro 3:23; Hab 2:4 ⁱ 1:18 Kl 3:5-6 ^j 1:19-20 Sng 19:1 ^k 1:21 Ef 4:17-18

^l 1:23 Sng 106:20

námoku ponankor ankank fi korara, nomo maomp eran sakap saráp yakáp mwaro. Kare tak mwaro.

²⁶ Am fárákap Kwarén younkwe sánk napantá, Kwar te am fárákapan kwaporok pwate nánko, am fárákap námokuráp pwarápaé konap kikiank ninik mek yakáp naponó. Tá am fárákapamp kounteourao kor poumou nap mek tankáp konap yae-párák kare ninik pwarará, kwatae pwi yak monámp ankank táman kounteou námoku kok pourou mwaek térerá paokop napon. ²⁷ Aenapo maok, poumou-tárápuaó kor náráp kounteourént yakáp konap ninik kwapwe te pwatea maok, arop ankwapan yupunámp taknámp kikianka waeria maok, arop ankwapan nkeaka pwarápaé mono, yupunámp kokopor napo, am námoku taknap ninik kwatae támao nopok námokuráp pourouk touwe kwatae sámp konapono.^m

²⁸ Am taknap fárákap te Kwaromp yae ankore mek yakáp mwanap ninik sámp mo napantá maok, Kwaro wampwe kwaeria pwate nánko maok, námokuráp ninik kwataeaok paokopria nkwaekwe make ninik kwatae aropao tak mo i konapan mao tak naponó. ²⁹ Nkwakwe make ninik kwatae te ninik mek top koupouri yak nánko maok, arak i konapon: Pwi yak monámp ninik, tá kikiank ninik kwatae, tá arop ampwae sámp konap ninik, tá ankank tokwaeráp aropan kokwarokrá paokopria, tirá wourrá yoporrá paokop i konapon. Poupwekáprá, arop ankwapan mao saráp kwatae ninik námpan mpwe ninik i konapono. Tá ankwap fárákapan kánánkámp sérarrá paokoprá, ³⁰ tá ankwapamp e kwatae pap mwanap kwekár kar sérarrá paokoprá maok, Kwarén kor yoporrá kara waerá paokopria maok, arop ankwapan pourou wouroumprá paokopria, námo te wae mér nampria maok, námokuráp e sakap konapono. Apae mokop mwaria ankwap wourékam ninik kwatae mént térerá paokopria, éntupwar naropwaromp karan kor ták-sir konapon. ³¹ Kwapwe kare ninik yak mo. Tá mao námoku sénap karan kor mériaka mántwaok mo i konapono. Námoku mwearoao kor nouroup mo, tá arop ankwapan kor aropomp mo i konapon. ³² Kwaromp yae-párák kare karao sérrá, “Taknap arop fárákap te faokor mwanapono.” Am arop fárákap te am kar te wae mér napao maok, am táman te apáp moria maok, ankár am kwatae ninik táman sámpea paokopria, arop ankwapao napan kor, fwaprá kar naponoria warákárrá maomp e sakap konapono.

Kwar kotnámp te ‘Yae-párák kareno’rá sénámp kar

2 ¹ Aeria maok, yumo ponankor arop yae kurépi fokoprá ankwapan sérar i konap te, ono yumwan ankákárankrá sér rae: Amoku te ‘Ono kwatae ninik moi namp’rá sénanap pourou mono. Wawae! Amo

^m 1:27 Wkp 18:22

ankwapan yae kurépi fokoprá sénapan maok, amo kuri tak i konapara, am sénap kar te amokuráp pourouk kuri akwap námpon. ²Nomo te wae mér námpon: Kwaromp kot te yae-párák kare ara, am taknap aropan te touwe tokwae kwatae sánk nae-námpono. ³Amo arop ankwapao nánko, wawiaka man yae kurépi fokoprá kar sénap te, amoku kor tak i konap te Kwar te amwan pwar nánko, fwap yak nanampan mpwe ninik rape? ⁴Kwar te amwan touwe koupour sánk mo, yae-párák kare ninikria yépékrá yak námp te, 'Am te kánanke kwatae' ritea nape? Kwaromp ninik kwapwe amwan, am kwatae ninik te pwaraeriaka amwan yépékrá yak námp te, amo wae mérapono. ⁵Amo kwatae ninik pwar mo, sampá yak napo akwapea tokwae yak námp te, amoku, am fek touwe tokwae sámp nanampria napon. Nánkár wakmwaek Kwaro arop ponankor kotnámp yae fek te youpoukwapria amwan am fek touwe tokwae kwatae sánk naenámpon. ⁶Kwar te am yae fek arop ponankor youroukoupria te, maoinap ninikan puri fek youroukoup naenámpon.ⁿ ⁷Arop ankwap fárákap kárákárerá kwapwe kare ninikaok tukupria, Kwarént yámar mek kwapwe kare yakápria te, e tokwae sámpria pwar mo i konámp yiki yak sámp mwanámpria napon. Am koumteouráp aropan te Kwaro yiki yaká yakáp mwanap nénk naerámpon. ⁸Aeno ankwap fárákap námokuráp ninik fek paokopria, Kwaromp kar kare pwarará kwatae ninikaok paokop nap te, Kwaro am fárákan youpoukwapria touwe kwatae nénk naerámpon.^o ⁹Arop ponankor kwatae ninik fek yakáp napan te touwe kwatae korop naenámpon. Am touwe te Juda firaomékir touwe sámpea napo, ankwap fi aropao kor sámp mwanapon. ¹⁰Aeno arop kwapwe kare ninikaok paokop nap te, e tokwae ntia yonkwae porokwe sámpria, wakmwaek yámar mek Kwarént yae-párák kare yakáp mwanapon. Am te Juda firaomékir sámp napo maok, ankwap fi mekamp aropao kor énéni sámp mwanapon. ¹¹Kwar te ankárankamp fi aropan saráp ninik mo i konámpono. Mao te ankárankamp puri fek ponankor arop firan youroukoup i konámpono.^p

¹²Ae konámpara, arop ankwap fi ponankor lo moria, nkwakwe make ninik fek térerá paokopi nap fek te, Kwaro am fárákan lo fek youroukoup mono, am kwatae ninik fek paokopi napan naenámpon. Aeno arop ponankor lo mér napao, kwatae niniki nap te, Kwaro am lo fek yaknámp kar youroukouprá am arop fárákan kot naenámpon. ¹³Arop lo kar wawiaka mántwaok yarak mo námp te, Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop mono. Aeno arop lo kar wawia mántwaok yaráknámp aropan saráp Kwaro man yae-párák kare aroponorá sénaenámpon.^q

¹⁴Arop ankwap fi lo mo napao maok, ankwap fárákap námokuráp ninik fek lo sér i konámpaok kwapwe kare ninikrá paokop nap te, am lo monap

ⁿ 2:6 Mt 16:27 ^o 2:8 2 Te 1:8 ^p 2:11 1 Pi 1:17 ^q 2:13 Mt 7:21; Je 1:22

aropao maok, námokuráp ninik mek lo niampi yakáp napon. ¹⁵ Am fákáreao lo wa mo napao loaok paokop nap te, Kwaro wokwaek am fárákapamp ninik mek sánkeakámpan érik yénkép námpon. Arop kwatae ninik napo, námokuráp ninik mekamp fwapnae ninikao sérrá, “Am te kwataenono.” Tá yae-párak kare ninik nánko, ‘Am te kwapwe kareno’rá sér i konámpon. Am fwapnae ninikao kor Kwaromp lo karao aropamp ninik mek yakria yénkép námpon. ¹⁶ Nánkár wakmwaek Kwaro aropamp ninik mek yakápnámp ninik younkoup naenámp yae fek te, Kwaro am younkoup naenámp tére Jisas Kraisen sánk nánko, mao tére naenámpono. Ono farákáp konamp Kwapwe Kare Kar mek te, mámá kar yak námpon.’

**Juda fi, Lo mér nap támao fwap námwan yaewour
naenámpan mpwe niniknap kar**

¹⁷ Yumo te Juda fiara, yiráp ninik te lo mér napara, kot napo, loa yumwan fwap yaewour naenámpan mpwe ninik napon. Yumo sérrá, ‘Yino te Kwaromp firápara, fwaponó’ ria yiráp e narek sampok konapon. ¹⁸ Yumo te Kwaro ‘Arakrá térenk’rángo, mérap te, yumwan kápae kare por lo kar farákáp napo, méria yakáp napara, ‘Yae-párak kare ninik námpara, yino te kwapwe kareno’rá sénapon. ¹⁹⁻²⁰ Yumo te arakrá ninik i konapon: ‘Yino te lo kar fi sámpea, mér kwapweria, kare kar sér i konap ninik mér námpara, arop yi wurumpi yak nánko te, fwap mwae yénkép mwanámpon. Yino te arop kirikip mek yakáp napo, yino sarom wae niampara, Kwaronámpok koropenkria éréképea korop konámpon. Yino te arop yonkwae kour mo napo, mérenkria yénkép konámp aropono. Yino te oukoumwan mér monap aropamp tisanono.’ ²¹ Táte karenono. Yumo arop ankwapan yénk napao maok, ae te apae nánko yumoku kareao kor mántwaok mo napon? Yumo ankwap firan ‘Oukuni kwaponó’rá sénapao maok, yumo kor oukun nap tene. ²² Yumo sérrá, ‘Arop ankwapamp yupurént kokopori kwaponó’rá sénapao maok, yumoku kor tak i konap tene. Yumo kwekár kwarén ‘Mono’rá sénapao maok, maomp lotu nap mekamp ankank oukun i konap tene. ²³ Yumo te warákár sérrá, “Yino maok Kwaromp lo te wae mér námpono.” Makrá sénapao maok, yumoku kareao kor am lo kwe-pwar konapon. Yumo taknap ninik te Kwaromp e kwatae pap napon. ²⁴ Kwaromp Buk fekamp karao am fek arakrá sénámpon: “Yumoku taknap ninik táman nkeaka arop ankwap firao kor Kwarén wouroumpria, maomp e apárok sámp-anámp napon.”^s

Yipi fárákap konap kar

²⁵ Kareno, yumo Kwaro Mosesén sánkámp loaok tukupria, yipi fárákap nap am te kwapwe karenono. Yumo ampaok mo nap te, yipi fárákap

moinap arákár napono. ²⁶Aeno arop fárákap maomp yipi fárákap moi napao, loaok yae-párák kare ninik fek yáraknám arop te, Kwaro nke nánko te, yipi fárákapnap arop niamp napon. ²⁷Kare, kumwiap lo yumont yak nánko, yiráp yipi fárákap napan maok, yumo am lo kwe-pwarapo te, nopok arop yipi fárákap moi napao loaok yae-párák kare paokopria te, yumwan wouroump mwanape. ²⁸Arop Juda fi mekampao saráp te Juda kare mono. Yipi fárákap konap ninik te apae pourou yipi fekamp ankankanápe. ²⁹Aeno arop námokuráp ninik meknám kar Juda nám kwamp te mao te Juda kare támaono. Tá yipi fárákap konap ninik kare, am támao kor aropamp ninik kare meknám korop námpon. Kumwianap lo fekamp karan saráp mántwaok térenap feknám korop mo i konámpon. Kwaromp Spiritampon. Arop am tak nám te, aropao nke nap fek arop tokwae yak mono. Aenám pao maok, Kwaro nke nám fek te arop tokwae kar yak námpono.^t

**‘Kwatae ninik te kwapwe kare ninik kwe-pwar
naenám pourou mono’rá sénám kar**

3 ¹Nomo Juda te, ankwap fi aropan kámákár tukup nám nie? Am yipi fárákapnap ninik te am mek tére kwapwe yak nám ni mo nie? ²Wakwe! Waeman Kwaro Judan nkwaekwe make kwapwe kare ankank nénk námpon. Ankárank te, Kwaro wokwaek kar Juda fi nomwan náráp kar sánkám te, fwapia taokeyakáp mwanapria nimpon. ³Kareno, Juda ankwap fárákap am kar níkia paokop mo napon. Am tak napo te, Kwaro námoku sérimp kar am te mántwaok mo, wampwe pwar naenám nie?^u ⁴Mo karonó. Arop ponankor te kwekár i konapan maok, Kwar ankárankao saráp kare kar sér i konámpon. Am te Kwaromp Buk fek arakrá sénám niampon:

“Kwar e! Amo te yae-párák kare ninik fek onan kot naponó.

Tá amwan kot mwaria ninik napo te,
amo am kot kwe-pwar nanapon.”^v

⁵⁻⁶Ono aropamp ninik niamp fek sénae nae: Nomp ninik kwataerao Kwaromp ninik kwapwe kare érik yénkép nánko te, nomo te apaerá sér mwanámpon? Kwar te nopok onomp kwatae ninik fek touwe sáp nám te ‘Am te pwi mo námpon’rá sér mwanám nie? Mo karonó! Kwar te yae-párák mo nám kwamp te, mokopiaka ponankor aropamp ninik younkoup naenámpon? ⁷Arop ankwapao arakrá sénaeane: Ono kwekár nampao, Kwaromp kar kareran érik yénkép nanko, maomp e sakap napo, tokwae kari yak nánko te, apae riteaka Kwaro onan, amo te kwatae aroponoria am fek touwe kwatae sáp naenámpon? ⁸Arop ankwap

^t 2:29 Kl 2:11 ^u 3:3 2 Ti 2:13 ^v 3:4 Sng 51:4

fárákapao onan wouroumprá kwekárrá sérrá, “Polo arakrá sénámpon, ‘Ae! Nomo kwatae ninikan kor sámpea paokopria, am fek Kwaromp kwapwe kare ninikan érik yénkép mwanámpon.’ ” Aerapan maok, am ninik te kwapwe kare nie? Kwatae kareno. Makrá sérarnap aropan te Kwaro waeman yae-párák kare ninik fek am fárákapan kot naenámpon.

Yae-párák kare ninikráp arop ankwap yak mono'rá sénámp kar

⁹Kwaro Juda fi nomwan warákárria, arop ankwap firan warákár mo námp ni, mokopono? Ono wokwaek arakrá séri nampon: Juda nomokuia maok, arop ankwap firao kor ponankor mént ankár kwatae ninik fek saráp yakáp námpon.^w ¹⁰Kwaromp Buk fekamp karao sérrá,

“Arop ankwap yae-párák kare ninik i konámp arop yak mo karenono.

¹¹ Arop ankwap yae-párák kare ninik fi fwapia mér mo,

Tá arop ankwap Kwarén oupourouunk námp yak mono.

¹² Arop ponankor Kwarén te wae pwate napon.

Arop ponankor ankárankamp pourouráp fek kwatae kare arop yakáp napon.

Am ou mekamp arop ankwap kwapwe kare ninik mo kare napon.^x

¹³ Am fárákapamp kar kwatae sérarnap top kor te arop papnap apár me kikir akwap nánko, mákáre aok konámp niampi napon.

Am fárákapamp táp meknámp te kápae kare kwekár kar sér i konapon.

Am fárákapamp táp mekamp kar touwe te karnaerao arop yamp nánko,

sumpwi konámp niampao top koupouri yak námpon.^y

¹⁴ Aropamp ninik mek touwe sánknámp kar sérar i konapon.^z

¹⁵ “Koupour yopor yonkwae pwarámpria arop ankwap tirá wour i konapon.^a

¹⁶ Ankár takrá paokopria maok, Kápae kare aropan nkwakwe make sokororia maomp ankankan kor souroumpoura waerá ninik mek kápae fápárámprá kák napon.

¹⁷ Ankwap fákárerént ankárankamp ninik fek yakáp i konap ninik te mér mo napon.

^w 3:9 Ro 3:23 ^x 3:10-12 Sng 14:1-3 ^y 3:13 Sng 5:9; 140:3 ^z 3:14 Sng 10:7

^a 3:15 Snd 1:16

¹⁸ Kwaro námwan naeanria
kánanke apáp mo i konapon.”^b

¹⁹ Nomo te wae mér, má kápae kare kar lorao sénámp te, loramp yae ankore mek yakápnep arop fárákapan sénámpon. Aenámpara, arop ankárankao sérrá, ‘Ono te kwapwe kare aropono’rá sénaenámp pourou mo kareno. Apár-apár ponankor mekamp ponankor arop te waeman Kwaro nke námp fek te kwatae niniki tenámpon. ²⁰ Arop lo karaok saráp yarak námp te, Kwaro nke námp fek yae-párák kare yaknámp arop yak mono. Lo te párák nomp kwatae ninikan yénkép námpon.^c

Arop Kraisén mér námp te ‘Yae-párák kare arop’rá sénámp kar

²¹⁻²² Oukoumwan Kwaro ankwap mwae kup yénkép námp te, námoku nke námp fek yae párák kare arop yakáp mwanapan námpon. Am te loamp mwae páráknámp korop mono. Am te Jisasén mér nap fek korop námpon. Oukoumwan te Kwaro Jisas Kraisén mérnep aropan fwapokwapia yae-párák kare kák námpon. Lo kar kumwi naprént profetomp kar sénap te, am Kwaronámp kwapwe kare ninik táman farákáp napon. Am ninik te araki yak námpon: ²³ Nomo ponankor waeman kwatae niniki tenámpara, nomo Kwaromp waeráp kwapwe kare niniként pwi mwanámp pourou mo kareno.^d ²⁴ Aenámpan maok, Kwaro nomwan ninikia yaewour naeria nomwan Krais Jisasomp tére fek warko yamokwapea ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon. Am te námoku tére námp fek yae-párák kare arop mono. Krais Jisasomp tére fek nomwan kwaporok ti-sáp námpon.^e ²⁵⁻²⁶ Wokwaek kar Kwaro ninikia sérrá, “Jisasén apárok sámp-kérép nanko, pikia sumpwianánko, arop ponankor man mér napo, Jisasomp yirirao kwatae ninik tirá épér naenámpon.” Am taknámp ninik támao Kwaro nomwan yénképrá: ‘Yumo te yae-párák kare aropono’rá sénanampra nimpon. Wokwaek kar arop ponankor kwatae ninik fek yakápapo, Kwaro yépékimp te, ‘Oukoumwan mér mo naponon’ria koupour touwe kwatae sánk moimpon. Aeno oukoumwan mao má ke fek nomwan yénképnámp yae-párák kot i konámp ninik érik koropea yak námp te, nomo wae mér námpon: Kwaro námoku te ankár yae-párák kareao námp kwamp maok, arop ponankor Jisasén mér napo te, am fek táman ‘Yae-párák kare arop fárákaponon’rá sénaenámpon.^f

²⁷ Aenámpara, námoku támao ‘Kwaro nomwan érékép námponon’rá warákár sénaenámp ankank te yak mo kareno. Am te apae riteanápe, Kwaro nomwan érékép námp te nomp yae-párák kare ninik fek mono. Nomo Jisasén mér námp fek saráp érékép námpon. ²⁸ Oukoumwan te nomo arakrá mér námpon: Loaok paokop nap fek te, Kwaro ‘Yae párák

^b 3:18 Sng 36:1 ^c 3:20 Ga 2:16; Ro 7:7 ^d 3:22-23 Ro 1:17; 3:9 ^e 3:24 Ef 2:8

^f 3:25 1 Jo 4:10

kare arop'rá sér mo i konámpon. Ankár Jisasén mériaka paokopnap aropan saráp Kwaro man 'Yae-párák kare aropon'rá sér i konámpon.^g ²⁹Ae te Kwar te nomo Juda firamp saráp ni, arop ankwap firamp méntér mo nie? Mo. Ankár arop ankwap firan kor mént am fákáreramp Kwarono.^h ³⁰Juda arop yipi fárakapnám Jisasén mér námpan Kwaro mént 'Yae-párák kare aropon'rá sér i konámpon. Tá arop yipi fárakap moinám Jisasén mér námpan kor, Kwaro am aropan kor 'Yae-párák kare aropon'rá sér i konámpon. ³¹Aenámpara, nomo te Jisasén saráp mériaka lo kar pwar mwanám nie? Tak mono. Ankár lo mént tapokwapea kárákáre fek fokoheyak naenámpon.

Kwaro Abrahamén 'Yae-párák kare aropono'rá sérimp kar

4 ¹Abraham te nomp ounáp, nomp pourou niamp makeno. Aeno mao am lo ntia Kwarén mér námpan fek apae oupourounkrá nkempono? ²Tá kare Abrahamo kwapwe kare yarakámp fek, Kwaro nkeaka 'Amo te yae-párák kare arop'rá sénánkoria te, am fek táman Abrahamo 'Námo kwapwe kare nampono'rá warákár sénaenámpono. Ae naempan maok, take ninik fek te Kwaro nke námpan fek te yae-párák kare arop yak mono. ³Aeno Kwaromp Buk fekamp kar te apaerá sénámpon? Am te arakrá sénámpon: "Abrahamo Kwaromp karan karenoria mér nánko maok, Kwaro táman nkea, 'Amo te yae-párák kare aropon'rá sérimpon.ⁱ ⁴Nomo te wae méron: Arop téreaka mani sámpria te, 'Kwaporok sámp nampono'rá sér mono, am te tére fek nopok sánk napo sámp námpono. ⁵Aeno arop ankárankao námoku te mokopia yae-párák kare arop yak naenámpanáp. Mao te Kwarén saráp mér nánko, Kwaro man maomp méran nkea sérrá, "Amo te yae-párák kare ninikráp aropono' ri konámpono. Am Kwar te kwatae ninikráp aropao kor man mér nánko te, man fwapokwapria 'Yae-párák kare ninikráp aropono'rá sér i konámpon. ⁶Devito kor taknám kumwiria sérrá, "Aropao mokoprá yarak námpan, Kwaro man 'Yae-párák kare arop'rá sénámpan te, am arop te fwap warákár kuno." ⁷Mao kumwiria makrá sérimpon,
 "Kápa kare aropamp kwatae ninik te
 wae Kwaro ponankor tirá épéria
 torokoria pwate nánko te,
 am arop fárakap fwap warákár mwanapon.
⁸Kwar Tokwaerao arop ankwapamp kwatae ninik
 warko nik mo, pwar nánko te,
 am arop te warákár kuno."^j
⁹Ae te Juda yipi fárakapnap arop fákárerao saráp warákár mwanap ni? Arop ankwap fi yipi fárakap moi napao kor énéni warákár mwanap

g 3:28 Ga 2:16 h 3:29 Ro 10:12 i 4:3 Stt 15:6; Ga 3:6 j 4:7-8 Sng 32:1-2

nie? Nomo te wae Kwaromp Buk fekamp karan arakrá sér i konámpon: Abrahamo Kwarén méránko, Kwaro maomp mérán nkeaka ‘Yae-párák kare ninikráp’rá sérimpon. ¹⁰ Am te Abraham mokoprá yarákánko Kwaro man ninikia ‘Yae-párák kare aropon’rá sérimpon? Mao te wae yipi fárákapea yakánko sérimp ni, tá oukoumwan yipi fárákap monko, sérimp nie? Mao te oukoumwan yipi fárákap mo nánko, Kwaro man ‘Amo te yae-párák kare aropon’rá sérimpon. ¹¹ Mao te oukoumwan yipi fárákap moitea Kwarén méránko maok, Kwaro man ‘Yae-párák kare aropon’rá sérimpon. Am yipi fárákap námpek te arakrá yénkép námpon: Abrahamo Kwarén karenoria méránko, Kwar ‘Amo te yae-párák kare aropon’rá sérimpon. Aempara, mao te waomp ounápono? Arop yipi fárákap mo nap Kwarén mérnáp arop, Kwaro am fárákapán ‘Yae-párák kare aropono’ránko, am arop fárákapamp ounápono. ¹² Tá mao te Juda yipi fárákapea napan kor maomp ounápono. Yipi fárákapea nap fek saráp mono, mérnáp fek kor méntonono. Wokwaek Abrahamo oukoumwan yipi fárákap momp fek kor Kwarén mérimpnámp taknámpnap arop ponankor te, maomp ounáp karenono.

**‘Kwaro wokwaek kar sérimp te man mérnáp
arop ponankoramp’rá sénámp kar**

¹³ Wokwaek kar Kwaro Abrahamén ‘Amo, tá waráp appeyaenápo kor apár ponankor sámpeaka am mek yakáp mwanaponó’rá sérimp te, apae loan mérámp fek sérimpanápe? Abraham man mér námpek fek Kwaro ‘Amo te yae-párák kare arop’rá sérámp kwamp maok, ‘Am apár sámpamp’rá sérimpon. ¹⁴ Táte kare, arop lo karwaok tukup nap fek saráp am Kwaro ‘Sánk nanamp’rá sérinámp kápae kare ankank am sámp mwanapanánko te, Kwarén mérnáp ninik te kwaporok yakria, Kwaro wokwaek ‘Yumwan yaewour nanamp’rá sérinámp karao kor kwaporok yak naerámpon.^k ¹⁵ Nomo te wae mér námpon: Lo yak nánko, arop fárákapao lo ták-sinápek te, am táman Kwaro yonkwae pwarámpria touwe kwatae sánk nae-námpon. Aeno lo yak mo nánko te, nomo ‘Arop lo ták-sir konap aropono’rá sér mono.^l

¹⁶ Kwar Abraham ntia maomp appeyaenápén, kwaporok sánk nanampria am kar sérimpono. Aempara, arop Kwaro am fárákapán sérinámp ankank sámp mwaria te, ankár Kwaromp karan méria maok, sámp mwanapon. Am te lo karwaok tukupnap aropamp saráp mono. Arop ponankor Abrahamo mér námpnámpek taknámp am fárákapao kuri Kwarén mérrá yakáp napao sámp mwanapon. Abrahamomékir Kwarén mérimpara, nomo kor ponankor Kwarén mér námpek te nomo Abrahamomp appeyaenápek támaono. ¹⁷ Am mér námpek fek táman Kwaro náráp Buk fek

^k 4:14 Ga 3:18 ^l 4:15 Ro 5:13

Abrahamén arakrá sér, “Ono te amwan kápaē kare arop firamp appenáp yoroi pwar nampono.” Takrá sérinámp kar te Kwaro nke námp fek kárákāre yak náńko, nomp ounáp yak námpo. Am Abrahamo mérnámp Kwar te sumpwinap aropan kor yiki yak warko sánk, tá yak monámp ankankan kor mao sénánko forokor konámpo.^m

¹⁸ Abraham te, am Kwaro sénámp ankank te mokopia korop naenámpaoeánrá mér mo námpao maok, mao ankár karenoriaka mántwaok námp te, aropao wae ankank koropnámp nkea mér i konap niampimpon. Aenámpara, Kwaro séri námpnámp mao te kápaē kare arop firamp appenápono. Am te Kwaro wokwaek sérrá, “Abraham e! Waráp appeyaenáp tárápu forokor mwanap te, yámar mekamp térmeniam mwanapono.”ⁿ ¹⁹ Abraham te 100 yopwar niamp araki yak náńko, maomp pourou te porokwe kare náńko, Sara te táráp sámp naenámp pourou mo námpo’rá ninik. Aenámpao maok, Abraham te Kwarén mérnámp ninik te pwar moimpon.^o ²⁰ Kwaro wakmwaek korop naenámp ankankan séránko maok, Abrahamo kor ankár am táman wawia am mér námp pwarará, ankwap ninik sámp mo. Am mér támao man kárákāre sánk náńko, Kwaromp e sakapimpon. ²¹ Aeria maok, Kwaro wokwaek kar sérimp kar te pwar mono, fwap tak naenámpria mérrá yáakimpon. ²² Aenko maok, Kwaro Abrahamo mérámp ninik nkea ninikia maok sérrá, ‘Am ninik te yae-párák ninikono’ rimpon.^p

²³ Kwaromp Buk fek yaknámp kar máte Kwaro ninikiaka ‘Yae-párák kare aropon’rá sérimp te, Abrahamén saráp sér mono. ²⁴ Nomwan kor mént sénámpo. Nomo Kwarén mér námp am Kwar támao nomp Tokwae Kar Jisasén fárámpea pap námp, mao te nomp méran ninikria, nomwan ‘Yae-párák kare ninikráp’rá sénaenámpo.^q ²⁵ Kwaro Jisasén ‘Numwar aropao man faropanápono’ ria pwararámp te, nomp kwatae ninikan tirá épér naenámpria ninámpo. Tá Kwaro man apár me mekamp fárámpá papámp te, am fek táman nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénanampria nimpon.^r

Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare’rá sénámp kar

5 ¹ Nomo Kwarén wae méri yakáp náńko maok, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare aropono’rá sénámpo. Aenáńko maok, nomp Tokwae Kar Jisas Kraís nomwan éréképeanánko, nomo Kwarén nouroup námpo.^s ² Nomo Kwarén mér mwanámp mwae kup te Jisaso fikareanánko, nomo oukoumwan Kwaromp aropomp mek yinkea yakáp námpo. Nomo am táman méria Kwaro nomwan éréképeanánko méntér yámar mek kwapwe kare yakáp mwanámpań yépék náńko, am támao nomwan warákár

^m 4:17 Stt 17:5 ⁿ 4:18 Stt 15:5 ^o 4:19 Stt 17:5 ^p 4:22 Stt 15:6 ^q 4:23-24 Ro 15:4
^r 4:25 Ais 53:5 ^s 5:1 Ro 3:24

sáp námpon. ³Aeria am táman saráp warákár mwareano. Nkwakwe make kar nomp pourouk korop námpan kor warákár mwanámpon. Am te apaerianámpanáp, nkwakwe make ankank korop námp támao nomp ninik mek kárakáre yakáp mwanámp sáp námpon. ⁴Nomo ankár kárakáre fek térerá yakáp nánko, Kwaro nomp tére kárakáre nkea warákár konámpon. Nomo Kwaro nomwan warákár námpan ninikia man yépékrá yakáp nánko maok, nomwan yaewouriaka warko érékép naenámpon. ⁵Ae naenámpara, nomo yépékrá yakáp námp te, nomo kwaporok yépékrá yakáp mono. Kwaro nomwan wae Yiki Kor Spirit sáp tenánko, am Yiki Kor Spiritao nomp ninik mek Kwaromp yonkwae touwe konámp ninik kwarákár námpon.

⁶Wokwaek kar kwatae ninikao nomwan porokwe pap nánko, nomo nomwan yaewour mwanámp pourou monámp ke fek táman, Kwaro Kraiso sumpwia nomwan warko érékép naenámpra nánapi pwara námpon. ⁷Ae te wa loaok akwap konámp aropantá yaewourria ‘Ono sumpwi nae’rá sénaenámpon? Táte fwap ankákáránk kare aropao kárakáreria kwapwe kare konámp aropan yaewourrá mao sumpwi naeria te, fwap tak naenámpon. ⁸Taknámp nomo oukoumwan kwatae ninik fek yakápánko, Kraiso sumpwimp te, nomwan ponankor yaewourimpon. Am ninik te Kwaro nomwan yonkwae touwe tokwaenámpan yénkép námpon.” ⁹Jisasomp yirirao kwarákareanámpek fek nomwan yáraria pap námp fek maok, oukoumwan Kwaro nomwan ‘Yae-párak kare arop fárakapono’rá sénámpon. Aenámpara, oukoumwan te nomo waeman mér kare námpon: Jisaso nomwan yaewour saráp yak námpara, Kwaro nomwan kot mo, fwapon.” ¹⁰Wokwaek kar te nomo Kwarén yopornámp arop niampi yakáp nánko, am fek táman Kwaromp Táráp sumpwia am yopor niampia yak námp souroumpouri sirarrá, nomo Kwarént nouroup mwanámpi pap námpon. Aenámpara, nomo wae mér kare námpon: Am Táráp warko fárámpea yiki yak námp fek táman, Kwaro nomwan warko érékép naenámpon.” ¹¹Am taki námp fek saráp mono. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso nomo Kwarén yopornámp ninik pwarará, Kwarént nouroup mwanámpi pap námpara, oukoumwan te nomo Kwarén warákár kare námpon.

Adam sumpwi sámp-pap nánko, Jisas yiki yak papnámp kar

¹²Nomo wae mér námpon, Adamo kwatae ninikianánko, am kwatae ninik támao má apár mek yak námpon. Aenánko, ponankor arop sumpwi sámp nap te apae riteanápe, arop ponankor kwatae ninik napara napon.^x

¹³Lo kar oukoumwan korop mo námpan maok, kwatae ninik má apár

^t 5:3 Je 1:2-3 ^u 5:8 Jo 3:16; 1 Jo 4:10 ^v 5:9 Ef 1:7 ^w 5:10 Kl 1:22 ^x 5:12 Stt 3:6; Ro 6:23

mek yakámpono. Oukoumwan lo kar yak mo nánko, Kwar te lo kwe-pwar nap fekria ankákárank kwatae niniki nap fek kot mono. ¹⁴ Adam feknámpia koropea Moses yakámp ke fek napan maok, am sumpwirao ponankor aropan sámpámp. Arop ankwap fárákap Adamo Kwaromp kar ták-pwarari námpnámp taknámp kar ták-pwar mo napao kor sumpwi napon.

Adam te am arop wakmwaek korop naenámp aropan wounáp námp niampono.^y ¹⁵ Aeno Adamomp kwatae ninik ntia Kwaro námokuráp ninik fek aropan yaewour i konámp ninik te ankárankamp puri fekamp mono. Arop ankárankampamp kwatae ninikaoianánko, am fek kápa kare arop surumpwi napon. Aeno Kwaromp aropompamp kárákárerao Adam sankoropámp sumpwi kwe-pwararea, kápa kare aropan yaewour námp. Am arop Jisas Kraisomp aropomp fek Kwaro nomwan yoroianánko, nomo yae-párak kare arop yakáp námp te, kwaporok sápnámp ankank niampon. ¹⁶ Tá taknámp, am Kwaromp nomwan kwaporok sápnámp, tá Adamomp kwatae ninik, am te nomwan ankárankamp pourouráp ankank korop mo kareno. Am Adamomp kwatae ninik fek paokopnap apárokamp kounteouráp arop fárákan te, Kwaro ankár kotia am fárákan ‘Yumo te yaomwi mek pik mwanapono’rá sénámp. Ae mwanapan maok, arop kwatae ninik fek yakáp napo, Kwaro námoku ninikia Jisasén sámp-kérépánko ékia sumpwianámp fek, Kwaro ‘Yumo te yae-párak kare arop fákáre’rá sérimpono. ¹⁷ Arop ankárankao kar ták-pwaranámp kwatae ninik fek sumpwianánko, am te king tokwae niampi yakria, arop ponankor apárok tirá nérámp. Aeno Kwaro námokuráp ninik fek nomwan yaewourria kwaporok sápnámp am te sumpwiramp kárákáre kwe-pwararea tokwae kari akwap námp. Aenámpara, nomo wae mér kare námp: Arop ponankor am sámp napo, Kwaro am fárákan ‘Yae-párak kare arop’rá sénánko, am fárákan Jisas Kraisomp tére fek yiki yakápria, king yakáp mwanapon.

¹⁸ Ae mwanapara, nomo arop ankárankao kar kwe-pwararimp fwapia mér mwaro. Am kwatae ninik fek támao nomo ponankor wour mwanámp. Aeno arop ankárankao kwapwe kare ninikimp fekamp te, Kwaro am ninik táman ninikia fwap nomwan ‘Yae-párak kare arop’rá sénánko, nomo ponankor yiki yaká yakáp mwanámp.^z ¹⁹ Arop ankárankamp wokwaek kar ták-pwararimp ninik fekamp támao maok, arop ponankor kwatae ninik fek yakáp napon. Tá taknámp, arop ankwap ankárank karwaok akwapeanánko, am ninik fek táman kápa kare kounteouráp arop Kwaro nke námp fek yae-párak kare arop mwanapon.

²⁰ Wokwaek Kwaro Mosesén sánkámp lo kar sámpria, lo ták-sira wae. Aeria am fárákan kápa kare kwatae niniki napan maok, Kwaro am

^y 5:14 1 Ko 15:21-22 ^z 5:18 1 Ko 15:22

fárákapan aropomp tokwae námpon. ²¹ Kwatae ninik te king niamp arop ponankor poukeyakria, sumpwi sankoropá papámpon. Aenámpan maok, oukoumwan te Kwaromp aropomp tokwaerao kor king niampi yak námpon. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp tére fek, Kwaro nomwan aropompia ankár nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénánko, nomo yaká yak naenámpon yiki yak sámpon mwanámpon.^a

Nomo te Kraisént ‘Sumpwi námpon’rá sénámp kar

6 ¹ Aeno oukoumwan te nomo apaerá sér mwanámpon? ‘Ae te nomo warko kápae kare kwatae ninik fek yak nánko, Kwaro warko nomwan ninikia kánámpár yaewour naenámpono’rá sér mwanámp nie? ² Tak mo karenono. Nomo waeman arop sumpwi konámpnám araknám sumpwiria kwatae ninik waeman pwatari námpon te, warko mokopiaka oukoumwan kor am kwatae ninik sámpea warko am fek paokop mwanámpon? ³ Nomo waeman Krais Jisasént yakáp mwanámpria ént mek nér námpon te, mao sumpwi námpon niamp sumpwi námpon te, yumo am te mér mo nap nie? ⁴ Nomo ént mek nér námpon te, Kwaro nomwan Kraisént apár me mek pap námpon niampara, wokwaekamp ninik te nikia paokop mo, ankár pwar mwanámpon. Naropwar Kwaromp kárakáre tokwae fek Kraisén apár me mekamp fárámpea papánko, yiki yakámpara, nomo kor ankár wourékam yiki yak sámpea am fek paokop mwanámpon.^b

Nomo kor Kraisént yiki yakáp mwanámp kar

⁵ Nomo mao sumpwi námponnámpon taknámpon nomo kor sumpwi námpon te, am te nomo Kraisént yakáp námponoria námpon. Fárámp námpon kor taknámpon Kraisó fárámpámpon mént fárámp námpon. ⁶ Nomo te wae mér námpon, nomp wokwaekamp kwatae ninik te wae Kraisént yaopwae porokopramp fek sumpwi námpona, kwatae ninikamp kárakáre nomp ninik mek yakrá tére konámp te wae pwarari námpon. Aenámpona, kwatae ninikao nomwan warko poukeyak mono.^c ⁷ Nomo waeman Kraisént sumpwi námpona, warko kwatae ninikao nomwan sámpon-fákeyak mono.

⁸ Kareno. Nomo te waeman Kraisént sumpwi námpon niampara, nomo fwapia mér mwaro: Ankár mént yiki yakria wourékam ninik fek yakáp mwanámpon. ⁹ Nomo te wae mér námpon: Krais apár me meknámpon warko fárámp námpona, mao te warko sumpwi mono. Sumpwi te kárakáre mo námpona, warko man kwe-pwar mono.^d ¹⁰ Mao te wae ankárank por sumpwi námpona, mao kwatae ninikamp kárakáre te tirá épéri pwarámpono. Aeno oukoumwan mao yiki yakria Kwarént yiki yak

^a 5:21 Ro 6:23 ^b 6:4 Kl 2:12 ^c 6:6 Ga 2:19-20 ^d 6:9 Yé 1:18

námpono.^e ¹¹ Aenámpnám taknám yumo kuri takrá ninik kip. Yumo te kwatae ninikamp kárákáre fek yakáp mono. Waeman Kraiss Jisasént koumpá yakáp napara, yumo kor Kwarént yiki yakáp napon.^f

¹² Yumo te yiráp sumpwi konap pourou kwatae ninikao poukeyakanoria pwar mwanape. Yumwan pouroukamp kwatae ninikao warámpea akwap nánko, am ninikaok tukup mwanape. ¹³ Yumo te yiráp pourou ankwapmwaek ponankor kwatae ninikan sánk kwapon. Takriaka kwatae ninikaok tukup mwanape. Yumo te arop sumpwiaka apár me meknám fárámpea yiki yak konámpnám taknám yiráp pourou ntiaka ninikan kor ankár ponankor Kwarén sánk kipo. Yumo te yiráp pourou ankár ponankor Kwarén sánk napo, mao yumwan poukwap nánko maok, yumo yae-párák kare ninikaok paokop mwanapon. ¹⁴ Yumo oukoumwan te wae mér napon: Yumo lo ankore mek yak mo, yumo te Kwaromp aropomp ankore mek yakáp napara, kwatae ninik yiráp ninik poukwapá yak naenámp pourou mono.

Nomo yae-párák kare ninikamp tére arop yakáp mwanám kar

¹⁵ Aenámp tane, nomo te mokop mwanámpon? Nomo te lo ankore mek yakáp mono, Kwaromp aropomp ankore mek yakáp nám te, mokopia warko kwatae ninikrá paokop mwanámpon? Am te ankár mo karono.^g ¹⁶ Yumo te mér mori kwapon? Yumo arop ankwapan yiráp pourou ponankor sánkria te, maomp karwaokria maomp tére arop yakáp i konapono. Ae konapara, taknám yumo kwatae ninikamp tére arop yakápria te támao nánko, yumo te faokor mwarea napon. Ae mwarea napara, yumo Kwaromp karwaok paokopria maok, Kwaro nke nám fek yae-párák kare arop mwanapon.^h ¹⁷ Kare karono, wokwaek kar te yumo kwatae ninikamp yae ankore mek téreapan maok, warko yumwan 'Kwaromp ninikaokenk' ria yénknap kar am wawia, ankár am karwaok kar paokop napon. Aenapara, am táman maok nomo Kwarén 'Aesio'rá sér mwanámpon. ¹⁸ Yumo kwatae ninikamp yae ankore mek yakáp napan maok, Kwaro yumwan warko éréképeanánko, amwar yakápria, yae-párák kare ninikamp tére arop yakáp napon.ⁱ ¹⁹ Yiráp ninik te oukoumwan kárákáre mo námpantá, ono arop tokwae ntia maomp tére aropan wounáprá sénampon: Wokwaek kar te yumo yiráp pourou ponankor kwatae ninik ntiaka lo kar ták-sir konap ninik ankore mek papria, ampaok térerá paokopria maok, am lo karan kor ták-sir saráp yakáp konapon. Aeno oukoumwan te yiráp pourou ponankor ankár yae-párák kare ninikamp tére arop yakápria maok, ankár yae-párák kare yiki kor ninik fek saráp yakáp kip.

²⁰ Wokwaek kar kwatae ninikao yumwan ankár poukeyak nánko, am ke fek te yae-párák kare ninik te yumwan poukeyak mono. ²¹ Yumo

^e 6:10 1 Pi 3:18 ^f 6:11 1 Pi 2:24 ^g 6:15 Ro 6:1 ^h 6:16 Jo 8:34 ⁱ 6:18 Jo 8:36

wokwaek kwatae ninik fek téreapara, oukoumwan kor am ninik táman yumo pwarápa naponon. Am ninik fek yakápap te am fek te kwapwe kare ankank te sámp mono. Take pourouráp ninik te arop sumpwi pap konámp támaono.^j ²² Aeno oukoumwan te Kwaro yumwan kwatae ninik mekamp éréképea námokuráp tére arop páte nánko yakáp napon. Aenapara, yumo te maomp kwapwe kare ankank arakrá sámp kipo: Yumo paokop nap te, ankár ponankor yiki kukur yakápria maok, yumo fwap yiki yaká yakáp mwanap sámp mwanapon. ²³ Kwatae ninik te náráp tére aropan am tére námp fek nopok ankank sánk konámpono. Am nopok sánknámp ankank te sumpwi támaono. Aeno Kwaro nomwan kwaporok sámp námp te, nomp Tokwae Kar Jisas téremp fek yiki yakáp mwanámp sámp námp.^k

Oukoumwan wourékam ninik fek tére mwanámp kar

7 ¹ Kémpiyae tárápu, ono māmá kar te wae lo méri yakápnar arop mér napara, yumwan sénae rampon. Arop oukoumwan yiki yak námp fek saráp lo ankore mek yak námp. Ono te yumo ará ninik wae mér naponorá ninik nampon. ² Poumou nap mekamp yupu, maomp poumarop yiki yak námp fek te, loao maomp poumaropént sámp-fákeyak námp. Wakmwaek poumarop sumpwi nánko te, lo te warko man sámp-fákeyak mono. ³ Aeno poumarop oukoumwan yiki yak nánko, yupu ankwap aropamp nap mek tank nánko te, man sérrá, ‘Mao te kokopor yupuno’rá sérar i konapon. Tá poumarop sumpwi nánko, ankwap nap mek tank námp te mao te lo ták-sir mo, fwapono.

⁴ Onomp kémpiyae tárápu, yumo kor taknámp Kraisomp pourount koumpea mént sumpwi napara, lo te warko yumwan sámp-fákeyak mono. Yumo te Jisas Kraisompon. Am arop te manénkir apár me meknámp fárámp námp te, Kwaromp tére kwapweria yaonámp ki tankáp mwanapria ninámpon.^l ⁵ Nomo oukoumwan wokwaekamp kwatae ninikaok paokopámp ke fek te, loao kwatae ninik mwanámp, ninik mek farop-sinánko, nomo am ninikaokria pourou ponankor kwatae ninik i konámpon. Am tak námp támao sumpwiamp tére aropria maok, yaonámp ki kwatae tankáp napon.^m ⁶ Ae konámp te, nomo waeman arop sumpwiria kwatae ninik pwar konap niamp, nomwan sámpá yakámp kwatae ankank te wae pwarari námpara, oukoumwan te nomwan wokwaek kumwiap loao sámp-fákeyak nánko, ampaok tére mono. Nomo oukoumwan te Yiki Kor Spiritao sápnámp ninik wourékam fek Kwaromp tére tére námpono.ⁿ

Kwatae ninikao nomwan kwatae papámp kar

⁷ Aenámpara, ‘Lo te kwatae námpono’rá sér mwanámp nie? Mo karon. Aeno lo karao onan kwatae ninik yénkép mo nánko te, mokopia kwatae

j 6:21 Ro 7:5 k 6:23 Ro 5:12,15 l 7:4 Ga 2:19 m 7:5 Ro 6:21 n 7:6 Ro 8:2

ninik mér nanampon? Lo karao sérrá, “Amo te ankwapamp ankank kikianki kwapono.” Lo karao makrá sér mo nánko te, ono mokopia am kikiank ninik te kwataenorá mér nanampon?⁸ Aeno loao onomp ninik mek am kwatae ninik yénkép nánko, am kwatae ninik támao kikiank ninik kápae kare ti-sáp námpon. Tá lo yak mo nánko te, kwatae ninik te arop sumpwi tenámp niamp naenámpono.⁹ Ono wokwaek kar lo kar korop monámp ke fek te, ono fwap yiki yakampon. Aeno oukoumwan Kwaromp lo kar mér nanko maok, kwatae ninik fárámpeaka yiki yak sámp nánko,¹⁰ ono sumpwi nampono. Manénkir te Kwaromp lo karao onan sérrá, ‘Loaok akwapria yiki yak nanapono’ ria séritenánko, ono am lo karwaok nampao maok, yiki yak mono, onomp waemp kwatae yakámpon.¹¹ Am te apae riteanápe, lo karao kwatae ninik yénképeanámpao, am kwatae ninikao onan kwekáriaka, am lo fek táman warko onan sumpwi pap námpon.¹² Aenámpara, nomo loan te apaerá sér mwanámpon? Kwaromp lo te Kwaronámpoknámp korop námpon. Tá kar ponankor lo fek yak námp te am támao kuri kwar námokurápara, yae-párák kareria arop yaewour naenámp kwapwe kareno.¹³ Aeno oukoumwan te mokopono? Am kwapwe kare ankank támao onan sumpwi pap námp nie? Am te mo karon. Kwatae ninikao saráp onan sumpwi pap námpon. Am kwatae ninik támao am kwapwe kare ninikan téreanánko, onan am fek sumpwi pap námpon. Kwaro am kwatae ninikao ‘Numwar takano’ ria pwar námp te, nomwan am kwatae ninikao takrá tére námp érik farákár nánko, nomo méria, ‘Kwatae ninik te kwatae kare ankankono’rá ninik mwanámpria námpon. Amnámp ninik támao Kwaromp lo érik farákarrá yénképrá: ‘Kwataeao i konámp ninik kare te takére kwatae kare ankankono.’

Kwatae ninikao nomp ninik sámpea yaknámp kar

¹⁴Nomo te wae mér, Mosesomp lo te Kwaromp Spirit fekampono. Aeno ono te apárokamp arop yak nampara, Kwaromp ninikaok akwap nanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, kwatae ninik onan poukeyak nánko, ono am kwatae ninikamp tére arop yak nampono.¹⁵ Ono apae-apae tére namp am te, apaen tére raerá am fi kor kare fwapia mér mo i konampon. Ono tére naeriaka ninik namp te, am te tére mo i konampon. Aeno ono monoria namp tére te nopok táman tére saráp yak konampon.¹⁶ Ae konampan maok, onoku támao kwatae ninikaok akwap monoria nampan, tak nanko te, am támao, Kwaromp lo te kwapwe kare ankankrá yénkép námpon.¹⁷ Aeno oukoumwan te nomo wae mér námpon: Apae onokump ninik fek nampanápe? Am kwatae ninikao onomp ninik mek yak námp am támao námpon.¹⁸ Ono wae mér nampon, onomp ninik

mek wokwaekamp ninikaoi yak námpara, onomp ninik mek te kwapwe kare ninik ankárank yak mo kare nánko maok, kwapwe kare ninik fek yáarak nae nampan kor épérépi yak nampon. ¹⁹Kare karonó, ono kwapwe kare ninikan saráp sámpea méria yáarak nae nampao, am ninik te sámpea yáarak moria maok, warko pwarará kwatae ninikan kwataenoria pwar naenampao, nopok am táman warko takrá tére konampon. ²⁰Am monoria nampao, warko am ninik sámpá yáarak namp te, apae onokump ninik fek nampanápe? Am kwatae ninik támao onomp ninik mek yak nánko nampon.

²¹Aenámpara maok, ono nke nanko, take pourouráp ninik te onomp ninik mek poukeyak námpara, kwapwe kare ninik sámp nanampan kor, kwatae ninikao onan nánkáráp fákeyak konámpon. ²²Onomp ninik te Kwaromp lo karan warákár tokwae nampon. ²³Aenampan maok, ono nke nanko, ankwap lo onokump ninik mek yak námp te, Kwaromp lo kar onomp ninik mek yak námpént yorowar i konepon. Am lo támao nánko, onomp pourou mwaek yaknámp kwatae ninikamp lo támao onan sámpá tankria onomp pourou poukeyak námpon.^q ²⁴Awu! Koupoute nae! Am támao onomp ninik kwatae pap námp te, onan wa yaewour nánko, mámá sumpwiramp pourou pwar nanampon? ²⁵Aenampan maok, ono Kwarén 'Aesio'rá sénampon: Mao nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp tére fek onan yaewouri námpon. Aeanánko onoku kare, tá onomp ninik ponankor te Kwaromp lo ankore mek yak nampan maok, tá kwatae ninikamp lo ankore mek kuri oukoumwan yak nampon.^r

Kraiso kwatae ninik tirá épériaka nomwan Yiki Kor Spirit sápnámp kar

8 ¹Oukoumwan te nomo Krai Jisasént koumpá yakáp námpara, lo te warko nomwan kot naenámp pourou mono. ²Oukoumwan te nomo te Krai Jisasompara, yiki yak sánk konámp Yiki Kor Spiritamp kárakáreráo kwatae ninik ntia sumpwiramp poukwapnámp mekamp érékép nánko, amwar yakáp námpara, am lo te warko yumwan poukeyak mono. ³Lo te nomp kwatae ninik yaewour naenámp pourou mo námp te apae riteanápe, nomp épi ninik te Mosesomp loaok naenámp kárakáre te mo námpono. Aeno am ankank loaó tére naenámp pourou mo nánko, Kwaro námoku tére námpon. Mao náráp táráp sámp-kérép nánko, ékia nomo kwatae ninikráp arop niampi námp te, nomp kwatae ninikan tirá épér naeria ék námpon. Tá maomp sumpwi fek Kwaro nomp kwatae ninik kákea kotia tomorompá pwara námpono. ⁴Kwaro am takimp te, nomo oukoumwan te wokwaekamp ninik fek paokop mono, Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokopria maok, nomwan, loamp yae-párak kare ninikaok paokop mwanapria nimpon.^s

^q 7:23 Ga 5:17; Jer 4:1 ^r 7:25 1 Ko 15:57 ^s 8:3-4 Ga 5:16

⁵Arop fárakap wokwaekamp ninikaok paokop i konap te am ninik támao tokwae kari yakria poukwap námpon. Aeno arop Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop nap te, am fárakapamp ninik Yiki Kor Spiritao poukwap námpon. ⁶Aeno aropamp épi ninikaok saráp yarak nám p te, am arop te sumpwi naerámpon. Tá Spiritamp ninikaok saráp yaráknámp arop te, yiki yakria yonkwae porokwe fek yak naenámpon.^t ⁷Aeno aropamp ninik wokwaekamp ninik fek saráp yarak nám p te, Kwarén yopornámp aropono. Am te apae riteanápe, mao Kwaromp lo ankore mek yak moria, am loaok nae-nám p te pwi mo kare námpon. ⁸Aropamp ninik wokwaekamp kwatae ninikaok saráp yarak nám p te, Kwaro warákárnámp ninikaok naenám p pourou mono.

⁹Aeno yumo oukoumwan te wokwaekamp kwatae ninik fek yakáp napanápe, mono. Kwaromp Spirit kare kar yumwan oupouroupeyak nángo te, yumo Yiki Kor Spiritamp ninik fek paokop mwanapon. Aeno arop ankárank Kraisomp Spirit yak mo nám p te, mao te Kraisomp arop mono.^u ¹⁰Kwatae ninik te yiráp pourouan sumpwi pap naenámpan maok, Kraiso yiráp pourou mek yak nángo te, yumo Kwaro nke nám p fek waeman yae-párak kare arop yakáp napara, yiráp waemp te kwapwe kare yiki yakáp mwanapon. ¹¹Kwaro Jisasén apár me mekamp fárámpea papámpon. Aeno am Kwaromp Spiritao yumwan oupouroupeyak nángo, Kwar te Jisas Kraisén apár me mekamp fárámpea papámpara, maomp Yiki Kor Spiritamp tére fek yumwan kor taknámp yiráp sumpwi konap pourouan yiki yak nénk konámpono.

Yiki Kor Spiritao tére nám p fek Kwaromp tárápu yakáp nám p kar

¹²Kémpiyae tárápu, wokwaekamp ninikaoi námpan, nomo kor nopok ampaok paokop mwanámpanápe mono. Nomo nopok mwanám p yak nám p te Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop mwanámpon. ¹³Aeno yumo wokwaekamp ninik fek paokopria te, yumo sumpwi mwarea napon. Aeno Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek maok, yumo pourou fekamp wokwaekamp ninik sámp-wouroumpea, yiki yakáp mwanapon.^v ¹⁴Arop ponankor Kwaromp Spiritao paokop nap te, am arop fárakap te Kwaromp tárápuno. ¹⁵Kwaro yumwan sánknám p Spirit te yao-pwaeráp niampao yiráp waemp poukeyak námpan yumo apáp mwanapanápe. Yumo sámpnap Spiritao yumwan fwapokwapianángo, yumo Kwaromp tárápu yakáp napara, Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek táman maok, nomo nomp Naropwarén ‘Ayao’rá wumwi ri konámpon.^w ¹⁶Kwaromp Yiki Kor Spiritao nomp waempént tapokwapria maok, nomo énéni érik sérrá, ‘Nomo Kwaromp tárápu yakáp nám p’rá sér i konámpono.^x ¹⁷Ae konámpara, nomo Kwaromp tárápu yakáp námpara, nánkár wakmwaek

^t 8:6 Ga 6:8 ^u 8:9 1 Ko 3:16 ^v 8:13 Ga 6:8 ^w 8:15 2 Ti 1:7; Ga 4:6 ^x 8:16 1 Jo 4:13

nomp Naropwar Kwar nompor nánapi pátenámp ourour te Krais sámp námpnámp taknámp mwanámpon. Ae mwanámpara, nomo oukoumwan máyakáp námp fek, Kraiso tére kwapweria touwe sámpámpnámp taknámp sámpeanámp te, nomo kor Kraisént yámar mek wae tokwae kwapwe fek énéni yae-párák kare yakáp mwanámpon.^y

**Nánkár wakmwaek nomo yámar mek kwapwe
kare tankáp mwanámp kar**

¹⁸ Onomp ninik te, nomo oukoumwan sámpnámp nkwakwe make touwe kwatae máte kánanke kwarokono. Nánkár wakmwaek nomwan Kwaro yámar mek sáp naenámp wae te yoporop tokwae karono.^z ¹⁹ Kwaro yoroimp ankank ponankor te, Kwaro nomwan náráp tárápu érik farákár mwanámp kean kárákáre fek yépékrá yakáp námpon. ²⁰ Oukoumwan te Kwaro yoroimp ankank ponankor yae-párák yak mo, kounkour námpon. Am taknap ankank te námoku kwaporok napanápe. Kwar námoku taki yakápanáponria pwate nánko napon. Nánkár wakmwaek Kwaro kwapwe kare tére tére naenámpan yépékrá yakáp nap te arak naenámpon:^a ²¹ Oukoumwan tomore naenámp ankank fákapá yakáp nap, nánkár Kwaro má ankank ponankor fwapokwap nánko, am ankank Kwaromp tárápu nomont amwar kar kwapwe kare yakáprá warákár tokwae mwanámpon.^b

²² Nomo wae mér námpon: Ankank ponankor Kwaro yoroi námp te, yupurao táráp sámp naeria touwe sámprá fépén i konámpnámp taknámp fépénénkrá yakáprá koropea oukoumwan námpon. ²³ Am ankank támao mwar fépénénk mono. Nomo kuri fépénénk námpon. Nomo Yiki Kor Spirit sámp námp te, Kwaro nomwan kwaporok sápnámp kwapwe kare ankank niampono. Aenámpan maok, nánkár am yae pwar nánko te, Kwaro nomwan ‘Náráp tárápuno’ ria érik sénámp fek te, nomp pourouao kuri amwar kar yakáp mwanámpan yépék námpon.^c ²⁴ Manénkir te, Kwaro nomwan éréképanoria yépékrá yakápánko, érékép námpon. Aeno nomo ankank nke mwanámpria yépékrá yakápianámpan wae nke námp te, warko yépék mono. Táte arop ankárankao wae nke námp te, warko apaerá yépék naenámpanáp. ²⁵ Aeno nomo oukoumwan nke monámp ankankan maok, táman nke mwanámpria am táman ninik kárákáre fek yépékrá yakáp konámpon.

²⁶ Tá ankwap te, kárákáre monámp arop nomwan te Yiki Kor Spiritao yaewour i konámpono. Nomo apae ankank Kwarén sér mwanámp mér mo námpan maok, Yiki Kor Spiritao érik kar tákaprá sér mono, yonkwae meknámp saráp yonkwae touwe fopo. Aenánko, am fek táman Yiki

^y 8:17 Ga 4:7; Yé 21:7 ^z 8:18 2 Ko 4:17 ^a 8:20 Stt 3:17-19 ^b 8:21 Yé 21:1

^c 8:23 2 Ko 5:2-4

Kor Spiritao nomp kar toropwap námp yaewour i konámpono. ²⁷Kwar te aropamp ninik mek nkeria, Yiki Kor Spiritamp am ninik wae mér i konámpon. Am te apae riteanápe, Yiki Kor Spirit te Kwar námokuráp ninikaokria, Kwaromp firáp arop fárakap nomwan yaewourrá kar toropwap i konámpon.^d ²⁸Nomo te wae mér námpon: Kwarén nourouprá warákárnámp arop fárakapan Kwaro kápae kare ankank méntér téteria kwapwe kare yaewour námpon. Am taknámp arop fárakap te Kwaro ‘Warko érékép nanamp’ ria wumwi námp támaono.^e ²⁹Am te apae riteanápe, am arop fákáre te Kwaro wokwaek kar mériaka, náráponoria nánkárápámpara, am fárakapao kor ankár maomp Táráp niamp yakáp mwanapon. Aeria maok, maomp kápae kare tárápu yakáp napo, Kraiso am fárakapamp naenáp yak naenámpon.^f ³⁰Am arop fárakap te wokwaek kar náráponoriaka nánkárápámpara, am fárakapan kor wumwi námpon. Aeriaka am fárakapan wumwirá sénámp te, ‘Yumo te yae-párák kare arop fákáreno’rá sénámpon. Mao ‘Yae-párák kare arop’rá sérinámp arop fárakapan te yiki yak kwapwe, tá námokuráp wae am fárakapan nénk námpon.^g

‘Ankwap ankankao Kwaromp aropompan taokor mono’rá sénámp kar

³¹Aenámpara, Kwaro am térenámp ankank kwapwe te nomo te apaerá sér mwanámpanáp. Kwaro nomwan yaewour námp te, nomwan wa ampwae sámp naenámpanáp. ³²Mao te wokwaek námokuráp Táráp wuriman námoku sámp-fákeyak moimpon. Mao te waeman nomwan ponankor yaewour naenámpria man sámp-kérép námpon. Mao námokuráp Táráp wuriman sámp námpan nángo te, nomwan ponankor ankwap ankankan kor fwap ti-sáp naeria námpon. ³³Kwar te waeman námoku nomwan náráponoria nánkáráp námp te, wa nomwan kot naenámpon? Kwaro námoku waeman nomwan fwapokwapia ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon. ³⁴Nomwan te wa ‘Kwatae niniki nap fek touwe sámp nanap’rá sénaenámpon? Waeman Kraiso sumpwia warko fárámpea Kwaromp yae-párák mwaek ankank poukeyak námpara, mao kor nomwan yaewour naeria Kwarén sér i konámpon.^h

³⁵Kraiso nomwan aropomp tokwae námp te, apae ankankao mao aropomp námp mekamp pwarokwap naenámpanáp. Nomp ninik mek kápae fárámp námpao ni, touwe sámp námpao ni, aropao nomwan nkwakwe make sokoro napao nie? Nomwan yae-porokweao ni, wae waempyam mo námpao nie? Apáp mwanámp ankank korop námpao ni, nomwan tirá wour napao nie? Am ankank am te nomwan aropomp i konámp arop Kraiso mwaek pwarokwap mono. ³⁶Am ankank

^d 8:27 Sng 139:1 ^e 8:28 Ef 1:11 ^f 8:29 1 Jo 3:2 ^g 8:30 2 Te 2:13-14 ^h 8:34 1 Jo 2:1; Hi 7:25

nomp pourouk korop konámpan maok, arop ankárankao Kwaromp
Buk fek kumwianámp karao sérrá,

“Yino waráp arop fi yakáp námpara,
kápaé kare por yinan tirá wour i konapon.

Arop fárakapao yinan nke nap te,
yénképrá kák mwanap sipsip niamp námpono.”

³⁷Aeno Kraís nomwan yonkwae touwenámp te, apae ankank nomp
pourouk korop námpan kor, mao nomwan yaewour nánko kwe-pwar
konámpon.ⁱ ³⁶Sng44:22’ ³⁸Kare karon. Ono waeman mér kare
nampon: Apae ankankao nomwan yonkwae touwenámp Kwaromp
yaekamp samp naenámpanáp. Ae te sumpwi konapao ni, yiki yakao
nie? Ensel fákáreao ni, kwatae-arop nkwakwe makeramp kárákáreao
nie? Oukoumwan yakápnep ankankao ni, wakmwae korop naenámpan
ankankao nie? ³⁹Yámar kear mekamp ankankao ni, waempomp
némpoukamp ankankao nie? Mámá ponankor ankank máte, nomwan
Kwaro aropompnámp mekamp pwarokwap mwanap pourou mono. Am
aropomp te nomp Tokwae Kar Kraís Jisas námpan sámp námpon.^j

Polo Israel firan nkea aropompa waemp kar

9 ¹⁻³Awu! Onomp firáp Israel fákáre kwae! Awu! Onomp Juda
ankwapyaeánáp fákáre! Ono te yumwan yonkwae touwe
tokwaeria, Kraisonámpok korop napo Kwaro yumwan warko
éréképano kar nampon! Aeria kápaé kare por yumwan yonkwae
touwe kareria yumwantá ninik tokwae konampono. Ono te
Kraisompara, ono kare kar sénampono. Ono yankar mono. Yiki Kor
Spiritaó onomp ninik mek yiki kor ninik sápeanánko, ono am kar
sénamp te, wae kare karonorá mér nampon: Kraiso onomp ninikaok
naenámpanria te, ono man turunk nanko, onan náráp fi mekamp ek
far-pwar nánko, nopok yumo fwap am éri mek koropea Kraisomp
firáp yakáp mwanapon. ⁴Kwar te Judan te waeman kápaé kare
ankank sánk námp tane, am fárakap te apae nánko, Kwaromp kar
wa mo napon? Am fárakap te Israel fi ara, Kwaro náráp tárápunoria
nánkárápea maok, náráp kárákáre ntiaka wae tokwae kwapwe
nénkámpon. Kwaro am fárakapan sérrá, ‘Mao náráp tárápu yakáp
napo, taokeyak nanamp’ rimpon. Mao am fárakapan námokuráp lo
karan nénkria lotu mwanap ninik méntér yénképámpon. Tá mao ‘Ono
yumont yakriaka yaewour nanampono’rá sérimpon. ⁵Am fárakapamp
wokwaekamp appeyaenáp Abraham, Aisak, Jekop te Israel fi
forokoranap appeyaenáp támaono. Táte wakmwae Kraiso apárokamp
arop arákarea, am fi mek arop kare yakámpon. Mao te námoku

ⁱ 8:35-37 2 Ko 4:8-11 ^j 8:38-39 Jo 10:38

Kwarara, ankank ponankor taokeyak námpara, nomo ankár maomp eran saráp sakap mwaro!^k

Kwaro koumteouráp aropan náráponoria nánkárápámpan sénámp kar

⁶Kápaē kare por onomp fi aropan aropomp nampan maok, Kwaro Juda fi ‘Yumwan yaewour nanamp’rá sérímp kar te kwaporok pwar mono. Ono wae mér nampon, am ou mekamp arop ankwapmwaek Kwarén mér mo nap te, Kwaromp Israel fi kare mono. ⁷Nomo ‘Máte ponankor Abrahamomp ou fekamp yakáp nap te Kwaromp tárápu kare’rá sér mwareano, mono. Wokwaek kar Kwaro Abrahamén, ‘Aisakomp fekampao saráp waráp firáp yakáp mwanapono’ rimpon.^l ⁸Arop éntupwar naropwaromp yiri fek saráp forokarea yakáp nap te Kwaromp tárápu mono. Arop ankár Kwaro tak nanamprinámp kar wawia karenoria mér nap fek forokarinap aropao maok, maomp tárápuno. Am tak nap te Abrahamomp finon. ⁹Kwaromp arop ankwapan nánkáráprá ‘Onompono’rá sénámp te ará: Kwaro arakrá sérímp: ‘Ono wae séri tari nampara, warko arákarrá kárákáre mént korop nanko te, Sara kárákáre sámpeaka fwap poumou-táráp sámp naenámp’ rimpon.^m ¹⁰Am támao mwar mono. Warko wakmwaek nomp wokwaekamp appe Aisak Rebekan sámpeanánko, táráp anánk feae sámpánko, Kwaro sérímp kar ankwap aran ninikenke. ¹¹⁻¹²Am tárápyar oukoumwan éntupwar sámp mo fek, am tárápyarao kwapwe kare ninik sámp nep te, oukoumwan mér mo, kwatae ninik sámp nepan kor mér moepo maok, Kwaro Rebekan ‘Nae-táráp te nánaeramp yae ankore mek yak naenámp’ rimpon. Am táman Kwaro námoku aropan náráponoria nánkáráp konámp ninik érik yénkép námpon. Am tárápyaran apae nenepaoeanrá nánkáráp mono. Kwaro námoku ankwapan náráponoria nánkárápriaka, ankwapan te mono.” ¹³Aeno Kwaromp Buk fek te arakrá sénámpon, “Ono te Jekopén maok warákár kare nampon. Aeno Ison te warákár mo nampon.”^o

¹⁴Kwaro am tak námp ninik nánko te nomo ‘Pwi yak mono’rá sér mwanámp nie? Mo karono. ¹⁵Aeno wokwaek kar mao Mosesén arakrá sér, “Arop onomponoria namp te man fwap yaewour nanampon. Tá ankwap man aropomp namp te, taknámp fwap aropomp nanampon.”^p ¹⁶Aerá sénámpara, Kwaro aropan náráponoria nánkáráp námp te aropamp ninik fek, tá maomp tére tokwae fek te mono. Am te Kwaro námokuráp ninik fek saráp aropompria námpon.^q ¹⁷Moseso manénkir Kwaro King Feron sérímp karan kumwimp te arakrá sérímp: “Ono amwan ‘King yakae’rá séri namp te, onomp kárákáre tokwae amwan yénkép nanko, koumteouráp arop kápaē kare apárok mwaek onomp e

^k 9:5 Mt 1:1-2; Jo 1:1 ^l 9:7 Stt 21:12 ^m 9:9 Stt 18:14 ⁿ 9:11-12 Stt 25:21,23

^o 9:13 Mal 1:2-3 ^p 9:15 Kis 33:19 ^q 9:16 Ta 3:5; Ef 3:9

tokwae érik farákáp mwanapon.”^r 18 Aempara, nomo wae mér námpon: Kwar te arop ankárankampan aropomp naerianámp te fwap man aropomp i konámpon. Tá ankwap te monoria kárákáre naenámp ninik sánk naeria te, fwap am ninik sánk naenámpon.

Kwaromp youpoukwap ntiaka aropompnámp kar

19 Ono má kar má kumwi namp, yumo nkeaka onan makrá sér mwanape: “Ae te Kwaro arop ankákárankrá náráponoria nánkáráp námp kwamp te, apaeritea arop kwatae napo, kar sér i konámpon? Arop te wa fwap námokuráp ninikaokria Kwaromp ninik kwe-pwar naenámpanáp.” 20 Amo te wa nap kwamp, Kwaro taknámp ninikan man yopor nanapon? Ae te arop kwar fek sospen yoroianánko am sospenao man ‘Amo onan apaerá makrá yoroi nap?’^rá sénaenámp nie?^s 21 Aropao kwar ankárank fek sospen anánkaopwe yoroia maok, ankwap mek kwapwe kare ankank kákriaka, tá ankwap mek sampwae kák naenámp te am te kwatae námp nie?^t 22 Kwaro kuri tak i konámpon. Mao te námokuráp youpoukwap námp érik yéncép nánko maok, ponankor arop maomp kárákáre tokwae mér mwanapon. Am sospen te nopok Kwaro youpoukwapria kot nánko, touwe kwatae sámp mwanap wae nánapi yakáp napan maok, Kwaro tamak fopwari pap mo, yépékrá yak námpon. 23-24 Am te apae riteanápe, maomp ninik te arop ponankor náráp wae tokwae ntiaka kárákáre, tá kwapwe kare tankáp mwanap maomp aropomp sámp mwanap arop fárákapan nénk nae ritea námpon. Am aropomp sámp mwanap arop fárákap te nomo Juda firao saráp mono. Nomo arop ankwap firao kor mént sámp mwanámpon. 25 Profet Hosea kor wokwaek kar arop Kwaro nánkáráp konámp ninik fek kumwiaka arakrá sérimpon:

“Wokwaek te

am arop fárákap onomp firáp yakáp moiapao maok,
wakmwaek te onomp firáp yakáp mwanapon.

Wokwaek te am fárákapan

ono warákár moiampam maok,
wakmwaek te ono am fárákapan
warákár kare nanampon.”^u

26 Am némpouk te ono sérrá,

‘Yumo te onomp arop fi mono’ ri nampan maok,
am némpouk táman ono sérrá,
‘Yumo te yaká yak konamp Kwar
onomp tárápuno’rá sénampon.”^v

27 Wokwaek kar Aisaia arakrá sérimpon: “Juda fi éképoukamp kárák kápae niamp arak nánko te, Kwaro némpi ankwap yinink fi mwar

^r 9:17 Kis 9:16 ^s 9:20 Ais 45:9 ^t 9:21 Jer 18:6 ^u 9:25 Hos 2:23 ^v 9:26 Hos 1:10

érékép naenámpón.”²⁸ Am te apae riteanápe Kwar Tokwaerao koupour koropeaka apárokamp arop ponankor youroukoupia kápae kare aropan ‘Yumo te faokorenk’rá sénaenámpón.”²⁹ Tá wokwaek kar Aisaia ankwap kar am fek séri námp te arakrá sérímpón: “Aeno yámar mekamp ankank ponankor poukeyak konámp Kwar Tokwaerao nomo ankwap yininkaopwe nomwan kor taokeyak monkoría te, Sodom ntiaka Gomora mekamp aropani námpnámp taknámp ponankor arop fi tomore mwarámpón.”^x

Juda fi mér kare moria, yae-párák kare arop yakáp monap kar

³⁰ Arop ankwap fi Kwaromp yi fek yae-párák kare arop yakáp mwaria tére kárákáre mo nap te, wae Kwarén mér nap fek maok, Kwaro nke námp fek te yae-párák kare aropono. ³¹ Aeno Israel fi te Kwaro nke námp fek yae-párák kare arop yakáp mwaria lo ankwap oupourounkapao maok, am lo nke moria, yae-párák kare arop yakáp mono. ³² Am te Jisasén mér nap fek yae-párák kare ninik sámp te mono, námoku térerá am fek yae-párák kare arop yakáp mwanámpán mpweria napon. Jisas te yumwi fek pu tikipria sikirip konap niampara, ³³ Kwaro wounáprá sérímp kar profet Aisaia kumwimp te arak rimpon:

“Yumo nkenke! Ono Saion Faonkwek
arop pu tikip mwanap yumwi ankáránk páte nampon.
Ono kárákáre kor yumwi páte nanko,
arop kápae kare nke moitea tukupria
am yumwi fek pu tikipria sikirip mwanapono.
Arop man mér námp te
kwaporok yépéki pwarria pwarápaé mono,
mao sénámp kar kare kar korop naenámpóno.”^y

Juda fi Kwaromp ninik kwapwe mér moiap kar

10 ¹ Kémpiyae tárápu, ononamp Juda fi Kwaro oukoumwan érékép mo námpantá, am fíran aropomprá ninikria, Kwaro am fárákapan warko éréképanoria kápae kare por kar toropwap nampon. ² Ono te am fárákapan te wae mér namp kwamp arakrá sénámpón: Am fárákapan te Kwaro warákárnámp ninikaok mwaria kárákáre kar napao maok, Kwaromp ninik kare mér mo napon. ³ Kwaro námoku ninik námpaok ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konámp ninik te mér mono. Námokuráp kárákáre fek, yae-párák kare arop yakáp mwarria napon. Aenapara, am fárákapan te Kwaromp yae ankore mek yakápria, mao námoku térea, yae-párák kare arop yoroi papanoria yénképeyakáp mo napon.”^z ⁴ Am fárákapan

^w 9:27-28 Ais 10:22-23 ^x 9:29 Ais 1:9 ^y 9:33 Ais 8:14; 28:16; 1 Pi 2:6,8

^z 10:3 Ro 9:31-32

te mér mo napon: Krais te mao lo tapokwapea pwate námpara, arop ponankor Kraisén mér nap te, Kwaro nke námpek yae-párák kare arop yakáp naponono.

⁵ Moseso am ninikia lo aropan fwapokwapia yae-párák kare kák konámp ninikan kumwiaka sérrá, “Arop ponankor lo karwaok tukup napo maok, am loao am fárákapan yiki yakáp mwanap nénk konámpon.” ⁶ Aeno nomo Kraisén mér nángo, Kwaro nomwan ‘Yumo te yae-párák kare aropono’rá sénánko, nomo Moseso sérimp niamp pourouráp sérrá, “Yumo te ninikrá arakrá sér mwarea napon: ‘Wa narek pok naenámpo?’ ” [Am te Jisasén warámpea ékia napo, nomwan yaewour naenámpria nap niampono.] ⁷ Tá “Yumo te ninikrá sér mwarea napon: ‘Wa waempomp némpouk pik naenámpo?’ ” [Am te Kraisén warámpea aokea napo, nomwan yaewour naenámpria nap niampono.] ⁸ Aenapan maok, mámá kar fi kor ninik te ará:

“Kwarén mér mwanap kar te
wae yino érik farákápeanánko
waeman yiráp wonae fik yak,
tá yiráp ninik mek yak,
tá yiráp tápek mek yak námpon.”^a

⁹ Aeno amo ‘Jisas te Tokwae Karono’ ria érik sériaka, amo kor Kwaro Jisasén apár me mekamp fárámpea pap námpek karenoria mér napo maok, Kwaro amwan kor warko warámp naenámpo. ¹⁰ Nomp ninikao Jisas Kraisén mér nángo te, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon. Tá nomp am mér námpek érik farákápek nángo te, Kwaro nomwan warko éréképek konámpono.

¹¹ Kwaromp Buk fekamp karao sénámp te ará: “Arop Kwarén mér kare námpek te, kwaporok yépéki pwarria pwarápea mono.”^b ¹² Kwar Tokwae ankárankamp támao nomo ponankor nomp Tokwae Karono. Juda fi, tá ankwap fi ankárankamp pourouráp ninik fek saráp námpon. Aenámpara, arop ponankor man sénapo te, kwapwe kare karerá kák konámpono.^c

¹³ Kwaromp Buk fekamp karao am fek arakrá sér: “Arop ponankor Kwar Tokwaeramp e karákaprá wumwi napo te, am fárákapan warko éréképek naenámpo.”^d

¹⁴ Aeno arop fárákap man mér moria te, mokopia man nomwan yaewouraeria turunk mwanapon? Tá arop kar wa moria te, mokopia man mér mwanapon? Tá arop ankwap am fárákapan kar farákápek mo napo te, mokopia am fárákap kar wa mwanapon? ¹⁵ Tá kar farákápek naenámp arop tirá kérépek mo napo te, mokopia kar farákápek mwanapon? Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámpon: “Koumteouráp arop te Kwapwe Kare Kar sámpá koropnámpek aropan nkea te warákár kare mwanapon.”^e

^a 10:8 Lo 30:14 ^b 10:11 Ais 28:16 ^c 10:12 Kl 3:11; Ga 3:28 ^d 10:13 Jol 2:32

^e 10:15 Ais 52:7

Israel fi ankwapmwaek saráp Kwapwe Kare Karwaok tukupap kar

¹⁶ Aerámpan maok, ponankor kounteouráp arop te am Kwapwe Kare Kar wa mono. Profet Aisaia mákia kokwaetea Kwarén sérrá, “Tokwae Kar e! Wa mokop yino farákápnámp kar méria, karenorá ninik námpo?”^f

¹⁷ Nomo wae mér námpo: Nomo Kwaromp kar wa nángo maok, am támao nomp ninik mek mér mwanámp sáp konámpo. Am kar nomo wa námp te Kraisoí námpan farákápnámp karonó. ¹⁸ Tá ono ankwap turunk nae: Ae te Israel fi te oukoumwan māmá kar fi wa mo nap nie? Mono. Mao te wae wawi naponó.” Buk Song fek kumwiakapao arakrá sénámp, nomo wae mér námpo:

“Kwaro sámp-kérépámp aropamp kar
waeman apár-apár ponankor,
némp-némp ponankor akwap námpo.”^g

¹⁹ Aeno ono ankwap turunk nae: Ae te Israel fi te má kar te mér mo nap nie? Mono. Waeman méri yakáp napao napon. Manénkir te yumo ankár Moseso farákápnámp kar aran ninikenke:

“Ono e moráp kánanke kwatae
yonkwae kour moráp ankwap fi arop érékép nanko,
amnamp ninik támao
yumwan am fárákapan kokwarokria
yopor mwanap ninik sánk naenampon.”^h

²⁰ Aisaia kor kar kárákáre fek arakrá sérimpon,

“Arop fárákap onan oupouroukia nke moinap te
oukoumwan onan wae nke napon.
Arop ankwap fárákap
onan te ‘Maeno?’rá turunk moinap arop fárákapao
nke nap fek te
ono wae érik korop nampon.”ⁱ

²¹ Aeno Aisaia te Israel firan ninikria arakrá sérimpon: “Ono waeman kápae kare por am kwekáprá ták-sir i konap arop fárákapan warko érékép naeria yae nánapia yépékrá yak konampon.”^j

Kwaro Israel fi ankwapmwaek aropompnámp kar

11 ¹ Ono arakrá turunk nae nae: Am tak nap te, Kwar te náráp Israel fi mekamp kounteouráp aropan te ponankor sínamp nie? Mo karonó. Ono kor Israel fi mekamp aroponó. Ono te Abrahamomp ou fekampao namponó. Ono te Bensamin yakámp fi mekamp aroponó.^k
² Am fi te Kwaro wokwaek kar nárápono rimpára, am firan te younkwe

^f 10:16 Ais 53:1 ^g 10:18 Sng 19:4 ^h 10:19 Lo 32:21 ⁱ 10:20 Ais 65:1 ^j 10:21 Ais 65:2
^k 11:1 Fl 3:5

sir moimpon. Ae te yumo Kwaromp Buk fekamp Elaijaoinámp kar te mér mori kwapon? Mao aropomp kar fek sérrá, ³“Tokwae Kar e, arop fárákapao waráp profet fákáreran tirá wouria maok, waráp alta yumwi yokwarámp rá épér naponono. Aenapo, ono ankárankamp mwar yak nanko, oukoumwan onan kor sámp-wouroump mwaria wae nape.”¹ ⁴Aerámpan maok, nopok Kwar te nopok man apaerá sérimpon? Mao te arakrá sér: “Amo nápar yak mono. Ono éréképnámp arop 7000 te kwekár kwar Balén kwaráp torokomprá man lotu moi naponono.”^m ⁵Taknámp, oukoumwan māmá ke fek kor ankwapmwaek yakáp napo, Kwaro am fárákanan aropompria náráponoria nánkáráp námpon. ⁶Mao te tére napan nkea ninikia nánkáráp mo i konámpon. Námokuráp ninik fek ninikia érékép námpara, térenap ninikan nkea nánkárápeanánko te, am námoku ninikia éréképeanánko te, námoku ninikia yaewour naerianámp ninik te kare kar mono.

⁷Aenámp te nomo apaerá sér mwanámpon? Am ankank Israel firao sámp mwaria tére kárákáreap te sámp moiapon. Kwaro náráponoria nánkárápnámp arop ankwap fárákapao saráp sámpapon. Tá ankwap fárákap te maomp ninik kárákáre námpara, sámp moiap te. ⁸Kwaromp Buk fek sénámp niampn:

“Kwaro am fárákanan ouwipi pamp i konap
niampi pap nánko,
yirao kor Spiritamp ankank nke mo,
woupwirao kor wa moinap te,
Am takiap te yakrá koropea oukoumwan námpon.”ⁿ

⁹Devito kor takrá sérimpon,

“Kwar e! Amo am fárákanan pounk napo,
kwapwe kare ankank fek warákareaka,
mao te wae, amont yae-párák yakáp námpan mpwe
yonkwae napo,
amo touwe kwatae nénk napo,
nape firao apár me mek pik námp niamp mwanapon.”^o

¹⁰Am fárákapamp yi te kirikipá pap napo,
nke mwanap pourou mo mwanapon.
Am fárákap kápae sámp nap fek te,
ankár kare kor nánákápia páte napo,
ankár taki yaká yakáp mwanapon.”

Kwaro arop ankwap fi warko éréképnámp kar

¹¹Aenapan, ono turunk nae rae: Am Israel fi te Jisasén mér mo nap te, wae ponankor kwatae akwapria moyakáp nap nie? Mo karono. Am

¹ 11:3 1 Kin 19:10,14 ^m 11:4 1 Kin 19:18 ⁿ 11:8 Lo 29:4 ^o 11:9 Sng 69:22-23

fárákap Kwarén younkwe sinapo maok, am mwae kup fek táman Kwaro ankwap fi aropan warko érékép námpon. Kwaromp ninik te, Israel fi am kwapwe kare ninik mao ankwap firan takrá tére námp nkea kokwarokrá kikiank mwanapria námpon.^p ¹²Wokwaek Israel fi Kwarén younkwe sámkap ke fek te, Kwaro ponankor apár mekamp kounteouráp aropan yaewoura wae námpono. Am Israel fi Spiritamp ankank mo nap fek te, Kwaro ankwap fi aropan kwapwe kare fwapokwap námpon. Aenámpara, nánkár Israel fi warko Kwaronámpok arári korop napo te, nomo wae mér, Kwaro ponankor kounteouráp arop firan kwapwe kare kare ninik fek yaewoura wae naerámpon.

¹³Aeno oukoumwan te ankwap fi kounteouráp arop yumwan kar sámk nae nae: Kwaro onan sámp-kérép námp te, arop ankwap fi yumo ou mek téreaeria sámp-kérép námpantá, ono má tére man, am te tokwae kar ankankonoría aesioría warákár nampon. ¹⁴Am te apae riteanápe, onomp ninik te Kwaro ankwap fi yumwan éréképeanánko, kwapwe kare yakáp napantá, Juda fiao kor nkea kokwarokría koropanáponoria nampon. Tá am fek táman ono ankwap fárákap érékép nanampon. ¹⁵Karenono. Kwaro Juda firan far-pwar námp te, warko ankwap arop fi ponankor éréképeanánko, Kwaronámpok koropea méntér ankárankamp fi yakáp napon. Aenámpara, Kwaro warko Juda firan érékép nánko te, sumpwi napao, warko fárámp konap niamp araknámp mwanapon. ¹⁶Arop pan tokwapea, am fekamp kánanke sámpea Kwarén sámk nap te am pan te ponankor Kwarompon. Ankwap te, yao arák Kwarompao nánko te, yowe ponankorao kuri Kwarompon.

¹⁷Israel fi te yao oliv kwapwe niampman maok, Kwaro yowe ankwapmwaek karrá tokopea épéri námpon. Tá ankwap fi yumo te yao pwae mekamp kwaporok yaknámp oliv yowe kor niampman maok, Kwaro yumwan tia oliv aopwe kare fek kirimpea yárákarea pwate námpon. Aetenánko oukoumwan te yumo am oliv aopwe fekamp yiri kwapwe am yowe kor kareao sámp námp niamp sámpria kwapwe kare yakáp napon. ¹⁸Aenámpara, yumo te, am yowe kor karean kámákár tukup námpará niniki kwapon. Yumo takrá ninik nap kwamp te, yumo ankár fwapi ninikitea kipo. Yumo yowe kor te am aopwe koran yiri sámk mono. Aopwerao maok yumwan yiri sámk konámpon.

¹⁹Aeno yumo te ‘Kwaro am yowe kare karámp-tákapnámp fi te, ankwap fi námwan am fek kárimp naeria ninámpono’ ria sér mwanape. ²⁰Tá kare, Kwaro taki námpan maok, amnámp fi kor te mér mo napantá, karrá tokopea épéri námpon. Tá yumo mér napara, fwap yakáp napon. Yumo te ‘Ono wae mér nampono’ ria warákár-séri kwapon. Apáp fek yakáp kip. ²¹Kwar te oliv yowe kare wuriman taki yakanoria pwar

moi námpara, yumo mér mo napo te, yumwan kor taki yakápenkria pwar mono. ²²Yumo te ankár fwapia ninik kipo. Kwar te arop aropomp naenámp ninik, tá yopor naenámp ninik méntér i konámpono. Arop Kwaromp ninikaok mo, pwar nap te, am fek táman yopora waeria touwe tokwae sánk konámpono. Aenámpao maok, yumo oukoumwan kor man méria paokop napo, Kwaro nkeaka warákáránko, yumo maomp kwapwe kare ninik mek yae-párak yakáp napono. Mo naporía te, yumwan kor yao yowenámp taknámp karrá tokop naerámpon.^q ²³Aeno am yao yowe ankwap wokwaek karrá tokopámp warko mér napo te, Kwaro warko am yowe kor aopwe kor fek kirimpea pwar naenámpmon. Kare karono, Kwar te fwap warko mént kirimpea pwar naenámpmon. ²⁴Yumo wae mér napon: Wokwaek te yumo yao pwae mekamp oliv yowe yakápapan maok, Kwaro yumwan karrá tokopea sankoropea oliv kwapwe mek kirimpea pwarari námp te, am te yumokuráp yao aopwe kare mono. Aenámpara, kareno, am oliv yowe kare fwap warko sámpeaka námokuráp yowe fek am fek kirimpea pwar naenámpmon.

Kwaro náráp aropomp ponankor aropan yénkép naerianámp kar

²⁵Kémpiyae tárápu, takria yumo, yino te wae mér tokwae námponorá ninik mwanape. Aeria namp kwamp, am mek wouroumpeyaknámp karan yumwan mérenkria érik sénaeria nae. Juda ankwap fárákap ankár námokuráp ninikaok tukupria kárákáreapo maok, arop ankwap firaomékir Kwaronámpok koropea mao kouroump tari námp fek akwapá sámpea pwi yakanoria ninámpon. ²⁶Tá am ke fek táman Kwaro warko Israel firan ponankor érékép naenámp te, mao náráp Buk fek Aisaia kumwiakámp kar niampon:

“Arop ankárank Israel firan érékép naeria
yépékrá yak námp,
Jerusalem meknámp fárámpea korop naenámpmon.
Mao te Jekopomp fekamp koumteouráp arop ponankor
yaewour nánko,
kwaromp kar ták-sir konap ninik pwar mwanapon.

²⁷Am ke fek táman
ono am fárákapént kontrak yororia
maomp kwatae ninik ponankor
tirá épéria pwar nanampon!”^r

²⁸Juda fi te Jisasoinámp Kwapwe Kare Karan younkwe sinápono. Aeria maok, am fárákap te Kwaromp yopor arop niampi yakáp napo, am támao ankwap fi arop yumwan yaewour námpono. Aeno wokwaek kar Kwaro náráponoria nánkárápnámp arop fárákapan te, oukoumwan nouroupi

yak námpon. Mao te maomp appeyaenápén ninik námp kwamp, am tak námpono. ²⁹Am te apae riteanápe, Kwaro arop nánkárápea wumwiria ‘Ankank sánk nae’ ria sénámp te, ankwap ninik sámpria pwar mo i konámpon. ³⁰Wokwaek yumo te Kwaromp kar ták-siranapan maok, oukoumwan te Israel fi kar ták-sinapo, am fek táman yumo Kwaromp aropomp sámp napon. ³¹Tá taknámp oukoumwan Israel fi Kwaromp kar ták-sinapan maok, am yumo oukoumwan sámpnap aropomp am fárákapao kor wakmwaek sámp mwanapon. ³²Kwaro numwar takanáponorianánko, am kar ták-sinap ninik támao ponankor aropan fákapá fákeyak námp te, am ponankor aropan náráp aropomp yénkép nanampria námpon.

Nomo Kwaromp eran sakap mwanámp kar

³³Wakwe! Kwaromp kwapwe kare ninik, tá maomp yonkwae kour, tá maomp mér te yoporop tokwae karia top-pwarámpea solwara youao pik námp niámpon! Arop nomo te Kwaro námoku naeria ninik námp méria ankwap aropan farákáp mwanámp pourou mono. Nomo te mao térenámp ninik te mér mwanámp pourou mono. ³⁴Aenámp te Kwaromp Buk fekamp karao sérrá,

“Wa mokop Kwar Tokwaeramp ninik méri námpon?

Tá wa mokop man ninik sánk námpon?

³⁵Wamékir Kwarén ankank sánkeanánko,

Kwaro nopok man sánk naenámpon?

Am te mo karono.”^s

³⁶Kwar námoku te ankank ponankor yoroia, mao kápae kare ankank fi korono. Ankank ponankor te mao námokuráp sarápono. Aenámpara, nomo te ankár maomp eran sakap saráp yakáp mwanámpon.^t

Nomp pourou ankár Kwarén ofanámp sánk mwanámp kar

12 ¹Kémpiyae tárápu, ono Kwaromp aropomp tokwaeran ninik namp kwamp, yumwan érik kárákáre fek sér rae: Yumo yiráp pourou te ankár oukoumwan yiki yakáp nap fek ankár Kwarén ofanámp sánkria, maomp tére mwanap amwar kar yakápria, Kwaro warákárnámp ninikaok saráp paokop kipo. Yumo tak nap te ankár yiráp Kwarén lotu kare nap támaono.” ²Yumo te apárokamp aropao kwatae ninik fek paokop nap niamp paokopi kwapono. Yumo ankár, Kwaro numwar yiráp ninik wourékam yoroi papanorá yénképá yakáp kipo. Takria maok, yumo fwap Kwaromp ninik mér mwanapono. Am ninik te ará: Kwapwe kare ninik mériaaka, Kwaro warákárnámp ninik, tá ankár pwi yaknámp ninikan mér mwanapon.”^v

^s 11:34-35 Ais 40:13; Jop 41:11 ^t 11:36 1 Ko 8:6 ^u 12:1 Ro 6:13 ^v 12:2 Ef 4:22-24; 5:17

Yiki Kor Spiritamp ninik fek tére mwanámp kar

³Kwaro námoku ninikia onan ourour sápea, náráp tére nanapria nánkáráp námpara, ono yumwan ponankor ankákárankan mér kipria sénæ rae: Yumo te yiráp mér, yiráp ninik younkoup nap te, námo ankwapan kámákár akwap namprá ninikia warákár-séri kwaponono. Yumo ankár fwapi youroukoupia maok, yae-párák kare ninikria yiráp Kwaro sánknámp mér am puri fek tére kipo.^w ⁴Nomo te wae mér námpon, nomp pourouk yakápnámp ankank te kápæ karerao maok, moumountukri tére naponono. ⁵Taknámp, nomo kuri aropao kápæ kare námpao maok, Kraisén mér námpara, ankárankamp finono. Nomo ankákárank ponankor maomp pourouk tukuri yakáp námpara, énéunki yakáp námpono.^x

⁶Kwaro námokuráp ninik fek nomwan yaewourria maok, námokuráp ourour nomwan wor-pwate nánko, ankákárankrá moumountukri mér ti-sáp námpon. Aenámpara, arop ankwap profet kar farákáp konámp kwamp te, mao ankár náráp Kwarén mér námp puri fek farákáp kuno. ⁷Táte arop Kwaromp ankwap kounteouráp aropan yaewour naenámp mér námp kwamp te, mao ankár am tére táman tére kuno. Táte arop ankwap tisamp térean mér námp kwamp te, mao ankár tisa tére táman tére kuno. ⁸Táte arop ankwap ankwap farákapamp ninik mek kárákáre sánk naenámp tére mér námp kwamp te, mao ankár am táman tére kuno. Táte arop ankank monap kounteouráp aropan yaewourrá ankank nénk námp kwamp te, ankár aropompria warákár fek nénk kuno. Tá arop ankwap tére taokeyak konámp te, mao te ankár am tére táman kárákáre fek tére taokeyak kuno. Tá arop ankwapao arop ankwapan aropompria yaewour naenámp kwamp te, ankár warákárrá yaewour kuno.^y

Nomo ankár ankwapyaenáp farákapan nouroup kare mwanámp kar

⁹Yumo arop ankwapan nouroup mwaria te, ankár kare kar ninik meknámp kar kipo. Yumo te kwekár ninik feki kwaponono. Kwatae-námp ninik te ankár younkwek pwarará ankár Kwaromp kwapwe kare ninik fek saráp kip. ¹⁰Yumo Kwaromp ankwap kounteouráp aropan nouroup nap te, ankár yiráp ankwapnáp karean nouroup i konap niamp kipo. Yumo ankár arop ankwapamp eran saráp kárákáre fek sakap kip.^z

¹¹Yumo te Kwaromp tére mwaria nap te, kokwæ kwaponono, kárákáre fek ankár tére mwar karrá warákárrá tére kipo.^a

¹²Yumo te Kwarén mériaaka, Tokwæ Karao yumwan yaewouranoria yépékrá yakáp nap kwamp te warákárria maok, yiráp pourouk kar korop

^w 12:3 Ef 4:7 ^x 12:4-5 1 Ko 12:12 ^y 12:6-8 1 Ko 12:7-10; 1 Pi 4:10-11

^z 12:9-10 1 Pi 1:22 ^a 12:11 Kl 3:23

námpon kor, wampwe kwaeria kárákáre fek yakápria, Kwarén kápae kare por kar toropwap saráp yakáp kip.^b

¹³ Aeria maok, Kwarén mérnáp arop ankwap fárákap ankank mo napo te, yumo am fárákapan yaewourria maok, tá ankwap némpoukamp arop yumonapok korop napo te, am fárákapan fwapia taokeyakáp kipo.

¹⁴ Tá ankwap te, arop yumwan kar napo kor, yumo Kwarén ‘Am fárákapan yae-párák kare yaewourae’rá sér kipo. Kareno, ankár makrá sér kipo. Aeno yumo te, Kwaro man kwatae papanoria kar toropwapi kwaponono.^c ¹⁵ Yumo te ankár warákáránknáp aropént warákáránk kipo. Tá yumo éménknáp arop fárákapént éménk kipo. ¹⁶ Yumo te ankár yumokuráp pourouran yaewour i konap niamp, take pourouráp ninik fek arop ankwapan kor tak kipo. Yumo te, arop tokwae yakáp mwarrá niniki kwaponono. Yino te mér kwapweráp aroponoria yiráp e sakap kwapon. Yumo te némpoukamp aropént fekarea tére mwarria warákár kipo.^d

¹⁷ Yumwan kar sénapo te, yumo nopoki kwapon. Yumo te arop ponankor nke nap fek te yae-párák kare ninikaok paokop kip.^e ¹⁸ Yumoku kok ampwae sámprá yorowar mwanap ninik sámp kwaponono. Yumo ankár kápae kare por arop ponankor ankárankamp ninik fek yakáp mwanap ninikan saráp oupourouunk kipo. ¹⁹ Onomp kémpiyae tárápu, yumwan napo te, yumo nopok mwarria niniki kwaponono. Nánkár Kwaro námoku am fek nopok naenámpria pwar kipo. Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp te, yumo wae mér napon: Kwar Tokwaerao sérrá, “Nopok i konap tére te onomp téreno. Nánkáráp onoku am fárákapan touwe kwatae sánk nanampon.”^f ²⁰ Aeno táte arop amwan yopor i konámpao yae-porokwe nánko te, amo ankár man fir sánkampo. Tá mao ént níkip nánko te, amo ankár man ént sánkampo. Tak napo maok, amo taknap nkeaka amwan i konámp ninikia pwarápaie tokwae sámp naenámpmon. ²¹ Aeno arop yumwan kwatae sénapo, yumo nopok sér mwanap ninikao yumwan kwe-pwar naeane. Amo ankár kwapwe kare ninikria maok, kwatae ninik apárok sámp-anámp nanapono.

Nomo ankár Gavmano sénámpaok mwanámp kar

13 ¹ Arop ankár ponankor Gavmano sénapaok kip. Nomo te wae mér námpon: Gavman te námoku kwaporok yak mono. Kwaro páte nánko yak námpara, am Gavmano tére nap te Kwaro sánk námpan tére napon.^g ² Aenapara, arop Gavmano sénánko, kar ták-pwar nap te, Kwaromp karan kor tak napara, am fek touwe sámp mwanapon. ³ Yumo te Gavmanén apáp te monoria nap kwamp te, kwapwe kare ninik fek yakáp napo maok, yiráp e sakap mwanaponono. Gavman yakáp nap

^b 12:12 1 Te 5:16-18 ^c 12:14 Mt 5:44; Lu 23:34 ^d 12:16 Ro 14:19; Fl 2:2-3

^e 12:17 1 Te 5:15 ^f 12:19 Lo 32:35; 2 Te 1:6-7 ^g 13:1 Ta 3:1

te, kwapwe kare niniknap aropan apáp sánk mono. Kwatae niniknap aropan saráp apáp sánk napon.^h ⁴ Gavman fákáre te Kwaromp tére konap aropara, yumwan yaewour nánko maok, yumo yae-párák yakáp mwanapon. Aeno yumo kwatae ninik nap kwamp te apáp kipo. Yumo wae mér napon: Gavmano sampnám bainat te kwaporok samp mono. Mao te Kwaromp tére aropara, kwatae niniknám aropan touwe kwatae sánk naerámpon. ⁵ Aenapara, nomo ankár Gavmanomp yae ankore mek yakáp mwanámpon. Nomo te touwe sámp mwanám táman saráp apápria maomp karwaok mwareano. Nomo fwapia ninikia maok, am karwaok i konap te yae-párák kare ninikonoria méria ampaok mwanámpon. ⁶ Am fi kor fek táman maok, yumo takis sir konapono. Am te apae riteanápe, Gavman te Kwaromp tére aropara, am Kwaro sánknám tére kárákáre fek taokeyakáp konapono. ⁷ Aenapara, yumo te apae ankank Gavmanén sánk mwaria nap te, ankár sánk kipo. Yumo te nkwakwe make takis sámp konap aropan te ankár am takis sánk kipo. Yumo arop poukeyakáp konap aropamp yae ankore mek yakáp nap kwamp te, ankár maomp kar waria, man e tokwae sánk kipo.ⁱ

Nomo mokopia lo karwaok paokop mwanám kar

⁸ Yumo te ankank nopok sánk mwanámpria, kwaporok sámp nap, numwar taki yakanoria pwar kwapono. Koupour nopok sánk kipo. Aeno kwaporok nopok mwar sámpnám ankárankamp ankankao saráp yaká yak naenám te, nomo arop ankwapan warákár kare mwanám aránon. Am te apaeritea námpanápe, arop ankwapan warákár nám te mao waeman loaok kar námpon.^j ⁹ Nomo te wae mér námpon: Lo karao sérrá, “Amo ankwapamp yupu, poumarop kokopori kwapon. Amo arop ankwapan sámp-wouroump kwapon. Amo oukuni kwapon. Amo arop ankwapamp ankank kikianki kwapon.” Mámá lo, tá ponankor ankwap lo yak nám am tapokwap nám te: ‘Amokuráp pourouan yonkwae touweria yaewour i konapnám taknám, ankwapan kor yonkwae touweria yaewouramp’rá sénámpon.^k ¹⁰ Arop ankwapan nouroup i konám te, man kwatae ninik mo i konámpono. Aenámpara, arop ankwapan nouroup i konám te, mao Kwaromp loaok kar i konámpon.^l

Ankár yae-párák kare paokop mwanám kar

¹¹ Ono yumwan mámá ninik sénamp te apae riteanápe, oukoumwan nomo yakápnám ke máte yumo wae mér napon. Aenapara, oukoumwan te yumo pamp nap pwarará ferámp mwanap kenono. Yumo te wae mér napon, nomo wokwaek kar Kraisen manénkir mérámp fek te, Kwaro

^h 13:3 1 Pi 2:13-14 ⁱ 13:7 Mt 22:21 ^j 13:8 Mt 22:39-40 ^k 13:9 Kis 20:13-17

^l 13:10 1 Ko 13:5

nomwan érékép naenámp yae te oukoumwan éri yakámpon. Aeno oukoumwan mámá ke fek te wae fápaerá korop námpon. ¹²Kumur te wae pwar naeria nánko, wae wakor korop naenámp wonae fik námpon. Aenámpara, nomo te kwatae kare kirikip mekamp ninik pwararea, aropao yorowar naenámp ankank yirir i konámpnám wae fekamp ankankan ti mwanámpon.^m ¹³Nomo te arop wae fek paokop i konapnám taknám yae-párák kare paokop mwaro. Nomo te patiriaka mánmán ént fépérrá paokoprá, mánmán riaka nkwak mak mwareano. Nomo te kokoporrá paokopria loaok tukup mo, námokuráp ninikaok paokop mwareano. Nomo te arop ankwapan kokwarokrá yorowarrá paokop mwareano.ⁿ ¹⁴Yumo te yumokuráp wokwaekamp pourou fekamp ninik kwatae fek paokopi kwapono. Yumo te ankár Jisas Krais Tokwae Karan saráp sámpea káraenámp yirimpea paokop kipo.^o

Nomo ankwapamp yáranan kwatae youroukoup mo mwanám kar

14 ¹Arop Kwarén méria, nkwakwe make lo mént tia yárankria te, Kwaro onan warákár námpan mpwe ninik nánko te, yumo man yiki mwaek akwapnám ninik táman yopori kwapono. Sánánkar porokwe fek sios mek warámp-sankorop kip.^p ²Arop ankwap Kwarén mér kárákáre nám te, mao fwap ponankor nkwakwe make ankank fári konámpon. Aeno arop ankwap, Kwarén mér namp saráp pwi monoria ankwap tére méntér tapokwap nanampan mpwenám arop te, fir émi fár mo i konámpon. ³Tá arop fir ponankor fwap fári konám aropao, fir émi fár monám aropan nkea ninikrá wouroump-séri kwapono. Tá nopok fir émi fár mo i konám aropao fir ponankor fwap fánám aropan nkeaka, mao lo ták-sinámponorá niniki kwapono. Mono, Kwaro waeman am aropan kor warámp námpono. ⁴Amo te wa nap kwamp, ankwap tére aropamp tére nkea youroukoup nanapon? Táte mao kárákáre fek fokoheyakria tére nám, tá mao piká párákap nám, am te mao námokuráp arop tokwaerao saráp youroukoup naenámpon. Aeno mao fwap kárákáre fek fokoheyak nám te, waeman Tokwae Karao námoku kárákáre sánk nánko, fokoheyak námpon.^q

⁵Ankwap fákáreráo ninikrá ankárankamp yae fek saráp Kwarén lotu i konapon. Ankwap fákáreráo ninikrá, ankár kumur méntép kor fwap Kwarén lotu mwanámpria ninik i konapon. Arop ponankor ankákárankrá námoku karerao fwapia ninikia méria, námoku ninik namp te yae-párákonoria ampaok tukup kipo. ⁶Arop ankwap fárákap ankárankamp yae fek saráp tokwae kar yaenoria lotu nap te, Kwar Tokwaeran ninikrá lotu napon. Ankwap fárákap fir ponankor fánap te, tá Kwarén ninikrá waeman warákár fek Kwarén aesioria fánapon. Tá ankwap fárákap fir

^m 13:12 Ef 6:11 ⁿ 13:13 Ga 5:16 ^o 13:14 Ga 5:16 ^p 14:1 Ro 15:7 ^q 14:4 Mt 7:1

émi wuri nap te, Kwarén ninikria waeman warákárria Kwarén aesioria wuri konapon.

⁷Nomo wae mér námpon: Nomo ou mekamp arop ankwap yiki yak te námokuráp ankankonorá ninik naeane. Tá sumpwiran kor taknámپ námokuráp ankankonorá ninik mono. ⁸Nomo yiki yakáp námپ te ankár Tokwae Karampono. Tá nomo sumpwi námپao kor Tokwae Karamپ sarápono. Aenámپara, nomo yiki yakáp námپ, tá nomo sumpwi námپao kor, nomo te Tokwae Karamپ sarápono.^r ⁹Am te apaeria Kraiso kor sumpwia fárámپea yiki yak námپ te, mao te sumpwinap arop, tá yiki yakápnap arop fárákapamp Tokwae Karono.

¹⁰Aenámپara, amo te apaeria waráp ankwapwarápomp yarak nkeaka amo man ‘Kwatae námپ’rá sénapon? Táte arop ankwap amo apaeritea waráp ankwapwarápén wouroump-sénapon? Yumo te waeman mér napon: Nomo ponankor te Kwaro kot námپ fek fokouri yakáp mwanámپon.^s ¹¹Aeria Kwaromp Buk fekamp karao am kot mwanap kar táman sérrá:

“Tokwae Karao arakrá sénámپon:

‘Ono yiki yak nampao waeman kare kar sénamپon:

Arop ponankor kwaráp torokomprá me woukouria

onan loturia maok,

arop ponankor onan sérrá,

“Mao te Kwar kare támaono”rá sér mwanapon.”^t

¹²Ae mwanapara, nomo wae mér námپon: Kwaro nomwan kot naenámپ yae fek nomo ponankor ankákárank, nomoinámپ ponankor fi kor ninik Kwarén sér mwanámپon.”

Waráp ankwapnápo kwatae ninik naenámپ ninik sánk kwapono

¹³Ae mwanámپara, nomo te nonopok ‘Amo kwatae niniki nap’rá sér mwareano. Nomo fwapia arakrá ninik mwanámپon: Nomo nánko, arop nkeria kwatae ninik fek akwapantáno.

¹⁴Ono Jisas Tokwae Karént yakria, arakrá mér kare nampono: Nkwakwe make ankank námoku te oumi yak mo i konámپon. Arop námokuráp ninik mek, am ankank oumi yak námپrá ninik námپ kwamp te, wampwe pwar kun. Am te apae riteanápe mao námoku ninik nánko te, am ankank te oum námپono.^v ¹⁵Aenámپ te waráp ankwapwarápo námoku, máte oumnámپ fironorá ninik námپan amo fánapo, mao amwan nkea ninik kápae sámp námپ te, am támao yénképrá: Amo warko waráp ankwapwarápén nouroup mo napon. Krais sumpwi námپ te am aropan kor warko warámp naenámپara, amo fir fánap fek waráp

^r 14:7-8 1 Te 5:10; Fl 1:21 ^s 14:10 Ap 17:31; 2 Ko 5:10 ^t 14:11 Ais 45:23; Fl 2:10-11

^u 14:12 1 Pi 4:5 ^v 14:14 Ap 10:15

ankwapwarápomp ninik kwatae pap kwapono.^w ¹⁶ Aeno amo firan fwaponorá ninik nap kwamp te, arop ankwapao ‘Am te kwataeno’rá sēnaeria nāmpara, amo mérampo. ¹⁷ Am te apae riteanápe, Kwaro náráp firáp taokeyak konámp te firráp ént fēpér i konap lo fek koumpeyak mono. Kwaro náráp firáp taokeyak konámp ninik te yae-párák kare ninik, tá yonkwae porokwe konap ninik, tá warákár konap ninik māmá te Yiki Kor Spiritao nomp ninik mek kák námpon. ¹⁸ Arop am tak námp te Kraisomp tére tére nánko, Kwaro maomp ninik kwapweran nkea warákáránko, aropao kor nkeaka warákár mwanapon.

¹⁹ Aenámpara, nomo ankár nomwan yaewour nánko ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mwanámp ninikaokria maok, nonopok mér námp mek kárákáre sánk naenámpon.^x ²⁰ Amo te firan saráp ninikria, Kwaromp sios fákáreran sámpá yampouroui kwapono. Fir te ponankor kwapwe karean maok, amo ankwap fir ankárank fánapo, am támao arop ankwap nkeaka kwatae ninik námp te, am te amo kwatae ninik napon. ²¹ Amo fir émi fánap, tá mánmán ént fánap, tá ankwap ankank fánapo, am táman waráp ankwapwarápo kor nkea mántwaokria kwatae ninik sámp nánko te, am ankank te warko taki kwapono.^y ²² Amo am ankank mériaka fánap kwamp te, ankwap aropan séri kwapono. Kwarént sarápampo. Arop ankank fánaeria ninikia Kwaro yonkwae porokwe sánk nánko te, am ankank te fwapara, warákár kuno. ²³ Aeno arop fir émi ankank fánámp ke fek anánkaopwe ninik fek fánámp te, amnámp ninik támao mao kwatae ninik námp yénkép námpon. Am te apae riteanápe, am ankank te yae-párák kare nierá fwapia mér moria námpono. Táte nomo ankwap ankank nomo fwaponorá mér moria, tak námp te kwatae ninik námpon.

Nomo ankár Kraisomp ninikaok mwanámp kar

15 ¹ Nomo Kwarén mér kárákárenámp arop fárákap nomo te Kwarén fwapia mér kárákáre moria ninik kápae sámpnap aropan te ankár yaewour mwanámpon. Nomo takria nomoku saráp ninikrá yaewour mwareano. ² Nomo ponankor ankákárankrá nomp ankwapyaenápén warákár sánkria yaewour nánko maok, am fárákapao kwapwe kare ninik sámpea mér kárákáre fek yakáp mwanapon.^z ³ Nomo te wae mér námpon: Kraiso kor námokuráp ninik fek saráp yarak moimpon. Maomp ninik Buk Song fekamp karao sénámp te, Kwaro sérrá, “Arop amwan wouroumpnap kar te onomp pourouk koropá oupouroup námpon.”^a ⁴ Kwaromp kar ponankor wokwaek kar kumwiap te nomwan yénkép naenámpria kumwiapon. Am kar te nomp ninik mek kárákáre sáp nánko, Kwaro

^w 14:15 1 Ko 8:11-12 ^x 14:19 Ro 12:18 ^y 14:21 1 Ko 8:13 ^z 15:2 Ro 14:19; 1 Ko 10:24
^a 15:3 Sng 69:9

nomwan érékép naenámp kárákáre fek yépékrá yakáp mwanámpon.^b

⁵Nomo te Kwar ankárankampamp kárákáreran saráp sámp nánko, mao saráp nomwan yaewour nánko, mér kárákáre fek yakáp námpon. Ono am Kwarén sénanko, yumwan yaewouránko maok, ankár Krai Jisasomp ninik fek saráp paokopria, ankárankamp ninik fek yakáp mwanapon.

⁶Aeria maok, yumo ankárankamp ninik fek yakápria yumo ankár énéntki Kwaromp e sakap mwanapon. Mao te Kwar, nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp Naropwarono.

**Kraiso Juda firan yaewourria arop ankwap
firan mént yaewourinámp kar**

⁷Aeriaka Kraiso nomwanmékir koropenkria éréképámpnámp taknámp, nomo kor ponankor ankákárankrá arop sios mek korop napo te, fwaprá kar korop naponoria éréképrá warákár mwanámpon. Am tak námp te aropao am nkeaka Kwaromp e sakap mwanapono.^c ⁸Ono arakrá sér: Krai te Juda fi nomwan yaewour naenámp tére arop yakámpon. Mao am taki námp te, Kwaro wokwaekamp appeyaenápén sérimp kar te, wae ponankor kare karonorá yénkép námpon. ⁹Am takimp te, arop ankwap firao kor Kwaromp aropomp nkeaka, maomp e sakap mwanapria nimpon. Buk Song fekamp karao makrá sénámpon:

“Ono arop ankwap firént yakria,
Kwarén ‘Aesio’rá séria maok,
ono waráp e fek tár kar sámp nanampon.”^d

¹⁰Kwaromp Buk fekamp ankwap kar arakrá sénámpon:

“Arop ankwap fi yumo te
Kwaro nánkárápámp firént warákár kip.”^e

¹¹Buk Song fekamp ankwap kar arakrá sénámpon:

“Yumo arop ankwap fi ponankor
Tokwae Karamp eran sakapria maok,
ankár ponankor apár mekamp arop fi te
maomp eran sakapanápono.”^f

¹²Tá Aisaia kumwimp karao kor arakrá sénámpon:

“Arop ankárank Jesimp fi meknámp koroepa
arop ankwap fi taokeyak naenámpon.
Am fárákap te
mao koroepa námwan yaewour naenámp keran
méria yépék mwanapon.”^g

¹³Nomo mériaka yépéknámp fi te Kwarén námpon. Aenámpara, ono ninik namp te, yumo Kwarén mér napara, mao yumwan yonkwae

^b 15:4 1 Ko 10:11 ^c 15:7 Mt 11:28; Hi 13:5 ^d 15:8-9 Sng 18:49; Ap 3:25-26

^e 15:10 Lo 32:43 ^f 15:11 Sng 117:1 ^g 15:12 Ais 11:10

porokwe ntia warákár sánk nánko, yiráp ninik mek top-pwarámpá yakano. Tá Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek yumo Kwaro sérinámp ankank kwapwe korop naenámp ke yépékrá yakáp napo, am támao kor yiráp ninik mek tokwae kari yakano.^h

Polo térenámp fi kor ninikan sénámp kar

¹⁴ Onomp kémpiyae tárápu, yumo te kápae kare por aropomprá yaewour i konap ninik te yiráp ninik mek top-pwarámpeyak námp wae mér kare nampon. Tá yumo ponankor nkwakwe make mér kwapwe napara, yumo te ankákárank fwap nonopok, kwapwe kare ninik sámpenkria yaewour mwanap pwi napon. ¹⁵ Yumo tak napantá maok, yiráp por ankwap kar kumwi namp te, kar kárákáre tae morokan maok, ono am kar kumwi naeria te apáp mono. Yiráp ninik yaewour nánko, yumo kor am kar warko ninik mwanapon. Am te apaerianápe, Kwar námoku onan ninikia ¹⁶ Krais Jisasomp tére arop yakria ‘Ankwap fi arop ou mek téreae’rá séri námpon. Am tére fek táman ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápria pris niampi yakrá, ankwap fi arop Kwaronámpok éréképá koropá párapok namp te, Kwaro warákár kare konámp ofa niampono. Tá Yiki Kor Spiritao am fárákapan yaewour nánko, Kwaromp arop fi kare yakáp mwanapon.ⁱ

¹⁷ Aenamp te ono Jisas Kraisént yakriaka Kwaromp tére namp táman warákár nampon. ¹⁸⁻¹⁹ Ono te ankwapao tére napan sér mono. Ono te Kraiso onomp yae kor fek tére námpan saráp sénae rae: Mao te ono farákápnamp kar yaewourria, onomp yae kor fek kwapwe kare tére námpon. Tá mao onan ourour sáp nánko, Yiki Kor Spiritao kor onont tére kárákáre nánko, ono nkwakwe make kárákáre yororoi nampono. Mao am tére ponankor onan tak námp te, ono ankwap fi aropan ‘Kwaromp karwaok tukupenk’ ria yaewouraeria ninámpon. Ono Kraisomp Kwapwe Kare Kar ponankor farákáp namp te Jerusalem meknámpia farákáprá akwapea Provins Ilirikum mekmwaekamp taun mekmwaek farákáp nampon.^j ²⁰ Ono Kwapwe Kare Kar farákáp naeria warákár namp máte, ankwap apárokamp arop oukoumwan Kraisomp e mér mo nap mek akwapá farákáp nanampon. Ono te arop ankwapaomékir kar farákáp tenánko, am mek warko ono akwapea farákáp te mono.^k ²¹ Ono ninik namp te Kwaromp Buk fekamp karao sénámpnám maknám:

“Arop ankwapao oukoumwan am kar farákáp napo
wa moi nap te, man nke mwanapon.

Tá arop fárákap wokwaek maomp kar wa moiap te
mao fwap mér kar mwanapon.”^l

^h 15:13 Ro 14:17 ⁱ 15:15-16 Ro 1:5 ^j 15:18-19 2 Ko 3:5; Ap 19:11-12

^k 15:20 2 Ko 10:15-16 ^l 15:21 Ais 52:15

Pol Rom mek akwapá nkea pwarará, Spen mek akwap naeria nimp kar

²²⁻²³ Ono te ankár yumonapok korop naeria ninikrá yáarak nampao maok, onan má tére máte tokwae karara, oukouwman táman térerá yáarakria tamak yumonapok korop mo nampon. Aeno oukouwman te ono maomwaekamp tére te wae pwar nampon. Kápae kare yopwar fek ono yumwan nke nae karrá yak konampon. ²⁴ Ae namp kwamp Spen mek akwapnanamp ke fek te, manénkir te yumwan koropá nkea akwap nanampon. Ono yumwan nkea warákárria, ankwap yinink yunk fek yumont yakea nanko, wakmwaek yumo onan yaewourria mwaeak kérép mwanapon.^m

²⁵ Aeno oukouwman te Jerusalem mekmékir akwapea am mek yakápnap Kwaromp arop fárákapan yaewour nae. ²⁶ Ae naeria provins Masedonia ntiaka Akaia mekamp Kristen fákáre mani ti-sáp napo, sámpea Jerusalem mek Kwaromp firáp arop fákáre ankank mo napan sankoropá nénk nanampon.ⁿ ²⁷ Kare, am anánk fi arop te kwapwe kare ninikria am taki napan maok, am firao kor Jerusalem mek nopok Judamp pourouampor yaewourrá mani nénk mwanap yak námpon. Am te apae riteanápe, Juda firaomékir ankwap fi aropan spiritan yaewournámp ankank nénkapon. ²⁸ Aenámpara, onomp ninik te mámá kwapwe kare ankank Jerusalem mekamp aropan nénkea, am tére namp wae pwar nánko maok, Spen mek akwapnámp mwae-páraok akwapria, yumwanmékir nkea pwarará akwap nanampon. ²⁹ Ono wae mér nampon, ono yumonapok korop nanko te, Kraisomp ourour onan top-koupouri yak nánko yumonapok korop nanampon.^o

³⁰ Kémpiyae tárápu, yumo nomp Jisas Krais Tokwae Karan ninikria, Yiki Kor Spiritao nomwan nounouroup konap ninik ti-sáp námpara, ono yumwan kárákáre fek sénampon: Yumo te ankár onont tére kárákárerá Kwaro onan yaewour naenámpan kar toropwap kipo. ³¹ Yumo Kwarén sénapo, kar ták-sir i konap Judia mekamp arop onan mwaria napo kor, Kwaro onan nánánkária sámpá yak nánko, fwap yak nanampon. Aeria maok, yumo ono Jerusalem mekamp Kristen fákáreran yaewourriaka am mani nénk nanamp tére warákár mwanapan kar toropwap kipo.^p ³² Aenapo maok, Kwaro takaerianánko te, ono yumwan koropá nkeria, warákár karia, yumont anepér kánanke sámpria, warko kárákáre sámp nanampono. ³³ Ono ninik namp te, Kwar te nomo yonkwae porokwe sámp konámp fi korara, mao fwap yumont yakanoria nampon. Kare tak naenámpon.

Kápae kare aropan ‘Gude’rá sérimp kar

16 ¹⁻² Yumo nomp antáp Fibi taun Senkria mekampao korop naenámp te, yumo Kwar Tokwaeran ninikria maok, Fibin

^m 15:22-24 Ap 19:21 ⁿ 15:26 2 Ko 8:1-2; 9:2 ^o 15:29 Ro 1:11 ^p 15:30-31 Kl 4:3; 2 Te 3:1-2

warámpea napo, yumont yak naenámpon. Mao te Senkria mekamp sios mek yae-párák kare téreteria onan kor yaewour kwapwe námpon. Yumo kor mao apae ankank moian nkea man fwapia yaewour kipo.

³Yumo onomp ‘Gude’ má Akwila ntia Prisila anánkwapan sér kipo. Yino énéni Krai Jisasomp tére námpon. ⁴Onan yaewouria, yino fwap sumpwi nenemprá ninikepara, ono saráp am anánkwapan ‘Aesio’rá sér mono. Sios ponankor ankwap némpoukampao kor am anánkwapan ‘Aesio’rá sér i konapon.^q ⁵Yumo te ono ‘Gude’rá sénamp kar má am anánkwapamp nap mek koupoukour konap sios fákáreran sér kipo.

Yumo Epainetusén ono ‘Gude’ namp má sér kipo. Mao te yinoku mént kar i konempono. Oukoumwana Esia mekamp arop Kristen moapo manénkir Kristenimpon.^r

⁶Yumo ono Marian ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao kor yumwan yaewourrá térea wae námpon.

⁷Tá ankwap taknám yumon Andronikus ntiaka Juniasén ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Am arop yawor te yinoku ankárakamp fi ara, yino énéni kalabus mek yakápámpono. Ono Kristen moamp fek manénkir Kristenia, aposel fákáre ou mek tére kwapwe nepara, kápae kare arop man mér napon.

⁸Yumo Ampliatúsén ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao te Tokwae Karamp ninik fek yinoku mént kar i konempon.

⁹Yumo Urbanusén kor ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao te nomo Kraisomp ankárakamp tére konámpon. Aeriaka Stakisén kor ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao te yinoku mént kar i konempon.

¹⁰Yumo Apelisén ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Mao te Kristen yaráknám e kwapwerápon. Yumo Aristobulusomp nap mek yakápnar arop fákáreran ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo.

¹¹Yumo ono Herodionén ‘Gude’rá sénamp máte yinoku ankárakamp fi támaono, man sér kip. Aeria maok, Jisas Tokwaeramp arop fákáre Narsisusomp nap mek yakápnar napon ono ‘Gude’rá sénamp má sér kip.

¹²Yumo ono Trifina ntiaka Trifosan ‘Gude’rá sénamp má sér kipo. Am yupuyar te Kwar Tokwaeramp yae-párák kare tére kárákáre konepono.

Tá ankwap yupu Persisén ono ‘Gude’ namp má sér kipo. Mao te onomp nouroup karenono. Mao te Kwar Tokwaeramp térea wae námpon.

¹³Yumo Rufusén ono ‘Gude’rá sénamp má sér kip. Mao te Kristen arop yae-párák kare kárákáre kwapwenon. Aeria maok, maomp éntupwaro kor takeno. Mao te onan kor náráp táráp kare niamp yaewour i konámpon.^s

¹⁴Yumo Asinkritus, Flegon, Hermes, Patrobas ntiaka Hermas, tá am fárakapént yakápnar arop makia man ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo.

^q 16:3-4 Ap 18:2,26 ^r 16:5 1 Ko 16:19 ^s 16:13 Mk 15:21

¹⁵Tá ankwap Filologus ntiaka Julia, tá Nereus ntiaka maomp antáp, tá Olimpás, makia maok, Kwaromp arop fákáre énéni am fek yakáp nap ponankor ono ‘Gude’rá sénamp má sér kipo.

¹⁶Nomo Kwaromp kounteouráp aropamp ninik fek yumo ponankor ankákárank nonopok yae koukoupwiyak kipo. Kraisomp sios mekamp arop ponankor yumwan ‘Gude’rá sénapon.^t

Arop ankwap fárakapao siosén ankwap ninik kwatae sánknáp kar

¹⁷Kémpiyae tárápu, ono yumwan kárakáre fek sér rae: Yumo ankár arop fárakap yumo wawiap karan ták-sirirá, nkwakwe make kar sérarrá siosén pipirikir párapop konap arop fárakapan te mér kar kipo. Taknap ninik támao sios mekamp kounteouráp aropamp mér nap pwararea kwatae akwap konámpono. Taknap aropamp wonae fik tukup kwapono, panek yakáp kipo.^u

¹⁸Am fárakap te nomp Tokwae Kar Kraisomp térean tére mono. Am taknap arop fárakap te námokuráp pouroukamp ninikaok paokopria maok, arop kwatae ninik ntia kwapwe kare ninik fwapia mér monap aropamp woupwi mamokor naenámp kar poupwekáprá, kar porokwerá sérar i konapono.^v

¹⁹Yumo Kwaromp karwaok paokop i konap te, ponankor arop yumo tak i konap ninik wae wawi naponno. Aenapantá, ono yumwan am táman warákár nampono. Aeno onomp ninik te, yumo ankár kwapwe kare ninikan mér kareria, kwatae ninikan te épépérép kar kipria nampon.^w ²⁰Kwar te nomo yonkwae porokwe sámp konámp fi korao Satanén pumpuri anámpea yiráp yae ankore mek pwate nánko yak naenámp ke te wae wonae fik námpono.

Ono ninik namp te, nomp Tokwae Kar Jisaso yumwan námoku ninikria yumont yakria yaewouranoria nampon.

Arop ankwap fárakap Rom mek ‘Gude’rá sériap kar

²¹Yino ankárankamp tére konemp Timoti yumwan mao ‘Gude’rá sénámpon. Tá Lusius ntiaka Jeson, tá Sosipater yino ankárankamp fi, mao yumwan ‘Gude’rá sénapon.^x

²²Ono Tertiuso, Polo onan ‘Kumwiae’rá sénánko, má pas má kumwi nampao, Tokwae Karamp e fek yumwan ‘Gude’rá sér rae.

²³Gaius yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Mao te onan náráp nap mek yae-párák taokeyakria maok, sios mekamp ponankor kounteouráp aropan kor taokeyak konámpon. Erastus te taun mek gavmanomp mani poukwap konámp arop, tá nomp ankwapnáp Kwartus, am arop yaworao yumwan ‘Gude’rá sénepon.^y

²⁴Ono ninik namp te, nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso námoku ninikria yumwan ponankor yaewouranoria nampon. Kare tak naenámp.

^t 16:16 1 Ko 16:20; 1 Pi 5:14 ^u 16:17 Ta 3:9-10 ^v 16:18 Fl 3:19; 2 Pi 2:3 ^w 16:19 Ro 1:8

^x 16:21 Ap 16:1-2 ^y 16:23 1 Ko 1:14

Polo kar pwar naeria Kwarén 'Aesio'rá sénámp kar

²⁵Kar ono farákáp konámp te Jisas Kraisoinámp Kwapwe Kare Karono. Am fek táman Kwaro yumwan kárákáre sánk nánko, mér kárákárerá yakáp mwanapon. Am Kwapwe Kare Kar te wokwaek kar mek wouroumpeyakámpan maok, ²⁶oukoumwan te yaká yak konámp Kwaro wokwaek kar profetén séránko, kumwiakap kar mek wouroumpeyakámpan yino érik farákáp námpon. Aenánko maok, ponankor fi arop am mek wouroumpeyaknámp kar táman wae méria, Kwaro warákárnámp ninikaok paokop mwanapon.^z ²⁷Am Kwar mao ankáránkampao saráp yonkwae kour kare námpon. Nomo ankár mao Jisas Kraisomp yae kor fek térenámp ankank táman ninikria nomo ankár maomp e sakap saráp yakáp mwaro. Kare tak mwaro.^a

^z 16:25-26 Kl 1:25-26 ^a 16:27 1 Ti 1:17

Polo Korin Firampor Manénkir Kumwimp Pas

Mekia Akwapnám Kar

Jisas pok tenánko, 26 yopwar niamp arake fek Polo mámá pas kumwimpon. Mao provins Akaia mekamp taun Korin mekamp Jisasén mérap arop fárakapampor sámp-kérépámp te, Efesus mek yakria nimpon.

Am taun mek te kápae kare kwatae ninik am mek yak nánko, Polo ankárank yopwaria ankwap amor mek arake fek Kwaromp kar farákáprá fwapokwapi tarimp kwamp, warko kwatae ninik sámp napantá, mámá pas kumwi námpon. Tá am mekamp arop fárakapao kar ankwap pas fek turunkrá kumwia sámp-kérép napan, Polo nopok kar pwarokwaprá sérria kumwi námpon. Pol ankwap kar sénámp te, Yiki Kor Spiritao nkwakwe make tére mwanap ourour nénk námp sér, tá lotu i konap kwapwe kare ninik, tá nonopok nounouroup i konap ninik, tá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar aran sénámpon.

1 ¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku warákárámp ninik fek Jisas Kraisomp aposel páte nánko yak nampono. Ono má pas kumwia nampan, nomp ankwapnáp Sostenes yino, ² yumo Kwaromp sios fákáre Korin mek yakáp nap yumonapok kérép re. Kwaro yumwan wumwiria nánkárápea mao námoku yumwan Jisas Kraisoimp tére fek yiki kukarrá kák tenánko, yumo Kwaromp firáp arop kare yakáp napon. Mao kápae kare némpoukamp kápae kare arop nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp e séria wumwi ri konap arop fárakap méntér, yumwan nánkáráp tenámpon. Mao te waeman nomp Tokwae Kar, tá am arop fárakapao kor maomp Tokwae Karono.^a ³ Onomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntia nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso yumwan námokuráp ninik fek yaewourria, yumwan yonkwae porokwe sánk nepo, yonkwae porokwe fek yakápenkria nampono.

Kwaromp kápae kare ankank nénknám kar

⁴ Yumo Jisas Kraisén mérap fek, Kwaro yumwan Spiritamp ankank kwapwe nénk námpantá, ono kápae kare por yumwan Kwarén 'Aesio'rá

^a 1:2 1 Ko 6:11

sér i konampono.^b 5-6 Waeman Kraisoimp kar te yino yumwan farákápea pwate nánko, am kar wae yiráp ninik mek kárákáre yak námpono. Aenámpara, am kar fek táman Kwaro yumwan Spiritamp ankank kápae kare pwi pwate nánko, Kwaromp Kar farákáp mwanap ninik ntia nkwakwe make mér mént fwap pwi mwanapon. 7 Aenámpara, oukoumwan yumo nomp Tokwae Kar Jisas Krai érik korop naenám p yépékrá yakáp nap fek te Spiritao nénknám ourour te yumo waeman pwi yakáp napon. 8 Jisas Kraiso yumwan kárákáre sánk nánko, yumo fwap mér kárákárerá yakáprá tukupea, nomp Tokwae kar Jisas Kraisomp Yae korop nám fek, yumo kwatae niniki nap yak mo naenámpon.^c 9 Kwaro yumwan wumwiria érékép nám te, nomp Tokwae Kar maomp Táráp Jisas Kraisént ankárankamp ninik fek yakáp mwanapria ninámpon. Kwar te am sérinám kar, waeman kare tak nanamprá mér námpon.^d

Sios námoku moumountukri mwaek niniknap kar

10 Onomp ankwapyae fákáre e! Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso onan téreaeria kárákáre sápeanám, am fek ono yumwan kar kárákáre arakrá sénae rae: Yumo ponankor ankárankamp pourouráp kar fek saráp yakáp kipo. Moumountukri kar fek pipirikir tukup kwapon. Yumo ankár ankárankamp fi kare yakápria, ankárankamp pourouráp ninik, ankárankamp pourouráp warákár ninik fek saráp yakáp kipo.^e 11 Onomp ankwapyae fákáre, yumwan ono takrá sénamp fi te aránono: Kloe mao onan sérrá, ‘Yumo ou mek yumoku kok kar yorowarrá paokop nap’rá sénapantá yumwan kumwia sénampon. 12 Ono yumwan arak napan sér rae: Yumo ponankor ankákárank arakrá sérarapono: Ankwap fárákap sérrá, “Ono te Polomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Apolosomp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Pitamp firápono.” Tá ankwap fárákapao sérrá, “Ono te Kraisomp firápono.”^f 13 Yumo takrá sérar nap am te mokop námpon? Ae te Kraisomp pourou te fopwari akwapránk nám nie? Ae te ono Polo yaopwae porokopramp fek yumwan yaewour naeria sumpwi namp nie? Ae te yumo ént mek néri nap te, ono éréképá yarak nanamp arop yoro mwaria ninap nie? 14 Yumo ou mek ono Krispus ntia Gaiusén saráp ént mek néri kák nampono. Aeno ankwap te mono. Am táman saráp ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampono.^g 15 Aenampara, arop ankwap ‘Námo Polomp e fek ént mek anám namp’rá sénaenám mono. 16 (Tá kare, ono Stefanás ntia maomp arop fárákapan ént mek nérrá kákampono. Ankwapan kor ént mek nérrá kák namp ni mo nie? Am te ono mér mono.)^h 17 Krai te onan, arop ént mek nérrá kákaeria

^b 1:4 Kl 1:3-4 ^c 1:8 Fl 1:6; 1 Te 3:13 ^d 1:9 1 Jo 1:3 ^e 1:10 Fl 2:2

^f 1:11-12 Ap 18:24-28; 19:1-2 ^g 1:14 Ap 18:8 ^h 1:16 1 Ko 16:15

sámp-kérép mono. Onan, Kwapwe Kare Karan farákápaeria sámp-kérép námpon. Ono apárokamp arop ninik kouri yakápnap arop farákapamp kar niamp fek farákáp mono. Ono tak nanko te, Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp karamp kárákáre te kánanke kwatae niampi yakantánoria nampono.ⁱ

Kare kar yonkwae kour, kwekár yonkwae kour

¹⁸ Aeno tá kare! Arop farákap yaomwi mwae-páraok tukup mwarianap arop farákapao ninik napo te, Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te épépérép kar niampi akwap konámpono. Aeno nomo kounteouráp arop Kwaro nomwan warko éréképrá yak námp, nomo wae mérámpon: Am Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar te Kwaromp kárákáre támaonorá yénkép námpono.^j ¹⁹ Kwaro náráp buk fek sérrá,

“Ono fwap mér tokwaeráp aropamp mér
souroumpouri sinanampono.

Tá kápa kare ninik kourráp aropamp ninik kour
tirá épér nanampono.”^k

²⁰ Aenámp te, mér tokwaeráp arop farákap, kumwi pwae énounkoup i konap, tá mámá apárokamp arop téréménkrá kar yorowar i konap arop farákap, makia am farákap te mokop mwanapon? Kwaro mámá apárokamp aropamp yonkwae kour am te sámpá épépérépi pap nánko, am kar wa napo, épépérép kar niampi akwap naenámpon.

²¹ Apárokamp arop farákap te námokuráp yonkwae kour fek Kwarén mér mwanap pourou mono. Námoku yonkwae kour tokwaeráp Kwar te am farákapan nánánkár nánko, man te mér sámp mo karenono. Aeno Kwaro námoku kounteouráp aropan warko érékép naerianámp te arakono: Am farákap épérepnám kar niamp Kwapwe Kare Kar yino farákáp námp wawia, Kraisen mérapo maok, Kwaro am farákapan warko érékép konámpon. ²² Juda fákáre te Kwaromp kárákáre yénképnám ankank nke mwaria kárákárea wae napon. Tá Grik fi te yonkwae kour tokwaeran sámp mwaria tére kárákáre napon.^l ²³ Aeno yino Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp kar farákáp nánko, am Juda fákáre wanap te kwatae kar niampara, mér sámp mwanap pourou mo napon. Tá Grik fi ponankor am kar wa nap te, épépérép kar niamp námpono. ²⁴ Aeno kounteouráp arop nomo Juda fi ntia ankwap fi nomo Kwaro nomwan naráponoria wumwi námp te, nomo wae mér námpono: Krai te Kwaromp kárákáre tokwae ntia yonkwae kour tokwae, arakenoria nomwan yénkép námpono. ²⁵ Aenámpara, am Kwaromp épépérép námp niampnám am te aropamp yonkwae kouran kámákár

ⁱ 1:17 1 Ko 2:1-2,5 ^j 1:18 Ro 1:16 ^k 1:19 Ais 29:14 ^l 1:22 Mt 12:38; Ap 17:18

akwap námpon. Tá am Kwaromp porokwe yak námپ niampnámپ am te aropamp kárákáre tokwaeran kámákár akwap námpon.

²⁶ Aenámpara, ankwapyae fákáre, Kwaro wokwaek yumwan wumwirianánko, yumo Kristeni yakáp napan ankár fwapia ninik kipo: Yumo arop fárákapao nke nap fek te, yumo yonkwae kour moráp arop yakáp naponو. Tá kárákáre moráp arop yakápria, e moráp arop yakáp naponو.^m ²⁷ Aeno apárokamp arop fárákapao Kraiso nomwantá sumpwinámپ karan ‘Am te épépérép ninik’ ria sénap te, Kwaro am kar sámpea, mér tokwaeráp aropan pwaráپae mwanap sánk námpon. Tá arop fárákapao ‘Arop kárákáre mono’rá sér i konap te, Kwaro am sámpea kárákáreráp aropan pwaráپae mwanap sánk námponو. ²⁸ Aeria Kwaro arop nke nap fek e moráp arop, tá aropao ‘Kánanke kwatae’rá sér i konap arop, ye, am ankank yak mo námپ táman sámpea am fek ankank oukoumwan yak námپ, am yak mo niampi pap námpon.ⁿ ²⁹ Aenámpara, arop ankárankamp, námo mér tokwae namponoria Kwaro nke námپ fek námokuráp e sakap naenámp te mo karonو. ³⁰ Kwar námoku yumwan Jisas Kraisént tapokwapea pwate námpon. Mao te Kraisént nomp ninik mek yonkwae kour fi kor páte nánko, yonkwae kour kwapweráp arop yakáp námpon. Mao Kraís fek táman nomwan warko yamokwapea paprá, nomwan yiki kukarea páte nánko, nomو yae-párák kare yakáp námpara, kwatae ninik te nomwan poukwap mono.^o Ef 1:7’ ³¹ Aenámpara, Kwaromp ninik te nomو ankár maomp Buk fek sénámپ ninik niamp taknámپ, “Arop ankwap warákár-sénae rámp kwamp te, ankár Tokwae Karan saráp warákár-sér kuno.”^p

Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwimp kar

2 ¹ Onomp ankwapyae fákáre, ono kuri wokwaek yumonapok koroea Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápampao maok, ono te yumwan, onomp kar kour wawenkria kar porokwerá mér tokwaeráp aropao farákáp konámپ niamp fek farákáp moiampونو.^q ² Onomp ninik mek te ono waeman arakrá séri nampon: Onو yumo ou mek yak namp te, ankwap ankankan ninik mono. Onو te ankár Jisas Kraisént saráp ninik namponو. Ye, Jisas Kraís yaopwae porokopramp fek sumpwimpan saráp ninikia yumwan farákáp namponو. ³ Am ke fek ono yumonapok koropamp fek te, ono kárákáre mo, apápria kour me woukoupa waeamponو. ⁴ Onو kar farákápria Kwaromp Kwapwe Kare Kar séramp fek te, ninik kourráp aropao náráp ninikaokenkria farákáp moi namponو. Onو te am kar farákáp namp fek Yiki Kor Spiritamp kárákáreran yumwan yénkéپ namponو.^r ⁵ Onو tak namp te apae riteanáپe, onomp

^m 1:26 Mt 11:25 ⁿ 1:28 Je 2:5 ^o 1:30 Ro 3:22 ^p 1:31 Jer 9:24; 2 Ko 10:17
^q 2:1 1 Ko 1:17 ^r 2:4 1 Te 1:5

ninik te aropamp yonkwae kourao Kwarén mér mwanap mwae kup yénkép te mono. Kwaromp kárákáre námoku Kwarén mér mwanap yénképanoria nampon.

Kwaromp Yiki Kor Spiritao yonkwae kour nénknámp kar

⁶Tá kare, arop fárákámp te maomp waemp te aropnámp téképa yakáp napan, yino Kwaromp kar farákámp námp te yonkwae kourráp karan farákámp nampan wawi konapon. Am te apárokamp arop fárákámp yonkwae kour mono. Tá mámá apár poukeyaknámp kárákáre akwapá yak mo naerianámp kárákáreramp yonkwae kour te mono. ⁷Yino te wokwaek mek yakámp Kwaromp yonkwae kouran farákámpámp. Kwaro oukoumwan apár yoro mo námp fek, nomo yámar mek mént yae-párák tankáp mwanámpan maomp yonkwae kour fek nánapi pwararámp. ⁸Mámá apár poukeyakápnámp kárákáreráp arop am yonkwae kour te mér mono. Am fárákámp wae méri yakápria te, yámar mekamp Tokwae Karam sámpea yaopwae porokopramp fek pukupá pwar mono. ⁹Aeapan maok, yino te mámá ankank Kwaromp Buk fek arakrá sénámpan yino sénámp:

“Ankank arop yi fek nke moi nap,
tá woupwi fek wa moi nap,
tá aropao kuri ninik moi nap,
am ankank táman
Kwaro námwan warákár konap arop fárákámpor
nánapi pwate námpon.”^u

¹⁰Am yonkwae kourráp kar te mek yakámpan maok, maomp Yiki Kor Spiritamp tére kárákáre fek Kwaro nomwan érik yénképámp. Yiki Kor Spirit te kápae kare ankank nke konámpara, mao Kwaro mek karaok niniknámp ninikan kor wae nke námpon.

¹¹Arop te wa ankwap aropamp ninik mekamp ninik mér i konámpánámp, mono. Mao námoku saráp wae méri yak námpon. Tá taknámp, arop ankwap Kwaro ninik námp te mér mono. Kwaromp Spiritao námoku saráp méri yak námpon. ¹²Nomo te mámá apár mekamp aropan poukeyak konámp yao-pwaerápan sámp mono. Nomo te Kwaronámpoknámp koropnámp Spiritan sámpria, Kwaro ti-sápnámp kápae kare kwapwe kare ankank am fwap mér mwanámp. ^v ¹³Am ti-sápnámp farákápnámp kar am te aropamp yonkwae kour meknámp korop mono. Yiki Kor Spirit námoku yinan yénkianámpan yino am kar táman sénámp. Yino Yiki Kor Spiritamp karan Yiki Kor Spiritráp arop fárákámpao wa nap fek farákámp námpon.

¹⁴Aeno arop Yiki Kor Spirit mo námp te, Kwaromp Spiritamp kar te épérépnámp kar ritea sámp mo i konámpono. Am kar nomo sámp

^s 2:7 Kl 1:26 ^t 2:8 Lu 23:34; Ap 13:27 ^u 2:9 Ais 64:4 ^v 2:12 Jo 16:13

konámp te Yiki Kor Spiritao námpan sámp konámpara, Yiki Kor Spirit monap arop te am kar fi mér mwanap pourou mono.^w ¹⁵Yiki Kor Spiritráp aropao saráp ponankor ankank youroukoupia fi mér i konámpono. Aeno arop ankwap am Spiritráp aropan youroukoup naenámp pourou mono.

¹⁶Am táman Kwaromp Buk fek sérrá,

“Tokwae Karamp ninik te wa mér námpon?”

Wa Tokwae Karan ninik yénkép námpon?”

Aeno nomo te wae Kraisomp ninik sámpá yakáp námpon.^x

‘Aposel fákáre te Kwaromp tére arop’rá sénámp kar

3 ¹Ononamp fákáre, ono wokwaek yumont yakamp fek te yumwan oukoumwan Spiritráp aropan farákáp nam niamp take pourouráp kar farákáp nanamp pourou moimpon. Ono te apárokamp ninik fek yakápnep arop fárákapan farákáp konap kar niamp fek farákámpmon. Am ke fek te yumo oukoumwan Kraisén ninik nap te tárápu kánanke-táráp niamp yakápiapono. ²Aenapantá yumwan te mom wouri niamp pourouráp kar kánankeran farákámpmon. Fir niamp pourouráp kárákáre kor kar farákáp mono. Oukoumwan má ke fek kuri yumo kárákáre kor fir sámp mwanap te yumo oukoumwan pwi mono. ³Am te apaeritea námpanápe, yumo oukoumwan apárokamp ninik fek yakáp napantá nampono. Kare, yumo yiráp ankwapyaenápn kokwarokrá, kar yorowar i konap te, oukoumwan fákeyakáp napon. Tá am ninik yumo tak i konap te wokwaekamp ninikono. Am te aropamp ninik támaono. ⁴Yumo arak i konapono: Arop ankwapao sérrá, “Ono te Polompono.” Tá ankwapao sérrá, “Ono te Apolosompono.” Yumo taknap ninik támao yumo oukoumwan apárokamp arop niampi yakáp napon.

⁵Yumo fwapia ninikenke: Apolos mao te wanono? Tá ono Pol ono te wanono? Yino te párák kar Kwaromp tére aropono. Tokwae Karao yinan moumountukri tére ti-sáp nángo, yino am tére námép fek táman yumo Kraisén méri napon.

⁶Ono te ankankou yoroi nampono. Apolos te am ankankou mek ént kokorar námpono. Aeno Kwaro námoku nángo, ankankou pápáre námpon.^y

⁷Aenámpara, arop ankankou yoro námép, tá arop ankankou mek ént kokorar námép am te tokwae kar ankank mono. Kwaro námoku am tére sánk námpara, mao námoku maok tokwae karon. ⁸Ankank yoronámép arop ntia ént kokorarnámép arop, am yaworamp tére te ankár puri fekampono. Tá am yawor te ankákáránk námoku térenep puri fek nopok sámp nenepono. ⁹Yino te Kwaromp térean énénkér tére nempono. Yumo te Kwaromp yopwar nampono.^z

‘Sios mek tére konámp arop te kamda niamp’rá sénámp kar

Tá yumo te Kwaromp nap námoku ti tenánko yak námép nampono.

¹⁰Kwaro onan ourour sáp námép fek ono kamda tére maránki yakrá tére

^w 2:14 1 Ko 1:18 ^x 2:16 Ais 40:13 ^y 3:6 Ap 18:4,11,27-28 ^z 3:9 Ef 2:20

kwapwe konámp niampara, ono wae oupmpwar yimp tenampono. Ae tenampara, Apolos am fek nap kare ti námp. Aeno apae-apae arop ponankor te ankár fwapia ninik kour fek nap ti mwanapon. ¹¹Yumo wae mérapon: Am napamp oupmpwar te wae fokoheyak námp, am te Jisas Kraisono. Tá arop ankwapao oupmpwar ankwap yimp naenámp te mono.^a ¹²Táte arop am oupmpwar fek nap ti mwanap kwamp te, ankwap fárákap gol fek ti, ankwap fárákap silva fek ti, ankwap fárákap mani tokwae fekamp yumwi fek ti, ankwap fárákap yao wi kar fek ti, ankwap maonk pwae fek te, ankwap fárákap wit poro kor fek ti mwanapon. ¹³Am fek tére napan maok, ponankor aropamp tére te nánkár wakmwaek kot naenámp yae fek érik farákár nánko, nke mwanapon. Tá am kot naenámp yae te yaomwi niamp pourouráp korop naenámp. Aeria am yaomwi niamp támao námoku ponankor ankákárak aropamp tére youroukoup nánko, am fárákapao, námokuráp tére te fwap ni, kwatae nierá nke mwanapon. ¹⁴Táte arop ankwap am oupmpwar yumuntuk nap ti tenánko, táte maomp nap yaomwirao wouroukour mo nánko te, am tére arop nopok kor fwap sámp naenámp.^b ¹⁵Aeno táte ankwap tére aropamp nap ponankor wouroukour nánko te, maomp térenámp ponankor kwaporok pwar nánko, am tére arop mao námoku kare te fwap yak nánko maok, man te yaomwi mekamp yae tokorop pap napo yaknámp arop niamp naenámp.

‘Yumo te Kwaromp yiki kor napon’rá sénámp kar

¹⁶Yumo te Kwaromp yiki kor nap yakáp napo, Kwaromp Yiki Kor Spiritao am nap mek yak námp. Yumo am te mér mo nap nie? ¹⁷Táte arop ankwapao Kwaromp yiki kor nap kwatae pap nánko te, Kwaro am aropan kor kwatae pap naerámpon. Am te apae riteanápe, Kwaromp nap te yiki kor kareno. Am nap te yumo támaono.

‘Aropamp eran narek sampok kwapono’rá sénámp kar

¹⁸Takria yumo yumoku támao kwekár mwanape. Táte arop ankwap yumo ou mekamp mao apárokamp ninikaokria, mao arakrá ninik: Ono te wae yonkwae kour kwapweráp aroprá ninik naeane. Mao te ankár am ninik pwarará, Kwaromp épépérép námp niamp ninikaok akwapano mpupo. Mao takria te, yonkwae kourráp arop kare yak naenámp. ¹⁹Am te apae riteanápe, māmá apár mekamp mér te Kwaro nke námp fek te épépérép ninikono. Kwaromp Buk fek am táman arakrá sénámp:

“Am mér tokwaeráp arop te
mao námokuráp nkwakwe make kwekár ninik námp fek táman
aopwerao kouan porokwap konámp niamp

^a 3:11 1 Pi 2:6 ^b 3:13-14 1 Ko 4:5

touwe sámp naenámpon.”^c

20 Tá ankwap karao kor arakrá sénámpon:

“Tokwae kar te wae mérámpon:

Mér tokwaeráp arop fárákapamp ninik te kánanke kwataeno.”^d

21 Aenámpara, arop ankwap aropamp eran narek sampok kwapono. Ankank ponankor te yirápono. 22 Pol, Apolos, Pita, tá mamá apár, yiki yakáp nap, sumpwi, ankank oukoumwan yaknámp, ankank wakmwaek korop naenámp, makia mamá ponankor ankank te yirápono. 23 Tá yumo te Kraisompono. Tá Krais te Kwarompono.

Tokwae Karao náráp tére aropan youroukoup naenámp kar

4 ¹Yumo te ankár yinan te, Kraisomp tére arop yakria, Kwaromp kar wokwaek mek wouroumpeyakámp kar yae-párák taokeyak konap aroprá ninik kipo. ²Am poukwapnámp aropamp tére te lo araki yak námpon: Am poukwapnámp arop te ankár námokuráp tére fwapia taokeyak naenámpon. ³Aenámpara, yumo ono i konamp ninik youroukoup mwaria nap, tá arop ankwap fárákapao youroukoup mwaria nap te, ono am táman ninik tokwae mo kareno. Tá ono kuri ono onokump ninik te youroukoup mo i konampono. ⁴Kare, onokump kwatae niniki namp yak námp te nik mo nampao maok, ‘Ono yae-párák kare arop’rá sénanamp pourou mono. Onan youroukoup naenámp tére te Tokwae Karamp tére mwarono. ⁵Aenámpara, táte am ke oukoumwan sik nánko, yumo ankwapaonap ninikan youroukoupki kwapono. Yumo ankár Tokwae Karao ék naenámp yépék kipo. Mao te ankank ponankor kirikip mek wouri yak námp tia wae fek kák naenámpon. Tá ponankor aropainap ninik érik farákár naenámpon. Tá am ke fek táman Kwaro nomo Kristen tére námpan youroukoupia nomwan ankákáranakrá tére námp puri fek warákár-sérar naenámpon.

Korin fákáre námokuráp e narek sampoknap kar

⁶Ankwapyae fákáre, ono yumwan yiráp ninik mek yaewourria, ono Apolos yinomp pourouan wounáprá am karan yénkép nampono. Yumo yinan nikria yae-párák kare ninikaokria, loao sénámp niamp taknámpria maok, am karan oupoukur-tukup kwapono. Aeria yumo ankwapamp e narek sampokria, ankwapamp e apárok sámp-anámp kwapono. ⁷Ononamp fákáre, ae te mokopono? Amwan te wa arop tokwae yoroi pap námpono. Tá amo apae ankank Kwaronámp sámp moi naponon? Táte kare, amo Kwaronámp fekamp sámp napan maok, apaeritea amo amokuráp e narek sampokria amoku támao amo am ankank yoroinap fi kor niampi yak rape?

^c 3:19 Jop 5:13 ^d 3:20 Sng 94:11

⁸Yeno, yumo te waeman top-pwarámpá yakáp napon. Yumo wae kápae kare ankankráp yakápria yumo wae pwi napon. Yumo yinan kámákarea king niampi yakáp napon. Koupoutáráp nape! Onomp ninik te, yumo king yakáp napo te, yino kor yumont king yakáp mwanámpan mpwe nampan maok, mo napon.^e ⁹Ono arakrá ník nampon: Kwaro aposel yinan kák tenánko yakáp námp te, aropao wakmwaek kar kánanke kwatae yakáp nap niampon. Yino te arop yinan kotia napo, wae sumpwi mwanámp arop niampon. Aenámpara arop fárákapao yinan ponankor ensel fákáreao nke nap fek, tá arop fárákapao nke nap fek, yinan tirá wour mwaria wae napon. ¹⁰Kraisomp e narek sampoknámp fek táman, yino épérép arop niamp yakáp námpan maok, yumo Kraiso i konámp ninik fek mér tokwaeráp arop yakáp napon. Yino te kárákáre mo námpan maok, yumo waeman kárákáre tokwaeráp yakáp napon. Yino te e moráp yakáp námpan maok, yumo te wae e tokwaeráp arop yakáp napon. ¹¹Wokwaek, tá koropea oukoumwan má ke fek kor, yino yae-porokwe yakápria, yinomp oumpour kor kákea wae nánko, tá yinomp waempyam te turupwi. Arop fárákapao yinan fupuk. Tá yino fwapi tankáp mwanámp yak mono.^f ¹²Yino te yinokump yae kor fek tére tokwaerá yakáp i konámpono. Arop fárákapao yinan wouroumprá séri konapan maok, yino nopok am fárákapao yaewouranoria Kwarén sér i konámpon. Arop fárákapao yinan sámpá yampourou napo te, yino nopok mo, kárákáre fek yakáp i konámpono.^g ¹³Yinan kwatae kar sér i konapan maok, yino am fárákapao nopok kwapwe kare karan sér i konámpono. Yino te ponankor apár mekamp aropao tiri pwae épér i konap niamp, tá ankank kwataerao sorok karenámp niampi yakáp námpo. Yino taki yakáp námp te koropea oukoumwan námpo.

Korin fákáre ankár Polomp ninikaok mwanap kar

¹⁴Ono te yumwan pwarápae sánkria mámá kar kumwi mono. Ono onomp tárápu yumwan aropompia ono yiráp ninikan fwapokwap nampono. ¹⁵Táte kare yiráp Kristen yakáp nap mek yumwan taokeyakápnar naropwar 10,000 yakáp napan kor, wampweno, yumo te kápae kare Naropwar yak mono. Yumo Kristen yakáp nap fek ono ankárankamp mwar yiráp naropwar yak nampono. Am te ono Kwapwe Kare Kar farákáp namp fek yumo onomp tárápu niampi yakáp napon. ¹⁶Aenapantá ono ‘Yumo ankár ono i konampaok paokopenk’ ria sénampono.^h ¹⁷Am fek táman ono yumonapok Timoti sámp-kérép nanko, akwap námpono. Mao Kwaromp firáp námp fek onomp tárápara, ono man warákár tokwae nampono. Mao te Tokwae Karamp tére ankár yae-párák tére konámpono. Mao warko yiráp ninik farákareanáko, yumo

^e 4:8 Yé 3:17 ^f 4:11 2 Ko 11:23-27 ^g 4:12 Lu 6:28; Ap 18:3 ^h 4:16 Fl 3:17

fwap ono Kraisomp ninikaok akwap konamp mántwaok mwanapono. Ono kápaē kare némpoukamp kápaē kare sios mek take pourouráp ninik táman yénkrá farákápa konampono.ⁱ

¹⁸Ae te yumo ankwap fárákapamp ninik te onan, mao te yumonapok akwapea nke mo naeanria, yumo, ankwapan kwe-pwar námponorá ninikrá paokop napon. ¹⁹Tak napan maok, mono. Táte Tokwae Karao takaerianánko te, ono yumonapok koupour kar akwap nanampono. Tá ono korop namp fek am yae-párák mér tokwaeráp yakáp námpria waenap aropamp kárákáre onokump yi kare fek nke nanampono. Am fárákapaonap kar mwar saráp wa te wampweno. ²⁰Am te apae riteanápe, Kwaro maomp firáp taokeyak námp te kar mwar sarápanápe mono, am te kárákáre méntér koropnámp ankankono.^j ²¹Yumo te apae ninikan warákár rape? Ae te ono yumonapok koropea, yopor fekrá fwapokwapaeria nape, yumwan warákárria yonkwae porókwe niniként koropaeria nape?

Kokopor ninik Korin mek yaknámp kar

5 ¹Kar sérarrá koroprá, ‘Yumo ou mek kokoporrá paokop i konap yak námp’rá sénapon. Tá am te mwar pourouráp ninikan Kristen mo aropao kor, take pourouráp ninik tak mo i konapan napon. Am te ará: Arop ankárankamp náráp naropwaromp yumuntukamp yupu warámp-akwapea kokopori námpono. ²Tá yumo, ankwapan kwe-pwar námpon ninik rape? Yumo te ankár am ninik am pwarará éménk mpupo. Am kwatae niniknámp arop yumont yakantá ek far-pwar mpupo.

³Kare, onomp pourou te yumwan panek yak nampan maok, onomp ninik te yumont yak námpon. Tá ono kareao yumont yak namp niamp nánko, am aropamp kwatae niniki námp ono wae youroukoupí pwar nampon. ⁴Ono yumwan wae arakrá séri nampon: Jisas Tokwae Karamp e fek koupoukarrá téréménk kipo. Aenapo nomp Tokwae Kar Jisasomp kárákáre ntia onomp ninikao kor yumont yak naenámpon. ⁵Tá nomo ankár am aropan Satanomp yaek páte nánko maok, mao am aropamp pourouan kwatae pap naenámpon. Nomo tak nánko maok, Kwaro fwap Tokwae Karamp yae fek am aropamp waemp warko warámp naenámpon.^k

Sios mek arop kwatae ninik nánko ek pwar mwanap kar

⁶Yumo te, yino te kwapwe karean mpwe napan maok, am te kwapwe kare ninik mono. Yis kánanke kwarok te mákia pan ponankor yárámprá kák konámp, am te yumo mér mo nap nie? ⁷Yumo te yis moráp pan niampara, yumo wokwaekamp yis kwatae te ankár nkwapok sirarea

ⁱ 4:17 Fl 2:22 ^j 4:20 1 Ko 2:4 ^k 5:4-5 1 Ti 1:20

maok, yumo fwap pan wourékam niamp yiki kare yakáp mwanapon. Am te apae riteanápe, nomp Pasova mwanámp Sipsip Morok te wae ofai tenapono. Am ofa te Kraisono.¹ ⁸Aenámpara, nomo te ankár lotu mwanap yae tokwae fek nánap i konámp araknámp mwanámpon. Nomo ankár nomp pourou mekamp ponankor kwatae ninik te am arop fárákapan wokwaekamp yis nap mekamp ponankor tirá épér i konap niamp mwanámpon. Tá nomo ankár yiki kare ninik ntia kare kar ninikaokria maok, am yis moráp pan wourékam niampi yakáp mwanámpon.^m

⁹Ankwap pas ono wokwaek yiráp por kumwiria arakrá sériampono: Yumo kokopornap aropént nourouprá yakápi kwapono. ¹⁰Ono te yumo máma apár mekamp ponankor arop kokoporrá kikiankáprá, ankwapamp ankank pouroukoup, kwekár kwarén éntér paprá, mak i konap arop fárákapan ponankor 'Pwar tukupenk' ria sér mono. Táte yumo am arop fárákapan pwar mwaria te ankár am apár ponankor pwar mwarea napon. ¹¹Aeno ono am kumwiamp kar fi te aráno: Táte arop yumo man yiráp ankwapnáprá sér i konapao, mao kokopor, tá mao ankwapamp ankank kikiank, kwekár kwarén éntér pap, wouroump kar sér, mánmán ént fária mánmán, tá arop ankwapan poupwékápi maomp ankank pouroukoup, araknámp aropan te nouroupria méntér fári kwapono.ⁿ ¹²Mokopono? Arop sios mek korop mo, ek yakápnep aropan youroukoup i konap tére te onomp tére nie? Mono. Aeno arop sios mek yak námpan maok, am te yumo youroukoup mwanap tére támaono. ¹³Ek yakápnep arop fárákapan te Kwaro námoku am fárákapaoinap ninik youroukoup naenámpon. Kwaromp Buk fek sérrá, 'Yumo ankár yumo ou mekamp am kwataenap arop fárákap ek fárarámprá párapok kip'rá sénámpon.

'Kristen nonopok koti kwapono'rá sénámp kar

6 ¹Táte yumo ou mekamp arop ankwapan kar kwatae sénánko te, ae te mao Kwaromp kounteouráp arop fárákapan oupoukur akwapea Kristen monap aropamp yi fek kot i konámp nie? Mao takria te pwarápaie mo nie? ²Nomo Kwaromp kounteouráp arop nomo ponankor apárokamp aropamp ninik youroukoup mwanámp te, ae te yumo mér mo nie? Tá kare, yumo te waeman apárokamp ponankor aropamp ninik yurukup mwanapono. Ae te mokopono? Yumo kánanke kwarok karan kor yurukup mwanap pourou mo nie? ³Ae te yumo mér mo nie? Nomo ensel fákáreramp ninikan fwap youroukoup mwanámpon. Aenámpara, nomo waeman apár mekamp ankankamp kar youroukoup mwanámpan kor wae fwap pwi námpono. ⁴Yumo fwap tak mwanapara, yumo ou mek kar yak nánko te, apaeritea Kristen monámp arop fárákapan kar youroukoup mwanap tére sánk napon? ⁵Ono yumwan 'Pwarápaie sámpenk!' ria

¹ 5:7 Kis 12:21; Jo 1:29 ^m 5:8 Kis 12:15 ⁿ 5:11 Ef 5:3,7

sénampono. Ae te mokocono? Yumo ou mek te Kristen ankwapnáp yaworamp kar youroukoup naenám yonkwae kourráp arop ankwap yak mo nie? ⁶Take arop yak námpan maok, ankwapnápó yakrá náráp ankwapnápén Kraisén mér monap aropao nke nap fek takrá kot napon?

⁷Ye, yumo te yiráp ankwapnápén kot nap támao, yumo wae kwatae niniki tenapon. Yumo apaeritea numwar yumwan kwatae papanáponorá yénképeyakáp moi napon? Yiráp ou mekamp arop fárákapao yiráp ankank pouroukoup napo te, apae ritea numwar takanáponorá yénképeyakáp moi napon? ⁸Yumo fwap tak mwanapan maok, yumoku kok támao arop ankwap fárákapan kwatae ninikria maomp ankank pouroukoup napon. Ye, yumoku yiráp ankwapnáp karean yumo take pourouráp ninik tak i konapon.

⁹Yumo yumokuráp ninik mek kwekár mwanape. Arop fárákap kwataenám ninik i konap te Kwaro náráp firáp taokeyak naenám némpouk te yink mono. Kokopor ninik i konap arop fárákap, tá kwekár kwaronámpaok i konap, poumaropráp koumteou, yupuráp arop kokopor i konap, arop fárákap pwarápae moria poumou-tárápu kok kwatae kokopor i konap, ¹⁰oukun i konap, tá ankwapamp ankank kikiank i konap, tá mánmán ént fária mánmán i konap, tá arop ankwapan wouroump kar sér i konap, tá ankwapamp ankank pouroukoup konap arop fárákap, ponankor take pourouráp arop fárákap te, Kwaro maomp firáp taokeyaknám mek te tukup mwanap pourou mono. ¹¹Tá yumo wokwaek te takeniamp arop yakápiapan maok, Kraisomp yirirao yiráp kwatae ninik torokor námpon. Kwaro yumwan náráponoria nánkáráp tenámpono. Nomp Kwaro Jisas Kraisomp e ntia Kwaromp Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek yumwan fwapokwapia kák tenánko, waeman yae-párak kare arop yakáp napon. ^q

Nomp pourourao Kwaromp e narek sampok naenám kar

¹²Kare kápae kare ankank te ono fwap tak nanampan maok, am kápae kare ankank te onan yaewour i konámpanápe. Ponankor ankank ono fwap tak nanampan maok, ono ankwap ankankao onan poukwapanoria yénképá yak mono. ¹³Kare, fir te yare mek pik konám, yare te fir sámp. Mak i konámpan maok, am anánkaopwe te waeman Kwaro yak moi pap naerámpon. Aeno pourou te kokopor ninikamp mono. Am te Tokwae Karampono. Tá Tokwae Kar te pourouampara, pourouan yaewour i konámpono. ^r¹⁴Mao námokuráp kárákáre fek Kwaro Tokwae Karan apár me mekamp fárámpá papámp te, taknám nomwan kor fárámpá kák naenámpon. ^s

° 6:7 Mt 5:39-40; 1 Te 5:15 p 6:10 Ef 5:5; Yé 22:15 q 6:11 Ta 3:3-7 r 6:13 1 Te 4:3-4

s 6:14 Ro 8:11; 2 Ko 4:14

¹⁵Yumo Kraisomp pourou ankwapmwaekao yakáp nap te mér mori kwapon? Ae te ono Kraisomp pourou ankwapmwaek fárákapea kokopor yupuamp pourouk pap nanko te, kwapwe kare naenámp nie? Am te tak mo kareno.^t ¹⁶Arop kokopor yupurént akwapá koupleanámp te, waeman méntér ankáránkamp pourou yak nepon. Yumo am te mér mo nie? Kwaro am táman wae arakrá séri námpon: “Am anánkaopwe te waeman ankáránkamp pourou sámp nepon.”^u ¹⁷Aeno arop Tokwae Karént koupleá yak nám p te, mao wae méntér ankáránkamp Spirit fek yak nepon. ¹⁸Kokopor ninik te yiráp wonae fik yakantá, ankár panek pirikimp kipo. Ponankor ankwap kwatae ninik aropao i konap te, ek pourou yipi fek saráp yak námpon. Aeno arop kokopor ninik nám p te waeman námokuráp pourou mek ponankor kwatae pap námpon. ¹⁹Yiráp pourou te Yiki Kor Spiritamp yiki kor naponono. Ae te yumo am mér mo rape? Kwaro yumwan wae Yiki Kor Spirit nénk tenánko, yiráp pourou mek yak námpon. Yumo te yumokuráp mono.^v ²⁰Kwaro arean tokwae fek yumwan warko yamokwap námponono. Aenámpara yumo te yiráp pourou fekamp ankank tére nap te ankár Kwaromp e narek sampok kipo.

Yupu ti konap kar

7 ¹Oukoumwan te ono yumwan yiráp pas fekamp kar nopok sénae rae. Táte arop yupu sámp mo, kwaporok yak nám p te kwapwe kareno. ²Aeno nkwakwe make kokopor ninik yak námpara, arop ankákárank ponankor moumountukri yupu ti, tá koupleou ankákárank ponankor moumountukri poumarop nap mek tankáp mwanap te fwaponono. ³Aeria poumaropamp pourou te maomp yupuramponono. Poumarop kákánki kwapon. Tá taknám p yupuamp pourou te poumaropamponono. Yupuao kor kákánki kwaponono. ⁴Yupu te námokuráp pourou poukeyak mono, maomp poumaropao poukeyak námpon. Tá taknám p poumaropamp pourou te námoku poukeyak mono, maomp yupuao poukeyak námpon. ⁵Aenepara, anánkwap yumo te nonopok younkwe sirarea yiráp pourou kákánki keponono. Kare, táte yumo ankáránkamp ninik fek Kwarén kar toropwap nenep ke fek saráp pwate yak neria te fwaponono. Aeno wakmwaek te ankár koupleá yak nenep. Takria yumo yiráp pourou yumo fwapi taokeyak mo napo, Satano yiráp ninik mek kwatae ninik kákantáno. ⁶Ono mámara kar sénamp te, yumwan yaewour naenámpan sénamponono. Am te ono yumwan ampaok mwanap loan pap mono. ⁷Ono warákár namp te, ponankor koupleouráp arop te ono nampnám p are yakápenkria nampam maok, Kwaro ponankor ankákárank aropam ninik ankákárankrá nénk námponono. ⁸Aeno are yakápnap koupleouráp arop fárákap, tá kae koupleou, am fárákapan te ono arakrá sénampon: Táte am fárákap ono are yak

^t 6:15 1 Ko 12:27 ^u 6:16 Stt 2:24 ^v 6:19 1 Ko 3:16

namp niamp makria te am te kwapwe kareno. ⁹Aean maok, am fárákap námokuráp pourou fwapi taokeyak moantáno, fwaponono. Poumou-tárápu koumteou ti, tá koumteou poumou nap mek tankáp kipo. Tankria te fwaponono. Tak moia te am fárákapamp ninik fárámp nánko, kokoporantáno.^w ¹⁰Am yupu tinap arop fákáre ntia poumou nap mek tankápnap koumteouran ono lo nénk nampon. Am te onokump lo mono, Tokwae Karamp lonono. Am te arak: Yupu náráp poumarop pwar-akwap naeane. ¹¹Mao náráp poumarop pwarará akwap námp kwamp te, ankár kwaporok yak kuno. Aeno kwaporok yak naenámp pourou mo námp kwamp te, ankár arákarrá akwapea am pwaranámp poumaropamp nap mek tank kun. Tá poumaropao kor maomp yupu pwar te mo karono.

¹²Tá ankwap fárákapan te onoku támao sénampon. Am te Tokwae Karamp kar mono. Ono arakrá sér: Kristen arop yupu sámp námp, maomp yupu Kraisén mér mo námpao maok, am yupu fwap maomp poumaropan warákár nánko te, am Kristen arop te am yupu pwar kwaponono. ¹³Tá Kristen yupu poumou nap mek tank nánko, maomp poumarop Kraisén mér mo námpao, fwap am yupu sámpá yak naerianánko te, am yupu te maomp poumarop pwarará akwap mono. ¹⁴Yumo wae mérapon: Poumarop Kwarén mér mo námpao náráp yupunt akwapá kounp námp te, waeman fwap Kristen ou mek yak námpon. Tá yupu Kwarén mér mo námpao Kristen aropamp nap mek tank námp te, mao waeman fwap Kristen ou mek yak námpon. Aeno tak moia napo te, maomp tárápu fárákap te sios mek yakáp mo mwanape. Aeno oukoumwan te am fárákap sios ou mek yakáp napon. ¹⁵Aeno táte poumarop Kristen mo námpao, náráp yupu pwar naeria te, fwap pwar nae-námpon. Tá taknámp, yupu Kristen mo námpao, náráp poumarop pwar naeria te, fwap pwar naenámpon. Am yiráp ankwapnáp ntia yiráp antápan take ninik korop námp te, apae man taki kwaponoria fákapá fákeyak námpanápe. Kwaro yumwan wumwiri námp te, yonkwae porokwe ninikaok mwanapria ninámpon.^x ¹⁶Aenámpara, yupu amo te fwap waráp poumarop Kristen moinámpan yaewour napo, mao Kristen naenámp ni mo nie? Am te amo mér mono. Tá poumarop amo fwap waráp yupu Kristen moinámpan yaewour napo, mao fwap Kristen naenámp ni mo nie? Am táman kor amo mér mono.^y

Nomo ankár Kwaro sápnámp ninik fek yakáp mwanámp kar

¹⁷Aeno arop ankwapan Tokwae Karao wumwiria mokohe pourouráp tére sánkeanánko te, mao te ankár am fek saráp yakáp mwanapon. Ono te ponankor sios mek lo takrá pap konampon.^z ¹⁸Ae te arop ankwap maomp yipi fárákapea napo, Kwaro man wumwi námp nie? Tak nánko

^w 7:9 1 Ti 5:14 ^x 7:15 Ro 12:18 ^y 7:16 1 Pi 3:1-2 ^z 7:17 1 Ko 7:24

te, mao am yipi fárakapnámp warko yárákarea pwarará, am toupou mek wouroump naenámp mono. Ae te arop ankwap mao yipi fárakap moi námpan Kwaro wumwi námp nie? Takanánko te am arop te yipi fárakap naenámp te mono. ¹⁹Am yipi fárakapnap ninik ntia yipi fárakap monap ninikao kor kánanke kwataeno. Aeno Kwaromp loaok tukupnap ninikao maok, am te tokwae kar ankankono.^a ²⁰Arop mokope yak nángo, Kwaro man wumwi námp te, mao oukoumwan ankár take támao yak naenámp. ²¹Ae te amo kwaporok tére konap arop^b yak napo, Kwaro amwan wumwi námp nie? Takanánko te, amo am táman yonkwae sakáp yak kwapono. Aeno táte amo kwaporok tére konap aropamp tére pwar akwap nanap mwae kup yak nángo te, fwap mántwaok nanapon. ²²Aeno arop slev yak námp mekamp Kwaro wumwiri námp te, mao te Tokwae Karao nke námp fek te, mao warko slev mono. Aenámpara, arop slev yak mo, amwar yak námpan Tokwae Karao man wumwianámp te, oukoumwan mao Kraisomp slev yak námp. ²³Kwaro yumwan arean tokwae fek warko yamokwapea érékép námp. Aenámpara, yumo te épi ninik fek yakápnar arop fárakapamp slev yakápi kwapono. ²⁴Ononamp fákáre, nomo mokopi yakáp námpan Kwaro nomwan wumwirianánko te, ankár take pourouráp ninik fek Kwarént yakáp mwanámp.

Are yakápnar koumteouráp aropan sénámp kar

²⁵Tokwae Karamp lo te mono, onoku niniknamp karan are yakápnar koumteouráp aropan sénar nae. Kwaro onan aropompia onan ninik kour sápnángo, yumo fwap ono sénámp kar wawia, karenorá ninik mwanap pwi námp. ²⁶Oukoumwan máma ke fek te nkwakwe make ninik tokwaenámp ankank koropánk námpara, fwapono. Yumo ponankor oukoumwan yakáp napnámp taknámp yakáp kipo. ²⁷Ae te amo wae yupu sámp nap nie? Takanánko te, amo am yupu pwar nanap mwae kup oupourounki kwapono. Ae te amo oukoumwan yupu sámp mo nie? Takanánko te, amo yupu sámp nanap niniki kwapono. ²⁸Tá taknámp amo yupu sámp nap am te kwatae ninik yak mono. Tá éнки yupu poumou nap mek tank námp, am támao kor kwatae ninik mo, fwapono. Aenapan maok, am fek apárokamp ninik tokwae yak nángo, kápae kare kar pap mwanape. Ae mwanapara, ono am ankank yumwan koropánk te ‘Mono’ ria sénampon.

²⁹Ononamp fákáre, ono arakrá sénampono: Oukoumwan máma ke te wae fae námp. Oukoumwan máma yaknámp ke fek te yupuráp arop fárakap te ankár yupu moráp niampi yakáp mwanapon. ³⁰Tá arop fárakap éménk i konap te ankár éménk monap arop fárakap niampi

^a 7:19 Ga 5:6 ^b 7:21 ‘Slev’ a, ‘Kwaporok tére konap arop’rá sénámp firan mér nae rap kwamp te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 35 ntia 36 fek nkeampo.

yakáp mwanapon. Tá warákáránknar arop fárákap te ankár warákáránk monap arop fárákap niampi yakáp mwanapono. Arop fárákap mani fek ankank ti konap te, ankank ti-fákeyak moi nap niampi yakáp mwanapon. ³¹ Tá arop fárákap apárokamp ankankan tére konap te, ankár mámá apár mwaekamp ankank kárákáre fek ti-fákeyak mo i konap arop fárákap niampi yakáp mwanapon. Arak námpara, nomo wae mér námpon: Nánkár mámá apár mwar pourourápi akwap naerámpon.^c

³² Ono te kápae kare ankankao yiráp ninik sámpá yampourou te, monoria nampon. Arop yupu sámp mo námp te fwap Tokwae Karamp ninikan ninik tokwaeria, Tokwae Karao warákárnámp ninik fek tére konámpon. ³³ Aeno arop yupu sámpeanámp te, yupuaó námwan warákár naenámp ninik fek tére nae ritea mámá apár mekamp kápae kare ankankan saráp ninik tokwaerá tére konámpon. ³⁴ Aenámpara, maomp ninik te kápae kare mwae-párak akwapránk námpon. Tá yupu poumou nap mek tank mo námp te, am yupu éнки fwap Tokwae Karamp ninikan ninik tokwae konámpon. Aeria mao fwap pourou ntia maomp waempao kor yiki kukarrá yak naeria námpon. Aeno yupu poumou nap mek tank námp te, náráp poumaropao warákár naenámp ninik fek tére nae ritea, apárokamp ankankan saráp ninik tokwaerá tére konámpon. ³⁵ Ono mámá kar sénamp te yumwan yaewour nánko, yumo yae-párak yakáp mwanap karan sénampon. Am te yumwan, poumou nap mek tankáp, tá yupu ti kwaponoria taokor mono. Ono nik namp te kápae kare por yumo yae-párak kare yakápria Tokwae Karamp tére napo, ankwap ankankao yiráp ninik mek sámpá yampourou mo naenámpria nampon.

³⁶ Táte arop ankwap náráp por kar yoroitenap yupu yak nánko, námo kwaporok yakrá yépékria, kwatae ninik koropantá námp kwamp te, mao fwap námoku ninik námpaok am yupu sámp nae-námpon. Am tak námp te, mao kwatae ninik mo, fwapono. Am anánkwap fwap koumpeyak nenepón. ³⁷ Aeno táte arop ankwap maomp ninik kárákáreria man fopwaok naenámp ankank mo nánko, mao fwap námokuráp ninik taokeyak námp támao náráp ninikao sérrá, ‘Am yupu éнки náráp por kar yoroi nap taki yakano’ rianámp te, am te kwapwe kareno. ³⁸ Aenámpara, arop náráp éнки yupu sámp námp te, kwapwe kare ninik námpon. Tá arop yupu sámp mo námp te kwapwe kare kare ninik námpon.

³⁹ Táte yupu ankwapamp poumarop oukoumwan yiki yak námp fek te, am yupu méntér koumpá yak námpon. Aeno maomp poumarop sumpwi nánko te, am yupu warko poumaropént koump mo, párak yak námpon. Táte mao ankwap poumou nap mek tank naeria námp kwamp te, mao fwap tak naenámpna maok, mao te ankár Kristen aropamp nap mek tank kuno.^d

⁴⁰ Aeno onoku te arakrá ninik nampon: Mao kwaporok yakria te, mao fwap

^c 7:31 1 Jo 2:17 ^d 7:39 2 Ko 6:14

warákár tokwae naenámpon. Tá ono ninik namp te, ono waeman Kwaromp Spirit onan woukoupá yak nángo, ono mámá kar farákáp nampon.

Kwekár kwarén ofa sánknáp nape firan sénámp kar

8 ¹Ono oukoumwan te kwekár kwarén ofa sánknáp nape fir yumo turunki napan sénae rae. Tá kare, nomo ponankor wae mér tokwaerápan maok, mér sámp konap ninik mwar te 'Námo mér tokwaerápao namp'rá warákár-sér mwarea napon. Aeno nomo arop ankwapan nouroup mwanámp ninik sámp námp, am támao maok nomwan fwap kárákáre kor Kristen yoroí pap naenámpon. ²Táte arop ankwapao, námo te wae méri yak namprá ninik námpao maok, am aropamp mér te oukoumwan pwi kari yak mono. ³Aeno arop ankwap Kwarén nouroup kari yak námp te, Kwaro man mér kari yak námpono.^e

⁴Am kwekár kwarén ofa sánkeanap fir émi fári konap ninik te ono arakrá sénampon: Nomo wae mér námpon: Kwekár kwar te kare kar ankank mono. Am te wunéri mwar sarápono. Kwar kare ankárankampao saráp yak námpon. ⁵Kare, wae kápae kare ankank táman 'Kwarono'rá sér, tá kápae kare ankankan 'Náráp Tokwae Kar'rá sér i konapon. Tá kare, am kwar fákáre te yámar mek yakáp, apárok yakáp napan maok, ⁶am te wampweno. Nomo waeman ankárankamp Kwaro mwar nomp Naropwarono. Mao támao ponankor ankank yoroinámp fi kor yak nángo, nomo maomp kare yakáp námp, nomo wae mérámpon. Tá waeman ankárankamp Tokwae Kar mwar yak námp, am te Jisas Kraisono. Mao námoku Kwarént ponankor ankank yoroia nepo, nomo mao fek táman yiki yakáp sámp námpon.^f

⁷Aeno Kristen ankwap fárákap te am kwekár kwar te kánanke kwataenorá mér mo napon. Am fárákap te wokwaekamp arop kwekár kwarén lotunap ninikan nkeaka, am kwekár kwarén ofa sánknáp fir émi te, ofa kare támao ara, am fir émi te kwekár kwaromponorá ninik i konapon. Am fárákapamp Kwarén mérap te oukoumwan ninik kour mo nángo, am fir émi fánapara, am fárákapamp ninik mek oum sámpantá ninik napon. ⁸Aeno fir te támao nomwan Kwaromp wonae fik tirá párapop mono. Táte nomo fár moria, nomo Kwaro nke námp fek kwatae yakáp mono. Táte nomo fánámpao kor Kwaro nke námp fek kwapwe kare yakáp mono. ⁹Aeno yumo arakrá ninik kip: Yumo fwap apae fir fár mwaria nap, fwap fár mwanapan maok, takria am ankank yumoku nap támao kárákáre monap arop fárákapamp ninik mek nángo, am fárákap kwatae ninik fek tukup mwanape.

¹⁰Wae mérnáp arop amo kwekár kwaromp lotu nap mek akwapá tankrá fánapo, táte arop ankwap, mámá fir onan kwatae pap naeanrá

^e 8:3 Jo 14:23 ^f 8:6 Jo 1:3; Ef 4:6

apáp nâmpao, mao amwan nke nânko, am támao maomp ninik fárâmp nânko, am kwekár kwarén ofa sâknâp fir fánaerâmpôn. ¹¹ Tá waráp mér támao nomp ankwapnâp Kraiso sumpwia warko warâmpnâmp arop am te kárákâre mo nânko, man kwatae pap nâmpôn.⁸ ¹² Yumo wawenk: Nomp ankwapyâenâp ankwap fárâkap Kwarén mérap te kárákâre mo napara, fir fár mwanap te apáp naponô. Tâte yumo am fwapan mpweria napo, am fárâkapamp mér kwatae akwap nâmp te, am ninik támao yumo Kraisen kwatae ninik napon. ¹³ Aenâmpara, tâte fir támaoianânko, onomp ankwapnâpo kwatae ninik nânko te, ono warko émi fár mo akwapea sumpwinâmp ke fek nanâmpôn. Takria ono am tére namp fek tapek onomp ankwapnâpo kwatae ninikantâno.^h

Polo kwaporok aposel tére nâmp fek warákárnâmp kar

9 ¹ Ae te lo ankwapao, tá ankwap kwatae ninikao onan sâmp-fákeyak nâmp nie? Mo karono. Ae te ono aposel mo nie? Ae te ono nomp Tokwae Kar Jisasén nke moi namp nie? Ono Tokwae Karamp tére nanko, yumo am tére fek saráp Kristen moi nap nie?ⁱ ² Ankwap fárâkapamp ninik te onan, mao te aposel monorâ napan maok, wampweno. Yumo waeman onan te, aposel karenorâ mér napon. Ono Tokwae Karamp aposel kare yak namp te yumo Kristeni yakâp nap támao yéknép nâmpôn.

³ Arop ankwap fárâkap onan kot i konap te, ono am fárâkapan nopok arakrá sér i konâmpôn: ⁴ Ae te yino yinomp tére fek mwaek fir fépérrá ént fépérrá mak nâmp te kwapwe kare mo nie? ⁵ Ae te yino Kristen yupu sámpea méntér ankwap aposel, tá Tokwae Karamp nánaeounâp, tá Pita, arao i konapnâmp éréképea paokop mwanâmp te kwatae nie? ⁶ Ae te Barnabas yino mwar yinokump pourou taokeyak nenemp mani tére nenko, ankwap aposel fárâkap te mo nie? ⁷ Apae aropao soldia téreria námokurâp fir oupourouk i konâmpôn? Apae aropao yopwar yororia námoku fánaenâmp fir sâmp mo i konâmpôn? Tá apae aropao bulmakau taokeyakria maomp mom wouri fár mo i konâmpôn?

⁸ Ae te ono arop fárâkapamp ninikaok sarâpria, ono takrá sénamp nie? Mono. Kwaromp lo támao kor takrá sér i konâmpôn. ⁹ Moseso lo fek kar arakrá kumwi nâmpôn: “Bulmakau wit yipi aokop naeria pumpurékamprâ yarakria, am fekamp sâmpá fánaerianânko te, amo maomp top kor fek sérémékéri kwapono.” Ae te Kwar te bulmakauan saráp ninik nâmp nie? ¹⁰ Mono. Waeman nomwan kor nikia sénâmpôn. Ye. Am kumwi yak nâmp te yinan sénâmpôn. Kwar te arake ninikan warákár nâmpôn. Arop yopwarampor kwar nânâprâ párapop nâmp, tá arop fir noumourinâmp tinâmp arop te, am tére nemp fek fwap fir

⁸ 8:9-11 Ro 14:13-15 ^h 8:13 Ro 14:21 ⁱ 9:1 Ap 26:16; 2 Ko 3:2-3

ankwapmwaek sámp nenemprá ninik nepon.^j ¹¹ Aeno yino te Spiritamp ankank yumo ou mek ankankounámp yoro námpon. Aenámpara, táte yumo yinan pourouamp ankank ti-sáp nap am te kwatae nie? Am te yino yoroinámp ankankou támao wae ki tank námp niamp námpon.^k ¹² Táte arop ankwap fárákap yumonap ankank fwap sámp mwanapan nángo te, yino fwap kápae kare sámp mwanámpon.

Aenámpan maok, am ankank yino fwap sámp mwanámp am te yino sámp mo i konámpon. Yino te Kraisomp Kwapwe Kare Kar akwap naenámp mwae kup taokor te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino nkwakwe make ninik tokwaeran kor sámpea fokopeyakáp konámpon. ¹³ Pris fárákap Kwaromp nap mek tére nap te, am Kwaromp nap mekamp fir sámpá fári konapon. Tá arop fárákap alta fek tére nap te am alta fekamp Kwarén ofa sánk konap fir émi tirá fári konapon. Ae te yumo am mér mori kwapono?^l ¹⁴ Tá taknámp Tokwae Karao máma lo pap námpono: Arop fárákap Kwapwe Kare Kar farákáp konap te, am Kwapwe Kare Kar wanap aropaoi nap pourouran yaewour naenámp ankank ti mwanapon.^m

¹⁵ Aerimpan maok, ono te take pourouráp ankank ankwap sámp moi nampon. Tá oukoumwan kuri ono ankank ankwap sámp naeria máma kar kumwi mono. Takria te ono pwarápa tokwaeria manénkir sumpwi nanampono. Ono tére namp fek fwap yiráp yaekamp mani sámp nanampan maok, sámp moria, táman warákár nampon. Am te, arop ankwapao taokor te monoria nampon. ¹⁶ Ono Kwapwe Kare Kar farákáp konamp te, onoku táman warákárria ‘Ono te kwapwe kare ninik namp’rá sér mono. Am Kwapwe Kare Kar farákápnamp tére te Tokwae Karao onan sáp námpara, ono ankár takrá tére nanampon. Táte ono Kwapwe Kare Kar farákáp moria te, ono waeman kwatae yak naerampon. ¹⁷ Táte ono onokump ninik fek ono am téreria te, ono fwap nopok mani sámp nanampon. Aeno am tére fek mani sámp mo námp te, am te apae riteanápe Kwaro sápnámp tére onokump ninik fekamp tére monoria nampono. ¹⁸ Aenámpara, ono te apaeran nopok sámp nanampon? Onomp nopok sámp nanamp te aráno: Ankank ono am tére namp fek fwap sámp nanampan, ono sámp mo nampon. Ono Kwapwe Kare Kar farákáp namp te, arop fárákan kwaporok nénk nampon. Kwaro onan takampria sáp námpara, ono kor tak tére nampan warákárampon. Tak namp táman maok, nopok ankank sámp namp niampon.

Pol aropamp kwaporok tére konámp arop niamp yaknámp kar

¹⁹ Ono te arop ankárankampamp kwaporok tére konamp arop yak mo nampao maok, onokump ninik fek ponankor aropamp kwaporok tére

^j 9:9-10 Lo 25:4; ^l Ti 5:18 ^k 9:11 Ro 15:27 ^l 9:13 Lo 18:1-3 ^m 9:14 Mt 10:10; Ga 6:6

konamp arop niamp yakria, ono fwap kápaē kare arop Kwaronámpok éréképá korop nanampria nampon. ²⁰ Aenampara, Juda firao nke nap fek te, ono Juda niampi yakria, fwap Juda fi érékép nanampon. Onoku kare te loamp yae ankore mek yak mo nampao maok, loamp yae ankore mek yakápnap aropao nke nap fek, ono loamp yae ankore mek yaknamp arop niampi yakria, loamp yae ankore mek yakápnap arop fárákap érékép naeria nampon. ²¹ Lo monap arop fárákap nke nap fek te, ono lo monamp arop niampi yakria, lo monap arop fárákap érékép naeria nampon. Aenampao maok, ono te apae Kwaromp lo pwar nampanápe, mono. Ono Kraisomp loaok nampon. ²² Kárákáre monap arop fárákapao nke nap fek te, ono kárákáre moráp arop niampi yakria, kárákáre monap arop fárákap érékép naeria nampon. Ono ponankor aropao i konap ninik sámpea, arop ankwap fárákap érékép nanamp ponankor mwae kup oupourouk nampon. ²³ Ono māmá kápaē kare tére tak i konamp te, Jisasomp Kwapwe Kare Kar am fárákapaonapok akwap nángo, arop fárákap kwatae ninik pwarará Kwaronámpok korop napo, ono kuri warákár tokwae sámp nanampon.

Nomo Kristen kárákáre fek yakáprá tukup mwanámp kar

²⁴ Arop fárákap foporakor nap te kámá-pwar akwapnámp arop ankárankampao saráp ankank sámp konámpono. Yumo am te mér mo nie? Yumo kuri ankár ankank sámp mwanámpria kárákáre fek foporakor kipo." ²⁵ Tá arop ponankor ankwapan kwe-pwarará ankank sámp mwaria te, námokuráp pouroukamp ninik ponankor tirá nér i konapono. Am arop fárákap mao tak nap te, kwatae akwap naenámp ankankan sámp mwanámpria ni konapono. Aeno nomo térerá tukupnámp ankank te kwatae akwap naenámp pourou mono. ²⁶ Aeria maok, onoku te ono fárakop nampao maok, ono te nkwarek nke, mamek nkerá fárakop mono. Ono te arop yorowarria ni konapnámp, yae sirarrá akwap nampao maok, kwaporok nkwarek mamek yae sirarrá akwap mo i konampono. ²⁷ Ono ankár onokump pourou fwapi poukwapea nanko, ankár akwap naeria ninik nampaok akwap konampono. Takria ono ankwap arop fárákapan saráp Kwapwe Kare Kar farákáp nampao, onoku kare te wakmwae am ankank sámp moantáno.

Nomwan Israel firaoi nap yénkép námp mér mwanámp kar

10 ¹ Ononamp fákáre, yumo aran mérenke: Moses yakámp ke fek, nomp appeyaenáp Kwaro taokeyaknámp kouwme ankore meaok, pu kor fek saráp Kwaro yénképnámp mwae-páraok solwara Retsi tápamprá tukupapono. ² Tá am fárákap kouwme ntia solwara mek baptais sámpap

te, Mosesomp wakmwaek tukup napan yénkép námpon. ³Tá am fárákap ponankor am Kwaromp Spiritao nénkámp fir fáriapono. ⁴Tá am fárákap ponankor Kwaromp Spiritao sánkámp ént fépériapono. Ye. Mao am Spiritamp yumwi mekám ént am fárákapént akwapámpan fáriapono. Am yumwi te Kraisono. ⁵Aeapan maok, am ou mekám kápae kare kounteouráp aropamp ninik te Kwaro warákár moimpon. Aenko am fárákap kwar saráp mek surumpwiao, maomp yákáre te ampok tankápipmon.

⁶Aeapan am ankank ponankor te nomwan yénkép nánko, nomo nkea am fárákapao kwatae ankankan kikiankiap, am te nomo kor takantá mér mwanámp. ⁷Tá yumo kwekár Kwaromp ninikaoki kwapono. Ankwap fárákap am ou mek yakápap takiapono. Kwaromp Buk fek am fárákapan arakrá sénámp: “Kounteouráp arop fárákap tankáprá fir fépérrá ént fépéria, wakmwaek poumou tárápu fárámpea tukuprá kounteount kokoporiapón.^p ⁸Tá yumo ankwap fárákap am ou mekám kokoporiapnámp taknámp yumo kor kokopori kwapono. Am fárákap takria ankáránkamp yae fek 23,000 surumpwiao.^q ⁹Tá nomo Tokwae Karamp yopor te mokopon nke mwarria nkwak mak mwareano. Wokwae am arop fárákap ou mekám ankwap fárákap takapo, fou-tákamao yourounkwe nánko, am fárákap surumpwiao.^r ¹⁰Tá wokwae Israel fi mekám ankwap fárákap Kwarén kokwarokiapnámp yumo kor Kwarén takrá kokwaroki kwapono. Am fárákapan te arop paok i konámp ensel koroepa paoki pwaránko surumpwiao.^s

¹¹Mámá ponankor ankank Israel firan koropámp máte, arop mér mwanapono. Tá amiap kar Buk fek yak námp, nomo oukountwan mámá ke fek pwar naenámp yae wonae fik nánko, yakápnámp arop nomwan ninik sáp námpon.^t ¹²Aenámpara, arop, námoku waeman kárákáre yak namponorá ninik námp kwamp te, mao ankár mér kuno: Takria mao piká párákapantáno. ¹³Yumwan mokop nap nke naeria koropnámp ankank te mwar pourouráp mono. Waeman ponankor aropan mokop naprá nke naeria korop konámp wuri popwarono. Tá Kwaro yumwan kwaporok pwate nánko, am ankankao yiráp kárákáre kwe-pwar mono. Táte yumwan mokop nap nke naerianámp ankank korop námpan kor, Kwaro yumwan yaewour naenámp mwae kup yoro naeria námpon. Am mwae kup te aráno: Mao yumwan kárákáre sánk nánko, am koropnámp ankank yumwan apárok tirá nér mono.^u

Kwarén loturia kwatae Spirit méntér lotu i konap kar

¹⁴Aenámpara, onomp nouroup fárákap kare, yumo ankár kwekár kwarén lotu i konap ninik te younkwe sánk kipo. ¹⁵Yumo te wae

^p 10:7 Kis 32:6 ^q 10:8 Nam 25:1-2 ^r 10:9 Nam 21:5-6 ^s 10:10 Nam 16:41-49

^t 10:11 Ro 15:4 ^u 10:13 Hi 4:15

mérápára, ono yumwan sénampon: Yumoku ankár onomp kar māmá youroukoup kipo. ¹⁶Māmá kap te waeman Kwaromp ourour yak náńko, nomwan Kwaro Kraisomp yirirént tapokwapeanánko, nomo fár mwaria ‘Aesio’rá sér i konámpon. Tá am pan nomo fopwar i konámp te, mao nomwan Kraisomp pourourént tapokwapá pwar konámpon. ¹⁷Waeman ankárankamp pan saráp námpara, nomo kápae kare koumteouráp arop, nomo ankárankamp pourou saráp yakáp námpon. Am te apae riteanápe, nomo ponankor am ankárankamp pan táman saráp sámp konámpara námpon.^v

¹⁸Yumo Israel fákáreran ninikenke! Arop fárákap te alta fek yankapnap ofa ankwapmwaek fári konap te, am támao am alta poukeyaknámp Kwarént tapokwap napon.

¹⁹Aeno yumo takria, onan, mao te ankwap fi aropao kwekár kwarén ofa sánk konap fir támao kare kar ankankrá sénámpan mpwe mwanape. Tá ono, am kwekár kwar fárákapan kare kar ankankonorá sér mono.^w

²⁰Mono! Ono te arakrá sénampon: Ankank Kwarén mér monap ankwap fi aropao ofa i konap te, mao kwatae spirit fárákapan ofa sánk napon. Am fárákap te Kwarén ofa sánk mono. Tá onomp ninik te yumo kwatae spirit fákárerént tukupá tapokwap te monoria nampon. ²¹Yumo te Tokwae Karamp kap mek fárrá, tá kwatae spiritamp kap mek méntér fár mwanap pourou mono. Yumo Tokwae Karamp kákánar fek tankáprá fépéria, kwatae spiritamp kákánar fek méntér tankáprá fépér mwanap pourou mono.^x

²²Yumo tak nap te, Tokwae Karao nomwan kokwarokria yoporanoria nape? Nomp kárákáre te maomp kárákáreran kwe-pwar námp nie?

Nomo ankár nomp Kristen ankwapnápen ninik mwanámp kar

²³Kare, kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan yaewour mono. Kápae kare ankank nomo fwap tak mwanámpan maok, am kápae kare ankank te nomwan kárákáre kor Kristen yoroi pap mono. ²⁴Nomo, námoku támao saráp fwapi yakáp mwarrá ninik mwareano. Nomo ankár arop ankwapan fwapi yakanoria ninikrá yaewour mwanámpon.^y

²⁵Yumo maket mekamp fir émi mani fek sámp nap kwamp te, ‘Kwekár kwarén ofai nap ni mo nie?’rá turunkupi kwapono. Yiráp ninik sánánkar porokwe fek yak naenámp fekono. ²⁶Am te apae riteanápe, nomo wae mérámpon: Mámá apár ntia kápae kare ankank am mek top-pwarámpá yak námp te, Tokwae Karamp sarápono.^z

²⁷Táte arop ankwap Kwarén mér mo námpao, mao yumwan ‘Nomont fárenk’ ria wumwi náńko te, yumo tukup mwaria nap kwamp te, am

^v 10:16-17 Mt 26:26-28; Ro 15:5 ^w 10:19 1 Ko 8:4 ^x 10:21 2 Ko 6:15-16

^y 10:24 Ro 15:12 ^z 10:26 Sng 24:1

te fwapono. Kápaē kare ankank yumwan nénk nap te fwapono, fár kipo. Yumo ninik tokwaeria turunkupi kwapono. ²⁸Aeno táte yumo tankáprá fánap arop ankwapao yumwan arakrá sér, ‘Mámá te kwekár kwarén ofainap fir émino’rá sénánko te, yumo am sénámp aropan wawia man ninik napara, yumo fári kwapono. ²⁹Ono te yumo kareao kwatae ninikantánoria sér mono. Ono sénámp te, am arop ankwapao yumwan, kwatae ninik naprá ninikantánoria sénampono.

Ono waeman fwap am fir fánanamp te, apae ritea am arop ankwapamp ninikao onan taokor naenámpon?^a ³⁰Táte ono Kwarén ‘Aesio’rá fánanko te, ankwap arop te apaeritea ono ‘Aesio’rá sénámp táman ‘Amo kwatae nap’rá sénaenámpon?

³¹Aenámpara, táte yumo fir fépérrá, ént fépérrá, tá yumo ankwap apae ankank nap, am te ponankor ankár Kwaromp e narek sampok mwaro.^b

³²Yumo te ankár Juda fi, Grik fi, tá Kwaromp sios mekamp kouramp arop fáráká aran ninikria, arop yumonap ninik fek piká párákap naeane. Fwapnae karia paokop kipo.^c ³³Ono kuri kápaē kare ankank tére namp te, arop ponankor fwap ninikrá tére namp warákár mwanap námpan tére konampon. Ono te onoku, onan yaewouranoria tére mono. Ono kápaē kare aropan yaewourrá tére nanko, Kwaro fwap am fárákapan warko érékép naenámpra tére nampon.^d

11 ¹Ono Kraisomp ninikaok yárák i konampara, yumo kor ankár onomp ninikaok paokop kipo.

Lotu nap mek me korok woukwap konap ninikan sénámp kar

²Yumo te kápaē kare por ono i konamp ninikria am kápaē kare kar ono sámpea yumwan nénk namp niki-samp yakáp konapono. Aenapara, ono ‘Yumo te kwapwe kare ninik i konap’rá sénampon. ³Aeno ono ninik namp te, yumo kuri mámá kar ankwap aran mérenkria nae: Ponankor poumou-tárápuamp yépe kor te Kraisono. Tá yupuamp yépe kor te maomp poumaropono. Kraisomp yépe kor te Kwarono. ⁴Táte kouramp arop kouramp lotu mek poumarop náráp me korok woukwaepa Kwarén kar toropwap nám, tá Kwaromp kar farákáp nám te, am arop námokuráp me kor Kraisen pwarápaē sánk námpon. ⁵Táte yupu ankwap lotu mek náráp me korok woukwap moi yakrá Kwarén kar toropwap, tá Kwaromp kar farákáp nám te, mao kuri námokuráp me kor, náráp poumaropan pwarápaē sánk námpon. Am te yupu me pwae ponankor farákápá pwar nám niampon. ⁶Táte yupu náráp me korok woukwap mo nám kwamp te, mao ankár me pwae farákapea fae tákáre naenámpon. Táte am yupu me pwae fae tákáre nánko, poumaropao pwarápaēantá nám kwamp te, ankár me korok woukwap kuno. ⁷Aeno

^a 10:25-29 1 Ko 8:4-13 ^b 10:31 Kl 3:17 ^c 10:32 Ro 14:13 ^d 10:33 1 Ko 9:20-22

poumarop te maomp me korok woukwap mono. Am te apae riteanápe, mao Kwarén wounápría maomp e tokwaeran yénkép námpon. Tá yupu te poumaropan wounáprá maomp e tokwaeran yénkép námpon.^e

⁸ Kwar te yupuamp pourou fek poumarop yoro mono, poumaropamp pourou fek yupu yoroi námpon.^f ⁹ Kwar te yupuan ninikía man yaewour naenámpria poumarop yoro mono. Mao te poumaropan ninikía man yaewour naenámpria yupu yoroi námpon.^g ¹⁰ Aenámpara, yupuamp me korok woukwap námp te ankár poumaropamp yae ankore mek yakáp nap yénkép nángo, ensel fákáre fwap nke mwanapon. ¹¹ Aeno nomo Tokwae Karént yakápría te, yupu te kwaporok námoku nápar yak mo i konámpono. Tá poumaropao kor kwaporok námoku nápar yak mo i konámpono. Aenepara, nonopok yaewour nenepono. ¹² Kwaro poumaropamp pourou fek yupu yoroimpan maok, oukoumwan te taknámp, yupuamp pourou meknámp arop forokor konámpono. Aenámpman maok, Kwaro námoku ankank ponankoramp fi korono.

¹³ Yumoku támao ankár máma kar youroukoup kipo. Yupu lotu mek me korok woukwap moi teyakrá Kwarén kar toropwap námp te, ae te mao kwapwe kare ninik námp nie? ¹⁴ Nomo koumteouráp arop námoku nomwan arakrá yénkép námpon: Táte poumarop me pwae tokwaerinámp te pwi yak mono. ¹⁵ Aeno yupu me pwae tokwaeri námp te, maomp mopor kwapwe kare támaono. Am te apae riteanápe, Kwaro maomp me korok oupouroup naenámpria me pwae tokwaeri sánk námpon. ¹⁶ Aeno táte arop ankwapao am ankank táman kar yorowar naeria námp kwamp te, mao ankár arakrá mér kuno: Yino te ankwap ninikaok tukup mono, tá Kwaromp sios mek kor ankwap ninikaok tukup mo i konapono.

Korin fákáre komunion sámp nap mek sámpá yampourouiap kar

¹⁷ Oukoumwan te ono yumwan lo ankwapmwae nénk nae naman maok, ono te yumo i konap ankank táman yiráp e narek sampok mono. Yiráp koupoukour konap nap mek te kwapwe kare ninik korop mo i konámpono, kwatae ninik mwar korop konámpono. ¹⁸ Manénkir te ono aran sénae rae: Yumo lotu mwaria koupoukour nap te pipirikir i konapono. Ono takrá sénap kar wawia am táman kareaoi kanrá mérampon.^h ¹⁹ Am te apae riteanápe, ono ník namp te, yumo ou mekamp arop ankwap fárakapamp kar fek yiráp sios kuk-pipirikir napo, Kwaromp ninikaok kar tukupnap arop fárakapao saráp fwap érik farákár napono. ²⁰ Aenapara, yumo ponankor Tokwae Karamp fíran fári konap niamp mono. ²¹ Yumo ponankor kárakáreria yumokuráp fíranmékir fépér i konapono. Takria maok, ankwap yae-porokwe tank nángo, ankwapao mwar wain ént kápae kare fária mánmán i konámpono. ²² Ae te

^e 11:7 Stt 1:26-27 ^f 11:8 Stt 2:21-23 ^g 11:9 Stt 2:18 ^h 11:18 1 Ko 1:10-12

mokopono? Ae te yumo yiráp fir fépérrá ént fépér i konap nap yak mo nie? Ae te yumo nik napo, Kwaromp sios te kánanke kwatae námpantá, ankwapyae fárákapao fir mo napo, man pwarápaie sánk rape? Ono yumwan te mokoprá sénanampon? Ae te ono fwap yiráp e narek kakap nanamp nie? Mono. Am yumo tak nap táman te ono yiráp e narek sampok mono.

Jisas Tokwae Karao pan ntia wain ént nénkámp kar

²³ Ono māmá kar yumwan sánk namp te, Tokwae Karao onan séri námpan nampono. Am kar fi te ará: Judaso Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kumuruk, Jisas Tokwae Karao pan sámpea, ²⁴ Kwarén ‘Aesio’rá séria pwarará, fopwaria sérrá, “Mámá te onomp pourou, yumwan yaewour naenámpan nénk nampon. Yumo ankár māmaknámprá onan ninikrá yakáp kipo.” ²⁵ Am fárákap pan fépéri pwarapo, mao warko wain éntáp kap sámpea taknámp takrá sér, “Mámá kap wain máte onomp yiri fek yoronamp kontrak wourékamono. Yumo makrá fépér nap ke fek te onan ninik mwanapono.”ⁱ ²⁶ Yumo māmá pan, tá māmá wain ént fépéria maok, yumo Tokwae Karao sumpwinámp kar farákáp mwanapon. Yumo māmak námprá yakáp nap te, ankár takrá tukupea mao arákarrá éknámp ke fek mwanapon.

Komunion sámp mwanámp fek ninik fwapokwap mwanámp kar

²⁷ Aenámpara, táte arop ankwap manénkir fwapi ninik moitea yakrá Tokwae Karamp pan kwaporok fár, tá Tokwae Karamp kap kwaporok fár, taknámp te Tokwae Karamp pourou ntia yiriran wouroump námpara, nopok amnámp fek touwe kwatae sámp naenámpon. ²⁸ Ae naerámpara, arop ankár námokuráp ninik mek fwapia youroukoupí pwatea te, am pan ntia wain ént fwap fánaenámpon.^j ²⁹ Am te apae riteanápe, māmá te, arop Tokwae Karamp pourounorá fwapia ninik mo yakrá mao kwaporok pan ntia ént fánámpara, mao námokuráp pourouk touwe kwatae korop naerámpon. ³⁰ Am taknap fi fek táman yumo ou mekamp kápae kare arop kárákáre moria, touwe sámpea, ankwap fárákap surumpwi napon. ³¹ Aeno táte nomp ninik fwapi youroukoupíte a nomo Jisasomp pourou ntia yiri sámp nánko te, nomwan touwe kwatae korop mo, fwapon. ³² Aeno táte Tokwae Karao nomp ninik kwatae nánko, nkea fwapokwapria nomwan touwe kwatae sámp námp te, takria nomo apárokamp aropént yaomwi mek pikantánoria námpon.^k

³³ Aenámpara, ononamp fákáre, yumo fár mwaria yumo ankár nánkár ankwap fárákapan yépékia kipo. ³⁴ Táte arop ankwap oukoumwan yae-porokwe nánko te, mao námokuráp nap mek fánaeria námpon. Takria

ⁱ 11:25 Hi 9:18-20 ^j 11:28 2 Ko 13:5 ^k 11:32 Hi 12:5-6

yiráp koupoukourap mek yumoku támao yumwan Kwaro kot naenámp ninik pap mwanape. Kar ankwapmwaek oukoumwan yak námpono, nánkár wakmwaek ono yumwan koropá nkeria fwapokwap nanampono.

Yiki Kor Spiritao ourour nénknámp kar

12 ¹Ononamp fákáre, ono te yumo Yiki Kor Spiritao tére mwanap ankank nénk námp te, épépérépi kwaponoría nampon. ²Yumo te wae mérapon: Wokwaek yumo oukoumwan Kristen mo nap, am ke fek te yumwan ankwap ankankao, kar sér mo i konámp kwekár kwaronámpok éréképá akwap nángo te, yumo ankár ampok tukupapono. ³Aeapan ono te yumo mérenkria nae: Táte Kwaromp Spirit arop ankwapént yak nángo, mao te 'Jisas te yaomwi mek akwapano'rá sénaenámp pourou mono. Tá arop Yiki Kor Spirit mo námp te 'Jisas am te Tokwae Karono'rá sénaenámp pourou mono.

⁴Yiki Kor Spiritao nénk konámp nkwakwe make tére mwanap kárakáre yak námpao maok, waeman ankárankamp Spiritao saráp yak námpon. ⁵Tá nomo fwap Tokwae Karamp nkwakwe make pourouráp tére námpan maok, waeman ankárankamp Tokwae Karampor tére námpon. ⁶Wae nkwakwe make ninik fek tére konap yak námpan maok, am ankárankamp Kwaro ponankor aropan kárakáre nénk nángo, am fárakap fwap tére mwanapon. ⁷Yiki Kor Spirit te ankwap arop fárakapan yaewour mwanapria náráp kárakáre am arop fárakap ankákárankan nénk konámp. ⁸Arop ankwapan Yiki Kor Spiritao arop ankwap fárakapan yonkwae kouria kar sénaenámp ourour sánk, tá ankwap aropan am ankárankamp Spirit támao Kwaro papnámp mér fek kar sénaenámp, ourour sánk. ⁹Tá arop ankwapao am ankárankamp Spirit fek táman, Kwar te fwap tak naenámponorá mér kar naenámp ourour sámp. Tá ankwapao am fek touwenap arop fwapi pap naenámp ourour sámp konámp. ¹⁰Tá ankwap Kwaromp kárakáre yénképnámp yoro naenámp ourour sámp. Tá ankwapao profet^m kar farákáp naenámp ourour sámp. Tá ankwapao nkwakwe make spiritan youroukoup naenámp mérnámp ourour sámp. Tá ankwapao ankwap-ankwap kar fek sénaenámp ourour sámp. Tá ankwapao am kar arákarrá sénaenámp ourour sámp. ¹¹Am ankárankamp Spirit támao saráp māmá ankank ponankor nénk konámp. Mao námokuráp ninik fek arop ankwapan ankwap tére naenámp ourour sánk, tá ankwapan ankwap tére naenámp ourour sánk. Mak i konámp.

'Nomo ponankor ankárankamp fek toukouri yakápnámp pourou'rá sénámp kar

¹²Arop pourou te ankárankampao maok, kápae kare pouroukamp ankank am fek toukouri yak námpon. Tá kápae kare am fek tukuri yaknámp ankank

¹ 12:7 1 Ko 14:26 ^m 12:10 'Profet': "Juda Tére konap Ninik" Buk 2 fekamp kware 44 fek nkeae.

am te ankárankamp pourou mwar yak námpon. Kraiso kor tak námpi yak námpon.ⁿ ¹³Am te apaeritea námpañápe, ankárankamp Yiki Kor Spirit támao nomwan ponankor oupoupouria kák tenánko, nomo ankárankamp pourou yakáp námpon. Nomo Juda, ta Grik, tá nomo slev, tá nomo amwar yakápnámp, nomo ponankor ankárankamp pourou yakáp námpon. Tá nomo ponankor ankárankamp Spiritan fária kárákáre sámp námpon.^o

¹⁴Nomo wae mérámpo: Pourou te ankárankamp ankank mwar yak mono. Waeman kápaé kare ankank am fek toukouri yak námpon. ¹⁵Táte pu korao arakrá sér, ‘Ono te yae kor mo ara, pourou ankwapmwaek mono’rá sénaenámpa maok, maomp kar te wampweno. Mao waeman pourouk tokoropeyak námpono. ¹⁶Tá woupwirao sérrá, ‘Ono te yi mo ara, ono pourou ankwapmwaek mono’rá sénaenámpa maok, maomp kar te wampweno. Waeman mao kor pourouk yak námpono. ¹⁷Táte pourou ponankor yi mwaranánko te, mokopia kar wa naenámpo? Táte pourou ponankor woupwi mwar yak nánko te, mokopia ankank nounoump naenámpo? ¹⁸Aeno pourou te tak mono. Kwaro waeman pourouk toukouri yaknámp ankank Kwaro námoku warákárnámp ninik fek yoroia pap námpon. ¹⁹Táte pourou ponankor ankárankamp mwaek saráp yak nánko te, pourou kare niamp pwi yak mono. ²⁰Ae naenámpara, pourou te take pourouráp mono. Kápaé kare ankank pourouk toukouri yak námpao maok, waeman pourou te ankárankampono.

²¹Tá yi te yae koran ‘Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanamp’rá sénaenámp pourou mono. Tá me korao pu koran, “Ono amwan ninik mono, onoku mwar fwap yak nanampono’rá sénaenámp pourou mono. ²²Am pourouk yakáp námp táman, nomo kárákáre moan mpwe konámpa maok, táte am ankank yakáp mo nánko te, pourou ponankor fwapi yak mo kareno. ²³Tá nomo pourou ankwapmwaek ‘Kwatae tae morokono’rá ninik námpa kor, nomo fwap yae-párák taokeyakáp i konámpo. Táte nomp pourou ankwapmwaek te pwarápae konámpa maok, nomo fwap waempyam fek nánkáráp te konámpo. ²⁴Aeno pourou ankwapmwaek arop nke námp fek kwapwe karenoria nap fwap kwaporok yakanoria pwate konámpo. Kwar te waeman pourou toukouri yakápnámp tapokwapea páte nánko, énéнки yakáp napon, ankwapmwaek kirikiri e monap niampi yak námp te, mao fwap kwapwe kare yak námpon. ²⁵Mao tak námp te pourou fápákárápia akwapantánoria námpon. Ponankor pouroukamp ankank fwapi yakáprá ankárankamp puri fek nonopok taokeyakáp mwanapono. ²⁶Aenapara, táte pourou ankwapmwaekampao touwe sámp nánko te, pourou ponankor énéнки touwe sámp konapon. Táte pourou ankwapmwaekampao e kwapwe sámp nánko te, pourou ponankor énéнки warákár sámp konapon.

ⁿ 12:12 Ro 12:4-5 ^o 12:13 Ga 3:28

²⁷Aeno yumo ponankor te Kraisomp pourou yakáp napon. Yumo ankákárank te maomp pourou ankwapmwaek kirikirino.^p ²⁸Tá Kwaro arop ankwap fákárean sios mek tére mwanap arakrá kák námpon: Manénkir te aposel fákáre, am fek te profet kar farákáp konap arop fákáre, tá am fek Kwaro warákárnámp ninik kwapwe yénk i konap tisa fákáre, tá am fek Kwaromp kárákáre yénkép námp yoro i konámp arop, tá touwe fwaprá kák konámp arop, tá arop yaewour i konámp arop, tá nkwakwe make tére youroukoupia nénk konámp arop, tá nkwakwe make kar fek sér i konamap arop, arakrá kák námpon.^q ²⁹Arop ponankor te aposel mono. Tá ponankor te profet, tisa mono. Tá ponankor Kwaromp kárákáre yénkép námp yoro i konap mono. ³⁰Tá ponankor touwenap arop fwaprá kák konap kárákáre sámp konap mono. Tá ponankor nkwakwe make kar fek sérar i konap mono. Tá ponankor fwap am kar arákár mwanap te mono. ³¹Aeno yumo ankár kámákarea narek yaknámp Yiki Kor Spiritamp ourouran sámp mwaria kárákáre kipo.

Tá oukoumwan pwi kare yaknámp ninik ankárankampan yumwan yénkép nae rae.^r

Nomo ankár arop ankwapan nouroup kare mwanámp kar

13 ¹Táte ono aropamp nkwakwe make kar fek, tá ensel fákáreramp kar fek, Kwaronámpok korop mwanapria koumteouráp arop fárákapan sér i konampan maok, ono am fárákapan nouroup kare mo namp te, ono kwaporok wur fokop konap niamp, tá garamut porokwap nap pourounk niamp nampono. ²Táte ono fwap profet kar fek sénanamp, tá Kwaromp ninik ponankor mek wouroumpeyak námp ono wae mér, tá ono ponankor ankwap mér tokwae nampao kor, táte ono wae Kwarén mér kárákáre kare fek sénanko, faonkwe tokwae nkwampok ér-sakwap naenámpan maok, ono arop ankwapan nouroup mo namp te, ono kánanke kwatae niampono. ³Táte ono ankank monap aropan onomp ponankor ankank nénk nanamp, tá arop fárákapao onan sámpea yaomwi mek yankap napo, sumpwi nanampan maok, ono aropan nouroup kare moia namp te, am ponankor ankank te onan kánanke yaewour mono.

⁴Arop ankwapan nouroup kar námp te námwan kwataenámp kar sénapo kor, koupour kar nopok sér mo i konámpon. Nouroup i konámp arop te kápae kare aropan kwapwe kare ninik fek yaewourrá tére konámpon. Mao te ankank tokwaeráp aropan kokwarok mo i konámpono. Mao námokuráp e narek sampok mo i konámpon. Mao te, námoku narek yak nampria wae mo i konámpon.^s ⁵Tá kwekáp mo i konámpon. Mao te námokuráp ankankan saráp ninik tokwae mo i konámpon. Mao te koupour yonkwae pwarámp mo i konámpon. Mao te námwaninap

kwatae ninikan warko ninik mo i konámpon. ⁶ Mao te yae-párák monámp ninikan te warákár mo i konámpono. Mao te yae-párák kare ninikan saráp warákár konámpon.^t ⁷ Arop ankwapan nourounpámp arop te man ankwap ankankao apárok sámp-anámpanoria yénképeyak mo i konámpono. Kápae kare por Kwarén mérria, Kwaro námwan yaewour naerámponoria yépék i konámpon. Aenámpara, ponankor ankank maomp pourouk korop námp te, kárákáre fek fokopeyak konámpon.”

⁸ Nánkár wakmwaek te Kwaromp profet kar farákáp konap tére, nkwakwe make arop firamp kar fek sér i konap, tá arop farákapamp nkwakwe make mér, makia máte ponankor akwapá pwar nae-námpon. Aeno nomo arop ankwapan nourounpámp ninik máte pwar naenámp pourou mo karenono. ⁹ Nomo oukoumwan te aopwek ankwapmwaek saráp mérámpon. Tá wakmwaek kare korop naenámp karan kor aopwek ankwapmwaek saráp farákáp námpon. ¹⁰ Aeno nánkár wakmwaek pwi kari yaknámp ankank korop nae-námpon. Tá am ke fek ankank ponankor aop-aopwek námp te ponankor pwar naenámp. ¹¹ Am te tárápao akwapea tékép námp niampon. Wokwaek ono oukoumwan épér morok táráp yakamp ke fek te, épér morok tárápao i konámp kar, ninik, youroukoup niampiampono. Aeno ono wae tékép yak namp fek te, épér morok tárápao i konámp ninik te wae pwar nampon. ¹² Oukoumwan te nomo ankank nke námp te wunéri kor mek nke námp niamp oukoumwan érik karaok farákár mo námpon. Aeno nánkár wakmwaek am ke fek nomo Kwaromp yimetáp kare kar nke mwanámpon. Oukoumwan te ankwapmwaek kánanke mérámpon. Aeno nánkár te mao nomwan mér karnámp taknámp nomo kor man mér kar mwanámpon.^v ¹³ Tá oukoumwan te Kwarén mér i konap ninik, tá Kwaro nomwan yae-párák karia kák naenámp yépék i konap ninik, tá nomo arop ankwapan nouroup i konámp ninik, makia mámá yininkaopwe ankank te yaká yak naenámp. Aenámpan maok, tokwae kari yak námp te arop nouroup i konap ninikono.

Kwaromp profet kar farákáp konap ourour tokwae

14 ¹ Yumo te ankár kárákáre fek koumteouráp aropan nounouroup saráp yakáp kip. Aeria maok, yumo ankár Yiki Kor Spiritao nkwakwe make tére mwanap nénknámp ourour sámp mwaria kárákáre kar kipo. Tá yumo Kwaromp kar profet námp farákáp mwanap ourouran ankár kárákáre karia sámp kipo.^w ² Am te apae riteanápe arop Yiki Kor Spiritao sánknámp ankwap kar fek kar farákáp námp te, arop farákapan sér mono. Am te Kwarén saráp sénámpon. Am te ará: Arop te am kar wa moantá Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek am mek wouroumpeyaknámp

^t 13:6 Ro 12:9 ^u 13:7 1 Pi 4:8 ^v 13:12 1 Jo 3:2 ^w 14:1 1 Ko 12:31; 14:39

kar sénámpono. ³ Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, am aropamp kar támao arop fárákapamp mér nap mek kárákáre sánk námpon. Tá am arop fárákapan, kwapwe kare ninikaok tukupenkria am fárákapamp ninik kápae yak námp, yonkwae porokwerá kák námpon. ⁴ Arop ankwap kar fek farákáp námp te námokuráp waempén kárákáre sánk námpon. Aeno arop Kwaromp profet kar farákáp námp te, ankár siosomp méran kárákáre sánk námpon. ⁵ Yumo ponankor fwap ankwap firáp aropamp kar fek kar farákáp napo, ono warákár nampon. Aeno ono warákár tokwae namp te, yumo profet kar farákáp napan nampon. Arop ankwap kar fek kar farákáp nánko te, arop ankwapao arákarrá sénánko, sios fwap kárákáre sámp mwanapon. Táte arop arákarrá sér mo nánko te, Kwaromp profet kar farákápnámp aropao am ankwap kar fek farákápnámp aropan kámákár akwap námpon. ⁶ Ononamp fákáre, yumo máma kar fwapia ninik kipo. Ono fwap yumonapok akwapea ankwap kar fek farákáp nanampan maok, táte ono Kwaro onan yénképnámp kar yumwan sér mo, tá ono yumwan kwapwe kare ninik nénk mo, tá ono Kwaromp profet kar farákáp mo, tá ono yumwan yénk mo, makria te ono mokopia yumwan yaewour nanampon?

⁷ Tá yiki yakáp monámp ankank wur fokoprá gita porokwap konap ankankao kor, maomp aráp fwapi yak mo nánko te, mokopia am tár kar yarápae nomo wa mwanámpanápe? ⁸ Táte arop yorowar korop nánko, wur fokop nap fwapi aráp mo nánko te, wa fwap wawia koupour nánap naenámpon? ⁹ Yumo kor takeno. Táte yumo ankwap kar fek kar farákáp napo, arop fárákapao am kar wa moria te, mokopia am kar fi mér mwanapon? Mono. Waeman yiráp kar am te kwaporok akwapá pwar naeria námpon. ¹⁰ Kare, kápae kare moumountukri kar máma apár mek yakáp námp te, ponankor waeman ankákáránk námoku fi kor fwap érik farákáp konapono. ¹¹ Táte ono arop ankwapao farákápnámp kar fi mér mo nanko te, ono am aropan ankwap fi mekamp aropao nampwe ninik naerampon. Tá mao kuri onan ankwap fi mekamp aropao námpwe ninik naerianámpon. ¹² Yumo kuri yumo ou mek ankwap kar fek farákáp napo, take ninik yak naeria námpon. Ae naerámpara, yumo Yiki Kor Spiritamp ourour sámp mwar kar nap te ono wae mérampon. Aenampara, yumo ankár tére kárákáreria nkwakwe make ourour siosén kárákáre sánk mwanap te, yumo ankár am táman sámp mwaria tére kárákáre kipo.^x

Arop ponankor wa mwanap kar fek Kwarén sér mwanap kar

¹³ Aenámpara, arop ankwap kar fek sér i konámp kwamp te, mao ankár am kar arákarrá sénaenámp ourour Kwaro sápanoria kar toropwap kuno. ¹⁴ Táte ono ankwap kar fek kar toropwap nanko te, onomp

^x 14:12 Ef 4:12

waemp támao kar toropwap nampan maok, onomp ninik te párák yak námpon. ¹⁵ Aenámp te ono mokop nanampon? Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp ninik meknámp kar toropwap nanampon. Ono ankár onomp waemp meknámp, tá onomp ninik meknámp tár sámp nanampon.^y ¹⁶ Aeno amo tak moria, waráp waemp meknámp saráp amo Kwarén ‘Aesio’rá sénapo, arop ankwap yak námp te mao am kar mér moria, mokopia mao waráp ‘Aesio’rá sénap ‘Kareno’rá sénaenámpmon? Am te mér mo námpara, tak naenámp pourou mono. ¹⁷ Kare amo fwap kwapwe kare ‘Aesio’rá sénapan maok, amo te arop ankwapamp waempén kárákare sánk mono. ¹⁸ Ono yumo i konap ninikan kámákár akwapria kápae kare por ankwap ankwap kar fek sér i konampan Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. ¹⁹ Aenampan maok, siosomp koupoukarrá lotu nap fek ono ankwap arop fárákarp fwap wa mwanap éntik kar fek farákáприя yénk nanamp te kwapwe kareno. Tá ono 10,000 ankwap kar fek farákárp nanamp te, wampweno.

²⁰ Ononamp fákáre, yumo yiráp ninik mek épér morok táráp niamp yakápi kwapono. Kwatae ninikan maok épér morok tárápao oukoumwan épérép i konap niamp yakáp kipo. Aeno yiráp ninik te ankár mér kárákare aropamp ninik niamp fek yakáp kipo.^z ²¹ Kwaromp lo fek te arakrá sénámpon:

“Tokwae Karao arakrá sér,
 ‘Ankwap karráp aropamp top kor feknámp,
 tá ankwap fi mekamp top kor feknámp
 māmá arop firan kar sénanampan maok,
 am fárákarp te onomp kar wa mo mwaria napon.’”^a

²² Aenámpara, nomo wae mérámpon: Ankwap kar fek kar farákárp konap ourour te Kwarén mérnarp arop fárákapan Kwaro, náráp kárákare yénképenkria sánk mono. Kwarén mér monap arop fárákapan yénképenkria sánk námpon. Aeno profet kar farákárp mwanap yénkép námp te Kwaro man mérap arop fákáreran náráp kárákare yénkép námpon. Mér monap arop fárákapampor te mono.

²³ Aenámpara, táte koumteouráp arop ponankor sios mek énéngi koupoukour napo, tá yumo ponankor ankwap-ankwap kar fek kar farákárp napo, táte ankwap fárákarp Kwarén mér moria man lotu mo i konap am kar wa mo napao, am mek koropea te mao sérrá, ‘Yumo te épépérép nap’rá sérantáno. ²⁴ Aeno táte yumo ponankor Kwaromp kar farákárp napo, táte arop ankwap Kwarén mér moria, lotu mo i konámpao am mek korop nángo, ponankor yumo farákárpnap kar te mao am aropamp ninik mek párákarpria mao te kwatae ninikráp aroponorá yénkép naenámpmon.^b ²⁵ Aenángo, maomp ponankor kwatae ninik mek

^y 14:15 Ef 5:19 ^z 14:20 Ro 16:19 ^a 14:21 Ais 8:11-12 ^b 14:24 Jo 16:8

wouroumpeyak nâmp érik farákâp naenâmp. Tá mao fwap apárok me kor woukoupá Kwaromp e narek sampokria sérrá, “Kare Karono! Kwar te yumo ou mek yak nâmp!”

Kwarén lotunap tére yae-párák kare naenâmp kar

²⁶ Aenâmpara, ononamp fákáre, yumo te ankár apae mwanapon? Nánkár yumo lotu mek koupoukour nap fek te yumo ponankor tére mwanap yak nâmp. Ankwapao tár sâmp naenâmp, tá ankwapao yumwan kar yénkép naenâmp, tá ankwapao Kwaro man sánknâmp kar am farákâp naenâmp, tá ankwapao ankwap kar fek sénánko, ankwapao am kar arákár naenâmp. Yumo ankár kápae kare ankank takrá tére napo, sios am fek kárákáre yak naenâmp. ²⁷ Táte ankwap farákapao ankwap kar fek kar farákâp nap kwamp te, anánkaopwe, yininkaopwerao saráp tak mwanapon. Am te fwapon. Tá am farákap énéski ponankor kar séri kwapon. Mono. Nánkár ankwapaomékir séria pwar nánko, ankwapao wakmwaek sérianánko, ankwapao kar arákarrá sénaenâmp. ²⁸ Táte kar arákarrá sénaenâmp arop mo nánko te, arop ankwap karráp kar fek sénâmp, am te ankár sios mek sénaeria nâmpao kor wampweno. Mao námoku támao sérria Kwarén saráp kar sénaenâmp. ²⁹ Tá Kwaro arop anánkaopwe, yininkaopweramp ninik mek náráp profet kar sánk nánko, am farákapao saráp sér mwanapon. Aenapo, arop ankwap farákap fwap maomp kar youroukoup mwanapon.^c ³⁰ Táte arop ankwap tank nâmp Kwaro man kar ankwap yénkép nánko, mao am kar sénaerianánko te, manénkir fokopeyakrá sérinâmp arop ankár kar pwar naenâmp. ³¹ Am taknap ninik támao yumo ponankor ankákárankrá profet kar farákâp napo, arop ponankor fwap Kwarén mér nap mek kárákáre sâmp mwanapon. ³² Profet kar farákâp konap arop farákap te námokuráp top kor fwapi poukwapea námoku farákâp mwanap ke korop nánko, farákâp konapon. ³³⁻³⁴ Am te apaeria námpanápe, Kwar te mao náráp tére ponankor yae-párák kare tére konâmp. Aeria mao te ankank sámpá yampourouia épépérépi kák mo i konâmp. Maomp ninik te nomwan, ankárankamp ninik fek yakápria énéski fwapi térenkria nâmp.

Sios lotu mek koupoukour nap fek te kounteou te kar sérari kwapon. Ankár karmparáp tankâp mwanapon. Ponankor sios nomo Kwaromp kounteouráp arop te tak saráp i konapon. Kounteou te sios mek tokwae kar yoroi yak mo i konâmp. Ankár loao sénâmp niamp yae ankore mek yakâp mwanapon.^d ³⁵ Táte mao kar fi ankwap mér mwaria te, námokuráp nap mek náráp poumaropan turunk mwanapon. Táte yupuao sios lotu mek koupoukour nap fek kar sénâmp te pwi yak mo nâmp.

^c 14:29 1 Te 5:20-21 ^d 14:33-34 1 Ti 2:11

³⁶Kwaromp kar te yumo meknámp fárámp námp nie? Tá yumo saráp Kwaromp kar sámp napo, ankwap koumteouráp arop fárákap te mo nie? Yumo takrá ninik mwanape. ³⁷Táte arop ankwap námoku ninikia, námo te profetono, námoku wae Yiki Kor Spiritamp ourour ankwap sámpá fákeyak námp kwamp te, mao ankár mér naenámpon: Mámá kar ono yiráp por kumwi namp máte Tokwae Karamp lono. ³⁸Táte arop ankwap onomp kar man younkwe sinánko te, nomo man ninik námp te, mao Kwaromp kar farákáp konámp arop mono.

³⁹Aenámpara, ononamp fákáre, yumo ankár Kwaromp profet kar farákáp mwanap tére te fwapia kárákáre kipo. Yumo ankwap kar fek farákáp mwanap ninik te taokarrá pap kwaponono. ⁴⁰Aeno yumo ankár yae-párák kare ninikaokria lotu i konap kwapwe kare ninik fek lotu kipo.^e

Krais sumpwia fárámpámp kar

15 ¹Ononamp fákáre, ono yiráp ninik mek warko ninik nénk nae rae. Am Kwapwe Kare Kar wokwaek farákápámp táman sénæ rae: Yumo am Kwapwe Kare Kar wokwaek sámpea napan, yumo am táman kárákáre fek fokokeyakáp naponono. ²Ono wokwaek farákápámp Kwapwe Kare Kar Kwaro am fek táman yumwan warko érékép naenámpon. Aeno yiráp mér kare kar mo napo te, mao yumwan érékép naenámp te mono.

³Ono manénkir yumwan sánkamp kar tokwae kar te ono wokwaek sámpampaniampon. Am kar te ará: Krais te wokwaek Kwaromp Buk fek sérimp niampnám kwatae ninik ponankor tirá épér naeria sumpwimpon.^f ⁴Tá arop fárákapao maomp yákáre apár me mek páte napo, wokwaek Kwaromp Buk fek sérimp niamp taknámp yinink yae fek fárámpámp.^g Ap 2:24-32' ⁵Takia wakmwaek Pita nkemp fek koropea, tá wakmwaek mao éntér-sámpramp aposel nkeap fek korop.^h ⁶Tá wakmwaek am ke fek 500 kámákár akwapnám ankwapyaenáp fákáre énéni man nkeapon. Kápæ kare am nkeap ankwapyaenáp fákáre oukoumwan yakáp naponono. Aeno ankwap fárákap te wae surumpwi tenapon. ⁷Tá am fek wakmwaek Jems nke, tá am fek wakmwaek aposel ponankor man nkeapon.

⁸Tá am fek wakmwaek kar onomp yi mek kor koropámpon. Ono te táráp kánankeao éntupwaro wakmwaek kar fárákap námp niamp.ⁱ ⁹Ono te aposel fákáre ou mek kánanke kare nampon. Onan te arop fárákapao 'Aposel'rá sér mwanap pourou mono. Am te apæ riteanápe, ono Kwaromp siosén sámpá yampourouiampon.^j ¹⁰Aeampan maok,

^e 14:40 1 Ko 14:32-33 ^f 15:3 Ais 53:8-9 ^g 15:4 Lu 24:46 ^h 15:5 Lu 24:33-34,36

ⁱ 15:8 Ap 9:3-6 ^j 15:9 Ap 8:3

Kwaro námokuráp ninik fek onan aropompia fwapi papeanánko, ono oukoumwan máyaknamp arop yumo nke napon. Mao onan takrá aropompi námp am te kwaporok pwar mo kareno. Aenámpara, ono tére kárákárea waeria ankwap aposel fárákapan kámákár akwap konampon. Ae konampan maok, am te onoku támao takrá tére mono, Kwaromp aropomp onont yak námp támao onan kárákárea sáp nánko, ono takrá tére nampon.^k ¹¹ Aenampan maok, ono tére namp, tá am aposel fárákapao tére nap te wampweno. Yino ponankor Jisas sumpwia fárámpnám kar táman saráp farákáp nánko, yumo am wawia mér napon.

Nánkár wakmwaek sumpwinap arop ponankor ferámp mwanap kar

¹² Yino kápae kare por Krai sumpwianánko, Kwaro warko fárámpá papnám karan farákáp konámpono. Tá apaeritea yumo ou mekamp ankwap fárákáp ‘Arop wae sumpwi námp te, warko fárámp naenám pourou mono’rá sér i konapon? ¹³ Táte kare, sumpwinap arop warko fárámp mwanap pourou mo nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpon: “Kwar te Kraisen fárámpá pap moi námpon.” ¹⁴ Táte kare, Kwaro Kraisen fárámpá pap moianánko te, mámá kar yino farákáp konám maté yak mono. Tá yumo mér napao kor, fi kor yak mono. ¹⁵ Táte taknám yino kor Kwaro i konámpan kwekárá sér i konap arop fárákáp mwarámpono. Am te apae riteanápe, yino Kwaro Kraisen fárámpá papnám kar érik sénámpara. Aeno táte kare Kwaro sumpwinap arop ferámpá kák mo i konámpan nánko te, mao Kraisen kor fárámpá pap mono.^l ¹⁶ Yeno, táte kare Kwaro sumpwinap arop fárákáp ferámpá kák mo i konámpan nánko te, nomo ankár arakrá sér mwanámpon, “Kwar te Kraisen fárámpá pap mono.” ¹⁷ Táte kare Kwaro Kraisen fárámpá pap moianánko te, yiráp mér napao kor yumwan yaewour naenám pourou mono. Yumo oukoumwan yiráp kwatae ninik fek waeman moyakáp mwarapono. Tá arop fárákáp Kraisen mér napao sumpwi nap, mao kor waeman moyakáp mwanapon. ¹⁸ Nomo Kraisen méria man yépékrá yakáp námpon. ¹⁹ Aeno táte nomo mámá apár mekamp yiki yakáp námp fek saráp yépékrá yakáp námpan maok, kare kar nomo koupoutáráp kareria, mámá apár mekamp ankwap fárákapamp koupoutáráp kar napan kámákár akwap naenámpono.

²⁰ Aeno take mono. Krais wae sumpwi námpan kare kar Kwaro warko fárámpá pap námpon. Mao te sumpwinap arop ferámp mwanapan mekia fárámp námpon. Am taki námp te nomo wae mérámpon: Kwaromp firáp ponankor sumpwinap warko fárámpea yiki yakáp mwanapon.^m ²¹ Arop ankwapao sumpwi mwanap ninik sankoropá papeanánko, tá taknám arop ankwapao sumpwinap arop warko ferámp mwanap ninik sankoropá

^k 15:10 2 Ko 3:5; 11:23 ^l 15:15 Ap 4:33 ^m 15:20 1 Te 4:14

pap námpon.ⁿ 22 Am te ará: Arop ponankor te Adamomp firáp yakáp nap te, sumpwi konapono. Tá taknámp arop ponankor Kraisomp firáp te yiki yak sámp mwanapon. 23 Taknámp nomo ponankor arop ankákárank nomo ferámp mwanámp ke fek yiki yak ti mwanámpon. Manénkir te Kraisoi námpon. Tá nánkár wakmwaek mao arákarrá ék námp fek te, nomo maomp firáp ponankor nomo ferámp mwanámpon.^o

24 Am ke fek te ankank ponankor pwar naenámpon. Tá Kraiso nkwakwe make ankank poukwap konap kárákáre tokwaeráp spirit kwatae ponankor tomoromp pwararea, mao kingnámp ankank ponankor poukeyak konámp Naropwar Kwaromp yaek pap naenámpon. 25 Am te apae riteanápe, Kwaro ponankor yopor arop Kraisomp pu ankore mek kák tenánko, mao ponankor pumpuri néri pwar naenámpon. 26 Mao ponankor ankwap yopor arop wae fi tomoro papea pwararea, sumpwiran kor ankár yak moi pap naenámpon.^p 27 Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: “Kwaro ankank ponankor maomp yae ankore mek kák tenámpono.” Aenámpan nomo wae mérámpon: Kwaro ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kák námpao maok, Kwar námoku te maomp yae ankore mek yak mono.^q 28 Tá wakmwaek ankank ponankor Kraisomp yae ankore meki pwar nánko, Kwaromp Táráp námoku kareao kor Kwaromp yae ankore mek pap naenámpon. Manénkir te ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek kákeanánko, Krais námoku Kwaromp yae ankore mek pap námp fek te, Kwaro námoku fwap ankank ponankor maomp yépe kor tokwae kari yak naenámpon.

29 Táte sumpwinap arop ferámp mwanap pourou moanánko te, apae fi kor kare fek arop ankwap fárákap sumpwinap aropao kor Kwaromp firáp korop naenámp yaewourrá, ént mek nér i konapon? Táte kare sumpwinámp arop fárámp mo naenámpanánko te, apaeritea arop fárákap sumpwi aropan yaewourrá ént mek nér i konapon? 30 Sumpwinap arop ferámp moanánko te, kápae kare por arop ankwap fárákapao yinan tirá wour mwaria wae napo, yino mokopia pwar mo, ankár takrá farákáp mwanámpon? 31 Ononamp fákáre, ono kare kar sénampon: Kumur méntép onan sumpwi pap naenámp ankankao kikip saráp yak konámpon! Tá taknámp ankwap kare kar sénamp te, nomo ponankor Krais Jisasént yakáp námp yumwan ono warákár tokwae konampara, am kar érik sénampon.^r 32 Ono ankank sámp nanamp fi kor ninik fek Efesus mek mamek yao pwae mekamp firént yorowari nampanánko te, am fek apae sámp nampon? Táte kare sumpwinap arop ferámp moanánko te, Kwaromp Buk fek sénámp niamp: “Oumpouran sumpwi mwanámpara, oukoumwan táman fir tokwae toupourrá fépérrá warákár mwaro.”^s

ⁿ 15:21 Ro 5:12,18 ^o 15:23 1 Te 4:16 ^p 15:24-26 Mt 22:4; Yé 20:14 ^q 15:27 Sng 8:6

^r 15:30-31 2 Ko 4:10-11; 11:26 ^s 15:32 Lu 12:19-20

³³Takria arop fárákapao yumwan kwekár mwanape: “Nomo kwataenap arop fárákapént paokop nángo te, am fárákapao nomp kwapwe kare ninik sámpá yampouroui papantáno.” ³⁴Yumo ankár épépérépnámp ninik pwararea ninik yae-párák kipo. Yumo warko kwatae niniki kwaponono. Yumo wawenk! Yumo ou mekamp ankwap fárákap te oukoumwan Kwarén mér mo, épérép napon. Aenapantá ono yiráp ninikan pwarápaé sámpenkria māmá kar sénampon.^t

‘Warko fárámp naenámp pourou te mwar pourouráp’rá sénámp kar

³⁵Aeno arop ankwap arakrá turunk naeria námpo, “Sumpwinap arop fárákap te mokopia ferámp mwanapon? Ferámp nap fek te mokope pourou ti mwanapon? ³⁶Ae te amo épérépri kwaponono. Amo ankankou yoro i konap te, am ankankou yipi tárákére moria te yiki yak sámpria páre aok mono. ³⁷Am ankankou amo yoro nap te pwae, tá aopwe kor táman yoro mono. Amo yu kor mwar yoro i konaponono. Am te wit yánk, tá ankwap fir yánk, aran yoro i konapon. ³⁸Mao námoku warákárnámp ninikaok Kwaro yowe kor, pwae, am yoroinap yu koran nénk konámpon. Tá mao nkwakwe make aopwe korráp pwae ankank, táte kápaé kare pourouráp ki ankákárankrá yoroinapan nénk konámpon.” ³⁹Ponankor pourou te ankáránkamp pourouráp mono. Aropamp pourou mwar pourouráp, tá nape firamp pourou mwar pourouráp, tá antamp pourou mwar pourouráp, tá éntékamamp pourou mwar pourourápono. ⁴⁰Tá waeman yámar mekamp ankank mwar pourouráp yak, apárokamp ankankao kor waeman mwar pourourápono. Aenámpan maok, yámar mek yakápnámp ankank te ankár ankáránkamp pourouráp moporrápono. Tá apárok yakápnámp ankank mwar ankwap pourouráp moporrápono. ⁴¹Yámar mwar ankwap waeráp, tá yunk mwar ankwap waeráp, tá térme fárákap mwar moumountukri waerápono. ⁴²Sumpwinap arop ferámp mwanapao kor takeno. Pourou nomo apár me mek pap námp te kwatae akwap konámpono. Aeno warko fárámp naenámp pourou wourékam te kwatae akwap naenámp pourou mono. ⁴³Pourou nomo apár me mek pap námp te, kwatae kare ankankono. Pourou warko fárámp naenámp te, kwapwe kare karenono. Pourou nomo apár me mek pap námp te, kárákáre morápono. Pourou warko fárámp naenámp te kárákáre tokwaerápono.” ⁴⁴Sumpwinámp pourou te sumpwi nángo pap konap te, apárok yakápinap pourouno. Pourou warko fárámp naenámp te yámar mek yak naenámp pourouno.

Nomo wae apárokamp pourou yak nángo, nke námp te, yámar mekamp pourouao kor yak naerámpon. ⁴⁵Kwaromp Buk fek kor am fek arakrá sénámpon: “Manénkirkamp arop Adam te Kwaro kwar fek

^t 15:34 Lu 15:17-18 ^u 15:38 Stt 1:11 ^v 15:43 Fl 3:20-21

yoroiá yiki yak sánkámpon. Tá wakmwaekamp Adam te arop yiki yak sánk naenámp spiritono.”^w ⁴⁶Aeno Spirit fekamp yiki yak te manénkir korop mono. Mámá apár mekamp yiki yak manénkir korop námpon. Tá Spirit fekamp yiki yak te wakmwaek korop námpono. ⁴⁷Manénkirkamp arop te apárokampono. Kwaro man kwar fek saráp yoroi námpono. Wakmwaekamp arop te yámar mekampono.^x ⁴⁸Apárokamp arop ponankor am apárokamp arop Adam niamp kwar fek yoroinámp pourouráp napon. Tá arop ponankor Kraiséen mér nap fek yámar mekamp arop yakáp nap te, Krai niamp wuri popwarono. ⁴⁹Oukoumwan nomo am apárokamp arop niamp wuri popwar yakáp námp te, taknámp nánkár wakmwaek nomo am yámar mekamp arop niamp wuri popwari yakáp mwanámpon.

⁵⁰Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampon: Mámá apár mekamp arop te Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp mek te yinkria maomp kwapwe kare ankank sámp mo kareno. Kwatae akwap konámp ankank te kwatae akwap mo i konámp ankank sámp mwanap pourou mono.^y ⁵¹Yumo wawenk! Ono mek wouroumpeyaknámp kar ankwap yumwan sénae rae. Nomo ponankor te sumpwi mo námpao maok, nomo ponankor ankwap pourouráp arákár mwanámpon. ⁵²Wakmwaek kar, pwarnámp wur aráp námp fek táman koupour ankár kar am korop naenámp. Ye. Wur aráp nánko, sumpwinap arop fákáre ferámpea maok, warko kwatae akwap naenámp pourou mono. Nomo oukoumwan sumpwi mo námp te, nomo ankwap pourouráp arákár mwanámpon.^z ⁵³Am te ará: Mámá kwatae akwap konámp pourou te ankár fwap yaká yak naenámp pourou arákár naenámp. Mámá sumpwi konámp pourou ankár sumpwi mo, yiki yaká yak naenámp pourou arákár naenámp.^a ⁵⁴Kare! Mámá pourou kwatae akwap konámp te mao fwap yaká yak naenámp pourou arákár naenámp. Tá mámá pourou sumpwi konámp te yiki yaká yak naenámp pourou arákár naenámp. Am taknámp ke fek Kwaromp Buk fekamp kar kare kar korop naenámp. Kwaromp Buk fek te arakrá sénampon:

“Kwaro yorowar kwe-pwararea
sumpwiran apárok anámpea
tomorompá pwar naenámp.^b

⁵⁵Sumpwi e!

Waráp arop tirá nér i konap kárakáre te maeno?

Sumpwi e!

Waráp arop faoporrá épér i konap oup te maeno?”^c

^w 15:45 Stt 2:7; Jo 6:63 ^x 15:47 Jo 3:31 ^y 15:50 Jo 3:5-6 ^z 15:52 1 Te 4:15-17;
Yé 11:15 ^a 15:53 2 Ko 5:4 ^b 15:54 Ais 25:8 ^c 15:55 Hos 13:14

⁵⁶Sumpwiramp oup te kwatae ninikono. Kwatae ninikamp kárákáre te lono.^d ⁵⁷Aeno nomo Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro. Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp kárákáre fek Kwaro nomwan kárákáre sáp nánko, nomo sumpwiamp kárákáre kwe-pwar mwanámpon.^e

⁵⁸Aenámpara, onomp ankwapyae fákáre kare, yumo ankár kárákáre fek yakáp kipo, poporokwe tae moroki kwapono. Yumo te arakrá mérenk: Yumo Tokwae Karamp tére tokwae konap te kwaporok akwapá moyak naenámp pourou mono. Ae naenámpara, yumo ankár kápae kare por Tokwae Karamp tére te ankár tére kárákáre kipo.^f

Mani koupoukarea Kristen ankwap fárákapan yaewour i konap kar

16 ¹Ono oukoumwan am mani yumo koupoukarea Jerusalem mekamp Kwaromp koumteouráp arop fárákapan nénk mwaria nap táman ono sénae rae: Ono wae am tak tére mwanap mwae kup Galesia mekamp sios fákáreran yénkép nampono. Aeno yumo kor ankár taknámp kipo.^g ²Sande méntép yumo ponankor ankákárank te am wik fek sámpnap mani táman yumoku youroukoupia maok, pir-pwararea ankwapmwae mwar fek pap kipo. Aenapo, nánkár ono korop nanko, am fárákapan sánk mwanap mani te maenorá oupourouk mono. ³Nánkár ono korop nanko te, ono yumoku ankár am ankank tia Jerusalem mek tukup mwanap arop farákápá pwarnap fárákapamp yaek am fárákapan mér mwanap pas sánkea nanko, tukup mwanapono. ⁴Táte ono ninikia fwapono, ono kor akwap naeria nanko te, am fárákapan onont tukup mwanapon.

Pol akwapea Korin fákáreran nke naerianámp kar

⁵Nánkár ono provins Masedonia mek yakápnep sios fárákapan manénkir akwapá nkea pwarará maok, wakmwae yumonapok korop nanampon.^h ⁶Ae te ono yumont yak tae morok nanampono. Ono mér mono. Ono yumont yakrá akwapea solwara ouwi tokwae koropria námpare konámp ke pwar nánko, wakmwae ono ankwap némpouk akwap naeria nanko, yumo fwap onan mwaeak sámp-kérép mwanapon. ⁷Yumo wae mérapon: Ono yumwan mwaeak saráp nke te monoria nampon. Táte Tokwae Karao onan ‘Takae’rá sénánko te, ono yumont kánámpár yak nanamp ninik nampon. ⁸Aeno oukoumwan te ono Efesus mek mamek yakrá akwapea Pentikos yaeⁱ korop námp fek nanamp ninik nampono. ⁹Am te apae riteanápe, Kwaro onan wae mwae kup yoroi tenánko, ono kápae kare koumteouráp arop Kristen mwanap yaewour nanamp tére tokwae yak námp. Tá kápae kare

^d 15:56 Ro 6:23 ^e 15:57 Ro 7:24-25 ^f 15:58 Ga 6:9; Fl 1:27 ^g 16:1 2 Ko 8:1-7

^h 16:5 Ro 15:23-24 ⁱ 16:8 Aposel 2:1 fekamp kar fi nkeampo.

arop Kwaromp karan yopor napao kor yakáp napan maok, kwatae wampweno.^j

¹⁰Nánkár wakmwaek Timoti yumonapok akwap nánko te, yumo ankár man yaewour napo, yumo ou mek apáp mo, yonkwae porokwe fek yak naenámpo. Mao te onoku i konampnám Tokwae Karamp tére konámp aropono.^k ¹¹Aenámpan takria arop ankwap mao te kwaporok párák yaráknám aropan mpweria man younkwe sánk mwanape, mono. Yumo ankár man yonkwae porokwe sánkrá yakápria, wakmwaek man mwaeao sámp-kérép napo, mao fwap ononampok arákarrá korop naenámpo. Ono mao ntia ankwapyae fárákapan yépék nampon.^l

¹²Tá nomp ankwapnáp Apolosomp karao kor aránon: Ono kápae kare por mao ankwapyae fákáreran yumwan tukupá nkenkria kar kárákáre fek sénampán maok, mao, oukoumwan má ke fek ampok akwap te monoria námpon. Aeno nánkár mao akwap naenámp ke pwi yak nánko, nkeria te fwap akwap naenámpo.^m

Kar pwarnámp mwaekamp kar

¹³Yumo ankár fwapia yérékrá, yiráp Kwarén mérnep am te ninik kárákáre fek samp yakáp kipo. Yumo ankwap ankankan apápi kwapono. Yumo ankár kárákáre kor fek fokoheyakáp kipo.ⁿ ¹⁴Ponankor ankank yumo tére nap te yumo ankár Kwarén nourouprá, tá arop ankwap fárákapan kor nouroupria tére kipo.

¹⁵Ononamp fákáre, yumo te Stefanas ntia maomp firáp arop fárákapan provins Akaia ankwap fárákapan oukoumwan Kristen mo napo, am fárákapan manénkir Kristeniap wae mérapono. Mao námokuráp ninik fek Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanap tére sámpapono. Ono yumwan takenkria kárákáre namp te,^o ¹⁶yumo ankár take pourouráp aropamp yae ankore mek yakáp, tá ponankor am fárákapan yaewourrá tére kárákárenap arop fárákapan kor, maomp yae ankore mek yakápenkria nampon.^p

¹⁷Stefanas, tá Fortunatus, tá Akaikus mao yumwan ér-pwarará wae ononampok korop nap táman, ono warákár nampon. Am te apae riteanápe, yumo te onan koropá nke mwanap pourou mo napon.

¹⁸Aenapantá mao tak nap támao onan yonkwae porokwe ntia warákár ninik sáприя, yumwan kor yonkwae porokwe sánk napon. Aenapara, yumo ankár take pourouráp arop fárákapan te maomp kwapwe kare ninik táman warákár kipo.^q

¹⁹Provins Esia mekamp sios fákáre yumwan ‘Gude’rá sénapono. Akwila ntia Prisila anánkwap ntia maomp nap mek koupoukour konap sios

j 16:9 Ap 19:1-2,8-10 k 16:10 1 Ko 4:17 l 16:11 1 Ti 4:12 m 16:12 1 Ko 3:6

n 16:13 Ef 6:10 o 16:15 1 Ko 1:16 p 16:16 1 Te 5:12 q 16:18 Fl 2:29

fákáre yumwan nomo ponankor Tokwae Karampara, yumwan warákár tokwaeria 'Gude'rá sénapon.^r ²⁰ Mapekamp ponankor ankwapyae fákáre yumwan 'Gude'rá sénapon. Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konap ninik fek, nomp ankwapyae fákáreran yumo ponankor ankákárank man nounourouprá yae ninir kipo.

²¹ Ono Pol onokump yae fek^s mámá 'Gude'rá sénamp kar kumwi nampono.

²² Táte arop ankwap Tokwae Karan nouroup mo námp te, mao te yaomwi mek pik naenámp arop yak námpon. Tokwae Kar e, amo koropae!^t

²³ Ono ninik namp te, Jisas Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewour i konámp ninik fwap yumont yakanoria nampon.

²⁴ Nomo ponankor Krais Jisasompara, ono yumwan ponankor nouroup kare nampon.

^r 16:19 Ro 16:3-5 ^s 16:21 Pas kápae kare te Polo sénánko, arop ankwapao kumwi námpono. Mámá yáre fek te Pol námoku kumwi námpono. ^t 16:22 Yé 22:20

Polo Korin Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Wakmwaek ankwap yopwar fek Polo provins Masedonia mek yakria, mámá pas ankwap por taknámp kumwia Korin mek yakápnap Kristen fákáreran sámp-kérépámpon.

Am ke fek Polomp manénkirkamp pas Korin mek kérép námp fek te, Taitus am mek yakria Kristen fárákapan yaewourimpon.

Am ke fek Taitus nke nángo, ankwap fárákap Polomp kar wawia náráp kwatae ninik párapop napo maok, ankwap fárákap te sérrá, ‘Pol te aposel kare mono’ ria, náráp ninik kwatae fwapokwap mono.

Wakmwaek Taituso Polonámpok akwapea, Korin mekamp aropao térenap ninik farákáprá sér. Aenánko maok, am ke fek Polo warko pas ankwap kumwia Korin mek sámp-kérép. Mao am fárákapan námoku aposel yak námp fi kor érik farákarrá sér. Tá Jerusalem mekamp Kwaromp kounteouráp aropampor ‘Mani nánapi pap kip’rá sénámpon. Tá faek te ‘Kwekár aposel fárákapan mér kip’rá sénámpon.

1 ¹Ono Pol, onan Kwaro námoku náráp ninik fek Krais Jisasomp aposel pap námpon. Ono mámá pas kumwi nae rae. Timoti yino Kwaromp sios mekamp kounteouráp arop Korin mek yakáp nap, ntia provins Akaia mek yakáp nap yumonapok sámp-kérép re.^a ²Ono ninik namp te, nomp naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao fwap námokuráp ninik fek yumwan aropompria yaewour nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon.^b

Polo Kwarén ‘Aesio’rá sénámp kar

³Kwar, tá nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp Kwar, tá maomp Naropwar, mao te nomwan yonkwae touwe konámp nomp Naropwarono. Mao te ponankor kounteouráp aropamp ninik mek kápae tokwae sámp napo, yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámpon. Nomo mámá ankank táman ninikia ‘Aesio’rá sér mwaro.^c ⁴Yinan kápae

^a 1:1 1 Ko 1:1 ^b 1:2 1 Ko 1:3 ^c 1:3 Ro 15:5-6; 1 Pi 1:3

kare kwataenámp ankank korop námpan kor, mao támao yinan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámpono. Ae konámpara, yino fwap arop ankwap fárákap kápae kare ankank kwatae korop námpan kor, man yaewouria ninik mek kárákáre sánk mwanámpon. Kwaro yinan yaewouria ninik mek kárákáre sáp konámp niamp yino kor tak mwanámpon. ⁵Kraiso touwe tokwae sámpámpan yino kor sámp konámpon. Tá taknámp Kraiso yinan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámpao yinan top-pwarámpi yak námpan. ⁶Táte yino touwe sámp námp te, am támao yumwan yaewouria, yiráp ninik mek kárákáre sánk konámpono. Táte Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárákáre sáp námp te, yiráp ninik mek kor tak naenámpan. Táte Kwaro yinan yaewour námp te, mao yumwan yaewouria yiráp ninik mek kárákáre sánk konámp fek yino sámp konámp touwe niamp sámpea, fwap kárákáre fek yakáp mwanapon. ⁷Tá yino mér kárákáre kare námpara, yumo kárákáre fek yakáp mwanapon. Yino te wae mérámpon: Yumo yinont touwe sámp napara, taknámp yumo yinont Kwaro yaewouria ninik mek kárákáre sáp konámp sámp mwanapon.

⁸Ankwapyae fákáre, yino nik námp te, yumo yinan provins Esia mek touwe tokwae koropámp aran mérenke! Yoporop touwe tokwae kwatae yinan tirá néria yinomp kárákáre kwe-pwar nángo, yinomp ninik te wae surumpwi kan niniki námpan.^d ⁹Kare karono, yino am touwe tokwae sámp námp te, wae jaso aropan ‘Sumpwi nanap’rá sénánko wanámp niamp. Am koropnámp touwe te yino, yinokump kárákáre fek námponorá ninik mwanámpan te mono. Yino ankár Kwaromp kárákáre mao sumpwinap arop fárámpá pap konámpan ninik mwanámpani námpan. ¹⁰Am ankank kwatae te waeman yinan tirá wour naeria námpan maok, Kwaro yinan warko érékép námpan. Tá nánkár wakmwaek kor yinan warko érékép naenámpan. Tá yino man mér kárákáre nángo, kápae kare por ankank kwataerao yinan sámpá yampourounámp ke fek, mao yinan warko éréképeanánko, yino fwapi yakáp mwanámpan námpan. ¹¹Aeno yumo ankár yinan yaewourrá kar toropwap kipo. Kwaro kápae kare koutmeouráp aropamp kar toropwap wawia mao yinan yaewour naenámpan. Tá kápae kare koutmeouráp arop Kwaro yinan yaewour námp nkea man ‘Aesio’rá sér mwanapon.^e

Polo tére naenámp fi farákarrá sénámp kar

¹²Ono te mámara ankárankamp ankank táman warákár konampono: Onomp ninik mek te Kwaro onan sápnámp yae-párak kare ninik, tá kare kar ninik fek tére konampan saráp mér nampon. Ponankor koutmeouráp arop ou mek ono ankár am ninik fek yarak nampao maok, yumo ou mek te kápae kare por

^d 1:8 Ap 19:23; 1 Ko 15:30-32 ^e 1:11 2 Ti 4:18

am ninikaok saráprá yáarak nampon. Kwaro onan aropompia am ninik sápnámp te, apárokamp aropamp mér niamp pourouráp te mono.^f 13-14 Ono yiráp por pas kumwia sámp-kérépamp ke fek te, yumo fwap farákápea fi kor mér mwanapan saráp kumwi konampono. Ono te mwar pourouráp kar yiráp por kumwi mo i konampono. Tá kare, kápae kare kar ono kumwi námp te, yumo oukoumwan fwapi mér mo. Aeno onomp ninik te, yumo ankár onomp kar fi ponankor méria maok, nomp Tokwae Kar Jisaso kot tokwae naenámp yae fek, ono yumwan warákár nanamp puri fek yumo onan kor warákár mwanapon.^g

15-16 Yumo te ononamp kwapwe kare ninikan nkea, warákár mwaria naprá mér kárakáre nampon. Tá ono am fi fek táman wokwaek sérrá, “Ono yumonapokmékir akwapea yumwan nkea pwarará provins Masedonia mek akwapea, warko Masedonia pwarará yumonapok arákarrá korop.” Aenanko, am ninik fek Kwaro yumwan ankwap por warákár sánk nánko, anánk por warákár mwanapon. Tá onomp ninik te yumo fwap onan Judia mek akwap nanamp yaewour mwanapan mpwe ninikiampon. 17 Aeampán maok, ae te mokopono? Yumo ník nap te, ono yumwan kwekárá am kar séri námp nie? Yumo onan te apárokamp aropao i konámp niamp kar mwar séria ‘Yeno’ ritea, warko ankwap-ankwap kar fek akwapria ‘Mono’rá sér i konámpao námpwe rape? Ono tak mo kareno! 18 Kwar te námokuráp ponankor karwaok i konámpara, taknámp ono yumwan kare kar sénampon. Ono kápae kare kar yumwan sér i konámp te, ‘Yeno’rá sénamp, ‘Mono’rá sénamp énénkér yak mono. 19 Ono, tá Sailas, tá Timoti yino yumo ou mek kar farákápámp am te Kwaromp Táráp Jisas Kraisomp karonó. Tá yumo wae mérapon: Krais te ‘Yeno’rá sér, ‘Mono’rá sér i konámp énénkér yaknámp arop mono. Krais te kar kare kar saráp séria ‘Yeno’ ri konámpo. 20 Ye! Kwaromp kápae kare kar am ‘Apae nanamp’rá séri námp yak nánko, nomo Kraisó térem p nkea ‘Ye, kare karonó’rá ninik mwanámpono. Aenámpara, Kwaromp kar wa námp fek nomo Kraisomp e fek sérrá, ‘Am kar te kareno’ ria Kwaromp e narek sampok konámpo. 21 Tá Kwaro námoku yinan yumont kárakáre sápnámp nánko, nomo Kraisén mérnámp kárakáre fek yakáp námpo. Tá takria mao nánapia, 22 mao námoku nomwan, náráponoria taok-pap námpria, nomp ninik mek Yiki Kor Spirit pap námpo. Am Yiki Kor Spirit te Kwaro nomwan, ankank wakmwaek sánk nanámpria manmékir sápnámp ankank níampon. Aenámpara, nomo fwap arakrá mér mwanámpon: Kare, mao ponankor sápnámp nae-námpria ninik mwanámpon.ⁱ

Pol Korin mek koupour akwap moimp fi kor ninik

23 Onomp ninik mek ponankor méri yaknámp Kwaromp e fek ono kare kar sénamp te ará: Ono apaeritea Korin mek koupour korop moi

^f 1:12 1 Ko 1:17; 2 Ko 2:17 ^g 1:13-14 Fl 2:16 ^h 1:20 Ro 15:18-19; Yé 3:14

ⁱ 1:21-22 Ro 8:16-17; Ef 1:13-14; 1 Jo 2:27

nampanápe, ono koropea yumwan yopor nanko, yumo pwarápaie sámpantá ninampono.^j ²⁴Apae yino ‘Yiráp mérapan poukwap námp’rá sénámpanápe, mono. Am mér te waeman yumoku kárákáre fek foukouri yakápi naponon. Aenapara, yino te párák yumont tére nánko, yiráp ninik mek warákár koropanoria námpon.^k

2 ¹Tá onokump ninik mek te wae arakrá séri nampono: Ono warko yumonapok akwapea yiráp ninik kápaie fárámpea pap mono.^l ²Táte ono yiráp ninik mek yonkwae kápaie sánk nanko te, wa fwap onomp ninik mek warákár sáp naenámpon? Am te apae riteanápe, onan warákár sáp mwanap te yumo támaono. ³Yumo te onan warákár fwap sáp konap kounteouráp aropara, ono yumonapok akwapea nanko, yumo onan ninik kápaie sáp te monoria nampon. Am táman maok, ono wokwaek pas kumwiampon. Ono te wae mérampon: Táte yumoku fwapokwapi pwate napo, ono am fek warákár nanko te, yumo kor am táman warákár napon. ⁴Kare, wokwaek ono yiráp por pas kumwiamp ke fek te, onomp ninik mek kápaie tokwae sámpea, yonkwae touweria ono kápaie kare ém méntériampon. Ono, yiráp ninik mek kápaie sámp mwanapria, am pas kumwi mono. Ono am pas kumwiamp te, ono yumwan nouroup kare namp nkea mérenkria ninampon.^m

Arop námwan kwatae ninik napo, nik mo pwar mwanap kar

⁵Arop ankwapao ninik kápaie fárámp mwanap ankank sankorop-pap námp te, mao te onomp ninik mek kápaie tokwae kar sáp mono. Kánanke kwarokon. Mao te yumwan yiráp ponankor ninik mek kápaie nénk námpon. Ono te kar kárákáre fek sér te monoria namp kwamp, ‘Ankwap fárákapamp ninik mek kápaie kánanke sámp nap’rá sénampono.’ⁿ ⁶Yiráp ou mekamp kápaie kare arop am takinámp aropan nopok touwe sánk nap te, maomp kwatae niniki námp fek pwi námp támaono. ⁷Aeno yumo ankwap ninikan oukoumwan ninikenke: Yumo maomp kwatae ninik nik mo, pwarará man yonkwae porokwe mwanap te kwapwe kareno. Takria kápaie tokwae kar am aropan anámpá papantáno. ⁸Aeria maok, ono yumwan kárákáre fek sénae namp te ará: Yumo man oukoumwan aropomp nap man yénkép kipo. ⁹Ono wokwaek am pas kumwiamp te, yumo am aropan mokopia fwapokwap mwanap nke naeria kumwiampon. Yumo te, ankank ponankor ono kumwiamp karwaokria ankank ponankor tére nap ni mo nierá mér naeria niampon. ¹⁰Táte yumo arop ankwapan kwatae ninik nik mo pwar nap te, ono kor nik mo pwar konampon. Aeno kare, ono kare nik mo pwar nanamp ankank yak nánko te, ono Kraiso nke námp fek yumwan yaewour nanampria nik mo pwar nampon. ¹¹Ono am tak namp te apae riteanápe, nomo Satanomp ninik te wae mérampon.

j 1:23 Ro 1:9 k 1:24 1 Pi 5:3 l 2:1 1 Ko 4:21 m 2:4 2 Ko 7:8-9 n 2:5 1 Ko 5:1

Takria mao nomwan kwekária nomwan kwe-pwarantánoria apápria nampon.^o

Taitusén nke naerianámp kar

¹² Ono wokwaek taun Troas mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp naeria akwapamp fek te, Tokwae Karao ono tak tére nanamp mwae kup kik-pwararámpon. ¹³ Aempan maok, onomp ninik te porokwe fek yak mono. Am te apae riteanápe, ono onomp ankwapnáp Taitusén nke moria nampon. Aeria maok, ono Troas fákáreran pwarará koropea provins Masedonia mekiampon.^p

Aposel fákáre Kwaromp kárákáre fek yorowar kwe-pwar konap kar

¹⁴ Oukoumwan te ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. Am te apae riteanápe, Kwaro kápae kare por yinan yaewour nánko, yino Kraisént Satanomp kárákáreran kwe-pwar námpon. Aeria yinan yaewour nánko, yino Kwaromp kar farákáp nánko, am arop farákap Kraisén mér sámp napon. Aenapo am mér te nánákáre kwapweran ouwirao kápae kare mwae tia akwapránk námp niampon.^q ¹⁵ Tá kare karono, yinoku támao waeman yankap konap paura nánákáre kwapwe niamp nánko, Kraisó sámpea Kwarén ofa sámk námpon. Am nánákáre te yámar mek pok mwanap mwaeaok yakápnáp arop ou mek akwap, te yaomwi mek pik mwanap mwaeaok yakápnáp arop ou mek kuri akwap námpon.^r ¹⁶ Am yaomwi mek pik mwanap mwaeaok yakápnáp arop farákapao nunump nap te, arop sumpwi mákáre niampria, am támao am farákapan sumpwi nénk konámpon. Aeno yámar mek pok mwanap mwaeaok yakápnáp farákapao nunump nap te yiki yakáp mwanap nánákáre niamp nánko, am támao am farákapan yiki yak nénk námpon. Wa mokop am tére naenámp fwap pwi kare yak námpon? ¹⁷ Aeno yumo te wae mérapon: Yino te kápae kare arop am fek ankank ti mwaria, Kwaromp kar farákáp konap niamp te mono. Yino te Kwaro námoku am tére sápeanánko, yae-párák kare térerá tukup námpono. Yino te Kraisént ankáránkamp ninik fek, tá Kwaro nke námp fek yae-párák kare kar farákáp konámpon.

‘Wourékam kontrakamp tére arop’rá sénámp kar

3 ¹ Ae te oukoumwan yino warko yinokump e narek sampok mwanámp nie? Ae te yino arop ankwap farákapao i konapnámpon yino ankár yumwan, yinomp e narek sampokenkria arop ankwap farákapao yumwan pas kumwi nap sámk námp nie? Tá yumo ankár yinan yaewourrá take pourouráp pas kumwi nap nie? Am te mono.^s ² Yinomp

^o 2:11 Lu 22:31-32 ^p 2:12-13 Ap 14:27 ^q 2:14 Ro 6:17 ^r 2:15 1 Ko 1:18; 1 Pi 4:11

^s 3:1 Ap 18:27

e narek sampok mwanap pas te yumo kare támaono. Aenapo am pas fekamp kumwi te yinomp ninik mek tank námpon. Arop ponankor am pas nkerá farákápria mér mwanapon. ³Yumo te Kraiso kumwinámp pas érik karaok yakáp napon. Yinomp tére fek Kraiso am pas kumwi námpon. Mao te ing fek kumwi mono. Yiki Yak konámp Kwaromp Spirit fek kumwi námpon. Mao te yumwi worare fek kumwi mono. Mao te aropamp ninik mek kumwi námpono.^t

⁴Yino am takrá sénámp fi te aráno: Kraiso yino man mér mwanámp papeanánko, yino Kwarén mér kare námpara, yino sérrá: ⁵Kare yinoku te mámá tére mwanámp pwi mo námpara, yino te ‘Yinoku ankank tére námp’rá sér mono. Kwar ankárankampao saráp yino tére mwanámp fwap pwi pap konámpon. ⁶Mao támao yinan tére mwanámp pwi pap nángo, yino wourékam kontrakamp tére arop yakáp námpon. Am kontrak te lo fekamp kumwi ankank mono. Am te Yiki Kor Spiritamp ankankono. Loamp kumwi te, yumo ankár sumpwi mwanapan yénkép námpon. Aeno Yiki Kor Spirit te aropan yiki yak sánk konampon.^u

⁷Yumo ninikenke! Kwaro yumo kárákáre fek lo kumwimp te náráp wae kwapwe méntér koropámpon. Aenko, Mosesomp yimetápok te am wae tákapánko yakea wakmwaek éréképrá akwapámpan maok, Israel fákáre maomp yimetápok nke mwanap pourou mono. Aeno am lo sumpwi konap nénk námp te, am wae kwapwerént takrá koropámpao maok,^v ⁸oukoumwan Kwaro koumteouráp aropan Yiki Kor Spirit nénk naeria tére námp te, am táman kwe-pwararea Kwaromp wae tokwae kar sámp napon.^w ⁹Am loamp tére te nomwan kotria sérrá, ‘Nomo ankár yaomwi mek pik mwanámp’rá sénámpon. Aeno táte maomp tére Kwaromp wae tokwae méntér koropámpan nángo te, koumteouráp aropao Kwaro nke námp fek yae-párak kare arop yakáp nap wakmwaek korop námp te yoporop wae tokwae kar méntér korop námpon.^x ¹⁰Am loamp téreao sámpá yaknámp wae te oukoumwan am wae te warko yak mo námp niampon. Am te apae riteanápe, mámá ankwap Kraiso tére námpao man kwe-pwarará yoporop wae tokwae kari yak námpon. ¹¹Am loamp tére pwar naerianámp te, Kwaromp waerént korop námpon. Aenámpara, am Spiritomp tére yaká yak konámp te, Kwaromp wae tokwae karrápono.

¹²Yino am wae tokwae yinan tokwae kari yaká yak naenámpria mér kareria am táman yépék námpara, apáp mono. Yino ankár érik karaok kar farákáp konámpon. ¹³Yino Mosesoimp niamp mono. Israel firao Mosesomp yimetápokamp wae érik éréképrá akwap nángo nkeantánoria waempyam woukoup tenámpono. ¹⁴Aempan maok, am Israel firamp ninik te oukoumwan fákapá yakámpon. Aempara, kápae kare por am fárakap te épi kontrak fekamp karan nkerá farákáp napo maok,

^t 3:3 Kis 24:12 ^u 3:6 Jo 6:63; Ro 7:6 ^v 3:7 Kis 34:30 ^w 3:7-8 Ga 3:2-5 ^x 3:9 Ro 3:21

am waempyam támao maomp ninik mek nánánkári yakrá koropea oukouwman námpon. Am aokorop-pwar naenámp arop te yak mono. Aenánko oukouwman Kraisén mér nap fek maok, Kwaro am waempyam aokorop-sir konámpon.^y ¹⁵Ye! Kápae kare por am fárákáp te Mosesomp lo kar nkea farákáp napao, maomp ninik mek waempyam nánkárápá yak nánko koropea oukouwman napon. ¹⁶Aeno táte arop kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok akwap naerianánko te, Kwaro am waempyam aokoropá sir konámpon.^z ¹⁷Mámá yaknámp ‘Tokwae Kar’rá sénámp te Spiritono. Táte Tokwae Karamp Spirit arop ankwapént yak nánko te, ankank ankwap am aropan nánánkár mono. Mao te amwar kar yak námpon.^a ¹⁸Tá nomo ponankor nomp yimetápok nánkáráp mwanámp ankank yak mono. Aenámpara, Tokwae Karamp wae tokwae nomonámpok korop námp te, nomo te nke konap wunéri kor fekamp waerao arop pourouk akwapá tákap námp niampon. Kápae kare por nomo am wae sámpa wae nánko maok, am waerao nomwan ankwap pourourápi pap nánko, nomo te Tokwae Kar námokuráp wunéri niamp fek yakáp námpon. Tokwae Kar mao te Spiritara, tak námpon.

Porokwenámp arop ntia Kwaromp kwapwe kare ankankan sénámp kar

4 ¹Kwaro yinan aropompia maomp kar farákáp mwanámp tére sáp námpara, yino te am térean kokwae mo i konámpono. ²Yino te pwarápaie konap kwatae ninik mek yak námp te waeman younkwe mwaek sirari námpon. Yino te kwekár ninik fek paokop mo i konámpono. Yino te Kwaromp kar pwarará ankwap kar sér mo i konámpono. Yino te kare kar kar érik farákáp nánko, arop ponankor fwap yinomp ninik youroukoupia yino Kwaro nke námp fek yae-párák kare ninik fek tére námp mér mwanapon. ³Aeno táte ankwap fárákáp am yino farákáp konámp Kwapwe Kare Kar fi mér mo nap te, am fárákapamp ninik mek oukouwman waempyam nánkáráp yak nánko, yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakáp napara napon.

⁴Mámá apár mekamp kwekár kwar Satano am Kwarén mér monap arop fárákapamp ninik mek te nánánkári fákeyak námpon. Aenánko, Kraisomp Kwapwe Kare Karamp wae yokor námp te, am fárákapamp ninik mek akwap naenámp pourou mo námpara, am fárákáp Kraisén nkea, Kwaro kor take pourouráponorá mér mo napon. ⁵Yino te yinoku i konámp ninikan farákáp mo i konámpono. Yino te ‘Krais Jisas támao nomp Tokwae Kar’rá séria, tá yino te Jisasomp e narek sampok mwaria, yiráp tére arop niamp yakáp námpono. ⁶Wokwaek kar Kwaro ankank yoronámp ke fek mao sérrá, “Kírikip mek wae koropano.” Aerimpan am Kwaromp wae támao koropea yinont yakria yinomp ninik mek am wae

^y 3:14 Ro 11:25 ^z 3:16 Ro 11:23,26 ^a 3:17 Jo 8:32,36; Ro 8:2; Ga 5:1

tokwae puri yak námpon. Am wae te arakimpon: Yino Jisas Kraisomp yimetápokamp wae tokwae nkea, am fek Kwaromp wae ntia kárákáre tokwae mérámpon.^b

⁷Aeno yumo nke napo, mámá Kwaromp Kwapwe Kare Kar yino kárákáre mo, arop mwarao sámp-fákeyak námp te, kwar fekamp kárákáre mo faokor konámp sospen kwatae mek mani ankank kwapwe kareao tank námp niampon. Aenámpara, arop fárákap ponankor am Kwaromp kárákáre tokwae nke mwanapon. Am te yinomp kárákáre mono. ⁸Yinan kápae kare apárok mwaek yinomp pourouk touwe kwatae koropánk námpao maok, yinomp kárákáreran taokarrá pap mwanap pourou mono. Kápae kare ankank yinomp ninik sámpá yampourou námpan maok, yinomp ninik te kwatae akwap mono. ⁹Arop fárákap yinan kwatae pap mwaria yérépe napan maok, Kwar te yinan pwar mo i konámpono. Tá arop fárákapao yinan fupukrá némpouk épér napan maok, am fárákapao ponankor yinan surumpwi kák mono. ¹⁰Yino te kápae kare por Jisas sumpwi námp niamp take pourouráp yinan kor korop nae-rámponoria niki-samp paokop i konámpon. Aenámpara, Jisasomp yiki yaká yakao kor yinomp pourouk érik yak nánko arop nke konapono. ¹¹Yino te Jisasomp tére námpara, kápae kare ke fek yino yiki yakáp nánko, arop fárákap yinan tirá wour mwaria koupourou i konapon. Aenapo Jisasomp yiki yakao kor yinomp sumpwi mwanámp pourouk érik yak konámpon. ¹²Aenáńko aposel yinan sumpwirao náráp tére konámpan maok, tá am fek Jisasomp yiki yakao yumwan tére námpon.

¹³Yino Jisasén mér námp am ninik te Kwaromp Buk fek sénámp niamp wuri popwar námpon. Mao sérrá, “Ono wae Kwarén mér nampara, ono érik sénampon.” Yino kor wae mér námpara, yino am mér námp érik sér i konámpon. ¹⁴Yino wae arakrá mérámpon: Kwaro Jisas Tokwae Karan fárámpea papámpara, mao yinan kor Jisasént fárámpea papria yinan yumont éréképa akwapea Jisasomp wonae fik pwate nánko, yakáp mwanámpon.^c ¹⁵Am ankank ponankor yinan korop námp te yumwan yaewour nanampan námpon. Am ninik fek táman Kwaromp aropomp fwap kápae kare kourmteouráp aropan térea wae nánko, am kourmteouráp arop fárákap fwap Kwarén fáparák tokwaeria maomp e sakap mwanapono.

Aposel fákáre Kwarén méria kárákáre sámpnap kar

¹⁶Nomo te am Kwaro kwapwe kare tére námp táman ninikria Kwaromp tére te poporokweria pwar mo, kárákáre fek tére konámpono. Tá kare nomp pourou te kwatae akwap naeria námpan maok, wampweno. Yinomp waemp te kumur méntép ninik wourékam sámp

^b 4:6 Stt 1:3; 1 Pi 2:9 ^c 4:14 Ro 8:11; 1 Te 4:14

konámpono. ¹⁷Am te ará: Mámá touwe yinan korop námp te kánanke kwarokria, am te fae tákáre ke fek saráp yak námpon. Aeno ami námp fek nopok nánkár wakmwaek te, yámar mek kwapwe kare tankáp mwanámp yaká yak naenámp sámp mwanámpmon. Am kwapwe kare tank yámar mek sámp mwanámp te, mámá touwe sámp námp táman kámákár kare akwap námpon. ¹⁸Tá nomo te ankank yi fek nke námp táman tokoreyakáp mo i konámpono. Nomo te ankank nomo yi fek nke mo i konámpan kárákáre fek tokore yakáp i konámpon. Am te apae riteanápe, nomo yi fek nkenámp ankank te fae tákáre ke fek saráp yak naenámpmon. Aeno am kwapwe kare ankank nomo yi fek nke mwanámp pourou mo námp te, am te yaká yak naenámpara, nomo am táman saráp tokore yakáp námpon.^d

Apárok yakápnap ntia yámar mek yakáp mwanámp kar

5 ¹Nomo wae takrá mér námp te ará: Mámá sákae nomo am mek yakáp námp am turupwi nánko te, nomo waeman nap kwapwe kare Kwaro nomwan sáp naerianámp yak námpon. Am te aropao yae fek ti moi naponon. Am te yámar mek yakria ankár taki yaká yak naenámpmon.^e ²Nomo oukoumwan mámá nap mek yakáp námp fek te, nomp am nap yámar mek yak námp táman sámp mwar karrá éménkrá yakáp námpon. Am yámar mek yaknámp nap te waempyamnámp nomp pourouk oupoupouri yak naenámpmon.^f ³Am te apae riteanápe Kwaro am nomp pourouk yirimp tenánko te, nomo pourou mwar yakáp mono. ⁴Ye, kare, nomo oukoumwan mámá sákae mek yakáprá touwe sámprá éménkrá yakáp námpon. Am te apae nomp épi pourou man pwar mwarrá sénámpanápe mono. Nomo te wourékam pourouan waempyam wourékamnámp sámpea mámá sumpwi mwanámp pourouk yirimp nánko, mao fwap yiki yak kare sámpanoria námpon.^g ⁵Kwaro námoku nomwan am yiki yak sámp mwanapria nánapi pwararea, mao nomwan Yiki Kor Spirit wae sáp námpon. Yiki Kor Spirit am te ankank Kwaro nomwan wakmwaek sáp naenámp yak nánko, manénkir sápnámp ankankono. Waeman kare karono, mao fwap nomwan ankár ponankor ti-sáp naenámp mérámpon.^h

⁶Ae naenámpara, am támao kápae kare por nomwan ninik kárákáre sáp konámpon. Nomo te wae mér, oukoumwan nomp pourou kare fek yakápnámp ke fek te, Tokwae Karént maomp némpouk yakáp mono. ⁷Nomo oukoumwan man mér námp fek saráp paokop námpon. Nomo te man oukoumwan nke mono.ⁱ ⁸Aeno ono wae sénampon: Nomp ninik am fek táman warákárrá kárákáre yakria, nomo mámá pourou mapek

^d 4:18 Hi 11:1-3 ^e 5:1 1 Ko 15:47-49 ^f 5:2 Ro 8:23 ^g 5:4 1 Ko 15:53 ^h 5:5 Ro 8:16,23
ⁱ 5:7 Hi 11:13-14

pwarará pokea Tokwae Karént mao yaknámp némpouk yakáp nánko, am te nomp némp kare yakano kar námpon.^j ⁹Aenámpan maok, wampweno. Nomo apae némpouk yakáp nám kápae kare por nomo ninik kárákáre fek yakáprá, Tokwae Karao warákárnámp ninik fek tére konámpon. ¹⁰Am te apae riteanápe, nomo wae mér, nomo ponankor te Kraiso kot nám fek nomo tukup mwanámpono. Aeria táte nomo oukoumwan pourou yiki yakáp nám fek kwatae niniki nám, tá kwapwe kare niniki nám, am ankank ponankor nomo ankákárank am takinámp puri fek nopok sámp mwanámpon.^k

Nomo arop fárákap Kwarént nouroup mwanap yaewour mwanámp kar

¹¹Yino Kwaro nomwan takrá youroukoup naenámpan ninikia apáp námpara, yino arop fárákapan, Kwarén mérenkria maomp ninik mek kékéménk námpon. Aenámpan maok, Kwaro nke nám fek te yino wae kwataenámp ninik fek tére mono. Yinomp ninik ponankor te Kwaro wae méri yak námpon. Onomp ninik te, yumo kor yinan, yae-párák kare tére naponorá ninikenkria nampon. ¹²Mámá kar te yino yinokump eran sakap nánko, yumo yinan kwapwe kare aroprá ninikenkria kar porokwerá sér mono. Yinomp kwapwe kare ninikan warákárenkria, mámá kar kumwi námpono. Yinomp ninik te yumo fwap arop fárákap pourou mwar táman warákárria aropamp ninik younkoupia warákár mo i konap arop fárákapamp kar pwarokwaprá sér mwanapria námpon. ¹³Táte kare, yinan ‘Épépérép nap’rá sénapan maok, wampweno. Yino te Kwaromp tére námpan maok, yino arop nke nap fek épépérép niamp námpono. Aeno táte yino yae-párák ninik fek tére nám te, am támao yumwan yaewour naenámpria námpon. ¹⁴Am te apae riteanápe, Kraisomp yonkwae touwerao yinan tére mek kákea poukwapá akwap nánko tére námpon. Yino waeman énounkoupia wuri nkea wae mér námpon: Arop ankáránkampao nomwan ponankor ér-pwarará sumpwi námpon. Am takinámp támao maok, waeman nomo ponankor mént koumpea sumpwi nám niampno. ¹⁵Mao taki nám támao yiki yak sámpnám arop nomwan yaewour námpara, warko nomoku nomp ninik fek paokop mono. Nomo ankár am arop nomwan ér-pwarará sumpwia warko fárámp nám, man saráp ninikrá paokop mwanámpon.^l

¹⁶Aeria maok, nomo Kristen yakáprá koropea oukoumwan nám te, warko épi ninikaokria arop ankwapaonap ninik youroukoup mo i konámpono. Tá kare nomo wokwaek te épi ninikaokria Kraisomp ninikan takrá youroukoupimpono. Aeno oukoumwan te yino man take ninik fek youroukoup mo i konámpono. ¹⁷Aenámpara, arop ankwap Kraisént koumpá yak nám te, Kwaro man wourékam kare yoroi páte nánko yak

námpon. Yumo fwapi wawenk: Oukoumwan te épi ninik fek paokop i konap te wae ponankor pwate nánko, wourékam ninik fek paokop mwanapao wae korop námpon.^m

¹⁸ Kwaro námoku nompom am ankank ponankor yoroi námpon. Wokwaek nomo te maomp yopor arop yakápinang maok, Kraisomp tére fek mao yinan méntér nouroupi yakáp mwanámp nánapi pwara námpon. Aeria mao yinan man yaewourrá yopornap arop tirá méntér nourouprá párapkop mwanámp tére sáp námpon.ⁿ ¹⁹ Yino sénámp kar te ará: Kwaro waeman Kraisomp tére fek ponankor aropan tére nánko, yopor i konap sirarea méntér nouroup naponono. Aenámpara, mao te am aropaoínap kwatae ninik ponankor warko ninik mo, pwar námpon. Tá mao aposel yinan, am yopor nap pwarará man nouroupi yakápnep kar farákápenkria tére sáp námpon.^o ²⁰ Aenámpara, yino Kraisomp top kor fekamp kar sámpeanámp farákápnep námpon. Am te ará: Kwaro námoku kápae kare aropan yinomp top kor feknámp wumwi námpon. Yino Krais námokuráp karan ponankor aropan farákápnep yino am farákapan arakrá sér: ‘Yumo ankár Kwarén yopornap ninik pwarará mént nouroupi yakápenk’rá sér i konámpono. ²¹ Krais te kwatae ninik mo i konámpan maok, Kwaro nomwan yaewour naerianámp kwamp, nomp kwatae ninik tia maomp pourouk koupoukarrá yurumuntukia pwate nánko, mao kwatae ninikinámp arop niampi námpon. Kwaro am takimp te, nomo fwap Kraisént yakáp nánko, maomp kárakáre fek nomo fwap Kwaromp yae-párak kare koumteouráp arop yakáp mwanapria nimpon.^p

6 ¹ Yino te Kwarént téreria yino yumwan kar kárakáre fek arakrá sénámp: Yumo wae Kwaromp aropomp sámp naponono. Takria yumo am maomp aropomp kwaporok pwar mwanape. ² Kwaro náráp Buk fek sérrá,

“Onoku papnamp ke fek táman
ono waráp kar wawia
amwan fwapokwap nampon.
Am ke fek táman ono waráp koupoute kar wawia,
amwan yaewouri nampono.”

Wawenk! Oukoumwan saráp Kwaro nomwan yaewour naenámp ke támaono. Oukoumwan te Kwaro nomwan warko éréképnep naenámp yaenono.^q

Aposel fákáre Kwaromp tére nap fek touwe sámpap kar

³ Yino te arop farákapao yino tére námpan wouroump-sér te monoria námpara, yino te arop ankwapan kwatae ninik fek akwap naenámp

^m 5:17 Jo 3:3 ⁿ 5:18 Ro 5:10 ^o 5:19 Kl 1:19-20 ^p 5:21 Hi 4:15; 7:25-26

^q 6:2 Ais 49:8; Lu 4:19-21

ankank fek téreantánoria mér kar i konámpon. ⁴Yino te Kwaromp tére arop yakáp námpara, kápae kare por yinomp kwapwe kare ninik, ponankor aropan arakrá yénkép konámpon: Yino te nkwakwe make kar ntia touwe yinomp pourouk koroprá, yinan sámpá yampourou námpan kor, kárákáre kare fek foukouri yakáp i konámpon. ⁵Arop fárákap yinan fupukrá fápákamánkrá kák naponono. Yopor arop fákáre te yinan wouroump-séria ti-yérépe naponono. Yino te térea wae námpon. Yino te kumuruk yérékria fwapi pamp moria, mwae touwe yakáp i konámpon. ⁶Aenámpan maok, yino te yiki kare ninikrá kwapwe kare yonkwae kour sámp-fákeyakáp i konámpon. Yino koupour kar yopor mo i konámpon. Yino te arop fárákapan yae-párak yaewour i konámpon. Yino te Yiki Kor Spiritamp kárákáre sámp konámpono. Yino te arop ankwapan nouroup i konap ninikan saráp tére konámpon.^r ⁷Yino te kare kar karan farákáp konámpono. Yino te Kwaromp kárákáre fek tére konámpono. Yino sampnám yae-párak kare ninik te yorowar i konap ankankan ankwap yankopampor yae-párak mwaek samp, ankwap kwe-pwarampor yae-mánkwan mwaek samp konap niamp fek, am fek táman yorowarria Kwaromp tére námpono.

⁸Arop ankwap fárákap te yinomp e narek sampok konapan maok, ankwap fárákap te nopok yinomp e apárok sampik konapon. Ankwap fárákap te yinomp younkwe mwaek kar kwatae sérar napan maok, ankwap fárákap te arop ankwap fárákapan sérarrá yinan 'Mao te kwapwe kare ninik naponono'rá sérar i konapon. Arop ankwap fárákapamp ninik te, yinan, kwekár sér i konap aropan mpwe napan maok mono, yino te kare kar karan saráp sér i konámpon. ⁹Arop yinan mér námp yak mo niamp maok, kápae kare arop yinan wae mérapon. Yino te arop sumpwi mwarianám niamp maok, mono. Yino oukoumwan yiki yakáp námpon. Aropao yinan touwe kwatae sámp napan maok, yinan sumpwi fupukrá kák mono.^s ¹⁰Yino te ninik mek kápae tokwae sámp nám niamp maok, wampweno. Yino te warákár saráp yakáp i konámpon. Yino te pourou fekamp ankank ponankor mo kare yakáp námpan maok, wampweno. Yino Spiritamp ponankor ankank kápae kare aropan nénk nánko, kápae kare ankankráp arop niampi yakáp naponono. Yino te pourou fekamp ankank mo námpao maok, wampweno. Yino Spiritamp kápae kare ankank sámp námpon.^t

¹¹Korin fákáre, yumwan yino yinomp ninik ponankor érik farákarrá séreano. Tá yino te yumwan nouroup kare námpon. ¹²Yino yumwan nouroup mwanám ninik te sérémékéri fákeyakáp mono. Yino yumwan nouroup kare námpon. Aenámpan maok, yumoku támao yiráp nouroup mwanap ninik nánánkári fákeyakáp napo, nomo ankárankamp ninik fek yakáp mo námpon.

^r 6:6 1 Ti 4:12 ^s 6:9 2 Ko 4:10 ^t 6:10 Kl 1:24

¹³ Ono oukoumwan te yumwan naropwaro náráp tárápuan sér i konámp niamp fek arakrá sénéria nampon: Yumo am yino i konámp ninikan nopok yinan sápmwaria te, yumo kor ankár yinan ponankor nouroup kar kipo.

‘Nomo te Kwaromp Yiki Kor Nap’rá sénámp kar

¹⁴ Kristen mo, amwar yakáp nap arop te mwar pourourápara, yumo te am fárákapént paokopria maonap ninik am fárákapan yaewouri kwaponon! Mokopia yae-párák kare ninik ntia lo ták-sir konap ninik am anánkaopwe fwap tapokwaprá tére nenepón? Wae te mokopia fwap kirikipént tapokwap naenámpon.” ¹⁵ Ae te Kraiss Satanént nourouprá yak námp nie? Mokopia Kwarén mérnáp arop, tá mér monap arop am anánkaopwe fwap ankárankamp pourouráp ninik sámp nenepón? ¹⁶ Mokopia nomo Kwaromp nap ntia kwekár kwarén lotu i konap nap ankárankamp mek tapokwap mwanámpon? Yumo te wae mérapon: Nomo támao nomo yiki yak konámp Kwaromp yiki kor napara, wokwaek Kwaro nomwan ninikia arakrá sérimpon:

“Ono am fárákapént yakria
am fárákapamp ou mek yarak nanampon.
Tá ono am fárákapamp Kwar yak nanko,
am fárákap onomp firáp koumteouráp arop
yakáp mwanapon.”^v

¹⁷ Aeria Tokwae Karao Kristen moyakápnáp arop fárákapan ninikia ankwap kar sérrá,

“‘Yumo te ankár am fárákapan pwarará tukupea
ankwap fek yakáp kipo.
Tá yumo Kwaro nke námp fek
oumnámp ankank sámp kwaponon.
Aenapo maok,
onoku támao ono yumwan éréképea,”

¹⁸ ono yiráp naropwar yak nanko,
tá yumo onomp tárápu yakáp mwanapon.’
Ponankor Kárakáre Tokwaeráp Tokwae Karao
arakrá sénámpon.”^x

7 ¹ Ononamp fákáre, nomo te Kwaro kar kárakáre pap námp te wae sámp námpon. Aenámpara, nomo ankár nomp pourou ntia wunéri mekamp oum ponankor tirá éperia yiki kare yakáp mwanámpon. Tá nomo ankár Kwarén apápia, maomp yae ankore mek yiki kare ninikaok kar saráp yakáp mwaro.^y

Korin fákáre kwatae ninik younkwe sinapo Polo warákárnámp kar

² Yino te arop ankwapan kwatae pap mo i konámpono. Yino te ankwap sámpá yampourou mono. Yino te arop ankwapan kwekária maomp

^u 6:14 Ef 5:7-11 ^v 6:16 1 Ko 3:16 ^w 6:17 Ais 52:11 ^x 6:18 Hos 1:10 ^y 7:1 1 Jo 3:3

ankank pouroukoup moi námpon. Ae konámpara, yumo te ankár yinan nouroup kar kip. ³Ono takrá sénamp te, yumo pwarápaie mwanap karan sér mono. Ono wae arakrá séri nampon: Yino te yumwan pwar mono. Nomo sumpwi, tá nomo yiki yakáp námpan kor, wampweno. Yino te yumwan oukoumwan warákárrá yakáp námpon. ⁴Yumo yae-párak kare paokop napan wae mér kareria, yumwan warákár tokwae nampon. Kápaie kare ninik kápaie yinan korop námpan kor, ono yumwan nikia kárakáre sámpeyakrá ono warákára wae nampon.

⁵Yino wokwaek koropea Masedonia mekánko maok, ampok kor yinomp pourou te anepér kánanke sámp mono. Yinan nkwakwe make kápaie tokwae koropámpono. Yino arop ankwap fárakapént kar yorowaria yinomp ninik te apáp tirink. ⁶Aempan maok, Kwar te arop ninik mek kápaie fárámpá yaknám aropan yaewouria ninik mek kárakáre sánk konámpono. Ae konámpao, mao Taitusén yinonámpok sámp-kérép nánko korop námp, am támao yinomp ninik mek yaewouria kárakáre ti-sáp námpon.^z ⁷Am támao saráp Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárakáre ti-sáp mono. Yumo manénkir Taitusomp ninik mek yaewouria kárakáre sánk nap, mao am kar yinan koropá farákáp nánko, am táman Kwaro yinomp ninik mek kor yaewouria kárakáre ti-sáp námpon. Taitus yinan sérrá, ‘Yumo onan nke mwar kar’rá yonkwae touwe tokwaeria onont ankárankamp ninik fek yakáp mwar karrá yakáp nap, táman ono warákára wae nampon.

⁸Ono wae mér, onomp pas te yiráp ninik mek ninik tokwae sánk námpan maok, am támán ninik tokwae mono. Kare, wokwaek te ono ninik tokwaeampan maok, oukoumwan te mono. Ono wae mérampon: Am pas yiráp ninik mek ninik tokwae sánk nánko, yumo pwarápaie napan maok, am te fae tákáre ke fek saráp námpono. ⁹Aeno oukoumwan te ono warákár nampon. Ono te yumo ninik tokwae napan warákár mono. Ono warákár namp te, yumo ninik tokwaeria kwatae ninik younkwe mwaek sinapan warákár nampon. Ono wae mérampon: Kwaro námoku yumwan am ninik tokwae sánk námpara, yinomp kar te yumwan kánanke sámpá yampourou naenámp pourou mono. ¹⁰Ninik tokwae ntia pwarápaie Kwaro ninik mek pap námp am támao nánko, arop nomo kwatae ninik younkwek pwarará Kwaronámpok tukup konámpono. Tá am ninik fek táman Kwaro nomwan warko érékép konámpon. Aenámpara, nomo te am kwatae ninik pwar mwanámp ninik tokwae táman ninikrá yonkwae touwe mono. Aeno aropao apárokamp ninik tokwaeria pwarápaie sámp námp te, am támao akwapea sumpwi mwanap sankoropá pap konámpon.^a ¹¹Yumo te ankár fwapia ninik kipo: Am ninik kápaie Kwaro yumwan sánk námp te, mao yiráp ninik mek nkwakwe make kwapwe

^z 7:6 2 Ko 1:3-4 ^a 7:10 Mt 27:3-5; Hi 12:16-17

kare ninik kák námpon: Yumo onomp pas sámp nap te, koupour kar am aropan fwapokwapia yumo, yino te monoria yénkép napon. Mao yumwan takenkrianánko, am kwatae ninikinámp aropan yoporia, warko am kwatae ninik arákarrá koropantá apáp napon. Yiráp ninik te yinan nke mwaria yonkwae touweria maok, yumo kárákáre fek am kwatae ninikinámp aropan fwapokwap napon. Yumo ponankor am aropamp kwatae ninik fwapokwap nap tére mek te yumoku kare kwatae ninik yak mo námp érik yénkép námpon.

¹² Ono wokwaek, yiráp por am pas kumwiampan maok, am kwatae ninikinámp aropamp ninikan fwapokwap nae ninikia kumwi mono. Tá ono am aropao arop ankwapamp ninik kwatae papnámp arop man ninikria kumwi mono. Ono warákár namp te, yiráp kwapwe kare ninik érik karaok farákár nánko, Kwaro yumo yinan warákár tokwae nap mér namp yumo kor mér mwanapon. Aeria am fi kor fek táman mámá pas kumwi nampon. ¹³ Oukoumwan te yiráp amnap ninik támao yinomp ninik mek yonkwae porokwe sáp nánko porokwe fek yakápria warákár námpon.

Aenámpan maok, yinomp ninik mwar porokwe fek yak mono, yumo ponankor Taitusomp ninik mek yonkwae porokwe sánk napo, maomp ninik wae kwapwe kare námpon. Yino am táman nkea yino kor warákár tokwae námpon. ¹⁴ Wokwaek ono Taitus nkemp fek yiráp e narek sampokamp te, ono am kar sériamp táman pwarápaé sámp mono. Kápae kare kar yumwan farákáp konámp te waeman kare karono. Aempnámp taknámp yino Taitus nke námp fek yiráp e narek sampok námp am karaok kor am kar te waeman kare karono. ¹⁵ Taitus yumonapok akwap nánko, yumo apáp tirinkrá kour me woukouria maok, yumo man warámpea yumo ponankor maomp karwaoki napon. Mao am táman oukoumwan ninikria, maomp ninik yumwan aropomp kare námpono. ¹⁶ Oukoumwan ono warákár kare namp te, am te apae riteanápe ono wae arakrá mér nampon: Yumo te waeman yae-párák kare ninikaok tukup mwaria napon.

Kristen fákáre ankwap Kristen fákárean yaewour nap kar

8 ¹ Ononamp fákáre, yino te Kwaro Provins Masedonia mekamp sios fákáreran aropomp tokwae sánkámpan yumwan sér mwarianeano.^b

² Am fárákapamp ninik mek kápae tokwae korop námpan maok, am fárákapamp ninik mokop nap nke naeria námpon. Tá am ke fek te am fárákap ankank mo napao maok, am te wampwenoria, am fárákap énéнки warákár tokwae napon. Aeria maok, am fárákap te ankwap Kristen fákáreran ninikria kápae kare maniráp ankank nénk mwanámpria

^b 8:1 Ro 15:26

koupoukour napon. ³ Ono wae mér nampan érik sénampon: Am fárákap te námokuráp ninikaokria am mani papapono. Am fárákap te ankank nénk mwanap wae pwi nánko, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. Am fárákap te ankank nénk mwanap wae pwi námp te, táman nénkapao maok, am kámákarea kápae kare nénkapon. ⁴ Am fárákap te yinan ‘Yumo taken’rá sénapo, ankwap siosént téteria Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwaria kárákárea waeapon.^c ⁵ Wokwaek te yino arakrá ninik: Am fárákap wae mani ankwapmwaek nénk mwarea napon. Aerimpan maok, am fárákap te am kámákarea tukup napon. Manénkir te námoku támao Kwarén ponankor sánkea maok, mao Kwaromp ninikaokria námoku támao yinan kor ponankor sáp napon.

⁶ Wokwaek Taituso am arop aropomp mwanap tére yumo ou mek térempan yino, ankár warko arákarrá akwapá térea pwaranoria kárákárea námpon. ⁷ Ankank ponankor te yumo kwapwe kare ninik fek kámákár napon. Yumo te Kwarén mér kárákáreria am mér nap érik farákáp konapon. Yumo te waeman mér kápae kare napara, yumo Kwaromp tére mwaria warákárrá tére napon. Tá yumo yinan kor warákár kare napon. Táte taknámp oukoumwan kor yumo ankár am aropomp mwanap tére te kwapwe kare ninik fek téteria kámákár tukup kipo.^d

⁸ Ono te yumwan lo sánk mono. Ono párák karan ‘Arak kip’rá sénamp te, ankwap fárákapao am tére yae-párák tére mwaria napan, am ninik fek táman yiráp ankwapan aropomp nap te, tokwae kar ankank nie nke naeria nampon. ⁹ Yumo te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp aropomp te waeman mérapon. Mao te waeman ankank kápaerápao maok, yumwan yaewour nanampria te, ankank moráp arop niampimpon. Tá mao ankank moráp arop niamp yak námp te, támao yumwan yaewouránko, yámar mekamp kápae kare ankank ti mwanapria nimpon.^e

¹⁰ Am te yumwan yaewour kwapwenámp ninikan yumwan érik sénae rampon. Ankwap yopwar fek yumomékir ankwap siosén yaewour mwanap am mani ankank koupoukournap tére fi yokoria yumomékir takrá tére mwaria warákár tokwae napon. Taki napara, yumo ankár takrá térea pwar kipo. ¹¹ Oukoumwan te yumo fwap térerá tukupea pwar mwanap te kwapwe kareno. Wokwaek yumo am tére koupour kar tére mwaria wae napara, tá taknámp oukoumwan koupour yiráp ankanként puri fek térea pwar mwanapon. ¹² Táte arop ankank nénk mwaria warákár napo te, Kwaro kor am ninik táman warákár tokwae konámpon. Kwar te arop mao fákeyaknámp ankankan nkea maomp ninikan saráp youroukoup i konámpon. Aeno mao te aropao monámp ankankan ‘Sápae’rá ninik mo i konámpon.^f

^c 8:3-4 1 Ko 16:2 ^d 8:7 2 Ko 9:8 ^e 8:9 Mt 8:20; Fl 2:6-7 ^f 8:12 Mk 12:43

¹³ Ono te ‘Yumo kápae tokwae sámp napo, ankwap kounteouráp arop fárákap kánanke sámpen’ ria sér mono. Ono warákár namp te, yumo ponankor ankwap fárákapént puri fek yakápenkria nampon. ¹⁴ Oukoumwan má ke fek te yiráp kápae kare ankank fwap ankank monap aropan pwi pap naenámpmon. Tá wakmwaek yumo ankank mo napo kor, mao ankank kápae kareria te fwap nopok yumwan pwi pap mwanapon. Takria maok, yumo nonopokria ponankor ankárankamp puri fekamp ninik fekria kwapwe kare yakáp mwanapon.^g ¹⁵ Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niampon:

“Arop fir mana kápae kare sámpea te,
ponankor fári pwar námp te ankwap tank mono.
Tá arop kánanke sámpea fánámpao maok,
maomp yare mek wae pwi námpon.”^h

Taitus Korin mek akwapá yaewournámp kar

¹⁶ Ono Kwarén ‘Aesio’rá sénamp te mao Taitusomp ninik mek tére nánko, maomp ninik te yinomp ninik niampria, yumwan yaewour naeria warákár tokwae námpan nampon. ¹⁷ Mao wae yino sénámpaok námpao maok, mao námoku kor am tére naeria warákár námpara, mao námokuráp ninik fek yumonapok akwap námpon. ¹⁸ Tá yino yinomp ankwapnáp ankárank Taitusént akwapanoria sámp-kérépreano. Am arop te sios mek Kwapwe Kare Kar farákáp konámp eráp aropono. ¹⁹ Tá am támao mwar mono. Sios fákárerao man yinont yárákrá am arop aropompria, mani koupoukour konap tére yaewour naenámpria pap napono. Yino am tére tak námp te Tokwae Karamp eran saráp sakapria, arop fárákapan yénkép nánko, mao wae fwap yino am tére mwanámpria warákár námp mér mwanapria námpon.

²⁰⁻²¹ Yino te Kwaro nke námp fek saráp kwapwe kare ninik mwaria mono, ankár arop nke nap fek méntér kwapwe kare ninik mwarianámpmon. Táte yino arop ankwapao yino mani taokeyakáp námp fek yinan kar kwatae sér te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino yinomp ankwapnáp méntér sámp-kérépreano.

²² Tá yino yinomp ankwapnáp ankwap am arop yaworént sámp-kérépreano. Kápae kare por yino wae mokopon nke mwaria, nkwaekwe make tére mek pap tea nke nánko, mao fwap tére kárákáre konámpono. Mao arakrá mér kare námpon: Yumo man kwapwe kare ninik mwanap mér kare námp, mao am tére naeria kárákárea wae námpon. ²³ Yumo Taitusén te wae mérapono: Mao te onont fearámpea onomp ankárankamp téreria yumwan yaewour i konempon. Tá Taitusén ankwapnáp yawor te yumo fwap arakrá mér kipo: Am yawor te sios fákáreamp tére arop

^g 8:13-14 2 Ko 9:12 ^h 8:15 Kis 16:18

yakria am arop yawor tére nep fek, Kraisomp e narek sampok konepono. ²⁴Tak nepara, yumo te ankár yiráp aropomp am arop yininkaopweran yénkép kipo. Aenapo maok, am aropan sámp-kérépnep sios fákáre yiráp aropomp mér karia am fárákap yino yiráp térean warákár námp am te kwaporok mwar táman warákár mono, waeman kare karnámp nke mwanapono.ⁱ

Ankank monap Kristenan yaewournámp kar

9 ¹Yumo te, Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanámpria koupoukouranap mani te wae mér napon. Aenapara, ono te am ankank táman kar tokwaeri kumwi mono.^j ²Ono wae mérampon: Yiráp ninik te am ankwap fárákapan yaewour mwanap tére nap táman kápae kare por ono yiráp e Masedonia fákáreao wa nap fek narek sampok konampono. Ono am fárákapan arakrá séri nampono: “Ankwap yopwar fek Akaia fákárerao am tére mwaria nánapiapono.” Tá arop fárákapao yumo am tére mwaria ninik kárákáre nap kar wae waria, tá am támao Masedonia fákáre kápae kare maomp ninik mek kor tak mwanap ninik sámp napon. ³Aeno onomp ninik te yino yiráp e narek sampok námp kwaporok kar mwar saráp niampi akwap te monoria námp. Kwapwe kare te yumo ankár yumwan séri nampnámp taknámp ankár nánapi yakáp kipo. Ono am táman ninik nampara, ono yumonapok onomp ankwapnáp fákáre tirá kérép nampono. ⁴Yino te, yumo waeman am ankank nénk mwanámpria nánapi pap naponoria mér kare námpon. Aenámpara, takria Masedonia ankwap fákáre onont tukupea yumwan nke napo, yumo nánap moi tenapo, yino pwarápaie sámp nánko, yumo kor pwarápaie tokwaeantánorá ninik nampon. ⁵Aenampara, onomp ninik te ono ankár onomp ankwapyaenáp fákárean sénanko, yumonapok meki tukupea yumwan yaewourapo maok, yumo ankank monap Kristenampor nénk mwanámprianap ankank nánap mwanapono. Aea napo maok, yino koropá nke nánko, yumo wae nánapia pátea sánk mwaria warákár nap nke mwanámp. Apae yino yiráp maniráp ankankan pouroukoup mwaria níkir námpanápe.

⁶Yumo te aran fwapia ninik kip. Arop yopwar kánanke fek yoroianámp te, firan kor kánanke fek sámp konámp. Tá arop yopwar tokwae yoroianámp te firan kor tokwae kar toupour i konámp.^k ⁷Aenámpara, yumo ponankor ankákárank ankár yumokuráp ninik mek fwapia ninikia pwatea maok, am ninikaok táman ankank nénk kipo. Takria arop ankárankampao námwan ankwapao ‘Sánkae’ ria fopwaok nánko, sánk namprá ninik naeane. Take ninik fekamp ankank nénk te kwataeno. Kwar te arop námokuráp ninik fek nénk naeria warákárria nénknámp

ⁱ 8:24 2 Ko 7:13-14 ^j 9:1 2 Ko 8:1-7 ^k 9:6 Snd 11:24

aropan warákár konámpon. ⁸Kwar te mao fwap yumwan nopok kor nénk nánko, yumwan fwap ankank kápae karea top koupour naenámpon. Takria maok, kápae kare ke fek yumo ankank wae pwi yak nánko, tá yumo waeman kápae kare ankank fek kwapwe kare tére mwanap ponankor pwi yak naenámpon. ⁹Kwaromp Buk fek am ninik táman arakrá sénámpon:

“Am arop ankank monap arop fárákapan
kápae kare ankank nénk konampono.
Aenánko,
Kwaro maomp yae-párak kare ninikan te nkeaka,
nopok maomp e niki-samp yak naenámpon.”¹

¹⁰Kwaro aropan yoro mwanap ankankou nénkea, mao nkwakwe make fir arop ponankor fépér mwanap nénk konámpono. Ae konámpara, Kwaro yumwan fwap kápae kare ankank nénk nánko, yumoku fwap pwiria Kristen ankwap fárákapan kor ankwapmwaek nénk mwanapon. Tak napo maok, yiráp ankank kápae kare nénk konap kwapwe kare ninikao kor aropao ankankou yoroi tenapo, wakmwaek fir karea wae konámp niamp taknámp naenámpon.^m ¹¹Kwaro yumwan apae-apae mwaeknámp ankank kápae kare nénk námpara, yumo fwap yiráp ankwapyaenápén ankank kápae kare nénk saráp yakáp mwanapon. Aenapo, yino yumoinap ankank nénk nánko, am kounteouráp arop yumonap ankank tiria Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanapon.

¹²Yumo takrá Kwaromp kounteouráp aropan yaewournap tére támao yumo am fárákap ankank mo nap waeman pwirá kák napo, am fárákapao Kwarén aesiorá fáparáka wae mwanapon. ¹³Am tére yumo nomp ankwapyaenáp fárákapan yaewour napo maok, yiráp kwapwe kare ninik érik farákár naenámpon. Nomp ankwapyaenáp wae mér, yumo te Kwaromp Kwapwe Kare Kar érik farákápea, ampaok yae-párak kare tukup naponrá ninik napon. Tá am fárákapao yumo man mani tokwae nénkria, ponankor ankwap fárákapan kor nénk napo, am fárákap am nkea Kwaromp e sakap mwanapon. ¹⁴Aeria am fárákap wae mér, Kwaromp aropomp te yumwan tokwae kari yak námpon. Aeria maok, yumwan warákár tokwaeria mao Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap mwanapon. ¹⁵Am Kwaro nomwan kwaporok ti-sáp námp te yoporop tokwae karara, nomo te kar fek farákáp mwanámp pourou mono. Nomo am tak námp táman Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro.

Polo mao tére námp wouroump sénapo, nopok sérinámp kar

10 ¹Yumo ankwap fárákap te kwekárá ono i konampan arakrá sér, “Mao te nomont wonae fik yak námp fek saráp, námoku

¹ 9:9 Sng 112:9 ^m 9:10 Ais 55:10; Hos 10:2

te apápnámp aropao i konámp niamp apárok anámpea porokwe fek yak námpao maok, panek yak námp fek te, nomwan kar kárákáre fek sér i konámpon.” Aerá sénapan maok, ono Pol onomp ninik te, Kraiso námokuráp ninik apárok sámp-anámprá arop fárákapan porokwe fekinámp ninik aran yumwan ono sénanamamp kar ‘Fwapi ninikenk’ ria sénampon.ⁿ 2 Ono yumwan arakrá sénampon: Nánkár ono yumonapok korop nanko te, takria ono yumwan kar kárákáre fek sérantá ankár fwapia mér kipo. Aeno onomp ninik te arop ankwap fárákapan yinan, mao te apárokamp ninik fek paokop naponrá niniknap arop fárákapan fwap kar kárákáre fek sénanampono.^o 3 Tá kare, yino te apárokamp arop puri fek yakáp námpao maok, apárokamp aropao yorowar i konap ninik niamp fek yorowar mo i konámpon. 4 Yorowar i konap ankank ponankor yino samp námp te, mámá apár mekamp ankank mono. Am te yopor arop Satanomp kárákáre kor yár pápárámp naenámp Kwaromp kárákáreráp ankankono.^p 5 Yino te arop fárákapao Kwarén mér mwaria napan, nánánkári fákeyaknámp nkwakwe make ninik, tá kwekár kar, aran apárok nérrá kák konámpono. Tá yino, arop fárákapan Kraiomp ninikaok tukupanáponoria, am fárákapamp ninik kákari samp-tukup konámpono. 6 Tá yino yumwan yépék námpon. Táte yumo yino sénámp kápae kare kar mántwaok napo te, yino kar ták-pwar konap arop fárákapan nopok touwe kwatae nénk mwaria nánap námpon.

7 Yumo ankár am ankank nke nap am fwapia youroukoup kipo. Táte arop ankwap, námo te Kraiomp kare arop yak nampria námp kwamp te, mao ankár námokuráp ninik fek arakrá ninik kuno: Mao námoku Kraiomp arop yak námpnan nánko te, yino kor mao niamp Kraiomp aropono. 8 Tokwae Karao yinan am tére mwanámp kárákáre sámp námp te, yino yiráp mérnep kárákáre sánk mwanámpani námpon. Am te yumwan kwatae pap mwaria mono. Táte ono yinokump eran saráp am tére námp fek kánanke warákár-sérria te, ono am fek pwarápae sámp mono. 9 Aeno onomp ninik te yumo, yinan apáp sápria kumwinamp pasan mpwe ninik te monoria nampon. 10 Tá kare, arop ankwap fárákapan onan takrá sér i konapono, “Ye! Maomp pas fek te nkwakwe make kárákáre kor kar sénámpao maok, mao námoku kare korop nánko, nomo maomp pourou kare nke námp te kárákáre moria, tá maomp kar farákápan konap ninikan kor mér mo námp niamp námpon.”^q 11 Arop fárákapan take pourouráp kar sér i konap te, am fárákapan fwapia ninikia arakrá mér mwanapon: Yino panek yakáprá yiráp por pas kumwi námp, táte yino yumont yakáp námpao kor, yino waeman ankárankamp pourouráp kar pas fek kumwi námp támaono.^r

ⁿ 10:1 1 Ko 2:3 ^o 10:2 1 Ko 4:21 ^p 10:4 Ef 6:13-17 ^q 10:10 Ga 4:12-14

^r 10:11 2 Ko 13:2,10

¹² Yino te arop ankwap fárákapao námokuráp e sakap i konap niamp kar sér mwanámp pourou mono. Tá yino te ‘Yinoku i konámp ninik ankwapao i konap ninik niamp’rá sér mwanámp pourou mono. Am épépérép karenap arop fárákap te mao námoku akwapá pwi yak nae námp fek ninik papea námoku i konap ninik méntér youroukoup i konapon. ¹³ Aeno yino te yinokump e sakapa wae mwanámpria yino yinomp tére, tá yinomp kárákáre narek kar pap mono. Takria Kwaro sápnámp puri fek yino yinokump mao sápnámp tére youroukoup mwanámpon. Táte yumo kor yinan tére sápnámp mwaek am mek yakáp napon.^s ¹⁴ Yumo am mek tére mwanapria papnámp fi mek yakáp napo, yino tokwae panek koropea, am mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar fárákáp námpon. Yino te yinomp oumwi kámákarrá ankwap mek tukup mono. ¹⁵ Yino te yinomp oumwi oupoukur tukuprá, ankwap fárákapao tére napan ninikrá yinokump e narek pap mo i konámpono. Yinomp ninik te am Kwaro sápnámp oumwiaok yae-párak kare tére nánko, yiráp mér kárákáreria yinomp téreao kor yumo ou mek tokwae kari yak naenámpon. ¹⁶ Aenánko maok, yino Kwapwe Kare Kar yiráp younkwek yámar porokornámp mwae sámpá tukup mwanámpon. Yino te arop ankwap fárákapan Kwaro sánknámp apár mek tére nap am táman kwaporok yinokump e sakap mono.

¹⁷ Kwaromp Bukao sérrá, “Arop warákár-sénaenámp kwamp te, Kwaroi námpan warákár-sér kuno.” ¹⁸ Nomo wae mérámpon: Arop námokuráp eran warákárria narek sampok námp te, am arop te Kwaro nke námp fek maomp e te yak mono. Táte Tokwae Karao arop ankárankampamp e narek sampok námpao saráp, mao fwap e tokwae sámp naenámpon.^t

Polo aposel kare monap aropamp ninik érik sérimp kar

11 ¹ Onomp ninik te yumo onan, námwan takanoria napo, ono épérépnámp kar kánanke sénae. Ye! Yumo sánánkar taki yakápenke. ² Kwar te, koumteouráp arop fárákap ankár mao ankárankampamp yae ankore mek sarápi yakápenkria ninik tokwae nánko, ono kuri mao ninik námpnámp taknámp, yumo ankár Kraisomp ninikaok karenkria ninik tokwae konampono. Ono támao yumo Kraisomp firáp yakáp mwanap yoroi pwarará Krais ankárankampaonámpok éréképá akwap namp te, éнки yupuao yiki kukur yak nánko, sámp naerianámp poumaropaonámpok warámpá tukup nap niamp nampon.^u ³ Aeno ono tákamamp kwekár i konámp ninik mér kar námp wokwaek Ivén kwekárimp táman yumwan tak námpantánoria apáp nampon. Takria yiráp ninik épérépria yumo yiki kukarrá yakápria Kraisén saráp ninik mwanap am pwarantáno.^v ⁴ Ono apáp namp te apae riteanápe, arop

^s 10:13 Ro 13:3 ^t 10:18 1 Ko 4:4-5 ^u 11:2 Ef 5:26-27 ^v 11:3 Stt 3:4,13

ankwap fárákáap yumonapok korop ko, ankwap Jisasomp kar farákáp nap te, mámá Jisas yino maomp kar farákáp konámp niamp mono. Tá yumo mwar pourouráp spirit sámp nap te, yumo wokwaek sámpap Yiki Kor Spirit mono. Tá yumo ankwap Kwapwe Kare Kar sámp nap te, yumo manénkir sámpap Kwapwe Kare Kar niamp mono. Táte arop ankwapao yumo ou mek take pourouráp tére nángo, yumo, mao takrá téreanoria yi kare yépékria maomp kar wa mwaria nánap napon.^w

⁵Yumo wawenk! Ono nik namp te yumo, mao te aposel tokwae karonorá niniknap arop, ono te maomp yae ankore mek yak mo kareno.

⁶Kare, ono kar kour kare konap ninik sér mo nampao kor, onomp ninik te fae tákáre mono. Yino te waeman kápae kare por yino i konámp ponankor ninik te wae yumwan am mér yénkép námpon.^x

⁷Yumo te wae mérapon: Ono wokwaek yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápamp fek te, ono nopok am tére fek ankank sámp moi nampon. Am taknamp ninik fek táman, onoku te apárok sámp-anámp rá yumwan narek pap nanampon. Ae te mokopono? Ae te ono taknamp ninik te kwatae niniki namp nie? ⁸Ono te ankwap sios fárákapaoinap maniráp ankank ti namp te yumo ou mek tére nanko, onan yaewour naenámpria nampon. Am taknamp ninik te, ono am fárákapamp ankank kwaporok pouroukoup namp niampon.^y ⁹Wokwaek ono yumont yaknamp ke fek ono ankank ankwap moria te yumonap mekamp arop ankwapan onan yaewouranoria ninik tokwae pap moi nampon. Ankwapyaenáp fákáre Masedonia pwarará mampok koropea, am fárákapao ono monamp ankank onan pwi papapon. Ono te takria yumwan ninik kápae kánanke sánkantá, tá wakmwaek kor sánkantánoria, am ninik fek saráp yak nampon. ¹⁰Kraiso kare kar karan saráp sér i konámpnám taknám, ono kor waeman kare kar arakrá sénampon: Ponankor provins Akaia mekmwaekamp arop te, ono yumwan, ankank sápenkria kápae sánk mo i konamp táman, ono, tak i konampria warákár-sénae ranko te, onan taokor naenámp arop yak mono. ¹¹Apaeritea ono tak nampon? Ae te ono yumwan aropomp tokwae mo namp nie?

¹²Ono te yiráp yaekamp mani ankank sámpantá ankár mér kari yakrá akwapea wakmwaek kor tak nanampon. Ono ninik namp te, ono taknamp ninik fek am kwekár aposelomp ninikan taokor nanampon. Am fákáre te arop nke nap fek yinan, mao térenap puri fek tére námprá kwekár rá sér mwar ritea napantá nampon. ¹³Am arop fárákáap te kwekár aposel fákáreno. Mao te kwekár tére aropono. Mao te, arop fárákapao námwan Kraisomp aposel karerá sér mwanapria pourouran saráp aposel yoroia paokop napon.^z ¹⁴Tá yumo am fárákapaonap ninik táman nkea korokop tokwae kwapon. Yumo wae mérapon: Satan te poupwekápria

^w 11:4 Ga 1:8-9 ^x 11:6 Ef 3:3-4 ^y 11:8 Fl 4:15-18 ^z 11:13 Fl 3:2

pourou yipi fek saráp wae fekamp ensel niampimpon. ¹⁵ Aenámpara, táte maomp tére arop fárákapao kor aropao nke nap fek mwar pourouráp arákarea, yae-párák kare ninikan sér i konap tére arop niampia korop napo, yumo táman nkea korokopea ninik tokwae kwapon. Am fárákap te nánkár am tére nap niamp puri fek touwe kwatae sámp mwanapono.

**Polo aposel tére námp fek maomp pourouk
koropnámp ankankan sénámp kar**

¹⁶ Ono wae manénkir séri nampan warko oukoumwan sénampon: Yumo te ono épépérép námp niamp kar sénamp wawia onan, mao te épépérép aroprá niniki kwapon. Táte yumoku takrá ninik mwarea te, yumo ankár onan numwar takanoria yépék napo, ono fwap warákár-sér tae morok nanampon. ¹⁷ Ono te Tokwae Karamp ninikaokria mámá kar sér mono. Ono te épérép arop niampria ono onokump e narek sampok nampon. ¹⁸ Kápae kare arop te apárokamp ninikaokria námokuráp e narek sampok konapono. Ae konapara, ono kor am ninikaokria onokump e narek sampok nae rampon. ¹⁹ Yiráp ninik te yumo waeman kwapwe kare ninikrápara, yumo námoku mwar épérép arop fákáre épérépnámp kar yumwan sánkanáponoria napon. ²⁰ Táte kare, arop yumwan éréképea maomp fákapea yakáprá tére konap mek tukup, tá yiráp ankank ponankor tia pwar, tá yumwan kwekár ninik mek érékép, tá, námo arop tokwaerao nampria wae, tá yumwan wouroump kar sénapo kor, yumo am fárákapan takanáponoria yénképá yakáp konapono. ²¹ Kare, yino yumwan take pourouráp ninik tak mwanámp te kárákáre mono. Aenámpara, ono pwarápae nampono.

Táte arop ankwap námoku i konámp ninik érik sénaeria kárákáre nánko te, ono kor fwap érik sénaeria kárákáre nanampon. Ono oukoumwan te épérép aropamp kar séniamp nampon. ²² Am kwekár aposel fárákap te Hibru nie? Tak nánko te, ono kor ono Hibru i konámpaok i konampono. Am fárákap te Israel fi mekamp arop nie? Ono kor Israel fi mekampono. Mao te Abrahamomp ou fekamp nie? Ono kor Abrahamomp ou fekampono. ²³ Am fárákap te Kraisomp tére arop nie? (Ono oukoumwan te mánmán kare aropamp kar séniamp nampon.) Ono Kraisomp tére te am fárákapan kámákár akwap nampon. Yoporop tére tokwae te ono am arop fárákapan kwe-pwar nampon. Onan fákapá pap napo, tá arop ankwap fárákapao onan kápae kare por fuk napo, am touwe tokwae te am fárákapan kwe-pwar nampon. Kápae kare por ono wae sumpwi naeria wae konampon. ²⁴ Éntik por Juda taokeyakáp konap arop fákáre onan wip fek fupukrá tukupea 39 pori napon. ²⁵ Rom mekamp taokeyakáp konap arop yinink por onan paok ke fek porokwapapono. Ankárank por onan yumwi fek arokop napon. Yinink por ono am mek yaknamp sip kwatae akwapria solwara mek pik

námpon. Ankárank kumur ntia ankárank yámar ono solwara mek pikia yumuntuk kakámpono.^a ²⁶ Kápaé kare por ono tokwae panekamp némpouk mwaek yarak i konampon. Éntenkao onan sámp naeria wae konámpon. Ono kwataenámp arop fárakap mwaeak yérérékrá ankank pouroukoup konap am fárakapamp yaek sumpwi nanamp niampiampon. Onomp nouroup fárakapao kuri onan sámp-wouroump mwaria wae. Tá ankwap fi aropao kor onan sámp-wouroump mwaria wae napon. Ono taun mek sumpwi naeria wae, tá arop yak mo apár mek sumpwi naeria wae nampon. Ono solwara mek sumpwi naeria wae, tá onomp kwekár ankwapyenáp fárakapamp yaek sumpwi naeria wae nampon.^b ²⁷ Ono nkwakwe make tére namp te yoporop tére tokwae nanko, onomp pourou mek sorompor i konámpon. Kápaé kare por ono kumuruk amp mo i konampono. Ono yae-porokwe yak, tá éntantá oupour kour káke. Kápaé kare por ono fir fár mo pwar. Ono námpare sámp, tá ono waempyam mo i konampon.

²⁸ Tá am támao mwar mono. Ankwap kápaé kare ninik kápaerao kor onan korop konámpono. Kumur méntép ono sios ponankor taokeyakáp i konap ninikan ninik tokwae nanko, am támao onomp ninik mek kápaé tokwae fárámpeyak námpon. ²⁹ Táte Kristen arop ankárankampamp kárakáre pwar nánko te, ono nik namp te onomp kárakáreráo kor pwar námp niamp. Táte ankankao Kristen ankwapamp pourouk korop nánko, mao kwatae ninik mwaek akwap nánko te, ono amnámp ankank táman yopora wae konampon.

³⁰ Táte ankwap mwae kup mo nánko, ono ankár onokump e narek sampok namp kwamp te, ono fwap ‘Ono porokwe yakria, kárakáre mo namp fek táman onokump e narek sampok nanamp’rá sénanampon.

³¹ Kwar te mao Jisas Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwar ono kwekár mo namp wae mérámpon. Nomo ankár maomp e kápaé kare por narek sampok mwaro! ³² Némp tokwae Damaskus mek King Aretasomp kiap mao onan sámp mwanap arop Damaskus yár ménki fek kák tenánko, mao onan sámpea yarokwap mwaria yérékrá yakápiapon.^c ³³ Aeapan maok, onomp ankwapyenáp fárakapao onan basket mek papea némp tokwaeramp yár pu-pwaek yaknámp windo meknámp oupwi-furuk sampikia pap napo, ono am kiapén pwarará farákapea akwapampon.

Kwaro Polén yémén kápaé kare kar yénképámp kar

12 ¹ Ankwap mwae kup yak mo námpara, ono ankár warákár-sénanampon. Tá kare, am ninik te nomwan yaewour naenámp pourou mo námpan maok, wampweno. Ono yém nkenamp kar, tá onan Tokwae Karao mek wouroumpyeknámp kar farákáp námpan sénae

^a 11:25 Ap 14:19; 16:22 ^b 11:26 Ap 9:23; 14:5 ^c 11:32 Ap 9:23-25

rae. ² Ono Kraisomp arop ankwapan mér namp te wokwaek 14 yopwar fek Kwaro man warámpá pokea mao yak konámp yinink kárar yámar mekimpan mérampón. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp ni, ono mér mono, Kwaro saráp mérámpón. ³⁻⁴ Ono am arop táman mérampón: Kwaro man warámpea kwapwe kare némp yámar mek pokámpón. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp nie, ono mér mono. Kwaro saráp mérámpón. Yámar mek mao wa nángo, kar aropao farákáp mwanap pourou mo, tá arop farákáp mwanap fou kare niamp pourouráp kar wawimpon. ⁵ Ono am aropamp eran saráp sakap naerampono. Aeno onokump e te sakap mono. Ono fwap ‘Ono te kárákáre mo namp’rá sénanampon. Ono am ankáránkamp ankank fek saráp fwap onokump e sakap nanamprá sénanampon.

⁶ Tá kare, ono warákár-sénamp te ono ‘Épépérép arop’rá sénanampon pourou mono. Am te apae riteanápe, ono kare kar karan saráp farákáp nanampono. Aeno ono te warákár-sér mono. Am te apae riteanápe, arop ankwapao onomp ninikaokria onan e tokwae sáp te monoria nampon. Onomp ninik te am fárákáp ankár ononamp ninik nke, ono farákáp namp kar waria, am ninik fek táman youroukoupia onan, yae-párák kare aroprá ninik mwanapon.

Polomp pourouk wirao koumantérenámp niamp kar

⁷ Am kar Kwaro onan yénkép námp te tokwae kar ankankono. Tá Kwaromp ninik te onan onokump e narek karaok sampok te monoria námp kwamp, mao onan ankwap ankank wirao pourouk párákeyakrá koumantérenámp niamp sáp námpon. Am te Satan náráp tére aropan sámp-kérép nángo, onan porokwapea ono onokump e narek sampok te monoria onan apárok anámpá pap námpon.^d ⁸ Ono yinink por Tokwae Karan ‘Am tirá épérano’ ria tékén kar kar toropwapi nampono. ⁹ Aenampan maok, mao onan arakrá sér, “Onomp aropomp te amwan fwap pwi námpono. Am te apae riteanápe, onomp kárákáre te kárákáre moráp aropan térea wae konámpóno.” Tokwae Karao aerá sénánko, ono kárákáre moráp arop niampia yak namp táman warákára wae nampon. Aenanko maok, Kraisomp kárákáre fwap onont yak naenámpón.^e ¹⁰ Aenámpara, táte am Kraisomp tére fek ono kárákáre mo, tá arop fárákápao onan pwarápe fwap sámp nanampnám ankank kwatae pap, ta ono nkwakwe make touwe sámp, tá Kwaromp firáp yak nampara, arop fárákápao onan sámpá yampourou, tá nkwakwe make kápae fárámpnám ankank sáp napan kor, onomp ninik fwap porokwe fek saráp yak námpon. Ye! Ono kárákáre mo namp ke fek táman Kraisomp kárákáre onont yak nángo, ono kárákáre kare nampon.

^d 12:7 Jop 2:6 ^e 12:9 Fl 4:11-13

**Polo Korin fárákapan, mér kárákáre
sámpanáponoria yaewournámp kar**

¹¹ Ono mámá kar sénamp te, ponankor épérépi akwapnámp karono. Aeno yumoku kareao onomp ninik mek farákár napo, ono arakrá sénampon. Nopok yumo maok onomp e narek sampok mwanapan maok, yumo tak moi naponono. Kare ono te kánanke kwataeao maok, ono te yumo 'Aposel tokwae'rá sénap fárákapamp yae ankore mek yak mono. ¹² Ono yumont yak namp fek te ono kárákáre fek fokopeyakrá térerá akwap nanko, am fek táman yumo ou mek Kwaro nkwakwe make kárákáre yoro nángo, am támao ono aposel kare yak namp yénkép námpon.^f ¹³ Ono yumo ou mek tére namp niamp take pourouráp ninik ankwap sios mek takrá tére konampon. Ankárankamp ankankan saráp yumo ou mek take pourouráp ninik moi namp te, ono yiráp ankank pouroukoupria yumwan ninik tokwae pap moi nampon. Ae te ono yumwan kwatae niniki tenamp yak nángo te, onomp kwatae ninik nik mo, pwar kipo.^g

¹⁴ Oukoumwan te ono yininkan yumonapok akwap naeria nánap nampono. Am ke fek kor ono yumwan kápae sánk mono. Yumo wawenk! Ono yiráp ankank te sámp mono, yumwan saráp érékép nae rampon. Yumo mérapon: Tárápu te tére tokwaerá éntupwar naropwarén yaewour mwanap fir oupourounkrá koupoukour mo i konaponono. Éntupwar naropwaro mwar tárápuan yaewour naenámp ankank koupoukour konaponono. ¹⁵ Ono te fwap warákárria onomp ankank ponankor, tá onomp pourouan kor yumwan yaewour naeria sinanampon. Ono yumwan yonkwae touwea wae nanko, tá nopok am támao yiráp yonkwae touwe kánanke námp nie?

¹⁶ Aeno ankwap fárákap te onan arakrá sér, 'Kare, mao te érik nomp ankank ti mo námpao maok, mao te aropan kar porokwerá kwekár sérar i konámp arop'rá sénapon. ¹⁷ Ae te mokopono? Ono arop ankwap fárákap yumonapok tirá kérép namp te, ono ankwap ankárankampamp yaek kwekárria séria, 'Yiráp ankank pouroukoupá sankoropano' ria tirá kérép namp nie? ¹⁸ Ono wae Taitusén akwapanoria nanko, mao yumonapok akwap nángo, ono ankwapnámp mént sámp-kérép nanko, akwap námpono. Am te Taitus kwekária yiráp ankank ankwap pouroukoup námp nie? Ae te yino ankárankamp pourouráp ninikaokrá tére mo i konemp nie? Yino ankárankamp mwae-porok saráp yarak mo i konemp nie? Am fi kor te yumo fwapia ninikenke.

¹⁹ Onomp ninik te yumo ponankor mámá pas fekamp nkerá farákápea, yumo yinan, mao te náráp kwatae ninik mek oupouroup fákeyakáprá yinan 'Fwapono'rá sérenkria kumwi napan mpwe napan maok, mono.

^f 12:12 Jo 4:48; Ap 19:12 ^g 12:13 2 Ko 11:9

Yino te Kraisomp arop yakáp námpara, yino Kwaro nke námp fek mámá kar sénámpon. Tá onomp nouroup fákáre kare, yino mámá kar ponankor sénámp te yiráp mér nap mek kárákáre sánk naenámpría námpon. ²⁰ Ono apáp tae morokria arakrá ninik nampon: Takria ono yumonapok koropea yumwan nke nanko, yumo ono nke naeria ninik namp pourouráp yakáp mo mwanape. Tá takria yumo kor onan nke napo, ono yumo nke mwaria niniknap arop niamp yak mo nanae. Takria nkwakwe make ninik araki yakantáno! Kar yorowar i konap ninik, tá ankwapnápén kokwarok i konap ninik, tá yopor i konap ninik, tá námoku nae nampan saráp ninik i konap ninik, tá arop pourou wouroump i konap ninik, tá kánánkámp sérar i konap ninik, tá námoku saráp ninik i konap ninik, tá siosomp ninik yampourou i konap, ono am táman apáp nampon. ²¹ Takria manénkiri nampnám taknámpon ono warko yumonapok akwap nanko, onomp Kwaro yumo nke nap fek yiráp kwatae ninik fek onan pwarápaé sápanáno. Takria kápaé kare koumteouráp arop wokwaek kwatae ninikiap, ounámpon ninik kwatae, tá kokopor ninik, tá kwataenámpon ninik ninik mek ounámpon fárámp konámpon, ará kwatae ninik mao wokwaekiap. Am oukoumwan younkwe sir mo, taki yakáp napo, ono am nkeria te yonkwae touwe tokwaeantánoria apáp nampono.^h

Korin fákáre maomp mér fwap taokeyakáp mwanap kar

13 ¹ Ono oukoumwan yininkan yumonapok korop naeria nae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: “Táte anánk, yinink aropao kwatae ninik nángo nkea ankáránkamp pourouráp karan saráp sénap te nomo fwap wae karenoria fwapokwap mwanámpon.”ⁱ ² Arop fárákámp wokwaek kwatae ninikiap, tá yumo ponankor ankwap wakmwaek kwatae ninik sámp-fákeyakápnap arop fárákapan kor, ono anánkan akwapea yumont yakria ono tére naenamp ninik wae yumwan sériampon. Tá oukoumwan kor ono panek yakria yumwan warko takrá sénampon. Táte ono warko yumonapok arákarrá koropria te, am arop fárákámp kwatae ninik nap te, kwaporok taki yakanori pwar nanamp pourou mono. ³ Yumo te fwapia mér mwaria napon: Kraiso onomp top kor fek purá kar sénámp ni mo nie? Takria te yumo fwap mér mwanapon: Kraiso te yumwan fwapokwaprá tére naenámpon te porokwe mono. Mao te ankár yumwan tére kárákáre námpon. ⁴ Kare, wokwaek te mao arop arákarrá yakámp fek kárákáre mo nángo, arop fárákámp yaopwae porokoramp fek pukupapono. Aeapan maok, Kwaromp kárákáre fek oukoumwan te mao yiki yak námpon. Tá kare, yino méntér koumpá yakápria yino kor wae kárákáre mo námpon. Aenámpan maok, yino Kwaromp kárákáre

^h 12:21 2 Ko 13:2 ⁱ 13:1 Mt 18:16; 1 Ti 5:19

fek Kraisént yiki yakápria, yino am kárákáre yumo ou mek yénkép mwanámpon.^j

⁵Yumo ankár kápae kare por, yumokuráp ninikan mokoponrá youroukoupia fwapia mér kip: Ae te yino wae mér kárákáre námp ni mo nierá mér kip. Yumoku ankár takrá youroukoup kipo. Ae te Krais yiráp ninik mek yak námp te yumo mér mo nie? Táte mér mo nap te Krais yiráp ninik mek yak mono. ⁶Tá ono nik namp te: Yumo ankár, yino aposel kare yakápria Kraisomp térerá tukup námp wuri nkea mérenkria nampon. ⁷Yino te Kwaro yumwan yaewour nángo, yumo kwatae ninik mo mwanapria Kwarén kar toropwap i konámpon. Yino te, yinoku wae Kraisomp tére arop kare yakáp námp nkea ninik mwanapria Kwarén sér mono. Yumo yinan, kwekár tére arop fárákaprá sérria kor, wampweno. Yinomp ninik tokwae te, yumo ankár yae-párák kare ninik fek paokopenkria námpon. ⁸Yumo wae mérapon: Nomo te ankwap ankank tére námp fek kare kar kar apárok sámp-anámp mwanámp pourou mono. Nomo fwap am kare kar kar táman saráp térerá yaewour mwanámpono.^k ⁹Aeria yino kárákáre mo nángo, yumo kárákáre nap te, yino fwap warákár konámpon. Tá, yiráp Kristen yakáp nap akwapá tokwae kari yakanoria kápae kare por Kwarén kar toropwap i konámpono. ¹⁰Oukoumwan ono panek yakria ono yiráp por mámá kar kumwi namp te apae riteanápe, ono yumonapok korop namp fek, yiráp ninik fwapokwapria kar kárákáre fek sér te monoria nampon. Aeria namp kwamp, ono panek yakria, yumwan, yumoku manménkir fwapokwap kipria ono pas fek sér rae. Tokwae Karao onan, náráp tére taokeyak nanapria nánkárápea, mao ono takrá tére nanamp kárákáre sámp námpon. Mao am kárákáre onan sámp námp te yumwan kwatae pap naenámp te mono. Yiráp mér nap mek kárákáre sánkaeria ninámpon.^l

Polo ‘Gude’rá sérimp kar

¹¹Ankwapyae fákáre, ono kar wae mapek pwarará ‘Gude’ ria pwar nae rae. Yumo ankár nkwakwe make mo, kárákáre kor kare Kristen yakáprá tukup kipo. Yumo ankár onomp kar wa kipo. Yumo ankár ankárankamp pourouráp ninik fek saráp yakáp kipo. Tá Kwar te mao yumwan warákár, tá yonkwae porokwe sánk, tá yumont yak naenámpon.

¹²Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konámp ninik fek yumo ponankor ankákárank yiráp ankwapyaeenámpén ankár nounourouprá koukoupwiyak kipo. Mapekamp ponankor Kwaromp koumteouráp aropao yumwan ‘Gude’rá sénapon.

j 13:4 Fl 2:7-8 k 13:8 1 Ko 13:6 l 13:10 2 Ko 2:3-4

¹³⁻¹⁴ Ono ninik namp te Jisas Krai Tokwae Karao yumwan fwap námokuráp ninik fek yaewour nángo, tá Kwaro fwap yumwan warákár nángo, tá Yiki Kor Spiritao fwap yumo ponankor ankárankamp ninik fek yakáp mwanap yoroi kákanoria nampon. Wae támaono.

Polo Galesia Firampor Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo mámá pas má kumwia provins Galesia mekamp Kwarén méria yakápnap koumteouráp aropampor sámp-kérépámpo.

Manénkir te Polo am fárakapént yakria Jisas Kraisomp Kwapwe Kare Kar fárakáp. Aenámpan maok, Juda mekamp arop ankwap fákáre koropea sérarrá, “Yumo te Mosesomp lo karaok napo, yumwan Kwaro warko érékép naenámpo.” Galesia mekamp ankwap fákáre te mámá kar wawia am fárakapamp ninikaok tukup. Aenapo maok, Polo sérrá, “Mono. Nomo Kraisén mér námp fek saráp maok Kwaro nke námp fek yae-párak kare yakápria, yiki yak sámp mwanámpo.”

Tá ankwap te, Yiki Kor Spiritao nénknámp ankank sénámp te Septa 5:22 fek yak námpo.

1 ¹⁻² Galesia mek yakápnap Kristen fárakap e! Ono aposel Polono. Ono onont yakápnap onomp Kristen ankwapyaenámp am fárakapént má pas kumwia yumonapok kérép rae. Arop fárakapao onan am aposel tére mek sámp-kérép mo, tá arop ankwapao onan am tére mek pap mo. Ono aposel tére sámp namp te Jisas Krais ntia Naropwar Kwar Kraisén sumpwi námpan apár me mekamp fárámpea pap námp, maomp yaekamp sámp nampono.^a

³ Ono ninik namp te, nomp Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwaerao námokuráp ninik fek yumwan yonkwae porokwe sánk kiponoría nampon. ⁴ Kraisó nomp Naropwar Kwaromp ninikaokria nomp kwatae ninik tirá épér nae yonkwaerá, námokuráp pourouk touwe sámpámpo. Am takria mámá apárokamp kwatae ninik mek yakáp námp fekamp warko érékép naenámpria námpo.^b

⁵ Aenámpara, nomo fwap Kwaromp e sakap saráp yakáp mwanámpo. Am te kareno.

^a 1:1-2 Ga 1:11-12 ^b 1:4 Ga 2:19-20; Ta 2:14

‘Ankárankamp Kwapwe Kare Kar mwar yak námp’rá sénámp kar

⁶Wae! Wokwaek Kwaro Kraisomp aropomp fek yumwan wumwiria éréképeanánko, yumo warko koupour kar am pwarará ankwap kar fek tukup nap te, ono am táman wawia ninik tokwae nampon. ⁷Tak napan maok, ankwap Kwapwe Kare Kar yak mono. Arop ankwap fárakapao yumonapok koropea yiráp ninikan yampourouria Kraisomp Kwapwe Kare Kar kwatae pap mwaria napon.^c ⁸Aeno táte yinoku támao, tá yámar mekamp ensel ankwapao Kwapwe Kare Kar farákápámp te, yino wokwaek kar farákápámp Kwapwe Kare Kar méntér wuri popwar mo námp te, taknámp arop te yaomwi mek pik naenámp aropao námpon.^d ⁹Yino wokwaek sérimpan, taknámp oukoumwan kor, take pourouráp kar sénampon. Táte arop ankwapao yumwan Kwapwe Kare Kar farákáp nánko, am kar te yumo wokwaek wawia Kwapwe Kare Kar méntér wuri popwar mo námp te, am arop te yaomwi mek pik naenámpon.

¹⁰Yumo nik nap te, ono má kárakáre fek sénamp kar te am ankwap kar sankoropnap arop fárakapao onan warákár mwanapria namp ni, Kwaro onan warákár naenámpria namp nie? Ae te ono aropan kar porokwerá yáarak raewe? Táte ono aropan kar porokwerá yáarakrá téreria te, ono te Kraisomp tére arop kare mono.^e

Polo aposel yaknámp kar

¹¹Ononamp fákáre, ono yumwan waeman kare sénampono: Mámá Kwapwe Kare Kar ono wokwaek yumwan farákápámp te arop ankwap ankárankampamp ninik meknámp korop mono.^f ¹²Onan te arop ankwapao mámá Kwapwe Kare Kar sámp mono. Táte arop ankwapao am kar onan yénkrá farákáp mo karono. Jisas Krais námoku onan yénkép námpono.

¹³Ono wokwaek Juda firamp ninikaok akwapamp te, yumo wae wawiapon. Ono te Kwaromp sios fákáreran fupukrá kákrá yáarakrá, am fárakapan ponankor sámpá yampourou i konamp aropono.^g ¹⁴Onomp onont ankárankamp puri fekamp Juda ménki-tárápuan kámákár akwapria, ankár onomp tékénou Juda firamp ninikaok akwapampon. Ono ankár kárakárea waeria kápae kare onomp appeyaenápomp ninikaok térerá akwapampon.^h

¹⁵Wokwaek onomp éntupwar onan oukoumwan fárakap mo námp fek Kwaro onan námokuráp ninik fek ninikia, náráp firáp yak nanapria nánkáráp námpon. Tá mao námoku ninikitenámp ke fek, ¹⁶onan warámpria mao náráp Táráp yénkép námp te, ono man nkea arop

^c 1:7 Ap 15:1-24 ^d 1:8 1 Ko 16:22 ^e 1:10 1 Te 2:4 ^f 1:11 Mt 16:17 ^g 1:13 Ap 8:3

^h 1:14 Ap 22:3

ankwap firan Kwapwe Kare Kar farákáp nanamp térean sámpaeria ninámpon. Mao onan am yénkép námp fek te ono arop ankwap farákapan turunk mo. ¹⁷Tá ono Jerusalem mek akwapea manénkir aposel yakápnepok akwap mono. Onoku nápar Arebia fi mek akwapea warko wakmwaek Damaskus mek arákarrá akwapampon.ⁱ

¹⁸Wakmwaek yinink yopwar akwap tenánko, Pitant kar sénaeria Jerusalem mek akwapampono. Aea ono am mek méntér ankár sarak kirékapramp yae yakampon. ¹⁹Aeampao maok, ono aposel ankwap nke mono, Jems Tokwae Karamp nánae man saráp nke nampono. ²⁰Ono yiráp por mámá kar má kumwi namp te, ono Kwaro nke námp fek kare kar sénampono, ono kwekárrá sér mono.^j

²¹Warko wakmwaek ono provins Siria ntia provins Silisia mekmwaek akwapea yarákiampon. ²²Aeampam maok, Judia mekamp sios fákáre am farákap oukouwman onomp pourou nke mono. ²³Am farákap te karan saráp wa napo, am arop wokwaek yinan yoporrá nkwakwe make sokoroimpao maok, oukouwman te mao wae Kwapwe Kare Kar manénkir sámpá yampourouimpan fwap am Kwapwe Kare Kar farákáp námpono. ²⁴Am farákapao Kwaro onan taknámp wawia, warákárrá Kwaromp e sakap napon.

Aposel ankwap farákap Polén warákár nap kar

2 ¹Ono ankár fére-sámpramp yopwari yakea maok, Barnabas yino warko Jerusalem mek akwap. Ono ankwap fi mekamp Taitus warámpea méntér akwapampon. ²Kwaro onan yénkép nánko, akwapea, am Kwapwe Kare Kar ono ankwap arop firan farákáp konamp te, ono am farákápamp Karan wae sios taokeyakápnep arop farákapan námokuráp nap mek saráp érik farákáp nampon. Ono te arakrá ninikria ninampon: Ono wokwaek téreamp, tá oukouwman tére nampao kor, kwatae niampria kwaporok pwarantáno. Am aposel farákapao námoku onomp kar yurukup mwanapria nampon. ³Taitus onont yak námp te Grik fi mekampao maok, am sios taokeyakápnep arop farákap te ‘Taitusomp yipi farákapae’rá sér moi napon. ⁴Tá kare, arop ankwap farákap Kristen kare mono, yipi farákap konap ninik sámp napao, kánánkámp nomo koupoukour námp mek korop napon. Am farákap te am mek koropea Krai Jisaso nomwan sápeanámp wourékam ninik táman kánánkámp énoukoup mwaria napon. Jisas nomwan loao fákapá fákeyak námp mekamp aokoropea amwar pwate nánko, tá am arop farákapao warko nomwan am lo fek fákapá pap mwaria napon. ⁵Tak napan yino am farákapamp karan yenoria Taitusomp yipi farákap mo kareno. Yino nik námp te, ankár Kwaromp Kwapwe Kare Kar támao saráp yumont yae-

ⁱ 1:15-17 Ais 49:1; Ap 9:3-6 ^j 1:20 Mt 13:55

párák yaká yak naenámpón. Takria Judamp lo kánanke-tárápaok fákápá tukup mwanape.^k

⁶Sios taokeyakáp konap nkwakwe make eráp arop mao warko ono farákáp namp fekamp kirimprá, ankwap kar sér moiapono. Waeman ono farákápnamp kar támao wae pwi námpono. (Aenámpan maok, apae mokope e sámp nap te, am te wampweno. Kwar te arop mekia akwapnám aropamp eran ninik mo i konámpon.)^l ⁷Am farákap te wae mérapono, oukoumwan te Kwaro onan, ankwap arop firan Kwapwe Kare Kar farákápaeria sámp-kérép nám te, mao Pitan Juda fi mek sámp-kérép námpnám taknám. ⁸Ye, Kwaro Pitan, Juda ou mek aposel téreaeria kárákáre sánk námpan, tá taknám onan kor, ankwap fi arop ou mek aposel téreaeria Kwar námoku kárákáre sáp námpon. ⁹Jems, Pita, Jon sios taokeyakáp konap eráp yakáp nap, mao kuri waeman mérapono, Kwaro onan ourour sáприя maomp kar farákáp nanamp tére sáp námpon. Aenángo am yininkaopwerao Barnabas yinan náráp ankwapnáp karean i konapnám araknám yinan nourouprá yae niniriapono. Yino waeman ankárankamp ninik fek sérrá: Barnabas yino fwap ankwap fi arop ou mek tére nenko, námoku am farákapao Juda fi ou mek tére mwanapon. ¹⁰Aeria maok, am farákapao yino ankárankamp ninik fek yakáp námpan warákária maok, ankwap ankank kánanke sánkenkrá sér, ‘Yumo ankár yinomp ankank monap arop farákapan ninikia yaewour kip’rá sériapon. Am ninik táman ono warákár tokwaeria ono takrá tére nanampono.^m

Polo Pitamp épérép ninik érik sérimp kar

¹¹Wokwaek Pita Antiok mek koropám ke fek te sios ou mek mao námoku kare wa námpek fek ‘Taki kwapono’ ria séri nampono. Am te apae riteanápe maonám ninik te épérép ninik námpono. Am te araki námpono: ¹²Jemsént yakápnep Kristen farákap mao oukoumwan Jerusalem mek yakápap ke fek te, Pita te Antiok mekamp Kristen ankwap fi arop fákárerént fir fári konámpon. Ae konámpao maok, táte Jemsomp farákap koropnap ke fek te, mao, yipi farákapenkria wae konapantá Pita apápria warko am ankwap fi aropént fir fár mo. Aeria maok, am farákapént yak mo pwarará akwap.ⁿ ¹³Tak nánko maok, Antiok mek yakápnep Juda Kristen fákáreao kor Pita nánko nkea, mántwaok am Kristen ankwap fi pwarará tukup. Tá warko am farákapamp apáp ninik támao Barnabasomp ninikan kuri am mek ér-sakwap námpono. ¹⁴Aenapo maok, am ke fek ono mao námoku kare wa námpek fek ‘Mono’rá séri nampono. Ono nke nanko, am arop farákap te Kwaromp kar kwapwerao sénámpaok mono, yae-párák kare paokop mo napo, ono am farákapao nke nap fek Pitan arakrá sér, “Amo te Juda fiao maok, amo ankwap fi

^k 2:5 Ap 15:1,24 ^l 2:6 Ap 10:34 ^m 2:9-10 Ap 11:29-30 ⁿ 2:12 Ap 11:2-3

aropaoi kwapnám, Juda firamp lo kánanke-táráp wokwae pwararea ankwap fi mekamp arop niamp naponon. Aeno amo apaeritea ankwap fi mekamp arop fárákap Judamp loaok tukupanáponoria kárákare rape?”

Arop Jisasén mér nám, fek yae-párák kare arop yak konám kar

¹⁵Tá kare Juda fi nomo te ‘Kwatae ninikráp’rá sér i konám ankwap fi meknám korop mono, nomo te waeman Juda fi mekamp aropono. ¹⁶Aenám, pao maok, nomo wae mér námpon: Kwar te loaok tukupnap aropan ninikia ‘Yae-párák kare arop’rá sér mono, arop Jisas Kraisén mér nám, fek táman saráp Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sér i konámpon. Nomo wae Jisas Kraisén mér námpara, am mér nám fek tapek Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon. Am te arakono: Loaok tukuprá tére nap fek, Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sér mono.’ ¹⁷Aeno nomo Kraisént yakáp nánko, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá séránoria nám, pao maok, warko nomo kwatae ninikráp ankwap fi arop fákare niamp yakápria te, táte nomo fwap ‘Krais te kwatae ninikamp tére aropono’rá sér mwanám nie? Am te mo karono. ¹⁸Táte ono ankwap ninik kwe-sira nám, pao warko am ankank pap nanko te, arop fárákap onan waeman méria ‘Kwatae ninikráp aropono’rá sér mwarea napon. ¹⁹Ono loaok akwap nanamp pwi mo nanko, am lo támao onan porokwapeanánko, ono sumpwi niamp yak námpara, am lo támao onan sámp-fákeyak mono. Am tak nám, fek táman, Kwarént yiki yak námpon. ²⁰Ono wae Kraisént yaopwae porokopramp fek arápá yakea námpan, oukoumwan te ono wae Kwaro nke nám, fek maomp kwapwe kare ankanként yiki yak námpono. Aenám, para, oukoumwan ono yiki yak nám, te onokump mono. Krais onomp ninik mek yiki yak nánko yak námpono. Aenám, para, ono oukoumwan kápae kare por māmá apár mek yarak nám, te, ankár Kwaromp Tárápan mérnám, ninik fek saráp yarak nám, pon. Kwaromp Tárápao onan yonkwae touwea, námokuráp pourouan sirarea onan yaewouri nám, táman mér námpono.’^p

²¹Táte loao yae-párák kare arop yoroi papánkoria te, Krais te kwaporok táman sumpwi naempon. Onomp ninik te, Kwaromp aropomp kánanke kwatae niampi akwap te monoria námpon.

Loaoknap ninik ntia mérnám, ninik

3 ¹Yumo Galesia mekamp épépérép arop, yino yumwan Jisas Krais te wae yénkép námpono. Mao yaopwae porokopramp fek aráp-sir yak nánko, yumo wae yiráp yi fek nke nap námpono. Yumwan te wa apaeanánko, yumo épépéréprá paokop napon? ²Ono yumwan ankárankamp ankankan turunk nae rae: Yumo Yiki Kor Spirit sámp nap

te mokopia sámp napon? Ae te yumo loaok tukup nap fek sámp nap ni, yumo Kwapwe Kare Kar wawia méria am fek yumo Yiki Kor Spirit sámp nap nie? ³Ae te kare yumo takrá épépérépri kwapon? Yumo wae Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek Kristenia wourékam yiki yak sámpea térerá korop napao, warko am pwarará yumo oukoumwan yumokuráp kárákáre fek térerá tukupea pwi yakáp mwaria nape? ⁴Ae te yumo Kristen yakáp nap fek yumwan nkwakwe make touwe kwatae korop nánko, yumo am sámpea kárákáre fek fokoheyakápi nap te kwaporoki nap nie? Ono nik namp te, yumo am touwe tokwae sámp nap fek yumo fwap kárákáre kor Kristen yakáp mwanapan mpwe nampono. ⁵Apaeritea Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit sánkea yumo ou mek Kwaromp kárákáre yénpék námpon? Mao te yumo loaok tére napan ninikia ninámp ni, mao nik námp te, yumo Kwapwe Kare Kar wawia mér napan ninikria taki námp nie?

⁶Kwaromp Buk fekamp kar arakrá sér, “Abrahamo Kwaro sérimp karan méránko, Kwaro maomp mér táman nkea man ‘Yae-párák kare arop’rá sérimpon.”^q ⁷Aenámpara, yumo fwapia mér kip: Kwarén mér i konap arop fárákap, am arop fárákap te Abrahamomp tárápu karenono. ⁸Kwaromp Buk fekamp karao wokwaek sérimp te ará: “Nánkár wakmwaek arop ankwap fi Kwapwe Kare Kar wawia mérapo, Kwaro am arop fárákapan, ‘Yae-párák kare arop’rá sénanampria námpon.” Taknámp wokwaek Kwaro Abrahamén Kwapwe Kare Kar farákápámp te, Kwaromp Buk fek arakrá sér, “Amo mér nap fek táman, mámá apár mekamp arop fi ponankor ourour fwap sámp mwanapono.”^r ⁹Aerimpara, oukoumwankamp arop fárákapao kor Kwarén méria ankank kwapwe Abrahamo sámpámp niamp take sámp mwanapon.^s

¹⁰Aeno táte kápae kare arop loaok tukupnap ninik te kápae kare ankankan pwi yak námpan mpwe napao maok, am arop fárákap te waeman yaomwi mek pik mwanapono. Kare! Kwaromp Buk fek sérrá, “Kápae kare arop ponankor fwapia Kwaromp lo Buk fek yaknámp ponankor mántwaok mo nap te, waeman yaomwi mek pik mwanapono.”^t

¹¹Kwaromp Buk fek sérrá, “Arop Kwarén mér nánko te, Kwaro am aropan ‘Yae-párák kare arop’rá sénánko, am arop te fwap yiki yak naenámpon.” Aeránko nomo wae am táman nik námpon: Arop ankwap loaok saráp akwap nánko, Kwaro man ‘Yae-párák kare arop’rá sénaenámp te yak mono.” ¹²Loaok nap te Kwarén mérap ankank mono. Kwaromp Buk fek arakrá sér: “Arop lo ponankor mántwaokia pwi yak námp te mao waeman am fek yiki yak sámp naerámpon.”^v

¹³Aenámpan maok, nomo kuri ampaok tukup mwanámp pwi mó nánko, lo te mao nomwan kar kárákáre sérrá, ‘Yumo te yaomwi mek pik mwanap

^q 3:6 Stt 15:6 ^r 3:8 Stt 12:3; Ap 3:25 ^s 3:9 Ro 4:16 ^t 3:10 Lo 27:26 ^u 3:11 Ga 2:16
^v 3:12 Ro 10:5

arop'rá sénámpon. Aeno Kraiś námoku am kar kárákáre sámpea nomwan yaewouria yamokwap námpon. Apae riteanápe Kwaromp Buk fek takrá sénámpon: “Kápaē kare arop ponankor yao mek aráp-sir yakáp nap te, yaomwi mek pik mwanap arop fárákaponō.”^w ¹⁴Kraiś am tak nám̄p te, Kwaro wokwaek Abrahamén ourour sánkria, ponankor ankwap fi aropan kor nénk nanamp' rimpon. Am tak nám̄p te, nomo ponankor fwap Kwarén mériia wokwaek Kwaro sérimpnám̄p taknám̄p Yiki Kor Spirit sám̄p mwanámpon.

**‘Kwaromp lo te Kwaro “Tak nanamp”rá sérinám̄p
kar far-sir mono’rá sénám̄p kar**

¹⁵Ononamp fákáre, ono oukouwman arop sumpwi konám̄p wounáp kar sénae rae. Táte arop ankwapao sumpwi naenám̄p ke ninikria náráp tárápuran ankank fwapia pipirikirrá nénk naeria-nánko te, arop ankwapao maomp kar ták-pwar mo i konámpono. Tá arop ankwapao ankwap kar am feknám̄p kirimprá sér mo i konámpono. ¹⁶Tá taknám̄p Kwaro ‘Kwapwe kare ankank wakmwaek korop naenám̄p’rá sérimp te, Kwaro Abraham ntia maomp tárápan sérimpon. Mao te kápaē kare aropan ninikria ‘Waráp tárápu fárákap’an sér mo, táráp ankárankamp karean ‘Waráp táráp’rá sérimp te Kraiśén sérimpon.^x ¹⁷Ono sénamp kar fi te ará: Wokwaek Kwaro Abrahamént kontrak páteaka, ‘Ono kare kar tak nanamp’rá sénánko, tá wakmwaek 430 yopwar akwap tenánko, lo koropámpon. Am lo te wakmwaek korop nám̄pao maok, wokwaek Kwaro papnám̄p kontrak far-sir moria, Kwaro wokwaek Abrahamén sérimp karan kor tirá épér mono.^y ¹⁸Táte nomo loaok tukupnám̄p ninik fek Kwaro nompōr pátarinám̄p ankank sám̄p nám̄pan nánko te, nomo Kwaro sérimp fekamp te sám̄p mono. Aean maok, mono. Kwaro wokwaek séria Abrahamompōr nánapi pap nám̄para, mao am ankank táman sánkámpon.^z

¹⁹Aeno apaeritea lo yak nám̄pon? Am te ará: Kwaro ninik nám̄p te, kwatae ninik fi kor érik yak nánko, arop am fek mér mwanapria mao wakmwaek lo am kontraként kirimprá pap nám̄pon. Am lo te yakrá akwapea wakmwaek am Kwaro wokwaek sérimp táráp korop naenámpon. Am lo te enselomp táp meknám̄p korop nánko, tá amore mek yaknám̄p arop Mosesomp yaeknám̄p korop nám̄pon. Kwaro Mosesén amore mek yakrá, lo sám̄p naenám̄pria nánapi pwara nám̄p te, ²⁰am támao yénképrá: Wokwaek Kwaro Abrahamén sérimp kar amore mek yaknám̄p aropan sér mono, Kwaro námoku karerao man sérimpon.

Kwaromp lo térenám̄p kar

²¹Aeno lo te Kwaro wokwaek sérarinám̄p kar táman yorowar nám̄p niamp nie? Mo karonō. Táte lo ankwapao nomwan fwap yiki yak

^w 3:13 Lo 21:22-23; 2 Ko 5:21 ^x 3:16 Stt 12:7; Lu 1:54-55 ^y 3:17 Ap 7:6 ^z 3:18 Ro 4:14; 11:6

sáp nánko te, loaok tukup nám̄p fek fwap yae-párák kare arop yakáp mwarámpono.^a ²²Aeno oukoumwan te Kwaromp Bukao sérrá, “Kwatae ninikao ponankor aropan fákápá fákeyak nám̄pon.” Am tak nám̄p te, nomo Jisas Kraisén méria am ankank Kwaro sérimp mérap arop fárákap fwap sámp mwanapria nám̄pon.^b

²³Mér oukoumwan korop mo nám̄p fek te, loaomwan fákápá fákeyakám̄pon. Aenko nomo fákápá yakápánko, nomo mér mwanám̄p ke érik koropám̄pon. ²⁴Lo te nomp nánae naropwar niampao, nomwan Kraisonám̄pok éréképea, mént párapok nám̄pon. Am tak nám̄p te, nomo Kwarén mér nám̄p fek mao nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénaenám̄pon. ²⁵Oukoumwan te wae Kwarén mér mwanám̄p ke korop nám̄para, warko nomo loamp yae ankore mek yakáp mono.

Nomo mérám̄p fek Kwaromp tárápu yakápám̄p kar

²⁶Yumo ponankor Krais Jisasén mér napo, am mérap fek táman yumo Kwaromp tárápu yakáp napon.^c ²⁷Arop yumo wae Kraisént ént mek néri nap te, yumo ponankor Kraisén wae waempyam niamp kámp napon.^d ²⁸Am te arak: Juda fi ankwap mo, Grik fi ankwap mo, kwaporok tére konám̄p arop ankwap mo, amwar yaknám̄p arop ankwap mo, poumarop ankwap mo, yupu ankwap mo, oukoumwan Krais Jisasén mér nap fek te ankárankamp fi kare yakáp napon.^e ²⁹Aeno táte yumo Kraisomp arop yakáp nap te, yumo waeman Abrahamomp tárápu yakáp napon. Yumo waeman am ankank Kwaro wokwaek Abrahamomp nánapi pátenám̄p ankank sámp mwanap arop yakáp napon.

Wokwaek lo ankore mek yakápia oukoumwan

Kwaromp tárápu kare yakápnám̄p kar

4 ¹Ono sénamp wounáp kar ará: Táráp te náráp naropwaroinám̄p ankank nánkáráp téképea am ankank sám̄pea taokeyak nae-nám̄pon. Am ankank te námokuráp karerao maok, épér morok táráp yak nám̄p fek te, oukoumwan sámp mo, kwaporok tére konám̄p arop niamp yak nám̄pon. ²Oukoumwan am naropwaroinám̄p ankank sámp naenám̄p pourou mo nánko te, oukoumwan nánae naropwaromp yae ankore mek yak nám̄pon. ³Nomo kuri take, nomo oukoumwan táráp kánanke niamp yakápnám̄p ke fek te, kápae kare apárokamp kwatae spiritráp ankankao nomwan fákápá yak nánko, nomo maomp yae ankore mek tére nám̄pon.^f ⁴Takrá akwapea Kwar námoku nánapinám̄p ke fek, mao náráp táráp sámp-kérépám̄pono. Aenánko, yupuao man fárákapeanánko, mao koropea lo ankore mek arop yakám̄p te,^g ⁵nomo lo ankore mek

^a 3:21 Ro 8:2-4 ^b 3:22 Ro 3:9-19 ^c 3:26 Jo 1:12 ^d 3:27 Ro 6:3-4; 13:14

^e 3:28 1 Ko 12:12-14 ^f 4:3 Kl 3:20-23 ^g 4:4 Jo 1:14; Ro 8:3-4

yakápnámp arop nomwan warko yamokwapea éréképeanánko, nomo Kwaromp tárápu yakáp mwanámpria ninámpon.

⁶Oukoumwan yumo Kwaromp tárápu yakáp napon. Aenapara, Kwaro náráp Tárápamp Spirit nomp ninik mek sámp-kérép tenánko, nomo ‘Ayao, ayao’rá wumwi konámpon.^h ⁷Aenámpara, amo te warko tére arop mono. Amo te Kwaromp tárápono. Táte amwan Kwaro warámpeanánko te, amo waeman Kwaromp tárápao yak napara, amo te maomp waráp por nánapinámp ankank sámp nanap arop yak napon.ⁱ

**Polo Galesia mekamp Kristen fákáreamp
paokopan ninik tokwaenámp kar**

⁸Tá kare, wokwaek te, yumo Kwarén mér mo nap fek ara, apárokamp ankank Kwar kare mo, táman maomp yae ankore mek térerá paokopiapon.^j ⁹Aeno yumo wae Kwarén mérapon. (Tá ono kwapwe kare sérrá, “Kwaro kor waeman yumwan mérámpon.) Aenámp te, yumo apaeritea warko am ankank ponankor taokeyak konámp kárákáre moráp spiritaonámpok tiarárrá tukupea maomp yae ankore mek tére mwaria wae napon? ¹⁰Yumo waeman kápae kare por yae tokwae koropnámp nke, yunk wourékam aoknámp nke, lotu tokwaenap nke, wourékam yopwar korop nánko nke, mak i konapon.^k ¹¹Ono yumwan ninik tokwaeria ono apáp nampon. Takria ono yumwan yaewourrá tére namp am kwaporok mwar téreantáno.

¹²Onomp ankwapyae fárákap, ono yumo arop ankwap fi niamp arákarea, lo fek fákápá yak moriaka, ono yumwan yonkwae touweria kárákáre fek sérrá, “Yumo ono nampnámp amwar yakáp kipo.” Ono te yumwan yoporrá sér mono. ¹³⁻¹⁴Ono wokwaek kwatae touwe sámpanko, onomp pourou kárákáre mo nánko, am fek táman yumwan manénkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákámpampono. Kare, onomp pourou kárákáre moria, am támao yumwan tére tokwae sánk námpan maok, yumo onan kokwaeria onan younkwe sir moiapono. Yumo enselén niamp, tá Jisas Kraisén nap niamp onan warámpea yaewour kwapwe napon.^l ¹⁵Yiráp kwapwe kare ninikan ono kare kar sénampono: Wokwaek ono yi mekamp touwe kwatae sámpamp fek te yumo onan yonkwae touweria yiráp fwapnae yi wurukupea onomp yi mek papria te, yumo fwap wurukupea pap mwarapon. Am yiráp warákár kwapwe te maok pap napon? ¹⁶Ae te mokopono? Ono yumwan kare kar kar farákáp namp támao, ono yiráp yopor arop arákár namp nie?^m

¹⁷Tá kare, am arop fárákap koroepa yumwan nouroup napao maok, am te yumwan yaewourria mono. Am fárákapamp ninik te yumo onan

^h 4:6 Ro 8:15-16 ⁱ 4:7 Ro 8:17; Ga 3:29 ^j 4:8 1 Ko 8:4-6 ^k 4:10 Kl 2:16

^l 4:13 1 Ko 2:3 ^m 4:16 Jo 8:45

pwarará námonámpaok koropenk ritea, yiráp ninik mek nánánkarrá kar porokwerá tére napono. ¹⁸Táte ono yumont yak namp fek, tá mo nampan kor yumwan nourouprá kar porokwe napan maok, yumwan yaewour naenámp kwapwe kare ninik fek napo te fwapono. ¹⁹Onomp tárápu fárákap e, ono te yupuao táráp fárákap naeria touwe sámp konámp niamp take pourouráp yonkwae touwe nampono. Ono ankár am touwe te sámpea yakrá akwapea mekia Kraiso yiráp ninik mek koropea yak nánko maok, pwar nanampon. ²⁰Koupoute kare nape, ono oukoumwan te yumont yak mo nampon. Ono yumont yakria te, yumwan ankwap kar fwap tae morok sénaeampon. Ono oukoumwan te, yumonap ninikan wawia mokopia yaewour nanamponorá ninik tokwae nampono.

Hagar ntia Saran wounápnámp kar

²¹Arop fárákap yumo lo ankore mek tukup mwarianap arop, yumo onan sérenke! Ae te yumo lo kar te wa moi nap nie? ²²Kwaromp Buk fek sérrá: Abraham te tárápyar anánkaopwerápono. Tére konámp yupu mao ankwap fárákap, tá námokuráp amwar yaknámp yupu kareao ankwap fárákap.ⁿ ²³Am tére konámp yupuamp táráp te apárokamp koumteouráp aropao sámp konap ninik fek sámpámpon. Aeno námokuráp amwar yaknámp yupu kareamp táráp te Kwaro sérimp fekampan sámpámpon.^o ²⁴Am kar mek te wounáp kar yak námpon. Am yupuyaran sénámp te Kwaromp kontrak anánkaopweran sénámpon. Hagarén wounáp námp te Sainai faonkwekamp kontrakan námpon. Maomp tárápu fárákap te tére konámp yupu feknámp korop napon. ²⁵Hagar te apár Arebia mekamp faonkwe wi Sainai ntia Jerusalem oukoumwan yak námpan sénámpon. Am Jerusalem ntia maomp tárápu te ankwapamp tére konap yakáp napon.^p ²⁶Aeno ankwap Jerusalem yámar mek yak námp te, amwar yak námpara, am te nomp éntupwar Sara támaono.^q ²⁷Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon:

“Mapo yaknap yupu amo te warákárae!

Tá yupu amo táráp sámpria

touwe sámp konap mér mo i konap,

amo yonkwae kárámpria

tár sámprá warákárae.

Yupu poumaropao pwar akwap tenánko,

ono amwan kápae kare tárápu nénk nanko,

poumaropráp yupuamp tárápuan

kámákár akwap naenámpon.”^r

²⁸Onomp ankwapyae fárákap e! Yumo te wae Aisak niampono, yumo waeman Kwaro séri námp feknámp yumo wae Kwaromp tárápu

ⁿ 4:22 Stt 16:15; 21:2 ^o 4:23 Ro 9:7-9 ^p 4:24-25 Ro 8:15 ^q 4:26 Hi 12:22; Yé 21:2,10
^r 4:27 Ais 54:1

yakáp napon. ²⁹Aeno wokwaek te am koumteouráp aropao sámp konap fek sámpnám táráp te éntupwaro Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek sámpnám tárápan wouroump-sérimpono. Oukoumwan kuri, take pourouráp ninik támao yak námpon. ³⁰Kwaromp Buk fek te apaerá sénámpon? Mao te Abrahamén arakrá sér:

‘Am tére konámp yupu ntia maomp táráp te

nkwampok far-pwarampo!

Am tére konámp yupuamp táráp te

takria naropwar ntia amwar yaknám yupu kareamp

tárápamp ankank sámpantáno.”^s

³¹Aenámpara, onomp ankwapyae fárákap, nomo te tére konámp yupuamp tárápu mono. Nomo te amwar yaknám yupu kareamp tárápuno.

Kraiso nomwan yaewourianánko amwar yakáp mwanámp kar

5 ¹Kraiso nomwan fákapá fákeyaknám mekamp aokoroepa páte nánko, nomo fwap amwar yakáp námpon. Aenámpara, yumo ankár kárákáre fek fokokeyakáp kip. Warko arop fárákapao yumwan fákapá papanáponoria yénképá yakápi kwapono.^t

²Yumo wawenk! Ono Polo yumwan sénae rae: Táte yumwan, yiráp yipi fárákapanáponoria yénképá yakáp napo te, Kraiso térenámp tére yumwan yaewour mo karenono. ³Yumo arop ponankor, yiráp yipi fárákapanáponoria yénképá yakápnep arop fárákap, yumwan warko érik sénae rae: Táte yumo am yipi fárákapnap ninik táman tak nap kwamp te, ankár lo ponankor mántwaok kipo. ⁴Táte yumo, yino loaok tukup nánko, am fek Kwaro yinan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria nap te, yumo waeman Kraisen pwar napon. Aeria yumo Kwaromp aropomp mek yakáp mo, pwar napon. ⁵Nomo Yiki Kor Spiritamp kárákáre fek Kwarén méria, nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá séranoria yépék námpon. ⁶Aeno táte arop Krai Jisasént yak nám te yipi fárákap nap te, kánanke kwataeno. Tá yipi fárákap monap ninikao kuri kánanke kwataeno. Aeno Kwarén mérnep ninikao maok, arop nouroup mwanap ninik sánk konámp, am támao maok kwapwe kare ankankono.

⁷Wokwaek yumo yae-párák kare paokopi nap te, yumwan wa am ninik taokoránko, yumo warko kare kar karwaok paokop mo napon?

⁸Kwaro yumwan wumwiria érékép nám te támao mono. ⁹Nomo yis te wae mérámpon. Pan mek kánanke kwarok papea napo, am pan te yámp tokwae konámpon. Aeno táte nomp kwatae ninikao kor kánankerao am fek-am fekrá akwapea wakmwaek tokwae kar i konámpon. ¹⁰Ono mér namp te Jisas Tokwae Karao yumwan yaewouri námpara, yumo ankár

^s 4:30 Stt 21:10; Jo 8:35 ^t 5:1 Jo 8:32,36; Ap 15:10

onomp ninik niampaokria yumo te ankwap ninik sámp mo mwanaponon. Arop yiráp ninik mek sámpá yampourounámp aropamp e te ono mér mono. Aenampao maok, maomp e te wampweno, mao námoku am tak námp fek touwe sámp naenámpon.

¹¹ Ononamp fákáre, táte kare ono yumwan, ankár yipi fárákapenkria am kar táman farákápankoria te, apaeritea am Juda fákáre onan sámp-wouroump mwaria wae mwanapon? Táte ono arop fárákapan ‘Ankár yipi fárákapenk’rá sénanko te, Jisaso yaopwae porokopramp fek sumpwi námp te am fárákapamp ninik mek kwatae pap mo, fwapono.” ¹² Am arop fárákap yiráp ninik sámpá yampourourá yipi fárákap mwaria kárákáre nap te, am fárákap námokuráp yipi ponankor fárákapria kémpi méntér tákapá sirano mpupo.

¹³ Tá kare, onomp ankwapyae fákáre, Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, yumo amwar kar yakáp mwanapria ninámpon. Aeno yumo takria arakrá ninik mwanape: ‘Yino te waeman amwar yakáp námpara, wokwaekamp ninik kwatae fwap taki yak nae-námpan mpwe’ mwanape. Yumo tak niniki kwapono. Yumo ankár yiráp ankwapyae námp fárákapan nonopok nounouroupria, yumo ankár am fárákapan yaewour mwanap tére arop yakáp kip.’ ¹⁴ Amo te ankár arop ankwap fárákapan warákár nap te ankár amoku waráp pourouan warákár konapnámp taknámpampo. Kwaromp ponankor lo kar te māmá ankárankamp kar fek mapek toukouri yak námpon.” ¹⁵ Aeno táte yumo yumoku támao yorowar fupukumprá paokop nap kwamp te, mér kip: Yumo takria yiráp nonopok nounouroupnap ninik énéni ponankor kwatae akwap naeane.

Yiki Kor Spirit ntia wokwaekamp ninik tére konep kar

¹⁶ Ono sénamp kar te ará: Yumo te ankár Yiki Kor Spiritamp ninik fek paokop kip. Yumo takria te wokwaekamp ninikaok te paokop mono.^x

¹⁷ Nomo te wae mérámpon: Wokwaekamp ninikao Yiki Kor Spiritamp ninikan anámpá pap naeria wae nángo, tá nopok Yiki Kor Spiritamp ninikao wokwaekamp ninikan anámpá pap naeria wae. Takria am yawor te nonopok yorowar i konepon. Aenámpara, yumo kápae kare ankank tére mwaria napao kor, yumo tak mo i konapon.^y ¹⁸ Aeno táte yumo Yiki Kor Spiritamp ninikaok nap kwamp te, yumo warko lo ankore mek yakáp mono.^z

¹⁹ Wokwaekamp ninikamp tére te yumo wae mérapon. Am te arake ninikono: Kokopor i konámp ninik, koumteouráp arop nonopok kikiankápnap ninik, námokuráp pourouan saráp ninik i konap, ²⁰ kwekár kwarén lotu i konap, tá fou i konap, tá ampopwae tirink i konap, yopor

^u 5:11 1 Ko 1:23 ^v 5:13 1 Pi 2:16 ^w 5:14 Mt 5:43-44 ^x 5:16 Ro 8:3-4

^y 5:17 Ro 7:15-23 ^z 5:18 Ro 6:14

i konap, youpoukwap i konap, kokwarok i konap, námoku saráp ninik i konap, kar pap i konap, moumountukri mwaek pipirimp i konap, ²¹yonkwae mek poup kwapwe kare yaknám aropan ninik kwatae konap, mánmán ént fária mánmán i konap, tá toupour fek námokunap sokororá mánmán i konap. Arakia māmá nkwakwe make ninik kwatae yak nánko, ono wokwaek yumwan sériampan warko oukouwman sénampon. Arop ponankor take pourouráp ninikaok paokop nap te Kwaro náráp firáp taokeyak nám mek te tukup mo karenon.

²²Aeno Yiki Kor Spiritao maok māmá kwapwe kare ninik mao taokeyaknám aropamp ninik mek kák konámpon. Arop nouroup kare konap ninik, warákár konap ninik, yonkwae porokwe ninik, nomwan napo nopok mo, wampweri pwar konap ninik, arop ankwap fárákapan yaewour i konap ninik, koumteouráp aropan yae-párak kare i konap ninik, kwapwe kare ninik pwar mo i konap ninik, ²³Kwaromp yae ankore mek porokwe fek yakáp i konap ninik, námoku poukwap kour i konap ninik. Arakia māmá ankank máte lo ankwapao māmá ninikan taokor naenám yak mono.^a ²⁴Kraisén mérap arop te ponankor maomp wokwaekamp ninik te Kraiso sumpwi nám araknám wae yaopwae porokopramp fek sumpwi pap napon. Yi fek nkerá kikiank i konap ninikan kor wae méntér yaopwae porokopramp fek sámp-wouroump tenapono.^b

²⁵Yiki Kor Spiritao nomwan yiki yak sáp námpara, nomo kuri ankár Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokop mwaro. ²⁶Nomo te nomwan ankwap fárákapan warákáranáponoria tére mwareano. Tá nomo arop ankwapamp ninik mek koupoumprá, am fárákapan nap kikiank mwareano, mono.^c

Kristen ankwap kwatae ninik napo nomo yaewour mwanám kar

6 ¹Ononamp fákáre, yumo nke napo, arop ankwap kwatae ninik nánko te, Yiki Kor Spiritamp ninikaok paokopnap arop fárákapan yumo am aropan sánánkar porokwe fek yaewourrá fwapokwap kipo. Yumo te, mao kwatae námpria wae napo, yumwan Satano yae pap nánko, yumo kor taknám mwanape, mér kipo.^d ²Tá yumo ankár arop ankwap fárákapan nkwakwe make touwe sámp napo te, am fárákapan yaewour kip. Yumo tak nap ninik támao maok, yumo waeman Kraisomp lorént pwi kari tukup napon.^e ³Táte arop ankwap ninikrá, námo te ninik kwapwe tokwaeráp aropao nampan mpwe námpao maok, mono. Mao te námokuráp ninik mek yankar sérarámpon. ⁴Arop ponankor ankár námoku tére napan ‘Am te fwap ni, kwatae nie?’rá yurukup kip. Arop takria námokuráp tére nkea yae-párak nánko te, fwap táman warákár

^a 5:22-23 Mt 7:16-20; Ef 5:8-9 ^b 5:24 Kl 3:5 ^c 5:26 Fl 2:3 ^d 6:1 Mt 18:15

^e 6:2 Ro 15:1-2

naenámpon. Aeno mao takria námokuráp niniként, tá ankwapamp niniként yurukup naeane. ⁵Ponankor arop ankákárank námokuráp nkwakwe make tére sámpea fokopeyakáp mwanapon.^f

⁶Yumwan Kwaromp Kar farákáp napo, wanap arop yumo te yiráp ankank kwapwe pirékarea am Kwaromp Kar farákápnar aropan sánk kip.^g

⁷Aeno yumo takria yumoku támao kwekárria yiráp ninik te yumo fwap Kwarén poupwekáp mwanámpanápe mwanape, mono. Táte ono wounáp kar sénae: Arop yopwar mek apae ankankou yimpianámp te, ankár am yimnap fir táman sámpá fári konapon. ⁸Táte arop ankwap épi ninik fek térerá akwap námp te, am épi ninik fekamp fir kare naenámp te sumpwinono. Aeno arop ankwap Yiki Kor Spiritamp ninik fek térerá akwapeanánko te, am Yiki Kor Spiritamp fir kare naenámp te, mao fwap yiki yak sámpea yak naenámpon.^h ⁹Aenámpara, nomo te yae-párak kare ninik fek paokop mwanámp te kokwae kwapono. Táte nomo tére kárakáreria te, am fir toupour i konap fek nomo fwap fir kwapwe sámpea fár mwanámpon.ⁱ ¹⁰Aenámpara, ankwap ke fek nomo arop yaewour mwanámp ankank ninik námp kwamp te, nomo ankár kwapwe kare ninikrá arop ponankor yaewour mwanámpon. Nomo takria maok, tá tokwae kar ninik te ponankor Kristen fárakapan yaewour tokwae mwanámpon.

Polo kar pwar naerianámp kar

¹¹Yumo wae onoku pen sámpea yiráp por kumwi tokwae kumwi namp nke kipo. ¹²Arop ankwap fárakap yiráp yipi fárakap mwaria kárakárea wae napon. Am te apae riteanápe arop ankwapao nkea ‘Yumo te arop tokwae’rá séranáponoria napon. Am fárakap te arakrá ninik napon: Takria arop ankwap fárakapao nomo Jisas yaopwae porokopramp fek sumpwinámp mér námpént yipi fárakap mwanap ninik fárakap nánko, námwan fupuk mo, fwap mwanapria napon.^j

¹³Am arop fárakap te Juda fi yakáp napria yipi fárakap napao maok, am fárakap námoku kor loaok tukup mo i konapon. Am arop fárakap te yiráp yipi fárakapria yumo wae náráp kar wanap ritea warákár mwaria napon. ¹⁴Táte tak napan maok, ono te ankwap ankankamp eran sakap mono. Ono te ankár Jisas Kraisomp eran saráp sakap nanampono. Mao yaopwae porokopramp fek sumpwi námpan ono warákár tokwae nampon. Kraisomp tére fek táman onomp ninik mek te mámá apár mekamp ninik te wae sumpwi tenánko, onoku kuri sumpwi yak namp niampara, apárokamp ankank te onan warko sámpá akwap mono.^k ¹⁵Yipi

^f 6:4-5 Ro 14:12; 2 Ko 13:5 ^g 6:6 1 Ko 9:11,14 ^h 6:8 Jo 3:6; 6:63; Ro 8:13

ⁱ 6:9 1 Ko 15:58; 2 Te 3:13 ^j 6:12 Ga 5:11; Fl 3:18 ^k 6:14 Lu 14:27; Ga 2:20-21

fárákap konap ninik am te kánanke kwataeno. Tá arop yipi fárákap moao kor am te kánanke kwataeno. Aeno Kwaro nomwan fwapokwapia wourékam yoroi pap námp támao maok, tokwae kar ankankono.^l ¹⁶ Ono ninik namp te, arop ponankor am ninik táman méria, ninik mek sámpea mántwaok napo te, Kwaro námoku ninikia am fárákapan fwap yonkwae porokwe sánkanoria nampon. Ono am fárákapan saráp ninik mo, Kwaromp Israel kare ponankoran ninikria, Kwarén takrá sér i konampon.

¹⁷ Waeman ono Jisas Kraisomp aposel kare yak nanko, arop fárákapao onan fukia napo, am youwae wae onomp pourouk yak námp táman, ono Kraisomp tére arop kare yak namp yénkép námpon. Aenámpara, arop ankwapao onan kápae ankwap sápan táno.^m

¹⁸ Ononamp fákáre, onomp ninik te, Jisas Krais Tokwae Karamp aropomp te fwap yiráp waempént yakanoria nampon. Kare tak naenámpon.

^l 6:15 2 Ko 5:17 ^m 6:17 2 Ko 4:10

Polo Efesus Firampor Kumwimp Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 32 yopwar niamp arake akwap nánko, Polén Rom mek kalabus mek páte napo yakria, mao yiawor aopwe pas kumwimpon: Filipai mekamp siosompor kumwi, tá Kolosi mekamp siosompor kumwiria Filemonompor kumwia méntér sámp-kérépámpono. Tá Efesus mekamp siosompor kumwiaka, Tikikusomp yaek sánkria sérrá, “Yumo nkea am feknámp ankwap-ankwap sios mek sánk napo, nkea farákáprá tukupria mér mwanapon.”

Mao wokwaek anánkan yarak námp fek, taun Efesus mekamp Juda firan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápriaka, wakmwaek ankwap ke fek yinink yopwar fek yakria Kristen yakáp mwanap mwae kupan yénkrá yakámpono. Aenánko kápae kare ankwap fi koroepa Juda fint tapokwapea Kwaromp ankárankamp fi arop yakápiapon.

Tá mao mámá pas kumwi námp fek te arakrá sér: Kwaro Kraisomp tére fek ankwap-ankwap fi ankár mek tapokwapea, ankárankamp fi arop yoroi pwate námpon. Ankwap te, Kristen yakáp nap ankár Satanomp kánánkámp térenámp ninik kwataeran yorowar kárákárerá kwe-pwar mwanámp karan sénámpon.

1 ¹ Efesus mek yakápnep Kwaromp firáp e! Ono Pol ono te Krais Jisasomp aposelono. Kwaro námokuráp ninik fek onan aposel yoroi pap námpon. Ono mámá pas kumwia yumo Kwaromp koumteouráp arop Efesus mek yakápria, Jisas Kraisonámpaok kar nap yumonapok ono mámá pas kumwi nampono.^a ² Onomp ninik te, Nomp Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao námoku támao ninikia yumwan yaewourria yumwan yonkwae porokwe sánk kiponorria nampon.

Kraisomp tére fek Kwaro nomwan ankank kwapwe sápnámp kar

³ Kwar te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp naropwar, tá maomp Kwarono. Nomo maomp e narek sampok mwaro. Am te apae riteanápe, nomo Jisas Kraisént tapokwapá yakáp nánko, Kwaro nomwan yámar mekamp kápae kare kwapwe kare ourour nomp waempén yaewour

^a 1:1 Ap 18:19-21; 19:1-40; 20:17-38

naenámpria ti-sáp námpon. ⁴Wokwaek kar Kwaro oukoumwan apár yoro mo nám p fek, nomwan Kraisént tapokwapea Kwaro nke nám p fek kwatae ninik mo, yiki kare yakáp mwanámpria ná nkárápámpon. Wokwaek kar mao nomwan aropompria, ⁵Jisas Kraisomp tére fek nomwan éréképeanánko, nomwan maomp tárápu yakáp mwanapria ná nkárápámpon. Am te Kwaro námoku warákárnám p ninik fek tak nanampria ninikimpon.^b

⁶Kwar te mao warákárnám p tárá p Jisas Kraisomp tére fek nomwan aropomp tokwaeria, mao nomwan yámar mekamp kápae kare kwapwe kare ankank kwaporok ti-sáp námpon. Aenámpara, nomo am fek táman Kwaromp e narek sampok mwanámpon.

⁷Kwaromp aropomp tokwae te táp fákap námpara, am fek Krais sumpwia nomwan warko yamokwapea maomp yiri fek Kwaro nomp kwatae ninik ponankor tirá épéri námpon. ⁸Kwaro nomonámpok am aropomp tokwae kar kwarokarea nomwan kápae kare nkwaekwe make mér ntia ankank youroukouprá fwapokwap mwanámp yonkwae kour ti-sáp námpon.^c ⁹Wokwaek kar Kwaro Kraisomp tére fek ‘Am ankank tak nanamp’rá sérimpon. Aempan maok, am ninik oukoumwan mek yakámpa, oukoumwan te am ninik wae nomwan érik yénkép námpon. ¹⁰Kwaromp am ninik te ará: mao te kápae kare ankank ponankor ékékérrá akwapea, pwar naenámp ke fek ankank ponankor yámar mek yakáp nám p, apárok yakáp nám p ponankor koupoukarea Kraisomp yaek páte ná nko, Kraiso yépe kor tokwae yoro yak naenámppon.

¹¹Mao te námokuráp am ninikaokria Juda fi yinan wokwaek kar ná nkárápámpon. Aeria maok, yinan Kraisomp tére fek náráp firáp páte námpon. Aeno tá kare, Kwaro, apae ankank tak nanamponri nám p te ankár tak i konámpon. ¹²Yino manénkir Kraisén méria maonámpaok ná nko, Kwaro yinan náráponoria ná nkáráp námpara, yino ankár kápae kare por maomp aropomp táman ninikria maomp e narek sampok mwanámpon.

¹³Ankwap fi yumo kuri wae kar kare wa napo, Kwaromp Kwapwe Kare Kar am támao yumwan éréképeanánko, yumo wae Kraisén méri yakáp napon. Aeria yumo Kraisént yakáp napo, Kwaro yumwan Yiki Kor Spirit sánkria náráponorá ná nkáráp námpa yénkép námpon. Am te wokwaek mao ‘Sánk nanamp’rá sérimp támaono.^d ¹⁴Am Yiki Kor Spirit nomwan oupouroupá yak nám p te, Kwaro náráp firáp arop nomwan ankank wakmwaek ti-sáp naerianámpan yénkép námpon. Tá taknám p Kwaro nomwan warko yamokwapea, nomwan Yiki Kor Spirit fek ná nkáráp tenám p yakápria, mao nomwan éréképeanánko, nomo

^b 1:4-5 Jo 15:16; Ef 5:27; 2 Te 2:13 ^c 1:7-8 Ef 2:7 ^d 1:13 Ef 4:30

méntér yakáp mwanámp ke yépék námpon. Nomo am taknámp ninik támao arop ponankor wanap fek Kwaromp e tokwae kari yak námpon.^e

Polo Efesus fian yaewourria kar toropwapimp kar

¹⁵Tá ono wa nanko, yumo Jisas Tokwae Karan mér kareria kápae kare Kwaromp firáp arop fárákapan nounourouprá yakáp napon. ¹⁶Aenapantá ono Kwarén 'Aesio'rá sér saráp yak nampono. Ono yumwan pwar mono. Onomp kar toropwap namp mek te ono kápae kare por yumwan ninikria yumwan yaewourrá Kwarén kar toropwap nampono. ¹⁷Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp Kwar yámar mek tokwae kari yak námmp man kar toropwap i konampono. Ono man kar toropwap i konamp te ará: Mao yumwan yonkwae kour sánkria, náráp kar fi érik fárákápanoria nampon. Aenanko yiráp Kwarén mér nap fwap tokwae karrá akwap naenámp. ¹⁸Ono nik namp te, mao yiráp ninik mek wae kwapwe sánk nánko, yumo fwap am yumwan wumwirinámp ankank, yumo táman ninik kárákáreria warákárrá yépékrá yakápenkria nampon. Tá kápae kare kwapwe kare ankank Kwaro maomp firáp nomwan ti-sáp nanampria nánapi tenámp te, kwapwe kare kare ankankara, táman mérenkria nampon. ¹⁹Tá ono nik namp te, am Kwaromp kárákáre nomo Kwarén mérámp nomwan yaewourrá tére saráp yak námmp, nomo yurukup mwanámp pourou mo námmp, yoporop tokwae kar, am fwap yumo mérenkria nampon. Am kárákáre tokwae nomwan tére námmp te,^f ²⁰am támao wokwae Kraisén térempon. Aenánko, mao sumpwianánko, am kárákáre fek tapek Kwaro fárámpá papea, mao yámar mek námokuráp yae-párák mwaek páte nánko tank námpon.^g ²¹Oukoumwan te Kwaro Kraisén narek karaok páte nánko yakria, kápae kare arop taokeyakáp konap arop, mekia akwapnámp arop, kárákáre tokwaeráp arop, tá kápae kare king tokwae man te ankore mek kák tenámp. Aeria e tokwaeráp arop oukoumwan má ke fek yakáp nap, tá nánkár wakmwaek yakáp mwanap am fárákapan kor Kraiso ankár narek karaoki yak námpon.^h ²²Kwaro kápae kare ankank ponankor Kraisomp yae ankore mek papria, Kraisén am ankank poukeyak naenámp yépe kor tokwae yoroi páte nánko, siosomp ankank ponankor mao taokeyak námpon. ²³Sios te Kraisomp pourouno. Krais námoku mwar te pwi mono. Sios méntér maok wae pwi yak námpon. Tá Krais námoku te ankank ponankor pwi pap námpon.ⁱ

Nomo sumpwinámp arop Kraisént Yiki yakápnámp kar

2 ¹Wokwae te yumo nkwakwe make kwatae ninik napo, yumwan am támao surumpwirá kákámpon.^j ²Am ke fek te yumo mámá

^e 1:14 2 Ko 1:22 ^f 1:15-19 Kl 1:4-11 ^g 1:20 Hi 1:3,13 ^h 1:21 Fl 2:9-10; Kl 2:15

ⁱ 1:23 Kl 1:18 ^j 2:1 Kl 2:13

apár mekamp kwatae ninik fek paokopiapon. Aeria yumo yámar meao k paokop i konap kwatae spirit fárákapan taokeyak konámp spiritamp ninikaok paokopiapon. Oukoumwan am kwatae spirit te Kwaromp kar ták-sinap aropamp ninik mek tére konámp.^k ³Wokwaek te nomo ponankor am fárákapént yakápria nomp pouroukamp épi ninikaok saráp paokopimpon. Nomo nomp épi ninik ntia nomp kikiank ninik fek paokopimpon. Nomoku támao takrá yakáp námpara, nomo fwap am fek arop ankwap fiao napnámp taknámp Kwaromp yonkwae pwarámp sámp mwarámp.^l

⁴⁻⁵Kare, waeman nomp kwatae ninikao nomwan surumpwirá kák tenángo, nomo sumpwi yakáp námp niampi yakáp námp.^l Aenámpan maok, Kwaromp aropomp te top-pwarámp nángo, nomwan yonkwae touwe tokwae námp.^l Aeria maok, mao nomwan yaewourianángo, nomo Kraisént yiki yakáp námp.^l Ye, am aropomp fek táman Kwaro yumwan warko érékép námp.^l ⁶Mao nomwan Kraisént kéménkia pap námp niamp nángo, nomo Kraisént yámar mek ankank ponankor poukeyakáp mwanámp.^m ⁷Mao am takimp te kápae kare námkár wakmwaek yakáp mwanap arop fárákapan maomp aropomp tokwae yénkép naenámp.^l Maomp am aropomp te nomwan warákárria yaewour naenámp ninik fek námp.ⁿ ⁸Am te arak: Kraisén mérapo, Kwaromp aropomp fek mao yumwan warko érékép námp.^l Am te yumoku térenap ankank mono, Kwaro yumwan kwaporok sánk námpo.^o ⁹Am te yiráp tére fek nopok am ankank sámp mono. Aenapara, arop ankwap námoku támao warákár sénaenámp te yak mono.^p ¹⁰Kwaro námoku nomwan yoroi námpo.^l Aeria mao nomwan Krais Jisasént wourékam arop yoroi pap námp te, nomo am kwapwe kare ninik fek yakáp mwanámpria ninámp.^l Am kwapwe kare ninik te Kwaro wokwaek nomwan am fek paokop mwanapria nánapi pwara námp.^q

Kraisó Juda ntia ankwap fi ankára mek tapokwapnámp kar

¹¹Yumo te wae nik napon: Juda fi námokuráp yae fek yipi fárákap konapon. Aeria ankwap fi arop yumwan ‘Yipi fárákap mo i konap arop’rá sér. Ae konap te, yumo ankár fwapia ninik kip: Yiráp pourou yipi fek te yumo wokwaek ankwap arop fi yakápiapon. ¹²Aeria am ke fek te Kraisén panek yakápiapon. Yumo Israel firént tapokwap mono, mwar ankwap fi yakápiapon. Kwaro Israel firan ‘Yumont yak nanamp’rá séria kontrak yoroi námpan maok, yumo am mek tukup mo, amwar yakápiapon. Yumo mómá apár mek yakáp nap te, ankwap kwapwe kare ankank wakmwaek

^k 2:2 Ef 6:12 ^l 2:3 Ta 3:3 ^m 2:6 Ro 6:8 ⁿ 2:7 Ro 2:4 ^o 2:8 Ro 3:24; 2 Ti 1:9
^p 2:9 Ta 3:5 ^q 2:10 Ta 2:14

korop nae-námpria yépék nap yak mono. Tá yumwan yaewour naenámp Kwar ankwap yak mono.^r ¹³Wokwaek te yumo panek karaok yakápiapon. Aeno oukoumwan te Kraisomp yirirao yumwan éréképá koropeanánko, Krais Jisasént koumpea Kwaromp wonae fik kar yakáp napon. ¹⁴Krais te nomp yonkwae porokwe sámp konámp fi támaono. Wokwaek Juda fi ntia ankwap arop fi nonopok yoporapo, am yopor te am fárákapamp amore mek farmae niampi yakámpon. Aeno oukoumwan te Krais námokuráp pourou fek am farmae niampi yaknám párámpá sirarea, anánkaopwe fi ankára mek tapokwapea pwate nánko, ankárankamp fi saráp yakáp napon. ¹⁵Mao te waeman Juda firao lo kákrá kukumwirá párapop tenap te wae tirá épéri pwate námpon. Mao taki nám te anánkaopwe fi ankára mek tapokwapeanánko, Kraisént ankárankamp wourékam arop yakápria, am feknám ankárankamp ninik fek yakáp mwanám ninikani námpon.^s ¹⁶Mao yaopwae porokopramp fek sumpwiria, maomp pourou fek táman anánk fi arop tapokwapea pwara námpon. Aeria am yaopwae porokopramp fek yopor i konap ninik wae sumpwi pap námpon.^t ¹⁷Takia maok, mao koropea Kwapwe Kare Kar arakrá farákáp: “Oukoumwan te yumo ankárankamp ninik fek yakáp napon.” Mao am Kwapwe Kare Kar te yumo panek yakápiap arop fi, tá yino Juda fárákap Kwaromp wonae fik yakáp námpan kor méntér farákáp námpon. ¹⁸Am Kwapwe Kare Kar te arak: Kraisomp tére fek nomo anánk fi aropan ankárankamp Spiritao nomp Naropwaronámpok pok mwanám kik-pwara námpon.”

Nomo Kristen ponankor te ‘Kwaromp nap’rá sénámp kar

¹⁹Aenámpara, yumo te apár moráp aropao amorik kékéri yakáp nap niamp mono. Yumo te waeman Kwaromp koumteouráp aropént ankárankamp fi yakáp napon. Yumo te Kwaromp fi kare yakáp napon. ²⁰Yumo te Kwaro nap ti nám niamp. Mao aposel yino ntia profet fákáre te oumpwar woupwiran yoroi tenám niamp. Tá Krais Jisas te kukamp oumpwar kare niamp.^v ²¹Kápa kare nap yao wi te Kraisomp pourouk poupoukouri yak nánko, am nap yae-párak kárakáre yak námpon. Kwar te am nap tirá yak nánko, am nap akwapá tokwae karia, námokuráp yiki kare nap yakanoria námpon.^w ²²Yumo kor Kraisént koumpá yakáp napo, Kwaro yumwan ankwap Kristen fárákapént tapokwapea pwate nánko, yumo Kwaromp Spirit yak naenám nap kare yakáp napon.^x

Polo ankwap fian Kwapwe Kare Kar farákápnám kar

3 ¹Nomo énéni ankárankamp firáp yakáp mwanap fi fek táman maok, ono Pol ono Krais Jisasomp tére namp fek fákápá páte napo

^r 2:12 Ro 9:4; 1 Te 4:13 ^s 2:14-15 1 Ko 12:13; Kl 1:20 ^t 2:16 Kl 1:20-22 ^u 2:18 Ef 3:12

^v 2:20 Mt 16:18; 1 Ko 3:11 ^w 2:21 1 Ko 3:16; Kl 2:19 ^x 2:22 2 Ko 6:16

yakria, ono fwap ankwap fi arop yumwan yaewour nampono.^y ² Ono ninik namp te Kwaro onan ourour sáp nánko, ono yumwan taokeyakea yaewour namp te yumo wae wawi napon. ³ Mámá kar wokwaek mek yakámp, am te Kwaro onan farákáp nánko, ono wae méria, ono yumonapok fae tákáre kar kumwia kérépampono. ⁴ Táte yumo am kar nkea yumo am Kraisomp kar ponankor mek yakámp te onomp ninik mek wae érik farákár námp mér mwanapon.^z ⁵ Wokwaek kar kápae kare ke fek, Kwar te am mek yakámp kar te érik farákáp moimpon. Aeno oukoumwan te náráp Spiritao maomp nánkárápámp aposel fákáre ntia maomp profet fákáreran érik farákáp námp. ⁶ Am kar te ará: Kwapwe Kare Kar wa nap fek yumo ankwap fi arop koroepa Juda yinont ankárankamp fi arop yakápria yinont ankárankamp pourou yakáp napon. Aeria maok, nomo ponankor Jisas Krais sámp námpara, Kwaro nompór nánapitenámp kápae kare ankank énéni sámp konámp.^a

⁷ Kwaro onan am Kwapwe Kare Kar farákáp nanamp tére arop páte námp. Mao onan ourour sápria náráp kárákáre sáp nánko, am kárákáre támao ono térenamp mek kárákáre sánk námp.^b ⁸ Ono te Kwaromp koumteouráp arop ponankor maomp yae ankore mek kánanke kwatae yak nampán maok, Kwaro onan am ourour sáp námp. Am taki námp te, mao onan, Kwapwe Kare Kar ankwap firan farákáperia ninámp. Am Kwapwe Kare Kar te Kraisoinámp kápae kare kwapwe kare ankank, arop námokuráp ninik fek oupouroukia nke mwanap pourou mo námpán sénámp.^c ⁹ Kwaro námoku kápae kare ankank yoroianámpao maok, manénkir te námoku am tére naerianámp ninik te mek wouroump taeri námp. Aenáno, am ninik te wokwaek kar kápae kare ke fek mek wouroumpyek námp. Aeno oukoumwan te mao wae onan maomp ninik érik farákáp nanamp tére sáp námp.^d ¹⁰ Wokwaek te mek wouroump fákeyak námp. Aeno oukoumwan te siosén tére sánk nánko, am Kwaromp nkwakwe make yonkwae kour yámar mekamp spirit taokeyak konámp kárákáre kor spiritan farákáp napo, mao mér mwanapon. ¹¹ Wokwaek kar Kwaro nomp Tokwae Kar Krais Jisasomp tére fek, am tak nanampria nánapi tari námpán námp. ¹² Nomo te waeman Kraisén méria, méntér koumpá yakáp námpara, nomo te wae mér kare námp: Krais te nomwan Kwaronámpok éréképá akwap naenámp támao ara, nomo apáp mono, fwap Kwaronámpok tukup mwanámp.^e ¹³ Aenámpara, ono oukoumwan yumwan sénámp: Ono yumwan yaewouria touwe sámp nanko, yumo táman ninikria yumo mér nap porokweria pwar mwanape, mono. Am te yumo e tokwae sámp mwanapan yumwan yaewour námpono.^f

^y 3:1 Ef 4:1; Fl 1:13 ^z 3:3-4 Ef 1:9; Kl 1:26 ^a 3:6 Ef 2:13,19 ^b 3:7 Kl 1:25

^c 3:8 1 Ko 15:9-10 ^d 3:9 Kl 1:29 ^e 3:12 Ef 2:18; Hi 4:16 ^f 3:13 2 Ti 2:10

Polo Efesus fian Kwarén kar toropwapnám kar

¹⁴Kwaro ‘Arop fi ponankor érékép nanamp’ ria niniki námpan, ‘Am te tokwae kar ankankono’rá ninikria onomp Naropwarén kwaráp torokomp nampon. ¹⁵Nomo maomp firáp arop fákáre ponankor yámar mek poká yakáp nap, tá oukoumwan apárok yakáp nap ponankor maomp e karean sámpanámpon. ¹⁶Ono te arakrá kar toropwap i konampon: Maomp kwapwe kare ankank ouroukour yak námpan meknámpan Naropwaro yiráp ninik mek náráp Yiki Kor Spirit top-pwarámpá pap nánko, am táman yumwan yaewour nánko, yumo kárákáre kare mwanapon. ¹⁷Tá yumo Kwarén mérap fek táman, Kraiso yiráp ninik mek akwapá yaká yakanoria nampon. Onomp ninik te, yiráp ninik ankár Kwaromp nouroup i konámpan mek yaoao kwar mek arák térea kárákáre yak konámpanámpan takenkria nampon. ¹⁸Takria maok, yumo fwap Kwaromp firáp kápae kare koumteouráp aropént kárákáre sámpea, am fek yumo fwap ponankor Kraisomp nouroup i konámpan ninik mér kar mwanapon. Am te tokwae kar, tá tokwaeri kar akwap, tá narek karaok akwap, tá ankorek kar pik námpan.^s ¹⁹Ye, yumo Kraiso yumwan nouroup i konámpan fwap mér mwanapria nampon. Am te aropao námoku méria pwi mwanámpan pourou mono. Kwaro nomwan nouroup i konámpan niniként kápae kare ankank kwapwe te Kwaro námoku top-pwarámpá yak námpana, yumwan kor fwap am ankank top-pwarámp naenámpan.

²⁰Maomp kárákáre te nomp ninik mek térea konámpan. Am kárákáre te nomo kápae kare kar toropwap i konámpan, tá nomp ninik táman kor kwe-pwararea térea waeria, nomwan kwapwe kare yaewour námpan.^h ²¹Aenámpana, yino sios arop ponankor Kraiso térea námpan ninikrá, éréképnámpan mwae yoro námpanantá, nomo ankár Kwaromp e kápae kare ke fek sakap saráp yakáprá tukup mwanámpan. Kare támaono.

‘Kristen te Kraisomp pourouno’rá sénámpan kar

4 ¹Ono Tokwae Karampan térea fek fákápa pátenap arop yak nampon. Ono Kwaro yumwan wumwi námpan ninikria yumwan kárákáre fek sér rae: Yumo am wumwi námpaokria yae-párák kare paokop kipo.ⁱ ²Yumo te ponankor aropamp yae ankore mek yakápria, am fárákapan te sárán porokwe fek kip. Koupour yonkwae pwarámp kwapono. Sánánkar porokwe fek yépék kip. Yiráp ankwapyenáp yumwan touwe kwatae sánk napo kor, yumo ankár nopok man nouroup kipo.^j ³Yiki Kor Spiritao nomwan ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mwanámpan sápanenánko, am ninik támao nomwan paokao fákápa fákeyak námpan niamp nánko, nomo ankárankamp fi yakáp námpan. Aenámpana,

^s 3:16-18 Jo 14:23; Kl 2:7 ^h 3:20 Kl 1:29 ⁱ 4:1 Kl 1:10 ^j 4:2 Kl 3:12-13

yumo te ankár am ninik táman tére kárakárerá sámp-fákeyakáp kipo.^k

⁴Pourou te waeman ankárankampria Spiritao kor ankárankampon. Tá taknámp Kwaro yumwan wumwiri námp te, yumo ankár ninik fákapea ankárankamp ankank táman saráp yépék mwanapria ninámpon.^l

⁵Nomo te waeman nomp Tokwae Kar ankárankamp mwarono. Tá nomo wae ankárankamp puri fek Kwarén mér námpon. Tá nomo waeman ankárankamp puri fek ént mek nér námpon. ⁶Waeman Kwar ankárankamp támao nomo ponankor nomp Naropwaron. Mao ponankor aropan oupoupouria narek yak, tá ponankor arop ou mek tére, tá ponankor arop ou mek yak konámpon.

⁷Kraiso nompor náráp kápae kare ankank kwapwe mekamp, nomwan ponankor ankákárankrá mao námokuráp ninik fek ourour tokwae ti-sáp konámpono.^m ⁸Aenámpan Kwaromp Buk fek sérrá,

“Mao kwe-pwararea fákápá yakápinap arop
narek éréképá pokea,
arop fárákapan ourour nénk námpon.”ⁿ

⁹Am má kar ‘Narek pokámp’rá sénámp karao nomwan yénképrá: Manénkir te kwar mek ankorek kare mek pik námpon. ¹⁰Am arop támao maok manénkir ankorek pikia warko narek kuri pok námpon. Mao yámar kear mek pokea, kápae kare ankank ponankor námoku támao am mek top-pwarámpá yak nanampria nimpon. ¹¹Mao támao nkwakwe make tére nénkria ourour arakrá nénk: Ankwap fárákapan aposel tére nénk, tá ankwap fárákapan profet tére nénk, tá ankwap fárákapan evanselis tére mwanap nénk, ankwap fárákapan pastor yakáp mwanap, tisa yakáp mwanap tére nénk námpon.^o ¹²Kraiso nomwan yaewourrá ourour wor-pwar nángo, nomo Kwaromp firáp koumteouráp arop nomo fwap maomp tére kwapwe kare mwanámpon. Tak nángo maok, Kraisomp pourou te aropao tékép námp niamp naenámpon.^p ¹³Am tére te ankár akwapea nomo ponankor ankárankamp ninik kare fek Kwarén méria, nomo waeman Kwaromp Tárápamp méran kor nkea niniknámp ankárankamp puri fek yak naenámpon. Aeria maok, nomo tékép konap niampia Krais niamp ninik kárakáreráp arop yakáp mwanámpon.^q

¹⁴Nomo te épérmou tárápu niamp yakápi kwapono. Kar porokwenap arop fárákap te Kwaromp kar ták-siria ankwap poupwekáp kar nomwan farákáp nap te, kareran mpweria ninik mwareano. Takria am fárákapamp kar támao nomp ninik solwara tokwaerao botan sámpea akwapá, koropá konámpnám taknámp naeane. Tá ouwirao yao sámpea yiki mwaek akwap konámpnám taknámp, nomp ninikan kor takantá. ¹⁵Mono. Nomo ankár arop fárákapan nouroupria kare kar sér i konap ninikaokria arop

^k 4:3 Ro 12:16-18; 1 Pi 3:8 ^l 4:4 1 Ko 12:12-13 ^m 4:7 Ro 12:3,6 ⁿ 4:8 Sng 68:18

^o 4:11 1 Ko 12:28 ^p 4:12 1 Ko 14:12 ^q 4:13 Kl 1:28

ankwapan kor kare kar kar sér mwanámpon. Aeria maok, nomo ankár aropao épérmou táráp yak mono, téképrá akwapea tokwae konámpnámpon taknámpon, Kraís te nomp yépe korara, am fek toukouri yakáp mwanámpon.^r ¹⁶Am yépe kor támao poukwap nángo maok, nomo pu, yae kor, yi, pouroukamp ankank ponankor, kikiri yakáp námpon. Aeria maok, am ankank ankákárankrá námoku tére konap ninikaok tére napo, nonopok nouroup námpon ponankor méntér toukouri yakáp fek ponankor mént téképrá yakápria kárákáre sámp konámpon.^s

Kristen wourékam ninik fek paokop mwanámp kar

¹⁷Aeria ono yumwan kar ankwap sénæ rae. Ono Tokwae Karamp e fek yumwan kárákáre fek arakrá sénampon: Yumo te Kristen monap arop fárákapamp ninikaok paokopi kwapono. Am fárákapamp ninik te kwaporok kwataenámpon ankankan saráp ninik i konapono. ¹⁸Am fárákapamp mér te kirikipá yak námpon niampon. Am fárákap te épérépria maomp ninik mek te fákapá yak nángo, Kwaro sánknámpon yiki yak mek te yakáp mo naponon.^t ¹⁹Am fárákap te námoku kwatae ninik nap te pwarápe mono, ankár kwatae ninikrá paokoprá, nkwakwe make pouroukamp ninik táman tak mwar karrá paokop napon.

²⁰Yumo Kraisomp ninik sámp nap te, take pourouráp mono. ²¹Ono nik namp te, yumo waeman Kraisomp kar wawiaka, tá Jisas námoku niniknámpon kar kare sámpea méri yakáp napon. ²²Am kar kare te arak: Yumo kuri wokwaek te am wokwaekamp ninikaok paokopiapon. Mao i konap ninik te kwekárá sérarrá, kikiankáp napo, am ninik támao arop kwatae akwap naenámpon mwaek warámpá akwap konámpon. Aenámpara, yumo ankár am épi ninik te nkwampok far-sir kipo. ²³Aeria maok, yiráp ninik te ankár arákarea, wourékam naenámpon. ²⁴Yumo ankár wourékam arop yakáp kip. Kwaro am aropan wourékam yoroi námpara, mao te ankár Kwar niampon. Am wourékam aropamp ninik te ankár yae-párák karia yiki kare yak naenámpon.^u

²⁵Aenámpara, yumo ankár kwekár i konámpon ninik te nkwampok far-sir kip. Yumo ponankor arop ankwap fárákapam te ankár kare karan saráp sér kip. Yumo wae mérapon, nomo énéni ponankor te Kraisomp ankárankamp pourou yakáp námpon.^v ²⁶Táte yumo yonkwae pwarámp nap kwamp te, yumo mér kip: Takria yumo kwatae ninik mwanape. Takria yumo oukoumwan yonkwae pwarámp fákeyakáp napo, yámar porokor naeane. ²⁷Takria yumo Satanén ménki kik-pwar mwanape. ²⁸Oukun arop te warko oukuntáno. Mono. Oukoumwan te mao ankár tére mwanapon. Mao ankár námokuráp yae kor fek tére kwapweria mao

^r 4:15 Ef 4:25 ^s 4:16 Kl 2:19 ^t 4:17-18 Ro 1:21 ^u 4:22-24 Ro 12:2; Kl 3:9-10

^v 4:25 Ef 4:15

ankank kwapwe sámpria ankank monap aropan yaewour mwanapon.^w
²⁹Yiráp táp meknámp kwataenámp kar sér mwanape. Ankár kwapwe kare karan saráp sénapo, porokwenap aropan kárákáre sánkrá, tá yiráp kar wanap ponankor aropan kor yaewour naenámpon.^x ³⁰Yumo arop yaewour monámp karan sénapo, Kwaromp Yiki Kor Spiritao wawia te, ninik mek kápae sámp naenámpon. Yumo Yiki Kor Spirit sámp nap te, yumo Kwaromp firáp yakáp napan yumwan warko éréképeanánko, yumo amwar kar yakáp mwanap yae pap námpan yénképrá taok-pap námpono.^y
³¹Yumo ankár kokwarok i konap ninik, yonkwae pwarámp konap, kar tékén sér i konap, arop wouroump sér i konap, tá arop ankwapan i konap nkwakwe make ninik kwatae méntér ankár nkwampok tirá épér kipo.^z
³²Yumo te ankár yiráp ankwapyenáp fárákapan kwapwe kare ninikria nounouroup kipo. Yumo te ankár Kwaro yiráp kwatae ninikan Kraisomp e fek nik mo pwar námpnám taknámp, am fárákapao yumwaninap kwatae ninikan kor nik mo pwar kipo.^a

Nomo ankár Kwaromp wae fek paokop mwanámp kar

5 ¹Kwaro yumwan yonkwae touweanánko, yumo maomp tárápu yakáp napon. Aenapara, yumo ankár mao námoku i konámp ninikaok paokop kip. ²Kraiso nomwan yonkwae touweria námokuráp pourou te wampwe pwarará nomwan yaewouri námpon. Mao námokuráp pourou Kwarén ofa nánákáre kwapwe konámp niamp sánk námpon. Taki námpara, yumo kor arop yonkwae touwe konap ninik fek paokop kip.^b

³Kokopor i konap ninik, tá kápae kare oumnámp ninik, kikiank ninik kwatae, yumo ou mek kánanke korop naeane. Mo karonu. Nomo Kwaromp firáp arop te nomo take kar sérar mwanámp pourou mono.

⁴Yumo oumnámp kar, épérép námp kar, faperá kwataenámp kar sérari kwapono. Am ninik te pwi yak mono. Yumo ankár Kwarén saráp ‘Aesio’rá sér mwanap te kwapwe kareno.^c ⁵Yumoku te wae mérapon: Kokopor i konámp arop ntia oumnámp ninik sámpnám arop, tá kikianknám arop (am kikianknám ninik te kwekár kwarén lotu nap niampara), am arop fárákap te Krai ntia Kwaromp firáp yakáp nap mek te korop mwanap pourou mono.^d

⁶Yumo ankár mér kip: Takria yumwan aropao kwatae ninik mwaek éréképá tukup mwaria sérarnap kwekár karwaok tukup mwanape. Am take pourouráp ninik fek támao nánko, Kwaro náráp kar ták-sinap arop fárákapan yonkwae pwarámp námpono.^e ⁷Aenámpara, yumo te am fárákapént fearámpea paokopi kwapono. ⁸Wokwaek te yumo kirikip mek yakápiapan maok, oukoumwan te Tokwae Karao yumwan wae fek kák

^w 4:28 Ap 20:35 ^x 4:29 Ef 5:4; Kl 4:6 ^y 4:30 Ef 1:13-14 ^z 4:31 Kl 3:8

^a 4:32 Kl 3:12-13 ^b 5:2 Ga 2:20 ^c 5:4 Ef 4:29 ^d 5:5 1 Ko 6:9-10 ^e 5:6 Ro 1:18

tenánko yakáp napon. Aenapara, yumo te ankár wae fekamp aropamp paokop niamp sámp kipo. ⁹Am wae te kápae kare kwapwe kare ninik, tá yae-párák kare ninik, tá kare kar sér i konap ninik, aráte am feknámp korop konámpon.^f ¹⁰Yumo te ankár mokope pourouráp ninikan Tokwae Karao warákár námpaoeanrá ninikia táman sámp kip.^g ¹¹Yumo te arop fárákap kirikip mekamp ninik fek paokop napént fearámpea paokopi kwapono. Take pourouráp ninik te wakmwaek kwapwe kare ankank korop mo i konámpono. Yumo te ankár, am ninik te kwataenorá érik yénk kipo. ¹²Ono te am kápae kare kwatae ninik mek tére nap farákáp nanamp te kwatae kare námpara, pwarápaie nampono. ¹³Aeno Kwaromp wae kwapwe am kwatae ninik fek yokor nánko, kwatae ninik fi kare ponankor érik yénkép námpon. ¹⁴Ankank kwataeran wae yokor nánko, wuri nkeria, am younkwek sirarea waeráp arop yakáp mwanapono. Am te apaerianápe, Kwaromp Buk fek sérrá:

“Arop amo oukoumwan amp nap kwamp te amo koupour fárámpae.

Amo apár me meknámp fárámp napo,

Kraisomp wae kwapwe amwan yokorano.”^h

¹⁵Aerá sénámpara, yumo te ankár yiráp paokop napan fwapia mér kipo. Yumo te épérépnar aropamp paokop niampi kwapono. Yumo ankár yonkwae kourráp aropamp paokop niamp kipo. ¹⁶Oukoumwan te yumo Kwaro niniknám tére mwanap kenono. Takria am tére mwanap ke kwaporok akwapantáno. Am te apae riteanápe, oukoumwan te yae wae fae nánko, kápae kare kwatae ankank koropánk námpono.ⁱ ¹⁷Aenámpara, yumo te épépérépi kwapono. Yumo ankár Jisas Tokwae Karao yumwan apaenkrá ninik námp fwapia mér kip.^j

¹⁸Yumo te mánmán i konap ént fépéra waerá mánmánrá paokopi kwapono. Am taknap támao yumwan ninik kwatae pap konámpono. Yumo Yiki Kor Spiritao yiráp ninik mek top-pwarámppanoria yénképá yakápenke.^k ¹⁹Yumo te ankár yiráp Kristen ankwapyaenápént nonopok Kwaromp Buk fekamp song ntia lotu i konap song, tá maomp waempén kárákáre sánk naenámp tár kar táman farákáp kip. Yumo ankár kápae kare por Tokwae Karan ninikrá yiráp ninik meknámp tár sámp kip.^l

²⁰Aeria kápae kare por nomp Jisas Tokwae Karamp e fek yumo ankár Naropwar Kwarén kápae kare ankankan ‘Aesio’rá sér kip.^m

Poumou ntia yupu anánkwapan sénámp kar

²¹Yumo ankár Kraisomp e sakap mwaria nap kwamp te yumo nonopok yiráp Kristen ankwapyaenápomp yae ankore mek yakáp kipo.

^f 5:8-9 Kl 1:13; 1 Pi 2:9 ^g 5:10 Ro 12:2 ^h 5:13-14 Ef 2:1 ⁱ 5:16 Kl 4:5 ^j 5:17 Kl 1:9
^k 5:18 Ro 8:6; 13:13 ^l 5:19 Kl 3:16 ^m 5:20 Kl 3:17; 1 Te 5:18

²² Koumteou yumo kor ankár yiráp poumou-tarápuamp yae ankore mek yakáp nap te, Tokwae Karamp yae ankore mek yakáp napnám taknám kipo.ⁿ ²³ Am te apae riteanápe, poumarop te yupuramp yépe korono. Tá Kraiso kor siosomp yépe kor nánko, sioso Kraisomp pourouria Kraiso man warko érékép námpon.^o ²⁴ Aenánko, sioso Kraisomp yae ankore mek yakáp nám taknám, koumteou yumo kor ankár kápae kare por yiráp poumou-tarápuamp yae ankore mek yakáp kipo.

²⁵ Poumou-tarápu yumo kor ankár yiráp koumteouran yonkwae touwe kip. Am te apaerianápe Kraiso kor siosén yonkwae touweria námokuráp pourou te wampwe pwarará siosén yaewouri námpon.^p ²⁶ Mao taki nám te siosén ént ntia Kwaromp kar fek yáraria kák nánko, sios yiki kwapwe yakáp mwanapria ninámpon.^q ²⁷ Am taknám ninik te siosén námokuráponoria nánkáráp námpon. Mao te takianánko mao námoku nke nám fek sios oum kánanke, tá yipi yaepae kánanke yak mo, kwatae niniki nám yak mo, ankár yiki kukarrá pap naeria námpon.^r ²⁸ Tá taknám poumou-tarápu yumo kor yiráp koumteouran yonkwae touwe nap te, yumokuráp pourouan yonkwae touwe i konapnám taknám kip. Arop náráp yupuan yonkwae touwe nám te waeman námoku náráp pourouan yonkwae touwe námpon. ²⁹ Nomo wae mérámpon, arop ankwap ankárankamp námokuráp pourouan te yopor mo i konámpono. Ankár fir wurumprá yae-párák Kraiso náráp sios taokeyak námpnám taknám námokuráp pourou taokeyak konámpon. ³⁰ Nomo te Kraisomp pouroukamp pu, yae kor, yi niamp arakeno. ³¹ Kwaromp Buk fek yupu sámp konapan arakrá sér:

“Arop tár-ménki náráp éntupwar naropwar pwararea
náráp yupurént koumpá yak nám te,
waeman ankárankamp pourou yak nepon.”^s

³² Mámá mek-wouroumpá yaknám kar te ninik tokwae kar am mek yak námpon. Onoku te Krais ntia siosén wounáprá sénámponorá ninik nampon. ³³ Aenampan maok, tá arop ankákárank yumwan kor arakrá sénámpon: Amo ankár amoku waráp pourouan yonkwae touwe konapnám taknám waráp yupuan kor yonkwae touweampo. Tá yupuao kor ankár náráp poumaropamp e narek pap naenámpon.

Taráp ntia éntupwar naropwarén sénám kar

6 ¹ Tá taknám, tarápu yumo te Tokwae Karampara, yiráp éntupwar naropwaromp karwaok kipo. Am te yae-párák kare ninikono.^t

² Kwaromp Buk fek sérrá:

“Amo ankár waráp éntupwar naropwaromp

ⁿ 5:22 1 Pi 3:1 ^o 5:23 1 Ko 11:3 ^p 5:25 Kl 3:19 ^q 5:26 Jo 15:3; Hi 10:10

^r 5:27 2 Ko 11:2 ^s 5:31 Stt 2:23-24 ^t 6:1 Kl 3:20

yae ankore mek yakria
maomp karwaokampo.”

Am te Kwaromp lo fek ‘Nánkár nopok sánk nanamp’rá sérinámp kar kárákáre méntér yak námpon.”^u ³Am sérinámp kar kárákáre te araki yak námpon: “Amo takria te, mámá apár mek fwap tokwaeri ke fek yak nanapon.”

⁴Tá yumo naropwaryaenápo kor yiráp tárápuamp ninik mek sámpá yampourou napo, mao yumwan yonkwae pwarámp mwanape, mono. Yumo ankár am fárákapan yae-párák taokeyakápria fwapokwaprá Kwaromp ninikan yénkrá farákáp kipo.”

Tére arop ntia taokeyakáp konap arop fárákapan sénámp kar

⁵Tá yumo tére arop yumo kor ankár yumwan poukeyakápnap arop fárákapan yae ankore mek yakáp kip. Yumo ankár am fárákapan apáp kip: Yumo takria anánk ninik fek tére mwanape. Yumo ankár Kraisomp karwaok i konapnámp taknámp am fárákapan kor maomp karwaok kipo.”^w ⁶Yumo takria mao nke nap fek saráp, námwan warákáranáponoria tére mwanape. Yumo ankár Kraisomp tére arop yakápria yiráp ninik te kárákáre fek ankár Kwaro ninik námpaok tére kipo. ⁷Yumo te ankár yonkwae kárámprá tére kipo. Yumo te apae aropamp tére napanápe, Kwaromp térean tére napon. ⁸Yumo wae mér napon: Arop ankwap kwapwe kare téreanámp te, am fek Kwaro nopok sánk naenámp. Am tak naenámp te tére aropan, tá amwar yakrá tére poukwapnámp aropan kor méntér puri fek nopok nénk naenámp.”^x

⁹Táte arop poukeyakáp konap arop yumo ankár tak mwanapono: Yumo apáp sánk konap ninik te ankár pwar kip. Tokwae Kar yámar mek yak námp te yiráp Tokwae Karao maok, tére aropao kor maomp Tokwae Karono. Mao te arop e ntia arop pourouan yurukup mo i konámpon.”^y

‘Kristen te soldia niamp’rá sénámp kar

¹⁰Tá ono wae má kar séri pwar nae rae: Yumo ankár Tokwae Karamp kárákáre fek fokokeyakáp kip. ¹¹Yumo ankár yorowar i konap ankank Kwaro yumwan nénk námp, am yiriria yorowar mwanap nánaprá kárákáre fek fokokeyakáp kip. Yumo takria maok, am kárákáre fek Satanomp meaok téreanámp kwatae ninik kápae kare fwap kwe-pwar mwanapon.”^z ¹²Am te apaerianápe, nomo te aropan yorowar mono. Kápae kare yao-pwaeráp narek yakáp nap méntér yorowar námpon. Nomo kwatae-aropan yépe kor tokwae yoroi yak námp, tá am fárákapan meki akwap námp, táte kárákáre tokwaeráp yépe kor yoroi yakria,

^u 6:2 Kis 20:12 ^v 6:4 Snd 22:6; Kl 3:21 ^w 6:5 Kl 3:22-23; Ta 2:9 ^x 6:8 Kl 3:24-25

^y 6:9 Kl 4:1 ^z 6:11 Je 4:7; 1 Pi 5:8-9

kirikipan poukeyak konámp, am fárákapént yorowar mwanámpon. ¹³ Ae mwanapara, yumo ankár Kwaro yumwan nénknámp yorowar kwe-pwar mwanap ankank ponankor am yirir kipo. Takria maok, yumo ponankor kwe-pwararea fwap oukoumwan fokokeyakáp mwanapon.^a

¹⁴ Ye, yumo ankár takia fokokeyakáp kip: Kare kar i konap ninik te yumo ankár sépérnámp fákapia, yae-párak kare ninik te káraenámp yirimp kipo.^b ¹⁵ Yumo ankár arop Kwaro man nouroup naeria námpan man Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp mwanap nánap kipo. Yumo ankár am ninik te suan yiráp puk yirimp konapnámp taknámp kipo.^c ¹⁶ Yumo ankár am kápae kare ankank tiria yumo Kwarén mér napan kor yiráp pourouantá nánánkár i konap yao kárakérenámp taknámp samp kipo. Am yao kárakére fek tapek maok, arop kwatae Satanomp yaomwiráp oup am fek porokwapá torokwari pap mwanapon. ¹⁷ Kwar yumwan warko érékép námpan niki-samp nap te, ankár yiráp me korok kárakére kor koumpnámp woukwap kipo. Aeria yumo ankár Yiki Kor Spiritamp bainat samp kip. Am te Kwaromp Karono.^d ¹⁸ Am ankank ponankor takria, Yiki Kor Spiritao yénknámp ninikaok Kwarén kor kar toropwap saráp yakáp kipo. Aeria yumo ankár kárakére fek nkwaekwe make ankank Kwarén kar toropwaprá wumwi kipo. Takria maok, yumo kokwae kwapono, ankár fwapia yérék kipo. Yumo ankár Kwaromp firáp koumteouráp aropan ponankor yaewourrá Kwarén kar toropwap kipo.^e ¹⁹ Yumo ankár onan kor yaewourrá Kwarén kar toropwap kipo. Ono nik namp te, yumo takrá kar toropwap napo, Kwaro onomp táp mek náráp kar pap nánko, ono apáp sámp-anámp rá fwap Kwaromp Kwapwe Kare Kar mek wouroumpá yaknámp méria farákáp nanampon.^f ²⁰ Ono te Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp konamp aropara, am fek táman ono fákápá yak nampon. Yumo onan yaewourrá Kwarén sénapo, ono apáp ninik pwarará kárakére fek Kwaro ninik námpaok kar farákáp nanampono.

Pwarnámp kar

²¹ Ono térerá yak namp te Tikikuso mér námpara, mao akwapea yumwan sénaenámpono. Tikikus am te nomp ankwapnáp kareria, mao te Tokwae Karamp tére arop kwapwe karenono.^g ²² Ono man yumonapok sámp-kérép nanko, mao sénánko, yumo fwap yino te mokopi yakáp námpaoeanrá mér napo, mao yiráp ninik mek kárakére sánk naenámpono.

²³ Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntia Jisas Krai Tokwae Karao Kristen ankwapyaenáp yumwan yonkwae porokwe sánkria yonkwae

^a 6:13 2 Ko 10:4 ^b 6:14 1 Te 5:8 ^c 6:15 Ais 40:9 ^d 6:17 Hi 4:12 ^e 6:18 Lu 18:1
^f 6:19 Kl 4:3-4 ^g 6:21 Kl 4:7

touwe mwanap ninik ntia man mérnep ninik nénkanoria nampono.

²⁴Aeria, Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisén warákár nap pwar mo i konap arop fárákapan ponankor, Kwaro námoku ninikia am fárákapan yaewouranoria nampono. Wae támaono.^h

^h 6:24 1 Pi 1:8

Polo Filipai Firampor Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jisaso pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo Rom mek kalabus mek yakria mámá pas kumwimpon.

Wokwaek Polo am anánkan yáarak námp fek akwapria, provins Masedonia mekamp taun Filipai mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpono. Tá wakmwaek Rom mek kalabusi yak nánko, Filipai firao maompor mani Tikikusomp yaek sánk napo, sámpria nopok Filipai firan aesioria maok, sérrá, ‘Ono kalabus mek yak namp te, fwap warákárrá yonkwae porokwe fek yak nampara, yumo kor yonkwae touwe kwapono. Warákár fek yakáp kip’rá sérimpono. Tá ankwap te, Filipai firan ‘Yumo yiráp ninikaokria “Arop tokwae námpono”rá niniki kwapono. Kraisoi námpnám yumoku te apárok sámp-anám kip’rá sérimpon. Aeria nomo am pas fek nke námp te, Polo Filipai mekamp siosén te warákár kare námpon.

1 ¹ Filipai mekamp Krais Jisasomp firáp arop e! Ono Pol ntia Timoti yino Krais Jisasomp tére konemp aropao, mámá pas má yumo Jisasomp firáp arop farákap ntia sios taokeyakáp konap, tá sios mek tére konap arop, yumonapok sámp-kérép reno. ² Onomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntia Jisas Krais Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewouria yonkwae porokwe sánk nepo, yumo fwap yonkwae porokwe fek yakáp kipria nampon.^a

Polo Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar

³ Ono kápae kare por yumwan ninikria onomp Kwarén ‘Aesio’rá sér i konampono. ⁴ Ono yumwan yaewourrá kápae kare kar toropwap namp te, ono kápae kare por warákár fek saráp kar toropwap i konampono. ⁵ Ono yumwan warákárnamp fi te yumo manénkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar sámpap yae feknámpia, yumo yinan yaewour napo, yino am Kwapwe Kare Kar farákáprá koropea oukoumwan námpan warákár nampono. ⁶ Ono wae mérampono: Kwaro yumwan kwapwe kare tére fi tompea

^a 1:2 Ap 16:12-40

térerá akwap námp te, ankár takrá térerá akwapea Jisaso arákarrá éknámp yae fek maok, am tére pwar naenámpono.^b ⁷Kare ono yumwan ponankor arakrá warákárnamp ninik te yae-párakono. Am te ará: Ono kalabus nap mek yak, tá amwar yak namp fek kor, yumo ponankor onont Kwapwe Kare Kar farákáp mwanámp ourour sámp napon. Ono kápae kare aropan 'Kwaromp Kwapwe Kare Kar te kare kar námpantá, yumo man mér kip'rá kárakáre fek sénamp fek yumo onan yaewour kwapwe napon. Am fek táman yumwan ponankor onomp yonkwae kare mek pap konampono. ⁸Kwar te ono wae kare kar sénamp te wae mérámpon: Kraiso Jisasomp yonkwae touwe támao onomp ninik mek yak námp fek, ono yumwan nke naeria ninik tokwae nampon.

⁹Kápae kare por ono arakrá kar toropwap i konampono: 'Yiráp nounouroup i konap ninik yiráp ninik mek top koupouri yak nánko, am fek yonkwae kour kwapweria ankank yurukup mwanap ninik ankár méntér tokwae kari yakano'rá sér i konampon. ¹⁰Takria maok, yumo fwap ponankor ninik youroukoupia kwapwe karenámp ninik mwar sámpria maok, yumo fwap Kraiso arop kot naenámp yae fek kuri yumo yiki kukarrá yae-párak kare yakáp mwanapono.^c ¹¹Tak napo maok, Kraiso papnámp yae-párak kare ninik yiráp ninik mek top-pwarámpá yak naenámpon. Aenánko, am támao Kwarén e tokwae sánkria maomp e sakap mwanapon.

Polo fákapá yak námp fek Kwapwe Kare Kar akwapámp kar

¹²Onomp Kristen ankwapyae fákáre e! Ono te, yumo aran mérenkria nae: Mámá ankank onan korop námp te, am támao Kwapwe Kare Karan taokor mono, am fek táman Kwapwe Kare Kar akwapá kárakáre námpon. ¹³Aenámpara, Sisaromp nap taokeyakáp konap soldia fákáre ponankor, tá mamek yakápnap aropao kor ponankor ono Kraisomp tére namp fek fákapá yak namp wae mérapono.^d ¹⁴Tá taknámp kápae kare Kristen ankwapyae fákáre Tokwae Karan mérap, ono fákapá yak namp fek am fárakap ninik kárakáre sámpria apáp pwarará kárakáre fek Kwaromp kar farákáp napon.

¹⁵Kare, ankwap fárakap te arop fárakapao onan e tokwae sámp nap nkea onan kokwarokria onan anámpá pap mwar ritea, am fi fek táman Kraisomp kar farákáp napon. Tá ankwap fárakap te wae kwapwe kare ninik fek kar farákáp napon. ¹⁶Kwaro náráp Kwapwe Kare Kar akwapá kárakáre naenámpria 'Mapek fákapá yakamp'rá onan sénánko, am fárakapao onont ankárankamp ninik fek yakápriaka yaewourria am kar farákáp napon. ¹⁷Aeno am ankwap fárakap te Kraisomp kar farákápnap fi te námoku támao aropao nke nap fek e tokwae sámp mwanapria

^b 1:6 Fl 2:13 ^c 1:10 Kl 1:9-10; Fl 2:15-16 ^d 1:13 2 Ti 2:9

napon. Am fárákap te yae-párák kare ninik fek tak mono. Ono fákápá yak namp mek warko am yumuntuk ankwap kápae kwatae pap mwaria napon. ¹⁸ Aenapan maok, am apaen ninikria kwekár ninik fek tére nap, tá kwapwe kare ninik fek tére nap, am te wampweno. Am te waeman Kraisomp karan farákáp naponoria nampara, am te ono warákár kare nampono. Kare, ono táman warákár saráp yakrá akwap nanampono.

**Apae ankank Polomp pourouk korop námp támao
Kwaromp e narek sampoknámp kar**

¹⁹ Aenanampara, ono wae mér nampono: Kápae kare por yumo onan yaewourrá Kwarén sénapo, mámá ankank onomp pourouk korop námp te, Jisas Kraisomp Spiritao onan kárákáre sáp nánko, ono fwap yak nanampono.^e ²⁰ Aenanampara, onomp ninik tokwae te, onan pwarápa sáp naenámp ankank fek tére mo karono. Ono nik namp te, ono oukoumwan, tá nánkár wakmwaek kor, wokwae i konampnámp taknámp kárákáre fek fokoheyakrá, kwapwe kare ninik fek térerá akwap naeria nampon. Tá, ono yiki yak namp kwamp, tá onan sumpwi pap napan kor, apae-apae ankank korop námp te, am támao Kraisén e tokwae sánk naenámp.^f ²¹ Onomp ninik te arak nampon: Táte ono yiki yakria kor onomp yiki yak mek Kraiso tokwae kari yak, tá ono sumpwiria kor ono waeman Kraisén érik karaok nke nanamp te kwapwe kare karen.^g ²² Táte ono oukoumwan yiki yak namp kwamp te, ono fwap kápae kare koumteouráp aropan yaewour nanampono. Aeno ono apae mwae kupan mántwaok nanampono? Am te ono mér mono. ²³ Ono táman anánkaopwe ninik nampono. Ono Kraisént akwapá yak nae kar nampan maok, ²⁴ ono oukoumwan apárok mapek yakrá yumwan yaewour nanampan kor am te tokwae kar ankankono.^h ²⁵ Ono arakrá mér kárákáre nampon: Ono oukoumwan yumwan yaewourrá tére nanamp yak námpara, ono wae mér, ono oukoumwan yumont yakrá téreria, yiráp mér yaewour nanko, yumo kárákáre sámpria warákár mwanapono. ²⁶ Aeria ono warko yumonapok koropnamp ke fek yumo onan nkea, warákárria Krais Jisasomp e sakap mwanapono.

Filipai fákáre tére kárákáreria Kraisént touwe sámpap kar

²⁷ Aeno yumo yiráp paokop te, ankár yae-párák kareria Kraisomp Kwapwe Kare Karwaok paokop kip. Tak napo maok, ono yumwan akwapá nke namp, tá ono yumo térenap karan saráp wa nampan kor wampweno. Onomp ninik te yumo énéni ankár nonopok nounouroup ninik fek fokoheyakápria ankárankamp ninik fek nonopok yaewourria arop fárákapao Kwapwe Kare Kar wawia méranáponorá kárákáre fek

^e 1:19 2 Ko 1:10-11 ^f 1:20 1 Pi 4:16 ^g 1:21 Ga 2:19-20 ^h 1:24 2 Ko 5:8

farákáp napan mér naeria nampono.ⁱ ²⁸Yumwan Kwaromp térean monorianap arop farákáp yumwan apae-apae mwanapan apáp mo napan wa nae rampono. Táte am farákapao nke napo, yumo apáp mo nap te, am farákáp te yaomwi mek pik napo, Kwaro námoku yumwan yaewourianánko, yumo yae-párák yakáp mwanapan yénkép námprá mér mwanapon. ²⁹Kwaro yumwan Kraisomp tére mwanap tére kwapwe nénk námpono. Mao te yumwan Kraisén mér mwanap ninik mwar nénk mono. Yumo Kraisompara, touwe sámp mwanap méntér nénk námpono.^j ³⁰Wokwaek ono tére kárákárea wae namp yumo nkeapan, oukoumwan kor, oukoumwan tére kárákárerá yak namp yumo wae wa napono. Yumo ankár onan yaewourrá am ankárankamp tére táman saráp yakáprá tére kipo.^k

Námoku te wampwe pwarará ankwapan aropomp mwanámp kar

2 ¹Yumo te wae yiráp ninik mek Kraisomp kárákáre sámpria, maomp aropomp méntér sámp napo, yiráp ninik porokwe fek yak námp nie? Tá yumo Yiki Kor Spiritént tapokwapea énéni yakápria, nonopok nouroupria aropomp i konap nie? ²Yumo tak napo, ono warákárnamp ninik onan top koupouranoria nap kwamp te, yumo ankár ankárankamp pourouráp ninik fek yakápria, tá ankárankamp pourouráp nopok nounouroup nap ninik fek yakápria, ankárankamp pourouráp ninik fek tére kipo. ³Yumoku mwanapan saráp ninik tokwaerá tére kwapono. Yumoku támao e tokwae sámp mwanapan saráp ninikrá tére kwapono. Yumo nonopok ankár yiráp ankwapyenápén saráp e tokwae sánkrá yumoku te wampwe pwar kipo.^l ⁴Tá yumo yumoku mwanapan saráp niniki kwapono. Yumo ankár nonopok ankwapan ninikria mao mwanapan kor ninik kipo.^m

**Krais námoku wampwe pwarará arop niamp
yakeanánko, Kwaro man narek papnámp kar**

⁵Yumo te ankár Krais Jisaso námoku wampwe pwarará Kwaromp yae ankore mek yaknámp ninik niamp sámp kipo.

⁶Mao te Kwar kare yakámpao maok, ankár Kwar yakria sámp-fákeyak konámp kárákáre sámpá yak naenámp ninik moimpono.ⁿ

⁷Mao te námokuráp ninik fek am Kwar yak námp pwarará, arop kare arákarea kwaporok tére konámp arop niampi yak nánko, arop farákáp man nkeapono.^o

ⁱ 1:27 Ef 4:1 ^j 1:29 Ap 5:41 ^k 1:30 1 Te 2:2 ^l 2:3 Ro 12:10, 16 ^m 2:4 1 Ko 10:24

ⁿ 2:6 Jo 1:1-2 ^o 2:7 2 Ko 8:9

- ⁸ Mao námoku te wampwe pwarará
 Kwaromp karwaokrá akwapea sumpwi naemp ke fekimpon.
 Mao te kwapwe kare aropamp sumpwi niamp mono,
 fwap arop kwatae niampria
 yaopwae porokopramp fek sumpwimpon.^p
- ⁹ Am takimp fek táman maok,
 Kwaro man narek karaok papria,
 man kápae kare ankankamp e kámákár akwapnám
 e tokwae sánkámpon.^q
- ¹⁰ Am e tokwae 'Jisas' sánk námp te,
 yámar mekamp arop ponankor,
 tá apárokamp arop ponankor,
 tá némp ankore mekamp arop ponankor
 kwaráp torokompiaka érik sérrá,^r
- ¹¹ 'Jisas Krai te Tokwae Karono'rá sénapo,
 Naropwar Kwaromp e ankár narek karaoki yak naenámpon.^s

Nomo ankár arop ou mek wae niampi yakáp mwanámp kar

¹² Ononamp fákáre, yumo wokwaek ono yumont yakamp fek kápae kare por onomp karwaokiap te, oukoumwan kor ono panek yak namp fek, yumo ankár takrá yakáp kipo. Kwaro wae yumwan warko érékép námpara, oukoumwan te yumo ankár táman apápria kour me woukourrá, am yae-párak tankáp nap am akwapá moyakantáno, ankár kárákáre fek sámp-fákeyakáp kipo. ¹³ Kwaro yiráp ninik mek tére konámp te nomo wae mér námpon. Mao námoku yiráp ninik mek warákár sánk nánko, yumo fwap mao 'Takenk'rá ninik námpaok tére mwanapon.^t

¹⁴ Yumoku apae-apae ankank tére mwaria nap te, yopor i konap ninik ntia kar yorowar i konap te, ankár pwararea yonkwae porokwe fek tére kipo. ¹⁵⁻¹⁶ Yumo ankár takria maok, arop ankwapao nke nap fek yumo Kwaromp yae-párak kare tárápu yakápria, kwatae ninikitenap yak mo, ankwap kwatae ankank méntér yak mo kare naenámpono. Yumo te, kwapwe kare ninik pwarará kwatae mwaek tukup konap apárokamp arop ou mek waerao yokor námp niamp, yiki yak sánknám kar sámpea yénk kipo. Tak napo maok, Kraiso koropnám yae fek ono fwap arakrá ninik nanampon: 'Ono kwaporok tére mo, tá onomp kárákáre kwaporok sir moi nampono'rá warákár-sénanampon.' ¹⁷ Yiráp mérap te yumo Kwarén panan ofa sánk nap nampono. Táte arop fárákapao onan sumpwi pap napo, onomp yiri wain ént niamp yiráp ofa sánk konap pan yumuntuk kwarokor konapnám taknám napo kor, wampweno, ono fwap

^p 2:8 Hi 5:8, 12:2 ^q 2:9 Ef 1:20-21; Hi 1:3-4 ^r 2:10 Ro 14:11 ^s 2:11 Ro 10:9

^t 2:13 1 Te 2:13

oukoumwan warákárrá yak nanampono. Kare, ono fwap yumont warákár nanampono. ¹⁸Ae nanampara, yumo kor ankár onont warákár kipo.

Polo Timotin sámp-kérép naeria sénámp kar

¹⁹Táte Jisas Tokwae Karao takaerianánko te, wae fwap yumonapok koupour kar Timotin sámp-kérép nanampono. Tá mao akwapea yumo yakáp nap nkea warko arákarrá koropea onan farákáprá sénánko, ono fwap yonkwae kárámp nanampono. ²⁰Ono te Timoti námpnám maknám onont ankárankamp niniknám arop ankwap yak mono. Mao saráp yumwan yaewour naeria ninik tokwae konámpono. ²¹Kápa kare arop ankwap fárákap te námokuráp ankankan saráp ninik tokwaeria, Jisas Kraiso ninik námpaok tére naerá ninik tokwae mo i konapono.^u ²²Aeno yumo Timotin te wae mérapono, mao te kwapwe kare aropara, ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápnám térean tárápao naropwarén yaewour i konámpnám onan takrá yaewour i konámpono. ²³Táte ono manénkir onan korop naenám ankank te, mokopia korop naenámpaoeanrá mér namp kwamp te, ono koupour man sámp-kérép nanko, yumonapok akwap naenámp. ²⁴Tá ono mér namp te, Tokwae Karao onompor mwae kup fikir nánko, ono fwap wakmwaek tae morok yumonapok korop nanampono.

Polo Epafroditusén sámp-kérép naeria sénámp kar

²⁵Onomp ninik te, ono ankár Epafroditusén yumonapok sámp-kérép nae rae. Mao te nomp ankwapnápao onont ankárankamp tére fek fearámpea am Satanént yorowar namp mek yak námpono. Yumo wokwaek onan yaewouranoria ononampok sámp-kérép napo, mao koropámpono.^v ²⁶Aempan oukoumwan te maomp ninik yumwan nke naeria yonkwae touwe námpon. Aeria yumo mao touwe sámpnám kar wawia yonkwae séker nap táman, mao ninik tokwae námpono. ²⁷Kare, wokwaek te am touwe fek tapek waeman sumpwi naempan maok, Kwaro man aropompi námpono. Aeria Kwar te man saráp aropomp mono, onan kuri aropompi námpono. Maomp ninik te touwe tokwae kar onan koropá oupouroup antánoria ninámpon. ²⁸Aenámpan ono man yumonapok sámp-kérép nanko, yumo warko man nkea warákárenkria nampon. Aenapo onomp ninikao kor anám tae morok naenámp. ²⁹Yumo énéki Tokwae Karampara, ankár man warákárria man warámp kipo. Yumo take pourouráp aropan te ankár maomp e narek kakap kipo. ³⁰Mao te waeman Kraisomp tére fek sumpwi naenámp niampi námpono. Mao te yiki yak naenámp ninik te sámp mono. Yumo ono tére namp yaewour mwanap pourou mo napantá, mao am tére táman yaewour nánko pwianoria námpon.

^u 2:21 2 Ti 4:9-10 ^v 2:25 Fl 4:18

Polo ankár Kraisén saráp niki-sampnám kar

3 ¹Ononamp fákáre, ono mámá kar pwar naeria, sénae ramp te ará: Yumo ankár Tokwae Karan warákár kipo. Ono manénkir sérinamp kar táman warko kumwi namp te, yumwan yaewour nampara, kokwae mono.^w

²Arop sios mek koropea oukun asao sipsip yourounkwe konám niamp tére kwataenap arop aran mér kipo. Am arop fárákap te yiráp yipi fékérá kwataerá kák mwaria napon. ³Aeno nomo maok Kwaromp Spiritamp kárákáre fek Kwarén loturia, nomo Jisas Kraisént yakápria warákár tokwae námpon. Am támao maok yipi fárákap kare námpon. Nomo wae mérámpon: Arop fárákap pourou yipiran térenap ankank te am fárákapan te kánanke yaewour mono.^x ⁴Táte ono am pourou yipiran tére konap ninik táman tak naeria namp kwamp te, waeman onan yaewour naenám mwa kup yak námpono. Arop ankwap fárákapao am pourou yipiran tére konap ninik námwan fwap yaewour naenámprá mér napan maok, ono te am táman fwap kárákáre fek takrá ninika wae naeampon. ⁵Waeman yukupuk yae fek onomp yipiran kor fárákapapono. Onomp éntupwar naropwar Israel fi kare mekamp aropria, ono am fi mekamp Bensaminomp fekampono. Tá ono Hibu fiamp ankárankamp yiri fekamp kareno. Tá ono Farisi, ono loaok saráp akwap konamp aropono.^y ⁶Am ke fek ono Kwaromp térean tére kárákáre rampweria nopok Kwaromp sios fákáreran sámpá yampouroui nampono. Am ke fek arop fárákapao lo fekamp karént ononamp ninik méntér yurukup napo te, ono kwatae namp yak mono.^z ⁷Ono wae sénampon: Ono am pourou fekamp ankank táman ampaokria te, arop ankwap fárákapan kwe-pwar naempon. Aeno oukoumwan ono Kraisén ninik namp fek te, am ono wokwaek téreampan nke nanko te, kánanke kwataeno.^a ⁸Táte ono Juda fákáreamp ankank má farákáp namp, táman mwar sér mono. Ono mámá apár mekamp ponankor ankank te kwatae moyak nae-rámponoria younkwe sirarrá, Jisas Krais te onomp Tokwae Karonorá mér nae rae. Am mér nae namp te tokwae kar ankankono. Mámá apár mekamp kápae kare ankank te tiri pwae kwatae niamp námpara, ono te ankár Kraisén mwar kárákáre fek sámp-fákeyakria, ⁹ankár méntér yak nae rampono. Onoku loaok akwapnamp ninik fek táman e ‘Yae-párák kare arop’rá sámp namponorá ninik mo nampono. Ono e ‘Yae-párák kare arop’rá sámp naenamp ninik te aránono: Ono Kraisén mér nanko maok, Kwaro námoku onan ‘Yae-párák kare arop’rá sénámpon.^b ¹⁰Ono te ankár Kraisén mér kare nae nampon. Mao warko apár me meknám fárámpnám kárákáre

^w 3:1 Fl 4:4 ^x 3:3 Ro 2:28-29 ^y 3:5 Lu 1:29; 2 Ko 11:22 ^z 3:6 Ap 8:3 ^a 3:7 Mt 13:46

^b 3:9 Ro 3:21-22

táman nke naerampon. Mao touwe sámpea sumpwi námp táman ono méntér fearámpea mántwaok nae nampono.^c ¹¹ Ono takria maok, ono kor warko apár me meknámp fárámp nanamprá ninik nampono.^d

**Polo Kwaro nánapitenámp ankank kwapwe
sámp nanampria fárakopnámp kar**

¹² Onomp ninik te ono wae Kraisomp ninik sámpea pwi yak namprá ninik mono. Ono oukoumwan am ninik sámpea fákápá fákeyak naeramp te, Krais ono am fek akwap nanampan námoku manénkir onan sámp-fákeyak námp niamp naerampon.^e ¹³ Ononamp fákáre, ono te am ninik wae sámpea pwi namprá mono. Ono te ankárankamp ninik fek yakria, wokwaekamp ninik kwatae te wae nik mo pwarará, am ankank wakmwaek sámp nanampria tére kárákáre nampono. ¹⁴ Ono Kwaro pátenámp ankank yak námp fek akwapá korokwapria am ankank sámp naeria kárákáre fek fárakop nampono. Am ankank te ará: Jisas Kraisomp tére fek Kwaro onan ‘Yámar mek poka yiki yak nanap’ ria wumwi námp.^f

¹⁵ Táte nomo Kraisén mérnámp ninik aropao akwapea téképá yaknámp niampria te, nomo ono sériamp kar má fwap ninik mwanámpono. Aeno yumo mwar ankwap ninik napo te, Kwaro yiráp ninik am fwap fwapokwap naenámpono.^g ¹⁶ Aeno nomo oukoumwan kwapwe kare ninik sámp námp te ankár kárákáre fek sámp-fákeyakáp mwanámpono.

¹⁷ Ononamp fákáre, yumo ponankor ono ninik nampaok kipo. Tá yumo ankár arop fárákap onomp ninikaok nap táman nkea, yumo kor mántwaok kipo.^h ¹⁸ Kápae kare por ono wae yumwan sér i konampan, taknámp oukoumwan kor ono émria yumwan sénampon: Kápae kare arop Kraiso yaopwae porokopramp fek sumpwinámp karan yopornap arop yakáp napon. ¹⁹ Kwar kareran nik moria, námokuráp pourou yaewour naenámp ankank táman Kwarén nap niamp lotu napon. Aeria aropan pwarápae sánk konámp nkwakwe make ninik táman warákárrá tére napon. Aeria am fárákap te apárokamp ankankan saráp ninik napara, am fárákap te yaomwi mek pik mwanapono.ⁱ ²⁰ Aeno nomo Kwaromp némpouk pok mwanámp koumteouráp arop yakápria, nomo Jisas Krais Tokwae Kar yámar me pwarará ékia nomwan warko érékép naenámpan ‘Koupour ékae!’ karrá yépék námpono.^j ²¹ Mao maomp kárákáre fek kápae kare ankank mao námokuráp yae ankore mek párapok tenánko, yakáp mwanapono. Am take kárákáre fek táman, mao te fwap nomp nkwakwe make touwe sámpea sumpwi konap pourou

^c 3:10 Ro 6:3-5 ^d 3:11 1 Ko 15:23 ^e 3:12 1 Ti 6:12 ^f 3:14 1 Ko 9:24 ^g 3:15 1 Ko 2:6
^h 3:17 1 Te 1:7 ⁱ 3:19 Ro 16:18 ^j 3:20 Ef 2:6

máte arákarea, mao námokuráp pourou niamp kwapwe kare yoroi pap naenámpon.^k

Nomo ninik kwapwe sámprá nonopok warákár mwanámp kar

4 ¹Ae naenámpara, ononamp fákáre, yumo onomp má kar sénampnámp taknámp yumo ankár Tokwae Karént kárákáre fek fokopeyakáp kipo. Ono yumwan warákár tokwaeria, yumo panek yakáp napara, yumwan yonkwae touwe konampono. Ono tére kárákáre nanko, am fek yumo Kwarén mér napo, am támao onan e tokwae kwapwe sápnánko, ono warákár nampono.^l

²Yumo Yuodia ntia Sintiki yumo wawenke! Yumo te Tokwae Karamp arop fint ankárankamp firápara, yumo te ankár énénkér ankárankamp ninik sámp kipo. ³Tá onont tére konap arop kwapwe e! Amo ankár am yupuyaran yaewourampo. Am te apae riteanápe, ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá tére nanko, am yupuyar, tá Klemen ntia ankwap fárakap onont tapokwapea tére konapono. Am fárakapamp e te yiki yakáp mwanap eráp buk fek yak námpono.^m

⁴Yumo ankár Tokwae Karan warákár saráp yakáp kipo. Ono warko sénae: Yumo ankár warákár kipo.

⁵Tokwae Kar ék naenámp ke waeman wonae fik námpono. Aenámpara, yumo ankár ponankor aropan sánánkar porokwe fek napo, am fárakap yiráp kwapwe kare ninik nkeanápono.ⁿ ⁶Yumo te apae ankank koropantá ninik tokwae kwapono. Kápae kare por yumo apae ankank sámp mwaria Kwarén sénap te, yumo ankár 'Aesio'rá séria 'Yinan yaewourae' ria Kwarén sér kipo.^o ⁷Tá Kwaro nomwan ti-sáp konámp yonkwae porokwe te tokwae kwapwe ara, arop nomo youroukoupia maomp fi kor mér mwanámp pourou mono. Yumo Jisas Kraisént koumpá yakáp napara, am yonkwae porokwe yiráp ninik sámp-fákeyak nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakáp mwanapon.^p

⁸Ononamp fákáre, ono yumwan ankwap kar sénae nae. Ankár mámá kwapwe kare ninik, tá aropao nkea Kwaromp e sakap konap ninik mámao yiráp ninik mek top koupourano: Kare kar i konap ninik, te arop nkeaka ampaok tukup mwanap kwapwe kare ninik, yae-párak karenámp ninik, yiki kukurnámp ninik, tá ankwap aropao nke nánko, man yaewour i konap ninik, tá arop kwapwe kare ninik nánko, wawia warákár konap ninik. ⁹Kápae kare ninik kwapwe te ono yumwan wae yénképnanko, yumo wae sámp napon. Aenapara, kápae kare kwapwe kare ninik yumo waeman wawia, wae yumo kareao yi fek onan nke napara, yumo ankár kápae kare por taknámp kipo. Aenapo maok, nomwan yonkwae porokwe sápnkonámp Kwaro yumont yak naenámpono.

^k 3:21 1 Ko 15:28 ^l 4:1 1 Te 2:19-20 ^m 4:3 Ro 10:20 ⁿ 4:5 Hi 10:37; Je 5:8-9

^o 4:6 Mt 6:25; Ef 6:18; 1 Pi 5:7 ^p 4:7 Jo 14:27

Polo Filipai fákáreao námwan ankank nénkapo, warákarámp kar

¹⁰ Oukoumwan te yumo onan aropomp nap táman onan pwar mo nap yénkép nánko, ono Tokwae Karan warákár tokwae nampono. Kare wokwaek te yumo onan ninikapao maok, yumo yaewour mwanap mwae kup te moimpono. ¹¹ Am te ‘Ono ankank mo namp’rá ninikria sér mono. Ono apae ankank korop námpan kor, ono wae méri yakrá, ‘Fwapono’rá sér i konampono. ¹² Ono fwap ankank moráp arop yak nanamp, tá ono fwap ankank kápae kare sámp nanamp. Tá fir tokwae fánanamp ninik, tá yae-porokwe konap ninikan kor wae mérampono. Tá ankank kápae kare sámp konap ninik, tá ankank moráp arop yakáp i konap ninik, am táman kor ono wae mér nampara, kápae kare apárok, kápae kare ke fek yak nampao kor, ono ankár ‘Fwapono’rá sér i konampon. ¹³ Am te apae riteanápe, Kraiso onan kárákáre sáp konámpara, maomp am kárákáre fek tapek ono fwap kápae kare ankank tére nanampono.^q

¹⁴ Aenampan yumo yae-párák onan yaewouria onont kápae sámp napon. ¹⁵ Yumo Filipai mekamp koumteouráp arop yumoku támao arakrá mérapono: Ono wokwaek Kwapwe Kare Kar farákáp nanamp tére sámpria Masedonia pwarará, akwapamp fek te ankwap sioso onont fokopeyakápria onan ankank sáp moiapono. Aeno yumo saráp am takiapono. ¹⁶ Ono Tesalonika mek kwaporok yakamp fek yumo onan kápae kare por tae morok yaewouriapon. ¹⁷ Máte ono yumwan ‘Ankank sápenk’ ria wumwi mono. Ono ninik namp te, yiráp kwapwe kare ninik ankár akwapea tokwae kar nánko, ono Kwaro nke námp fek te yiráp e tokwae kari yakanoria nampono. ¹⁸ Kápae kare ankank onan pwi námp te, ono wae sámpea pwiria ankwapmwae kámákár akwap námpono. Yumo onompor Epafroditusomp yaek sámp-kérép napo, am te ono wae sámp nampono. Yumo am sámp-kérép nap te, ofa nánákáre kwapwe Kwarén sánk nap niampono. Kwar te take pourouráp ofa táman sámpria warákár kwapwe konámpono. ¹⁹ Onomp Kwar te kápae kare kwapwe kare ankank Jisasomp yaek nénk námpara, yumo monap kápae kare ankank te Kraiso fwap yumwan pwi pap nae-námpono.^r ²⁰ Kwar te mao támao nomp Naropwar ara, nomo ankár maomp eran saráp narek sampok mwaro! Kare tak mwanámpono.

Wae pwar naerianámp kar

²¹ Ono Krais Jisasomp koumteouráp arop yumwan ponankor ‘Gude’rá sér rae. Tá onomp ankwapyae fákáre onont yakáp napao kor yumwan ‘Gude’rá sénapono. ²² Tá kápae kare Kwaromp koumteouráp arop yumwan ‘Gude’rá sénapono. Tá ankwap fárákap Sisaromp nap mek

^q 4:13 2 Ko 12:9-10 ^r 4:19 2 Ko 9:8

tére konap aropao kor warákár tokwae fek am 'Gude' kar yumwan sámp-kérép naponon. ²³Ono ninik namp te, Jisas Krais Tokwae Karao námokuráp ninik fek yiráp waempént yakrá, yumwan yaewour saráp yakanoria nampon.

Polo Kolosi Firampor Kumwimp Pas

Mekia Akwapnám Kar

Jisaso pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek, Polo Rom mek kalabus mek yakria Kolosi mekamp siosompor kumwia Tikikus ntia Onesimusomp yaek sámp-kérép námpon. Ankwap pas te Filemonompor méntér sámp-kérép námpon.

Wokwaek te Polo Efesus mek Kwapwe Kare Kar farákápámp ke fek, taun Kolosi wonae fik tae morok yak námpara, mao Epafrasén sámp-kérép nánko, mao Kolosi mek akwapea Kwapwe Kare Kar farákápámpon.

Aempan maok, wakmwaek Epafras nke nánko, arop ankwap fákáre Kolosi mekamp siosomp Kwarén mérnáp sámpá yampourou napantá, Polo am farákapamp ninik mek kárákáre sánkria mámá pas kumwimpon.

Tá Polo ankwap kar arakrá sér: Kwaro Jisasomp yae kor fek kápae kare ankank yoroimpon. Kwaro Jisasén sámp-kérépámp te, kápae kare ankank Kwaronámpok tia koupoukour naenámpria ninámpon.

1 ¹⁻² Taun Kolosi mek yakápnáp sios koumteouráp arop e! Ono Pol onan Kwaro aposel yakaerianánko, ono Krais Jisasomp aposel yak nampon. Ono nomp ankwapnáp Timotint yumo Kraisén mér nap kárákáre fek yakáp nap, yiráp por má pas kumwi re. Yinomp ninik te nomp Naropwar Kwaro námokuráp ninik fek yumwan yaewour nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakáp mwanapria nampon.

Kolosi mekamp arop farákapao Jisasén mér karenap kar

³ Yino yumwan ninikia Kwarén sénemp fek yino te ankár nomp Jisas Krais Tokwaeramp Naropwar Kwarén ‘Aesio’rá sér saráp yak konempon.^a
⁴⁻⁶ Am te apae riteanápe, yumo wokwaek kar Kwaromp Kwapwe Kare Kar wawia méria, Kwaro yiráp por yámar mek nánapia pátenámp ankankantá yépékrá yakápnáp kar te yino wae wawi nempon. Aenempara, yumo te ankár Krais Jisasén mérria maok, am fek Kwaromp arop fákáreran kor ponankor warákárrá nouroup napon. Yumonkir Kwaromp Kwapwe Kare Kar korop námp wawia, Kwar námokuráp ninik fek aropomp i

^a 1:3 Ef 6:18

konámp nkea mériaka, yae-párák kare paokop napo, am Kwapwe Kare Kar támao ankár apár-apár mek kor tokwae yak nánko, yumonapnámp taknámp arop ponankor ankár kwapwe kare ninik fek yakáp napon.^b 7Epafras te yino énéni tére konámpara, yumwan am Kwapwe Kare Kar akwapá farákáp námp te, yino man warákár konempon. Mao te yumwan yaewourrá Kraisomp térean yae-párák kare tére konámp. 8Mao koropeaka ‘Yumo Kwaromp koumteouráp aropan nouroup kare nap te, Yiki Kor Spiritao yiráp ninik mek kékéménk nánko napono’rá yinan séri námp.

**Polo Kolosi mekamp arop fákáreran Kwaro
kárákáre sánkanoria kar toropwapimp kar**

9Am kar yino kor wawia maok, yino am yae feknámpia yumwan yaewourrá kar toropwapi nempon. Kwaro yumwan yaewouranoriaka Kwarén sér i konempara, yumo te Kwaro yumwan kar sénámp wawia mántwaok mwanapon. Aenapo maok, Yiki Kor Spiritao yumwan nkwaekwe make mér kwapwe ntia ninik kwapwe sánk nánko maok, yiráp ninik mek tokwae kari yak naenámp. 10Aenáno maok, yumo fwap Kristen kare paokop mwanap pwi kari yakria maok, yumo fwap Kwaro warákárnámp ninikaok paokop mwanapon. Takria maok, arop aropompria yaewourrá nkwaekwe make tére kwapwe napo, yumo Kwarén mérnámp ninikao kor akwapea tokwae kari yak naenámp.^c 11Yinomp ninik te, Kwaromp kárákáre tokwaerao yiráp ninik mek tokwae kari yak nánko, nkwaekwe make ankank kwatae korop námpan kor, yumo kokwae mo, fwap kárákáre fek yakápria maok, am táman kor mént warákárria 12-14Naropwar Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanapon. Mao te Satanomp kirikipao nomwan sámp-fákeyak námp mekamp éréképriaka, náráp Táráp kwapwe karerént yakápnámp arop fákárerént tapokwapá pwarari námp. Aenáno maok, Kwaromp Tárápao nomwan yamokwapeaka nomp kwatae ninik nik mo pwareanánko, nomo amwar yae-párák kare yakáp námp. Kwar te yumwan fwapokwapia, yumo am wae kwapwe fek yakápnámp arop farákápént sámp mwanapria ankank kwapwe kare yiráp por nánapia páte námp sámp mwanap pwi napon.^d

Kraisomp ninik ntia maomp térean sénámp kar

15Nomo Kwarén te nke mwanámp pourou mo námpan maok, wae nomo Kwaromp Tárápan nke námp te maomp Naropwar Kwaro kor, take pourourápono. Mao te Kwaromp Táráp, tá kápae kare ankank Kwaro yoroimpan kámákár akwap námp.^e 16Kwaro kápae kare ankank yámar mek yak námp, tá apárok yak námp yoroimp te, Tárápao kor

^b 1:4-6 Ef 1:13,15; 1 Pi 1:3-4 ^c 1:10 Ef 2:10; Fl 1:27 ^d 1:12 Ef 1:18-19 ^e 1:15 Jo 1:18

énénkér yoroi nepon. Mao te ankank ponankor nomo yi fek nke konámp, tá nomo nke mwanámp pourou monámp ankank, tá nkwaekwe make kárákáre kor ensel fákáre, tá nkwaekwe make kárákáre kor spirit, tá ponankor nkwaekwe make kárákáre tokwaeráp ankank yoroi nepono. Mao am ankank ponankor yoroi nepara, am ankank ponankor te mao námokurápon.^f ¹⁷ Mao te ankank wokwaek kar yak mo fek manénkir yakrá, mao námokuráp kárákáre fek má kápae kare ankank má ponankor wokwaek kar forokareakámpan mao ankár yae-párák kare sámp-fákeyak nánko, kwapwe kare yakáp napon.^g ¹⁸ Mao te siosomp me koron. Sios te maomp pourounon. Mao te siosomp yiki yak fi kare támaonon. Mao te sumpwiaka am sumpwian kwe-pwarará maomékir fárámpeanámp aropara, amnámp kárákáre fek ankank ponankoran kor kámákár akwap námpon.^h ¹⁹ Kwaromp ninik te náráp ninik te ponankor Jisasén sánkea Kwaro námoku am mek top-pwarámpá yak naerianámp.ⁱ ²⁰ Kwaromp ninik te náráp yámar mekamp ankank ponankor, tá apárokamp ankankan kor ponankor wokwaek te paneki yakápia napan, oukoumwan te am ankank tia mao námokunt ankárankamp ninik fek ankára mek tapokwapea pwar naerianámp. Aeria námp kwamp, mao Kraiséen yaopwae porokopramp fek sumpwiaerianánko, maomp yiri kwarákarea námp fek táman Kwaro nomp yopor ninik sámp-anámpá pap námpon.^j

²¹ Wokwaek te yumo kwatae ninik fek panek yakáp napo, am kwatae ninik nap támao nánko, yumo Kwarén yopor-arop yakápiapono. ²² Aeapan maok, oukoumwan te Krai yaopwae porokopramp fek sumpwianánko, Kwaro yumwan am fek fwapokwapia éréképea yumwan námont ankárankamp ninik fek yakáp mwanapria ninámp. Mao taki námp te, yumwan éréképá koropea námokuráp wonae fik párapop tenánko, yumo amwar kar yiki kukarrá yakápria, mao nke námp fek yumo kwatae niniki nap yak mo naenámpria ninámp.^k ²³ Yumo wokwaek mérinap mér te ankár am fek táman kárákáre fek yakáp kip. Yumwan kwekár ninik kwataerao éréképea akwap nánko, yumo yiráp Kwaromp Kwapwe Kare Kar wa napao, nánkár wakmwaek yámar mek yakáp mwanap ninik nap pwar mwanape. Ono Pol ono Kwaromp Kwapwe Kare Karamp tére arop yakria, maomp apár mekamp ponankor koumteouráp aropan yino am kar farákáp námpon.^l

Polo Kolosi mekamp aropan yaewourimp kar

²⁴ Oukoumwan te ono yumwan yaewourria touwe sámp nampan warákár nampon. Ono Kraiomp siosén yaewour nae namp te, Kraiomp pourouno. Kraiso siosén yaewour riaka sámpámp touwe tokwae te

^f 1:16 Jo 1:3 ^g 1:17 Jo 1:1 ^h 1:18 Ef 1:22-23 ⁱ 1:19 Kl 2:9 ^j 1:20 Ef 2:3

^k 1:22 Ef 2:14-16 ^l 1:23 Hi 6:11

oukouwman pwar mono. Am touwe onomp pourouk korop nánko, ono sámp naeria namp te, Kraiso sámpnám̄p touwe méntér pwianoria nampon. ²⁵ Kwar námoku onan sios mek téreaerianánko, ono yumwan yaewour riaka farákápnamp kar máte Kwaromp karan ponankor farákápnamp. ²⁶ Má kar máte wokwaek kápae kare ke fek te mek wouroumpeyakánko, ponankor arop farákápnamp te am kar mér moiapon. Aeno oukouwman te Kwaromp ponankor koumteouráp aropao nke nap fek wae érik korop nám̄pon.^m ²⁷ Kwaro am táman náráp finoria nomwan yénképnamp te, nomo wae mér nám̄pono. Má kar mek wouroumpá yakeakápnamp te kwapwe kare ara, arop ankwap fi ponankoran kor yaewour naenám̄pon. Mámá kar mek-wouroumpeyak nám̄p te arak naenám̄pon: Krai yumont yak nám̄para, mao yumwan éréképá pokeanánko, méntér yámar mek wae kwapwe fek yakápnamp mwanapan yépék napon.ⁿ ²⁸ Yino te ponankor ankákárank aropan Kraisomp Kwapwe Kare Karan farákápnamp konám̄pon. Yino te kwapwe kare ninik ntia kwapwe kare méraok am farákápnamp yénkria, kárákáre kor kar farákápnamp te, am farákápnamp kárákáre kor Kristen yakápnamp napo, yino am farákápnamp Kwaronápnamp éréképá tukupá párapok mwaria nám̄pon.^o ²⁹ Aeria namp kwamp maok, ono ankár kárákáre fek térea wae namp te, Krai námoku onan kárákáre sápnamp fek nampon.^p

Polo Kolosi mekamp sioso Kwarén mér napan ninikimp kar

2 ¹ Onomp ninik te yumo ntia taun Leodisia mekamp arop, tá arop ponankor onan nkea mér mo napan kor, man yaewourrá térea wae namp aran mérenkria nampon. ² Ono térea wae konamp te, am támao yumwan yaewouria, yiráp ninik mek kárákáre sánk nánko, nonopok nounourouprá wonae fik kari yakápnamp mwanapria ni konampon. Onomp ninik te, yumo kwapwe kare ninik sámpea napo maok, am támao yiráp mérnamp ninik kárákáre sánk naenápnamp nampon. Onomp ninik te yumo ankár Kwaromp kar fi mek wouroumpeyak nám̄p fwapi mérenkria nampon. Krai te námoku támao am mek wouroumpeyaknám̄p kar fi korono.^q ³ Kwaromp nkwakwe make ninik kwapwe ntia mér kápae kare te Kraisomp ninik mek yak nám̄para, stua mek kápae kare nkwakwe make ankank kwapwe kare top-pwarápnamp nám̄p niampon.^r

⁴ Onomp ninik te arop ankwapao yumwan kwekárrá kar porokweantánoria namp kwamp, yumwan má kar má sér rae:^s ⁵ Ono te yumont yak moria panek yak nampao kor, yumwan ninik namp te wae ono kareao yumont yak namp niampara, yumo yae-párák téreria Kraisen mér kárákáre napan ono nkea warákár nampon.

^m 1:26 Ef 3:3-6 ⁿ 1:27 Ef 1:18-19 ^o 1:28 Ef 4:13 ^p 1:29 1 Ko 15:10 ^q 2:2 Ef 3:3-4
^r 2:3 1 Ko 1:30 ^s 2:4 Ro 16:18

Nomo ankár Kraisént yakria yiki yak mwanámp kar

⁶Yumo te wae Jisas Krais Tokwae sámp napara, ankár mént koumpea paokop kip. ⁷Yumo ankár méntér koumpea kárákáre yakáp nap te, yaoao kwar mek arák mek karaok pikeyak nánko, yao kárákáre yak konámp niamp, tá nap oupmpwar fek ti tenapo kárákáre yak konámpnámptaknámpi yakáp kipo. Yumo ankár am Kwapwe Kare Kar yino yumwan yénkrá farákáp námptáman mér kárákáreria, kápae kare por ankár Kwarén 'Aesio'rá sér kipo.^t

⁸Yumo te fwapnae karia mér kar kip: Takria arop ankwapao yumwan apárokamp mérampt kar mwar sankoropea yumwan farákáp napo, am kar támao yumwan poupwekápia sámp-fákeyak naeane. Takrá paokopnap arop fákáre te Kraisomp karan farákáp mono, tékénou kar, tá yámar ntia apár poukeyak konámp spiritamp karan farákáp konapon.

⁹Yumo te wae mér napon: Krais te arop nomo niamp arákareanánko, Kwaromp kápae kare ninik ponankor te maomp pourou mek top-pwarámpá yak námpon.^u ¹⁰Krais te ponankor ankank poukeyak konámp kárákáre tokwaeráp spiritamp yépe kor tokwae yak námpon. Yumo te Kraisént koumpá yakáp napara, Kwaro yumwan yiki yak sánk nánko, am yiki yak te yumwan top koupouri yak naenámpon.^v ¹¹Yumo ankár mént kari yakria yipi fárakapnap ninik am te pourou yipi fekamp mono. Yumo Kraisomp ninikaok tukupria, wokwaekamp ninikamp yae ankore mek yakáp mo nap, am te yipi fárakap kare támaono.^w

¹²Yumo ént mek nér nap te, Kwaro Kraisént yumwan apár me mek kák námptia yénképt napon. Tá yumo Kwaromp kárákáreriao Kraisén apár me mekamp fárámpea papámpan mér napara, yumo kor ént meknámpt forokor nap te, yumwan Kraisént apár me mekamp fápárampea kák námpan yénképt námpon.^x ¹³Yumo wokwaek te Juda mo ara, loaok tukup moria, nkwakwe make kwatae ninikaok paokop napo, am támao yumwan surumpwirá kák námpt niamp námpon. Aenámpan maok, am ke fek táman Kwaro yumwan yaewour nánko, yumo Kraisént yiki yak sámp napo, Kwaro yiráp ninik kwatae am ponankor tirá épér námpon.^y ¹⁴Nomp nkwakwe make ninik kwatae námpt, tá maomp loao nomwan sámp-fákeyak námpan kumwi tari nap te, am ponankor warko Kwaro námoku yaopwae porokopramp fek pukupia ponankor torokoria pwate námpon.^z ¹⁵Mao te yaopwae porokopramp fek kápae kare yao-pwaeráp kwataeramp kárákáre tokwae ponankor tirá épéri pwate námpan, arop nke nap fek am fárakap te kárákáre mo, kánanke kwataenorá yénképt námpon.^a

^t 2:7 Ef 3:16-18 ^u 2:9 Jo 1:14,16 ^v 2:10 Ef 1:21-22 ^w 2:11 Ro 2:28-29 ^x 2:12 Ro 6:4-5
^y 2:13 Ef 2:1,4-5 ^z 2:14 Ef 2:14-16 ^a 2:15 Kl 1:13

**‘Nomo wae Kraisént sumpwi námpara, nkwakwe make
lo te nomwan yaewour mono’rá sénámp kar**

¹⁶ Aenámpara, arop ankwapao yumwan fir fári konap lo, ént fári konap lo, yopwar méntép koupoukour konap yae, yunk méntép, tá sabat yae méntép koupoukour konap táman yumwan mántwaok mwanapria sénapo, táman woupwi pap kwapono.^b ¹⁷ Am lo karaok térerá tukupnap ke te youpoukwap yak mono, wakmwaek korop naenámp ankankan wounáp námpon. Aeno Kraiso maok ankár kare kar ankankono.^c ¹⁸ Táte arop ankwap yumwan yémén nkenámp ankankan farákápria, ‘Yumoku te wampwe pwarará, ensel fákáreran lotuenk’rá sénángo te, yumo mao numwar yumwan apárok sámp-anámpatoria yénképá yakápi kwapono. Take pourouráp arop te wokwaekamp ninikaok yarak námpao maok, námoku te mér kwapwerápao namp ritea námpon.^d ¹⁹ Aenámpao maok, mao te nomp yépe kor kare Kraisén te warko sámp-fákeyak mo, pwar námpon. Am yépe kor te nomp pourouan fir nénk nánko, am támao ke mekmwaek, arák mekmwaek ankank pourouk yae-párak nonopok toukouri yak konámpon. Aenánko maok, pourou Kwaro ninik námpaok akwapea tokwae kari yak konámpon.^e

²⁰ Yumo te waeman Kraisént sumpwi napo, yámar ntia apár taokeyak konap spirit yumwan warko sámp-fákeyak mo nap te, apaerá yumo warko apárokamp aropamp paokop niamp napon? Apaeritea yumo warko nkwakwe make loaok paokopria, ²¹ nkwakwe make ankank kákánkrá wurirá paokop napon?^f ²² Take pourouráp lo te nomo yae fek yoronámp ankankan sérar námpara, koupour kar tomore konámpono. Am lo te arop fárakapao saráp papea napan, nomwan ampaokenkria yénk i konapon.^g ²³ Tá kare, am take pourouráp lo te námwan, námoku te wampwe pwarará, enselén loturá, nomp pourouan fopwaoka wae námpon. Aenánko, arop ankwap fárakapamp ninik te, am lo te kwapwe kare ninik ntia yonkwae kourwaok akwap námpan mpwe napon. Aenapan maok, am lo te nomwan yaewour nánko, nomo nomp pouroukamp nkwakwe make ninikan kwe-pwar mwanámp pourou mono.

Kwaro nomwan Jisasént fárámpá papámp kar

3 ¹ Kwaro yumwan waeman Kraisént fápárampea kák námpara, yumo te ankár narekamp ankankan saráp térerá sámp kipo. Am narekamp némpouk te Kraiso Kwaromp yae-párak mwaek náráp sia king fek tank námpon.^h ² Yumo te ankár kápae kare por narekamp ankankan saráp ninik kip. Apárokamp ankankan te niniki kwapono.ⁱ ³ Yumo te sumpwi

^b 2:16 Ro 14:1-12 ^c 2:17 Hi 10:1 ^d 2:18 1 Ko 4:6 ^e 2:19 Ef 4:15-16

^f 2:20-21 Ga 4:3-5,9 ^g 2:22 1 Ko 6:13 ^h 3:1 Mk 16:19 ⁱ 3:2 Mt 6:33

tenap niampria, Kwaromp wonae fik yakáp napo, Jisasomp pourou yumwan nánkárápá yak námpon.^j ⁴ Krais te yiráp yiki yakáp mwanap fi támao ara, nánkár wakmwaek érik korop nánko, yumo kor mént érik Kwaromp wae kwapwent korop mwanapon.^k

Nomo wourékam arop yakápnámp kar

⁵ Aenámpara, yumo te má apár mekamp kwatae ninik yiráp ninik mek yak námpon ankár tirá wour kipo. Ono sénamp te ará ninikan sénampon: Kokopor i konap ninik, oumnámp ninik, tá yi fek nkea ninik mek saráp kwatae ninik i konap ninik, tá ankár kwataenámp ankankan saráp ninik kárákáre konap, tá arop ankwapamp ankankan nkea kikiank i konap ninik. Am kikiank i konap ninik am te kwekár kwarén lotunap niamp ninikono.^l ⁶ Am taknap arop fákáre Kwaromp karwaok tukup mo i konapara, nánkár Kwaro am arop fákáre ponankoran touwe kwatae nénk nanampria nánapi tenámpon.^m ⁷ Wokwaek te yumo kor am takap arop fákárerént paokopria ponankor am ninik takiapon.

⁸ Aeapan maok, yumo oukoumwan te ankár ponankor tirá épér kipo. Am tirá épér mwanap ninik te ará: Yonkwae pwarámpará yopor i konap ninik, tá arop ankwapan kokwarokria, apae fek sámp-wouroump naerá ninik i konap ninik. Wouroumpará oumnámp kar sér i konap ninik te yiráp táp meknámp kánanke oukur naeane. ⁹ Yumo te yiráp ankwapyaeánépén kwekári kwapono. Am te apae riteanápe, yumo manénkir sámpea paokopinap ninik kwatae wae pwarará, ¹⁰ Kraisomp wourékam ninik fek paokop napono. Kwaro yumwan wourékam arop yoroi papria, mér kwapwe nénkria, yumwan yaewour nánko, maomp ninik niampi yakáp napono.ⁿ ¹¹ Aenámpara, nomo am wourékam yoronámp arop te nomo ponankor waeman ankárankamp pourouráp yakáp námpon. Aenámpara, nomo warko arakrá ninik mwareano: Nomo te mwar Grik fi, tá mwar Juda fi, yipi fárákap konap, yipi fárákap mo i konap, moumountukri kar, tá nkwakwe make fi arop, ankwapamp tére konap arop, amwar yaknámp aropono. Am te apae riteanápe, Kraiso saráp yakria, mao námoku ponankor nomo ou mek yak námpono.

Nomo ankár aropomp i konap ninikan sámp mwanámp kar

¹² Kwaro yumwan yonkwae touwea waeria nárápria nánkárapeanánko, yumo te Kwaromp arop fi yakáp napara, yumo kor ankár take pourouráp ninik sámpeaka arak kip: Yumo ankár arop ponankor yonkwae touweriaka fwapnae karia yaewour kip. Yumokunap ninik te ankár apárok sámp-anámpará, arop sánánkar porokwe fekria maok, yumwan

^j 3:3 Ro 6:6-7; 2 Ko 5:17 ^k 3:4 1 Jo 3:2 ^l 3:5 Ef 5:3-5 ^m 3:6 Ro 1:18 ⁿ 3:8-10 Ro 12:2; Ef 4:25-32

nkwak mak napo kor, koupour nopok mwaria yonkwae pwarámp kwapono.^o ¹³Yumo ou mek nonopok kar séri tenap yak nángo te, yonkwae porokwe fekria am ninik nik mo, pwar kip. Kwar Tokwaerao yiráp kwatae ninik tirá épéri námpara, yumo kor tak kip.^p ¹⁴Arop yonkwae touwe konap ninik te ponankor kwapwe kare ninikan kámákár akwapria, am kwapwe kare niniként tapokwapea, énénti tére konámpon. Ae konámpara, yumo ankár arop ankwapan yonkwae touwe kipo.^q ¹⁵Krais te nomwan yonkwae porokwe sáp konámpara, kwatae ninik yak nángo, am yonkwae porokwe yak mo i konámpon. Tá ninik kwapwe fek yakáp napo te, am yonkwae porokwe ninik támao yak námpon. Kwaro yumwan wumwiria érékép námp te, yumo wae am yonkwae porokwe fek ankárankamp pourou niamp, ankárankamp ninik fek yakáp napon. Tá yumo ankár Kwarén aesiorá saráp yakáp kip.^r ¹⁶Kraisomp kar te ankár yiráp ninik mek kárákáre yak nángo maok, yumo nonopok kar farákápria maok, nkwaekwe make kar kwapwe mér mwanapan saráp farákápip kip. Aeria maok, yumo ankár Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, tár kar Kwaromp Buk fekamp sámpriaka, lotu i konap tár karan kor sámpá paokopria maok, yiráp waemp kárákáre naenámp tár karan sámp kip.^s ¹⁷Yumo ankank ponankor tére mwaria nap, tá kápae kare ankank sérar nap ponankor te Jisas Tokwae Karao ninik námpaok tére kipo. Aeria maok, mao yumwan yaewour námpan ninikia Naropwar Kwarén ‘Aesio’rá sér kip.^t

Kristen yakápnap fiouan sénámp kar

¹⁸Koumteou yumo te yiráp poumaropao sénap karwaok paokop nap te, Kwaro nke námp fek yae-párák kare ninik napon.^u ¹⁹Poumou-tarápu yumo kor ankár yiráp koumteouran yonkwae touweria maok, am fárákapan kar tokwae fek séri kwapono.^v ²⁰Tarápu yumo te ankár yiráp éntupwar naropwaro sénap karwaok paokop kip. Am te Kwar Tokwaerao takenkrianámp ninikono.^w ²¹Naropwaryaenáp, yumo kor yiráp tárápuran youpoukwap yopor saráp yakápi kwapono. Tak napo, yiráp tárápu kokwaeria yumwan warákár mo mwanape.^x

Taokeyakáp konap arop ntia tére aropan sénámp kar

²²Tére konap arop yumo te yumwan taokeyak konámp aropao sénángo te, ankár mántwaok tére kip. Yumo mao warákáranoria mao nke námp fek saráp tére mwanape. Yumo ankár Kwar Tokwaeran apápria maok, kwapwe kare tére mwanapan saráp ninik kipo. ²³Apae kápae kare ankank yumo tére nap te fwapnae karia kárákáre fek tére

^o 3:12 Ga 5:22-23 ^p 3:13 Mt 6:14 ^q 3:14 Ro 13:8-10 ^r 3:15 Jo 14:27 ^s 3:16 Ef 5:19
^t 3:17 Ef 5:20 ^u 3:18 1 Pi 3:1-2 ^v 3:19 1 Pi 3:7 ^w 3:20 Ef 6:1-3 ^x 3:21 Ef 6:4

kipo. Yumo aropamp téreran tére napanápe, yiráp Kwar Tokwaeramp téreran tére napon. ²⁴Yumo takria maok, mérenke: Krai te yumwan taokeyak konámp Arop Tokwae ara, yumo maomp tére nap fek te nánkár wakmwaek maomp firáp arop ponankoran nopok nénk nanampria nánapitenámp ankank yak námpon. ²⁵Tá kwatae ninikinámp arop te nánkár námoku ami námp fek touwe kwatae sámp naenámpon. Kwar te ankárankamp puri fek arop ponankoran yurukup i konámpon.^y

4 ¹Arop taokeyak konap arop yumo kor ankár yiráp tére aropan kwapwe kare yae-párák kare ninik fek kipo. Yumo te wae mér napon, yumwan taokeyak konámp Kwar Tokwaerao kor yámar mek yak námpon.

Kwarén kar toropwapria yae-párák kare paokop mwanámp kar

²Yumo te ankár kar toropwap i konap ninikan kárákáre fek sámpá paokopria maok, am kar toropwapnap ninik te fwapnae karia ninik kourria Kwarén ‘Aesio’rá sér kip.^z ³Yumo ankár Kwarén sénapo, yinan kor kar farákáp mwanámp mwae kup kik-pwarano. Mámá kar te wokwaek mek wouroumpeyakámpnan oukoumwan te wae érik korop námpon. Aenámpan maok, arop farákáp am kar wa te monoria nap kwamp, onan fákapá páte napon.^a ⁴Yumo ankár Kwarén sénapo, ono Kwaro onan, takrá kar farákápaerianámp ninik fek mámá mek wouroumpeyaknámp kar érik farákár nanampon.^b

⁵Yumo te arop ankwap farákáp oukoumwan Kristen mo nap nke nap fek te yiráp paokop fwapia ninik kour fek paokop kipo. Yumo ankwapan yaewour mwanap ke kwaporok pwar mwanape.^c ⁶Yiráp kar te ankár kwapwe kare nánko, arop wa mwar karrá woupwi pap mwanap karan saráp sérar kipo. Yumo ankár arop ponankoran fwapia ninik kouria yae-párák kare karan pwarokwaprá sér mwanapon.^d

Polo Tikikus ntia Onesimusén Kolosi mek tirá kérépnámp kar

⁷Tikikus te Kwar Tokwaeramp tére pwar mono, ankár kwapwe kare tére konámp aropono. Mao te nomo énéni tére konámp támaonon. Aenámpantá ono man warákár tokwae nampono. Mao te ono tére namp yumwan sénaenámpono.^e ⁸Ono yumonapok man sámp-kérép namp te, yino te mokoprá yakáp námpaoeanrá yumwan farákáprá sénánko, yumo wa napo, am támao yiráp waempén kárákáre sánk nánko, warákár mwanapon.^f ⁹Onesimus te tére kwapwe konámpantá ono man warákárampono. Mao te nomp ankwapnápara, ono man

^y 3:25 Ap 10:34 ^z 4:2 Ef 6:18 ^a 4:3 Ef 6:19 ^b 4:4 Ef 6:20 ^c 4:5 1 Te 4:11-12

^d 4:6 Ef 4:29; 1 Pi 3:15-16 ^e 4:7 Ef 6:21 ^f 4:8 Ef 6:22

Tikikusént akwapenkria sámp-kérép nanko, akwap nep te, yumwan mapek koropánnámp ankank ponankor farákáp nenepon.^g

Polo Kolosi firan ‘Gude’ rimp kar

¹⁰ Aristarkus te yinan fákapea páte napo yak nempao, mao kor yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Tá Barnabasomp naompnáp Mak, mao kuri yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Mao yumonapok akwap nánko te, ono wae manénkir yumwan sériámpnámp taknámp, yumo man warámp kipo. ¹¹Tá Jisas, ankwap e te Jastus, mao kor yumwan ‘Gude’rá námpon. Juda fi meknámp te, am yininkaopwe támao mwar Kristenia, onan yaewour kwapwerá téreteria arop Kwaromp firáp yakápenkria kar farákáp námpon.^h ¹²Epafras kor yumwan ‘Gude’rá sénámpon. Mao te Kraiss Jisasomp térenámp arop, yiráp nouroup támao ara, ankár Kwaro yumwan yaewouranoria arakrá kar toropwap saráp yak konámpon: ‘Yumo ankár kárákáre fek fokopeyakria, yumo ankár arop méri yakáp konapnámp araknámpi yakria maok, Kwaromp kar te kare karonoria mér kárákáreria, yumo ankár Kwaro takenkria warákárnámp ninikaok saráp yakáp mwanapon’rá sér i konámpon. ¹³Ono man te waeman mér namp kwamp yumwan sér rae: Mao te térea waenámpara, yumwan yaewouria maok, tá Leodisia ntia Hierapolis mekamp aropan kor mént yaewour námpon. ¹⁴Luk te nomp dokta kwapwe kare nomo man warákár konámpara, mao ntia Demas yumwan kor ‘Gude’rá nepon.ⁱ

¹⁵Yumo ono ‘Gude’rá namp māmá Leodisia mekamp nouroup fákáreran séria maok, Nimfa ntia sios arop maomp nap mek koupoukour konapan méntér onomp ‘Gude’ má sér kipo. ¹⁶Yumwan sánknamp pas má nkea fákeyakrá warko Leodisia mekamp siosén sánk kip. Tá Leodisia mekamp siosén sámp-kérépnamp pasan nopok kor nkeaka yumwan sánk mwanapon. ¹⁷Yumo Arkipusén arakrá sér kip: ‘Amo Kwar Tokwaeramp tére sámpea tére nap am pwar kwapono. Ankár fwapnae karia taokeyakrá fwapi téreamp’rá sér kipo.

¹⁸Ono Pol onokump yae fek yumwan ‘Gude’rá sénamp kar má kumwi nampono. Yumo te ankár ono kalabus mek yak nampan onan ninik kipo. Ono ninik namp te, Kwaro námokuráp ninik fek yumwan yaewouria yumont yakanoria nampon.

^g 4:9 Fm 10 ^h 4:10-11 Ap 27:2; 12:12 ⁱ 4:14 2 Ti 4:9-12

Polo Tesalonika Firampor Manénkir Kumwimp Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Jisaso pok tenánko, 20 yopwar niamp arake fek Polo taun Korin mek yakria, Masedonia mekamp taun Tesalonika mekamp siosén mámá pas kumwimpono. Arop ankwap fárákap te Polo mámá pas manénkir kumwi námprá ninik napon.

Mao yininkan yáarak námپ fek taun Filipai pwarará akwapea Tesalonika mek Kwaromp Kwapwe Kare Kar fárákáp nánko, kápae kare arop maomp kar wawia Kristen napon. Aenapo, Juda ankwap fárákap am nkea kokwarokria Polén mwaria napo, Kristen fárákap man sámp-kérép napo, mao Korin mek akwapámpono.

Ankwap arop fárákapao am Kristen fákárean sámpá yampourou napo, am fárákapao Kwarén kárákáre fek mériaka, nonopok nounouroup napan Polo wawia, Kwarén ‘Aesio’rá sénámpon. Tá ankwap te, am Kristen fárákap ‘Jisas arákarrá korop námپ fek sumpwinap arop ferámp mwanap mér moria, am te mokop naenámpon?’rá turunk napo, Polo nopok Jisas mokopia ékia man mérnep aropan éréképea pok naenámpan érik sénámpon. Tá mao am fek sérrá, ‘Yumo yae-párák kare ninik fek yakáprá nánap kip’rá sénámpon.

1 ¹ Taun Tesalonika mek yakápnep sios kourmteouráp arop e! Yino Pol, Sailas, Timoti, makia yino má pas má kumwia yumo Naropwar Kwar ntiaka Jisas Krais Tokwaerént koumpá yakáp nap, yiráp por kérépreano. Ono ninik namp te, Kwaro yumwan ninikia yaewouria yumwan yonkwae porokwe sánk nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon.

Tesalonika mekamp aropao Kwarén méria yae-párák yakápnep kar

² Yino te ankár kápae kare por yumwan ninikrá Kwarén aesioria, kar toropwap námپ te, yiráp e kouroumpea Kwarén sér i konámpono.^a

³ Yino yumo Kwarén mér nap fek kwapwe kare ninik sámprá, yumo arop ankwapan yonkwae touwe nap fek táman térea waeria, nomp Jisas Krais Tokwae Karantá yépék te pwar mo napan Kwarén sénámپ te kokwae mo i konámpono. ⁴ Kémpiyae tárápu, yino wae mér námpon: Kwaro yumwan

^a 1:2 Fl 1:3-4

nouroupria náráponoria nánkáráp námpara, yumo te ankár maomp karenono.

⁵Am fi te ará: Yino sankoropea farákápnámp Kwapwe Kare Kar máte kar mwar farákáp námpanápe, mono. Máte ankár Yiki Kor Spiritao yoronámp kárákáre méntér akwap nángo, yumo am kar te kare karonoria mér kare napon. Yino yumont yae-párák yakáприя yumwan yaewourinámp kwapwe kare ninik te yumoku wae mér napon.^b

⁶Yumo wae Kwaromp kar wa napo, am fek yumwan kápae kare touwe korop námpan maok, yumo Yiki Kor Spiritao sánknámp warákár sámpea, yino i konámp ninikaok, tá Tokwae Karaoinámp ninikaok napon.^c

⁷Aenánko maok, yumo yiráp ninik kwapwe am te Kwarén mérnáp arop apár fi Masedonia ntiaka Akaia mekamp aropan yénkép napon.^d

⁸Kwaromp kar yumo farákáp nap te Masedonia ntiaka Akaia me saráp wa mono, waeman némp-némp akwap nángo, yumo Kwarén mérnáp kar wae wa napara, yino te ampok tukupea kar farákáp mwanámp tére yak mono.^e ⁹Am arop fárákapao yumo mér napan yinan arakrá sér, ‘Yino yumonapok tukup nángo, yumoku karerao yinan, yumo fwaprá korop naponoria warákárria yinan farákáprá, “Yino te wae kwekár kwar pwararea yiki yak konámp Kwar kareaonámpok tukupria, Kwaromp tére konámp arop yakáp mwaria námpon”rá séri nap’rá séri napon. ¹⁰Te am fárákapao sérrá, ‘Yumo Kwaromp Táráp Jisas Kwaro apár me mekamp fárámpá papámp te, warko yámar meknámp ék naenámpria yumo yépékrá yakáp napara, Kwaromp yonkwae pwarámp wakmwaek korop naenámp mekamp yumwan Jisaso érékép námp’an sénapon.^f

Polo Tesalonika mek téremp kar

2 ¹Ankwapyae fákáre, yumoku te wae mér napon, yino wokwaek kar yumonapok tukupeaka téremp te am tére kwaporok moyak mono. ²Yumo te waeman mér napon, yino oukoumwan yumonapok korop mo, Filipai mek yakáprá tére námp fek, yinan touwe sáприя yinan wouroump napon. Aeapan maok, yino yumonapok korop námp fek te, Kwaro yinan kárákáre sáp nángo, arop ponankor yinan taokorapan kuri, kwe-pwararea pirikimp mono, kárákáre fek fokopeyakáprá yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpon.^g ³Yino yumwan Jisasén mérenkria farákápnámp kar máte yino ankwap ninik mek yak nángo, poupwekáприя épérépnámp ninikaokria farákápnámp kar mono. ⁴Kwar námoku yinan nkea younkoupia sérrá, ‘Fwap náráp Kwapwe Kare Kar farákáp mwanap’ ri tari námpara, yino am kar táman farákáp námpon. Apae aropao yinomp tére nkea warákár mwanapria tére námpanápe.

^b 1:5 1 Ko 4:20 ^c 1:6 2 Te 3:9 ^d 1:7 1 Pi 5:3 ^e 1:8 Ro 1:8 ^f 1:10 Mt 16:27

^g 2:2 Ap 16:19-24

Kwaro námoku yinomp ninik youroukoupia mao saráp yino térenámp warákár naenámpon.^h ⁵ Yumo te wae mérapono: Yino te yiráp ankank sámp mwaria kikiankrá kar porokwerá kar farákáp mono. Kwar námoku yinomp ninik mek youroukoupia mér námpon.ⁱ ⁶ Tá kare, yino te Kraisomp aposel yakáp námpan maok, yino te yumo, tá arop ankwap fárakapao kor yinan e tokwae sápenkria tére mono.^j ⁷ Yino yumont yakria yumwan taokeyak námamp te éntupwaro tárápuan porokwe fek taokeyak námpnámp araknámp námpon. ⁸ Yino te yumwan yonkwae touwe námamp kwamp maok, yino yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar má farákáp námpon. Am táman saráp mono. Yino te yumwan yaewourrá sumpwi mwanámp nánamp námpon. Am te apae riteanápe, yumo yinomp nouroup kar yakáp napantá námpon.

⁹ Ankwapyae tárápu, yino yumont yakáp námamp fek kápae kare térea wae námamp te yumo wae mér napon. Yino te 'Yinan fir sápenk'rá sérantá námamp kwamp, yinoku kor Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápria maok, yinokump ankank mént térerá paokopria, wae fek, tá kumuruk kor mént térea wae námpon.^k

¹⁰ Yumo te waeman mér, tá Kwaro kor yino Kwarén mérnamp arop yumwan tére námamp te wae mér námpon. Yino am yumwan yaewourrá térenámp ninik te yae-párak kareria yiki kukur námpara, kwatae ninik moi námpon. ¹¹ Yumo te waeman mér napon, naropwaro náráp tárápuan taokeyakrá fwapokwap i konámpnám taknámp, yino kor yumwan ankákárankrá yiráp ninik fwapokwapria, kárakáre sámpenkria farákáprá sénámpon.^l ¹² Kwar te yumwan mao náráp firáp taokeyak námamp mek koropeaka nomont yámar mek wae kwapwe sámp mwanapria wumwi námpon. Aenámpara, yino yiráp ninik mek kárakáre sánkria fopwaokrá, 'Ankár Kwaromp ninik pwi yaknámpaok saráp paokopenk' ria sénámpon.^m

Tesalonika mekamp Kristen fákárerao Kwarén méria kárakáre fek fokokeyakápnamp kar

¹³ Tá yumo yino Kwaromp kar farákápánko wawia mér napantá, yino Kwarén aesiorá saráp yakáp konámpon. Am yumo sámpnap kar te aropamp kar niamp sámp mono, Kwaromp kar kare karan wa napara, am kar támao Kwarén mérnamp arop fárakap yiráp ninik mek tére kárakáre námpon.ⁿ ¹⁴ Onomp ankwapyae fákáre, yumo te Judia mek yakápnamp sios fákáre Krais Jisasén méria, Kwaromp koumteouráp arop fárakap yakápiap niamp napon. Am fárakap te Juda fákáreramp yae kor fek touwe sámpap niamp, yumo kor taknámp yiráp némpoukamp arop

^h 2:4 Ga 1:10 ⁱ 2:5 Ap 20:33 ^j 2:6 Jo 5:41,44 ^k 2:9 1 Ko 4:12 ^l 2:11 1 Ko 4:14

^m 2:12 Fl 1:27 ⁿ 2:13 Ga 1:11-12

ankwap fárákapamp yae kor fek touwe sámp napon.^o ¹⁵Am Juda fi te profet fákáreran tirá wouritea, tá Jisas Tokwaeran sámp-wouroumpea napan, yinan kor yérépe napon. Am taknap ninik te Kwaro warákárnámp ninik kwe-pwararea, kápae kare aropan kor yopor napon.^p ¹⁶Am fárákap te yinan kor arop ankwap firan Kwaro warko érékép naerianámp kar farákáp mwarianánko, mwae kákar napon. Am tak nap te, kápae kare por takrá tukup napo, am fárákapamp kwatae ninik akwapea tokwae kari yak nánko, Kwaromp yonkwae pwarámp am fárákapamp pourouk koropea yakanoria napon.^q

Polo warko Tesalonika mek akwap naeria ninik tokwaenámp kar

¹⁷⁻¹⁸Aeno ono yinoku tére námpan sénae rae: Onomp arop fákáre, yino yumont yakáp mwarianánko, Juda firao yinan yérépeapo, yino fae tákáre ke fek yumwan pwar korop námp fek yino kweri tárápu arákari námp. Kareno, yino te yiráp pourou kare nke mwanámpan maok, yinomp ninik te yumont yak námp. Aeria yino yumwan koropá nke mwaria kárákárerá mwae kup oupourouk námp. Onoku kor korop naeriaka nkwakár korop nae, makár korop naeriaka, ninikrá yarak nanko, Satano yinan taokorámp. ¹⁹Nánkár nomp Tokwae Kar Jisas éknámp ke fek te, apae ankankao yinan yaewour nánko, kárákáre fek fokopeyakria, mao nke námp fek warákár mwanámp? Yino te apae ankank maonámpok santukup nánko, am támao yino yae-párak tére námp yénkép naenámp? Yino am tére námp fek sámp mwanámp te yumo támaono.^r ²⁰Ye, yumo támao maok yinomp e tokwae sámpria warákár mwanámp támaono.

Polo Timotin Tesalonika mek sámp-kérépnámp kar

3 ¹Yino yumonapok korop mwarianámpao, mapek saráp yakrá yépék te kokwae námpantá, Sailas yino mwar Atens mek mamek yakriaka,^s ²yino yiráp nouroup Timoti sámp-kérép nenko, akwapea yumo Kwarén mérnep yaewourria kárákáre nénkanoria nempon. Mao te yinont Kwaromp téreria Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp konámp aropono. ³Takria yumo ankwap fárákap, arop ankwap fárákapao yumwan nkwakwe make sokoro napo, am táman nkea apápriaka Kwarén mér napan pwarantánoria nampon. Yumo te wae mér napon, am te Kwaro yumo am táman sámpenkria ninik námp támaono.^t ⁴Yino yumont yakriaka ‘Yumwan wakmwae nkwakwe make sokoro mwanap’rá sérimp te, am támao yumwan kare korop nánko, yumo wae mér napon.^u ⁵Aeria námp kwamp, ono te warko yépék mono. Ono Timotin sámp-

^o 2:14 Ap 17:5 ^p 2:15 Ap 2:23 ^q 2:16 Ro 1:18 ^r 2:19 Fl 4:1 ^s 3:1 Ap 17:15

^t 3:2-3 Ap 16:1; 2 Ti 3:12 ^u 3:4 Ap 14:22

kérép nanko, akwapá yiráp mér nkea warko arákarrá koropea onan sénanámpria nampon. Satano yumwan kwekár nánko, yino tére námp kwaporok akwapá moyakantáno.”

Timoti kar kwapwe sankoropá sénánko, Pol warákarimp kar

⁶Tá Timoti wae arákarrá koropea yinan yumo Kwarén ménap kar kwapwe, tá arop ankwapan nounouroup i konap ninikan farákáp námpon. Tá mao yinan sérrá, “Yumo yinan ninikria warákárria yinan nke mwaria ninik nap te, yino kor yumwan nke mwaria ninikimpnám taknám napon.”^w ⁷Ankwapyae fákáre, yino te nkwa kwe make ninik kápae sámprá yakáp námpao maok, yumo mér kárákáre fek yakápnap kar wa nánko, am támao yinan kárákáre sápnámpon. ⁸Yino te wae mér, yumo Tokwae Karént koumpea kárákáre yakáp napo maok, yino kor yumwan nkeaka yiki yakáp námpon. ⁹Yino te Kwarén sér mwaria yumwan ninikria warákár tokwae námpon. Aenámpara, yino te am warákárnám ninik fek táman Kwarén ‘Aesio’rá sér saráp yak konámpono. ¹⁰Yino te yumwan nke mwaria te ankár wae fek, tá kumuruk kor Kwarén sér saráp yak konámpon. Yumo Kwarén mér nap pwi mo nánko te, yino warko yaewouránko, yumo fwapia mér karenkria námpon.

¹¹Yinomp ninik te, nomp Naropwar Kwar ntiaka nomp Jisas Tokwae Karao námoku yinan fwap éréképea yumonapok tirá kérép keponoria nempon. ¹²Yinomp ninik te, Tokwae Karao yumwan yiráp ninik mek arop ankwapan nounouroup mwanap ninik kák nánko, top-pwarámpá yakanoria námpon. Aenánko maok, yumo nonopok nounouroupria, ankwap farákapan kor nounouroup napo, yino yumwan nouroup i konámpnám taknám tokwae kari yak naenámpon. ¹³Yinomp ninik te, Kwaro yumwan takriaka kárákáre sánk nánko maok, nomp Tokwae Kar Jisas warko náráp arop ponankor éréképrá ék námp fek te, yumo nomp Naropwar Kwaro nke námp fek yiki kukur yakápria maok, mao nke námp fek nkwa maki nap yak mo naenámpon.^x

Kwaro warákár naenám niamp ninikaok paokop mwanám kar

4 ¹Ononamp fákáre, yumo Kwaro warákárnám kwapwe kare ninikaok paokop nap te, yino wae yumwan ponankor am ninik yénki námpara, yumo ampaok paokop napon. Aenapan maok, yino oukoumwan yumo ankár kánámpár takrá yakáp mwanapria, Jisas Tokwae Karamp e fek yiráp ninik mek kárákáre sánk námpon.

²Yumo te wae mér napon, yino yumwan farákápnám ponankor kar máte Jisas Tokwae karamp ninikaok farákáp námpono. ³Kwaromp ninik

te arak námpon: Yumo ankár kokopor i konap ninik te pwarareaka, yiki kor ninik fek yakápenkrá ninik námpon.^y ⁴ Aeria maok, yupuráp arop yumo ponankor ankár yumokuráp yupurént saráp yakápnap ninik te yiki kor yae-párák kare yakáp i konap ninik fek yakáp kip.^z ⁵ Yiráp ninik te Kwarén mér monap arop niampia kokopor ninikan kikiankrá paokopi kwapono.^a ⁶ Yumo te yiráp ankwapnápén, mao te Kristenara, onan yopor mo, fwaponoria maomp yupurént kwatae niniki kwapono. Am taknap arop fárákapan te Kwar Tokwaerao touwe tokwae kwatae sánk naenámpon. ⁷ Kwaro nomwan wumwiria érékép námp te apae am kokopor ninikaok paokopenkria ninámpanápe, mono. Mao nomwan wumwiria érékép námp te, ankár yiki kor ninik fek yakápenkria ninámpon.^b ⁸ Aenámpara, kar yino farákáp nángo, arop am kar ták-sinámp te, mao te aropan younkwe sir mono. Kwarén younkwe sinámpon. Am Spirit Kwaro nénk námp te kwaporok spirit mwar mono. 'Ankár Yiki Kare Spirit'rá sér i konapono.^c

⁹ Ono te yumo nonopok yiráp ankwapyaenápen nounouroup i konap ninikan kumwi mono. Am ninik te Kwaro yumwan wae yénk nángo méri yakáp napono.^d ¹⁰ Yumo te waeman ponankor Masedonia mek mwaekamp Kristen ankwapyaenáp fárákapan takrá nounouroup napo, yino wawiaka yumwan kárákáre fek sérrá: Yumo te ankár am ninik fek saráp yakáp napo, támao tokwae yak kuno. ¹¹ Yumo te ankár yino wokwaek séri námpnám taknám sánánkar tankáprá yumoku tére mwanap ninikan sámpea kárákáre kipo. Ankwapamp térean énoukouprá sérari kwapono. Yumo ankár yumokuráp yae kor fek téreteria maok, yumo fwap yumoku taokeyakáp mwanapono.^e ¹² Aenapo maok, yiráp ankank wae yumwan pwi nángo, yumo arop ankwapan 'Yinan yaewourria fir sápenk'rá sér moria maok, Kwarén mér monap arop nke nap fek yae-párák kare paokop napo, am fárákapao yumonap ninik táman nkeaka warákár mwanapon.^f

Jisas Tokwae warko ékria nomwan fápárámpá kák naenámp kar

¹³ Yinomp arop fákáre, yinomp ninik te yumo arop sumpwi nap fek épérép te mono, fwapia mérenkria námpon. Takria yumo Kwarén mér moria warko ferámp mwanap ke yépék mo i konap aropao i konapnám yonkwae touwe kéképrá éménka wae mwanape.^g ¹⁴ Jisas sumpwiaka warko fárámp námp te nomo wae mér námpon. Taknám warko Jisas apárok ék námp fek te Kwarén mériaka sumpwinap arop te Kwaro warko Jisasént éréképá korop naenámpon.

¹⁵ Yino Jisas Tokwae Karao naenámp karan yumwan farákáp námp te ará: Tokwae Karao koropnám ke fek te nomo oukoumwan yiki

y 4:3 1 Pi 1:16 z 4:4 1 Ko 6:13,15 a 4:5 Ro 1:24-28 b 4:7 1 Pi 1:15 c 4:8 Lu 10:16

d 4:9 Jo 13:34 e 4:11 Ef 4:28 f 4:12 Kl 4:5 g 4:13 1 Ko 15:20; Ef 2:12

yakápnámp arop te sumpwinap aropan mekia tukup mono.^h ¹⁶ Kwaro tékén wumwi kar fek sénánko, wur fokop napo, am fek ensel tokwaerao tékén wumwi nánko, Jisas Tokwae Karao námoku yámar meknámp warko ék námp fek te Kwarén méria sumpwinap aropaomékir ferámp mwanapon. ¹⁷ Am tak nap fek maok, nomo oukoumwan yiki yakáp námp nomwan kuri Jisas Tokwae Karao am fárákapént éréképea kouwme mek pokeanánko maok, am fek nomo Kwar Tokwae Karan kikipia maok, nomo méntér yámar mek yakápi-yakáp mwanámpon. ¹⁸ Ae mwanámpara, yiráp ankwapyae nápo ninik mek kárákáre sámpea warákár fek yakápanáponorá ankár māmá kar farákáp kipo.

**Nomo ankár Jisas Tokwae ék naenámp keran
nánaprá yakáp mwanámp kar**

5 ¹⁻² Jisas ék naenámp ke te, oukun naenámp aropao kumuruk e-poup korop konámp niampono. Am te yumoku wae mér napara, yino am ankank korop naenámp ke te sér mono.ⁱ ³ Ae naenámpa maok, arop ankwap fárákapao sérrá, “Oukoumwan te kwapwe kare kenono. Fwap yae-párák yakáp mwanámpono.” Aerá ninik napo, am ke fek táman yupurao táráp tank naeria arokwap konámp niamp, faokor mwanap touwe tokwaerao am fárákapán koupour korop nánko te, wouroukoup mwanap pourou mono.^j ⁴ Aeno onomp kémpiyae fárákap, yumo te apae kirikip mek yakáp napan oukun arop korop nánko, korokop konapnámp taknámp, am yae korop námp nkerá korokop mwanapanápe. ⁵ Yumo ponankor yámar ntiaka wae kwapwe fekamp aropon. Nomo te kirikip ntia kumurukamp arop mono.^k ⁶ Aenámpara, nomo arop ankwap fárákapao pamp i konapnámp araknámp pamp mwareano. Nomp yi te ankár firékarea yak nánko, nomp ninik te ankár érik karaok farákárano. ⁷ Nomo te waeman mér námpono, arop pamp nap te kumuruk pamp i konapon. Tá arop kwatae ént fáritea mánmánrá paokop konap te kumuruk i konapon. ⁸ Aeno nomo te wae fekamp aropara, nomo te ankár érik karaok farákár nánko, ankank youroukoupia mér mwaro. Nomo Kwarén mérnámp ninik ntiaka aropomp i konámp ninik te káraenámp yirimpea paokopria maok, tá Kwaro nomwan warko érékép naenámpria kárákáre fek yépékrá yakápnámp ninik te, kaparáp koumpnámp araknámp me korok woukwapea paokop mwanámpon.^l ⁹ Kwaro nomwan nánkáráp námp te nomwan yopor nanampria nánkáráp moi námpono. Nomp Jisas Krai Tokwaerao nomwan warko érékép naenámpria nánkáráp námpono. ¹⁰ Jisas te nomwan yaewourrá sumpwi námpara, nomo oukoumwan yiki yakáp námp, tá nomo sumpwi námpao kor, nomo

^h 4:15 ¹ Ko 15:51-52 ⁱ 5:1 Mt 24:36; Mt 24:40-44 ^j 5:3 Lu 21:34-36 ^k 5:5 Ef 5:8-9

^l 5:8 Ef 6:14,17

fwap méntér yiki yakáp mwanámpon.^m ¹¹ Ae mwanámpara, yumo te nonopok yaewour naenámp kwapwe karenámp kar sérar nap te, ankár yumoku oukoumwan napnámp maknámp, nonopok waria kárákáre sámpria warákár mwanapon.ⁿ

Kwaro yaewour nángo, kwapwe kare ninik fek tére mwanap kar

¹² Ankwapyaie fákáre, yino yumwan sénámp te ará: Kwaro, sios yumwan taokeyakápenkria arop páte námpara, am fárákapao yumwan taokeyakápria yiráp ninik fwapokwap i konapara, yumo te ankár am fárákapamp yae ankore mek yakáp kipo.^o ¹³ Yumo te am tére nap táman ninikria maok, yonkwae kárámprá am fárákapan warákárria, énéni ankárankamp ninik fek yakáp kip.

¹⁴ Ankwapyaie fákáre, yino yumwan kar kárákáre kare fek sénámp te, arak kipria námpon: Yumo te arop kokwaerá paokop nap warko éréképea fwapokwapria maok, tá arop ankwap fárákapao kor apáprá paokop napan kor taknámp, kárákáre sámpanáponoria yaewourria maok, tá ankwap fárákap fwapia kárákáre mo napan kor mént yaewour, tá arop ponankoran kor sánánkar porokwe fek tére kipo.^p

¹⁵ Yumwan kwatae ninik napo yumo nopok kor kwatae niniki kwapono. Yumo ankár yiráp ankwapyaenápén kwapwe kare ninik fek saráp sérarrá paokopria yaewouria maok, arop ponankoran kuri ankár tak kip.^q

¹⁶⁻¹⁸ Yumo Krai Jisasént koumpá yakáp napara, Kwaro yumwan takenkrianámp ninik te ará: Yumo ankár warákár saráp yakáp, tá yumo ankár Kwarén kar toropwap saráp yakáp, tá yumwan apae-apae ankank korop námpan kor, ankár Kwarén 'Aesio'rá sér kipo.^{r s t}

¹⁹ Yiki Kor Spiritao yiráp ninik mek tére naerianámp man taokor kwapono. ²⁰ Yumo te arop Kwaro maomp ninik mek sánknámp profet kar farákáp nángo te, man kokwaroki kwapono. ²¹ Aeno yumo te ankár arop ponankor yumwan farákápnep kar am youroukoupia, kwapwe kare ninikan sámp-sámpria maok,^u ²² ponankor nkwakwe make ninik kwatae námp te ankár kwe-pwar kipo.

Kar pwarnámp mwaekamp kar kánanke

²³ Yonkwae porokwe fi korráp Kwaro yumwan fwap ponankor yiki kukurrá kák naenámp. Mao námoku yiráp waemp, yiráp ninik, yiráp pourou taokeyak nángo maok, nomp Jisas Krai Tokwae Kar warko arákarrá ék námp fek nkwak maki nap yak mo, kwapwe kare yakáp mwanapon. ²⁴ Kwaro námoku yumwan wumwiria érékép námp

^m 5:10 Ro 14:7-9 ⁿ 5:11 Érik 20:21 ^o 5:12 Hi 13:17 ^p 5:14 2 Te 3:6,11,15
^q 5:15 1 Pi 3:9 ^r 5:16 Fl 4:4 ^s 5:17 Lu 18:1 ^t 5:18 Ef 4:30 ^u 5:21 1 Jo 4:1

te, yumwan kwaporok pwar mono. Mao námoku sérinámp ponankor karwaok i konámpara, fwap tak naerámpon.^v

²⁵Yumo 'Kwaro yinan yaewourano'rá sér kipo. ²⁶Yumo Kristenao i konap ninik fek yiráp ankwapyaenáp fárákapan ponankor nounourouprá yae koukoupwiyak kipo.

²⁷Mámá karan Kwaro onan sáp námpan ono yumwan kárákáre fek sér rae: Yumo má pas fekamp kar má yiráp ankwapyaenáp fárákapan ponankor farákáp kipo.

²⁸Ono ninik namp te, Tokwae Kar Jisas Kraiso námokuráp ninik fek ankár yumwan yaewouranoria nampon.

^v 5:24 2 Te 3:3

Polo Tesalonika Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas

Mekia Akwapnám Kar

Polo Korin mek yakria am yopwar fek táman ankwap pas kumwia Tesalonika mek yakápnas siosén sámp-kérép.

Ankwap fákáreao Polonámpok kar kéréprá arakrá sér: Tesalonika mekamp sios fákáre ‘Jisas Kraís te wae má apár mek warko ék tenámpono’ ria ninik tokwae napon. Aenapantá maok, Pol, Sailas, Timoti makia am fárakapamp ninik fwapokwapria pas kumwi napon. Polo sérrá, “Am yae te korop mo, sikono.” Aeria maok, nánkár Jisas ék námpe fek koropánk naenámp ankankan am fek kumwi námpono.

1 ¹Taun Tesalonika mek yakápnas sios kounteouráp arop e! Yino Pol, Sailas, Timoti, makia yino má pas má kumwia, yumo Naropwar Kwar ntiaka Jisas Kraís Tokwaerént koumpá yakáp nap, yiráp por kérépreano.

²Yino ninik námpe te Naropwar Kwar ntia Jisas Kraís Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan ninikia yaewour nepo, yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon.

Polo Kwarén aesio rimp kar

³Ankwapyae fákáre, yino te kápae kare por yumwan ninikria Kwarén ‘Aesio’rá sér i konámpon. Yino yae-párak tak námpe te, apae riteanápe, yiráp mér kárakáre kareria, yumo ponankor ankákárak arop ankwap fárakapan warákár kare napo, am ninik akwapea tokwae kari yak námpan námpon.^a ⁴Yumo tak napantá maok, yino tukuprá Kwaromp sios fákáre ou mek yiráp e sakap konámpono. Yino arakrá sér, ‘Tesalonika mekamp sios te Kwarén mér napara, man yorowar napo, nkwakwe make touwe korop námpan kor, mao mér kárakáre napara, kárakáre fek yakáp naponó’rá warákár-sér i konámpon.^b

^a 1:3 1 Te 1:2-3 ^b 1:4 1 Te 2:19-20

Kwaro nomwan yae-párák kare ninik fek yurukup naenámp kar

⁵Yiráp am ninik Kwaro nomwan arakrá yénkép námpon: Mao te náráp yae-párák kare ninik fek nomp ninik younkoup konámpono. Yumo Kwaro náráp firáp taokeyak naenámpan téreteria, am fek touwe sámp nap táman, Kwaro yumwan am mek yakáp mwanap pwi kare pap naenámpon. ⁶Kwaro náráp yae-párák kare ninik fek yurukup naenámp te ará: Yumwan touwe tokwae sánk taeri nap aropan te nopok touwe tokwae nénk naerámpon.^c ⁷Nánkár Jisas Tokwae Karao yámar meknámp ensel kárákáre éréképea yaomwi tokwaerént érik ék námp fek maok, yumo sámpnap touwe am fwapia pap nánko, yumo yae-párák yakáprá, nomo énéngi yae-párák anepérrá yakáp mwanámpon.^d ⁸Nánkár am ke fek maok, Kwarén mér moi nap, tá nomp Jisas Tokwae Karamp Kwapwe Kare Kar wawia mántwaok paokop moinap aropan touwe tokwae kwatae nénk naenámpon.^e ⁹⁻¹⁰Jisas éknámp yae fek maok, am fárákapao sámp mwanap touwe te Kwar Tokwaeramp wae kárákáre tokwae fek Kwaromp wonae fik yakáp mon, panek yakápria maok, touwe tokwae sámpea nap te, ankár taki yaká yakáp mwanapon. Aeno arop Kwarén méria mént yakápnep fákárerao maok Kwaromp e sakapria, ponankor man warákárapo, yumo kor énéngi tak mwanapon. Am te apae riteanápe, Kwaromp karan farákáp nánko, yumo wawia 'Kareno' riaka méri napara napon.^{f g}

Polo Tesalonika mekamp aropan kárákáre sánkanoria Kwarén sérimp kar

¹¹Yino te am yumo Kwaromp e sakap mwanap táman ninikria maok, ankár nomp Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap saráp yakáp konámpon. Yumo Kwaro yumwan wumwiri námpaok paokop napan, yino ninikia, Kwaro yumwan yaewour nánko, yumo am wumwiri námpaok paokop mwanap pwi kare yakanoria Kwarén sér i konámpon. Yino te Kwaro yumwan kárákáre sánk nánko, yumo ponankor kwapwe kare tére mwaria ninik nap te, fwap yae-párák téreteria, yumo Kraiséen mér nap fek tére ponankor fwap tére mwanaponoria Kwarén sér i konámpon.^h ¹²Yumo am taknap ninik fek táman yumo nomp Tokwae Kar Jisasomp e sakap napo, tá mao kuri yiráp e sakap naenámpon. Nomp Kwar ntia nomp Tokwae Kar Jisas Krai mao námokuráp ninik fek yumwan ninikia yaewour nepo, yumo fwap am ankank tak mwanapon.ⁱ

Kwaromp kar ták-sinaenámp arop korop naenámp kar

2 ¹Ankwapyae fákáre, oukoumwan yino nomp Jisas Krai Tokwae Kar warko arákarrá ék nánko, Kwaro nomwan Jisasént ankára mek

^c 1:6 Ro 12:19 ^d 1:7 Mt 25:31 ^e 1:8 Mt 25:41; Ro 2:8 ^f 1:9 Mt 25:41,46; 2 Pi 3:7
^g 1:10 Kl 3:4 ^h 1:11 Kl 1:10 ⁱ 1:12 1 Ko 10:31

koupoukour naenámpan yumwan má kar arakrá sér mwarianeano:^j 2 Ae te arop ankwap fárakapao yumwan sérrá, “Jisas Tokwae Karamp yae te wae korop námpon!” Am te ‘Arop profet kar séri nám’rá sér, tá ‘Arop farákáprá séri nám’rá sér, tá ‘Yino pas fek kumwiaka séri nám’rá sér. Arakrá sérar napo te, yumo am kar wará koupour kar kokorokoria, yiráp yae-párak yurukup i konap yonkwae kour pwar mwanape. 3 Yumo te arop ankwapao yumwan nkwakwe make kar sérarrá poupwekáp napo, kare kar napan mpweria wawi kwapono. Am yae te kwaporok korop mono. Manénkir te nomo nke nánko, kápae kare arop námokunap sokororá Kwaromp kar ták-sirirá paokop napo maok, tá Kwaromp kar ták-sir i konámp arop ankárank érik korop naenámpon. Wakmwaek Jisas Tokwae Kar éknámp ke fek te am arop te yaomwi tokwae mek pik naenámpon.^k 4 Mao arop lotu i konap ankank ponankor, tá arop Kwaromp ankankrá ninik nap ponankor kwe-sirarea, námokuráp eran narek papria, Kwaromp lotu nap tokwae mek akwapá tankria sérrá, “Ono támao ono Kwarono.”^l

5 Ono wokwaek yumont yakamp fek, yumwan am kar táman sériámp te yumo te nik mo nap nie? 6 Yumo te am ankank am Kwaromp kar ták-sir i konámp arop oukoumwan taokorámp te wae mér napon. Nánkár Kwaro pátenámp yae fek am kwekáp arop érik korop naenámpon. 7 Kwaromp lo ták-sinaenámp te kánánkámp térerá yak námpon. Mao te kánánkámp térerá yakrá akwapea nánkár am mwae kákarnámp arop ér-sakwapnámp ke fek naenámpon. 8 Am ke fek táman am Kwaromp kar ták-sir i konámp arop te Satanomp kárakáre fek érik korop nánko maok, Jisas Tokwae Kar ékria man náráp táp mekamp ouwipár fek porokwap-pap naenámpon. Tá mao náráp wae tokwaent érik korop námpon fek am lo ták-sinámp aropan am wae támao kwatae pap naenámpon. 9 Mao Satanomp kwekár ninik fek nkwakwe make kárakáre, tá maomp kárakáre yénknámp kwekár ankank yoro nánko, arop ponankor am táman nkea kokorokor mwanapon.^m 10 Mao nkwakwe make kwatae ninik fek kwekáránko maok, nánkár faokor mwanap arop am kar wawiaka karenorá mwanapon. Am arop fárakap te Kwaromp karan warákár napo te, Kwaro fwap warko érékép naenámpan maok námoku monoria pwar napon. 11 Aenapantá maok, Kwaro am Satanomp kárakárerao am fárakapan kwekáránko, am kwekár kar táman méranáponria pwarari námpon. 12 Aenánko maok, arop ponankor kare kar karan mér moria pwarará maok, nopok kwatae ninikaokria am táman saráp warákáránkinap arop fárakap te Kwaromp kot mek touwe kwatae sámp mwanapon.

Tesalonika mekamp aropan Kwaro warko érékép naenámp kar

13 Aeno ankwapyae fákáre, Kwar Tokwaerao yumwan warákárámpantá yino ankár yumwan Kwarén ‘Aesio’rá sénámpon. Kwaro wokwaek kar yumwan

j 2:1 1 Te 4:13-17 k 2:3 2 Te 2:8 l 2:4 Dan 11:36; Mt 24:5 m 2:9 Mt 24:24; Yé 13:13

warko érékép nanampria nánkáráp tenámpara, Yiki Kor Spiritao yoroianánko, yumwan Kwaromp arop fi arákareaka, tá yumo ankár Kwaromp kar kare wawia karenorá sénapo, Kwaro am ninik fek táman yumwan warko érékép námpon.ⁿ ¹⁴Maomp ninik te yumo ankár nomp Jisas Krai Tokwae Karamp wae tokwae ntia kárakáre tokwae mek yakáp mwanaprianánko, yino yumwan Kwapwe Kare Kar farákáp námp fek Kwaro yumwan wumwiria warko érékép námpon. ¹⁵Ankwapyae fákáre, aenámpara, yino yumwan Kwaromp kar kápae kare farákápria, kar fek sérrá, pas fek sénámp kar te, máte kare karono. Yumo am táman ankár méria kárakáre fek fokopeyakáprá ampaok kipo.^o

¹⁶Nomp Tokwae Kar Jisas Krai ntiaka nomp Naropwar Kwaro nomwan warákárria námokuráp ninik fek nomp ninik mek yaewour nepo, nomo kárakáre sámprá warákárrá yakáp námpon. Tá mao nomp méran yaewour nánko, nomo Kwaro nomwan fwapokwap kar naenámpan yépék námpon. ¹⁷Aenámpara, yino ninik námp te, Kwaro yiráp ninik mek kárakáre sánkria yaewouránko, yumo ponankor kwapwe kare ninikaokria kwapwe kare karan saráp sérarenkria námpon.^p

Yumo ankár Kwarén sénapo, ‘Yinan yaewourano’rá sériap kar

3 ¹Ankwapyae fákáre, yino warko ankwap kar sénámp te ará: Yumo ankár Kwarén kar toropwap napo, Kwaro yinan yaewouránko maok, maomp karao kor ankár némp-némp koupour akwapeaka tokwae yak nánko, mao yumo ou meknámp e tokwae sámp námp niamp, take pourouráp e tokwae sámp naenámpon. ²Yumo wae mér napon, kápae kare arop oukoumwan Kwarén mér mo napara, yumo Kwarén kar toropwap napo, kwatae ninikráp arop yinan mwaria napo, mao yinan yaewour naenámpon.^q

³Aeno Kwar Tokwae te nomwan yaewour naerámp te pwar mo i konámpara, fwap yumwan kárakáre sánkria taokeyak nánko, Satan te yumwan éréképá akwap mo, fwapono.^r ⁴Tokwae Karao yinan ninik sáp nánko, yino yumwan wae arakrá mér námpono: Kápae kare ninik yino yumwan ‘Térenk’rá séri námp te, yumo wae takrá tére napara, nánkáráp kor yumo fwap takrá tére mwaria napon.

⁵Yinomp ninik te Tokwae Karao yiráp ninik ékéker nánko, yumo Kwaro arop fárakapan warákár kare konámp ninik mér kareria maok, Kraiomp touwe sámpea kárakáre fek fokopeyak konámp ninikan kor mér karenkria námpon.^s

Ponankor aropao tére mwanap kar

⁶Ankwapyae fákáre, nomp Jisas Krai Tokwae Karao yinan sénánko, yumwan kárakáre fek sérreano: Arop ankwapao tére moitea kokwaenámp

ⁿ 2:13 Ef 1:4-5; 1 Te 1:4; 1 Pi 1:2 ^o 2:15 Ro 8:30; 1 Ko 16:13 ^p 2:16-17 2 Ko 1:3; Hi 13:21 ^q 3:1-2 Ro 15:30-31; Ef 6:19 ^r 3:3 Jo 17:15 ^s 3:5 Hi 12:2

ninik fek yarakriaka yino yumwan farákápnámp kar ampaok yarak mo, pwar nánko te, yumo kor mént paokopria mántwaok mwanape, ankár panek yakáp kipo.^t ⁷Yumo te ankár yinomp ninikaok paokop mwanap wae mér napon. Wokwaek kar yino yumont yakápámp fek te, yino kwaporok tankáp moimpon. ⁸Yino te fir ankwap yiráp yaekamp kwaporok sámpea fár moimpon. Yino ankár mani fek saráp sámp konámpon. Yino ankár yinoku kor yámaraok kumuruk kor yinokump yae fek térea waeria maok, yumwan ‘Fir sápenk’ ria kar sér moimpon.^u ⁹Yino te yumwan Kwaromp kar farákáprá térea wae námpara, ‘Nopok fir sápenk’rá sér mwanámpan maok, yino te takrá sér mono. Yino mak nánko maok, yumo yinomp ninik man nkea yumo kor mántwaok takrá tére mwanapria ninámpon. ¹⁰Yumo te wae mér napon, yino wokwaek yumont yakria yumwan sánkámp lo kar te arakrá sérimpon: Arop námo tére te monoria námp te, mao fir sámpá fár mono.

¹¹Am te apae riteanápe, yino wa nánko, arop ankwap farákap tére mo, kwaporok párák yakápria ankwapao térenap ankankan énounkouprá sérarrá paokop napantá sénámpon. ¹²Oukoumwan te yino Jisas Krais Tokwae Karampe e fek am taknap arop farákapan kar kárakáre fek arakrá sénámpon: Am farákap te ankár fwapi tankáprá téteria maok, fwap námoku taokeyakápria fir sámp mwanapon.^v ¹³Aeno ankwapyae fákáre, yumo kwapwe kare ninik fek tére nap te kokwae kwapono.

¹⁴Táte arop ankwapao yino kumwinámp pas fekamp kar ponankor má mériaka mántwaok yarak mo nánko te, yumo am aropan fwapia mérria, man kwaporok pwate napo, námoku mwar yakriaka námokunámp ninik am mériaka pwarápe naenámpon. ¹⁵Yino te yumwan, mao te nomo man yopornámp aroponorá ninikia pwar kipria sér mono. Yinomp ankwapnáprá ninikria maomp ninik fwapokwap kipo.

Polo Tesalonika firan ‘Gude’rá sénámp kar

¹⁶Tokwae Kar te yonkwae porokwe fek yakáp i konap ninik fi kor ara, onomp ninik te, nkwakwe make ankank korop námpan kor, mao yumwan yonkwae porokwe nénk nánko, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon. Mao te ponankor yumont yakanoria nampon.^w

¹⁷Pol onoku yumwan ‘Gude’rá kumwi rae. Ono ankár onomp pas ponankor pwar námp fek onokump yae fek mámake pourouráp kar kumwi konampono.^x

¹⁸Ono ninik namp te, Nomp Tokwae Kar Jisas Krais námoku ninikia yumwan yaewouranoria nampon.

^t 3:6 1 Te 5:14 ^u 3:7-8 1 Te 2:9 ^v 3:12 1 Ko 15:58; Ga 6:9 ^w 3:16 Jo 14:27

^x 3:17 1 Ko 16:21

Polo Timotimpor Manénkir Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 33 yopwar niamp arake fek, Polo má má pas Timotimpor kumwia sánkámpon.

Timoti te provins Galesia mekamp taun Listra meknámp koropnámp arop tár-ménkino. Maomp naropwar te Grik fi, tá maomp éntupwar te Juda fi mekampono. Wokwaek Polo Kwapwe Kare Kar farákápámp fek Timotin warámpea yárákimpan maok, wakmwaek te Timoti Efesus mekamp sios taokeyak nánko, Polo má pas kumwia sámp-kérépámpon. Timoti te ankár arop ankwap fárakapao Kristen fákáreramp mér kwatae papantá 'Fwapi taokeyakria Kwaromp ninikaok mwanap'rá sénámpon. Tá ankwap tokwae kar ankank te, 'Timoti ankár am mekamp sios mek tére mwanap yae-párak kare arop yoroi papamp'rá sénámpon. Tá Timotin kor 'Ankár Jisasomp térenap arop kwapwe kare yakamp'rá sénámpon.

1 ¹ Ono Pol, Timoti amonapok kar kérép rae. Kwar ntiaka Krai Jisaso onan wokwaek kar akwapea kar farákápaeria aposel e papeaka onan sámp-kérepepon. Am Kwar te nomwan warko éréképámp Kwarono. Am Krai Jisas te nomo man nke mwanámpria yépékrá yakáp námpon.^a ² Timoti e, ono Kwaromp kar farákáp nanko, amo wawiaka ankár mántwaok akwap napantá, amo te ankár onokump táráp kare niamponoriaka ono waráp por má pas má kumwi nampon. Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntiaka nomp Tokwae Kar Krai Jisas mao námokuráp ninik fek amwan ninikia aropompiaka, yonkwae porokwe sánk keponoria nampon.^b

Nomo kwekár karan ankár apárok anámpá pap mwanámp kar

³ Ono wokwaek kar provins Masedonia mek akwap naeriaka amwan sériampnámp taknámp warko sér rae: Amo ankár taun tokwae Efesus mek am mek saráp yakria maok, Kwaromp kar yiki mwaek yénkrá farákáp konap arop ankwap fárakapan 'Kwekár kar arop fárakapan

^a 1:1 Kl 1:27 ^b 1:2 Ap 16:1-3

farákáp kwapono. Pwar kip'rá kárákáre fek sérampo. ⁴Tá am kwekár tisan arakrá séramp: “Yumo yiráp tékénouamp e kouroumpea am fek nkwakwe make kikir kar mwar táman ninik tokwaerá farákáp kwapono.” Am take kar te náráp ninik fárámp nánko, épérépnámp kar sérarrá tárápar mwanape. Am take ninik te Kwaro ponankor aropan ninikia yaewour naenámp ninik tokwae kwapweran yaewour mo karonono. Nomo fwap am Kwaromp ninikan ninikia karenoria mér mwanámpon.^c ⁵Aeno ono oukoumwan amwan sánknamp kar máte nomwan arakrá yaewour naenámpria nampon: Nomo Jisasén kor kare karonoriaka mér kareria, Kwaro nke námp fek yiki kare yakáprá, tá nomo nomp ninik mek yurukupia kwatae ninik yakantá karrá yakáp mwanámpon. Am ninik fek táman nomo nonopok nounouroup kare mwanámpon. ⁶Arop ankwap fárákáp te am ninik kour pwarará paokopria maok, kwaporok kar mwar táman sérarrá paokopria epépérepí yakáp napon. ⁷Am fárákapao ‘Yino te Kwaromp lo mérnámp tisa yakáp mwar’rá sér i konapon. Aenapao maok, námoku karerao kor am kar fwapia mér moria maok, táte am kar fian kor taknámp fwapia mér mo napon.^d

⁸Nomo ponankor wae méron, am Mosesomp lo Kwaro arakrá térenkrianámpaok tére námp te, am lo te kwapwe kare ankankono. ⁹Aeno nomo am táman kor fwapia mér námpon: Loamp tére te arop yae-párák námpán fákap mono. Arop lo kar ták-sir konap arop, sokoro ninikaok i konap, Kwarén kor younkwe sánkria maok, kwatae ninikaok tukupnap aropan fákap konámpon. Aeria maok, arop fárákapao Kwaromp ninik te wampwenoriaka pwarará maok, apárokamp ninikaok tukup konap aropan fákap konámpon. Aeria maok, loamp tére te éntupwar naropwarén kor tirá wouria, arop ankwapan kor tirá wourinap aropan fákapá pap konámpon. ¹⁰Aeria maok, koumteouráp arop kokoporria maok, poumou-tarápu nonopok yupunámp kokoporria maok, arop arop oukun éréképria maok, arop ankwap fárákáp kwekár i konap, ankwap fárákáp te kwekárria maok, karenoriaka, fou e sér i konap, tá Kristen ninikan yénképnámp téieran yorowar i konap ankwap-ankwap ninik ponankor, am taknap arop fárákáp táman loao fápákamánk i konámpono. ¹¹Má kar kare máte Kwaro onan farákápampria sápnámp Kwapwe Kare Kar mek yak námpon. Am Kwaronámpoknámp koropnámp Kwapwe Kare Kar te waeráp kwapwe ara, nomo ponankor man warákár mwaro.

Polo Kwaro nomwan manénkir aropompimpan ‘Aesio’rá sérimp kar

¹²Nomp Krais Jisas Tokwae Karao ono fwap maomp karwaok tére nanamp nkea méria maok, onan nánapia náráp tére téreaeria kárákáre sápnámpon. Aerianánko maok, ono man ‘Aesio’rá sér rae.^e ¹³Kare,

^c 1:4 1 Ti 4:7 ^d 1:7 1 Ti 6:3-4 ^e 1:12 Ap 9:15

ono wokwaek kar te Kwaromp e wouroumprá yáakria maok, Kristen fákáreran sokororia man kárákárerá yáakiampon. Aeno mao wae mér, ono oukoumwan Kraiséen kare karonorá mér moriaka épérép ninik fek man yopor nampara, mao onan aropompi námpon.^f ¹⁴ Aeria maok, nomp Kwar Tokwaerao námoku ninikia onan warákár tokwae námpono. Aenánko, ono am warákár tokwae fek Kraiséent koumpeyakápnámp aropamp man mér nám, tá nomp ankwapnápén nouroupnámp ninik sámpampono.

¹⁵ Krai Jisas te apárok ékia maok, kwatae ninikráp arop nomwan érékép naeria ék námpon. Mámá kar fi te kare karara, arop ponankor kare karonorá méranápono. Táte onoku kareao kor arop ponankor kámá-pwarará kwatae kare ninikráp arop nampono.^g ¹⁶ Aeno Krai Jisaso ninik nám te, arop ponankor mao kwatae ninikráp aropan aropompria porokwe fek yépék i konámpan mérenkria námpon. Aenámpara, ono arop ponankor kámá-pwararea kwatae kare nampam maok, mao onanmékir aropompi nám te, arop ponankor onan nkea, am fárákapao kor karenoriaka man méria maok, yiki yaká yakáp mwanap sámp mwanapon. ¹⁷ Mao te ankár yaká yak konámp kingono. Mao te sumpwi mo i konámp, arop man te nke mo, mao te Kwar ankárank kare támaono. Nomo ponankor mao te tokwae kar kárákáre kor kwapwe kareara, maomp e kumur méntép ankár sámpea sakap mwaro.

Timoti ankár Satanén yorowaria kwe-pwar naenámp kar

¹⁸ Onomp táráp Timoti, ono siosomp profet fákárerao wokwaek amwan sériap karan ninikia, oukoumwan amwan amo térenanap karan sénae rae: Amo am profet kar táman warko ninik napo maok, amwan kárákáre sánk nángo, amo ankár soldia niamp kárákáre fek fokokeyakria Satanén yorowaria kwe-pwarampo.^h ¹⁹ Am yorowarnámp mek amo Kwarén mér napan kárákáre fek sámp-fákeyakria, Kwaro nke namp fek waráp ninik mek kwatae ninik yak mo kare námprá ankár mérampo. Arop ankwap fárákap tak mo, kwatae ninik yak nángo, Kwaro man fwapokwap naenámpam monorá napo maok, náráp Kwarén mér nap ankár kwatae akwap námpon. ²⁰ Himeneus ntiaka Aleksander arop yaworao kor takepo, ono Satanomp yaek sánk nanko maok, Satano am arop yaworan sámpá sokoro nángo, warko ninikiaka Kwarén wouroump mo nenepón.ⁱ

Kwarén kar toropwap i konap ninik

2 ¹ Aeno am tére amwan téreampori namp te, manénkir sénaenamp kar te aráne: Ponankor koumteouráp aropan arakrá sérampo: “Yumo ankár arop ponankoran ninikia Kwarén man aropompria yaewouramporia

^f 1:13 1 Ko 15:9-10 ^g 1:15 Lu 19:10 ^h 1:18 1 Ti 4:14 ⁱ 1:20 1 Ko 5:5

kar toropwapria mao tak naenámpan ‘Aesio’rá sér kipo.”² Aeria maok, Kwarén ‘King ntiaka gavman fákáreran kor yaewourampo’rá sénapo, nomo ponankor yonkwae porokwe fek yakápria maok, tá nomo ankár Kwaro warákárnámp ninikaok paokop mwanámpo.³ Am ponankor aropampor Kwarén sénap kar te kwapwe námpara, nomwan warko éréképeanámp Kwar te wawiaka warákár i konámpo.⁴ Maomp ninik te ankár arop ponankor warko éréképeanámpo, am Kwaromp ninikamp kar ponankor te karenoria mér mwanapria námpo.^j ⁵Nomo te wae mér námpo, Kwar te ankárank karerao yak námpo. Aenámpo maok, arop ankárankamp kuk yakria Kwaronámp mwaek yak, arop nomonámp mwaek yak. Aenámp arop te Krai Jisasono.⁶ Kwaro sérimp yae fek Krai námoku karerao arop ponankor warko yamokwapea érékép nanampria sumpwimpon. Am takimp ninik Kwaro nomwan yénkép námp te, maomp ninik te arop ponankor warko érékép nanampria nimpon.⁷ Aeriaka Kwaro onan aposel yakaeria arop ankwap firaonapok sámp-kérépámpo. Aerámpo maok, ono am Kwapwe Kare Kar érik farákápria, Kwarén mér mwanap kare yénk nampon. Ono te kare sénámpo, ono te kwekár mo karenon.^k

⁸Aeria maok, onomp ninik te, sios ponankor mek arop fákárean yumo kar toropwap nap te, yopor yonkwae, yopor kar sér i konap te ankár pwararea, yiráp ninik yiki kare yakria, yumoku Kwarén sánkria, kar toropwap kipria nampon.

**‘Yaewour i konap tére te koutemouamp yae-
párák kare moporono’rá sénámp kar**

⁹Tá onomp ninik te koutemou te man pwinámp waempyaman yirir kipo. Náráp me pwae, náráp pourouk kápae kare mopor ntia mani tokwae fekamp waempyam yirirantáno.^l ¹⁰Aeno ‘Námo te Kristen nono’rá sér i konap koutemou fákáreramp yae-párák kare mopor te ankár nkwakwe make yaewour i konap tére nap támaono.^m ¹¹Koutemou te námoku ankár sámp-anámpá, karmparáp tankria Kwaromp karan sámp mwanapon.¹² Onomp ninik te, koutemourao lotu nap mek poumou-tárápuran poukeyakrá Kwaromp kar yénk te mono ri konámpo. Lotu mek koutemou te párák tankrá wa mwanapon.¹³ Am te arakrianono: Kwaro Adaménénkir yoroia maok, wakmwaek Ivén yoroi námpara.ⁿ ¹⁴Aempan maok, Adam te kwekár karan karenorá moimpon. Yupurao maok kwekár karan karean mpweria kwatae ninikimpon.^o ¹⁵Aeno koutemourao Kwarén mérrá yakria maok, tá náráp Kristen ankwapyaenámpén nounouroupra, tá yiki kor ninik fek yae-párák kare ninik fek yakáp napo, tárápu tankápnep ke fek Kwaro man yaewour naenámpo.

^j 2:4 2 Pi 3:8-9 ^k 2:7 Ap 9:15 ^l 2:9 1 Pi 3:3-4 ^m 2:10 1 Ti 5:10 ⁿ 2:13 Stt 2:7,22
^o 2:14 Stt 3:6

Sios taokeyakáp konap arop fárakapamp kar

3 ¹Mámá kar te kare karono: Arop sios taokeyak naenámamp arop yak naerianámamp te, am arop te kwapwe kare tére naeria warákár námpon. ²Aeria maok, taokeyak konámamp aropao kor yae-párák kare yak nánko maok, arop fákáreraro kor mao nkwak mak námamp nke mo, tá mao te ankárankamp yupuráp arop yak nae-námpon. Aeria maok, ninik kour fek yae-párák yáakria maok, ankár námoku poukwap kour kwapwe kareria, ankár yae-párák ninikaok saráp yáak naenámpon. Aeria maok, arop ponankor nounouroupria maok, Kwaromp kar yae-párák yénk konámamp arop yak naenámpon. ³Mao te bia fária mánmán naeane. Mao te koupour yonkwae pwarámamp naeane, mono. Arop sánánkar porokwe fek kun. Tá mani ankankantá ninik tokwae naeane. ⁴Mao te náráp séraroan fwapnae karia taokeyakria maok, náráp tárápuran fwapokwap nánko, maomp karwaok tukup mwanapon. ⁵Am te apaeriaka, arop náráp séraroan fwapia poukeyak mo námamp te, mao te Kwaromp siosén kor mokopia taokeyak naenámpanápe.^p ⁶Oukoumwana kar Kristeni námamp te arop taokeyak te mono. Mao te am tére fek, ono te tokwae karonorá ninik nánko, Kwaro wokwae Satanén kotimpnámamp taknámamp naeane. ⁷Am arop kwapwe kare yáak nánko maok, Kwarén mér monap aropao man nkea, 'Mao te kwapwe kare aropono'rá sénapo maok, mao fwap sios arop taokeyak naenámpon. Aeno mao kwapwe kare yáak mo námamp te, sérarapo, pwarápae nánko, Satano man fákapa pap naeane.^q

Sios mek tére konap aropamp kar

⁸Taknámamp sios mek tére konap arop fárakap arop nke nap fek yae-párák kare ninik fek tére mwanapon. Takria am arop fárakap anánkaopwe ninikráp arop yakáp mwanape. Tá bia tokwae fária mánmán mwanape. Maniráp ankankan kikiank mwanape. ⁹Am fárakap ankár náráp ninik mek Kwaro nke námamp fek kwatae ninik yak mo námamp mérria, Kwaro nomo man mérnámamp arop nomwan yénképnámamp kar kareran ankár kárákáre fek mérrá yakáp mwanapono. ¹⁰Manénkir te amo man téreae ritea mokopon nkea maok, tére yae-párák nánko te, man 'Amo fwap sios mek téreae'rá sérampo. ¹¹Sios mek tére konap koumteouao kor námoku tére mwanap fwapnae karia ninikrá tére mwanapon. Kánánkámamp sérari kwapon. Mao te ankár kwapwe kare ninik fek yakápria maok, kwekár ninik ntia kokwae ninik yak mo, ankár yae-párák kare tére mwanapon.^r ¹²Sios mek tére konap arop te ankárankamp yupuráp arop yakria, náráp séraroan fwapi taokeyakáp mwanapon. ¹³Arop sios mek tére nap yae-párák kare tére napo te, man nkeaka 'Mao

te yae-párák kare aropono'rá sér mwanapon. Aenapara, am aropao kor Krai Jisasomp Kwapwe Kare Kar fwap tae fek farákáp mwanapon.

'Kwaromp ninik fi kor te tokwae kar ankankono'rá sénámp kar

¹⁴Kare, ono amonapok wae koupour korop naenampao maok, warko oukoumwan ono má kar má waráp por kumwi nampono. ¹⁵Aenampara, ono koupour korop mo nanko te, amo mamá kar man nkea Kwaromp firáp arop fárákapao yae-párák kare yakáp i konap ninik mérampo. Kwaromp firáp yakáp nap te yiki yaká yak konámp Kwaromp siosono. Am sios te oumpwarao nap sámp-fákeyak námp niamp, Kwaromp kar kare sámp-fákeyakea taokeyak konámpono. ¹⁶Karenono, Kwaro námoku i konámp ninik fi kare yénkép námp te, am te tokwae kar ankankono:

Mao te arop kare arákarea, érik koropámpon.

Aenámpao maok,

Yiki Kor Spiritao nomwan yénkép námp te,

mao te Kwaromp yae-párák kare Táráp karenono.

Ensel fákárerao kor man nkeapon.

Aropao maomp kar farákáp napo te,

arop fi ponankor wa napon.

Aenapara, apár ponankor mekamp aropao kor

man karenoria mér napon.

Kwaro man yámar mek warámpea pokria

e tokwae sánk tenángo yak námpon.^s

Aropamp ninik mek épérépi papnámp kar

4 ¹Yiki Kor Spiritao érik arakrá sénámp: Nánkár wakmwaek ankwap ke fek arop ankwap fárákap Kwarén mér nap pwateaka Satanomp kwekár i konap kwatae spirit yénk i konap karan woupwi pátea wawia ampaok mwarea napon.^t ²Kwekár i konap arop fárákap te kwekár ninikan sámpá paokopria maok, am kwekár karan sér saráp yakáp napara, am kar támao am fárákapamp ninik mek top-pwarámpeyak nángo, náráp kwatae ninik yak námp warko ninikia mér mo i konapon.^u ³Aeria maok, am arop fárákapao 'Yupu sámp kwaponó'rá sér, tá nkwakwe make fíran 'Arop fári kwaponó'rá sér i konapon. Aeno mao 'Wurienk'rá sénap ankank te Kwaro yoroimp ankankara, nomo Kwarén méria maomp kar kareran kor mér námp kwamp te, fwapon, Kwarén aesioriaka sámpea fár mwanámpon.^v ⁴Nomo te wae méron, ankank ponankor Kwaro yoroimp te, kwapwe kare mwarono. Nomo monorá mwareano. Fwapon, nomo sámpria maok, Kwarén kar toropwaprá 'Aesio'rá séria sámp mwanámpon.^w ⁵Kwaromp kar ntiaka nomo

^s 3:16 Jo 1:14; Mk 16:19 ^t 4:1 2 Ti 3:1 ^u 4:2 2 Pi 3:3; 1 Jo 2:18 ^v 4:3 Stt 9:3; Ro 14:6

^w 4:4 Stt 1:31; Ap 10:15

Kwarén kar sénámp te am fir fwapokwapianánko, Kwaro nke námp fek kwapwe kare konámpon.

Timoti ankár Kraisomp kwapwe kare tére arop yak naenámp kar

⁶Amo má kar má kémpiyae tárápuran farákáp saráp yakria te, amo te Krais Jisasomp tére arop kwapwe yak nanapon. Amo wokwaek sámpap kar kwapwe Kristen mér i konap niniként tapokwapeaka ankár sámpá yarakria te, am fek kárákáre tokwae sámp nanapon. ⁷Aeno ankwap fárákapao Kwarén younkwe sánk konap épérép kar mwar farákáp nap te, amo ankár amwar yakria, Kwaro i konámp ninikaok tére kárákáreampo.^x ⁸Amo te wae mér napon, pourou poukwap konap asasais te nomp pourou fwap yakano ritea nomwan fwap tae morok yaewour i konámpono. Aeno Kwaro i konámp ninikaok tukup námp te, am támao nomwan kápae kare ankank fek yaewouriaka oukoumwan yiki yakáp námp fek, tá nánkár wakmwaek yaká yakáp mwanámpan kor yaewour i konámpon. ⁹Mámá kar fi te kare karara, arop ponankor kare karonorá mér mwanapon.^y ¹⁰Nomo yiki yak konámp Kwarén yépékrá yakáp námpon. Mao te arop ponankoran warko érékép nae yonkwae námp te, nomo man mériaka 'Karenó'rá sénámp arop nomwan kor kare kar warko érékép konámpon. Nomo am mér námpara, nomo térerá kárákárerá tukup konámpono.

¹¹Amo te ono farákápnamp kar man koumteouráp aropan méranáponoria yénkrá farákámpo. ¹²Am fárákap amwan nke nap te, tár-ménki tae morok napan maok, takria amwan te kwaporok yaknap aropan mpwe mwanape. Amo am fárákap amonapaokanáponoria, amo kar sénap, amo yarak nap, amo arop ankwapan nouroup nanap ninik, amo Kwarén mér nap, Kwaro nke námp fek yiki kukur yaknap ninik, aran ampaok mwanapon. ¹³Amo oukoumwan onan yépékrá yaknap ke fek te Kwaromp Buk fekamp kar arop wa nap fek nkerá farákápria maok, kar fi kor érik farákápria, Kristen i konap ninikan yénkrá farákámpo. ¹⁴Sios taokeyakáp konap arop fákáreráo waráp pourouk yae pap, tá arop fárákapao amo tére nanapan profet kar farákápapo, Yiki Kor Spiritao amwan ourour sánkámpan nik mo nanape.^z ¹⁵Amo ankár am tére fwapia taokeyakria maok, amo ankár takrá térerá yak napo, arop ponankor waráp tére am nke napo, yae-párák kare naenámp. ¹⁶Amoku waráp ninik ntia aropan yénkrá farákápnap tére fwapia taokeyakampo. Amo kárákáre fek takrá yak napo maok, waráp waemp, tá waráp kar wanap aropamp waempao kor fwapi yak naenámp.

Timoti sios koumteouráp aropan naenámp kar

5 ¹Amo mér aropamp ninikan fwapokwap naeria te, yopori kwapon. Waráp naropwarén sánánkar porokwe fek sér i konapnámp

^x 4:7 1 Ti 6:20 ^y 4:9 1 Ti 1:15 ^z 4:14 2 Ti 1:6; Ap 8:17

taknámppampo. Arop tár-ménkiran kor waráp nánae tár-ménkiran i konapnám taknámppampo.^a ²Amo mérnám yupuran te amokuráp éntupwarén i konapnám taknámppampo. Yupu-táráp énkiran kor waráp antápan sér i konapnám taknámppria maok, waráp ninik te ankár yae-párák kare fekampo.

Kae kourteouramp kar

³Kae yupu námoku nápar yak nángo, man yaewour naenám nouroup yak mo nángo te, amo man yae-párák yaewourampo. ⁴Aeno kae yupu wae maomp táráp yak nám, tá kupwináp yak nám, amo am fárákapan yénk napo, am fárák napár Kristen tére tokwae te am éntupwarén fwapia wunanápono. Nárap fi taokeyakáp mwanám támaonorá mér mwanapon. Takria maok, éntupwar naropwar wokwae tére tokwae fek man wunep ponankoran nopok mwanapon. Karenono, Kwar te mámake pourouráp ninik táman warákár konámpon.

⁵Aeno kae yupu námoku nápar yak nám te, am yupu te ankár Kwarén mérrá yakria maok, yámaraok, kumuruk kor Kwarén wumwirá, 'Námwan yaewourae'rá kar toropwap saráp yak naenámpono. ⁶Aeno kae yupu pouroukamp ninikaok saráp yarak nám te, mao te yiki yak námpao maok, wae sumpwi yak nám niamp námpon. ⁷Aenámpara, amo te kae kourteouan má kar má fárákáppampo. Aenapo maok, am fárákap te nkwak mo mak mo, yae-párák kare yakáp napo, arop man kar sér mo mwanapon. ⁸Arop námoku fi taokeyak moriaka, námokuráp séraroan kor fwapia taokeyak mo nám te, mao Kwarén mér námpan wae pwararea Kwarén mér monám aropan kámákarea kwatae kare námpon.

⁹Kae kourteouamp e buk fek kukumwi nap kwamp te, 60 yopwari yak nám, arop ankárankampamp nap mek tankeanám yupuramp eran saráp kumwiampo. ¹⁰Am e kumwiria te, sios arop ponankorao nke nap fek kwapwe kare yaewour i konám yupu yakano. Arakano: Mao nárap tárápuan kwapwe kare ninikan yénkrá, yae-párák kare taokeyak. Tá ankwap némpouknám aropan warákárria koropenkria wun i konám. Tá námoku anámpea Kristen fákáreran yaewouria maok, ninik kápae yaknám aropan kor yaewour i konám. Aeria maok, am nkwakwe make tére yaewour kwapwe konám yupuramp eran saráp kumwiampo.^b

¹¹Kae kourteou oukourmwan énk yakáp napamp e kumwi kwapono. Am te apaeria, 'Kwaromp tére ankár tére nae'rá sénámpao maok, arop ankwapan nkeaka kikiánkia, maomp nap mek tank naerá ninik tokwaeria, Kraisén younkwe sánk mwanape. ¹²Takria námoku sérinám kar warko pwar nángo te, Kwaro man touwe sánk naeane. ¹³Aeria maok, ankwap ninik te arak i konapono: Kokwae tákárá nap-nap paokop i konapono. Am

^a 5:1 Wkp 19:32 ^b 5:10 Hi 13:2

fárakap te kokwae tákár mwar mono, ankwap fárakapao kar sérar nap wa mwar karrá paokoprá wawi ko, kánánkámp arop younkwe mwaek sérarrá paokop i konapon. Takria maok, nomo tak mo mwanámp kar kwatae sérar i konapon.^c ¹⁴ Tak napantá maok, onomp ninik te, kae kounteou oukounteou éni yakáp nap te warko poumou nap mek tankápria tárápu tiria maok, nap taokeyakáp napo maok, Kwarén mér monap arop nomwan wouroump mo mwanapon.^d ¹⁵ Amo te wae mér napon, kae kounteou ankwap fárakap Kwarén mér nap pwatea warko Satanomp wakmwaek paokop napon. ¹⁶ Aeno Kristen arop náráp firáp mekamp kae kounteou yakáp napo te, am Kristen arop námoku éréképea taokeyak nánko te, sios te man taokeyak naenámp ninik kápae sámp mono. Kae kounteou nápar kar yakáp napan maok, sios man yaewour naenámpon.

Arop taokeyakáp konap aropamp kar

¹⁷ Yumwan taokeyakáp konap arop, yumwan yae-párak kare taokeyakáp nap te, nopok sámp konap mani narek yakano. Am mani tokwae sámp mwanap arop te Kwaromp kar fárakáp konap, tá am ninik Kwaro warákár námpan yénk i konap kárakáre fek tére konap aropono. ¹⁸ Nomo te wae mér námpon, Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sérrá, “Bulmakau wit pumpurékamprá yipi kwarámprá akwap námp fek te, man top-kump yirimp kwapono.” Tá “Tére arop te fwap mani sámp naenámpono.”^e ¹⁹ Arop ankárankao ‘Arop taokeyak konámp arop máte sokoro námp’ ria sénánko, amo te maomp kar te wawi kwapono. Anánk, yinink arakerao sénapo maok, am táman wawampo. ²⁰ Am arop taokeyakáp konap arop ankwap sokoro napo, amo man fwapokwap naeria te, arop taokeyakáp konap arop ponankor éréképá tankrá fwapokwap napo maok, am fárakapao kor nkeaka apáp mwanapon.^f

Timoti námokuráp ninik fwapia taokeyak naenámpon kar

²¹ Kwaro nke námp fek, tá Krais Jisaso nke námp fek, tá Kwaromp ensel fákárerarao nke nap fek, ono amwan waeman kare kar sér rae: Amo fwapia am ono yénknamp loaok téreria maok, amo ankárankamp ninik fek arop ponankoran fwapokwapampo. Amo arop tokwae ntia waráp nouroupén saráp porokwe fekria, arop ankwap fárakapan yopori kwapono. ²² Amo te koupour aropamp me korok yae papria ‘Kwaromp tére téreae’ ria séri kwapono. Ankwap aropamp kwatae ninikan panek yakria, amoku mwar yiki kor yae-párak kare yakampo.

²³ Amo te touwe sámp saráp yakria, waráp yare te kárakáre mo námpono. Ént mwar fári kwapono. Wain ént kánanke méntér fánapo, waráp touwe am fwap naenámpono.

^c 5:13 2 Te 3:11 ^d 5:14 1 Ko 7:9 ^e 5:18 1 Ko 9:9-11 ^f 5:20 Ef 5:11

²⁴ Ankwap fárákapamp kwatae ninik manénkir koupour érik korop nánko, nomo koupour nkeaka mér i konámp. Aeno ankwap fárákapamp kwatae ninik te mek yakea nánkár wakmwaek érik korop konámpon. ²⁵ Taknámp ninik kwapwerao kor érik yakria maok, tá ankwap ninik kwapwerao kor tamak érik yak mo i konámpon. Am tak námpao kor youpoukwap mek yak mo i konámpon.

Kwaporok tére konap aropamp kar

6 ¹ Kwaporok tére konap Kristen arop fárákap te náráp arop tokwaeran e tokwae sánkria maomp yae ankore mek yakáp mwanapon. Aenapo maok, am poukeyakápnar aropao kor Kwaromp e wouroump sér moria, nomo Kristen yakáp námpan kor wouroump sér mo mwanapon.^g

² Kwaporok tére konap aropamp arop tokwaerao kor Kristen ara, máte mwearonoria kar ták-pwar mwanape. Arakrá ninik kipo: ‘Mao te Kristenara, ono man warákárria maok, ono maompor tére fwapia térea yaewour nanampono’ riaka kwapwe kare tére kipo.^h

‘Mani kikiank te ponankor kwatae ninik fi kor’rá sénámp kar

Amo ankár koumteouráp aropan má kwapwe kare ninikan yénkrá farákápria am ninikaok ‘Arak kip’rá sérampo. ³ Nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp kar kare te Kwaro i konámp ninikaok tukup mwanámp yae-párak farákáp konámpon. Aeno arop ankwap am karan monoria pwarará ankwap aopwe kar farákáp nánko, ⁴ nomo te wae mérono, am arop te ono te ninik kourráp arop tokwaenorá ninik námpao maok, kwaporok mwar táman námpono. Mao kikiank kwatae námp te, Kwaromp wakmwaek tukup konap yénk konap kar fek arop ankwapént kákkarrá kar yorowar námpan kikiank i konámpono. Aenámp fek táman kokwarok ninik, kar yorowarnámp ninik, wouroump kar, ankwapan onan kwekár námponorá kwatae niniknámp ninik, am ou mek korop konámpon.ⁱ ⁵ Am fárákap ankár kákkar saráp yakáprá, kar yurukup mwanap épépérép kare yakáprá, kare kar karan mér mo karenono. Mao ninikrá, Kwarén mér napaok tukup námp te, am fek apárokamp ankank kápae kare ti mwanámpan mpwe ninik i konapon.^j

⁶ Táte kare, arop Kwaromp ninikaok akwapria te, tá méntér mao mokoep ankank sámpá yak námpan fwaponorá warákár nánko te, am támao kápae kare ankankráp arop niamp i konámpono.^k ⁷ Nomo te wae mér námpo, éntupwaro nomwan fárákapnámp ke fek te, yaenémpi korop námpo. Tá taknámp nánkár wakmwaek máma apár pwarará

^g 6:1 Ta 2:9-10 ^h 6:2 Fm 1:16 ⁱ 6:3-4 Ga 1:6-9; 2 Ti 1:13-14 ^j 6:5 2 Ti 4:3-4

^k 6:6 Fl 4:11-12; Hi 13:5

tukup námp fek kor, ankank sámpea tukup mono. ⁸ Aeno nomo fár mwanámp fir, tá pourou oupourounámp ankank sámpá yakáp námp te, nomo yonkwae porokwe fek ‘Wae támaono’rá sér mwaro.¹ ⁹ Aeno arop ankank kápae kare ti naeria ninika waerá yarak námp te, kouao aopwe mek pik konámpnámp taknámp am kikiank ninik támao man sámp-fákeyak konámpono. Am épérépnámp kwatae pap konámp kikiank ninik te man oupouroupea apárok anámpea ankár souroumpour i konámpono.^m ¹⁰ Am mani kikiank tokwaenap ninik te, ponankor kwatae ninik fi kor támaono. Arop ankwap fárakap te manian kikiank tokwae napo, am ninik támao am fárakapan éréképá akwap nánko, Kwarén mér nap pwate nánko, wakmwaek ono apae maoi naerá ninik tokwae mwarea napon.ⁿ

**Timotin ‘Kristenamp ninik kwapwe ponankor
sámp fákeyakamp’rá sénámp kar**

¹¹ Aeno amo te Kwaromp aropara, amo am kikiank ninikan te ankár younkwe mwaek sirampo. Aeriaka amo te yae-párak kare ninik, Kwaro i konámp ninik, tá man mérnáp ninikaok kárakáre fek yarakampo. Aeria maok, aropan nouroupia, nkwaekwe make ankank korop námpon kor amo inkirman námpritea kárakáre fek yakria maok, arop ponankor sánánkar porokwe fekampo. ¹² Arop Kraisén mér námp te, arop resis mek farakop konámp niampono. Tak nánko maok, amo te am resis kwapwe mek kárakáre fek farakopria maok, amo yiki yaká yak konámp sámp nanapon. Wokwaek amo kápae kare arop nkeap fek waráp Kraisén mér napan kárakáre fek fokopeyakea érik sénap ke fek maok, Kwaro amwan ‘Am yiki yaká yak sámpae’ ria wumwi rimpon. ¹³ Kwar ankank ponankor yiki yak nénk konámp, ntia Krais Jisas Pontius Pailatonámpok kárakáre fek fokopeyakea kare kar karan érik sérimp, Kwar ntia Krais Jisaso nke nep fek ono amwan tae fek sér rae:^o ¹⁴ Amo am sámpap karwaok ankár yae-párak kare téreampo. Arop amwan wouroump kar sénaeane. Amo te ankár takrá térerá akwapea, nomp Jisas Krais Tokwae Kar érik ék naenámp fekampo. ¹⁵ Kwaro Krais ék naenámp yae séri pwatenámp ke fek táman mao ék naenámp. Am Kwar ankárankampao saráp ankank ponankor poukeyak konámpara, nomo maomp e sámpea sakap mwaro. Mao te king fákáreramp King, tá arop tokwae fákárean poukeyak konámp Arop Tokwaeno.^p ¹⁶ Mao ankárankamp támao saráp sumpwi mo i konámpon. Mao te wae tokwae fek yak námpara, nomo te maomp wonae fik tukup mo karenon. Wokwaek kar te arop ankárank man te nke mo, táte arop man nke naenámp te pwi mo karenono. Aenapara, mao e tokwaeráp yakria, tá maomp kárakáre ankár yaká yakano. Kare takano.^q

¹ 6:8 Snd 30:8 ^m 6:9 Snd 28:22 ⁿ 6:10 Ef 5:5 ^o 6:13 Jo 18:36-37; 19:11
^p 6:15 Yé 17:14 ^q 6:16 Kis 33:20

Ankank kápaeráp aropamp kar

¹⁷Apárokamp ankank kápaie karenap aropan sérampo: Am fárákapao námo te arop tokwae namp ritea nkwakwe make ankank koupour toromore naenámp táman saráp mériaka tukup kwapono. Ankár Kwarén maok mér kare mwanapon. Kwar te nomo warákár mwanámp nompour kápaie kare kwapwe kare ankank ti-sáp konámpono.^r ¹⁸Am fárákapamp kwapwe kare ninik te ankank kápaie kare niampria, kwapwe kare ninik fek yaewouranápono. Aeria maomp ankank kápaie te monap arop fárákapan nénk saráp yakápanápono. ¹⁹Am fárákapao takria te, nánkár wakmwaek man yaewour naenámp ankank koupoukour napara, mao fwapi yiki yak sámp mwanap am te yiki yak karenono.^s

Timoti ankár náráp tére fwapi taokeyak naenámp kar

²⁰Onomp Timoti e, Kwaro amwan sánknámp tére fwapia taokeyak kourampo. Aeria maok, Kwaromp ninikaok akwap mo, épérépnámp kar mwar te younkwe sánkampo. Tá am námoku kwekárrá 'Ono te mér kare sámpá yak namp'rá sér i konap aropént te yak kwapono. Am fárákap te takria Kwaromp ninikan nkwakwe make kar yorowar i konapono.^t ²¹Arop ankwap fárákap take pourouráp mér sámp namprá ninik nap te, Kwarén mérnep ninik wae pwate napon.

Ono ninik namp te Kwar námoku yumwan ninikia yumwan yaewourano.^u

^r 6:17 Lu 12:20 ^s 6:19 Mt 6:20 ^t 6:20 1 Ti 4:7; 2 Ti 1:14 ^u 6:21 2 Ti 2:18

Polo Timotin Wakmwaek Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 36 yopwar niamp arake fek, Polo Rom mek kalabus mek yakria mámá pas ankwap Timotimpor kumwimpon.

Polo Rom mekamp Gavmano man farop pap mwanap wae wonae fiknámp mér námp kwamp, wakmwaek kar má pas kumwi námpon. Mao te 'Amo Jisasomp e érik séria, Kwaromp Kwapwe Kare Karamp kare kar karan sámp-fákeyakamp'rá sér. Tá touwe kwatae, tá man sámpá yampourou mwanap ninik korop námpao maok, Timotin 'Kwaro sánknámp térean pwar kwapono, ankár kárákáre fek téreamp'rá sénámpon.

1 ¹Ono Pol te Krais Jisasomp aposelono. Kwaro námokuráp ninik fek onan aposel pap námp te, ono koumteouráp aropan, mao mámá yiki yak Krais Jisasén mérnáp fárákapan nénk nanamprá séri námp táman séraraeria ninámpon.

²Timoti, amo te onomp karwaok napantá, amo te onokump táráp kare niamp naponoria, ono waráp por má pas má kumwi rae. Ono ninik namp te, Kwar Naropwar ntiaka Krais Jisas nomp Tokwae Karao námokuráp ninik fek amwan ninikia aropompia yonkwae porokwe papanoria nae.^a

Kwaromp karan pwarápaecantánámp kar

³Onomp tékénou fákárerao wokwaek kar Kwaromp ninikaok tukupapnámp taknámp, ono kuri mántwaok akwap nampon. Aeria maok, ono ninik namp te, Kwaro nke námp fek kwatae niniki namp yak mo námpono. Ono kumuruk yámarao amwan ninikriaka Kwarén kar toropwap namp fek, man 'Aesio'rá sér i konampon.^b ⁴Amo onan yonkwae touweria ém napantá, onomp ninik te amwan warko nkea, am fek warákár nae kar nampono. ⁵Amo Kraisén mér kare nap te wokwaek waráp kupwiwaráp Lois, tá waráp éntupwar Yunis maomp mérep niamp kwekár mono, kare kar nap ono wae mér nampono.^c ⁶Ae namp

^a 1:2 1 Ti 1:2 ^b 1:3 Ap 24:16 ^c 1:5 Ap 16:1

kwamp maok, amwan warko ninikampria sér rae. Kwaromp ourour waráp pourouk yak námp, am te ono wokwaek kar waráp me korok yae pap nanko sámpap ourour táman oukoumwan kuri amo am ourour tokwae anoria tére kárákáre nap te, arop yaomwian fur napo, yurunk tokwae konámpnám araknámpanpo. ⁷Amo te wae mérono, Kwaro nomwan sá pámp Spirit te nomwan apáp sá pá naenám Spiritan mono. Mao nomwan sápnám Spirit te nomp waempén kárákáre nénk námp, tá nomp Kristen ankwapaenáp fákáreran nouroup kateria, nomoku nomp yakáp fwapia poukeyakáp mwanám ninikan ti-sá pá námp. ^d

⁸Aenámpara, amo nomp Tokwae Karamp kar farákáp nap te pwarápaé kwaponono. Tá amo ono kalabusi yak namp táman kor pwarápaé kwaponono, mono. Amo ankár Kwaromp kárákáre sámpea onont am Kwapwe Kare Kar farákápnáp tére fek onont touwe sámppanpo. ^e

⁹Kwaro nomwan wumwiria warko érékép námp te, apae nomo kwapwe kare ninik nángo, nomwan warko érékép námpnápe. Mao námokuráp ninik fek nomwan koupoutáráp napria ninikia nomwan érékép námp. Wokwaek kar Kwaro má apár oukoumwan yoro moi yakrá, nomwan námokuráp ninik fek niniki tarimpan Krai Jisasén érik sámp-kérépámp. ^f ¹⁰Aeno oukoumwan māmá ke fek te Krai Jisas nomwan éréképnám arop wae érik korop námp fek, Kwaromp aropompao kor wae érik korop námp. Krai Jisas te sumpwiramp kárákáre wae kwepwate nángo, maomp Kwapwe Kare Kar koutemouráp arop waria wae yiki yaká yakáp mwanap mér napon. ^g

¹¹Mao onan 'Kwapwe Kare Kar farákámp' ria séria sámp-kérépeanánko, ono te koutemouráp aropan am kar yénkrá farákáp konamp aropono. ^h ¹²Ae namp kwamp maok, am tére fek táman onan kar wouroump napo kuri, ono pwarápaé mo nampon. Ono mérinám Tokwae Karan saráp wae ník nampon. Aeria maok, ono wae mér kare namp te, mao onan sápnám tére te kwaporok pwar mono, ankár taokeyakrá akwapea Kraiomp Yae Tokwae korop námp fek naenámpon. ¹³Mámá kar kare amo onomp top kor fekamp wawi nap, am te amo fwapi ninikria, ankár take pourouráp ninik fek arop farákapan yénkrá farákámp. Aeria maok, amo ankár Krai Jisasén mér kárákáreria man warákárria maok, am ninik fek arop farákapan kar farákáp nanapon. ⁱ ¹⁴Amo má Kwapwe Kare Kar Kwaro amwan taokeyakampria waráp yaek pap námp te, am te kwapwe kare kare ankankara, amo fwapia yérék korampo. Aenapo Yiki Kor Spirit nomp ninik mek yak námp, mao fwap amwan am tére nap yaewour naenámpon.

^d 1:7 Ro 8:15 ^e 1:8 Ro 1:16 ^f 1:9 Ef 2:8-9; Ta 3:4-5 ^g 1:10 Hi 2:14-15 ^h 1:11 1 Ti 2:7
ⁱ 1:13 Ta 1:9

¹⁵Amo te wae mér napon, apár fi Esia mekamp arop ponankor te wae onan pwar, tá Figelus ntia Hermogenes mao kuri wae onan pwar nepono.^j ¹⁶Aenapantá maok, ono Kwar Tokwaeran sénanko, mao Onesiforusén aropompria maok, maomp séraroan kor aropompanoria nampon. Kápaé kare por Onesiforus te ono kalabus namp te pwarápaé mono, onomp ninik yae-páráki pap saráp yak konámpon. ¹⁷Mao te Rom taun tokwae mek koropeaka onantá oupourounkrá yárakia wakmwaek onan nke námpon. ¹⁸Onesiforuso wokwaek Efesus mek onan yaewour saráp yakámp te, amoku am wae mér kare yak napon. Aenámpantá, ono Kwar Tokwaeran sénamp te nánkár mao kot tokwae naenámp Yae fek man aropomp naenámpria nampon.

Timoti te ankár Kraisomp kwapwe kare soldia yak naenámp kar

2 ¹Onomp táráp e, Krais Jisaso amwan námokuráp ninik fek ninikia yaewouránko amo maomp kárákáre sámpea yakamp. ²Ono wokwaek kápaé kare arop wa nap fek farákápanko, amo wawiap kar táman arop fwap yonkwae kouria arop ankwap farákapan yénkrá farákáp mwanap aropan farákámpo.

³Nkwakwe make ankank korop námpo kor yino Jisas Kraisén méria maomp tére konámp, yinont soldia niamp kárákáre fek fokopeyakampo. ⁴Arop soldia yak námp te, mao te ankwap-ankwap tére mo i konámpon. Mao te ankár soldia térean saráp yae-párák kare tére nángo maok, taokeyak konámp soldia kor maomp tére warákár naenámpon. ⁵Arop resisrá foporakor mwaria te, am ‘Foporakorenk’ ria sérinámp aropamp ninikaok foporakoria am ninikaok tukup mo napo te, taokeyaknám aropao sérrá, ‘Amo te ankank sámpea mono!’^k ⁶Arop yopwar yoroia taokeyak námp te námokurápara, kare nángo toupourria te, manénkir námoku fária, wakmwaek arop nénk konámpono.^l ⁷Amo te ono sénamp kar man ninikampo. Tak napo maok, Tokwae Karao waráp ninik mek kwapwe kare ninik fwap sánk nángo, amo am kar fi ponankor mér nanapon.

⁸Ono Kwapwe Kare Kar sér i konamp te, Jisas Krais te Devito yakámp fi mekampao sumpwiaka fárámpámp táman amo ankár fwapia ninikampo.^m ⁹Ono am Kwapwe Kare Kar farákáp konamp te, am fi fek táman arop farákapao onan nke napo te, ono kwataenamp arop niamp nanko, onan nkwakwe make touwe sápría, fákápá páte napon. Aenapan maok, Kwaromp kar te fákapea pap mono.ⁿ ¹⁰Aenámpara, ono te ninik kárákáre sámpea teyakrá maok, nkwakwe make touwe korop námpan kuri, sámpea Kwaro naráponoria nánkárápnámp arop fákáreran yaewour i konampono. Onomp ninik te, am farákapao kor ankár am Krais Jisaso

j 1:15 2 Ti 4:16 k 2:5 2 Ti 4:8 l 2:6 1 Ko 9:7,14 m 2:8 Ro 1:3-4 n 2:9 Fl 1:12-14

fákeyaknámp yiki yak sámpea méntér yakápi-yakápanáponoria nampon.^o

¹¹ Nomo te mámá kar man mér kare mwanámpono:

“Nomo mént kare kar sumpwianámp te,
warko yiki yakan kor nomo mént yiki yakáp mwanámpon.^p ¹² Nomo
nkwakwe make touwe korop námpan kor,
inkirmaneanria kárákáre fek yakeanámp te,
nomo kor mao námpnámp méntér king yakáp mwanámpon.
Aeno nomo man younkwe sirareanáko te,
mao kuri nomwan younkwe mwaek sinaenámpon.^q

¹³ Táte nomo sérrá, ‘Maonámpaok tukup mwar’ ri námpao,
ampaok mo námpon kor,
mao námoku te námoku sérinámpaok i konámpon.
Mao te ankwap kar sér mo i konámp karenono.”^r

**Timoti ankár tére kárákáreria Kwaromp
tére arop kare yak naenámp kar**

¹⁴ Amo te ankár kápae kare por am arop fárákapao wawanáponoria,
Kwaro nke námp fek amo má kar man kárákáre fek sérrá, “Yumo te kar
am fik sérarrá yorowari kwapono! Take kar te arop ankárankan yaewour
mo i konámpon. Am kar wanap aropan te, ninik kwatae pap konámpon.”^s

¹⁵ Amo te ankár tae fek tére fáparákapriaka tére arop kare yak napo
maok, Kwaro waráp tére nkea warákár naenámpon. Aenáko maok, amo
kokwae moria Kwaromp kar kare kar yae-párák kare farákápria maok,
amo Kwaro nke námp fek kor pwarápaie mo nanapon.^t ¹⁶ Aeno aropao
kwaporok táman sérarnap kar te wawi kwapono, younkwe sánkampo.
Take kar te Kwarén younkwe sánk mwanap mwae páraok arop éréképa
akwap konámpono. ¹⁷ Take kar te ankáráp kwataerao akwapea tokwae
karia arop émi fánámp niamp námpono. Himeneus ntiaka Filetus am
fi mekampao takipon. ¹⁸ Am arop yawor te má kar kare máte younkwe
sirarea arakrá sér i konepon, “Nomo wae warko fápárámp námpara,
wakmwae te warko fápárámp mono.” Am makrá sérarep kar te arop
ankwap fárákapamp méran épérépia kwatae pap nepon.

¹⁹ Aeno Kwaro am fek sios yoro naenámp kárákáre kor oumpwar te wae
yimp tenáko, kárákáre fek fokopeyak námpon. Tá am oumpwar fek kar
arakrá kumwi, “Kwar Tokwae námokuráp kounteouráp arop te wae mér
kari yak námpon.”

Tá ankwap kumwi tenámpao kor sérrá,
‘Námo te Kwaromp firáp aropono’rá
sér i konap arop ponankor te

^o 2:10 Kl 1:24 ^p 2:11 2 Ko 4:11 ^q 2:12 Mt 10:33 ^r 2:13 Nam 23:19; Ro 3:3-4; Ta 1:2
^s 2:14 Ta 3:9 ^t 2:15 Ta 2:7-8

nkwakwe make ninik kwatae te ankár younkwe sir mwanapon.”^u

²⁰ Ankankráp aropamp nap tokwae mek dis tankáp nám̄p te, gol fek yoroiap, silva fek yoroiap, yao fek yoroiap, kwar fek yoroiap, ará tankáp nám̄pon. Am te ankwapmwaek kwapwe kare téreampor, tá ankwapmwaek te nkwakwe make téreampor.”^v ²¹ Kwarén ménám̄p aropao am náráp ninik mekamp kwatae ninik ponankor younkwe sinám̄p te, Kwaro nke nám̄p fek yiki kare yak nám̄p te, mao te ankank yae-párák nám̄p mwar kák konap dis niampria, amwar kar yak nám̄pon. Aeria Arop Tokwaeran yaewourrá nkwakwe make kwapwe kare tére naeria nanap nám̄pon.

²² Aenámpara, amo te ménki-tárápuamp ninik mek korop konám̄p nkwakwe make kikiank ninik te ankár younkwe mwaek pwarampo. Amo te ankár yae-párák kare ninik ntiaka mér napan sámp, ankwapan nouroup i konap ninikan sámp, yonkwae porokwe ninikan sám̄pea maok, arop ankwap fárákap yiki kare ninik fek yakáprá Kwar Tokwaeran wumwi ri konap aropént saráp yakamp. ²³ Aeno épépérépnám̄p arop fárákapamp kar mwar sérarnap kar kwatae te amo ankár younkwe sirampo. Amo te wae mér napon, am takrá sérarap kar te am fek yorowar i konapon. ²⁴ Tokwae Karamp tére konám̄p arop te kar yorowar mo, arop ponankor porokwe fekria yonkwae kourráp tisa te man nkwakwe make napo kor yonkwae pwarámp mo i konám̄pon.”^w ²⁵ Aeria maok, maomp kar ták-pwarnap aropamp ninik porokwe fek fwapokwap nánko maok, am támao Kwaro am fákáreran yaewouránko maok, am ninik pwararea má kar má fwap mér mwanapon. ²⁶ Am kwekár i konap tisa fárákapan Satano náráp umben mek tirá kérépám̄p te, am fárákap náráp ninikaok paokop mwanapria nimpon. Aeno má kar kare man mér napo te, am fárákapamp ninik warko érik farákár nánko maok, Satanomp umben pwarará amwar yakáp mwanapono.

Pwar naenám̄p yae fek mwanap kar

3 ¹ Aeno amo ankár yae fápaie nánko te kápaie kare touwe kwatae kare korop naeria nám̄ponorá mérampo.”^x ² Am te arop fárákapao námoku saráp warákár, tá manian kikiank kare mwarea napon. Arop fárákapao námoku támao warákár sérarrá, tá nomoku saráp kwapwe kare nám̄ponoria wae, tá ankwapan wouroump-sér mwarea napon. Tá éntupwar naropwaromp karan kor kwe-sir, tá arop fárákapao námwan yaewour kwapwe napo, am fárákapan ‘Aesio’rá sér mo mwarea napon. Kwaromp kwapwe kare ninikan kor wouroumprá amomoránk mwarea napon.”^y ³ Námokuráp firan kor aropomp mo. Wokwaekamp ankankan niki sayakrá yorowar. Aeriaka e-poup sérarrá paokopria

^u 2:19 Jo 10:14-15 ^v 2:20 Ro 9:21 ^w 2:24 1 Ti 3:3 ^x 3:1 1 Ti 4:1 ^y 3:2 Ro 1:29-31

maok, námokuráp kikiank i konap ninikao tokwae kari yak nánko maok, námokuráp pourou fwapia poukeyak mo mwarea konapon. Ankár yonkwae pwarámpria aropomp ninik kánanke te yak mo kareria, kwapwe kare ninikan kor mént wouroump mwanapon. ⁴Aeria maok, námokuráp firan kor ankwapan outiri mwanapon, tá námokunap ninik kápae kare kwataeran ti-paokopria maok, námoku támao ninikrá, ‘Yino te Arop Tokwaeno’rá warákár-séria, námokuráp pouroukamp nkwakwe make ninik táman warákáránkrá paokopria maok, warko Kwarén warákár mwarea napon. ⁵Aeria maok, Kwaromp ninikaok tukup nap te némpi párák pourouan sarápria maok, Kwaromp kárákáreran méria kare karonorá ninik mo. Amo taknap aropént yak kwapon.^z

⁶Am taknap tisa fákáre te sánánkar porokwe fek tukupea, ninik fwapi kárákáre moria, náráp wokwaekamp kwatae ninikan ninik tokwae, tá náráp ninik mek nkwakwe make kikiank ninik koropánknámp koumteouramp nap mek tukupea, am fárákapán kar porokwerá sér i konapon. ⁷Am taknap koumteou yonkwae kour kwapwe ankár sámp mwaria napao maok, am kar mér mwanap pourou mo. ⁸Wokwaek Janes ntiaka Jambres Mosesén yorowarrá yárákipnámp taknámp am arop fákáreao kor má kar kare man kor yorowarrá paokop napon. Am fárákapamp kar yurukup mwanap ninik te kwatae akwap tenánko, maomp Kwarén mér napao kuri kwekár napon. ⁹Wokwaek kar Janes ntiaka Jambres arop nkeap fek takrá ninikrá yárákriaka tokwaeri ke fek yak moipon. Aempnámp taknámp am tak nap ninik te arop ponankor nke nap fek érik korop naenámpon.^a

Timoti ankár Kwaromp kar kárákáre fek samp naenámpon kar

¹⁰Aeno amo te wokwaek ono amwan warámpea yárákria aropan kar yénkrá farákáp konamp te am ninik wae mér napon. Aeria maok, onomp yárák, tá am fi kor ninik te amo wae mér napon. Ono Kwarén mér kárákáre namp, tá nkwakwe make kar korop námpán kor sánánkar ninik kárákáre sámppea akwap namp, tá arop nouroup namp, tá kárákáre fek fokopeyakria tére pwar mo namp, am te amo wae mér napono.

¹¹Antiok, Aikonium, Listra taun mekamp arop fárákapao onan sámpá yampourou napo, ono nkwakwe make touwe tokwae kwatae sámp namp te amo wae mér napon. Aenampan maok, Kwaro onan yaewour nánko, am kápae kare touwe kwatae korop námpán kor, fwap yakampon.^b

¹²Karenono, arop ponankor Krais Jisasént yakáprá Kwaromp ninikaok paokopnap aropan te, Kwarén mér monap aropao nkwakwe make sokoro i konapon.^c ¹³Aeria maok, kwatae ninikráp arop, tá kwekár profet fákáre,

^z 3:5 Mt 7:15,21; Ta 1:16 ^a 3:8-9 Kis 7:11-13 ^b 3:11 Ap 13:50; 14:5,19-20

^c 3:12 Jo 15:20

makia kounteouráp aropan poupwekáp mwarea napon. Satano kor am fárákapan kwekáránko maok, am fárákapamp ninikao kor kwatae kare naeria námpon.

¹⁴ Aeno amo wokwaek wawia mérinap kar máte kárákáre fek sámpea yarakampo. Tá kounteouráp arop yino am kar yénkrá farákápámp te, amo waeman mér kare napon.^d ¹⁵ Manénkir amo oukoumwan épérmou táráp yakap feknámpia Kwaromp yiki kor Buk fekamp kar mér sámpap te, amo wae mér napon. Am buk te amwan fwap ninik kwapwe sánk nánko, amo Krai Jisasén méria napo, Kwaro amwan warko warámp naenámpon. ¹⁶ Kwaromp Buk fekamp kar ponankor te Kwaromp Spiritao ninik sánk nánko kumwi napon. Am kar te nomwan yae-párák kare ninik yénkrá farákáp naenám kwapwe karon. Tá kounteouráp aropamp ninik kwataenám érik yénkria, nomp paokop fwapokwap i konámpono.^e ¹⁷ Aenámpara, am kar támao Kwaromp kounteouráp arop nomwan yaewourianánko, nomo ponankor kwapwe kare ninik pwi nánko, nomo fwap nkwakwe make kwapwe kare tére ponankor tére mwanámpanánap mwanámpon.

Timoti ankár kárákáre fek Kwaromp kar farákáp naenám kar

4 ¹ Krai Jisas te yiki yakápnar aropan ponankor yurukupria, sumpwinap aropan kor mént yurukup naenámpon. Mao te arop ponankor nke nap fek érik koropeaká king yaká yak naenámpon. Ono amwan Kwar ntiaka Krai Jisaso nkenep fek amwan kar kárákáre fek arakrá sér rae:^f ² Amo ankár kárákáre fek Kwaromp kar farákápámpo! Arop am kar wa napan, tá wa mo napan kuri, amo te ankár kárákáre fek am kar farákáp saráp yakampo. Amo te ankár méranáponoria kárákáre kor kare kar farákápria yoporria, yumo fwap tak mwanaponorá warákár sánkampo. Amo kokwae moiaka, porokwe fek kánámpár am fárákapan yénkrá farákápámpo.^g ³ Nánkár wakmwaek arop Kwaromp yae-párák kare kar te warko wa mo mwarea napon. Am fárákap ankwap-ankwap kar wa mwar kar napan wa mwaria, am kar farákáp mwanap aropan wumwi mwarea napon.^h ⁴ Aeria maok, má kar kare pwarará maok, nkwakwe make kwaporok kar mwar sérarap kar táman woupwi pátea wawia mántwaok tukup mwarea napon. ⁵ Aeno amoku kare te ankár kápae kare por ninik kouri yakrá maok, nkwakwe make touwe korop námpon kor kárákáre fek fokoptyakria maok, amo Kwaromp Kwapwe Kare Kar táman téreria kounteouráp aropan farákápámp. Amo te kounteouráp aropan yaewour nanap tére yak námpara, amo ankár am táman fwapia téreamp.

^d 3:14 2 Ti 2:2 ^e 3:16 2 Pi 1:21 ^f 4:1 Ap 10:42; Ro 14:9-10 ^g 4:2 Ap 20:20,31

^h 4:3 1 Ti 4:1

Pol wae sumpwi naenámp wonae fik nánko sénámp kar

⁶Aeno oukoumwan te ono sumpwi nanko, onomp yiri Kwarén ofan sánk mwaria wain ént kwarákár konapnámp kwarákár naenámp te wae wonae fikeane. ⁷Ono yorowarrá akwapea kwe-sira nampon. Ono te wokwaek resis kwapwe fárakoprá yáraki namp te, oukoumwan te ono te wae akwapea wonae fik yarápae fek yak nampon. Ae namp te, ono Kwarén mér namp kárákáre fek sámpá yáraki nampon. ⁸Oukoumwan te am fárakoprá akwapea pwar namp fek sámp nanamp ankank te wae nánapia tank námpon. Am sámp nanamp ankank te ará: Tokwae Karao yae-párák kare yurukup konámpara, onan ‘Yae-párák kare aropono’rá sénaenámp. Am Yae Tokwae fek te onan makrá sénaenámp. Aeria maok, onan saráp sér mono, arop ankwap fárakap mao érik korop nánko nke mwar karrá yépékrá yakánpap arop fárakap man kor sénaenámp.ⁱ

Kar pwarnámp kar kánanke

⁹Amo te ononampok koupour koropampo. ¹⁰Demas te onan pwar akwap teane. Mao te apárokamp ninikan warákárria taun Tesalonika mek akwap teane. Kresenso kor provins Galesia mek akwap, tá Taituso kor distrik Dalmesia mek akwap námpon. Luk mwar yino yak nempon. ¹¹Amo Mak warámpea koropampo. Mao te ono tére nanko yaewour kwapwe konámp aropono.^j ¹²Ono Tikikusén taun Efesus mek sámp-kérép nampon.^k

¹³Amo korop naeria te onomp waempyam taun Troas mek Karpusomp nap mek pátari namp, ará sámpea maok, tá buk mént sámpea koropampo. Aeria maok, onomp fir yipi fek yoroiaip buk nik mo pwar korop nanape. Ankár sámpea koropampo.^l

¹⁴Aleksander te bras fek nkwaekwe make ankank yoro i konámp arop, mao te onan ouroukup konámpara, nánkáráp Tokwae Karao am taki námp fek nopok man touwe sánk naenámp.^m ¹⁵Amo kor am aropan fwapia mérampo. Mao te yinomp karan kor ankár kwekápia sira námpon.

¹⁶Ono woukourouk kot nap fek te arop ankwapao onont yakria yaewour mo napo maok, arop ponankor onan pwate napo, onoku mwar yak. Aeria ono Kwarén sérrá, ‘Am fárakapao tak nap ninik te nik mo pwarampo.’ ¹⁷Aeno Tokwae Karao onont yakria onan yaewouria kárákáre sáp námpon. Aenángo maok, ono Kwapea Kare Kar fwap farákáp nanko, ankwap fi ponankor wa napon. As fir yamp nánko, as táp mekamp akap konapnámp taknámp, Kwaro onan yopor aropamp yae kwae mekamp pwarokwap námpono.ⁿ ¹⁸Kwar Tokwaerao onan sokoro

ⁱ 4:8 Yé 2:10 ^j 4:11 Ap 15:37-39 ^k 4:12 Ef 6:21-22 ^l 4:13 Ap 20:6 ^m 4:14 Ro 2:6;
1 Ti 1:20 ⁿ 4:17 Ap 23:11; 27:23

napo kuri, fwap yaewourria onan warámpea, námoku poukwapnámp yámar mek pwar naenámpon. Nomo maomp eran sámpeaka sakap saráp yaká yakáp mwanámpon.

Kar pwarará ‘Gude’rá sénámp kar

¹⁹Amo Prisila ntiaka Akwila, tá Onesiforusomp séraroan kor mént ‘Yumwan Polo Guderian’rá sérampo.^o ²⁰Erastus te oukoumwan taun Korin mek yak nángo, Trofimus kor touwe nángo, man taun Miletus mek yak nángo pwara nampon.^p ²¹Amo te koupour mwae oupouroukia koropampo. Takria amo yépék napo, ouwi tokwaenámp ke koropantáno.

Yubulus, Pudens, Linus, Klodia, tá Kristen ankwapyae fákáre makia amwan ‘Gude’rá sénámp kar sámp-kérép napon.

²²Ono ninik namp te, Tokwae Karao waráp waempént yakanoria nampon. Tá yumwan ponankor námokuráp ninik fek ninikia yaewouranoria nampon.

Polo Taitusompor Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Taitus te Grik fi mekamp aropono. Wokwaek mao te Polo tére námp yaewourimpan, Polo man ‘Apár amor ke Krit mekamp siosén taokeyakrá téreae’ ria pwate nángo, am mek térerá yakámpono.

Polo Timotimpor pas kumwimp ke fek táman, má pas kumwia Taitusompor kor sámp-kérépámpon. Am te mao sios taokeyakáp mwanap arop nánaprá párakop, tá ‘Kwaromp kar kareran sámpá yampourou mwanap aropan yoporampo’rá sér, tá ‘Sios kounteouráp arop fárákan Kristen paokopnap ninikan yénkrá farákámpo’rá sénámpon.

1 ¹Ono Pol, Kwaromp tére konamp arop, Jisas Kraisomp aposelono. Mao onan, náráponoria nánkárápnamp kounteouráp aropan mér nap mek kárákáre sánkea, am fárákan yaewour napo, kar kare mériaka Kwaro i konámp ninikaok tukup mwanapria sámp-kérép námpon.

²Ono tére namp te, arop fárákap mér kárákáreria, Kwaro am fárákan yiki yaká yak nénk naenámp yépékanáponoria yaewourrá tére nampon. Wokwaek kar Kwaro oukoumwan ankank yoro mo fek nomwan yiki yak mwanámp nénk nanamp rimpon. Mao te kwekár mo i konámpon. ³Koropea oukoumwan kar am séri tarimp ke fek Kwaro náráp kar farákáp mwanap arop kák tenángo, am fek táman maomp kar érik farákár námpon. Nomwan warko érékép konámp arop Kwaro onan ‘Kar farákápaé’rá séri tenángo, ono am tére sámpea kar farákáp nampon.

⁴Taitus e, ono Kwaromp kar farákáp nanko, amo wawiaka ankár mántwaok akwap napantá, amo te ankár onokump táráp kare niamponoriaka, ono waráp por má pas kumwi rae. Amo te wae yino ponankor mér námp niamp napon. Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntia nomwan warko éréképnámp arop Krais Jisas amwan námokuráp ninik fek yaewouriaka yonkwae porokwe sánk nepo, yonkwae porokwe fek yakaeria nampon.^a

^a 1:4 2 Ko 8:23

⁵Ono amwan Krit mek pwararamp te, amo tére ankwapmwaek oukoumwan yak námpantá, amo fwapokwapria, ono wokwaek amwan sériampnám taknám, amo am mekamp ponankor taun mek sios taokeyakáp mwanap arop yororó kák nanapria nampon.

⁶Amo ankár sios taokeyakáp mwanap arop yororó kák naeria te, arake pourouráp aropan kákampo: Koumteouráp arop nke nap fek kwatae ninikinám yak monám arop, tá ankárankamp yupuráp arop, tá maomp tárápu Kraisen méria, tá nkwakwe make sokoro mo, tá éntupwar naropwaromp kar ták-pwar moi konap.^b ⁷Amo te wae méron, sios taokeyak konám arop te Kwaromp tére taokeyak konám aropono. Ae konámpara, am arop te yae-párak kare yarak nánko maok, koumteouráp arop mao kwatae ninik nám nke mo mwanapon. Mao te námo arop tokwae namponoria, arop ankwap fárakapan poukwap naeane. Mao te koupour yonkwae pwarámp naeane. Mao te mánmán ént tokwae fária mánmán naeane. Mao te arop kwaporok fupuk naeane. Mao te mani tokwaerantá kikiank naeane.^c ⁸Mao te ankár náráp nap mek koropnap aropan yae-párak taokeyak naenámpon. Mao te ankár kwapwe kare ninikan ponankor warákárria maok, ankár am kwapwe kare ninikaok yarak naenámpon. Aeria maok, mao ankár náráp ninik Kwarén sánkea, yae-párak kare ninikaok naenámpon. Mao te ankár námokuráp yarak fwapi taokeyak naenámpon. ⁹Mao te má kar kwapwe kare má man farákáp nap, ankár fwapia kárakáre fek sámpea méria yarak naenámpon. Aeria maok, mao kor fwap arop méranáponoria am kare kar karan farákáp naenámpon. Aeria maok, arop kar ták-pwarnap fárakapan kárakáre fek sénánko, námokuráp kwatae ninikan pwarápa mwanapon.

Krit mekamp arop ankwapamp mér sámpá yampourounap kar

¹⁰Ae mwanapara, amo sios taokeyakáp mwanap arop yororó kák nap kwamp te, fwapi ninikampo. Am te apae riteanápe, kápae kare arop sios taokeyak konám aropamp karwaok mo i konap arop yakáp napon. Am fárakap te kar mwar saráp táman sérarrá paokopria, arop fárakapamp ninik mek kwekár i konapon. Tá Juda fákáre wae Kristeni yakáp napao kor kar ták-siria wae konapon. ¹¹Am taknap arop fárakap te nomo tak mo i konám ninikan ‘Yumo tak kip’rá séria maok, am tak nap fek mani tirá paokopria maok, arop fiou kápae kareramp mér épérépi kák konapon. Taknap arop fárakapan te amo am kar taokorampo. ¹²Wokwaek námoku mér tokwaeráp aropao námokuráp fi mekamp aropan ninikria arakrá sér, “Krit mekamp arop fákáre te kwekár i konapon. Tá yao pwae mekamp fir niamp kwatae kare arop yakáp napon. Tá fár tokwaerá paokoprá kokwae tákár i konapon.” ¹³Má kar te kare karara, amo ankár fwapia mérenkria

^b 1:6 2 Ti 2:24-26 ^c 1:7 1 Ti 3:2-7

kar kárakáre fek sérria, am fárakapamp ninik fwapokwap napo, Kwarén mér kare mwanapon. ¹⁴Am fárakap Juda firamp tékénou kar, tá nkwakwe make lo kákrá, kar kare pwatea paokop i konap aropamp kar woupwi pátea wa mwanape.

¹⁵Arop fárakapamp ninik yiki kukur kwapwe námp te, arakrá ninik i konapon: Kwaro ti-sápnámp ankank ponankorao kor yiki kukur kwapwe námpon. Aeno arop ankwap fárakapamp ninik kwatae akwap námp te, Kraisén mér moria maok, ankwap ankank kánanke yiki kukur mono. Am te apae riteanápe, am fárakapamp ninik ntiaka námokuráp ninik yurukup i konap te ankár kwatae kare yak námpon. ¹⁶Karan saráp sérrá, “Ono te wae Kwarén mér nampon.” Aerá sénapao maok, am fárakapao paokop nap támao Kwarén younkwe sitenap yéknép námpon. Aenapantá, Kwaro am fárakapan warákár mo kar námpon. Am fárakap te kar ták-sir konap aropara, ankwap kwapwe kare ninik mwanap pourou mo karenono.^d

Mér kounteouráp aropan sénámp kar

2 ¹Aeno amo te ankár kounteouráp aropan ponankor Kwaromp karwaok akwapnámp ninikan tére kiprá arakrá sérampo: ²Mér arop te mánmán ént tokwae kar fáriaka mánmán mwanape. Yae-párák kare ninikria námokuráp ninik fwapnae karia taokeyakáp mwanapon. Ankár mérnámp kwapwe kare yakápria, yonkwae touwe konap ninikan sámpea, nkwakwe make ankank korop námpan kuri kárakáre fek yakáp mwanapon.

³Amo ankár mér kounteouan kor sénapo, Kwaro warákárnámp ninik fek paokop mwanapon. Aropan kánánkámp kar sérar mwanape. Mánmán ént fári konámp ninikao tokwae kari yak naeane. Mao te ankár wakmwaek fápárámpnap kounteouan kwapwe kare ninikan yékn mwanap tisa yakáp mwanapon. ⁴Mao farákápria te arakrá sér mwanapon: “Yiráp poumarop, tá yiráp tárápuan kor warákár kar kip. ⁵Tá yumokuráp ninik fwapia taokeyakria maok, yiki kukur kare yakáp kipo. Tá yiráp nap fwapia taokeyakria, yiráp poumarop, tá yiráp tárápuan kor yaewour kipo. Tá yiráp poumaropamp yae ankore mek yakáp napo maok, mér monap arop ponankor amnap ninik táman nkeria, Kwaromp karan kor wouroump mo mwanapon.”^e

Ménki-tárápuao mwanap kar

⁶Ankár taknámp menkou-tárápuan kor takrá séramp: Am fárakap te ninik fwapia taokeyakáp kour mwanapon. ⁷Amoku támao mekia akwap napo, arop fárakapao amonapaokria, nkwakwe make kwapwe kare ninik

^d 1:16 2 Ti 3:5; 1 Jo 1:6; 2:4 ^e 2:4-5 Ef 5:22

fek paokop mwanapon. Arop kar yénkrá farákáp naeria te kwataenámp kar mént farákáp kwapono. Ankár kwapwe kare ninik kour fek sarápria, yae-párák kare kar yénkrá farákápampo.^f ⁸ Amo te ankár yae-párák karenámp karan saráp sénapo maok, am mek kwatae ninik yak námp nke mo mwanapon. Tak napo maok, yopornap arop farákapao kor nomwan wouroump mono, amwan yopornap ninikan pwarápa mwanapon.^g

Kwaporok tére konap aropan sénámp kar

⁹ Amo te kwaporok tére konap aropan^h arakrá sérampo: Mao náráp poukeyakáp konap aropamp yae ankore mek yakápria, ponankor nkwakwe make ankank am fárákapao warákár mwanap ninik fek tére mwanapon. Poukeyakápnar aropao kar kwatae sénapo kor, nopok kar pwarokwaprá sér mwanape.ⁱ ¹⁰ Mao te ankár am fárákapamp ankank kánanke oukun sámp mwanape, mono. Mao ankár maomp karwaokria yae-párák kare tére napo maok, náráp poukeyakáp konap arop fárákapao nkea warákárria nomwan warko éréképnámp Kwaromp kar farákáp námp táman warákár mwanapon.

Nomo ankár yiki kukur yakáprá Kraisomp Yae yépék mwanámp kar

¹¹ Nomo te wae méron: Kwaro námokuráp ninik fek nomwan aropompnámp ninik te wae érik korop námpon. Aenámpara, mao te fwap ponankor kourmteouráp arop warko érékép naenámpmon. ¹² Kwaromp am aropomp támao nomwan Kwarén younkwe sítea paokop i konámp ninik, tá apárokamp ponankor kikiank ninik máte pwarará, oukoumwan má ke fek táman ankár nomo fwapiá ninik kouriaka Kwaromp ninikaok saráp kwapwe kare paokop mwanámp yénk námpon.^j ¹³ Karenono, nomo Kwar Tokwaeran yépékrá yakáp námp, tá arop nomwan warko érékép konámp arop Jisas Krais, mao érik korop námp fek te, Kwaromp mopor ntiaka wae kwapwerént korop naenámpmon.^k ¹⁴ Kraiso námoku wampwe pwarará sumpwi námp te, nomo ponankor lo kar kwe-pwar konámp mekamp warko yamokwapea érékép naeria ninámpon. Mao te nomwan yáraria yiki kukarea páte nánko, námokuráp arop fákáre yakáp námpara, nomo te ankár kárákáre fek kwapwe kare ninik fek paokop mwanámpon.^l

¹⁵ Amo te ankár má kar táman kourmteouráp arop fárákapán farákáp saráp yakampo. Amo mámara karwaok paokopanáponorá farákápria maok, kar ták-sir konap arop fárákapán kárákáre kor kar sánkria, am fárákapamp ninik fwapokwapampo.^m

^f 2:7 1 Pi 5:3 ^g 2:8 1 Pi 2:15 ^h 2:9 ‘Kwaporok tére konap arop’rá sénámp te, “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 35,36 fek nkeampo. ⁱ 2:9 1 Pi 2:18 ^j 2:12 Ef 1:4; 1 Jo 2:16
^k 2:13 Fl 3:20 ^l 2:14 Ef 2:10; 1 Pi 2:9 ^m 2:15 1 Ti 4:12

Kristenao mwanap kwapwe kare ninikan sénámp kar

3 ¹Amo ankár kounteouráp aropan sénapo, Gavman fákáreramp yae ankore mek yakápria, maomp karwaok tukupria yae-párák kare tére mwanap nánap mwanapon.ⁿ ²Am fárákap te arop ankwapan wouroumprá séria kar yorowar mwanape, mono. Am fárákap te ankár porokwe fek yakápria, arop ponankoran kwapwe kare ninik fek yaewour mwanapon.^o

³Amo wae méron: Wokwaek te nomo kor Kwaro i konámp ninikan épépérépria, kar ták-sirirá paokopánko, Satano nomwan poupwekáp nángo, nomo Kwaromp mwae-páraok tukup moimpon. Aeria maok, nkwakwe make kikiank ninik ntia pourou fekamp ankankan warákár i konap ninikao nomwan sámp-fákeyakámp. Aeria maok, nomo ankwapan kokwarokrá paokopria maok, ankwapamp ankank kikiankrá paokopimpon. Arop ankwap fárákap nomwan yorowarrá paokop napo, nomo kor nonopok yorowarrá yakáp námpon.^p

⁴Aempan maok, nomwan warko érékép konámp arop Kwaro nomwan nouroup kareria yaewour kwapwenámp ke érik koropria, ⁵nomwan warko érékép námpon. Mao te nomp kwapwe kare ninikan ninikria, nomwan érékép mono. Námkuráp yonkwae touwe fek nomwan warko éréképámp. Am takimp te nomwan yárárianánko, nomo táráp yink wourékam niamp nángo maok, Yiki Kor Spiritao nomwan wourékam yiki yak sámp námpon.^q ⁶Jisas Kraiss nomwan warko éréképámp arop térempek fek táman, Kwaro Yiki Kor Spiritamp ourour kárákáre nomp pourouk ponankor kwarákár námpono. ⁷Am takimp te Jisas Kraiso námoku nomwan ninikiaka yaewourrá fwapokwap nángo, Kwaro nomwan ‘Yae-párák kare arop’rá sénámp. Mao nomwan yiki yak sámp mwanapria nánapi tenámpara, nomo man méria yépekrá yakáp námpon.^r

⁸Mámá kar máte kare karara, am táman kárákáre fek farákáp napo, Kwarén mérnep arop fákáre am fek ninikiaka kárákáre fek kwapwe kare ninik sámpea yakáp napo maok, am kwapwe kare ninik támao ponankor aropan yaewour naenámp.

⁹Aeno nkwakwe make moumountukri ninik kákákrá kar yorowar, tá tékénouamp e kouroumprá, tá yoporrá, lo karan saráp kákkarrá yorowar fupukumprá paokop nap te, amo ankár am mek nke kwapono, pwarampo. Nomo te wae méron, am te nomwan yaewour nángo, kwapwe kare ninikaok paokop mwanámp pourou mono.

¹⁰Arop siosomp ankárankamp ninik fek yakáp nap tirá pipirikirrá párakop nángo te, amo ankár maomp ninik ankárank por, tá anánk por,

ⁿ 3:1 Ro 13:1-7; 1 Pi 2:13-14 ^o 3:2 2 Ti 2:23-25 ^p 3:3 Ef 5:8-9 ^q 3:4-5 Jo 3:5-7
^r 3:7 Mt 25:34

arake fek fwapokwap napo, waráp kar wa mo nánko te, man younkwe mwaek pwarampo.^s ¹¹Amo te wae mér napon: Am taknámp arop te mwae kup kare pwarará, korokore mwaek akwap námpara, námokuráp kwatae ninik támao waeman man kot naenámpon.^t

Pwarnámp kar kánanke

¹²Nánkár wakmwaek te Artemas ni, Tikikus ni, man sámp-kérép nanko te, amo te koupour ononampok taun Nikopolis mek koropampo. Ono ‘Ouwi tokwae korop nánko, ént tokwae námp fek te Nikopolis mek yak nanamp’rá sériamp támaono.” ¹³Amo te lo mérnámp arop Senas ntiaka Apolosén fwapi taokeyakampo. Amo te ankár am arop yawor mwae akwap nenep ankank moantá, yaewourampo.” ¹⁴Tá nomp koumteouráp arop te fwapia méria kárakáre fek téreteria maok, ankank ankwapmwaek tank nánko, monap aropan yaewour mwanapon. Takria maomp Kristen yakáp nap te yaoao ki tanknámp niamp mo, kwaporok yakáp mwanape.”

¹⁵Arop ponankor onont yakáp napao, amwan ‘Gude’rá sénap kar sámp-kérép napon. Aeno amo kuri yinomp ‘Gude’rá sénámp má yinomp tampokamp Kristen nouroupén sérarampo.

Ono ninik namp te, Kwaro yumwan ponankor námokuráp ninik fek yaewourria yumont yakanoria nampon.

^s 3:10 Mt 18:15-17 ^t 3:11 1 Ti 6:3-5 ^u 3:12 Ef 6:21-22 ^v 3:13 Ap 18:24 ^w 3:14 Ef 4:28

Polo Filemonomp Kumwimp Pas

Mekia Akwapnám Kar

Jisas pok tenánko, 32 yopwar niamp arake fek Polo Rom mek kalabus mek yakria, mámá pas Filemonomp kumwimpon.

Filemon te Kolosi mekamp kápae kare ankankráp Kristen arop. Maomp kwaporok tére konám arop e te Onesimus. Am tére arop te Filemonomp nap pwarará, farákapea Rom mek akwapea Polén kikipia maok, Polo man yaeworánko, mao Kristen.

Polo pas kumwia Filemononámpok méntér sámp-kérépria sérrá, ‘Onesimus te wae Kristeni námpara, man yopori kwapono. Warko warámpamp’rá sérimpon.

¹Filemon e! Ono Pol onan Krai Jisasomp tére nanko fákapea pap napono. Nomp nánae Timoti yino waráp por má pas má kumwiaka, sámp-kérép re. Amo te yinont ankárankamp tére konap nouroup kwapweno. ²Yino yinomp antáp Apiampor kor, tá Arkipusomp mént kumwia sámp-kérép re. Arkipuso kor mao te yinont soldia yakria, Satanén yorowar i konámpono. Yino kumwi nemp máte sios waráp nap mek néntép konap, maompor kor kumwi nempon.

³Yinomp ninik te nomp Kwar Naropwar ntiaka Jisas Krai Tokwae Karao yumwan náráp ninik fek yaewouria nepo, yumo yonkwae porokwe yakápenkria nempon.

Polo Filemonén Kwarén ‘Aesio’rá sérimp kar

⁴⁻⁵Ono wa nanko, amo ankár Jisas Tokwae Karan méria mént kari yakria Kwaromp arop fárákapan kor ponankor nounouroup napantá, kápae kare por kar toropwapnamp ke fek te, amwan ninikria onomp Kwarén waráp e séri ko, ‘Aesio’rá sér i konampon.^a ⁶Amo te yinont fearámpá yak napara, ono Kwarén sénanko, amwan am mér kwapwe sánk nángo maok, amo nomp Krai Jisasomp ankank kápae kare kwapwe kare sámp konám mér nanapon.^b ⁷Amo te ponankor Kristen fárákapan

^a 1:4 Ro 1:8-9 ^b 1:6 Kl 1:9

nouroup kareria, am fárakapamp ninik mek kárákáre sánk napon. Aenapantá ono táman warákára waeriaka onomp ninik porokwe kare fek yak námpon.

Polo Filemonén ‘Warko Onesimusén warámpamp’ rimp kar

⁸Ae namp kwamp maok, ono arakrá ninik nampon: Tá kare, nomo énénkér Kraisompara, ono fwap tae fek ‘Takrá téreampo’rá sénae naman maok, ⁹nomo aropomp ninik fek yae-párak kare yak konemp kwamp, ono amwan sánánkar porokwe fek sér rae: Ono Pol, ono te waeman Krais Jisasomp térerá koropea, mér pourou nanko fákapea páte napon. ¹⁰Aenapara, ono kalabus mek yakria Onesimusén Kwarén méranoria farákáp nanko méria, am fek onomp táráp niamp námpon. Aenámpantá ono amwan ‘Man aropompamp’ ria sér rae.^c ¹¹Wokwaek kar mao te fwapiaka waráp tére tére moimpon. Aeno oukoumwan te mao fwap nomwan yaewourrá waráp tére, onomp tére makria kwapwe kare tére naenámpon.

¹²⁻¹³Ono Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáp nanko, onan fákapea páte napo yakria maok, amoku wonae fik yakria onan yaewour nanapan panek yak napantá, nopok Onesimuso onan yaewourano ninik naman maok, warko amonapok sámp-kérép nampao maok, ono man yonkwae touwe tokwae méntér sámp-kérép nampono. ¹⁴Aeno ono warámpá yak naenampao maok, nánkár waráp ninikan apaerá sénap wa naeria namp kwamp, man taokor moi nampono. Ono te amwan mao kánámpár onont mapek yakrá onan yaewouranoria kárákáre mono. Onomp ninik te amoku waráp kwapwe kare ninikaokria tak naeria te tak nanapon.^d

¹⁵Onesimus te amwan fae tákáre ke fek pwara námpon. Aeno oukoumwan te amo warko warámpea napo, ankár amont yaká yak naenámpon. ¹⁶Oukoumwan te amo man kwaporok tére konámp arop saráprá niniki kwapon. Kare, mao te waráp kwaporok tére konámp aropao maok, waeman Kristen kare námpara, oukoumwan te nomp nánae kare námpono. Aenámpara, amo man warákár karampo. Ono man nke namp te, onomp nánae kare niamp nánko, ono man nouroup kare nampon. Aeno ono mér namp te, maomp tére, tá Kraisomp yak námp fek waráp nánae kare ara, amo fwap man nouroup kareria warákár tokwae nanapon.

¹⁷Amo te nomo fearámpea yárákrá Kraisomp tére konemponoria ninik nap kwamp te, amo onan i konapnámp taknámp Onesimusén kor warko warámpampo. ¹⁸Aeno mao amwan kwatae ninik, tá amwan nopok sánk naenámp yak nánko te, am ankank onomp e fek pwate napo, nánkár ono nopok sánk nanampon. ¹⁹Ono Pol onokump yae kor fek mámá

^c 1:10 Kl 4:9 ^d 1:14 2 Ko 9:7

‘Onoku nopok sánk nanamp’rá sénamp kar mámá kumwi nampono. Ono wokwaek amwan yaewouri namp fek onan nopok amoku kareao onan sáp nanapan maok, ono am fek te sér mo nampon.^e ²⁰ Onomp nánae e, amo wawae! Kraisomp arop yak nempara, ono Tokwae Karamp e fek sér rae: Onesimusén warámp napo, ono am ninik fek warákárriaka yonkwae tikip nanampono.

²¹ Ono wae mér nampono, amo fwap má sénamp kar ampaok tére nanaponoria namp kwamp, waráp por má pas má kumwi rae. Ono waeman mér kar nampono, ono amwan sénamp ninik máte amo takrá tére napo, akwapea tokwae karia kwapwe kare kare naenámpon. ²² Aeno ono ankwap kar sénae: Ono ninik namp te, yumo Kwarén sénapo onan warko yumonapok sámp-kérép nánko, koroepa yumont yak nanampono. Aenanampara, ono amont yak nanamp nap aokore nánapia pwateampo.^f

Ankwap fárákapao ‘Gude’rá sénamp kar

²³ Epafras kor amwan ‘Gude’rá sénámp te, yinan Krais Jisasomp tére fek fákapea napo, yino énénkér yak nempon.^g ²⁴ Yino tére konámp arop ankwap fárákap Mak, Aristarkus, Demas, Luk, mámá aropao kor amwan ‘Gude’rá sénapon.^h

²⁵ Ono ninik namp te, Jisas Krais Tokwae Karao yumwan ninikia yiráp waempént yak naenámpon.

^e 1:19 Ga 6:11 ^f 1:22 Fl 1:25 ^g 1:23 Kl 1:7; 4:12 ^h 1:24 Ap 16:10; Kl 4:10; 2 Ti 4:10-11

Hibru Firampor Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Nomo mámá pas kumwinámp arop te mér mono. Arop ankwap fárákap te Polo kumwi námponrá ninik napon. Judamp kar te 'Hibru kar'rá sér i konapara, am fárákapan kor 'Hibru arop'rá sénapon.

Am te Jisas pok tenánko, 35 yopwar niamp arake fek mámá pas kumwi nap te, Juda mekamp Kristen ankwap fárákap arop fárákapao sámpá yampourou napo, Kristen yakápnap pwar mwaria napan yaewourrá kumwi napon.

Mámá buk fek sénámp te, wourékam kontrak Jisaso yoroí námp te épi kontrakan kámákár akwap námpon. Am te ará: Jisasomp e te ensel fákáreramp eran kámákár akwap námpon. Tá Kraisomp tére te Mosesomp téreran kámákár akwap námpon. Tá Jisasomp pris tére te wokwaekamp pris fákáreamp téreran kámákár akwapria ankár yaká yak námpon. Wokwaekamp pris fákáreramp ofa te nape firan kápae kare por ofa i konapon. Aeno Jisasomp ofa te námokuráp pourouran ofa sánkeanánko, am ofa te ankár arop ponankorampor yaká yak námpon.

Tá mámá buk fek ankwap kar sénámp te, Jisasén mér nap am te ankár fwapia kárákáre fek sámp-fákeyakáprá 'Jisasén tokor samp-tukupen'rá sénámpon.

Kwaromp Tárápao nomwan kar sápnámp kar

1 ¹ Kwaro wokwaek kar kápae kare por tá kápae kare nkwakwe make ninik fek nomp appeyaenápn profet fákáreramp top kor feknámp kar sánkámpon. ² Aeno oukoumwan mámá ke fek wae pwar naenámp yae fek te, Kwaro náráp Tárápamp top kor fek nomwan kar farákáp námpon. Kwar te wokwaek kar Jisasomp yae kor fek apár ntia yámar yoroia pwarará, ankár am Táráp námoku am ankank ponankor sámp naenámpria nánapi pwara námpon.^a ³ Táráp te Kwaromp wae tokwae ara, nomp pourouk wae tákapa wae námp te, mao ankár Kwar niamp kareno. Maomp kar te kárákáre korara, kápae kare ankank te ponankor ti-fákeyak nánko, am yakápnap puri fek yakáp napon. Mao te arop kápae

^a 1:2 Kl 1:16; 1 Pi 1:10

kareamp kwatae ninik tirá épéria, maomp yiri fek yáráriaka yiki kukarrá kákea pwatea, narek karaoki yaknám King Tokwae Karamp yae-párák mwaek tank námpon.^b

Kwaromp Táráp ensel fákáreran kámákár akwapnám kar

⁴Naropwaro náráp Tárápan sánknám e te kwapwe kareria ensel fákáreramp eran kámákár akwap námpon. Aeria mao námoku tokwae kari yak nánko maok, ensel fákáre te maomp yae ankore mek yakáp napon.^c ⁵Wokwaek kar Kwaro námokuráp Buk fek náráp Táráp táman sérrá,

“Amo te onomp Tárápono.

Oukoumwán te ono waráp Naropwar yak nampono.”

Tá warko arakrá sér,

“Ono maomp Naropwar yak nanko,
mao onomp Táráp yak naenámpono.”

Aeno Kwar te ensel ankwapan makeniamp kar sérimp nie? Mo karono.^d

⁶Mao náráp Táráp ankárank apárok sámp-kérépámp ke fek te Kwaro arakrá sérimpon:

“Kwaromp ensel fákáre ponankor te
ankár man lotu mwanapono.”^e

⁷Kwaromp Buk fekamp kar ankwapao ensel fákáreramp téreran arakrá sér,

“Mao te náráp ensel fákáreran
ouwi mirink niampi pap konámpono.
Mao te náráp tére aropan
yaomwi yurunknám fupukur pokrá kák konámpono.”^f

⁸Aeno Tárápan te arakrá sér:

“Kwar e! Amo te yaká yak konap kingono.
Amo te koumteouráp aropan
yae-párák kare ninik fek saráp taokeyak konapon.

⁹Amo te kwapwe kare ninikan saráp warákárria maok,
kar ták-pwar konap kwatae ninik te amo
warákár mo kare napon.

Aenapria maok, waráp Kwar námoku
amwan warákár nanap wel kwarákár tenánko,
waráp ankwapyaewarápén kámákarea
narek e tokwaeráp arop niampi yak napon.”^g

¹⁰Tá Kwaro Tárápan warko arakrá sér,

“Tokwae Kar e! Wokwaek kar te amo mámá apár yoroia napo

^b 1:3 2 Ko 4:4; Kl 1:15; Hi 8:1-2 ^c 1:4 Fl 2:9 ^d 1:5 Sng 2:7; Hi 5:5 ^e 1:6 Lu 2:13-14

^f 1:7 Sng 104:4 ^g 1:8-9 Sng 45:6-7,10-12; 102:25-27

kárákáre yak námpon.

Tá amoku waráp yae kor fek yámar me yoroiapon.

¹¹ Yámar me ntiaka apár te moyak naenámpon.

Aeno amoku kare te yaká yak nanapon.

Yámar me ntiaka apár te warko ponankor

waempyam épi niamp araknám moyak naenámpon.

¹² Nánkár amo am ankank aropao waempyaman

i konámpnám araknám, yoropwarápia paprá,

arop warko waempyam wourékam sámp konámpnám araknám
amo wourékam yoro nanapon.

Aeno amoku te warko tékénou mono,

ankár taki yak nanapon.”

¹³ Wokwaek kar Kwaro Tárápan sérrá,

“Amo te onomp yae-párak mwaek tank napo maok,

nánkár wakmwaek ono amwan yoporap arop te

waráp yae ankore mek párapok tenanampon.”

Aeno Kwar te mae ke fek ensel ankwapan make pourouráp kar sérino?

Ankár mo karonó.^h ¹⁴ Ensel te wunéri mwarria Kwaromp tére konapono.

Kwar warko érékép naerianám arop fárákapan yaewouranáponoria am
ensel fákáreran tirá kérép konámpono.ⁱ

**‘Kwaro nomwan warko érékép nám te tokwae
kar ankankono’rá sénámp kar**

2 ¹ Jisaso Kwaromp ninik farákáprá sénámpara, nomo oukoumwan
am kar wawia méria am karaok paokop mwanámpon. Nomo
fwapia wa moitea ankwap ankankan ninikria poporokwenáprá panek
tukup mwareano. ² Wokwaek kar Kwaro nomp appeyaenápn enselomp
top kor feknám kar sánkám te, am kar oukoumwan kárákáre yak
námpon. Aenámpan maok, arop ponankor am kar ták-sirarea, am fek
touwe kwatae sámpapono. ³ Aeno oukoumwan Kwaro nomwan warko
érékép naeria tére nám te tokwae kar ankankono. Aenámpara, nomo
am Kwaromp térean younkwe mwaek sirarea paokop nám te, nomo
te mokopia Kwaromp yonkwae pwarámp wouroukoup mwanámpon?
Tak mwanám pourou mo karonó. Manénkir te Tokwae Karao námoku
nomwan warko érékép naeria, kar farákáp námpon. Tá maomp kar
wawinap arop fárákapao nomwan arakrá sér, “Mámá kar te waeman
kare karonó.”^j ⁴ Kwaro náráp Tárápamp kar am te kare karonoria
yénkép nám te ará: Koumteouráp aropan nkwakwe make kárákáre
yororo, tá Yiki Kor Spiritamp ourour námoku niniknám puri fek
yénkimpon.^k

^h 1:13 Sng 110:1 ⁱ 1:14 Sng 91:11; Ap 12:7 ^j 2:2-3 Hi 12:25 ^k 2:4 Mk 16:20

**‘Jisas te nomwan warko éréképnámp arop
ankárank támaono’rá sénámp kar**

⁵Nomo wourékam apár Kwaro wakmwaek yoro naenámpria ninik námp kwamp te, nomo wae mér, Kwar te ensel fákáreran am apár taokeyakáp mwanapria pap mono. ⁶Wokwaek kar arop ankárankampao Kwaromp Buk fek arakrá sérimpon:

“Arop yino te apae ankankanánko, amo yinan ninik i konapon?

Yino te kánanke kwatae te,

apaeritea amo yinan yae-párák kare taokeyak konapon?

⁷Amo yinan yoroi nap te,

fae tákáre ke fek saráp

ensel fákáreamp yae ankore mek

kák nanámpria niapon.

Aeno wakmwaek amo yinan narek paprá,

kárákáre sáприя, e tokwae sáp napon.

⁸Amo te yinan amo yoroinap ponankor ankank

taokeyakáp mwanapria nánapi pwara napon.”

Mámá kar ‘Kwaro kápae kare ankank aropamp yae ankore mek kák tenámp’rá sénámp te, nomwan arakrá yénkép námpon: Mao te ankwap ankárankamp ankank maomp yae ankore mek yak mo, kwaporok yakanoria pwar mono. Aeno ponankor ankank maomp yae ankore mek yak námp te nomo oukoumwan nke mo námpon. ⁹Aeno nomo te Jisas e tokwae sámp námp wae nke námpon. Mao ankank kápae kare taokeyak námpon. Manénkir mao apárok ékia yakámp fek te, fae tákáre ke fek enselomp yae ankore mek yakámp te, Kwaromp aropomp yénképria, ponankor koumteouráp aropan ér-pwarará, sumpwi nanámpria ninámpon. Am touwe sámpea sumpwi námp fek táman Kwaro man narek papria, kárákáre tokwae ntia e tokwae sánk námpon.¹

¹⁰Kwar te mao támao námoku yoroinámp ponankor ankank fi korara, maomp ninik te náráp tárápu yámar mek éréképá pokeanáno, yae-párák kare yakáp mwanaprianámpon. Kwaromp ninik te Jisas numwar touwe sámpeanáno, am touwe sámp námp támao, koumteouráp aropan warko éréképnámp kwapwe kare kare arop yakanorianámpon. Am Kwaro takimp ninik te yae-párák kare ninikono.^m ¹¹Nomo te wae mér námpon: Ponankor koumteouráp aropan yiki kukarrá pap konámp arop, ntia am yiki kukur kare yakápnep arop te méntér ankárankamp Naropwaromp tárápunono. Aenapantá maok, Jisas te pwarápaie mono, ankár ‘Onomp nánaeou’rá sénámpon.” ¹²Kwaromp Buk fek yaknámp kar te ará:

“Ono onomp nánaeou fákáre koupoukour napo,

¹ 2:9 Fl 2:8-9 ^m 2:10 Hi 5:8-9 ⁿ 2:11 Mk 3:35

am ou mek 'Amo te arak i konapono'rá farákápriaka
waráp e sakap nanampon.”^o

¹³ Kwaromp Buk fek sénámp kar ankwap te ará:

“Amo 'Nanam'rá séri nap táman
fwap tak nae raponria mér nanampon.”

Tá warko sérrá,

“Ono te Kwaro onan ti-sápnámp tárápunt
máyak nampon.”^p

Jisas nomwan yaewour nanampria arop arákarámp kar

¹⁴ Am tárápu Jisaso sénámp te kounteouráp arop fárákap táman
námpmon. Aenámpara, Jisas kor arop arákarea, am fárákap niampimp
te, mao fwap sumpwiaka kounteouráp aropan surumpwirá kák
konámp kárákáre tokwaeráp Satanén kwatae pap nanampria nimpon.^q

¹⁵ Kounteouráp arop sumpwiantá apáp tirink nap te, kápae kare por
mámá apár mek yakáp napo, am fárákapamp apáp támao nángo,
Satanomp fákapá kák tenámp mek yakápiapon. Aeapan maok, Jisas
sumpwimp te am fákapá yakápnep mekamp érékép naeria nimpon.

¹⁶ Karenono, mao wokwaek téremp te ensel fákáreran yaewour naeria
tére mono. Mao sumpwi námp te Abrahamomp appeyaenápén yaewour
naeria nimpon. ¹⁷Náráp nánaeounáp fákáre nomwan yaewour naeria
námpara, ankár arop nomo niamp make kare yakria maok, Pris Tokwae
yakriaka Kwaromp tére námpmon. Takria maok, arop aropomprá, tá ankár
yae-párák kare tére nángo maok, kounteouráp aropamp kwatae ninik
tirá épér naenámpmon. ¹⁸Mao námoku Satano poupwekápnámp touwe
sámprá kwe-pwarari námpara, fwap aropan kor Satano poupwekáp
nángo, sámnpap touwe fwap yaewour naerámpon.^r

Jisasomp kárákárerao Mosesomp kárákáre kwe-pwarnámp kar

3 ¹Kristen ankwapyae fákáre, Kwaro yámar mek yakria yumwan
kor wumwiri námpmon. Aenámpara, yumo fwapnae karia Jisasén
ninik kour kip. Mao te aposel, Pris Tokwae Karara, nomo man méria
maomp e érik sér i konámpmon.^s ²Kwaro man mámá tére sánkeanánko,
Kwaromp karwaok kar námp te, wokwaek Mosesén kar sánkánko,
mao kounteouráp arop ou mek Kwaromp nap niampi yakria, téremp
niamp wuri popwar námpmon. ³Aeno nomo te wae mér námpmon: Nap
tinámp aropamp e te tokwae karria, napamp eran kámákár akwap
námpmon. Taknámp Kwaro Jisasén sánknámp e tokwae te Mosesomp
e tokwaeran kámákár akwap námpmon. ⁴Ponankor ankákárak nap te

^o 2:12 Sng 22:22 ^p 2:13 Ais 8:17-18 ^q 2:14 1 Jo 3:8 ^r 2:17-18 Mt 4:1-11; Hi 4:15

^s 3:1 Hi 4:14

waeman aropao tére napon. Aeno Kwaro námoku maok ankank ponankor yoroimpon. ⁵ Moses te Kwaromp tére arop niamp, mao ankár Kwaromp karwaokria Kwaromp nap mek térempon. Aeria Kwaromp arop fákáreran Kwaro wakmwaek sénaenámp karan farákápámpon. ^t ⁶ Aeno Krais te Kwaromp Tárápara, Kwaromp karwaok yae-párak kare téreria Kwaromp kounteouráp arop maomp nap mek yakáp napan taokeyak námpon. Táte nomo kápae kare por man kárakáre fek méria warákárria Kwar Tokwaeran yépékrá yakáp námp te, nomo kuri Kwaromp nap niampi yakáp námpon.”

‘Anepér sámp mono’rá sénámp kar

⁷ Nomo te Kwaromp kounteouráp arop fi yakáp námpara, arop Kwaromp Buk fek Yiki Kor Spiritao ninik sánk nánko, kumwinámp kar man nomo fwapia wa mwaro:

“Yumo oukouwman Kwaromp Kar wa nap kwamp te,

⁸ yumo te wokwaek yakápap
Israel arop fárakapaoiápnámp araknámp
yiráp ninik fákapea kárakáre kwaponono.

Kwaro sérrá,

‘Am fárakap te arop yak moap apárok yakápria
onan mokopon nke mwarria onomp kar ták-siriapon.’

⁹ Am apár mek yiráp appeyaenápo kor 40 yopwar fek
ono kápae kare ankank téleriaka
am fárakapan yaewouranko nkeapao maok,
Kwaro nomwan yopor te mokoepan nke mwar ritea
sokororá paokopiapon.

¹⁰ Aeapantá maok,
ono ankár am kounteouráp aropan te
yopor yonkwae pwarámpa waeria maok, sérrá,
‘Ankár ono sénampaok pwarará
onomp ninikaok paokop mo napantá,

¹¹ Ono yopor yonkwae pwarámpa waeria maok,
am fárakapan arakrá sénampon:
Kare kar narekampráp yumo te
onomp anepér mwanap némpouk te tukup mo karenono!’ ”^w

Nomo kor Israel fákáreaoi napnámp taknámp kar ták-sir mwareano

¹² Kémpiyae tárápu, yumo te fwapia mér kip: Takria yumo ou mekamp ankárankao maomp ninik mek kwatae ninik yak nánko sámpria, yiki

^t 3:2,5 Nam 12:7 ^u 3:6 Hi 3:14; 10:23 ^v 3:7-8 Kis 17:7; Nam 20:2-5

^w 3:11 Nam 14:21-23

yak konámp Kwarén younkwe sirarea Kwarén mérnámp ninik pwar naeane. ¹³ ‘Oukoumwan’ yak nánko, nomo kor ‘Oukoumwan’rá sér i konámp kumur méntép yumo ankár nonopok yaewourria kárákáre nénk kipo. Takria, yumo ou mekamp ankwap ankárankampan kwatae ninikao man poupwékáp nánko, maomp ninik kárákáre nánko, Kwarén mér mo naeane. ¹⁴ Nomo wokwaek kar méri námp te ankár oukoumwan kor am mér te kárákáre fek sámpea yakáprá tukupea sumpwinámp ke fek mwanámpon. Nomo takria te, nomo ankár Jisasomp koumteouráp arop kare yakáp námpon.^x

¹⁵ Ono manénkir sérinamp kar táman warko Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon:

“Yumo oukoumwan Kwaromp kar wa nap kwamp te,
yumo te wokwaek yakápap
Israel arop fárákapaoiápnámp araknámp
yiráp ninik fákapea kárákáre kwaponu.”^y

¹⁶ Wokwaek kar te apae arop firao Kwaromp kar wa napao, am kar ták-sirariapon? Am te Moseso Isip mekampan éréképea akwapámp arop ponankor támao takiapon. ¹⁷ Kwaro 40 yopwar fek yopor yonkwae pwarámp rá akwapámp te wanimpon? Am yopor yonkwae pwarámpámp te kwatae ninik fek yakápap koumteouráp aropan nánko, am fárákapao faokorapo, maomp yákáre te kwar mwar mek tankápámp te, Kwaro am fárákapan saráp yopor yonkwae pwarámpámpon. ¹⁸ Kwar te wan ‘Onomp anepér mwanap némpouk tukup mwanap pourou mono’ ria fou e séri námpon? Am Kwaromp kar ták-pwarnap koumteouráp arop fi támanimpon.^z ¹⁹ Aenámp te nomo wae mérono: Am fárákap te Kwarén mér mo kare napara, am fi kor fek táman Kwaromp anepér mwanap némpouk te ankár kare kar yink mo karenono.

Kwaromp koumteouráp arop anepér sámp mwanap kar

4 ¹ Kwaro ‘Yumo te ono yaknamp anepér mwanap némpouk korop mwanap’ rinámp kar te oukoumwan máyak námpon. Aenámpara, nomo ankár apáp mwanámpon. Takria Kwaro nke nánko, yumo ou mekamp arop am mek akwap moantáno. ² Nomo wawinámp Kwapwe Kare Kar máte, wokwaek Israel firao wawiap niampon. Aeapan maok, am fárákap te wa mwar waria maok, Kwaromp kar te karenoria mér moiapon. Aeapara, am fárákapao wanap Kwapwe Kare Kar te man yaewour moiapon. ³ Oukoumwan te Kwarén mérnámp arop nomo te fwap am anepér mwanap némpouk tukup mwanámpon. Wokwaek Kwaro am némp táman námwan mér monap aropan sérrá,

“Ono yopor yonkwae pwarámpria fou e sénampono:

^x 3:14 Hi 3:6 ^y 3:15 Sng 95:7-8 ^z 3:18 Nam 14:1-3,26-33

Ono yaknamp anepér mwanap némpouk korop mo karenono.”
Am takrá sénámp te, námokuráp anepéran sénámpan maok, mao mámá apár yoroia pwarará te, warko tére naenámp yak moimpon.^a ⁴ Kwaromp Buk fekamp kar ankwap ‘Fákánek yae’rá sénámp te, Kwaro am fákánek yae fek mao térea pwara námp nkea am yae fek anepérimpon.^b

⁵ Am kar manénkir nomo nke námp te arakrá sénámpon:

“Am fákáre te ono yaknamp anepér mwanap némpouk te ankár yink mo karenono.”

⁶ Ankwap fárákap te fwap maomp anepér i konap némpouk yink mwanapon. Aeno koumteouráp arop ankwap fárákap wokwaek Kwaromp Kwapwe Kare Kar wawiapao ták-siri nap te, am fárákap te am némpouk tukup mo karenono. ⁷ Am fárákap sokororá paokopria kwar saráp mek faokor tenapo, kápae kare yopwar akwapeanánko maok, Kwaro King Devitén yink mwanap yae ankwap ‘Oukoumwan’rá sénámp kar farákápámp te nomo wae sérinámp niamp támaono:

“Oukoumwan yumo Kwaro sénámp kar mámá wa nap kwamp te, yiráp ninik fákapea kárákáre kwapono.”^c

⁸ Wokwaek kar Josua am arop fárákapan am apár mek anepér sánkearánko te, Kwaro Devitén warko wakmwaek yae ankwaprá sér mono. ⁹ Aempara nomo te wae mér námpon: Nomo anepér mwanámp te oukoumwan yak námpon. Am te Kwaro fákánek yae fek anepérimp niamp. ¹⁰ Nomo wae mér námpon: Arop Kwarént maomp anepér i konámp némpouk yoump námp te wokwaek Kwaro náráp tére pwarará anepérimpnámp taknámp, mao kuri náráp tére pwarará anepérámpon.^d ¹¹ Nomo ankár am anepér i konap némpouk tukup mwaria te, ankár tére kárákáre mwanámpon. Takria arop ankwap ankárank wokwaekiápnámp taknámp kar ták-sir konap ninikaokria am mek yoump mo naeane.

¹² Kwaromp kar te yiki yak námpara, tére kárákárerá yak námpon. Am te énénkér mwaek wiráp bainat wiran kámákár akwap námpon. Am Kwaromp kar te aropan faropea mek karaok akwap konámpon. Aenánko maok, waemp ntia ninik mek kukkwaraokia yae ke me mwaek, pu kwaráp kor me mwaek worépámprá akwap konámpon. Aenánko maok, nomo nomp ninik mekamp ankank ponankor mér i konámpon.^e ¹³ Kwaro nke námp fek te, námoku yoroinámp ankank te ankwap ankank ankárank mek yak mo karenono. Ponankor ankank te Kwaro nke námp fek érik karaok yak námpon. Kwaro saráp nomp ninik ponankor yurukup naenámp.^f

^a 4:3 Sng 95:11 ^b 4:4 Stt 2:2 ^c 4:7 Sng 95:7-8 ^d 4:10 Stt 2:2 ^e 4:12 Ef 6:17; 1 Pi 1:23; Yé 2:12 ^f 4:13 Ro 14:12

‘Jisas te nomp Pris Tokwae’rá sénámp kar

¹⁴Nomo te wae nomp Pris Tokwae mao yakria yámar mek mek karaok Kwaromp wonae fik youmpá yak námpon. Mao te Jisas, Kwaromp Tárápono. Nomo Jisasén mér námp farákáprá sér i konámp te ankár kárákáre fek sámpea paokop mwanámpon.^g ¹⁵Nomoku mwar te kwatae ninik kwe-pwar mwanámp kárákáre te mo námpara, am nomp Pris Tokwae támao fwap nomwan aropomp naenámpon. Am te apaeritea námpanápe, nomwan ponankor nkwakwe make ninik korop námp te, man kuri wae tak námpan maok, mao te kwatae ninik moimpon.^h ¹⁶Aenámpara, nomo fwap Kwaromp wonae fik tukupria apáp mo, fwapon. Am arop te aropomp i konámpara, nomo maonámpok tukupria te, mao nomwan yonkwae touwe námp nke mwanámpon. Tá nomo apae ankankan ninik tokwae nánko te, mao nomwan námokuráp ninik fek yaewour naerámpon.ⁱ

Pris Tokwae Jisas nomwan warko érékép naenámp pwinámp kar

5 ¹Ponankor pris taokeyakáp mwanap arop yoroi pap konap ninik te ará: Kwaro arop ankárank warámpea, man maomp téreria kounteouráp aropan yaewour naenámp arop yoroi pap konámpono. Pris taokeyak konámp aropamp tére te nkwakwe make ankank Kwarén kwaporok nénk, ta kwatae ninik tirá épér naenámp nkwakwe make ofa nénk konámpono. ²Am arop námoku kwatae ninikráp aropria kárákáre yak mo námpara, mao te arop fárákap mér moráp, tá Kwaromp mwae kup pwarnap arop fárákapán sánánkar porokwe fek yaewour naenámp.^j ³Tá am arop námoku támao porokwe námpara, mao kounteouráp aropamp kwatae ninikan Kwarén ofa sánkria maok, námokurápan kor mént sánk naenámp.^k

⁴Am pris taokeyak konámp arop te e tokwaerápara, arop ankárankao námokuráp ninik fek am tére mono. Kwaro wokwaek Aronén wumwiria am tére sánkámpnám taknám wumwiria sánk nánko maok, am tére sámp konámpon.^l

⁵Kraiso kor take. Mao námokuráp eran narek papria pris taokeyak konámp arop yak mono. Kwaro námoku man am téreaeria pap námpon. Kwar te arop ankwapan sér mono, man saráp arakrá sér,

“Amo te onomp Tárápono.

Oukoumwan ono te waráp Naropwar yak nampono.”^m

⁶Ankwap fek kuri Kwaro sérrá,

“Amo te ankár Melkisedeko yakámpnám taknám

^g 4:14 Hi 10:23 ^h 4:15 Hi 2:17 ⁱ 4:16 Hi 10:19 ^j 5:2 Hi 4:15 ^k 5:3 Wkp 16:6,24

^l 5:4 Lo 28:1 ^m 5:5 Sng 2:7; Hi 1:5

pris yaká yak nanapon.”ⁿ

⁷Wokwaek kar Jisas apárok arop yakámp fek, mao Kwarén kar toropwapámp fek te, mao námwan warko warámp nángo, sumpwi mo nanampaoeanria méria, Kwarén kárakáre fek kar toropwapria tékén wumwirá éma waempon. Mao te námokuráp ninik wampwe pwarará, Kwaromp yae ankore mek yak námpara, Kwaro maomp kar wawimpon.^o

⁸Jisas te Kwaromp Tárápao maok, mao touwe sámpámp te, am ninik támao Kwaromp karwaok tukup konap yénkép námpon. ⁹⁻¹⁰Amnámp támao, ankár Kwaromp karwaok naenámp arop ankárankamp kare yak námpon. Aenámpantá maok, Kwaro man sérrá, “Amo te Pris Tokwae Melkisedek yakámpnám taknámp yak nanapon.” Aerá sérianánko, mao te náráp karwaoknap koumteouráp aropan warko éréképeanánko, yae-párák yakápi-yakáp mwanap arop yak naenámpon.

Nomo te épér morok táráp kánanke niampi yakáp mwareano

¹¹Jisas ntia Melkisedekomp kar kápae kare yak námpan maok, yino yumwan sér mwarianámpao, yiráp ninik épérép napantá yino mámá kar fi yumwan yénkép mwanámp pourou mo námpon. ¹²Kápae kare ke akwap tenánko, yumo fwap wae tisa yakáp mwanapan maok, mo napon. Yiráp ninik te oukoumwan sik napara, yumwan arop ankwapao Kwaromp kar wourékam Kristenén farákáp konap niamp fek warko farákáp mwanap námpon. Yumo te oukoumwan kárakáre fir fár mwanap pourou mo napara, moman saráp fánapon.^p ¹³Nomo te waeman mér námpon: Kápae kare arop mom mwar fánap te oukoumwan épérmou tárápu niampi yakáp napara, yae-párák kare ninik, tá kwatae ninik fwapia mér mo napon. ¹⁴Aeno kárakáre fir te arop wae méri yakáp napao fári konapon. Am taknap arop fárakap te waeman námoku ninik kour sámpea nkwakwe make tére mwanap ninik mek kákrá, kwataenámp ninik mér, kwapwe kare ninik mér i konapon.^q

Nomo Kwarén mér námp fwapia kárakáre fek sámpea paokop mwanámp kar

6 ¹⁻²Nomo te Kraisomp manmékir wawimp kar kánanke táman saráp sérar mwareano. Nomo te oumpwaran kápae kare por yimp saráp yakáp konap niamp mwareano. Nomwan yiki yak mo i konámp wokwaekamp ninik te ankár younkwek pwararea maok, Kwarén mér i konap ninik, tá nkwakwe make ént mek nérrá kák konap kar, tá arop ént mek nérrá pourouk yae pap konap ninik, tá sumpwianámp arop warko fárámp naenámp kar, tá kwatae ninik fek yakápnap arop fárakap kotiaaka fákapea yaká yakáp mwanap kar, ará kar táman saráp farákáp

ⁿ 5:6 Sng 110:4; Hi 7:1,16-17 ^o 5:7 Lu 22:40-44 ^p 5:12 1 Ko 3:1-3 ^q 5:14 Ro 16:19

mwareano. Oukoumwán te nomo ankár Jisasén mér kareria am kar te kámá-pwarará mér kárákárean farákáp konap kar fek farákáprá tukup mwanámpon. ³Kwaro nomwan am takenkrianánko te, am te pwararea maok, nomo ankár Jisasomp kárákáre kor kar farákáp mwanámpon.

⁴Arop ankwap farákáp te waeman Kwaromp wae kwapwe sámpría, tá yámar meknámpon koropnámpon kwaporok sánknámpon fir niamp sámpon, tá wae Yiki Kor Spirit sámpon napara, am arop farákáp warko Kwarén younkwe sánk nap te, warko Kwaronámpon koropria kwatae ninik younkwek sir mwanap mwae kup yak mo kareno. ⁵Am farákápao Kwaromp kar te kwapwe karenoria wae mér napon. Aeria Kwaro arop ponankor nánkárap taokeyak naenámpon kárákáre tokwae kwapweran wae mér napao maok, ⁶Kwarén mér nap pwarará kwatae ninik fek tukup nap te, warko kwatae ninik pwarará, Kwaronámpon arákarrá korop mwanap mwae te yak mono. Am farákápao taknap ninik te Kwaromp Tárápan warko yaopwae porokopramp fek pukup napo, arop ankwap farákápao man nkea wouroump nap niamp napon.^r

⁷Kápaé kare por warákam ék saráp yak nánko, apár porokwe kwapwe nánko maok, am apár mek aropao yopwar yororia fir yoro napo, kápaé kare tankápria maok, arop yaewour i konámpon. Am tak námpon te, Kwaro am apáran kárákáre sánk nánko námpon. ⁸Aeno nkwaekwe make paok wi, tá fok kápaé forokornámpon apár te Kwaro nke námpon fek am apár te kwatae námpona, yae amp mono, Kwaro sénánko, koupour kar yaomwirao fánaenámpon.

⁹Kémpiyae tárápu kare, oukoumwán yino yumwan má kárákáre kor kar sénámpan maok, yino te waeman mér námpon: Yumo te take pourouráp sámpon mono, kwapwe kare mwaeak tukup napo, fwap Kwaro yumwan yaewouria warko éréképon naenámpon. ¹⁰Kwar te kwataenámpon aropao yumo térenap tére kwapwe ník mo, pwar naenámpanápe? Yumo waeman Kwarén warákár napara, am ninik táman maomp koumteouráp aropan yaewour mwanap ninik sánk námpon. Aenánko yumo te ankár takrá yakáp i konapon.^s ¹¹Yinomp ninik te, yumo ponankor ankár kárákáre fek takrá térerá tukupria maok, Kwaro yumwan warko éréképea fwapokwap naenámpon ke yépék nap, mér kárákáre fek sámpon-fákeyakápenkria námpon.^t ¹²Yumo kokwae kwapon. Yumo ankár arop farákápao wokwaek Kwaro 'Náráp tárápuan nénk nanamp'rá sérinámpon ankank sámpon mwanámpría méria yépékria koupour kokwae moi nap niamp kipo.

Nomo Kwaro sérinámpon kar táman mér kárákáre mwanámpon kar

¹³Wokwaek kar Kwaro Abrahamén 'Wakmwaek ankank sánk nanamp' ria sérimpon kar te, arop ankwap tokwae kar Kwarén kámákár

^r 6:4-6 Hi 10:26-29 ^s 6:10 Hi 10:34; 1 Ko 15:58 ^t 6:11 Hi 3:14

akwap námp te yak nánko, Kwaro maomp e fek fou e sénaenámp te mo námpantá, Kwaro námokuráp e fek fou e sérimpon. ¹⁴Aeria maok sérrá, “Ono waeman amwan kárákáre kor kare kar sér rae: Ono ourour kwapwe kare sánk tenanko, nánkár waráp appeyaenáp fekamp kápae kare arop forokor naenámpon.”^u ¹⁵Aerámpantá maok, Abrahamo kuri táman wawi pwatea koupour kokwae mono, am yae táman yépékrá akwapea Kwaro wakmwaek nénk nanamprim ankank ponankor sámpámpon.

¹⁶Fou e sér i konap ninik te ará: Arop ankárank wa mokop tokwae nkea maomp e fek fou e sénapo, am támao am aropamp e te tokwae karia ankwap fárákapan kámákár akwap námp yénkép konámpon. Am támao mao sénámp kar kárákáre sánk nánko, ankwap fárákap wawia ‘Kare námpono’rá sér i konapon. ¹⁷Wokwae kar Kwaro maomp tárápuan yaewour nanampria sérimp kar te am ke fek érik karaok yénkép naeria, mao kar mwar séria pwar mo i konámpara, náráp kar kare karonoria fou e sérimpon. ¹⁸Aemp te oukoumwan kor Kwaro ‘Yaewour nanamp’ ria sérimp kar, tá fou e sérimp kar makia má anánk kar oukoumwan yak námpon. Kwar te am ankank anánkaopwe te kwekária pwar mono. Nomo pirikimpá koropea Kwaromp wonae fik yakáp námpara, am kar anánkaopwe támao nomp ninik mek kárákáre sáp nánko, nomp ninik te Kwaro sérimp ankank máte, fwap sámp mwanámponoria kárákáre fek yépékrá yakáp námpon.” ¹⁹Am Kwaro sérinámp ankankantá yépék námp te paok perao yao yowe fek térea kárákáre yak konámpnám taknámp nomp ninik mek taki yak námpon. Am paok pe te Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor Kwapwe Kare mek tokorop tenap, waempyam éntér mek youmpá térea kárákáre yak námpon. ²⁰Jisasomékir nomwan yaewour nanampria am aokore mek youmpea Pris Tokwae Melkisedek yakámpnám taknámpia ankár yaká yak námpon.”

Melkisedeko pris tokwae téremp kar

7 ¹Am Melkisedek te taun Salem mekamp king, tá Narek Karaok Yaknámp Kwaromp priso. Wokwae Abrahamo king fákáreran yorowarrá yárakria yénképia pwatea koropánko maok, Melkisedeko mwaeak kikipria maok, man ourour sánkámpon. ²Aenko maok, Abrahamo ankank ponankor fére-sámpramp fi kákea pwateyará Melkisedekén ankwap fi sánkámpon. Am ‘Melkisedek’rá sénap e fi te “Yae-párak Kare Ninik i konámp Kingono.” Mao te taun Salem mekamp kingono. Am takrá sénap te ‘Yonkwae Porokweráp Ninikamp Kingono’rá sénapon.”^x ³Maomp éntupwar naropwaromp e te buk fek yak mo, tá maomp appeyaenáp fi e yak mo, tá éntupwaro man sámpámp yae arop

^u 6:13-14 Stt 22:16-17 ^v 6:18 Nam 23:19 ^w 6:19-20 Wkp 16:2; Hi 9:3

^x 7:1-2 Stt 14:17-20

mér mo, tá mao sumpwimp yaerao kor buk fek yak mono. Mao te ankár Kwaromp Táráp niampia pris yaká yakámpon.^y

⁴Yumo te ankár Melkisedekomp e tokwae táman ninikenke. Mao te kárákáre tokwaeráp arop, tá nomp appe fi kare Abrahamo yorowarrá yarakria kokwapwe kare ankank tirá yarakimp fére-sámpramp fi kákea maok, fére má Melkisedekén sánkámpon. ⁵Livai firao saráp pris tére konapon. Aenapo maok, loao arakrá sér, “Ankwap Israel fi te ankank fére-sámpramp fi kákea, fére te Livai firan nénkenke.” Israel fi te Livai firént mwearoria am fárákapao kuri Abrahamomp tárápu napao maok, am fére-sámpramp fi kákeanap ankank fére fek yak námp te am fárákapan nénkapon.^z ⁶Melkisedek te Livai fi mekamp moan maok, Abrahamo ankank fére fek yak námp am man sánkámpon. Melkisedek te Kwaro ‘Warko sánk nanamp’rá sérinámp arop táman ourour sánkámpon. ⁷Nomo te wae mér námp: Arop ankwapan ourour sánknámp arop te mao te arop tokwaenono. Aeno am ourour sámpnám arop te maomp yae ankore mek yak námp. ⁸Livai firao am Israel firao nénknap ankank fére-sámpramp fi kákea nap ti nap te sumpwi mwanap apono. Aeno am arop Melkisedeko Abrahamoinámp ankárankamp fi ankank sámpámp te Kwaromp Buk fek te, ‘Mao te oukoumwan yiki yak námp’rá sénámpon. ⁹Tá nomo fwap arakrá sér, ‘Kare, Livai kor am fére fek yaknámp ankank sámp konámpan maok, wokwaek Melkisedeko Abrahamoinámp ankank sámpámp te Livai firaoi napan sámp námp támaono. ¹⁰Livaimp éntupwar man oukoumwan fárákap mo, mao te Abrahamomp pourou mek yakángo, Melkisedekén am ankank sánkámpon.

Pris wourékam wokwaekamp prisan kwe-pwarnámp kar

¹¹Kwaro Israel firan lo sánkámp te Livai firao pris yakáprá Israel firan taokeyakápnep ke fekimpon. Am pris tére nap támao arop fwapokwapia yae-párák kare kák nánkoria te, apaerá warko pris ankwap Aron yak námp niamp mono, ‘Melkisedeko yak námp niamp pourouráp pris yakano’rá sénaenámpon? ¹²Pris manénkirkamp pwar napo, ankwap am éri mek koroepa yakáp nap te, loao kor taknámp naenámpon. ¹³Kwaro ‘Pris yaká yak naenámprá sénámp arop am te Livai fi mekamp mono. Mwar ankwap fi ara, alta fek pris tére moiapono. ¹⁴Nomo te wae mér námp: Nomp Tokwae Kar korop námp te Juda fi mekampono. Tá Moseso kor am fi ‘Pris yakápenk’rá sér moimpon.’^a

Jisas te Pris Tokwae Melkisedek niamp yaká yak konámp kar

¹⁵Nomo wanámp kar fi kor érik yak námp te: Pris wourékam Melkisedek niamp yak námp te, ¹⁶pris yakáp i konap lo karao ‘Amo fwap

^y 7:3 Hi 7:15-17 ^z 7:5 Nam 18:21 ^a 7:13-14 Mt 2:6

pris yakae'rá sénámpanápe. Ankár náráp yiki yaká yak konámp kárákáre fek Kwaro man 'Pris yakae'rá sénámpon. ¹⁷Kwaro náráp Buk fek sérrá:

“Amo te ankár Melkisedeko yakámpnám taknám
pris yaká yak nanapon.”^b

¹⁸Wokwaekamp lo kar te kárákáre moria nomwan yaewour naenámpon mo námpantá Kwaro wae sámp-sirari námpon. ¹⁹Lo kar fek te ankwap ankank yae-párák kare yak moimpon. Aenámpaná maok, Kwaro ankwap kwapwe kare mwae kup kik-pwaránko maok, am mwae támao kwapwe kareriaka lo kwe-pwaránko maok, nomo oukoumwan fwap Kwaromp wonae fik tukup námpon.^c

²⁰Kwaro Jisasén 'Pris yakae'rá sérimp te kwaporok párák 'Yakae' ria sér mono, fou e sériaka 'Yakae'rá sérimpon. Pris fákáre wokwaek yakápap te, arop ankárankao fou e séria 'Yumo pris yakápenk'rá sér moimpon.

²¹Kwar námoku Jisasén 'Amo pris yak nanap' ria fou e sérimp kar maomp Buk fek yak námpon te arakrá sér,

“Kwar Tokwaerao fou e séria,
'Amo ankár pris yaká yak nanapon'rá sérimp te,
warko am sérinámpon kar pwarará ankwap kar sér mono.”^d

²²Kwaro fou e sérimpara, Kraiso tére námpon te, am kontrak te wokwaekamp kontrak kwe-pwararea, ankár yae-párák kare yaká yak naenámpon.^e

²³Pris fi te ankárankamp fi támao mwar yakápá yakáp mono. Manénkirkamp kápae kare wourrá tukup napo, wakmwaek am mek-am mekrá yakáprá tukup konapono. ²⁴Aeno Jisas námoku mao pris térerá yak námpon te pwar nánko, ankwap pris am éri mek korop mono. Ankár yaká yak námpara, ²⁵arop Jisasén mér námpon fek Kwaronámpok korop mwaria napo te, mao te am fárákapan ankár warko éréképeanánko, yakápá yakáp mwanapono. Am te apaerianámpanápe, mao ankár yaká yakria kumur méntép Kwaro 'Am fárákapan yaewourano' ria Kwarén sér i konámpon.^f

Pris Tokwae Jisas te kárákáre korara, fwap nomwan yaewour naenámpon kar

²⁶Take pourouráp Pris Tokwae te nomwan fwap yaewour naenámpon. Mao te yiki kareria, nkwak mo mak mo, kwatae ninik yak mo, kwatae ninikráp aropént yak mo, amwar kar yak nánko, Kwaro man warámpeaka yámar mek narek karaok pap námpon.^g ²⁷Pris Tokwae wokwaek téreap te, kumur méntép námokuráp kwatae ninikanénkir ofa sánktea yakáprá maok, tá wakmwaek koumteouráp aropamp kwatae

^b 7:16-17 Sng 110:4 ^c 7:18-19 Ro 8:3-4; Ga 2:16 ^d 7:20-21 Sng 110:1 ^e 7:22 Hi 8:6
^f 7:25 Ro 8:34; 1 Jo 2:1 ^g 7:26 Hi 4:15

ninikan ofa sánk konapon. Aeno Jisas te kwatae ninik yak mo námpara, takrá tére mono, ankár námokuráp pourouran ankárankamp por Kwarén sánkámpon.^h ²⁸Lorao manénkir yakápap aropan ‘Pris Tokwae yakenk’rá sérimp te, kwatae ninikráp aropara, kárákáre mono. Am loaomékir akwap tenko maok, Kwaro wakmwaek fou e sérimp te, náráp Táráp ‘Pris Tokwae yak naenámp’ ria sérimpara, Kwaro sánkámpon tére ponankor wae yae-párák kare térea pwate nánko, am tére te ankár yaká yak námpon.ⁱ

Jisas yámar mek Pris Tokwae yaknámpon kar

8 ¹Nomo mámá sénámp kar fi te ará: Nomo te wae nomp Pris Tokwae yak námpon, mao te yámar mek King Tokwaeramp sia tank námpon fek maomp yae-párák mwaek tank námpon. ²Mao te yámar mek Kwaromp yiki kor nap mek pris tére námpon. Am nap te lotu nap kare, aropao ti mono. Tokwae Karao námoku ti námpon.^j

³Ponankor Pris Tokwae fákáreramp tére te Kwarén nkwaekwe make ofa, tá fir émian ofa nénk konapara, nomp Pris Tokwae Jisas kor wae ankár Kwarén ofa sánkámpono. ⁴Mao kor apárok yakria te Pris yak mono. Am te apaeria námpanápe, apárokamp arop ankwap fárákapao Pris Tokwae yakápria, lo karaok Kwarén nkwaekwe make ofa nénkapara. ⁵Am fárákap pris téreap te, apárok yaknámpon lotu nap mek téreapono. Am lotu nap te yámar mekamp lotu nap yiki kor karean wounáprá niapon. Am te Kwaro Mosesén sérimp niampono. Moseso lotu nap sel ti naerianánko, Kwaro sérrá, “Amo am lotu nap ti nap kwamp te, fwapnae karia taokeyak kourrá kápae kare ankank ponankor ono amwan faonkwek yénkép nampaok taknámpon karampo.”^k ⁶Aerimpan maok, Jisas térenámpon pris tére te ankwap pris fárákapao téreapan kámákár akwapámpono. Am te apae riteanápe, Kwaronámpon mwaek nke, arop nomwan Kwaro kontrak papnámpon mwaek nkerá amore mek yak námpon. Kwaro wokwaek ‘Nénk nanámp’rá sérimp kar am wourékam kontrak mek yak námpon sérimp kar manénkirkamp kontrak mek yak námpan kámákár akwap námpono.^l

Wakmwaekamp kontrak manénkirkamp kontrakan kámákár akwapnámpon kar

⁷Manénkirkamp kontrak támao ankár arop yae-párák kare fwapokwap nánko te, Kwaro warko wakmwaek kontrak wourékam ankwap yoro mono. ⁸Kwaromp Buk fekamp karao sénámp te, Kwaro náráp arop fárákapamp kwatae ninik yénkép námpon te arakrá sénámpon:

“Kwar Tokwaerao sérrá, ‘Wawenke.

Nánkárap wakmwaek ankwap ke fek te

^h 7:27 Ef 5:2; Hi 10:10 ⁱ 7:28 Hi 5:1-2,9 ^j 8:1-2 Hi 1:3,10-12 ^k 8:5 Kis 25:40; Kl 2:17

^l 8:6 Hi 7:22; 9:15

ono Israel fi ntia Juda firént
kontrak ankwap wourékam tére nanampon.

⁹ Má kontrak wourékam máte
wokwaek am fárákapamp appeyaenápén
apár Isip mekamp yae topwe fek éréképámp fek
kontrak yoroiampan maok,
am fárákap am onoinamp kontrakaok paokop mo napo,
ono am fárákapan younkwek siraramp kontrak niamp
take mono.'

¹⁰ Warko ankwap kar sérrá,
'Ono warko wakmwaek Israel firan ankwap kontrak
yoro nanamp te ará:
Onomp lo kar am fárákapamp ninik mek pap nanko,
am fárákapao onomp lo kar man mér napo,
ono am fárákapamp Kwar yak nanko,
tá nopok am fárákapao kor
onomp firáp arop yakáp mwanapon.

¹¹ Am ke fek te arop ankwapao
ankwap fárákapan yénkria
'Yumo te Tokwae Karan mérenk'rá sér mono.
Waeman ponankor mér kánanke nap,
tá mér tokwaenap aropao kor
onan méri yakap napon.^m

¹² Ono am fárákapan yonkwae touweria,
nkwakwe make kwatae ninik tirá épéria pwarará maok,
ono am fárákapamp am kwatae niniki nap te
warko nik mo pwar nanampono.' "

Kwar Tokwaerao arakrá sérimpon.ⁿ ¹³ Kwaro am wourékam kontrakan
sénámp te, wokwaekamp kontrak te wae épi kwataeria kánanke kwarok
ke fek moyak naerámpon. Aeno nomo wae mér námpon: Ankank
akwapea épi námp te, waeman turupwia ponankor moyak naerámpon.

Wokwaekamp pris fir yiri fek ofa sánk konap kar

9 ¹ Am manénkirkamp kontrak te lotu mwanap lo, tá mámá apár mek
yaknámp sel fekamp lotu nap aropao ti mwanap lo yakámpon. ² Am
sel fekamp nap tiap te, anánk aokorea maok, wonae fikamp aokore yink
konap mek te am mek lam tank, tá Kwarén ofa sánk konap pan, makiaka
am fek kák konap kákánar yak námpon. Am aokore te 'Yiki Kor'rá sér
i konapon.^o ³ Waempyam fek youpoukwap tenap mekamp aokore 'Yiki
Kor Kare'rá séria maok, am mek tankápnámp ankank te anánkaopwe:

^m 8:11 1 Jo 2:27 ⁿ 8:8-12 Jer 31:31-34 ^o 9:2 Kis 25:23,30-31,37

⁴ Gol fek oupouroupnap alta, am fek paura nánákáre yankap konap, tá kontrak bokis, gol fek ponankor oupouroup nap, am mek tankáp nám̄p te gol fekamp sospen mek fári konap mana papea nap, tá Aronomp mear yaopwae wokwaek taoimp, tá yumwi worare anánkaopwe am fek Kwaro lo kar kumwiakám̄p, makiaka am kontrak bokis mek tankápám̄pon.

⁵ Am bokis yumuntukamp kour fek te Kwaro kounteouráp aropamp kwatae ninik aropompia tirá épér i konám̄p yak nám̄pon. Tá ensel anánkaopwe niamp yoroi pwate napo, am bokis yumuntuk yak nepo maok, am enselomp yawor yowe pwae bokis yumuntuk fupukurae yak. Am ensel yawor te Kwar am mek yak nám̄pan yénkép nám̄pon. Aeno ono oukouwman te má kar má ponankor, fi farákarea pwar nanamp pourou mono.^p

⁶ Am takia maok, ankár kumur méntép pris fákárerao Yiki Kor Aokore mek am mek tére konapon.^q ⁷ Aeno yopwar méntép Pris Tokwaerao saráp ankárank por am ankwap Yiki Kor Kare Aokore mek yoump konám̄pon. Mao Yiki Kor Kare Aokore mek yoump konám̄p te kwaporok yoump mo i konám̄pon. Ankár Kwaro kwatae ninik tirá épér naenám̄p fir yiriran saráp samp-youmpea, námokuráp kwatae ninikanénkir ofaria maok, wakmwaek fikamp arop fwapia mér moitea térenap kwatae ninikan ofa i konám̄pon.^r ⁸ Pris fákáre takrá tére konap táman, Yiki Kor Spiritao nomwan yénkép nám̄p te, aropao am sel fekamp lotu nap oukouwman térerá yak nánkoria te, Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor Kare mek yink mwanap mwae te érik farákár mono. Oukouwman sikono.^s ⁹ Am sel fekamp lotu nap mek te, oukouwman mámá ke fek korop nám̄pan wounáprá yénkép nám̄pon. Am sel fekamp lotu nap mek te Kwarén fir nénkria, ankwap ankank ofa sánk konapono. Aeno am ankank ponankor te am lotunap arop farákapamp ninik fwapokwapia yiki kukarrá pap naenám̄p pourou mo nánko, arop farákap kwatae ninik yak monorá mér mono.^t ¹⁰ Am lo kar te, éntéráp fir fépér i konap ankank, tá nkwaekwe make ént-éntup i konap, aran sérar napon. Am ankank te pourou fekamp sarápono. Am lo te Kwaro kounteouráp aropan sánk tenánko, ampaokrá tukupea Kwaro ankank ponankor fwapokwap naenám̄p ke fek mwanapria nimpon.

Krais námokuráp yiriran Kwarén ofa sánkám̄p kar

¹¹ Aeno oukouwman te wae Krais ékianám̄para, mao Kwaromp kwapwe kare ankank korop nám̄pamp Pris Tokwae yae nám̄pon. Mao am sel fekamp lotu nap kwapwe kare mek yoump nám̄p te, wokwaekamp sel fekamp lotu napan kámákár akwap nám̄pon. Am lotu nap te mámá apár

^p 9:3-5 Kis 37:1-29 ^q 9:6 Nam 18:2-3 ^r 9:7 Kis 30:10 ^s 9:8 Hi 10:19-20

^t 9:9 Hi 10:1-2

mekamp moara, aropao yae fek ti mono. ¹²Krais te mememp yiri, tá bulmakau morokamp yiri sámpea am Nap Aokore Yiki Kor Kare mek yoump moi námpon. Mao ofa sánk nám̄p te námokuráp yiriran sámpea am Nap Aokore Yiki Kor Kare mek ankár̄ank por yoump nám̄p te, nomwan warko yamokwapea éréképeanánko yakápá yakáp mwanám̄pria ninámpon.” ¹³Táte arop fárák̄ap Kwaro nke nám̄p fek oum nánko te, pris fákárerao meme yiri, bulmakau youroup yiri makia tia maok, bulmakau énti yankapnap éntu éntént ouroukoup, makia tia fákeyakrá maok, am táman arop pourouk pápárám̄papo maok, Kwaro nke nám̄p fek aropamp pourou yiki kukur kwapwe konámpon.” ¹⁴Aeno tá nopok Kraisomp yiri te am táman kámákár akwap námpon. Krais te kwatae ninik yak mo kareno. Aenám̄para, yaká yak konám̄p Spiritamp kárákáre fek saráp námokuráp pourou Kwarén ofanám̄p sánkámpon. Am yiri te pourouan saráp yiki kukarrá pap mono. Mao te nomoinám̄p kwatae ninik ponankor tirá épérianánko, nomo Kwaro nke nám̄p fek yiki kukur yakáp nám̄p wae mérámpon. Aenám̄para, nomo te warko yiki yak mo i konám̄p loaok tukup mono. Nomo ankár yaká yak konám̄p Kwaromp téteran tére mwanámpon.”

Kraisomp yirirao wourékam kontrak mek kárákáre sánknám̄p kar

¹⁵Jisas sumpwi nánko, maomp yiri kwarákarimp te, kounteouráp aropan warko yamokwapea woukouroukamp kontrak yakám̄p fekamp kwatae ninik ponankor tirá épérimpon. Aeria maok, mao te amore mek yakria Kwarnám̄p mwaek nke, arop nomonám̄p mwaek nkeriaka kontrak wourékaman kárákáre sánk nám̄para, arop ponankor Kwaro wumwinám̄p kar wawia mántwaok tukupnap arop te Kwaro wokwaek sérimpaokria, yae-párák kare yakápá yakáp napon.”

¹⁶Arop, nánkár sumpwi nanko ankank sámpampria te, maompria e fárákapnám̄p kar te pepa fek kontraknám̄p kumwi konámpon. Tá tárápao naropwaro séritenám̄p ankank sámp naerianánko te, arop fárák̄ap manénkir arakrá mér, naropwar te wae sumpwi nám̄para, táráp te numwar maomp ankank sámp̄ano ri konapono. ¹⁷Arop oukoumwan sumpwi mo nánko te, am sámpamprinám̄p ankank oukoumwan kwaporok yak konámpon. Aeno nánkár sumpwi nánko maok, am sérinám̄p kar te kárákáre nám̄para, waeman am ankank sámp konámpon. ¹⁸Tá taknám̄p, fir yankop napo, sumpwi nánko maok, am fir yiri pápárám̄p napo maok, wokwaekamp kontrak táman kor kárákáre sánkámpon. ¹⁹Manénkir te, Moseso kounteouráp aropan Kwaromp lo kar ponankor farákápámpon. Tá wakmwaek bulmakau morokamp yiri

“ 9:12 Ef 1:7-8 “ 9:13 Wkp 16:3; Nam 19:17-18; Hi 10:4 “ 9:14 1 Pi 1:18-19; 1 Jo 1:7
 × 9:15 1 Ti 2:5; Hi 8:6

sámp, memeramp yiri sámpea éntént arákár. Tá sipsip pwae noumouri pen fek forokwap námp, yao hisop poro kor fek yarokwapea maok, ént mek anámpea am yiri táman buk fek pápárámpria maok, kounteouráp aropamp pourouk kor ponankor pápárámpimpon. ²⁰ Aeria maok, arakrá sér, “Mámá te Kwaro yumwan ampaok mwanaponrá sérinámp kontrakan kárákáre sánk námp támaono.”^y ²¹ Tá taknámp, Moses te sel fekamp lotu napan yiri pápárámpria maok, nap mek am mek tankápámp disráp ankank ponankor méntér pápárámpimpon. ²² Aenámp te nomo wae mér, loamp ninik fek te, ankank ponankor ankwapmwæk te yirirao saráp Kwaro nke námp fek yae-páráki pap námpono. Aeno fir yiri kwarákár mo nánko te, Kwaro kounteouráp aropamp kwatae ninik tirá épér mono.

Kraiso kwatae ninik tirá épér naeria, námokuráp pourou ofa sánkámp kar

²³ Am ofa sánkria yiki kor nap mekamp ankankan pápárámpia torokor napon. Am yárárn timer ankank te yámar mekamp ankank kareran wounáprá yénpé napon. Aeno yámar mek yaknámp ankank kare yiki kukur yak námpánáko te, ankár kwapwe kare kare ofa, nape firamp ofaran kámákár akwap naenámp. ²⁴ Nomo te wae mér námpon: Aropao yae fek yiki kor nap tia nap, Kwaromp nap kareran wounápn timer nap mek te Jisas am mek yoump mono. Waeman yámar mek kar pok námpon. Tá oukouwman te mao waeman Kwaromp wonae fik kar yakrá, nomwan yaewour námpon.^z

²⁵ Yopwar méntép Pris Tokwae fir yiri sámpea Yiki Kor Kare Aokore mek yoump ko, Kwarén ofa sánk konámpon. Jisas te tak moi námpon. Mao yámar mek poka Kwarén ofanámp námokuráp pourouran ponankor sánk námp te kápae kare por moi námpono. ²⁶ Táte mao kápae kare por takria te, mao touwe sámp saráp yakria, ankár Kwaro apár yoroimp feknámpia takrá koropea oukouwman mámá ke fek naempao maok, mono. Oukouwman te wae pwar naenámp ke wonae fik nánko, Kraiso apárok ankárank por ék námp te námokuráp pourouran ofanámp Kwarén sánkeaka kwatae ninik tirá épéri námpon. ²⁷ Ponankor aropao kor ankárank por sumpwiaka nánkár wakmwæk kot mwanapon.^a ²⁸ Tá taknámp Kraiso kor námokuráp pourouran ofanámp Kwarén ankárank por sánkeaka, kápae kare aropamp kwatae ninik tirá épér naenámp touwe sámpámpon. Tá nánkár wakmwæk ankwap por ék námp, am ke fek te kwatae ninik tirá épér mono, ankár arop mao ék naenámpria yénpékrá yakáp napan párák éréképea pok naenámp.^b

‘Woukouroukamp ofa te kwatae ninik sámp-sir mono’rá sénámp kar

10 ¹ Am Mosesomp lo kar te wakmwæk korop naenámp ankank kwapweramp wounáp karan nomo nke námpono. Aeno mao te

^y 9:19-20 Kis 24:6-8; Wkp 17:11 ^z 9:24 1 Jo 2:1 ^a 9:27 Stt 3:19 ^b 9:28 Fl 3:20; Hi 10:10; 1 Pi 2:24

am ankank nomwan fwapnae karia érik yénkép mo námpon. Loao sérrá, ‘Yopwar méntép ankár ankárankamp aopwe ofaran sánk kip’rá sénámp te, am lo te Kwaronámpok korop mwarianap aropan te fwapokwapia kwapwe karerá kák mono.’^c 2 Tá lorao fwapokwapianánko, yae-párak kare yakápria te, warko apaerá ofa sánk mwanapanáp. Táte am ankárankamp ofa támao Kwaromp lotu nap mek koropnap kounteouráp aropamp ninik yiki kukarrá páte nánko te, kwatae niniki námp yak námprá ninik mono. 3 Ae mwanapan maok, mono. Yopwar méntép am ofa táman sánkriaka nke napo, náráp kwatae ninik oukoumwan yak námprá ninikitea mér i konapon. 4 Amnap fi kor te ará: Bulmakau youroupamp yiri, memeramp yiri te ankár kwatae ninik te tirá épér mo karenono.

5 Aenámpantá maok, Kraiss apárok ékiaka Kwarén sérimp kar Buk Song fek yak námp te arakrá sérimpon:

“Amo fir yankopea ofa sánk te monoria napon.

Aeno amo te pourou ankwapan maok onan sáp naeria nánap napon.

6 Am fárákapao fir énéni kor yaomwi mek yankapria, kwatae ninik tirá épér i konap ofa te amo warákár mo kare napon.”^d

7 Aeno oukoumwan te ono arakrá sér:

‘Kwar, ono wae ék nampono.

Am te wokwaek kar ono nanampan buk fek kumwiap niampono:

Oukoumwan te ono wae waráp ninikaok nanampria ék nampono.’ ”

8 Manénkir sérinámp kar te ará: “Lo karaok térenap ofa te, fir yénképrá, nkwakwe make ofa nénkrá, tá nkwakwe make fir yaomwi mek ponankor yank i konap ofa, tá kwatae ninik tirá épér i konap ofaramp ninik, am te amo warákár mo napon.” 9 Tá wakmwaek mao arakrá sér: “Ono wae waráp ninikaok nanampria ék nampono.” Aeria maok, Kwaro am manénkirkamp ofa sánk konap ninik te sámp-sirarrá, am éri mek wourékam ofaran pap námpon. 10 Jisas Kraiss te Kwaromp ninikaokria ankárankamp por náráp pourou ofanámp sánkámpon. Am meknámp ninik támao nomwan Kwaromp kounteouráp arop kare yoroi papeanánko, yiki kukur yakáp námpon.”^e

Kraisomp ofa kwatae ninik tirá épér naenámp pwinámp kar

11 Pris fákáreráo tére saráp yakápria kumur-kumur tére nap te, ankár am i konap ofa táman saráp tére napan maok, am taknap ofa te kwatae ninik te tirá épér mo karenono. 12 Aeno Kraiso ofa ankárank sánk námp fek kwatae ninik tirá épéri námp te, ankár kápae kare por takrá yakrá akwap naenámp. Mao te takia pwarará, Kwaromp yae-párak mwaek

^c 10:1 Kl 2:17 ^d 10:5-6 Sng 40:6-8 ^e 10:10 Hi 9:12

tank námpon.^f 13 Tá mao te Kwaro maomp yopor arop maomp yae ankore mek kák tenánko, yakáp mwanap keran yépékrá tank námpon.^g 14 Am kounteouráp arop fárákap te mao ankárankamp ofa fek fwapokwapia yiki kukarrá ankár kwapwe kare napara, am fárákap te fwap ankár yae-párák kare yakápá yakáp mwanapon.

15 Yiki Kor Spiritao kuri nomwan kar arakrá farákáp námpon:

16 “Kwar Tokwaerao sérrá,
‘Wakmwaek ono am fárákapént
kontrak wourékam yoro nanamp te ará:
Ono am fárákapamp mér ntiaka ninik mek
onomp lo kumwiaka pwar nanampon.’”

17 Warko ankwap kar am feknámp kirimprá arakrá sér, “Ono te am fárákapamp kwatae ninik tirá épéria, warko ninik mo pwar nanampon.”^h

18 Tá Kwaro kwatae ninik wae tirá épéritenánko te, warko kwatae ninik tirá épér mwanap ofa sánk mwaria tére mono.

Nomo ankár mér kareria Kwaromp wonae fik tukup mwanámp kar

19 Kémpiyae tárápu, waeman Jisasomp yirirao nomp kwatae ninik tirá épéri pwate námpara, nomo te apáp mono. Fwap Kwaromp Nap Aokore Yiki Kor Kare mek yink mwanámp.ⁱ 20 Jisas námoku mwae kup wourékam kérémp námpon. Mao námoku támao am mwae kupria, mao yiki yak fi korara, nomo te fwap am waempyam pearákari námp mek mwaeknámp yoump mwanámp. Am te Jisasomp pourouan wounáp námp támaono.^j 21 Nomo te wae Kwaromp firáp kounteouráp arop taokeyak konámp Pris Tokwae yak námpon. 22 Nomo nomp kwatae ninikan méria pwarápaenámp ninikan mao te námokuráp yiri fek tirá épériaka, nomp ninikan yáráriaka yiki koriaka paprá, nomp pourouran kor yiki kor ént niamp fek éntupia pap námpono. Aenámpara, nomo ankár kwekár ninik te pwararea maok, Kwarén mér kareria maomp wonae fik tukup mwanámp.^k 23 Nomo ‘Kwar te am sérinámpaokrá tére naenámponoría, maomp kwapwe kare ankankantá kárákáre fek yépék mwanámp’an sér i konámp. Am te apae riteanápe, nomo te waeman mér námpon, Kwaro tére nanamprinámp ankank te ponankor kare kar tére konámp.^l 24 Nomo ankákárank ankár Kwaromp kounteouráp arop ankwap fárákapán ninikria maok, tá am fárákapán sérrá, ‘Yumo te ankár arop ponankor warákár konap ninik fek yaewour kip’rá sér mwanámp. 25 Tá Kwaromp kounteouráp arop nomo te Kwarén lotu mwaria koupoukour konap ninik ankwap fárákapao i konapnámp araknámp pwar mwareano. Kraís ék naenámp yae te waeman fápaé

^f 10:12 Hi 1:3 ^g 10:13 Hi 1:13 ^h 10:15-17 Jer 31:33-34 ⁱ 10:19 Hi 4:16

^j 10:20 Mt 27:51-52 ^k 10:22 Ef 5:26; 1 Jo 1:7 ^l 10:23 Hi 4:14

námpara, nomo te ankár kárákáre fek térieriaka nonopok Kwaromp karan farákáp nánko, am támao arop ankwap fárákapamp ninik mek kárákáre nénk naenámpon.

‘Kwaromp Tárápan younkwe sánk kwapono’rá sénámp kar

²⁶Nomo waeman Kraisomp kar kare wawi námpao, am ninik wampweri pwarará warko kwatae ninik fek paokop nánko te, am kwatae ninik tirá épér mwanap ofa ankwap te yak mono. ²⁷Aenámpara, nomo te ankár apáp karia kot mwanámp yae táman yépékrá yakáp mwanámpon. Tá Kwarén yorowarnap arop te ponankor yaomwi tokwae touwe fopokornámp mek épér naenámp nánapi yak námpon. ²⁸Nomo te waeman mér námpon: Arop ankárankao Mosesomp lo kar kwe-pwaránko te arop anánkaopwe, tá yininkaopwe, arakerao mao sokoroinámp kar wawia sénapo te, am aropan te aropomp mono, mao te ankár sumpwi naenámpon.^m ²⁹Yumo te Kwaromp Tárápan younkwe sánknámp aropan te mokoprá ninik rape? Am kontrak te karenorá yénképnámp yirirao am aropan torokoria páte nánko, yiki kor kwapwe kare námpao maok, am arop te warko Kraisomp yiri am te kwatae niampia pap námp te yonkwae touwe konámp Spiritan mékia kwatae pap námpon. Aenámpara, mao te Mosesomp kar kwe-pwarap aropao sámpap touweran kámákár akwapnámp sámp naenámpon.ⁿ ³⁰Nomo te waeman mér námpon, Kwaro sérrá, “Nopok i konap ninik te onokump térenono. Onoku támao nopok am fárákapan nénk nanampono.” Aeria maok, ankwap kar sérrá, “Nánkárap Tokwae Karao námoku kotria náráp arop ponankor younkoup naenámpon.”^p ³¹Yiki yak konámp Kwaro arop ti-fákeyakrá kot naenámp te, am te kwatae kare ara, nomo te ankár apáp tokwae mwanámpon.

Kwarén mér námp ankár kárákáre fek fokokeyakáp mwanámp kar

³²Yumo má kar máte ankár ninik kip: Wokwaek yumo te Kwaromp wae sámpap fek te, am ke fek táman yumwan nkwakwe make kar sérarapan maok, yumo kárákáre fek yakápria am kwe-pwararapon. ³³Ankwap ke fek yumwan arop nkeap fek kuk pátea nkwakwe make kar kwatae séraria maok, yumwan fupukrá touwe nénkapono. Tá ankwap ke fek te yumo napnámp touwe sámpnap aropan aropompria am fárákapan yaewouria, yonkwae porokwe sánkapon. ³⁴Arop ankwap fárákapao kalabus mek yakápapo, yumo aropompria yaewouriapon. Ankwap ke fek te, aropao ankank tirá, makapo kuri yumo wampwe kwae, kwaporok námoku mwar takanáponoria pwatea warákarrá yakápap te, yiráp yaká

^m 10:28 Lo 17:6 ⁿ 10:27-28 Mt 26:27-28 ^o 10:6-29Hi 6:4-8 ^p 10:30 Lo 32:35-36; Ro 12:19

yak naenámp ankank kwapwe yak námp táman méri yakáp nap kwamp napon.^q

³⁵ Yumo te ankár yumo wokwaekiap kwapwe kare ninik aran nikia, yiráp am mér kárákáre te pwar kwapono. Kwaro nopok yiráp por ankank kwapwe tokwae pátenámp sámp mwanapan kárákáre fek yénkép kipo.

³⁶ Ae mwanapara, yumo te ankár kárákáre fek yakápria maok, Kwaro warákárnámp ninikaok tukupriaka Kwaro yumwan wokwaek kar sérrá, ‘Yiki yakáp mwanap kwapwe kare nénk nanamp’ ri námp fwap sámp mwanapon.’^r ³⁷ Karenono, Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sér:

“Am arop ék naeria te wae faenámpara,
koupour kar ék naerámpon. Mao te yépék mono.”^s

³⁸ Aeno onomp yae-párák kare arop te
mao te wae mér námpara, yiki yak naerámpon.
Táte arop onan mér námpao
warko pwarará arákarrá akwap nánko te,
ono man te warákár mono.”^{t u}

³⁹ Tá nomo te apae Kwarén mérnámp pwarará arári tukupea, moyakáp mwanámp aropanápe. Mo karonno. Nomo te Kwarén méri yakáp námpara, yiki yak sámp mwanámp aropono.

Mérnap ninik firamp kar

11 ¹ Karenoria mérnámp ninik te Kwaro nomwan yaewour naenámpria yépékrá yakápnámp ninikan saráp sámpea méria paokop námpmon. Am ankank te nomo yi fek nke mo námpao maok, nomp ninik te, am te kare kar yak námpmonoria mér i konámpon.” ² Wokwaek yakápap arop te, Kwar te karenoriaka mérapantá maok, Kwaro am fárákapan kwapwe kare ninikan warákárria sérrá, “Am fárákapamp ninik te yae-párák karenono.” ³ Nomo te waeman Kwarén mér námpara, Kwaro yámar ntiaka apár yoroimp te, námokuráp kar fek saráp séránko yakámp te, wae méri yakáp námpmon. Tá kápa kare ankank nomo nke námpan kor Kwaro nomo nke mwanámp pourou monámp ankank fek yoroi námpmon.”

Abel, Enok, Noamp kar

⁴ Abel te Kwarén waeman kare karonoria méria yárakria maok, mao Kwarén sánkámp ofa te yae-párák kareara, Kenomp ofaran kámákár akwapámpon. Kwaro Abelomp mér nkea, mao te yae-párák kare aroponoria warákárria maok, maomp ofaran kor warákarimpon. Abel te wae sumpwi tenánko maok, mao Kwar te karenoria mérnámp karao yakria nomwan oukoumwan kor farákáp námpmon.”^x

^q 10:34 Mt 6:20 ^r 10:36 Hi 6:12 ^s 10:37 Yé 22:20 ^t 10:38 Ro 1:17

^u 10:37-38 Hab 2:3-4 ^v 11:1 2 Ko 5:6-7 ^w 11:3 Stt 1:1 ^x 11:4 Stt 4:3-5

⁵Enok te Kwarén mérámpantá maok, sumpwi mo, yiki yakámp fek Kwaro warámpea yámar mek pok tenko, arop man nke mo, oupourounkrá paokopia pwarariapon. Kwaromp kar Buk fek yak námpao sénámp te, “Oukoumwan Enokén warámp mo fek, Enok Kwaromp karaok yarákánko, Kwaro man warákárámp kwamp man warámpámpon.”^y

⁶Arop Kwarén méria ‘Kare kar yak námpono’rá sér mo námp te, Kwaro man warákár mo i konámpon. Aeno arop Kwaromp wonae fik akwap naeria námp kwamp te, mao ankár Kwar yak námponorá méria maok, tá man oupourounkia nkenap arop fárákapan yae-párák fwapokwap i konámp mént mér kuno.

⁷Noa kor Kwarén karenorá mérámpantá maok, Kwaro kor Noan wakmwaek korop naemp ankank séránko maok, Noa te am ankank oukoumwan nke mo námpao maok, Kwaro sérámp karan kare námponoria maok, sip ankárank yoroimpon. Aea maok, námokuráp yupu, tárápu makia éréképea youmpea am sip mek yakápria faokor mo, fwap yae-párák kare yakápiapon. Noa takimp te, maomp mérao ponankor koumteouráp aropamp kwatae ninik érik yénkép námpon. Noa Kwarén méránko, Kwaro man ‘Yae-párák kare aropono’rá sérimp te Kwaro námwan mérnep ponankor aropan sér i konámp niampono.^z

Abrahamomp kar

⁸Abrahamo Kwarén méria maok, Kwaro man ‘Koropae’rá séránko, Abraham te Kwaromp karwaok akwapámpon. Mao náráp némp kare pwarará, Kwaro apár ankwap mao kareampor sánk naerianánko, ampok akwapámpon. Abrahamo kor am te fwapia mér moria, am te maok akwap nanaeriaka ninikrá akwapámpao maok, waeman mao kor Kwarén mérámp kwamp akwapámpon.^a ⁹Mao te waeman Kwarén mérámp kwamp akwapea Kwaro manénkir, amwan sánk nanamprá sérimp apárok akwapá tankámpon. Am apárok tankámp te ankwapamp apárok tank námp niampara, oukoumwan nap kare ti mono, sel fek saráp woukoup ko yakrá akwapeakánko maok, maomp táráp Aisako kor takrá akwapeakánko, appenáp Jekopo forokareakámp fekria maok, Kwaro am koumourean námo má apár sánk nanampri námpan yépékrá yakepon.

¹⁰Abraham te sel fekamp nap mek saráp yakria, yámar mekamp ankár yaká yak naenámp taunan yépékrá yakámpon. Kwaro námoku saráp am taun tére konap ninik námpara, námoku ti námpon.

¹¹Sara táráp sámp naenámp ke te wae akwap tenámpan maok, Abrahamo ‘Kwaro námwan sérinámp te pwar mo i konámpara, fwap tak naenámpono’rá ninikimpara, Kwaro man tárápamp naropwar yak naenámp kárákáre sánkámpon.^b ¹²Abraham waeman mér pourou kwataeaka sumpwi

^y 11:5 Stt 5:24 ^z 11:7 Stt 6:13-22 ^a 11:8 Stt 12:1-5 ^b 11:11 Stt 15:6

naenámp fápaie námpao maok, am arop ankáránkamp fekamp kápaie kare tárápu forokarea te yámar mekamp térme yakáp nap niamp, tá ént mekamp kárák niamp nánko, arop te kouroump mwanap pourou mo naenámpón.^c

¹³ Am Kwarén mériap arop fákáre yiki yakápap fek te Kwaro sérinámp ankank kwapwe kare wae kare kar sámp mwanámpria warákárrá yépékrá tukupea mént sumpwiapon. Am fárákapao kor oukoumwan am ankank nkeaka sámp moap fek kor warákárria maok, sérrá, ‘Nomo oukoumwan mámá apár mek koropea yakáp námp fek te, ankwapamp apárok yakáp námp niamp oukwan yakáp námpon.’ ¹⁴ Am arop fárákap makrá sénap kar máte nomo waeman mér námpon, námokuráp némp karean oupourouk napon. ¹⁵ Tá am fárákapao am manénkir pwatea koropap némpán ninikria te, ampok arári tukup mwarapon. ¹⁶ Ae mwarapan maok, am fárákap te am táman ninik mono, ankár waeman ankwap kwapwe kare apár sámp mwaria nap táman warákár kare napon. Am apár te mámá apáran kámákarea kwapwe kare námpono. Am te yámar mek támaono. Kwaro am fárákapampor taun nánapi pwate námpara, am fárákapao ‘Nomp Kwar’rá sénapo, Kwar te am táman pwarápaie mono.

¹⁷⁻¹⁹ Kwaro Abrahamén wokwaek sérrá, ‘Aisak fekampao waráp appeyaenáp forokor mwanapono’rá sérimpon. Aeritea maok, wakmwaek mao Abrahamo náráp karaok akwap te mokoponrá nke naeria maok sérrá, ‘Waráp táráp Aisak ankáránkamp am te onan ofa sámpapo’rá sérámpantá maok, Abrahamo kor wawia méria, fwap Aisakén ofa sánk nanko te, warko Kwaro fwap apár me mekamp fárámpá pap naenámpria, náráp táráp Kwarén sánk naeria nimpon. Aemp te Abrahamo Aisakén warko apár me mekamp sámp námp niampimpon.^d

Aisak, Jekop, Josepomp kar

²⁰ Aisak Kwarén mér námpara, Jekop ntia Ison ourour wor-pwararea wakmwaek sámp nenep ankank sérimpon.^e ²¹ Jekopo kor Kwarén mérámp kwamp wae sumpwi naeriaka, námoku mearrá yarak i konámp mear yaopwae fek me kor yirip yakrá Josepomp tárápyaran ourour wor-pwarareaka, Kwarén lotuimpono.^f ²² Josepo kor wae Kwarén mérrá akwapea wae tékénouria sumpwinaemp wonae fikámp kwamp sérrá, ‘Nánkár wakmwaek Israel fi yumo warko Isip meknámp tukupria te, onomp kour mént sámpea tukup kip’ ria sérimpon.^g

Mosesomp kar

²³ Mosesomp éntupwar naropwar te Kwarén mérepara, éntupwaro Mosesén tankeanáko nkepo maok, táráp kwapwe kare námpantá, apáp

^c 11:12 Stt 15:5 ^d 11:17-18 Stt 22:9-12 ^e 11:20 Stt 27:27-29,39-40 ^f 11:21 Stt 48:15-16
^g 11:22 Stt 50:24-25

moria Isip mekamp kingomp kar ták-pwararea táráp porokwap-pap mo, yinink yunk fek mek wouroump fákeyakepon.^h

²⁴Wakmwaek Moseso téképa yakria Kwarén mérámp kwamp sérrá, ‘Onan te Isip mekamp Kingomp yupu-tárápamp táráponorá séri kwapono’rá sérimpon.ⁱ ²⁵Mosesomp ninik te kwatae ninikaokria fae tákáre ke fekamp ankank táman warákár te monoria maok, maomp ninik te ankár Kwaromp firáp aropént yakria ‘Énéki touwe sámp mwanámp’ ria sérimpon. ²⁶Maomp ninik te Kraiso nánkár sámp naenámp niamp pwarápaeran maomékir sámp námp te Isip mekamp mani ntiaka mopor i konap ankankan kámákár akwap námpon. Am te apaeria námpanápe, Kwaro wakmwaek nopok man sánk naenámp ankank kwapweran ninik námp kwamp kárákáre fek fokopeyak námpon.

²⁷Moseso Kwarén mérámp kwamp maok, Kingomp yoporan apáp mono, Isip pwarará akwapámpon. Aropao yi fek te Kwarén nke mono. Aeno Moses námoku te waeman Kwarén nkemp niampámp kwamp maok, Moses kárákáre yakámpon.^j ²⁸Moseso Kwarén mérámp kwamp maok, mao Kwaro Pasova yae tokwae pap nánko, ampaokria sérrá, ‘Enselo koropeaka poumou-tárápu nae-tárápu fupukrá kák naenámpono. Israel yiráp nae-tárápu fupukrá kákantá, sipsip porokwap papea maomp yiri sámpea ménki fek mwaek foporokwamp kip’ rimpon.^k

Kápa kare Israel fi Kwar te karenoria mér kárákáreap kar

²⁹Israel firao kor Kwarén wae mérap kwamp, Noumouri Kor Solwara tépérrá yink mwariakapo maok, Kwaro ént solwara porokwap fárákapángo, fárákár akwapángo, apár kar niampi yak nánko, tépérrá yinkapon. Aetenapo maok, Isip mekamp aropao kor am fárákapan éntér káki tukup mwaria yinkapo, warko éntao oupoupourángo surumpwiapon.^l

³⁰Israel fi te waeman Kwarén mérapara, Jeriko mekamp yumwi fekamp yár firi fákánek yae fek wapokwaprá paokopapo maok, am yumwi fekamp yár torokopi pikámpon.^m ³¹Kokopor yupu Rahap Kwarén mérámpara, Israel mekamp arop anánkaopwe koropea taunan kánánkámp youroukoupepo, am arop yaworan yaewourimpara, yorowar koropámp fek te Kwarén mér monap aropao faokorapo maok, mao te fwap yakámpon.ⁿ

³²Aeno oukoumwan te ono ankwap kar te apae karan farákáp nanampanáp? Ono te kápa kare kar farákáp mono. Wae támaono. Ono te Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devit, Samuel, aea maok, profet ponankor máte ono farákáp mono.^o ³³Am arop fákáre te Kwarén

^h 11:23 Kis 1:22; 2:1-2 ⁱ 11:24 Kis 2:10 ^j 11:27 Kis 12:51 ^k 11:28 Kis 12:21-23

^l 11:29 Kis 14:21-31 ^m 11:30 Jos 6:12-21 ⁿ 11:31 Jos 2:1-21; 6:25 ^o 11:32 Het 4:6-5:31; 6:11-8:32; 11:1-12:7; 13:2-16:31; 1 Sml 1:1-1 Kin 2:11

mérapara, yorowar kwe-pwararea maok, kápae kare kingomp ami fákáre yénképi pwarariapon. Ankwap fárákap te arop éréképea yae-párák kare ninik yénképrá tukupapon, tá Kwaro ankank nénk nanamprimp wae sámpapon. Aropao laionén arop yamp kwaponoria taokorapo, yourounkwe moiapon.^p ³⁴Arop ankwap fákáre Kwarén mérapara, yaomwi tokwae torokwari papapo maok, tá arop ankwap fákáre te pirikimpá tukupapo maok, man kor bainat fek fékérrá épér moiapon. Tá ankwap fárákap te kárákáre moapo maok, Kwaro kárákáre sánkánko maok, wakmwaek kárákáre sámpea tae fek yorowaria maok, ankwap fi mekamp ami fárákapan yérépea kwe-pwarariapon.^q ³⁵Éntupwaryaenáp fárákap Kwarén mér napara, touwe koropánko tárápu faokorapo maok, Kwaro warko fápárampea kákánko, éntupwaryaenápo náráp tárápu warko tiapon. Tá arop ankwap fárákap fápákampia yakápapan yorowarap aropao sérrá, “Yumo Kwarén pwar napo te, yino yumwan surumpwirá kák mono.” Aerá sérapo maok, am fárákapao kor yorowarap aropao sénapaok mo, ankár Kwarén kárákáre fek méria maok, sérrá, ‘Yino te fwap apár me meknámp fárámpea kwapwe kare yiki yakáp mwanámp’rá sénapo, am fárákapao surumpwirá kákapono.’

³⁶ Ankwap fárákap Kwarén mérapo, yorowarap aropao am fárákapan wouroumprá paok ke fek fupuk napon. Kwarén mérnáp arop ankwap fárákapan sen fek yaonkiaka kalabus mek kákapon.^s ³⁷Yorowarap aropao ankwap fárákapan yumwi fek yénképrá épéria maok, tá ankwap fárákapan so fek kuk-fékérrá kákria maok, tá ankwap fárákapan bainat fek faoporrá épériapon. Kwarén méráp arop ankwap fárákap yirimp mwanap ankank mo nánko, sipsip ntia meme yipiran képérrá, maok tukup mwarrá oupourounkapo, tá arop ankwap fákáre ankank ponankor mo nánko maok, tá arop ankwap fárákapan ankwap fárákapao ouroukuprá momwar sokororá paokopiapon. ³⁸Aeapantá maok, Kwarén méráp arop ankwap fárákap am te pirikimpea tukupea kwar saráp mek, faonkwek yakáp, tá ankwap fárákap pirikimpea péri me mek, tá kwar me mek tukupea am mek yakápapon. Am Kwarén mérnáp arop fákáreamp ninik te yae-párák kateria, mwar pourourápi yak námpara, ankwap arop fákáreramp ninik te am kwapwe kare niniként akwapá pwi mo kareno.

³⁹Am arop fákáre ponankor Kwarén mér napara, Kwaro nkeaka warákarimpon. Aeno Kwaro nénk nanamprimp ankank kwapwe te oukoumwan sámp moiapon. ⁴⁰Am te apaeria námpanápe, Kwaromp ninik te, nánkár am fárákapao námont táman énéntki tapokwapea mao wokwaek kar nánapitenámp ankank kwapwe kare sámpea pwi yakáp mwanapria námpon.

^p 11:33 Dan 6:22 ^q 11:34 Dan 3:23-27 ^r 11:35 1 Kin 17:17-24; 2 Kin 4:18-37

^s 11:36 Jer 20:2; 37:15-16

Nomo ankár Jisasén méria man tokor-santukup mwanámp kar

12 ¹ Aeno oukoumwan nomo mérámp te mokop námpon? Am kápaé kare manénkir yakápiap arop Kwarén mér i konap ninik nomwan yénképria, nomwan ikir-yakáp napon. Aenapara, kwatae ninik nomwan sámp-fákeyak námp te ankár tirá épéria pwarará, kápaé naenámp ankank pourouk yakantá, woropea pwatea kakére fek am tukup mwanámp fek tokor-samprá kárákáre fek foporakorrá tukup mwanámpon.^t ² Jisas támao nomp mér námp fi korara, oukoumwan kuri nomwan kárákáre sáprá, nomp mér námp ankár yaewourrá akwap naenámp. Ae naenámpara, nomo ankár Jisasén tokor-santukup mwanámpon. Wokwaek te Jisaso wakmwaek warákár sámp nanampria ninikria maok, yaopwae porokopramp fek touwe sámpea sumpwimp te, pwarápaé moi námpara, oukoumwan te Kwaromp sia king wonae fik yae-párák mwaek tank námpon.^u

Kwaro nomwan fwapokwapria touwe sáp konámp kar

³⁻⁴ Yumo te fwapia ninikia mér kip: Wokwaek kwatae ninikráp aropao Jisasén yoporrá paokopiapon. Aeapan maok, mao ankár kárákáre fek fokopeyakea touwe tokwae sámpámpon. Yumo kwatae niniként yorowar nap te, oukoumwan yumwan napo, yiráp yiri kwarákár mo námp te, yumo apaen apápia yiráp ménap pwarará poporokwe mwanapanáp.^v ⁵ Ae te yumo Kwaro yumwan kárákáre sánkria sérinámp kar te ník moi napon? Mao yumwan te ‘Námokuráp tárápuno’rá sériaka, náráp Buk fek arakrá sér,

“Onomp táráp e!

Kwar Tokwaerao amo kwatae napo
amwan fwapokwapria apae touwe sank nánko te,
amo am táman kánanke kwataeran mpwe niniki kwaponono.
Tá, amo tak te kwataenorá amwan yopor nánko te,
kokwae pwar kwaponono. ⁶ Am te apae riteanápe,
Kwar Tokwaerao námoku warákárnámp arop fárákapamp
ninikan fwapokwap i konámpon.
Táte Kwaro arop ankwap warámpea
man ‘Náráp táráp’rá sénámp kwamp te,
man kor paok ke fek porokwap konámpon.”^w

⁷ Kwaro yumwan fwapokwap nánko te, numwar takanoria yénképá yakáp kipo. Kwar te apárokamp naropwaryaenáp nomo kuri nomp tárápuan fwapokwap i konámp niamp taknámp námpon. Kwar te

^t 12:1 1 Ko 9:24-25 ^u 12:2 Hi 1:3; 3:1 ^v 12:3-4 Mt 27:28-44 ^w 12:6 Yé 3:19;
Snd 3:11-12

waeman náráp tárápunoria námp kwamp, yiráp ninik fwapokwap i konámpono.^x ⁸ Kwar te náráp tárápu ponankor maomp ninik fwapokwap i konámpono. Táte mao yumwan fwapokwap mo námp te, yumo te maomp tárápu kare mono, yumo te kokopor fekamp tárápu niampono. ⁹ Nomp apárokamp naropwaro nomwan fwapokwap nánko, nomo maomp yae ankore mek tukup konámpnám taknám, nomp waempomp naropwarén kor fwap karia maomp yae ankore mek tukupria maok, nomo yiki yakáp mwanámpon. ¹⁰ Nomp apárokamp naropwaro nomwan fwapokwap námp te, kánanke kwarok ke fek saráp námokuráp ninikaok fwapokwap námpon. Aeno Kwaro nomwan fwapokwap námp te, ankár nomwan yaewour saráp yak námpara, nomp ninik te ankár maomp yiki kare ninik niamp fek yakáp mwanámpon. ¹¹ Am nomp Naropwaro nomwan fwapokwapria touwe sápnám ke fek te nomo warákár mo i konámpon. Nomo te ankár touwe táman ninik i konámpon. Aeno mao nomwan fwapokwapia pwate nánko te, nánkár warko kwapwe kare ankank sámp mwanám te ará: Nomo ankár yae-párák kare ninik fek paokopria maok, yonkwae porokwe fek yakáp i konámpon.

Nomo ankár tae fek yakáp mwanám kar

¹² Ae konapara, yiráp yae kour me woukoupria porokwe yak nánko te, yae narek kakapria tére kipo. Táte yiráp pu kor ke sorokwampria sumpwi yak námp niamp nánko te, fárámprá fokoheyakea, ¹³ mwae kup fwapnae páraok tukup kipo. Yumo tak napo maok, yiráp pu kor ponankor kwatae akwap mono, warko fwap naenámpon.

¹⁴ Yumo ankár arop ankwapént kwapwe kare tankápria yonkwae porokwe fek yakáp mwanap ninikaok kárákáre fek paokop kip. Tá yumo ankár kárákáre fek yiki kor ninikan saráp sámpea paokop kip. Am te apae riteanápe, arop yiki kor ninik fek yarak mo námp te Tokwae Karan nke mono.^y ¹⁵ Yumo te ankár fwapnae karia méria paokop kip. Takria arop ankwap nomwan aropomp i konámp Kwarén younkwe sánk naeane. Takria yumo ou mekamp ankwap ankárankamp yaopouroukao narákap konámpnám taknám yumwan touwe sánk nánko, yumo ponankor touweria Kwaro nke námp fek kwatae ninik fek yakáp mwanape.^z

¹⁶ Takria yumo arop ankwap kokopor ninik fek yarak naeane. Takria wokwaek Iso impnám taknám Kwarén younkwek sir mwanape. Naropwaro nae-táráp Ison sérrá, 'Ankank má nánkár ono sumpwi nanko, amo sámp nanap' rimpan maok, tá nopok nánae-táráp Jekopo fir ankárank por yankapea Ison sánk nánko maok, Iso náráp am fek nae-tárápao sámp konámp ankank kánanke kwarokan mpweria nánaeran sánkámpono.^a ¹⁷ Yumo wae mér napon: Nánkár wakmwaek Jekopo Isomp

^x 12:7 Lo 8:5 ^y 12:14 Ro 12:18 ^z 12:15 Ef 4:31 ^a 12:16 Stt 25:33-34

ourour mént e-poup sámp tenángo, Iso kor náráp am ourour warko sámp naeriaka kárákárerá éma waempan maok, warko sámp naenámp pourou mo karimpono.^b

Nomo waeman Saion Faonkwek mek yakáp námp kar

18-21 Israel firao Kwaromp kar wa mwaria Sainai faonkwe ankore mek tukupea yakápapo, Kwaro Mosesén sérrá, ‘Yumo mapek yakápria arop ankárankao faonkwe fek yae pap nángo te, man yumwi fek yankop-papria, maomp bulmakauráp sipsipráp man kor mént yénkép mwanapon’rá sérimpon. Aeránko maok, Israel firao am karan wawia pwatea, am fek yakápapo maok, am faonkwek te yaomwi tokwae yak, kirikip támáre tokwae kar yak, tá ouwi kárákáre tokwae nángo maok, am fek táman wur kar, tá arop ankárankao kar kárákáre fek séránko maok, táte koumteouráp aropao am kar kárákáre táman wawiaka apápria Mosesén sérrá, “Yino am kar wa te mono.” Aeriaka am kar Kwaro sérimp táman mérap kwamp, am ankank táman nkea, apápa waeapo maok, Moseso kor sérrá, “Ono apápa waeriaka kour me woukoupá wae nampon.” Aeno yumo oukoumwan am nkea yae pap mwanap ankank wonae fik tukup mo napono.^c

22 Mono. Yumo te waeman yiki yak konámp Kwaromp taun tokwae faonkwe Saion mek yakáp nap te, am te faonkwe Jerusalem yámar mek yak námpon. Yumo te waeman fopwakwap fopwakwap ensel koupoukarrá warákárrá yakáp nap mek korop napon.^d 23 Yumo te waeman Kwarén loturá warákár konap aropao koupoukour konap mek korop napon. Kwaro am fárákapan sérrá, “Yumo ponankor onomp nae-tárápunono.”^e Kwaro waeman am fárákapamp e wae Buk fek kukumwianámp, yámar mek tank námpon. Yumo koropea Kwaromp wonae fik yakáp napon. Mao te nomwan ponankor taokeyaknámp Jas tokwae karon. Yumo te manénkir yakápap yae-párák kare aropamp waempomp wonae fik korop napon. Kwaro am fárákapan fwapokwap nángo, yae-párák kare yakáp napon.^f 24 Aeaka yumo te Jisasnámpok korop napon. Mao Kwaro érékép naenámpria amore mek yakria kontrak wourékam térenámp aropono. Tá maomp yiriran kor yumwantá sirrá, am kontrakan pwi pap námp támao kor yak námp mek korop napon. Abelomp yiri kwarákareaka sérrá, “Ken te nopok sumpwiano.”

^b 12:17 Stt 27:32-40 ^c 12:18-20 Kis 19:12-13,16-20; 20:18-21 ^d 12:22 Yé 5:11; 21:2

^e 12:23 ‘Nae-táráp’rá sénámp te, arop ankárankamp tárápu anánk, yinink, arakerápao, náráp ankank pipirikiria nánae-tárápuan ankákárank mwaek nénkria, nae-tárápan náráp nae-tárápara, anánk mwaek sánk konámpo. Nae-táráp te manénkir mekia akwaprá nánaeounápén éréképea, poukwapá akwap konámpo. Nomo Kristen te Kwaro nke námp fek e kwapweráp nae-táráp niampara, nomo fwap Kwaro nánapitenámp kokwapwe kare ankank ti mwanámpo. 1:6 ntia 12:16 fek kor nkeae. ^f 12:23 Lu 10:20

Aeno Jisasomp yirirao kwarákari námpao oukoumwan sérrá yakrá, “Ono yumwan Kwaronámpok éréképea pok nampono.” Aeránko maok, Jisasomp yiriramp karao Abelomp yiriramp karan kámákarea kwapwe kare námpono.^g

Nomo ankár fwapia mér mwanámp kar

²⁵Yumo te mér kipo: Takria yumo oukoumwan sénámp aropamp kar má woupwi kákari yakáprá Kwaromp kar wa mo mwanape. Wokwaek kar má apár mek Kwaro kárákáre kor kare kar koumteouráp aropan sérimpan maok, am kar kwe-pwarará yakápiapon. Am ke fek te kwatae ninik fek yakápap fekamp touwe te kwe-pwarará pirikimprá wouroukoup mwarap pourou moimpon. Aeno oukoumwan te Kwar yámar mek yakria nomwan kárákáre kor kar sáp námpon. Táte nomo man younkwe sánkria te, nomo kwatae ninikamp touwe te fwap wouroukoup mwanámp nie? Mo karonó.^h ²⁶Wokwaek kar Kwaro séránko apár má némp yururimpon. Aeno oukoumwan te mao wae nomwan arakrá séritenámpon: “Ono warko ankwap por má apár sámpea wouwiria maok, yámar meran kor mént sámpá wouwi nanampon.”ⁱ ²⁷Mámá kar warko ‘Ankwap por’rá sénámp te nomwan sérrá: Kwaro wokwaek yoroimp ankankan oukoumwan sámpá wouwi nánko, am ankank te warko yak mono, tirá épér naenámpon. Aeno tak mo nánko te am ankank fwap yak naenámpon.

²⁸Nomo Kwaro náráp firáp arop taokeyaknám némp sámp nám te, am némp wouwi mo, fwaponó. Nomo te am táman Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, ankár mao takenkria warákárnám ninikaok man loturia maok, nomo ankár maomp eran saráp sakapria man apápria, maomp yae ankore mek yakáp mwanámpono. ²⁹Am te apae riteanápe, nomp Kwar Tokwae te yaomwi tokwaerao ankank ponankor wouroukoump i konámp niamp takeno.^j

Nomo ankár nonopok nounouroup mwanámp kar

13 ¹Yumo Kristen te Kápae kare por yumo ankákárank ankár nonopok nounouroup kipo.^k ²Yumo te panekamp arop yiráp nap mek korop napo, kwaporok nke pwar kwapon, ankár man koropenkria yaewour kip. Yumo te waeman mér napon: Wokwaek kar arop ankwap fárakapao takria maok, ensel ankwap fákáre náráp nap mek koropap yaewouria maok, am enselén te mér mo, aropao korop napan mpwe yonkwaeapon.^l

³Yumo te Kristen fárakap kalabus mek yakáp napan kor, ankár yumo énéнки kalabus mek yakápnep ninik niamp taknám ninikrá aropomp

^g 12:24 Hi 8:6; Stt 4:10 ^h 12:25 Hi 2:1-3; 10:28-29 ⁱ 12:26 Kis 19:18 ^j 12:29 Lo 4:24
^k 13:1 Jo 13:34 ^l 13:2 Stt 18:1-8; Ro 12:13; 1 Pi 4:9

kipo. Tá arop ankwap fárákapao pouroukamp touwe sámp napan kor, yumo kuri tak mwanapan naponon man ninikrá aropomp kip.^m

⁴Yupu sámp konap ninik te kwapwe karenono. Yumo ponankor yupu sámpria te, Kwaro nke námp fek yiki kare ninik fek yakáp kip. Koumteouráp arop kokoporrá paokoprá, ankwapamp yupu, ankwapamp poumaropan kor kokopor i konap te, am taknap arop fákáreran Kwaro am fek táman nopok touwe tokwae kwatae sánk naenámpon.

⁵Yumo te maniantá kikiank i konap ninikaok paokopi kwaponon. Yumo ankank sámpria te, máte fwap, wae támaonoria warákár kipo. Nomo ankank mo námp kwamp kor, Kwaro wokwae sérímp kar ankár niki-samp mwanámpon: ‘Ono te amwan kwaporok pwar mo. Ono te amwan younkwe sir mo kareno’rá sérímpon.’ⁿ ⁶Aerá sénámpara, nomo fwap ninik kárákáre sámpea yakáprá, arakrá sér mwanámpon:

“Tokwae Kar te onan fwap yaewour i konámpara, ono te apáp mono.

Arop te onan apae mwanapanápe, fwaponon.”^o

‘Nomo Jisasoinámpaok mwanámp te pwarápaie kwaponon’rá sénámp kar

⁷Yumo te ankár yumwan taokeyakápap aropao yumwan Kwaromp kar farákápap aran ninik kipo. Am fárákapamp paokop aran ninikria maok, tá mao méria paokopap ninikaok paokop kip.

⁸Jisas Kraisomp ninikao kuri ankár ankárankamp pourouráp ninik támao yipirman yak, oukoumwan kor ankár támao yakria, tá ankár am fek saráp yaká yak konámpon.^p ⁹Aenámpara, arop ankwap fárákapao farákáp nap mwar pourouráp nkwakwe make kar yiráp woupwi mek korop nánko, yumo Kwaromp mwae kwapwe pwar mwanape. Nomp ninik te Kwaromp aropompan ninik nánko maok, am támao kwapwe kare ara, nomwan kárákáre sáp naenámpon. Aeno nomo te nkwakwe make fir fépér i konap lo karan sámp nánko, am támao nomp ninik mek kárákáre sáp mono. Am ninik te arop am loaok paokop napo, man yaewour moimpon.^q

Kwaro warákár konámp ofaran sénámp kar

¹⁰Nomo te wae nomp alta yak námpan maok, Pris fákárerao sel fekamp lotu nap mek téreap te, am alta fekamp fir sámpea fár mwanap pourou mono. ¹¹Pris Tokwae te sipsip ntiaka bulmakauramp yiri táman saráp sámpea Yiki Kor Kare Aokore mek sámpá youmpea kwatae ninik tirá épér naenámp ofa sánk konámpon. Aeno am fir kare te santukupea ek yaomwi mek yankap konapon.^r ¹²Aeapara, Jisas kor taun younkwek touwe

^m 13:3 Mt 25:36 ⁿ 13:5 Jos 1:5; 1 Ti 6:8-10 ^o 13:6 Sng 118:6 ^p 13:8 Yé 1:17-18

^q 13:9 Ro 14:17; 1 Ko 8:8 ^r 13:11 Wkp 16:27

sámpea sumpwimp te námokuráp yiri fek arop fwapokwapianánko, yiki kukur yakáp napon.^s ¹³ Aempara, nomo kuri némp yarápae fek maonámpok tukupea maoi námpnámp pwarápae sámp mwanámp.^t ¹⁴ Nomo te wae mér námp: Apárok mapek te taun ankáránk yaká yak naenámp te yak mono. Aeno nomo te wakmwaek korop naerianámp taunan nke mwaria yépék námp.^u ¹⁵ Aenámpara, Jisasomp ofa méntér ninikrá, nomo Kwarén warákár saráp yakáp mwanámp. Nomo Kwarén ‘Amo te Tokwae Karono’rá sénámp kar, tá warákárnámp kar, am te nomp ofa támaono.’ ¹⁶ Yumo te arop ankwapan yaewour mwanap ninik te pwar kwapono. Yumo te arop ankank mo námpan yaewouria ofanámp ankwapmwaek sánk kipo. Am taknap ofa te Kwaro warákár tokwae konámpono.^w

¹⁷ Yiráp yumwan taokeyakáp konap arop fárákap te yumwan yaewourria kápae kare por yumwan taokeyakáp konapon. Tá nánkár wakmwaek am fárákap námoku térenap kar ponankor Kwarén sér mwarea napon. Ae mwarea napara, yumo te ankár am fárákapamp karwaokria maomp yae ankore mek yakáp kipo. Yumo tak napo maok, am fárákap warákarrá térieria ninik kápae sámp mo mwanapon.^x

‘Kwarén kar toropwap kip’rá sénámp kar

¹⁸ Yumo te Kwarén yinan yaewour naenámp kar toropwap kipo. Yinomp ninik te Kwaro nke námp fek yae-párák kare námprá ninik námpara, ankár takrá yae-párák kare ninik fek saráp paokop mwarianámp.^y ¹⁹ Onomp ninik tokwae te yumo Kwarén sénapo, onan yaewour nánko, ono warko koupour yumonapok arákarrá korop nanampon.^y

²⁰⁻²¹ Kwar te yonkwae porokwe fi korara, am ankár yaká yak naenámp kontrakamp yiri fek te, mao te nomp Tokwae Kar Jisasén fárámpea papámpon. Jisas te sipsip taokeyaknámp Arop Tokwae-nono. Ono ninik namp te, mao yumwan kwapwe kare ninik ponankor sánk nánko, yumo fwap maomp ninikaok saráp paokop mwanapon. Aenapo maok, táte Jisas Kraisomp tére fek nomp ninik mek námoku warákárnámp ninikaok paokop mwanámp sápanoria nampon. Tá nomo ponankor man kápae kare por e tokwae sánk saráp yakáp mwaro. Kare tak mwaro!^z ^a

Pwarnámp kar

²² Onomp ankwapyae fákáre, ono yumwan kar tae fek sénamp te, yiráp ninik mek kárákáre sánkria sénamp kar má fwapia woupwi pátea wa kip.

^s 13:12 Jo 19:17 ^t 13:13 1 Pi 4:1-4 ^u 13:14 Hi 11:16 ^v 13:15 Sng 50:14,23

^w 13:16 Fl 4:18 ^x 13:17 1 Te 5:12 ^y 13:19 Ro 15:30 ^z 13:20 Jo 10:11,18; 1 Te 5:23

^a 13:21 Fl 2:13; 1 Pi 5:10

Ono yiráp por kumwinamp pas má tokwaeri kar mono. ²³Ono te yumwan arakrá sénampon: Nomp nánae Timoti te wokwaek kalabus mekampan pwarari napara, warko kalabus mek yak mono. Mao ononampok koupour koropeanánko te, yino énénekér koropea yumwan nke nenempon.

²⁴Yino ‘Gude’rá sénámp má yumwan taokeyakáp konap arop ponankor séria maok, Kwaromp arop fákáre ponankoran kor sér kip. Tá apár Itali mekamp Kristen fákáreao kor yumwan ‘Gude’rá sénapon.

²⁵Ono ninik namp te, Kwaro námokuráp ninik fek yumwan ponankor ninikia yaewouranoria nampon.

Jems Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jems te Jisasomp nánae. Mao te Jerusalem mekamp sios mek yakápnap koumteouráp arop taokeyakámp.

Jemso má pas Kristen koumteouráp arop pirikimpea ankwap fi mek paokop napampor kumwimpon. Mao má pas kumwimp te Jisas sumpwia pok tenánko, 20 a, 30 yopwar niamp arake feki námpon.

Jems te Kwaromp koumteouráp aropan kwapwe kare ninikaok paokop mwanap yénk naenámpria māmá kar kumwi námpon. Tá Jems ankwap kar sénámp te, ‘Arop Jisasén mér námp mwar kwaporok yak naeane. Ankár kwapwe kare ninik méntér yak kun’rá sénámpon.

1 ¹Ono Jems ono Kwar ntia Jisas Krai Tokwae Karamp tére konamp aropono. Ono éntér-sámpramp Israel fi yumo yumokuráp némp pwatea tukupea ankwapamp apárok yakáp napantá, yiráp por má pas má kumwiaka ‘Gude’rá sér rae.

Nkwakwe make kar kwatae korop námp te nomwan kárákáre sápnámp kar

²Ononamp arop fákáre, yumo te nkwakwe make touwe kwatae korop námpan kor, Am te fwap warákár mwanámp ankankrá ninik kipo.

³Yumo te wae mérono: Nkwakwe make touwe yiráp méran mokop nap nke naeria korop námp te, am támao kárákáre sánk naerámpara, inkirman námpritea kárákáre fek fokopeyakáp kipo.^a ⁴Aeria maok, nkwakwe make touwe korop námpan kor, kárákáre fek yakáp napo maok, am taknap ninik kwapwe tokwae kari yak nánko, yumo te yae-párák yakápria, Kwaromp ninikan kor épérép mono, ponankor fwap pwi mwanapon.^b

Arop ninik kour sámp naenámp kar

⁵Yumo ou mekamp arop ankwap yonkwae kour mo námp kwamp te, mao ankár Kwarén sénánko, Kwaro man fwap sánk naenámpnon. Kwar

^a **1:2-3** Ro 5:3-5; 1 Pi 4:13-14 ^b **1:4** Mt 5:48

te ponankor aropan kápaē kare ankank nénk konámpara, aropao man ‘Ankank sápaē’ ria kar toropwap napo te, mao yopor mo i konámpon.^c ⁶Aeno am arop te Kwarén mér kareria kar toropwap naenámpon. Mao fwapia mér moriaka arakrá ninik naeane: ‘Kwar te onan fwap sáp kun ni, mokop kun?’rá ninik naeane. Tak niniknám arop te, solwara ouwirao nángo, náre mwaek akwapránkám niampon.^d ⁷Am taknám arop te Kwar Tokwaerao námwan ankank sánk naenámpan mpwe ninik naeane, mono. ⁸Am aropamp ninik te ankárak ninikaok saráp mono, kápaē kare ninikria, mao apaē naenám tére te fwapia yonkwae kour fek tére mo i konámpon.^e

Ankankráp arop ntiaka ankank monám aropamp kar

⁹Táte Kristen ankwap ankank mo nám kwamp te, fwap warákár naenámpon. Am te apaē riteanápe, Kwaro nke nám fek te ankankráp aropria e tokwaeráp arop yak námpon.^f ¹⁰⁻¹¹Aeno Kwaro ankank kápaenám Kristen aropamp ankankan kánanke kwataenórá ninik nángo te, warákár naenámpon. Am te apaē riteanápe, kápaē kare maniráp ankank koupoukour mwar kar nap te am fárákap te apwar fuao yámar tákap nángo, yonkwae konámpnám araknám am tére nap meknám sumpwi mwarea napon.^g

Kwaro arop kwatae ninik fek warámpá akwap mo i konám kar

¹²Arop nkwakwe make touwe korop nángo, inkirman nám ritea fokoheyak konám te warákár kuno. Táte mao am kar ponankor wampwe kwaeria pwarángo te, Kwaro man yiki yak konap nopok am tak nám fek sánk naenámpono. Kwar te arop ponankor man warákár tokwae napan ‘Nopok sánk nanamp’rá sérimpaok man kor takrá sánk naenámpon.^h ¹³Táte arop ankwap man mokopon nkenanám kwatae ninik korop nángo te, ‘Kwaro onan māmá ninik sáp námpono’rá ninik naeane. Am kwataenám ninik te Kwarén nikir-sankorop mo, tá Kwar te aropan ‘Kwatae ninikae’rá sér mo i konámpon.ⁱ ¹⁴Aeno nomoku nomp ninik ankákárakao maok, fárámpá érékép akwap konámpono. Nomokuráp am ninik kwatae támao nomwan kákámánkariaka kwekárianánko, nomo am ninikaok tukup konámpono. ¹⁵Am ninik támao takrá akwapea, táráp yak nám niamp tokwaeaka, yupuao táráp tank konámpnám taknám, kwatae ninikao kor akwapea tokwaeria sumpwi sámp-pap konámpon.^j

¹⁶Ononamp fákáre kare, yumo takria am kwatae ninik taki yakanoria pwate napo, yumwan poupwekápantáno. ¹⁷Ankank kwaporok sánk

^c 1:5 1 Kin 3:7-9;12; Mt 7:7 ^d 1:6 Ais 57:20 ^e 1:8 Lu 16:13; Je 4:8 ^f 1:9 Jer 9:23-24; 2 Ko 6:10; Je 2:5 ^g 1:10 Lu 12:16-21; 1 Ti 6:17; 1 Pi 5:5 ^h 1:12 Dan 6:1-28; Lu 6:22-23; Je 5:11 ⁱ 1:13 1 Ko 10:13; 1 Pi 2:11 ^j 1:15 Ro 6:23

konap ninik kwapwe kare, tá Kwaro sánk konámp kwapwe kare ankank ponankor yámar meknámp ék konámpon. Am te yámar mekamp ponankor wae yoroinámp Naropwar Kwaro nompor sámp-kérép konámpon. Am Naropwar te náráp ninik pwarará, warko ankwap ninik sámp mo i konámpono. Mao te aropamp wunérirao koumounek yámar fek wunéri éritea, yámar kuk nánko wunéri fae konámp niamp taknámp mono.^k ¹⁸Mao te námokuráp ninik fek nomp Naropwar yak námpon. Nomo maomp kar kare fek forokari námpon. Aenámp te nomwan ponankor arop fi ntia nape firamp nae fi yakáp mwanapria yoroi námpon.^l

Kwaromp kar wawiaka mántwaok tukup mwanámp kar

¹⁹Ononamp fákáre kare, yumo te ankár mámá ankankan fwapia mérenke: Yumo ponankor ankár kar wa mwaria koupour nánapria maok, yumo nopok koupour kar yopori kwapono. ²⁰Am te apae riteanápe aropamp yopor yonkwae pwarámp te arop ninik mek yae-párák kare ninik sámp-pap mo i konámpon.^m ²¹Ae konámpara, yiráp ninik mek ounnámp ninik, tá nkwaekwe make kwatae ninik te ankár ponankor nkwapmok tirá épér kipo. Aeria maok, sánánkar porokwe fek yakápria, Kwaro yiráp ninik mek sánknámp karwaok paokop napo maok, am kar támao yiráp waemp warko warámp naenámpon.ⁿ

²²Aeno yumo sámpnap kar máte kwaporok wawi pwar kwapono. Ankár ampaok paokop kipo. Aeno yumo kwaporok wawi pwar nap te, yumoku támao kwekár napon.^o ²³⁻²⁴Táte arop ankwap Kwaromp kar wa námpao, ampaok akwap mo námp te, wunéri kour meknámp námokuráp yimetáp wunéri nkeanámpao, paprá youmpria, yimetáp nke námp nik mo, pwar konap niamp taknámp napon.²⁵ Aenapan maok, Kwaromp lo kwapwe kare te nomwan kwatae ninikao sámp-fákeyak námp mekamp éréképeanánko, amwar yakáp i konámp te, yae-párák kareno. Tá arop ankwap am lo fwapi nkea pwar mono, ampaokrá yáarak nánko te, Kwaro maomp tére kwapwe kare pap naenámpon.

²⁶Táte arop ankwapao arakrá ninik: “Ono te kwapwe kare Kristenara, Kwarén kare kar lotu i konampono.” Makrá sénámpao maok, námokuráp kar te fwapia poukwap mono, námokuráp ninik mek kwekár námpon. Aenámpara, maomp mér ntia maomp lotu námp te kwaporok párák táman námpon.^p ²⁷Kristenamp ninik ankár kwapwe kareria, nomp Naropwar Kwaro nke námp fek yae-párák kare yakáp i konap te ará: Kweri tárápu, kae koumteouran warámpea yakápria maok, yaewour i konapon. Tá ankwap te, nomo ankár nomoku nomp paokop fwapi

^k 1:17 1 Jo 1:5 ^l 1:18 Jo 1:12-13; 1 Pi 1:23 ^m 1:19-20 Snd 10:19; Sav 7:9; Mt 5:22

ⁿ 1:21 Kl 3:8 ^o 1:22 Ro 2:13 ^p 1:26 Sng 141:3

taokeyakáp náńko maok, mámá apár mekamp nkwakwe make ninik nomp ninik mek koropea Kwaro nke námp fek oumi pap mo naenámpo.^q

Ponankor aropan ankárankamp puri fek aropomp mwanámp kar

2 ¹Ononamp fákáre, yumo nomp Jisas Krai Tokwae Karan mér nap te, mao te wae kwapweráp Tokwae Karono. Aenámpara, yumo e tokwaeráp aropan saráp yae-párákria, e moráp aropan younkwe sánk mwanape.^r ²Aeno arop ankárankao, ankank kwapwe kare yiriria pwarará, gol meráp yae topwe fek yirimpea yiráp lotu nap mek yoump náńko, tá ankank monámp aropao kor siot ankank kwatae yirimpria, mao kor lotu nap mek yoump náńko maok, ³yumo arop siot ankank kwapwe kare moporinámp aropan yae-párákria sérrá, ‘Amo te sia fek mapek tankae’ ria pwarará maok, tá ankank monámp aropan sérrá, ‘Amo te tapek fokokeyakae’rá sérrá, tá ‘Ono fokokeyak namp fek apárok mapek tankae’rá sér mwanape. ⁴Am yumo taknap ninik te yiráp ankwapyaenámpén yiráp ninik fek yurukupia kwatae ninik napon. Yumo am tak nap te, arop kotnámp aropao kotrá kwatae ninik fek yurukup i konámp niamp napon.^s

⁵Onomp kémpiyae fárakap, yumo fwapia wawenke! Arop arop ponankor nke nap fek ankank monámp arop te, Kwaro man náráponorianáńko, mao Kwarén mér námp mér tokwaerao maniráp arop niampi yak námpo. Arop man warákár napan, éréképeaka námokuráp arop firént pwar nanampri námpo. Aenáńko maok, am ankank monámp aropao kor, am mek mént yakáp mwanapri námpo.^t ⁶Aenámpan maok, yumo am ankank monap arop lotu nap mek korop napan pwarápaé sánk konapon. Yumo te waeman mér napon, ankankráp arop te yumwan nkwakwe make sokororá paokopria, yumwan éréképá tukupea kot i konap te mér mo napon?^u ⁷Kwaro yumwan Kraiomp e kwapwe kare ták-pap námpan maok, am ankankráp arop fákáreráo am eran wouroump konapon.

⁸Nomp King Kwaro lo ankárank maomp Buk fek arakrá sérimpon, “Amo amokuráp pourouan warákár konapnámp taknámp arop ankwapan kor warákárampo.” Aeria maok, yumo am lo karwaok tukupria te, yae-párák kare ninik fek paokop mwanapon. ⁹Aeno yumo arop ankwapan saráp kwapwe kare námprá ninikria, ankwapan te kwatae námprá ninik mwanape. Yumo am takria te, kwatae ninik napon. Yumo am tak nap te, am loao yumwan lo ták-sinaprá yéńkép námpo. ¹⁰Aeno arop ankárankao lo ponankor mántwaokria maok, ankárankamp lo ták-pwar námp te, mao lo ponankor ták-pwar námpo. ¹¹Nomo te

^q 1:27 Ais 58:6-7 ^r 2:1 Ap 10:34; 1 Ti 5:21; Je 2:9 ^s 2:4 Jo 7:24 ^t 2:5 Mt 5:3

^u 2:6 Ap 16:19

wae mér námpon, Kwar te arakrá sénámpon: “Yumo yupuráp arop, tá poumaropráp koumteou, yumo te kokopori kwapono.” Tá ankwap sénámp te: “Arop sámp-wouroump kwapon.” Aeno táte kokopor mo napao maok, arop ankárank sámp-wouroump nap te, am te amo wae lo kar kwe-pwar napon.^v ¹²Kwar te yumwan fwapia papnámp loran yurukupia yiráp ninik yurukup naenámpon. Aenámpara, yiráp ninik, yiráp kar ankár am loaok tukup kip. ¹³Aeno arop ankwapao ankwapan yonkwae touwe moianámp te, man te Kwaro yurukuprá kot námp fek te man yonkwae touwe mo karenono. Aeno arop ankwapan aropomp i konámp te, fwap kot kwe-pwar naenámpon.”

Kwarén mérnámp ntiaka tére kwapwenámp kar

¹⁴Ononamp fákáre, arop ankwapao sérrá, ‘Ono Kraisén te waeman mér kare namp’rá sénámpao maok, mao kwapwe kare niniként tére mo námp te, maomp mér te kánanke kwataeno. Am take pourouráp mér te mokopia man warko warámp naenámpanáp, mo karono. ¹⁵Aeno yumonap mekamp arop ankárank, yupu ankárankao fir mo, waempyamao kor mo nánko, námpare nánko, ¹⁶yumo ankwapao man sérrá, “Amo yae-párák yakria maok, akwapea amokuráp waempyam sámpea waráp pourouk woukwapia maok, fir amokurápan sámpea fárae.” Ae te yumo man fir ntia waempyam sánk moria, kar mwar sénapo te, yiráp kar mwar am te mokopia man yaewour naenámpon? ¹⁷Am Kwarén mérnámp ninikao kor tak námpi yak námpon. Kwapwe kare ninik mént yak mo námp te maomp mér te kwaporok yak námpon.^x

¹⁸Aeno táte arop ankwapao sérrá, “Arop ankwap fárákap te mérrá yakáp napon. Tá ankwap fárákap te kwapwe kare ninik fek saráp tére napon.” Aerá sénapan maok, ono yumwan sérrá, ‘Yumo mér nap yénkép napao maok, kwapwe kare ninik mént yénkép mo nap te, nopok ono kuri yae-párák kare ninik fek tére konamp yumwan ono mér namp yénkép naenámpon.”

¹⁹Yumo Kwar te ankárankamp támaonorá mér nap te, am támao saráp kwapwe kare nie? Am te kwatae yao-pwaerápao kor takrá mér napao maok, am fárákapao kor apáp tirinkrá kour me woukoura wae napon. ²⁰Yumo te épérép kare napon! Yumo kwapwe kare ninik fek tére moitea, Kwarén mér nap mwarriaka, yumo kwapwe kare ninik mént sámp moia te, yiráp mér nap te kánanke kwatae yak námpon. Ae te yumo te am kar fi mér mwaria nape?

²¹Tak nap kwamp te, yumo wawenk. Wokwaek kar Kwaro nomp ounáp Abrahamo námokuráp táráp Aisakén Kwarén ofanámp sánk naeriaka alta mek pap naerianámp ninik táman nkea maok, man sérrá, ‘Amo te yae-párák kare aropono’ rimpon.^y ²²Yumo te fwapia ninikenke: Maomp mér

^v 2:11 Kis 20:13-14 ^w 2:13 Mt 5:7; 6:14-15 ^x 2:15-17 Mt 25:41-45; 1 Jo 3:17

^y 2:21 Stt 22:9-12; Hi 11:17

te yae-párák kare ninik fek térerá yáarak námpara, am takámp ninik ntia mér támao pwi yakámp. ²³ Kwaromp Buk fekamp karao érik arakrá sénámp, “Abrahamo Kwarén mér nángo maok, Kwaro man ‘Yae-párák kare arop’rá sérimpon.” (Am kar fi wae kare kar korop námpon.) Aeria maok, Abrahamén ‘Amo te onomp nouropouono’rá sérimpon. ²⁴ Aeno yumo oukoumwan te wae mér napon: Arop Kwarén mér námp mwar yak námp te, Kwar te am aropan te ‘Yae-párák kare aropono’rá sér mo i konámpono. Aeno mao Kwarén mériaka, kwapwe kare niniként tére nángo te, Kwaro man ‘Yae-párák kare aropono’rá sénaenámpon.

²⁵ Ae konámpara, kokopor yupu Rahapo kor Josua tirá kérépeakámp aropan yae-párák éréképa yakea ankwap mwae-párák tirá kérépámpantá maok, Kwaro man sérrá, ‘Amo te yae-párák kare yupuno’ rimpon.^z

²⁶ Nomo te wae méron: Waemp pourouk woukoupeyak mo námp te am te wae sumpwi yak námpon. Ae konámpnám taknám arop Kwarén mwar mériaka yae-párák kare ninik fek tére mo námp te, maomp mérao kor arop sumpwi námp niamp takeno.

Nomo ankár fwapia ninikrá sér mwanámp kar

3 ¹ Ononamp fákáre, Yumo ou mekamp kápae kare arop ‘Tisa tére mwar’ ria kikiank mwanape. Námkár wakmwaek Kwaro koumteouráp aropan yurukup námp fek te, porokwe fek yurukup naenámpon. Aeno tisa nomwan yurukupria te, kar tokwae sénaenámpon.^a ² Nomo ponankor kápae kare por kwapwe kare ninik mwarianámpao, ankwap ke fek tak mo i konámpon. Aeno arop ankárankao sénámp kar kwatae mo, yae-párák kare námp te, kwapwe kare aropara, námokuráp pourou ntia ninikan kor ponankor fwap poukeyak naenámpon. ³ Arop fárákap te hosamp táp mek ain tákáre papea, paok tokorop tea, am fek samp-tankrá, mao akwap naerianámpaok akwapanoria te, paok fek níkir nángo, am mwaek me kor sirarrá akwap konámpono.^b ⁴ Yumo sipan kor ninikenke. Sip pourou te tokwaenono. Maomp stia te kánanke kwarokao maok, am sip ankwapmwaek akwapanoria te, kepteno am stia kánanke fek sámprá arákár nángo, am mwaek akwap konámpon. ⁵ Ae konámpnám taknám, top kor te pourouk yak námp kánanke kwarokao maok, kar tokwae sérar i konámpono.

Nomo wae mér námpon: Yaomwi énti kánanke santukupea yopwar pounkouroup napo, yaomwi yurunka waeria yopwar wouroukoupa waeriaka, yaopwe fépérrá fékér i konámpono.^c ⁶ Top kor te yaomwi niamp takeno. Am te ankárank mwaek kirikiri pourouk yak námpao maok, mao

^z 2:25 Je 1:21; Hi 11:31 ^a 3:1 Ap 20:28 ^b 3:3 Sng 32:9 ^c 3:5 Snd 16:27; 26:20-21; Sng 73:8-9

te kápae kare nkwakwe make ninik tirá kák nánko, pourou mekmwaek ponankor oupouroup konámpon. Me tokwae mekamp yaomwi touwe támao arop táp mek pounkouroup tenánko, am yaomwi támao aropamp paokop ponankor wouroukoupia kwatae pap námpon.^d ⁷Aropao wokwae yao pwae mekamp fir wunria, kou, ant, tákam, tá nkwakwe make éntékam koupoumpea wunia taokeyakáp napo, am fárákapamp yae ankore mek yakáp i konap te, oukoumwan kor tak napon. ⁸Ae konapan maok, arop ankwap ankárankamp te námokuráp top kor poukwap naenám pourou mono. Nkwakwe make kar kwatae sérar nám te, am te fouao arop surumpwirá kák konám niamp námpon.^e ⁹Nomo te ankárankamp top kor fek táman anánkaopwe kar sér i konámpon. Ankwap ke fek Kwaromp e sakaprá, 'Kwar te nomp Naropwar, nomp Tokwae Kar'rá sér. Tá ankwap ke fek Kwaro nomwan yoroiaka námoku niampi papnám aropan nomo kar kwatae sérar i konámpon. ¹⁰Kwaromp e sakapnap kar ntiaka toropok kar kwatae, anánkaopwe ankárankamp táp meknám korop konámpon. Ononamp fi, am ninik te kwataeno.^f ¹¹Ént me meknám oukurnám ént te, kwapwe kare ént, tá oukwe topnám ént méntér oukur mo i konámpon. ¹²Ononamp fi, ae te kwantae te fwap ouwip tank naenám nie? Ae te souwe te fwap kwantae ki tank naenám nie? Ankár taknám kwapwe kare ént te oukwe topnám ént mek méntér korop mo i konámpon.

Kwapwe kare mér te Kwarompao ék námpon

¹³Aeno yumonap mekamp arop ankárank ninik kouria mér kwapwe nám kwamp te, am arop te námokuráp ninik wampwe pwarará, yonkwae kour sámpea maok, yae-párak kare ninikaok yárakria, arop yaewour i konám ninik fek tére nánko, arop fárákap nke mwanapon.^g ¹⁴Aeno yumo arop ankwapan kokwarok tokwaeria, yumoku mwanapan saráp ninik i konap kwamp te, warákár-séri kwaponono. Takria te, yumonap ninik támao kar kare apárok sámp-anám mwanape. ¹⁵Am take pourouráp mér te am te yámar meknám ék mono. Am te apárokamp ninikono. Am ninik te wokwaekamp kwatae ninikan Satano naropwar nánkárápá yak námponono. ¹⁶Am taknap arop ankwap fárákap te arop ankwapan kokwarokrá paokopria maok, ankwapan pwarará, námoku mwanapan saráp ninikrá paokopnap arop te fwapia tank mono, nkwakwe make kwatae ninik i konaponono. ¹⁷Aeno arop Kwaromp ninik kour kwapwe sámp nap am te arak i konapon: Manénkir te, yiki kor ninikaok paokop i konapon. Tá wakmwaek, arop ankwap fárákapént ankárankamp ninik fek paokopria, yonkwae porokwe fek yakápria, arop ankwapao sénap kar wawi konapon. Tá arop ankwapan aropompria

^d 3:6 Mt 15:18-19 ^e 3:8 Ro 3:13 ^f 3:10 Ef 4:29 ^g 3:13 Ef 4:1-2

yaewour. Aeria maok, ankárankamp puri fek arop ponankoran ninik i konapon. Am kwapwe kare ninikaok nap te, kwekár mono, ankár kare kar ampaok i konapon.^h ¹⁸ Arop fárákap aropao yoporrá yorowar napo, taki kwaponorá yonkwae porokwe pap nap te, am yonkwae porokwe ninik támao yopwar mek ankankou yoronámp niamp náńko, firao karenámp niamp, aropamp paokop mek korop naenámpon.ⁱ

**‘Apárokamp ankankan warákár nap te Kwarén
yopor napono’rá sénámp kar**

4 ¹ Yumo ou mek yoporrá kar yorowar nap te, apae fi kor fek i konapono? Yumokuráp kikiank ninikao yakria maok, am támao nkwakwe make ankankantá kikiankrá, kar séraria maok, am fek táman youpoukwaprá yorowar i konapon. Am te kare nie?^j ² Yumo te ankank kikiank napao maok, sámp moria, am fek arop tirá wour i konapon. Yumo te ankank kikiank nap támao, yumo sámp moria yopor yonkwae pwarámp rá yorowar i konapon. Yumo ankank sámp mwaria te, Kwarén sér mo i konapara, am fi kor fek táman yumo am ankank sámp mo i konapono. ³ Yumo am ankank sámp mwaria Kwarén kar toropwap napao, am ankank sámp mo nap fi kor te, yumo Kwarén kar toropwapnap ninik te kwapwe kare mo napara napon. Am te yumoku mwanapan saráp sámp mwaria kikiankria napara, am fi fek táman sámp mo napon.^k ⁴ Yumo Kwarén pwar nap te, yupuao náráp poumarop pwar akwapea, kokoporrá yárák námp niampon. Ae te yumo aráte mér mori kwapon? Apárokamp ankankan kikiank nap te, yumo Kwarén yopornap arop fákáreno.^l ⁵ Kwaromp Buk fekamp kar te arakrá sénámpon: “Kwaro wokwaek nomp ninik mek Spirit papámpan, nomwan yonkwae touweriaka, námoku náráponoriaka kárákáre námpon.” Yumo má kar te kar mwar ritea nape?^m

⁶ Aeno Kwar te nomwan aropomp tokwae konámpara, Kwaromp Buk fek kar arakrá sénámpon, “Arop námoku tokwae kar nampria waenámp arop te Kwaro man far-pwar konámpon. Aeno arop námokuráp e apárok anámpea porokwe feknámp aropan maok, aropomp i konámpon.”ⁿ ⁷ Yumo te sánánkar porokwe fek yakápria, ankár Kwaro sénámpaok tukupria maok, yumo Satanén far-pwar napo, yumwan pwarará farákapá akwap naenámpon.^o ⁸ Yumo ankár Kwaromp wonae fik kar tukup napo maok, nopok Kwaro kor yiráp wonae fik korop naenámpon. Kwatae ninikráp arop yumo te yiráp kwatae ninik pwar napo, yiráp ninik te yae ént mek yárár napo, yiki kwapwe konámp niamp araknámp nae-námpon. Yumo anánkaopwe ninikráp arop, yumo te am yiráp ninik mek yaknámp

^h 3:17 Jop 28:28 ⁱ 3:18 Mt 5:9 ^j 4:1 Ga 5:17 ^k 4:3 Mt 6:9-13 ^l 4:4 1 Jo 2:15

^m 4:5 Mt 6:24 ⁿ 4:6 Jop 22:29; 1 Pi 5:5 ^o 4:7 Ef 6:11-12; 1 Pi 5:8

kwatae ninik am te nkwampok tirá épéri pwar kipo. ⁹Yumo te kwatae ninik fek paokop nap kwamp te am fek ninikriaka yonkwae touwea waeriaka ém tárae kip. Yumo oukoumwan amomoránk nap kwamp te, yumo te am amomoránk pwararea, yumo éménk kip. Yumo oukoumwan warákár nap kwamp te, am warákárap ninik te pwarará yonkwae touwea wae kipo. ¹⁰Kwar Tokwaerao nke námp fek yumo te sánánkar porokwe fek yakáp napo, Kwar Tokwaerao yumwan e tokwae nénk naenámpon.

Kwaro saráp arop yurukup naenám kar

¹¹Ononamp fákáre, yiráp ankwapyaenápén kwatae napria wouroump-séri kwaponon. Arop ankwapnápén wouroumpria, ‘Amo te kwatae naponon’rá sénám te, mao te loan kor kwatae kar séria wouroump-prá sénámpon. Táte amo am loan wouroump-prá sénap te, amo te lo ankore mek yak monap arop niamponon. Amo te arop yurukup i konap arop niamp napon. ¹²Kwar ankárank námoku am lo pap námpara, námoku maok arop ponankor kotriaka yurukupia fákeyakrá, arop ankwap fárakapan warko éréképria maok, arop ankwap fákáreran kwatae pap naenámpon. Ae naenámpara, amo te wa nap kwamp, arop ankwap fárakapan wouroump-prá sénanapon?”

‘Nomokunám paok paokopi kwaponon’rá sénám kar

¹³Yumo arop ankwap fárakapao arakrá sér i konaponon: ‘Oukoumwan, tá oumpouran arake fek, nomo ankwap taun mek tukupea ankárank yopwar fek bisnis téreaka mani kápae kare sámp mwar’ ri konaponon. Ono yumwan sér rae, ¹⁴“Yumo te mér mo napon, oumpouran te apae ankank korop kun. Yumo te yiki yakáp mwanap te mokop námpon? Yumo te yaomwi sourirao pokeaka fae tákáre ke fek yakea moyak konámpnám taknám mwarea napon.”^q ¹⁵Aeno yumo te arakrá sér kipo: “Kwar Tokwaerao onan takaerianánko te, ono fwap yiki yakria am tére naerá niniknamp ankank takrá tére nanampon.”^r ¹⁶Aeno yumo te yumokuráp ninik fek ‘Námo tére tokwae namp’rá warákár-sérar i konaponon. Am take pourouráp kwekáp ninik te kwatae kareno. ¹⁷Yumo fwapia ninik kip: Arop kwapwe kare ninik wae mér námpao, am ninikaok tére mo nám te, am arop Kwaro nke nám fek kwatae ninik námpon.

Ankank kápaeráp arop fákáreramp kar

5 ¹Oukoumwan ono ankank kápaeráp arop yumwan sér rae: Yumo te nkwakwe make ankank kwatae korop naerianám aran ninikria éménkria fépénénka wae kipo. ²Yiráp ankank kápae kare te turupwiria, yiráp mopor i konap ankank te ponankor sárárao wae fépéri pwar

námpono. ³Yiráp mani gol ntiaka silva te sorok nánko, am mani támao yiráp kwatae ninik érik farákár nánko, mao yiráp pourou ponankor yaomwinámp wouroukoup naenámpon. Oukoumwan wae pwarnámp yae wonae fik námpara, yumo maniráp ankank koupoukour nap te, kwaporok táman napon. ⁴Yumo fwapia wawenke! Yiráp tére konap aropao yiráp yopwar mekamp fir tia koropea napo, yumo kwekáriaika, mani ponankor nénk moia, ankwapmwaek yumokuráp por pap konapono. Tá am ankwapmwaek pátenap mani támao yoporrá wumwi nánko, am tére arop farákapamp wumwi karao kor Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Tokwae Karamp woupwi mek akwap námpon. ⁵Yumo mámara apárok yakáp nap fek warákáránk mwanap kokwapwe ankankan ti napon. Yumo fir tokwae fépérrá nununkwi nap te, bulmakauran tokwae kari yak nánko, yankop mwaria nánap nap niamp napon. ⁶Yumo kwapwe kare aropan kotiaka ankank moráp arop arákarea pap napo, yumwan nopok am fek kar sér mo, wampwe kwaeria pwarará am fek sumpwi námpon.^s

Kárákáre fek fokopeyakra Jisasén yépék mwanámp kar

⁷Aenámpara, kémpiyae tárápu, yumo te ankár Kwar Tokwae Kar warko ék naenámpara, yépékria kárákáre fek yakáp kipo. Yumo te wae méron: Aropao noump nánko yopwar yoroia pwatea taokeyakáprá yépékra tukupea, am fir kare nánko fári konapnámp taknámp mwanapon.^t ⁸Kwar Tokwae warko ék naenámp yae te wae fápaie námpara, yumo kor ankár ninik kárákáre sámpea, sánánkar yakápria yépék kipo.^u

⁹Ononamp fákáre, yumo te yiráp ankwapyaenápén nonopok yoporrá e-poup sérari kwapon. Am tak nap fek te Jaso yumwan nopok touwe kwatae sánk naerámpon. Yumo fwapia wa kip: Jas ék naeria nánap námp te wae fae námpon.^v ¹⁰Ononamp fákáre, yumo te fwapia nik kipo: Profet fákáreráwokwaek kar Kwar Tokwaeramp e fek kar farákápapo, épérépnar aropao man nkwakwe make napo kuri, mao te kárákáre fek yae-párák kare yakápapon. Yumo kor am farákapao takiap ninik táman sámpea mántwaok kipo.^w ¹¹Nomo má kar te wae mér námpon: Manénkir farákápap arop te, nkwakwe make kar koropriaka touwe tokwae sámpria kor, kárákáre yakápiakapan, wakmwaek warákárapon. Yumo te Jopomp kar te wae wawiapon. Mao nkwakwe make ankank náráp pourouk koropámpan kor ninik kárákáre sámpea fokopeyakeanánko maok, nánkar wakwmwaek Kwar Tokwaerao man yaewouriaka yae-páráki papámpon. Am takimp te, yumo kor wae mér napono. Kwar Tokwae nomwan kor yonkwae touweria aropomp saráp yak konámpon.^x

^s 5:1-6 Wkp 24:15; Mt 6:19-21; Mk 4:19; 1 Ti 6:9-10 ^t 5:7 Ga 6:9; Hi 10:36-37

^u 5:8 Fl 4:5; 1 Te 3:12-13 ^v 5:9 1 Ko 4:5 ^w 5:10 Mt 5:11-12 ^x 5:11 Jop 42:10-13;
1 Pi 2:19

Fou e sér i konámp kar

¹² Aeno ononamp fákáre, yumo fou e sér mwaria te, yámar mekamp ankankamp e, tá apárok mapekamp ankankamp e, tá ankwap ankankamp e fek kor fou e séri kwapono. Taki nap fek Kwaro yumwan nopok kot naeane. Moan nap kwamp, párák ‘Mono’rá sér, tá karenoria nap kwamp, ‘Yeno’rá sér kip.^y

Kwapwe kare aropao Kwarén sénámp kar

¹³ Aeno yumo ankwapao nkwakwe make kar korop nánko te, mao te Kwarén kar toropwap kun. Tá ankwapao warákárámp kwamp te, tár kar sámpeaka, Kwaromp e sakap kun.^z ¹⁴ Tá yumo ankwap ankárámp touwe sámpria te, siosén taokeyakáp konap aropan wumwi nánko maok, koropea Kwar Tokwaeramp e fek maomp pourouk wel papria maok, Kwarén ‘Man yaewourae’rá sér mwanapon. ¹⁵ Táte am fárákapao Kwarén mér nap fek kar toropwap napo te, Tokwae Karao am aropamp touwe fwapi pap naenámpno. Aeria mao kwatae ninik sámpá yak nánko te, Kwar Tokwaerao am kwatae ninik ponankor tirá épér naenámpno.^a ¹⁶ Ae naenámpara, yiráp kwatae ninik ankwapyaenápen nonopok érik farákápria maok, yumo Kwaro am fárákapao yaewouranoria kar toropwap napo, Kwaro yumwan yaewouriaka yiráp touwe fwapi pap naenámpno. Yae-párák kare aropao Kwarén sénámp kar te kárakáre korara, arop ankwap fárákapao fwap yaewour naenámpno. ¹⁷ Elaija te arop námoniamp makerao maok, Kwarén ‘Warákam sámp-kérép kwapono’ ria kárakáre fek sérimpon. Aenko, yinink yopwariaka tokwampok yunk máte warákam ék moi yakánko maok, ¹⁸ warko Kwarén kar toropwapánko, warákam ékria maok, yopwar mekamp fir yae-párák forokorimpon.^b

Arop mwae pwar nánko, warámp mwanap kar

¹⁹ Ononamp fákáre, yumonap mekamp arop ankáránkao Kwaromp kar kare pwararea, mwar mwae yarak nánko, arop ankwapao man warko warámpea korop námp te, mao waeman kwapwe kare ninik námpno.^c ²⁰ Yumo te arakrá ninik kip: Arop kwatae mwae-párák akwapnámp aropan warko Kwaronámpok warámp-sankorop námp te, maomp waemp te yaomwi mek akwap mono, Kwaro maomp kápae kare kwatae ninik tirá épéri námpno.^d

^y 5:12 Mt 12:36 ^z 5:13 Sng 50:15; Kl 3:16 ^a 5:15 Snd 28:13; 1 Jo 1:9

^b 5:17-18 1 Kin 17:1; 18:1,42,45 ^c 5:19 Mt 18:15; Ga 6:1 ^d 5:20 1 Pi 4:8

Pita Manénkir Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Pita te Jisas éréképá yárakimp éntér-sámpramp arop ou mekamp arop ankwapono. Jisas pok tenánko, 34 yopwar niamp arake fek Pita mámá pas má kumwi námp te, pirikimpea tukupnap Kristen fárakapamp ninik mek kárákáre sánkria kumwimpon.

Mao Rom mek yakria, Rom taun tokwae táman wokwaek am mek kwatae ninik yakámp Babilon taun tokwaeran wounáp námpon. Am ke fek te arop fárakapao sios mekamp kounteouráp aropan sámpá yampourou napo, Pita arakrá sér, ‘Yiráp mér nap pwar kwapono. Kárákáre fek fokopeyakáp kipo. Aeria maok, Jisas “Ék nanamp”rá séri námpan ninikria, táman yépékrá yakáp kip’rá sénámpon.

1 ¹ Ono Pita Jisas Kraisomp aposelono. Ono mámá pas kumwia yumo Kwaromp firáp arop fárakap, yiráp némp kare mek yakáp mono, ankwap apár Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia, Bitinia, ará mek yakápnep arop, yumonapok sámp-kérép rae. ² Wokwaek kar Naropwar Kwar yumwan maonámpok korop mwanap wae méria náráponorá nánkárápámpon. Mao takinámp ninik te, maomp Yiki Kor Spiritao yumwan fwapokwapia amwar pwate nánko, yumo fwap Jisas Kraisomp karwaok napo, maomp yirirao yumwan yárárianánko, yumo yiki kukur napono. Onomp ninik te Kwaro námokuráp ninik fek yumwan yaewouria, yonkwae porokwe sánk nánko, yiráp ninik mek tokwae kari yakanoria nampon.^a

Yiki yak kwapwe sámp mwanámp yámar mek yaknámp kar

³ Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro. Mao te nomp Jisas Krais Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwarono. Mao te nomwan aropomp tokwae námp te, mao Jisas Kraisén apár me mekamp fárámpea papria, am fek Kwaro nomwan wourékam yiki yak sáp námpon. Am wourékam

^a **1:2** Ef 1:4; 2 Te 2:13; Hi 12:24

yiki yak támao nomwan kárákáre sáp nánko, Kwaro nomwan warko érékép naenámp yépék námpono. Nomo te am táman Kwarén ‘Aesio’rá sénámpon. ⁴Tá nomo yámar mekamp yiki yak sámp mwanámpria kor yépék námpono. Am yiki yak te turupwi naenámp pourou mono, ankár kwapwe kare ara, akwapea pwar mono. Am te Kwaro yumo sámp mwanapria yámar mek taokeyak námpono.^b ⁵Yumo Kwarén mér napara, mao náráp kárákáre fek yumwan taokeyak nánko, yumo fwap yakáp mwanapon. Mao yumwan warko érékép nanampria ninik námp te, nánkár yae pwarnámp ke fek érik yak naenámp.^c

⁶Yumo am sámp mwanámpria warákár napan maok, oukoumwan fae tákáre ke fek Kwaro takanorianánko te, fwap yumwan nkwakwe make touwe kwatae korop naenámp. ⁷Am taknámp ninik te Kwaro yiráp mér napan nke nae ritea námpon. Nomo wae mérámpon: Nánkár moyak naenámp gol wuri man yiki kukuranoria yankapá nki konapono. Yiráp Kwarén mérnep te golan kámákarea kwapwe kare kare námpara, Kwaro am mér te kárákáre kwapweanorianánko, yumwan touwe kwatae korop námpon. Nánkár wakmwaek Jisas Kraís érik korop námp fek Kwaro yiráp am méri yakáp nap nkea warákárria érik farákáp naenámp.^d ⁸Yumo Jisas Kraísén te nke moi napan maok, yumo man warákár tokwae napon. Oukoumwan kor yumo man te nke mo napao maok, yumo man mérria warákára wae napon. Am warákár tokwae te apárokamp kápae kare warákár konap kámákár akwap námpara, nomo kar fek sér mwanámp pourou mo kareno.^e ⁹Yumo Kraísén mér nap fek yumwan nopok Kwaro warko érékép námpon.

¹⁰Wokwaek profet^f fákárerao Kwaro námokuráp ninik fek yumwan warko érékép nanamprianámp kar farákápapao maok, am kar fi mér mwaria ninika waeapon.^g ¹¹Kraisomp Spirit am farákapamp ninik mek yakrá am Kwaro arop érékép naenámp karan ninikia yénképria sérrá, “Kraiso nkwakwe make touwe tokwae sámpea, wakmwaek yámar mek pokeaka e tokwae sámp naenámp.” Aerámpan maok, am farákapao turunkrá, “Mae ke fek mao korop naenámp? Am ke fek te apae ankank korop naenámp?”^h ¹²Kwaro am profet fákáreran wae yénképrá, am farákapao tére nap táman man yaewouranoria mono. Yumwan táman yaewour mwanapria ninámpon. Kwaromp kar farákápnep aropao oukoumwan yumwan am kar táman farákáp napo, yumwan yaewour naenámpria niapon. Kwaro yámar meknámp Yiki Kor Spirit sámp-kérépeanánko, maomp kárákáre fek am farákapao Kwaromp

^b 1:3-4 Kl 1:12; 1 Pi 1:23 ^c 1:5 Jo 6:28; Ap 20:32; Kl 2:3-4 ^d 1:6-7 Jop 23:10; Hi 12:11; Je 1:3; 1 Pi 5:10 ^e 1:8 Jo 20:29 ^f 1:10 Profet: “Juda Tére Konámp Ninik” Buk 2 fekamp Kware 44 fek nkeae. ^g 1:10 Ais 53:1-12 ^h 1:11 Lu 24:26-27

Kwapwe Kare Kar farákáp napon. Ensel fárakapao kor am kar táman wawia mér mwar kar napon.ⁱ

Nomp ninik yiki kukur yak naenámp kar

¹³Kwaro yumwan takrá érékép námpara, yumo ankár yiráp ninik fwapokwapia yérék kour kip. Yumo ankár Jisas Kraiss érik korop námp fek, Kwaro yumwan ninikria yaewour naenámp kwapwe aran kárakáre fek méria niki-samp yakáp kipo.^j ¹⁴Yumo te Kwaromp tárápu ara, yumo wokwaek Kwaromp kar oukoumwan mér moap ke fek te, kikiank ninik kwatae yaknámp mwaek paokopiapaok paokopi kwapono,^k ¹⁵mono. Kwaro yumwan koropenkria érékép námp te yiki kukurono. Aenámpara, yumo kuri ankár yiki kor kare fek paokop kipo.^l ¹⁶Kwaro námoku náráp Buk fek sérrá, “Ono yiki kare yak nampara, yumo kuri ankár yiki kare yakáp kipo.”^m

Kwaro nomwan Kraisomp yiri fek yamokwapnámp kar

¹⁷Am Kwarén yumo ‘Ayao’rá sér i konap te, mao te aropamp pourou yipi fekampan nkea yurukup mo i konámpon. Mao te nomp ankákáránk ninik mek yaknámp ankankan nkerá yurukup i konámpara, yumo ankár táman ninik tokwaeaka, man apápria māmá apár mek yakápnep ke fek yae-párák kare paokop kip. Am te yiráp fi kor némp kare mono.ⁿ ¹⁸Yumo wokwaek te yiráp appeyaenámpomp kwatae ninik yumwan yaewour mo námp yumo táman sámpea ampaok paokopiapon. Aeno oukoumwan te Kwaro yumwan am mekamp yamokwapea érékép námpan yumo wae mér napon. Mao te apárokamp tomoro naenámp ankank, silva ntia gol niamp arake fek yamokwap mono. ¹⁹Mao te Kraiso sumpwiaka yiri kwarákari námp fek nomwan yamokwap námpon. Am Jisasomp yiri te arean tokwae fekamp niampon. Kraiss te ofa sánk mwanap sipsip morokao, maomp pourouk ankáráp youwae kánanke yak mo, ankár yiki kor kare niampono. ²⁰Kwaro me koum sik oukoumwan apár yoro momp fek, Kraiso takrá tére naenámpria nánapi pwararámpon. Aeno oukoumwan māmá yae pwar naenámp fek, yumwan yaewour nanampria, oukoumwan kar táman Kraiso érik korop námpon.^o ²¹Mao yumwan yaewour nánko maok, yumo Kwarén mér napon. Kwaro námoku Kraissén apár me mekamp fárámpea paprá, man e tokwae sánk námpon. Aenámpan yumo Kwarén mérria, mao yumwan éréképá pok naenámpria yépékrá yakáp napon.

Kristen nonopok nounouroup mwanámp kar

²²Yumo kar kare wawia mántwaok napo, támao yiráp ninik mek yiki kwapwe námpon. Aeria maok, yumo Kristen fárakapan nouroup nap

ⁱ 1:12 Mt 13:16-17; Ef 3:10 ^j 1:13 Ro 12:2 ^k 1:14 Ro 6:19; Ef 4:17-18

^l 1:15 2 Ko 6:16-18; 7:1 ^m 1:16 Wkp 19:2 ⁿ 1:17 Lo 10:17 ^o 1:19-20 Jo 1:29; 1 Ko 6:20

te kwekár fek nouroup mono. Tak napara, oukoumwan yumo ankár kárákáre fek yiráp ankwapyaeenápén nonopok warákáránk kipo.^p ²³ Am te apae riteanápe yumwan te yiráp sumpwi naenámp naropwaro i konámpnámp oupouroukia pap mono. Yumo Kwaromp yiki yak sánkria yaká yak konámp karan wawia mántwaok napo, yiki yaká yak konámp Naropwar Kwaro yumwan oupouroukia pap námpono.^q ²⁴ Am táman Kwaromp Buk fekamp karao sérrá,

“Arop fárákap ponankor apwar pwae niampono.

Mao ti-fákeyakápnep ankank ponankor te apwar fu niampono.

Apwar pwae te yonkwae nángo,

fu te apárok pikrink i konámpono.

²⁵ Aeno Kwar Tokwaeramp kar te ankár yaká yak konámpono.”

Mámá kar te am Kwapwe Kare Kar yumwan farákáp nap támaono.^r

Jisas te yumwi kwapwe yiki yak námp niamp kar

2 ¹ Yumo am wourékam yiki yak sámp napara, nkwaekwe make kwatae ninik, kwekárá sérarria, nkwaekwe make poupwékáp i konap ninik ponankor te pwar kipo. Tá arop ankwapamp kápae kare ankankantá kokwarok, tá e-poup sérar i konap, am táman kor pwar kip.^s ² Nomo wae mérámpono, táráp yink te moman saráp warákár konámpono. Yumo kuri taknámp Yiki Kor Spiritamp ninikan momnámp taknámp kikiank karrá sámp kip. Am te kwekár i konap ankanként tárapokwamp mono. Am mom te yiráp waempén yaewour nángo, yumo téképá yakápria Kwarént yae-párák yakáp napon. ³ Kwaromp buk fek wounáp kar sérrá, “Yumo Tokwae Karamp aropomp te wae mi nkia, am te nape kwapwe nángo yumo wae mér napon.”

⁴ Yumo te ankár maonámpok korop kipo. Mao te yumwi^t ankwapao yiki yak námp niampon. Koumteouráp aropao man te kwataean mpweria fár-sinapon. Aenapan maok, Kwaro man nkea ninik nángo, kwapwe kare kare námpantá waeman nánapi pwara námpon. ⁵ Yumo kuri Kwaromp yiki yak námpráp yumwi niampara, Kwaro ‘Yiki Kor Spiritamp yumwi fekamp nap niamp yakápenk’rá ninik námpon. Aenámpara, yumo te fwap yiki kor pris fákáre yakápria Jisas Kraiso yumwan yaewouri námp fek yiráp waemp Kwarén ofa námp sánk napo, warákár kare naenámpmon.”

⁶ Kwaro náráp Buk fek táman arakrá sénámpon:

“Yumo wawenke!

^p 1:22 Jo 13:34 ^q 1:23 Jo 1:13; 1 Pi 1:3 ^r 1:24-25 Ais 40:6-8 ^s 2:1 Ef 4:22; Je 1:21

^t 2:4 Taun Jerusalem wonae fik te yumwi mwar pourouráp tankáp námpon. Am yumwi te sámpea ankwapént koup napo te, kárákaprá akwapea, ankáránkamp yumwi niampi yakáp konámpan am fek wounáprá sénámpon. ^u 2:4-5 Ro 12:1; 1 Ko 3:11

Ono yumwi ankárankamp nánapia pwate nanko,
 nap am fek kárákáre yak naenámpon.
 Am te kwapwe kareno.
 Oukoumwan ono am yumwi te Saion^v mek páte nampono.
 Aeno arop man mér námp te,
 nomwan fwapia yaewour moantánia ninik tokwae kwaponu,
 fwap tak naenámpon.”^w

⁷Yumo Kwarén mérnap arop te Kraisen kwapwe kare karenorá ninik napon. Aeno Kwarén mér monap aropao nke napo,
 “Nap ti konap aropao am yumwi far-sirari nap te
 oukoumwan am yumwi te kwapwe kare karia
 nap woupwi yirip-fákeyak námpon.”^x

⁸Tá ankwap kar Kwarén mér monap aropan ninikia sérrá,
 “Mao nke nap fek am te yumwi kánanke-táráp
 arop pu kwae mek pépér i konámp niampon.
 Tá yumwi tokwaeran
 arop am fek téréképria sikirip konap niampon.”

Am arop fárakap Kwaromp kar ták-sinap te, am fárakapao am fek táman sikirip naponu. Wokwaek Kwaro ‘Mao tak mwanap’rá sérímpou.”^y

Nomo Kwaromp firáp yakápnámp kar

⁹Aeno yumwan te wae Kwaro náráponoria nánkáráp tenánko, yumo maomp firáp koumteouráp arop yakáp naponu. Yumo Kingén loturá tére konap pris fákáre yakáp naponu. Yumo te yiki kare yakápnap koumteouráp arop fákárenono. Yumo te Kwaromp fákáre kareno. Mao yumwan wumwiria kwatae ninikamp kirikip mekamp éréképá koroepa náráp wae kwapwe fek párapok tenámpon. Aenánko maok, yumo fwap mao kápae kare kwapwe kare ninik yumwan yaewour námp táman farákáp mwanaponu.”^z ¹⁰Yumo wokwaek te kwaporok yakápiaponu. Aeno oukoumwan te yumo Kwaromp firáp arop yakáp napon. Wokwaek te Kwaro yumwan aropomp tokwae námp sámp moi napon. Aeno oukoumwan te wae sámp napon.”^a

Nomo ankár Kwaromp yae ankore me yakáp mwanámp kar

¹¹Ononamp fákáre, yumo te ankwap némpoukamp aropao koroepa máná apár mek kánanke kwarok ke fek yakáp nap niamponu. Aenapantá ono yumwan kárákáre fek arakrá sér rae: Pourou fekampan niniknap ninik kwatae yiráp waempént yorowar námp am te younkwe mwae

^v 2:6 ‘Saion’rá sénap te, taun tokwae Jerusalem am Saion faonkwek yak námpon.

^w 2:6 Ais 28:16 ^x 2:7 Sng 118:22 ^y 2:8 Ais 8:14 ^z 2:9 Kis 19:5-6; Ais 9:2; Ef 5:8

^a 2:10 Hos 1:10; Ro 9:25; 1 Pi 1:3

sir kipo.^b ¹² Aeria maok, yumo ankár Kwarén mér monap arop ou mek yae-párák kare paokop kip. Táte am arop fárákapao ‘Yumo kwatae nap’rá sénapo kor, yumo ankár kwapwe kare ninik fek paokopia napo, am táman nkea méria Kwaro koropnám yae fek maomp e sakap mwanapon.^c

¹³⁻¹⁴ Yumo ankár aropamp kápae kare lo karwaok paokop kip. Kingo tokwae kari yak námpono. Yumo ankár maomp karwaokria, gavmanén kuri mao sénámpaok mwanapono. Am arop fárákap te kingo tirá kérép nánko, koropea sokoronap arop fárákapan nopok touwe kwatae nénkria, kwapwe karenap aropamp e sakap mwanapono. Yumo te ankár Tokwae Karan ninikria, am fárákapamp yae ankore mek yakáp napo maok, mao Kwaromp e sakap mwanapon. ¹⁵ Kwaro yumwan takenkria warákár nám te ará: Yumo kwapwe kare ninik fek paokop napo, épépérép aropao yumwan épérépnám kar sér mwaria napao kuri, yumwan nkea wampwe pwar mwanapono.^d ¹⁶ Yumo te ankár kwatae ninikao yumwan sámp-fákap naeane. Amwar kar yakáp kip. Yumo te, nomo waeman amwar yakáp námpara, nomo e-poup fwap kwatae ninik mwarrá niniki kwapono. Yumo te ankár amwar yakápria maok, Kwaromp tére arop yakáp kipo. ¹⁷ Arop ankwapan kokwae kwapono. Yumo arop kápae karean ponankor warákárria yiráp Kristen ankwapyaeánépén nounouroup kipo. Yumo ankár Kwarén apápria, ankár gavmanén e tokwae sánk kipo.^e

Kraisoinámpaokria touwe sámp mwanám kar

¹⁸ Yumo tére konap arop yumo te ankár yumwan éréképá yakápnap aropamp yae ankore mek yakápria, maomp kar wará ampaok kipo. Yumwan kwapwe kare porokwe fek éréképá yakápnap arop fárákapan sarápi kwapono. Yumwan kwatae sokororá éréképá yakápnap arop fárákapan kor maomp yae ankore mek yakáp kip. ¹⁹ Tá kare, yumo Kwaromp ninikaok paokoprá am arop fárákapamp tére napo, am fárákapao yumwan kwaporok touwe kwatae sánk napo te, yumo am táman sámp nap te, Kwaro take táman warákár námpono.^f ²⁰ Táte yumo kwatae sokoro napo, am arop fárákapao yumwan am fek fupuk napo, yumo touwe sámpria te, yumo am fek apae ankank sámp mwanapanáp, mono. Aeno táte yumo kwapwe kare ninik fek tére napan maok, yumwan am arop fárákapao fupuk napo, yumo touwe sámp nap te, Kwaro am táman warákár námpon.^g ²¹ Kwaro yumwan wumwiri nám te am take pourouráp ninikaok mwanapria ninámpon. Am te apae riteanápe, Kraiso yumwan yaewour nanampria touwe sámpámpon. Aenámpara, ami nám támao yumwan yénkép nánko, yumo fwap ampaok mwanapono.^h ²² Mao te kwatae ninik moria, arop wawap fek maomp táp meknám kwekár kar kwatae oukur

^b 2:11 Ga 5:16-17,24 ^c 2:12 Mt 5:16 ^d 2:15 1 Pi 3:15-17 ^e 2:13-17 Ro 13:1-7

^f 2:18-19 Ef 6:5-7 ^g 2:20 1 Pi 4:14 ^h 2:21 Mt 16:24

moimpon.ⁱ ²³Man kar wouroumpapo, nopok kuri kar wouroump moimpon. Mao touwe sámpámpao maok, am fek yopor moria, am ponankor kápae kare ankank yae-párák kare Kwaromp yaek sánkámpon.^j ²⁴Kraiso nomp kwatae ninik maomp pourouk sámpea, yaopwae porokopramp fek sumpwimpon. Mao takimp te nomo kwatae ninik ponankor pwararea yiki yak sámpea Kwaromp yae-párák kare ninikaok saráp paokop mwanámpani námpon. Mao pourouk touwe sámp námpek táman yiráp pourouk amp touwe fwapokwapi námpono.^k ²⁵Wokwaek te yumo sipsipaoi kwapnám mwae kup nke moia épépéréprá paokop napon. Aeno oukoumwan te yumo wae yiráp waemp taokeyak naenám Kraisonámpok arári koropea yakáp napon.^l

Poumou anánkwapou yae-párák tankáp mwanap kar

3 ¹⁻²Tá taknám yumo poumou nap mekamp koutemou yumo ankár yiráp poumou-tárápuamp yae ankore mek yakáp kipo. Táte yiráp poumou-tárápu ankwap fárákap Kwaromp karwaok mo napao kor, koutemou yiráp kwapwe kare ninikan nkeria, yumo ankwap kar sér mo napo kor, fwap Kwaronámpok korop mwanapon.^m ³Érik arop nke nap fek pourou yipi fek saráp pwi yak naenám ankank, me pwae mek mopor i konap, tá gol yumukwap konap, tá waempyam kwapwe yirimp konap ninik fek ninik tokwae kwapon. ⁴Kwaro nke námpek fek pwi yaknám mopor ankank te yonkwae porokwe fekria sánánkar kar yakáp konap am te turupwi mo naenámpara, yumo ankár am táman yiráp ninik mek tirá kák kipo.ⁿ ⁵Wokwaekamp koutemou Kwarén méria yiki kare yakáprá, náráp poumou-tárápuamp yae ankore mek yakápria, am take pourouráp ninik mekamp ankank mopor kwapwe niamp am takiapon. ⁶Wokwaek kar Sara kor take pourouráp ninik fek yakria Abrahamomp karwaok akwaprá Abrahamén 'Náráp Tokwae Kar'rá sérimpon. Yumo kwapwe kare ninik nap ara, yiráp poumou-tárápuan te apaeran apáp mwanapanáp, yumo te Saramp tárápu niampon.

⁷Yumo koutemou tinap arop fárákap, yumo kor yiráp koutemouran yurukupia kárákare mo nap wae mér napon. Aenapan maok, Kwaro náráp yiki yak sánk naenám am te mao kuri yumont sámp mwanapara, yumo ankár yiráp koutemouran yae-párák kareria yaewour kip. Táte yumo am ninikaok yakáp nap te, yumo Kwarén kar toropwap mwanap ke fek kour-sinaenám ankank yak mono.^o

Kristen ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mwanámp kar

⁸Ono oukoumwan mámá kar má wae táman séri pwar nae rae: Yumo ponankor ankár pourouráp ninik fek yakápria, ponankor aropan

ⁱ 2:22 Ais 53:9 ^j 2:23 Ais 53:7; Ro 12:19 ^k 2:24 Ais 53:5-6; 2 Ko 5:21 ^l 2:25 Jo 10:11

^m 3:1-2 1 Ko 7:12-16; Ef 5:22-24; Ta 2:4-5 ⁿ 3:3-4 1 Ti 2:9-10 ^o 3:7 Ef 5:25-30; Kl 3:19

aropomp kip. Yumo ankár yiráp Kristen ankwapyaenápén nounouroup karria, yumo sárán ankwapan ninikria yaewourria, yumokunap ninik te wampwe pwar kipo. ⁹Táte arop ankwap fárákapao yumwan kwatae sokoro napo kor, yumo nopoki kwapon. Táte yumwan wouroump kar sénapo, nopok kuri yumo am fárákanap kar kwatae séri kwapon. Yumo nopok am fárákanap ‘Ourour kwapwe sánkae’ ria Kwarén sér kip. Am te apaerianápe Kwaro yumwanmékir ourour sánkámpara.^p ¹⁰Am te Kwaromp Buk fekamp karao kor arakrá sénámpon:

“Arop kwapwe kare yakrá
warákár fek yak naeria námp kwamp te,
maomp táp meknámp ankwapan kar kwatae sérrá,
ankwapan kwekár kar sér mo i konámpon.

¹¹ Mao te ankár kwatae ninik te younkwek sánkea
kwapwe kare ninikaok saráp kun.
Mao te ankár náráp ankwapyaenápént
ankárankamp ninik fek
yonkwae porokwe fek yak naenámp ninik táman
kárákárerá sámp kun.

¹² Am te apae riteanápe?
Kwaro yae-párák yakápnap aropan taokeyakria
am fárákapao kar toropwap napo,
woupwi pátea wawi konámpon.
Aeno kwatae ninik fek paokopnap arop fárákanap te
Kwaro man warákár mo i konámpon.”^q

**Nomo kwapwe kare ninikaok paokop námp
fek touwe sámp mwanámp kar**

¹³Táte yumo kwapwe kare ninikaok paokop mwaria kárákáre napo te, yumwan wa kwatae sokoro naenámpon? Mono.^r ¹⁴Táte yumo yae-párák kare ninikaok paokop nap fek, yumwan touwe kwatae sánk napo te, yumo táman warákár kip. Tá yumwan apáp mwanap kar sénapo, am táman korokopea ninik tokwae kwapon.^s ¹⁵Yumo ankár Krai ankárankampan yiráp ninik mek tokwae kar papea paokop kip. Aenapo, yumo Kwaromp kwapwe kare ankank sámp mwaria yépék nap táman yumwan turunk napo te, koupour nopok sér mwanap kar nánap i ko sér kip. ¹⁶Takria maok, yumo kar tae fek séri kwapon, sánánkar kwapwe kare ninik fek sér kip. Tá yumo am sénap mek kwatae ninik yak mo námp mér mwanapon. Takria maok, yumo Kraisomp ninikaok kwapwe kare ninik fek paokop nap fek arop fárákapao yumwan wouroump séri

^p 3:8-9 Mt 5:44; Ef 4:32; Ro 12:16-18; 1 Te 5:15 ^q 3:10-12 Sng 34:12-16 ^r 3:13 Snd 16:7; Mt 10:28; Ro 13:3 ^s 3:14 Kl 4:6; Hi 10:5-6; 1 Pi 2:15

napao, warko yumwan nkea pwarápaé sámp mwanapon. ¹⁷Aeno táte Kwaro nomo kwatae ninikaok paokopria am fek touwe sámp nánko te, Kwar te nomwan warákár mono. Aeno táte Kwaro nomo kwapwe kare ninikaok námp fek nomo fwap touwe sámp mwanaprianánko te, am te fwapono.

Kraiso sumpwianámp kwatae ninik torokorinámp kar

¹⁸Tak námpara, nomo Kraiséen kor ninik mwaro. Mao te yae-párák kare aropao maok, nomp kwatae ninik tirá épéria, Kwaronámpok éréképa korop naeria, kwatae ninikráp arop nomo niampia, nomwan ér-pwarará sumpwi námp. Mao te ankárank por sumpwi námp támaono, warko sumpwi mono. Mao te apárok arop kare yak nánko, faropá papea napo, warko fárámpea, maomp waemp te ankár yiki yaká yak námp. ¹⁹Mao te waemp yakria maok, akwapeaka fákapa yakápnap waemp fákáreran Kwaromp Kwapwe Kare Karan farákápámp. ^t ²⁰Am waemp fákáre te wokwaek Noa sip yoroianámp ke fek yakápap fek Kwaromp kar ták-sirapan maok, Kwaro nopok am fárákapan koupour touwe kwatae sánk mono. Mao am fárákapan yépékrá akwapámp. Táte am sip mek te, arop náre mono, yukupuk koumteouráp aropao saráp am mek yae-párák yakápria, ént mek sumpwi moiapon. ^u ²¹Am éntenk tokwae te nomwan oukoumwan aropao ént mek néria érik foroprá kák napan wounáp námp. Am ént mek nérap fi te yiráp pouroukámp ouman yárar mono. Am te yumo Kwarén 'Yinomp ninik mek yiki kukarrá papamp'rá toropwapnap kar támaono. Jisas Kraiso mao sumpwiaka fárámp námp fek maok, Kwaro nomwan érékép námp. ²²Mao wae yámar mek pokea Kwaromp yae-párák mwaek tank nánko, kápae kare nkwakwe make kárákárenap ensel, eráp ensel maomp yae ankore mek yakáp napono. ^v

Nomo wokwaekamp ninik ankár pwar mwanámp kar

4 ¹Kraiso náráp pourouk touwe sámpámpara, yumo kuri ankár kárákáre fek mao touwe sámpámp niamp ninik sámp mwanap nánap kipo. Am te apae riteanápe, arop náráp pourouk touwe kwatae sámpeanámp kwamp te, mao kwatae ninik i konámp ninik te waeman ankár pwar konámp. ^w ²Aenapara, yumo oukoumwan yiki yakápnap ke fek warko yumokunap ninikaok paokopi kwapono, mono. Yumo ankár Kwaro warákár konámp ninikaok saráp paokop kip. ^x ³Yumo Kwarén mér monap aropao warákár konap kwatae ninikaok te wae paokopia pwi napono. Am ninik te ará: Koumteouén yi fek nkea kikiankrá kokopor i

^t 3:19 Ef 4:9-10; Fl 2:9-10 ^u 3:20 Stt 7:7 ^v 3:21-22 Jo 3:5; Ro 6:4; Ef 1:20-21; Ta 3:4-5
^w 4:1 2 Ko 5:15 ^x 4:2 1 Jo 2:16-17

konap ninik, táte toupour fek mwaek fir kikiankrá paokop i konap ninik, mánmán ént kwatae fépérrá, mánmánria kwatae sokoro i konap ninik, tá pwarápa mwanap yaknámp ankank méntér kwekár kwarén lotu i konap ninik kwatae kare.^y ⁴ Aeno yumo oukouwman te am take pourouráp ninik am arop fárákapént tak mo nap ara, am fárákapao yumwan nkea korokopria am fek yumwan wouroump kar sénapono. ⁵ Aeno nánkár wakmwaek te am arop fárákapao námokuráp kwatae ninik fi Kwarén farákáprá sér mwanapono. Am Kwar Tokwae te yiki yakápnar arop fárákap, sumpwinap arop fárákap méntia am fárákapan ponankor fwap yurukup naenámp. ⁶ Sumpwinap arop fárákapao wawanáponoria, Kraiso am fárákapan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápámpono. Wokwae yiki yakápap ke fek, Kwaro kápa kare aropanimpnámp taknámp am fárákapan touwe kwatae sánkámp, oukouwman te wae Kwaromp Kwapwe Kare Kar wawiaka, maomp waemp te fwap yiki yak konámp Kwaro yak námpnámp taknámp mwanapono.^z

Spiritao sánknámp ourouramp kar

⁷ Kápa kare ankank ponankor pwar naenámp te wae wonae fik námp. Aenámpara, yumo ankár yonkwae kour fek mér karrá Kwarén kar toropwap saráp yakáp kip. ⁸ Yumo Kristen ponankor ankár kárákáre fek nonopok aropomp kip. Am aropompnar ninik tokwae támao maok, ponankor kwatae ninikan oupouroup konámp. Am ninik te ankár kápa kare ninik kwapwe kwe-pwarámp. ⁹ Yiráp Kristen ankwapyaenáp yiráp némpouk korop napo, yumo éréképea man yae-párák kare yaewour kip. Yumo am tére te kokwae kwapono.^a ¹⁰ Yumo ankákárank ponankor Kwaromp ourour wae sámp napara, am ourour táman fwapia taokeyakáprá, am fek yiráp Kristen ankwapyaenápén yaewour kipo. ¹¹ Táte arop Kwaromp kar farákáp námp te am ourour fek tapek ankár Kwaromp kar kareran farákáp kuno. Táte arop ankwap, ankwap fárákapan yaewour námp kwamp te, ankár Kwaro ourour sánkámp kárákáre fek tapek yaewour kuno. Yumo Jisas Kraisompara, takrá tére napo, arop fárákapao táman nkea mao Kwaromp e sakap mwanapon. Jisas Krais mao te wae tokwaerápao ponankor arop fi oupouroupea yaká yak námpono. Máte kareno.^b

Nomo Kraisompara, touwe sámpria warákár mwanámp kar

¹² Ononamp fákáre, yumo Kristeni nap fek aropao yumwan kwatae sokoro napo, yumo am táman nkeria korokopea yumo am te nomo sámp mo mwanámpan mpwe ninikitea yonkwae touwe fopoi kwapono.

^y 4:3 Ef 2:2-3; Ta 3:3 ^z 4:6 Ro 8:10 ^a 4:7-9 Ro 12:9-13 ^b 4:10-11 Ro 12:6-8;

¹ Ko 12:4-7

¹³Mono. Kraiso sámpámp niamp touwe tokwae sámp napara, yumo am táman warákár kipo. Náńkár wakmwaek mao náráp wae tokwaerént érik korop náńko, yumo nkea yonkwae kárámpria warákár tokwae mwanapono. ¹⁴Yumo Kraisompara, arop fárákapao am fek yumwan wouroump kar sénapo te, yumo fwap warákár mwanapono. Am te apae riteanápe, Kwaromp Spiritamp wae kwapwe yumont yak námpan nkeria napon.^c ¹⁵Takria yumo ou mekamp arop ankwap ankárankampao arop sámp-wouroump, oukun, nkwakwe make kwatae ninik, ankwapao tére nap mek akwapea énoukoupá maomp ninik sámpá yampourourá, mak náńko, am fek touwe sáńk mwanape. ¹⁶Aeno táte yumo arop Kristen yakáp kour nap fek touwe sámp nap kwamp te, yumo am táman pwarápae kwapono. Yumo waeman e Kristen yakáp napara, Kwarén aesioria warákár kipo.^d

¹⁷Arop ponankor kot mwanap ke te wae korop námpon. Am ke fek te Kwaro náráp firápanmékir kot naenámpon. Aeno mao nomwanmékir kotrá akwapria Kwaromp Kwapwe Kare Kar ták-sir konap arop fárákan te mokop naenámpon? ¹⁸Am te Kwaromp Buk fekamp karao sénámpon:

“Tá yae-párak kare arop fárákan érékép naenámp,
wuriman kour-sir tae morok náńko te,
Kwarén younkwe sirarea
kwatae ninik i konap arop fárákan te
mokop naenámpon?”^e

¹⁹Aenámpara, arop ankwap fárákap Kwaro yumwan takanorianáńko, touwe sámp nap kwamp te, yumoku yae-párak kare ninik fek yakápria yiráp pourou ponankor Kwaromp yaek sáńk kip. Mao námoku yumwan yoroi námpara, mao yumwan sénámpaokrá ankár taokeyak námpon.

Kwaromp firáp taokeyakáp konap arop fárákan sénámp kar

5 ¹Taknámp ono kuri sios taokeyak konampara, Kwaromp sios taokeyakáp konap arop fárákap yumwan sénae rae: Ono wae onokump yi kare fek nke nanko, Kraiso touwe sámp námpon. Aenámpara, náńkár wakmwaek ono kuri yumont nomo ponankor Kraiso Jisasént wae tokwae fek yakáp mwanámpon. Aeria namp kwamp, ono yumo Kristen taokeyakáp konap yumwan ‘Arakrá tére kip’ ria sér rae: ²Kwaro náráp sios yiráp yaek sipsipnámp araknámp párapkop tenámp te, yumo ankár fwapia taokeyakáp kip. Takria yumoku te tére kokwae napo, aropao saráp yumwan fopwaok mwanape. Ankár yumoku támao Kwaromp ninikaokria am tére táman warákárrá tére kipo. Yumo te téreria, am fek mani sámp mwanap ninik tokwae kwapono. Yiráp ninik te am arop yaewourrá tére mwanap támanmékir warákárrá tére kipo.^f ³Yumo te arop nununkwi niampi yakápria, Kwaro náráp firáp arop

^c 4:14 Mt 5:11 ^d 4:16 Ap 5:41 ^e 4:18 Snd 11:31 ^f 5:2 Ap 20:28

yiráp yaek párapok tenámp apárok nérrá kák mwanape, mono. Yumo te ankár Kwaromp arop fákáreran kwapwe kare paokopan yénkép napo, am fárakapao kor táman nkea mántwaok mwanapon.^g ⁴ Yumo takia napo te, sipsip taokeyakápnep fákáreramp Arop Tokwae mao námoku érik koropnámp ke fek yumwan nopok yaká yak naenámp ankank nénk naenámpon.

Nomokunámp ninik wampwe pwar mwanámp kar

⁵ Táte taknámp arop ménki-tárápu yumo kor manénkir mérnep arop fárakapamp yae ankore mek yakáp kipo. Aeria yumo ponankor yumoku te wampwe pwarará, yiráp Kristen ankwapyaenámp yae ankore mek yakáp i konap ninik fek saráp yakáp kip. Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sér:

“Námo mwar kwapwe kare namponoria waenámp aropan te Kwaro man far-pwar konámpono.

Aeno námoku te wampwenorianámp aropan maok, Kwaro man aropomp i konámpono.”^h

⁶ Ae konámpara, yumo ankár yumokuráp ninik te wampwe pwarará, Kwaromp kárákáre kor yae ankore mek yakáp kip. Tak napo maok, mao námoku pátenámp yae fek yumwan e kwapwe sánk naenámpon.ⁱ ⁷ Mao námokuráp aropomp ninik fek yumwan taokeyak konámpara, yiráp touwe kwatae sámp nap, tá yiráp nkwaekwe make ninik tokwae nap am te ankár Kwaromp yaek pap kipo.^j

⁸ Yumo ankár yae-párák kare ninik fek yérék kour kip. Satan te yiráp yopor aropono. Mao laionao mémenkip kar fek aráp tokwaerá arop yampá fánaeriaka oupourounkrá yarak i konámp niampono. ⁹ Yumo te ankár Kwarén mér nap kárákáre fek fokokeyakápnep Satanén kwe-pwar kip. Yumo wae mér naponon, yiráp Kristen ankwapyaenápnep ponankor kápae kare apárok yakáp napao kor yumonapnámp taknámp touwe kwatae sámprá yakáp naponon.^k ¹⁰ Kwar te ponankor aropomp fi kor támaono. Mao yumwan wumwiria éréképnep te, yumo Kraisompara, ankár Kwaromp wae kwapwe fek yaká yakáp mwanapon. Aenámpara, yumo fae tákáre ke fek touwe sámp nap te, nánkár wakmwaek mao námoku yiráp waemp warko fwapokwapi kákeaka, yiráp mér nap mek kárákáre nénk nánko, yumo kárákáre fek fokokeyakáp mwanaponon.^l ^m ¹¹ Kwar te yaká yak konámp kárákáre tokwaeráponon. Kare karonon.

Pwar naerianámp kar

¹² Ono Sailasén māmá kar fae tákáre fek farákápnep nankon, yiráp por kumwi námponon. Ono man ninik namp te, mao te nomp Kristen

^g 5:3 Jo 13:14-15; Fm 1:14; 1 Ti 4:12; 5:1 ^h 5:5 Snd 3:34; Lu 22:26 ⁱ 5:6 Fl 2:8-9
^j 5:7 Mt 6:25-26 ^k 5:9 Ef 6:11-13; Je 4:7 ^l 5:10 1 Te 5:23-24 ^m 5:8-10 Ro 8:18;
 2 Ti 4:17-18

ankwapnáp kareno. Mámá pas fek te, ono yumwan Kwaro aropompria tére konámp ponankor niníkan yumwan yénkép námpan sénaeria nae. Onomp niník te yumo am Kwaro nénknámp niník ponankor tia am fek kárákáre fek fokopeyakáp kipria nampon.ⁿ

¹³Babilon mek yakápnáp Kristen fárákap te Kwaro yumont náráponoria nánkáráp tenánko yakáp nap, am fárákapao yumwan ‘Gude’rá sénaponono. Mako Kwaromp tére námpara, onomp táráp niampono. Mao kor yumwan ‘Gude’rá sénámpon.^o ¹⁴Yiráp nounouroupnáp niník yénkrá yiráp ankwapyaeenápn yae koukoupwiyak kip.

Onomp niník te yumo Kraisént yakáp napara, yiráp niník porokwe fek yakanoria nampon.

ⁿ 5:12 Ap 15:22 ^o 5:13 Ro 1:7; 2 Ti 4:11

Pita Wakmwaek Kumwimp Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Pita mámá pas ankwap por kumwi námp te, kwekár tisa ankwap fákáre sios mekamp koumteouráp aropan ankwap pourouráp kar yénkrá farákáp napantá, ‘Am farákápamp kar wawi kwapono’rá kumwimpon. Am kwekár kar sérarap arop farákápao arakrá sér, “Kwatae ninik te kwatae mono, fwapono.” Ankwap te, “Jisas te warko ék mono.” Aerá sénapan maok, Pita sérrá, “Jisas te ‘Arop ankwap yaomwi mek pik te mono. Ponankor kwatae ninik pwarará, námonámpok koropanápono’ ria porokwe fek yépékrá yak námpon.” (Sapta 3:9 fek nkeampo.)

Mao sérrá, “Yino aposel farákápao maok Jisasén wae yi fek nkea, mao yénkrá farákápámp wawi námpara, yumo te yinomp karan saráp wawia Jisasén mér kipo.”

1 ¹Ono Saimon Pita, ono Jisas Kraisomp tére konamp, maomp aposel yumo Kwarén mér kwapwe sámpea yakáp nap, yumonapok mámá pas kumwia kérép rae. Yumo Kwaro sánknámp mér nap kwapwe kare am te yinomp mér niampono. Jisas Krais te yae-párak kare ara, nomo am mérámp sámp námpon. Mao te nomp Kwar, mao nomwan warko éréképnámp aropono. ²Oukoumwan te yumo Kwar ntia nomp Jisas Tokwae Karamp ninik nep wae mér. Aenapara, ono warákáramp ninik te Kwaro yumwan ninikia yaewourianánko, maomp yonkwae porokwe yumont tokwae kari yak naenámpon.^a

Kristen fákáre paokop mwanap ninik

³Krais te Kwaromp kárakáre fek nomwan maomp kápae kare ankank ti-sáp nánko, nomo fwap Kwaromp ninikaok paokop mwanámp pwi námpono. Nomo Kwarén méria ninik námpara, nomo am ankank ponankor fwap sámp mwanámpon. Mao nomo mént náráp wae kwapwe ntia náráp yae-párak kare kwapwe kare ninik sámp mwanámpria wumwi námpon.^b ⁴Am tak námp fek táman maok, mao nomwan námokuráp

^a 1:2 Fl 3:10; Kl 1:9-10 ^b 1:3 Ef 3:16-19

kápaē kare kwapwe kare ankank wokwaek ti-sáp nanamprimpan ti-sáp námpono. Kwataē ankankan kikiank i konámp ninik te aropan kwataē pap konámpono. Aeno am kápaē kare kwapwe kare ankank Kwaro nomwan ti-sáp námp te fwap yumwan yaewour nánko, am kwataē pap konámp ninik am warákár tará, fwap Kwaromp ninikaokiaka mao niamp yakáp mwanapono.^c ⁵Yumo ankár am táman ninikria maok, kwapwe kare ninik te kárákáre fek téreria, am te yiráp Kwarén mér napént tapokwap kip. Tá yumo ankár Kwaro i konámp ninikan mér sámpea, am mér te yiráp kwapwe kare niniként tapokwap kip. ⁶Tá yumo yiráp pourou ankár poukwap kouria maok, Kwaro i konámp ninikan mér sámp napént tapokwap kip. Tá yumo ankár nkwaekwe make kar korop nánko, kárákáre fek fokoheyakápria maok, am yiráp pourou poukwap kour napént tapokwap kip. Tá yumo Kwaro i konámp niamp pourouráp ninik fek paokopria maok, kárákáre fek fokoheyakáp i konap niniként tapokwap kip.^d ⁷Aeria yumo ankár yiráp Kristen ankwapyenápén ponankor nouroupi yakápria, ankár ponankor aropan aropomp kar kip. ⁸Táte am take pourouráp ninik yiráp ninik mek tokwae kari yak nánko te, yumo Jisas Krais Tokwae Karamp ninikan mérap te tokwae kari akwap námpara, am mér te kwaporok yak mono. Am te fwap kápaē kare tére kwapwe naenámpon. ⁹Aeno arop am take pourouráp ninik mo námp te, maomp yi sukupi yaknám niampara, wakmwaek korop naenám ankank panek yak námp te nke mono. Mao te Kwaro maomp kwataē ninik ponankor tirá épérinp te wae nik mo, pwar námpon.^e ¹⁰Ononamp fákáre, Kwaro wae yumwan wumwiria, mao náráponoria nánkáráp tenámpon. Aenámpara, yumo ankár kárákáre fek am wumwiri námpaok tukup kip. Yumo takria te, yumo kwataē ninik fek tukup mo, fwapon. ¹¹Táte yumo am ninikaok napo te, yumwan taokor naenám ankank yak mono. Yumo fwap Kwaromp wonae fik yámar mek tukupea yakáp mwanapono. Nomwan warko éréképámp nomp Tokwae Kar Jisaso am yámar mekamp némp taokeyak námpon. ¹²Aenánko, yumo am ankank wae méria Kwaromp kar kare sámpea, yumo wae kárákáre fek fokoheyakáp napan maok, wampweno, ono ankár yumwan kápaē kare por sénanko, yumo am táman niki yakáp mwanapono. ¹³Ono ninik namp te ono oukoumwan yiki yak namp fek, yumo nik moantánoria ankár yumwan farákáp saráp yak nanamp, am te kwapwe kare ninikono. ¹⁴Nomp Tokwae Kar Jisas Kraiso onan sérrá, “Amo sumpwi nanap ke te wae wonae fik námpono.”^f ¹⁵Aeri námpara, ono mwae kárákáre fek oupourounkria, nánkár wakmwaek ono sumpwi tenanko, yumo fwap kápaē kare por māmá ankank ponankor niki-samp yakáp mwanapono.

^c 1:4 Jo 1:12; Ap 17:28; 2 Ko 3:18 ^d 1:5-6 Ga 5:22-23 ^e 1:9 1 Jo 2:11

^f 1:13-14 Jo 21:18-19; 2 Ko 5:1

Pita Kwaromp wae Jisasomp pouroukamp nkemp kar

¹⁶Yino nomp Jisas Krais Tokwae Karao maomp kárákáre fek wakmwaek korop naenámpan karan, am kar yumwan farákápámpono. Aempan maok, yino te kwaporok kar mwar karan farákáp mono. Yino yinokump yi kare fek nke nánko, maomp pourouk Kwaromp wae tokwae yak nánko, nkeanámpan, yumwan sénámpon. ¹⁷Naropwar Kwaro man e tokwae sánkria, man am wae kwapwe kare sánkámpon. Kwar námokuráp yámar mekamp wae tokwae kwapwe meknámpan Jisasnámpanok kar sámp-kérépria sérrá, “Támáte onomp Táraþono. Ono man warákár tokwae nampono.” ¹⁸Aenánko, yino méntér Kwaro námoku nánapitenámpan faonkwek yakápra wa nánko, am kar yámar meknámpan takrá sérimpon.^g

¹⁹Aempan yino am táman nkea wokwaek yakápan profetomp karan mér kárákáre námpono. Yumo kuri am profet fákáreramp kar kárákáre fek niki-samp yakápan te, kwapwe kareno. Am farákapanamp kar te lamao kirikip mek wae puri yakrá akwapea wakor nánko, Wap Kumur aok konámpan niamp te nánkár pwarnámpan yae fek Jisas Krais ék nánko, maomp wae yiráp ninik meknámpan yokor nae-námpono.^h ²⁰Aeno yumo ankár aranénkir mér kip: Nomo te nomoku nomp ninikaokria Kwaromp Buk fek yaknámpan profet kar fi fek farákápan mwareano, mono. ²¹Am te apae riteanápe, wokwaek te am profet kar arop ankwap ankárankampao námokuráp ninikaokria profet kar farákápan moimpon. Yiki Kor Spiritao námoku am arop farákapanamp ninik mek farákápanko, mao am Kwaro sánkámpan kar táman arop farákapan farákápan.ⁱ

Kwekár tisamp kwatae ninik

2 ¹Wokwaek kar kwekár profet farákapan Israel fi mek téreapon. Aeno tá taknámpan yumo ou mek kor kwekár tisa farákapan tére mwanapon. Am farákapan kánánkámpan námokuráp kwekár ninik fek farákápan, yiráp waemp kwatae pap mwanapon. Am farákapan te Jisas Tokwae Karao man kor yamokwapea éréképan námpan warko man younkwe sir mwarea napon. Am farákapan takria te námoku támao koupour touwe kwatae sámp mwarea napon.^j ²Aeria kápa kare arop am kwekár tisa farákapan kokopor ninikaok tukup napo, arop ankwap farákapan nkea Kraisomp ninikaok tukup konap ninikan te wouroump kar sér mwanapon. ³Am kwekár tisa farákapan te maniantá kikiank kar i konap arop farákapan, kápa kare kwekár kar sérarrá paokoprá, yiráp maniráp ankank ti mwanape. Tak napan maok, wokwaek kar Kwaro yae nánapi pwate námpan fek am farákapan kot nánko, am farákapan touwe kwatae

g 1:16-18 Mt 17:1-5 h 1:19 Lú 1:76-79 i 1:20-21 Ap 3:21; 2 Ti 3:16 j 2:1 Lo 13:1-5; Mt 24:24

sámp mwanapon. Am touwe sánk naenámp ankank te apae ampnámp námpanápe, mono. Am te érik karaok yakrá yépék námpon.^k

⁴Wokwaek ensel ankwap fárákap kwatae ninikapo te, Kwaro námoku mwar takanáponoria yépék mono, mao te am fárákapan me tokwae kirikip támáre mek épéri tenánko, am mek yakáprá mao támao kot naenámp yaeran yépék napon.^l ⁵Wokwaek kar Noa kounteouráp aropan 'Kwaromp ninikaok araki yakápenk'rá sérimpon. Aerámpan maok, am fárákap Kwarén younkwe sirapo kor, námoku mwar takanáponoria yépék mono, mao éntenk tokwae sámp-kérépánko, am fárákap ponankor ént mek faokarapono. Aeno Noa te am fárákapan yae-párák kare ninik farákápámp aropara, Kwaro Noa ntia maomp fákánek séraroan taokeyakánko, yae-párák yakápiapono.^m

⁶⁻⁸Sodom ntia Gomora te taun tokwaenono. Am mekamp kwatae kare arop fárákap poumou kokoporrá paokop napara, Kwaro séránko, yaomwirao fári pwatenánko, yaomwi ntu mwar yakámpon. Am taun anánkaopwe mekamp aropan touwe kwatae sánkámp te, nánkár wakmwaek Kwarén younkwe sinámp aropan touwe kwatae am fárákapan kor korop naenámpan yéńkép námpon. Loto am Sodom, Gomora mekamp kwataenap arop ou mek yakria am fárákapamp kwatae ninik nkerá, kumur méntép kwatae kar sérarapo, wawimpon. Aenámpao maok, maomp ninik te yae-párák kare yakria maok, am fárákapao lo kwe-sirarrá, kwatae sokoro nap táman nkea, kokwae kareria, tak te mon karrá ninik tokwae námpon. Aenámp fek, Kwaro am yae-párák kare Lotén am yaomwi wouroukourámp mekamp warámpánko, fwap yakámpon.ⁿ ⁹Kwaro tak i konámpara, nomo wae mér, arop Kwaromp ninikaok tukup napo, man ankank kwatae korop nánko te, Kwaro am wae nkea mérianámpan man yaewour i konámpono. Táte kwataenap aropan kor Kwaro wae nkea mér námpara, nopok am fárákapan touwe kwatae néńk nanampria oukouwman ti-fákeyakrá akwapea kot naenámp yae fek naenámpon.^o ¹⁰Táte kounteouráp arop pourouk énoukoupá kikiankáprá kwatae kare ninik fek kokoporrá, Kwaromp lo karan te kánanke kwataeran mpwenap arop fárákapan Kwaro youpoukwap tokwaeaka touwe tokwae kar néńk naenámpon.

Tá am yiráp ou mek yakápnap kwekár tisa fárákapao ták-sirirá paokoprá námokuráp ninikaok saráprá, kárákáre kor enselén te wouroump kar sérria apáp mo i konapono. ¹¹Aeno am ensel fárákapamp kárákáre tokwae te am arop fárákapan kámákár akwap námpan maok, Kwaro nke námp fek am kárákáre kor ensel fárákapao am fárákapan wouroump kar sérria kot mo i konapono.

^k 2:3 Ro 2:24; 16:18 ^l 2:4 Mt 25:41 ^m 2:5 Stt 6:13,18; Hi 11:7 ⁿ 2:6 Stt 19:12-13,24
^o 2:9 1 Ko 10:13

¹² Am arop fárákap te yao pwae mekamp nape firao yonkwae kour moria námokuráp ninik fek kwaporok paokop i konapnámp, arop ankwap fárákapao kor kar karean sénapo te, am mér moria wouroump-sér i konapono. Am nape fir éntupwaro morok fékériánánko, arop yénképrá fári konapono. Am arop fárákapao kor nape firao i konapnámp taknámp wour mwanapono. ¹³ Am fárákap arop ankwap fárákapan nkwakwe make kwatae ninik napo, nopok touwe kwatae sámp mwanapon. Námokuráp pouroukamp ninikaok nap te kumuruk saráp mono, wae fek kuri takrá paokoprá, kwapwe kare ritea warákár konapono. Takria am fek yumont koupoukarrá fánapao maok, maomp kwatae ninik nap yumo ou mek yakápria, yumwan oumi papria, yiráp eran kor kwatae pap napon. Aenapao maok, am fárákap te námokunap kwekár ninik táman warákáránk i konapono. ¹⁴ Am fárákapamp yi te kápae kare por kounteoump pourouk énoukouprá kokopor mwanap ninikan sámpá paokopria, kwatae ninik te pwar mwanap pourou mo námpono. Táte arop ankwap fárákap ninik kárákáre mo napan, kar porokwerá kwatae ninik mwaria érékép-tukup konapon. Am fárákap te ankwapamp ankank kíkiank mwanap ninik waeman mákia maránki yakáp napon. Nánkár Kwaro am fárákapan touwe kwatae kare nénk naenámpon. ¹⁵ Am fárákap kwapwe kare ninikaok paokop i konap te pwararea, yiki mwae tukupria épéréprá paokop napon. Am fárákap te Beoromp táráp profet Balamomp ninikaok tukup napon. Mao te kwatae ninikria am fek mani sámp naeria kíkiankimpon.^p ¹⁶ Donki kar sér mo i konámpao maok, Balamo am tak námp fek mao aropnámp kar sérria Balamomp kwatae ninikan yoporimpon. Am donki taknámp ninik te profet Balamomp ninik am épépérép naerianámp táman taokari námpon.

¹⁷ Am kwekár tisa fárákap te ént merao torokwari yak námp niampono. Táte warákam támárenámp kouwerau ouwi tokwaerao sámpea yarak námp niampon. Am taknap arop fárákapampor te Kwaro kirikip tokwae mek tukup mwanap némp nánapi pwate nánko yak námpon.^q ¹⁸ Am arop fárákap te nkwak mak mwanámprá épérépnámp kar sérara wae konapono. Arop ankwap fárákapan, kokoporrá pouroukamp nkwakwe make kwatae ninikanáponoria kar porokwerá sérar i konapono. Am fárákap tak nap támao, arop ankwap oukoumwan kar táman kwatae ninikao fákapá yak námp mekamp pwarará Kwaronámpok korop nap arop fárákapan poupwekáp napo, warko am kwatae ninik mek tukupea fákapá yakáp napon. ¹⁹ Am kwekár tisa fárákap am arop fárákapan sérrá, “Yumwan te apae ankankao fákapá fákeyak námpanáp, fwapono.” Aerá sénapao maok, mao námoku kare te kwatae ninikao fákapá fákeyak námpon. Am te arak i konámpon: Ankwap ankankao aropan poukeyak

nánko te, am arop te man poukeyaknámp ankankamp yae ankore mek yak konámpono.^r ²⁰ Tá kare, am fárákap waeman nomp Tokwae Kar námwan warko éréképnámp Jisas Kraisen mér kareria, am apárokamp kwatae ninikao fákapá yak námp pwarará, Jisas Kraisonámpok korop napon. Aenapan maok, am fárákap warko arári tukupea, am mek fákapá fákeyakáp nap te araki yakáp napon: Manénkir kwatae ninik fek fákapea, kwatae yakápiapan maok, táte warko tukupea fákapá yakápria kwatae kare yakáp napon.²¹ Aeno am fárákapao yae-párák kare paokopnap ninik mér mo nap te, am te kwatae napon. Aeno táte am fárákapao Kwaro sánknámp yiki kukur sánk konámp lo sámpea napao, am táman younkwe sánk nap te, waeman kwatae kare napon.^s ²² Amnap ankank te as ntia kouao nepo, sér i konámp. As youpouki pwatea, warko arákarrá akwapá youpouk fári konámp niamp. Táte ankwap kar sérrá: Kou ént mek éntupia pourou yiki kwapwe námpao maok, warko akwapea kwar takére mek énou i konámp niampono.^t

Kwaro korop naenámp yae yaknámp kar

3 ¹ Onomp fákáre kare! Má pas máte yiráp por ono anánkan kumwi nampono. Yumo yae-párák kare ninik mwanapria kárákáre fek sérria, mámá pas anánkaopwe kumwi namp te, yumo am táman nkea warko ninikia niki yakáp mwanapon.^u ² Onomp ninik te, yumo Kwaromp wokwaek yakápap e tokwaeráp profet fákáreráo wakmwaek korop naenámp ankankan farákápap aran warko ninik kipria nampon. Yumo ankár nomwan warko éréképnámp Jisas Krai Tokwae Karamp lo yiráp aposel fárákapao yumwan farákáp napo wawi nap, am fwapi niki-samp kip.

³ Aeno yumo ankár tokwae kar ankank aran mér kip: Pwar naenámp ke fek kwatae ninik mwar karrá kikiankria ankár táman saráp paokop i konap arop fárákap koroepa, wouroumprá arakrá sér mwarea napon: ⁴ “Mao te warko arákarrá korop naenámp nie? Mao te maok yak námpo? Mao te korop mono. Wokwaek nomp tékénou fárákap wouri nap feknámpia koroepa oukoumwan námp te, kápae kare ankank wokwaek kar forokarámp feknámpia taki yak námpo.” ⁵⁻⁶ Kwaro wokwaek kar séránko, yámar me tokwae yak, apár tokwae ént meknámp aokea yak námp, am táman ninik mwarea, ninik mono. Tá wakmwaek Kwaro séránko, am ént támao nákkarrá aokria, apár ponankor oupouroupea kwatae papámpono. Aempan maok, arop fárákap te am táman ninikia mér mwanapan, mo napon.^v ⁷ Am kar támao yámar ntia apár taokor fákeyak nánko, oukoumwan yakria, yaomwi koropria

^r 2:19 Jo 8:34; Ro 6:16-17 ^s 2:20-21 Mt 12:43-45; 26:24; Hi 6:4-6 ^t 2:22 Snd 26:11

^u 3:1 1 Ti 4:1; Érik 17-18 ^v 3:5-6 Stt 1:2,6-9; 7:11,17,23

ponankor wouroukour naenámp kean yépék námpon. Yámar ntia apár Kwarén younkwe sinap arop fárákap kotia touwe sámp mwanap ke táman yépék námpon.^w ⁸ Kwaro nke námp fek kápae kare yopwar akwap námpao kor, ankárankamp yae niampono. Tá ankárankamp yae te 1,000 yopwar niampono. Ononamp fákáre, yumo am ninik nik moi kwapono. ⁹ Takria arop ankwap fárákap, Tokwae Karao ék nanampri námp te mae ékénrá ninik mwanape. Mao te arop ankwap ankárankamp yaomwi mek pik te mono. Ponankor arop kwatae ninik pwarenk ritea yumwan ninikria porokwe fek yépékrá yak námpon.^x

Mámá apár ntia yámar me pwar naenámp kar

¹⁰ Aeno Jisaso Tokwae Kar ék naenámp yae te nomo oukoumwan sikan mpwe nángo, oukun aropao i konámpnám kwaporok koupour ék naenámp. Am ke fek yámar mek pourounk tokwaeria, yámar moyak nángo, ankank kápae kare ponankor yaomwirao fári pwar naenámp. Apár ntia kápae kare ankank am mek yakáp námp, am táman kor ponankor yaomwirao fépér naenámp.^y ¹¹ Aeno am ankank taki pwar nángo te, yumo ankár mokoep arop yakáp mwanapono? Yumo ankár yiki kare ninik fek Kwaro niniknám taknám paokop kip. ¹² Yumo ankár amnap ninik fek tapek am Kwaromp Yae yépék kip. Tá yumo ankár kárákáre fek tére napo, am yae koupour korop naenámp. Am yae fek táman yámar me tokwae yaomwi wouroukoumpia tomoromp nángo, touwe kare yaomwirao ankank kápae kare ponankor wouroukoumpianánko, énténti akwap naenámp. ¹³ Mao wokwaek sérimp te ará: “Námo yámar me wourékam yoro, apár wourékam yoroia nanko, am fek te yae-párák kare ninik mwar yakáp mwanapon.” Aerimpan nomo am ankank táman saráp yépék námpon.^z

Nomo ankár yiki kor yakápria Jisasén yépék mwanámp kar

¹⁴ Ononamp fákáre e, yumo am ankank táman yépék napara, yumo ankár tére kárákárerá yiki kukur yakáp napo, kwataenámp ankank yak moria, yumo ankár Kwarént ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp kipo. Aenapo, nánkár wakmwaek Kwaro yiráp yae-párák yakápnámp ninik nke naenámp. ¹⁵ Yumo nomp Tokwae Kar oukoumwan yépék námp nkeaka arakrá ninik kip: Aropao man mér nángo, fwap am fárákapan érékép nanampria yépék námpon. Kwaro nomp Kristen ankwapnáp kare Polén ninik kour kwapwe sánk nángo, mao kuri yiráp por make pourouráp kar kwapwe kumwia kérépámpono.^a ¹⁶ Polomp kápae kare pas fek te mámá kar táman sér i konámp. Maomp kar ankwapmwaek

^w 3:7 1 Ko 3:13 ^x 3:8-9 Sng 90:4; Ese 18:23; 1 Ti 2:4 ^y 3:10 Mt 24:35,43-44

^z 3:13 Ais 65:17; Yé 21:1,27 ^a 3:15 Ro 2:4; 10:21

am pas fekamp te érik farákár mo nánko, nomo fwapia ninik mwanámp pourou mo námpono. Arop ankwap fárákap yonkwae kour moria, kárákáre fek fokopeyakáp mo nap, am kar sámpea yiki mwaek tukupria, Kwaromp Buk fekamp kar ankwapmwaekan kuri tak naponon. Taknap arop fárákap am fek touwe kwatae sámp mwanapon.^b

¹⁷Ononamp fákáre, yumo am wakmwaek korop naenámp ankank te wae nik naponon. Aenapara, yumoku támao ankár fwapia mér fek yakáp kip. Takria lo kwe-sir konap arop fárákapamp kwekár karao yumwan éréképá akwap nánko, yumo warko mér kárákáre fek fokopeyakáp mo mwanape.^c ¹⁸Yumo ankár Jisas Tokwae Kar nomwan warko érékép konámp, maomp aropomp tokwae mek yakáp kipo. Aeria maomp aropomp ntia man méria ninik nap táman sámp-samp napo, yiráp ninik mek tokwae kari yak naenámpon. Nomo oukoumwan, tá nánkárap kuri Kraisomp e ankár warákarrá sakap saráp yakáp mwanámpon. Kare tak mwanámpon.

^b 3:16 2 Ko 4:3; Hi 5:11 ^c 3:17 1 Ko 10:7-11; Hi 2:1

Jon Manénkir Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jon te Jisas éréképá yarakimp éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwapono. Mao taun Efesus mek yaká yakea, wae mér pourouria, Jisas pokámp yopwar 60 yopwar niamp arake fek mámá pas má kumwimpon.

Mao wanánko, arop ankwap farákap kwekárrá sérrá, “Apárokamp aropamp pourou te kwataeria, kwatae ninik am mek yak námpara, Jisas te Kwaromp Tárápara, apárokamp arop pourou kare sámp naenámp pourou mono.” Aerá sénapantá, mao te kounteouráp aropamp ninik fwapokwapi pap naeria, mámá pas kumwimpon.

Tá ankwap kar te ará: ‘Kwar te ponankor aropan nouroup námpara, yumo kor ankár ponankor aropan nounouroup kip’rá sénampon.

Yiki yak sánk konámp kar

1 ¹ Mámá yiki yak sánk konámp kar te me koun sik yakámpan yino wae maomp kar wa, tá yinomp yi kare fek man wae nke, tá yino man tokoreyakáprá, tá yinomp yae korao maomp pourouk wae sámp, maki námp kwamp, yino mámá kar farákáp konámpono.^a ² Am yiki yak konámpao érik koroepanánko yino waeman kare nke námpan, yumwan am yiki yaká yakáp mwanámp kar érik farákáp konámpon. Am yiki yak te wokwaek kar Naropwarént yakámpan maok, oukounmwan te wae érik koroepanánko yino nke námpon.^b ³ Yino nkeaka wawinámp karan yumwan farákáp nánko, yumo kor má kar wariaka yinont ankár pourouráp ninik fek yakápria, nomo énénsi Naropwar ntia maomp Táráp Jisas Kraisént ankár pourouráp ninik fek yakáp mwanámpon. ⁴ Yino mámá kar má kumwi námp te, nomp warákár te tokwae kari yak naenámpria námpono.

^a 1:1 Jo 1:1-2,4 ^b 1:2 Jo 1:14

Nomo ankár wae fek paokop mwanámp kar

⁵Yino maomp Tárápao sérimp karan wawianámpan yino yumwan farákáp námp te ará: Kwar te ankár wae tokwaerápara, man te kirikip kánanke yak mono.^c ⁶Táte nomo sérrá, ‘Ono Kraisént ankár pourouráp ninik nampono’rá sénámpao maok, nomo am ninikaok paokop moria, nomo kirikip mek paokop námp te, nomp kar te kwekárámpara, nomo te kare kar ninikaok paokop mo i konámpon.^d ⁷Táte Kwaro wae fek yak námpnámp taknámp nomo kor wae fek paokop námp te, nomo ankár pourouráp ninik fek nounourouprá yakáp nánko maok, Kwaromp Táráp Jisasomp yirirao nomp kwatae ninik ponankor yárári pwaránko, nomo yiki kor kwapwe yakáp i konámpon.

⁸Táte nomo ‘Ono kwatae ninik te yak mono’rá sénámp te, nomoku támao kwekárá sénámpara, kare kar sér i konap ninik te nomp ninik mek yak mo námpon. ⁹Aeno táte nomp kwatae ninik Kwarén érik sénánko te, Kwar te ‘Námoku tak nanamp’rá séritenámp kar ták-pwar mono, yae-párák kare ninik fek nomp kwatae ninik ponankor torokorrá épéria nik mo, pwar nánko, nomp ninik yiki kukur kwapwe naenámpon. ¹⁰Táte nomo sérrá, ‘Ono te kwatae ninik moi nampono’rá sénámpao maok, nomo takrá sénámp kar támao ‘Kwar te kwekár i konámp aropono’rá sénámp niampon. Aenámpara, Kwaromp kar te nomp ninik mek te yak mono.

Krais nomwan yaewour i konámp kar

2 ¹Onomp tárápu^e o! Ono ankár yumo kwatae niniki kwaponoria yiráp por má kar kumwi nampono. Aeno táte arop ankwap warko kwatae ninik fek akwap nánko te, nomwan yaewouranoria Kwarén sér i konámp arop Naropwar Kwarént yak námpon. Am te yae-párák kare arop Jisas Kraisono.^f ²Kwaro nomp kwatae ninik fek nomwan yonkwae pwarámp námp te, Jisas námoku térea nomp kwatae ninik tirá épéri námpon. Mao taki námp te, nomwan saráp yaewour naeria tére mono, má apár mekamp arop ponankor yaewour naeria sumpwi námpon.^g

³Nomwan Kwaro sénámp lo kar wawia mántwaok saráp paokop námp te, am támao nomo Kwarén mér karnámp yénkép námpon. ⁴Aeno arop ankwap ankárankao ‘Ono Kwar te wae mér nampono’rá sénámpao, Kwaromp lo karaok yarak monámp arop te kwekár námpara, kare kar sér i konap te maomp ninik mek yak mono.^h ⁵⁻⁶Aeno arop ankwapao Kwaromp karwaok akwap námp te, mao tak námp támao nomwan

^c 1:5 1 Ti 6:16; Je 1:17 ^d 1:6 1 Jo 2:4 ^e 2:1 Jono ‘Tárápuno’rá sénámp te, mao kar farákáp nánko, wawia Kraisonámpok koropea Kristen yakápnas sios fákáreran sénámpon.

^f 2:1 Hi 9:24 ^g 2:2 Jo 1:29; 11:52; Ro 3:25 ^h 2:4 1 Jo 1:6,8

yénképrá: Maomp Kwarén warákárnámp ninik te wae pwi kare yak námpón. Tá arop ankwapao ‘Ono Kwarént yak namp’rá sénámp te, ankár Kraiso yáráki námpnámp taknámp yárák nángo maok, mao Kwarént yak námp mér mwanámpón.^{i j}

**‘Arop ankwapyaenápén nouroup námp te, Kwaromp
wae fek yak námp’rá sénámp kar**

⁷Ononamp fárákap, ono yiráp por kumwinamp lo kar máte wourékam lo kar mono, épi lo kar wokwaek kar yumo sámpap támaono. Am épi lo te yumo wokwaek wawiap kar támaono.^{k 8} Aeno am lo ono warko yiráp por kumwi namp máte, wourékam lo niampono. Nomo wae mér námpón: Má wourékam lo máte Krai námkuráp ninik mek yakriaka, yiráp ninik mek kor tére námpón. Am te apae riteanápe, kirikip te wae pwar naeria nángo, Kwaromp wae karerao koropá yak námpón.^l

⁹Táte arop ankwapao ‘Ono te Kwaromp wae fek yak nampono’rá sénámpao maok, Kristen ankwapyaenápén kokwarokria warákár mo námp te, mao oukoumwan kirikip mek yak námpón.^{m 10} Aeno arop Kristen ankwapnápén warákár konámp te, mao te waeman wae fek yak námpara, apae ankankao man nánkáráp nángo sikirip naenámpáná?ⁿ ¹¹Tá Kristen ankwapyaenápén kokwarok i konámp arop te, kirikip mek yak námpón. Mao te kirikip mek yárák námpara, kirikipao yi nánkárápeyak nángo, mao te apae mwae-páraok akwap raerá mér mo i konámpón.^o

¹²Onomp tárápu o! Yumwan Kraisomp e kárákáre fek Kwaro yiráp kwatae ninik tirá épéri námpántá, yiráp por kumwi nampon.^p

¹³Naropwaryaenáp fákáre, yumo máma arop wokwaek kar yakeanámpao, oukoumwan taki yak námp wae mér napon. Aenapántá ono yiráp por kor má kar má kumwi nampon. Menkou-tárápu, yumo waeman Satanén kwe-pwate napántá yumwan kor má kar má kumwi nampon.

¹⁴Tárápu, yumo te Naropwar Kwarén waeman mér napántá, ono má kar kumwi nampon. Naropwaryaenáp fákáre, yumo kor máma arop wokwaek kar yakeanámpao oukoumwan taki yak námp wae mér napántá, ono má kar má kumwi nampon. Menkou-tárápu, yumo te kárákáreria Kwaromp kar yiráp ninik mek yak nángo, Satanén waeman kwe-pwate napon. Aenapántá ono yiráp por máma kar kumwi nampon.

Nomwan ‘Apárokamp ninikan warákár kwaponó’rá sénámp kar

¹⁵Yumo te apárokamp ninikan warákárriaka apárokamp ankankan kor ponankor mént warákár mwanape. Arop ankwapao apárokamp ninikan

ⁱ 2:5-6 Jo 14:21,23; 1 Jo 4:12,17; 5:3 ^j 2:6 Jo 13:15 ^k 2:7 2 Jo 5-6 ^l 2:8 Jo 1:9; Ro 13:12 ^m 2:9 1 Jo 3:10,15; 4:20 ⁿ 2:10 Ro 14:13 ^o 2:11 Jo 12:35 ^p 2:12 1 Ko 6:11

warákárámp te Naropwarén te warákár mo i konámpon.^q ¹⁶ Apárokamp arop ponankor sámpá paokop i konap ninik te, námokuráp ninik mek poup kikiank i konap ninik, tá yi fek nkea kikianknep ninik, tá, námo nkwakwe make kokop namprianámp ninik, má ankank máte Naropwar Kwaronámpoknámp korop mono, apárokamp ninikono. ¹⁷ Mámá apár ntia am mek yaknámp kikiank ninik méntér pwar naenámp. Aeno arop Kwaromp kar wawia mántwaok yárák námp te fwap yaká yak naenámp.^r

Kraisomp kar kwe-pwar naenámp arop korop naenámp kar

¹⁸ Tárápu, oukoumwan te apár pwar naenámp yae wae wonae fikono. Yumo wokwaek te, 'Krais namponoria poupwekápnámp arop korop naen'rá sénap kar wae wawiapon. Táte wae oukoumwan kápae kare, Kraiso namponoria poupwekápnámp mwanap arop wae korop napon. Aenapara, nomo wae mér: Am te wae yae fae nánko napon.^s ¹⁹ Manénkir te am fárákap nomont yakápi napao maok, nomwan pwarará tukup tenapon. Am fárákap te kare kar nomp kare mono. Táte am fárákap nomp kareraoia te fwap nomont yakápnámp mwanapan maok, mao nomwan pwar napo, nomo wae mér: Am fárákap te nomp kare mono.^t

²⁰ Aeno yumwan Kwaro waeman yiráp pourou mek Yiki Kor Spirit kwarákari námpara, yumo ponankor waeman mér kwapwe sámpá yakápnámp napon. ²¹ Aenapara, ono te yumwan, kare kar kar mér mo napon ninikria yiráp por má kar kumwi mono. Yumo waeman kare kar kar méria, am kare kar karao kwekár kar sámp-pap mo i konámp te, yumo wae mér napantá, ono yiráp por mámá kar kumwi nampon.

²² Kwekár i konámp arop te wanono? Am arop 'Jisas te Krais mono'rá sénámp arop te támaono. Am arop te Naropwar Kwar ntia maomp Táráp younkwe sánk konámpara, Kraisen yopornámp aropono.^u ²³ Aropao Tárápan younkwe sánk námp te, Naropwarén kor younkwe sánk námp. Aropao Tárápan méria ninik mek sámp námp te, Naropwarén kor méria ninik mek sámp námp.^v

Yiki Kor Spiritao nomwan kare kar karan yénknámp kar

²⁴ Yumo wokwaek wawiap kar ankár kárakáre fek niki-samp kip. Yumo am wokwaek wawiap kar am niki-samp napo te, Táráp ntiaka Naropwar yumont yaká yak nerepon. ²⁵ Kraiso nomwan sérinámp kar te 'Yae-párak kare yiki yaká yakápnámp mwanapono'rá séri námp támaono.^w

²⁶ Ono yiráp por kumwinamp kar máte yumwan poupwekápnámp naenámp aropamp ninikan érik farákarrá kumwi nampon. ²⁷ Aeno Kraiso náráp

^q 2:15 Ro 8:7; Je 4:4 ^r 2:17 Mt 7:21 ^s 2:18 Mt 24:5,24; 2 Jo 7 ^t 2:19 Ap 20:30

^u 2:22 Mt 10:32-33; 1 Jo 4:3; 2 Jo 7 ^v 2:23 Mt 10:32-33; Jo 5:23; 2 Jo 9 ^w 2:25 Jo 3:15; 6:40

Yiki Kor Spirit yumwan kwarákarea pwar nánko, am yumont yak námpara, arop ankwapao yumwan Kwaromp ninikan yénkép naenámp tére yak mono. Am te apaerianápe, Yiki Kor Spiritao yumwan waeman kápae kare ankank farákáp námpara, yumo te ninik fae tákáre mono. Am Yiki Kor Spiritamp kar te kwekár mono, kare sénámpon. Aenámpara, Spiritao yumwan yénkép námpnám taknám, yumo ankár Kraisén ninik mek fákapea sámpá paokop kipo.^x

²⁸ Onomp tárápu, yumo te ankár Kraisén koumpá yakáp kipo. Tak napo maok, nánkár wakmwaek mao érik korop nánko, nomo man nkea pwarápe mo, yae-párák kare kárákáre fek warákárrá yakáp mwanámpon.^y ²⁹ Táte yumo Kraisén, mao te yae-párák kare aroponoria mér nap kwamp te, yumo nke napo, arop ponankor yae-párák kare ninik fek paokop nap te, mao kor Kwaromp tárápunorá mér mwanapon.^z

Nomo oukoumwan Kwaromp tárápu yakápnám kar

3 ¹ Wakwe! Naropwaro námokuráp ninik fek yonkwae touwe kareria maok, nomwan ‘Onomp tárápu’rá sénámpara, nomo te waeman kare kar Kwaromp tárápunon. Apárok mapekamp arop te Kwarén mér mo napara, taknám nomwan kor mér mo napon.^a ² Ononamp fárákap, nomo oukoumwan te Kwaromp tárápu yakáp námpon. Aeno nánkár wakmwaek te mokoprá yakáp mwanámpaoean, am te nomo fwapia mér mo námpon. Aeno nomo wae mér námpon: Nánkár wakmwaek te Krais érik ék nánko, nomo wae mao karean nkea maok, nomo kor Krais námoku yak nám niamp taknámpi yakáp mwanámpon.^b ³ Arop ponankor Kraisén yépékrá yakáp i konap te, Kraiso yiki kare yak námpnám taknám am fárákapao kor námokuráp ninik fwapokwaprá yiki kare yakáp i konapon.

⁴ Kwatae ninik te ankár lo kar kwe-sinámpara, arop kwatae ninik fek yárák i konám te, Kwaromp lo kar ták-sinámpon. ⁵ Yumo te waeman mér napon: Krais te nomp kwatae ninik ti-akwap naeria, korop námpao maok, mao námoku kare te kwatae ninik yak mono.^c ⁶ Arop Kraisént koumpá yak nám te, mao te kwatae ninik fekamp ninikaok yárák mo i konámpon. Aeno arop ankwap námokuráp kwatae ninikaok yárák nánko te, nomo waeman wuri nkea mér námpon: Am arop te Kraisén nke mo, tá Kraisén mér mo námpon.^d

⁷ Onomp tárápu o! Yumo fwapia mér kip: Arop ankwapao yumwan kwekárrá sér mwanape. Arop yae-párák kare ninik fek tére nám te, am arop te yae-párák kare arop Krais niampono.^e ⁸ Wokwaek kar Satano kwatae ninik sámpámpara, arop kwatae ninik fek yak nám te, mao te Satanomp aropono. Kwaromp Táráp te Satanomp téreran kwatae papea

^x 2:27 Jo 14:26 ^y 2:28 1 Jo 4:17 ^z 2:29 1 Jo 3:10 ^a 3:1 Jo 1:12-13; 16:3

^b 3:2 2 Ko 3:18; Fl 3:21 ^c 3:5 2 Ko 5:21; 1 Pi 2:22-24 ^d 3:6 Ro 6:1-2,14 ^e 3:7 1 Jo 2:29

kwe-pwar naeria érik ék námpon.^f ⁹ Arop ankwap Kwaromp táráp yoro nám p te, kwatae ninikaok akwap mo i konámpon. Waeman Kwaromp ninikao am aropamp ninik mek yak nángo, Kwaro maomp Naropwar yak námpara, mao te warko kwatae ninikaok yarak mo i konámpon.^g ¹⁰ Aeno nomo wa mokop Kwaromp tárápaoean, tá wa Satanomp tárápaoean mér mwaria te, arop kwapwe kare ninik fek yarak nángo nkeaka, 'Mao te Kwaromp tárápono'rá sér mwanámpon. Aeno arop kwatae ninik fek yarakria, maomp Kristen ankwapyaeenápén warákár mo nángo te, mao te Kwaromp monorá mér mwanámpon.

Kristen ankwapyaeenápén warákár konap ninik

¹¹ Yumo wokwaek te kar arakrá wawiaapon: Nomo ankár nomp ankwapyaeenápén nonopok nounouroup mwanámpon.^h ¹² Nomo te Kenoimp niamp ninik fek yakáp mwareano. Ken te Satanomp arop yakámpara maok, náráp nánaeran námoku sámp-wouroumpámpon. Am te apaeritea nánaeran sámp-wouroumpámpon? Nánaeramp ninik te yae-párák karenko, námokuráp ninik te kwatae nám kwamp yopor yonkwae pwarámpria sámp-wouroumpámpon.ⁱ

¹³ Ankwapyae fákáre, apárokamp arop yumwan, nke te mo karonoria yopora wae napo te, yumo am táman kokorokori kwapono.^j ¹⁴ Nomo ankwapyaeenápén warákár nám kwamp te, am ninik táman mér mwanámpon, nomo waeman sumpwi mwanámpon ninik te pwatea yiki yakáp mwanámpon ninikaok yakáp námpon. Aeno arop Kristen ankwapyaeenápén warákár mo nám te, am arop te sumpwi konap ninik fek yak námpon.^k ¹⁵ Arop ankwapnápén, námo nke namp fek yak te monoria youpoukwap nám te, waeman arop sámp-wouroump nap niamp námpon. Yumo te waeman mér napon: Arop ankwapan sámp-wouroumpnám arop te, mao te yiki yaká yak naenám kwapwe te sámp mono.^l ¹⁶ Jisas te nomwan yaewourria náráp pourouk touwe sámpámpon. Takimp ninik te nomwan arop yonkwae touwe konap ninikan yénkép námpon. Ae nám te, nomo Kristenara, nomo kor nomp Kristen ankwapyaeenápén yaewourrá nomp pourouk touwe sámp mwanámpon.^m ¹⁷ Aeno arop ankwap apárokamp ankankrápao Kristen ankwapyaeenápén nke nángo, ankank mo nángo, man yonkwae touwe moria ankank sánk mo nám te, mao te 'Ono te Kwarompono'rá sénaeane. ¹⁸ Onomp tárápu o! Nomo nomp ankwapyaeenápén párák kar fek saráp yonkwae touwe mwareano. Ankár am fárákapan yonkwae touwe karia ankár kwapwe kare ninik fek yaewour mwanámpon.ⁿ

^f 3:8 Jo 8:44 ^g 3:9 1 Jo 5:18 ^h 3:11 Jo 13:34-35 ⁱ 3:12 Stt 4:8 ^j 3:13 Mt 5:11-12;

Jo 15:18-19 ^k 3:14 1 Jo 2:11 ^l 3:15 Mt 5:21-22 ^m 3:16 Jo 13:1; 1 Te 2:8

ⁿ 3:18 Lo 15:7; Je 2:15-16

‘Kwarén mérnáp arop te Kwaro nke nám̐ fek apáp mono’rá sénám̐ kar

¹⁹⁻²⁰ Nomo am arop yonkwae touwe mwanám̐ ninikaok paokop nám̐ kwamp te, nomo wae mér nám̐pon: Nomo te waeman am kare kar karwaok paokop nám̐pon. Kwar nám̐oku maok tokwae karara, kápae kare ankank wae nám̐oku méri yak nám̐para, nomo te, wae yae-párák kare ninikaok namp nierá ninik tokwae kwapono. Kwaro waeman nke nám̐para, sánánkar yonkwae porokwe fek yakáp mwanám̐pon.
²¹ Ononamp fárákap, nomp ninik mek kwatae ninik yak nám̐prá mo nám̐ kwamp te, nomo Kwaro nke nám̐ fek apáp moria, yae-párák kárákare fek yakáp konám̐pono. ²² Nomo Kwaromp loaok tukupria, Kwaro warákár konám̐ ninikaok paokop nám̐para, nomo Kwarén apae ankank ‘Sápae’rá sénánko te, fwap sáp naerám̐pon.^o ²³ Kwaromp lo te ará: Nomo maomp Táráp Jisas Kraisen méria maok, mao nomwan séri nám̐pnám̐ taknám̐ nomo ankár nomp ankwapyaeenápén nonopok nounouroup mwanám̐pon.^p
²⁴ Aeno táte arop ankwapao Kwaromp loaok saráp yárák nám̐ te, mao te Kwarén koumpá yak nánko maok, Kwaro kor mént koumpá yak nám̐pon. Kwaro nomwan Yiki Kor Spirit sáp tari nám̐para, am Spiritao Kwaro nomont yak nám̐ yénkép nám̐pon.^q

Spirit fákáreran yurukup mwanám̐ kar

4 ¹ Ononamp fákáre, kápae kare kwekár profet apárok má paokop napon. Aenapara, arop ponankor ‘Námo wae Kwaromp Spiritráp’rá sénánko te, tamak kare karonorá niniki kwapono. Yumo ankár, máte Kwaromp Spiritaoeane, tá ankwap spirit kwataeraoi kanrá fwapia yurukup kipo.^r ² Yumo Kwaromp Yiki Kor Spirit yakápnáp arop te, arakrá sénap aran wawia mér mwanapon: Arop ponankor ‘Jisas Krai te apárokamp arop kare arákari nám̐pon’rá sénap te, am arop fárákap te Kwaromp Yiki Kor Spirit yakápnáp arop támaonono.^s ³ Arop ankwap fárákapao ‘Jisas arop kare arákár moi nám̐’rá sénap te, am arop fárákap te ankwap spiritrápono. Am te Kwaromp Spiritráp mono. Am spirit te yumo wokwaek wawapo, Kraisen yopornám̐ arop korop naenám̐ponoriap te, oukoumwan wae apárok koropea yak nám̐pon.^t

⁴ Onomp tárápu o! Yumo te Kwarompara, kwekár i konap profet fákáreramp kar te waeman kwe-pwarari napon. Yiráp pourouk woukoupá yaknám̐ Yiki Kor Spirit te apárokamp aropamp pourouk woukoupá yaknám̐ spiritan kwe-pwar nám̐pon. ⁵ Am arop fárákap te apárokamp aropara, am fárákapamp karao kuri apárokampono. Aenánko, apárokamp arop ankwap fárákap am fárákapamp kar táman wawi konapon.^u ⁶ Nomo

^o 3:22 Mt 21:22 ^p 3:23 Jo 6:29; 13:34 ^q 3:24 Ro 8:9 ^r 4:1 Mt 24:11 ^s 4:2 1 Ko 12:3

^t 4:3 1 Jo 2:18,22; 2 Jo 7 ^u 4:5 Jo 15:19

te Kwarompara, arop Kwarén mér námp te, am arop te nomp kar wawi konámpon. Aeno arop Kwaromp firáp mo námp te, mao te nomp kar wa mo i konámpon. Aenapara, am taknap ninik táman maok, nomo nkea méria Yiki Kor Spiritao kar kare sér i konámp mér, tá kwekár i konámp spiritamp kar wawia mér mwanámpon.”

Kwaro nomwan nouroupnám kar

⁷Onomp nouroup fákáre, nomo te ankár nonopok nounouroup saráp yakáp mwaro. Am te apae riteanápe, nounouroup i konap ninik te Kwaromp ninik támaono. Arop ankár ankwapan nouroup i konap ninikaok yarak námp te, Kwaromp aropara, mao te Kwaromp táráp támaono. ⁸Kwar te am arop nouroup i konap ninik fi korara, aropao kor ankwapan nouroup mo námp te, Kwarén mér monámp aropao námpon. ⁹Kwar te Táráp ankárankamp karean maok, am Táráp apárok mapek sámp-kérépámp te, nomwan Kraiso yiki yak ti-sáp nánko, am yiki yak sámpenkria sámp-kérépámpon. Am takimp te, Kwaro nomwan aropomp kare námpan yéknép námpon. ¹⁰Aropomp i konap ninik te apae nomomékir Kwarén aropompi námpanápe. Aropomp i konap ninik te Kwaromékir nomwantá aropompiaka náráp Táráp Kraisen sámp-kérép nánko, mao ékia, nomp kwatae ninik fek sumpwianánko, Kwaro am kwatae ninik warko nik mo, pwarará, érékép námpon.

¹¹Ononamp fákáre, má ninik máte Kwaro nomwan nouroup námpan yéknép námpara, nomo kor taknám ankár nonopok nounouroupa wae mwanámpon. ¹²Arop ankwap ankárankao Kwarén te nke mo kare námpao maok, nomo nomp Kristen ankwapyaenápén nouroup kare námp te, Kwaro nomont yak nánko, maomp nouroup i konámp ninik nomp ninik mek tokwae kari akwap námpan nkea mér mwanámpon.

¹³Ae te mokopono? Nomo Kwarént koumpá yakáp nánko, tá nopok Kwaro kor nomont koumpá yak námp fwap mér mwanámp nie? Nomwan waeman námokuráp Yiki Kor Spirit sáp tari námpara, wae mér námpon.” ¹⁴Naropwar Kwaro, apárokamp aropan warko ponankor éréképaeriaka, náráp Táráp sámp-kérép námp, yino wae nke námpan, yino am kar farákáp konámpon.” ¹⁵Tá arop ankwapao ‘Jisas te Kwaromp Tarápono’rá sénánko te, Kwaro am aropént koumpá yak nánko, tá am aropao kor Kwarént koumpá yak námpon. ¹⁶Aenámpara, Kwaro nomwan aropompi námpan, nomo am táman mér námpon.

Kwar námoku te ankár aropan aropomp i konámp fi korara, aropao kor ankwapan aropompnám arop te, Kwarént koumpá yak nánko, te nopok Kwaro kor am aropént yak námpon.” ¹⁷Kristen ankwapyaenápén nouroup i konap ninik nomp ninik mek tokwae kari yak námp te ará:

ⁱ 4:6 Jo 8:47 ʷ 4:13 2 Ko 1:21-22 × 4:14 Jo 3:17 ʸ 4:16 Jo 6:69

Nomo oukoumwan apárok mapek yakáp námp fek waeman Krai niamp pourouráp yakápi námpara, nánkár wakmwae kot mwanap yae tokwae fek te, nomo apáp mo, fwapono. ¹⁸ Kwaro nomwan nouroup kwapwe námpara, nomo apáp mono. Am te apaerianápe, am nouroup kwapwe te apáp ninik yéréperá kérép konámpon. Aeno apápnámp fi kor te ará: Arop námokuráp kwatae ninik fek touwe sámp naenámpan ninikrianámpon. Táte arop apáp námp te, maomp arop nouroup i konámpon ninik te maomp ninik mek tokwae kari yak mo námpan mér mwanámpon.

¹⁹ Am te Kwaromékir nomwan nouroup kare námpara, am fek táman nomp Kristen ankwapyaenápén nouroup námpon.^z ²⁰ Tá arop ankwapao ‘Ono Kwarén nouroup kare nampono’rá sénámpao maok, tá warko ankwapnápen kokwarok námp te, maomp kar te kwekár námpon. Arop énéni tapokwapá yakáprá wae yi fek nke námpan man kokwarok námp te, mao yi fek nke monámp Kwarén te mokopia nouroup naenámpon? ²¹ Nomo Kraisomp lo sámp námp te aráno: Arop Kwarén nouroup námp te ankár taknámp náráp ankwapyaenápén kor nouroup kuno.^a

Kwarén mérnáp arop apárokamp kwatae ninikan kwe-pwar konap kar

5 ¹ Arop ponankor Jisas te Kraisonorá mér nap te, am fáráká te Kwaromp tárápu yakáp napon. Arop ponankor naropwar ankárankan nouroup nap te, ankár maomp tárápuan kor nouroup i konapon. ² Nomo Kwarén nouroup karia, nomo maomp loaok tukup námp te, nomo wae mér námpon: Am ninik fek táman maok, nomo Kwaromp tárápuran kor nouroup kare námpon. ³ Nomo Kwaromp lo karaok saráp paokop námp te, am támao yénképrá: Nomo waeman Kwarén nouroup kare námpon. Aenámpara, am lo te nomwan kour-sir naenámp pourou mono, fwap ampaok paokop mwanámpon.^b ⁴ Arop ponankor Kwaromp tárápu yakáp nap te apárokamp kwatae ninik te kwe-sir konapon. Nomo waeman Kwarén mér námpara, am fek táman apárokamp kwatae ninik te yorowaria kwe-pwarará apárok sámp-anámp konámpon.^c ⁵ Wa apárokamp ninikan kwe-pwar konámpon? Arop Jisasén Kwaromp Táráponoria mérnámp arop támao kwe-pwar konámpon.^d

Kwaro Jisasoinámp ninikan érik sénámp kar

⁶ Jisas Krai ékámp te, ént mek anámpeaka maok, tá yaopwae porokopramp fek námokuráp yirirao oupouroup naenámpria ékámp. Mao te ént mek anámp konap ninik fek saráp ék mono. Ént ntia yiriramp ninik fek ékámp. Yiki Kor Spirit mao te kare kar sér i konámp fi korara, mao kuri am Jisas Kraisoi námp táman farákámp námpon.^e

^z 4:19 1 Jo 4:10 ^a 4:21 Mt 5:44-45; Mk 12:29-31 ^b 5:3 Mt 11:30; Jo 14:15,23-24

^c 5:4 Jo 16:33 ^d 5:5 Ro 8:37 ^e 5:6 Jo 1:29-34

Nomo te wae yiki yak sámp námprá mér mwanámp kar

¹⁶ Aropao náráp ankwapyenápén nke náńko, maomp waemp fwap warko Kwaromp wonae fik korop naenám-pao, kwatae ninik fek akwap náńko te, Kwarén sénánko, Kwaro am aropan yiki yak naenám-p sánk naenám-pon. Ono te am sumpwi pap mo i konám-p pourouráp kwatae ninikan sénam-pono. Arop ankwap maomp waemp warko Kwaromp wonae fik akwap naenám-p pourou monám-p kwatae ninik náńko te, ono yumwan ‘Kwarén “Maomp kwatae ninik sámp-sirae”rá sér kip’rá sér mono.’¹⁷ Ponankor ninik yae-párák mo námp te, am te kwatae ninikono. Aenámpan maok, ankwap pourouráp kwatae niniki tenánko, fwap Kwaro sámp-sir konámpani námp te, maomp waemp fwap Kwaromp wonae fik yak naenám-pon.

¹⁸Nomo wae mér námpon: Arop ponankor Kwaromp tárápu yakáp nap te, warko kwatae ninik i konap ninikaok saráp yakáp mo i konapon.

The New Testament in Karkar-Yuri of Papua New Guinea; 1st ed. 1994; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waeman Kwaromp tárápao man taokeyak námpara, Satan te am aropamp pourouk yae pap mono.^m

¹⁹Satan te māmá apár poukeyak nánko, ponankor maomp yae ankore mek yakáp napo, nomo te mwar Kwaromp tárápu yakáp námp te, nomo wae mér námpon.

²⁰Nomo wae mérámpon: Kwaromp Táráp waeman ék námpara, mao nomwan ninik sáp nánko, nomo fwap Kwar kare mérria waeman Kwar kare ntia maomp Táráp Jisas Kraisént yakáp námpon. Am Kwar te karenono. Tá mao te yiki yaká yak fi kor támaono.ⁿ

²¹Onomp tárápu, ankwap ankankao yiráp kwar niamp yak naeane. Ankár younkwe sánk kipo.^o

^m 5:18 Jo 17:15 ⁿ 5:20 Jo 17:3 ^o 5:21 1 Ko 10:14

Jon Anánkan Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Mámá pas te Jono warko ankwap por kumwimpon. Mao náráp e érik sér mono, párák 'Sios taokeyak konámp arop'rá sénámpon.

Mao te koumteouráp aropan 'Yumo fwapia ankwap aropan warákár kip'rá farákáp. Aeria 'Kwekár kar sér i konap arop te Kwaromp Kar sámpá yampourou naponono. Aenapara, yumo am fwapia yérék kor kip'rá sénámpon.

¹Yupu^a o! Ono sios taokeyak konampao, Kwaro amwan náráponoria nánkáráp námpantá, amo ntiaka waráp tárápuampor^b mént má pas má kumwi nampon. Ono waeman kare kar yumwan warákár kare nampon. Tá ono saráp warákár mono. Kwaromp kar kare mérnep arop fárákapao kor yumwan warákár kare napon. ²Am Kwaromp kar kare te nomont yakria, ankár yaká yak naenámpara, am fek táman yino yumwan warákára wae námpon. ³Ono ninik namp te, Naropwar Kwar ntia maomp Táráp Jisas Kraiso nomwan kare kar ninik ntia nouroupnám ninik fek aropompria námokuráp ninik fek yonkwae porokwe ti-sáp kiponoria nampono.

Nomo nonopok nounouroup i konap ninikaok mwanámp kar

⁴Ono waráp tárápu ankwapmwaek Naropwar Kwaro nomwan ampaokenkrá sérinámp kare kar karwaok tukup naprá sénep wawiaka warákár kare nampon. ⁵Yupu o! Ono amwan arakrá sér rae: Onomp ninik te nomo ankár nomp ankwapyaenápént nonopok nounouroup mwanámpan ampaokamporia sér rae. Mámáte apae oukoumwan wourékam loan amwan sénampanápe. Wae manénkir sámpámp lo kar táman sénampon. ⁶Nonopok nounouroup i konámp ninik te ará: Nomo ankár Kwaromp lo karaok paokop mwanámpon. Wokwaek kar yumo má lo kar wawiap te arakrá sénámpon: Yumo ankár yiráp ankwapyaenápént nonopok nounouroup mwanap ninikaok saráp paokop kipo.

^a 1:1 'Yupu'rá sénám te siosén sénámpon. ^b 1:1 'Waráp tárápu'rá sénám te, am sios mek yakánpap koumteouráp aropan sénámpon.

Nomo Kraisomp karan kárákáre fek sámp-fákeyakáp mwanámp kar

⁷Wawenke! Nomwan poupwekáp mwarianap kápaē kare arop apárok má paokop napon. Am fárákap te, Jisas Krais te arop kare arákára námponorá mér mo napon. Taknap arop te poupwekápria Kraisén yopornap aropono. ⁸Aenapara, yumo te ankár fwapia mér kipo: Yumo takrá am kwekár kar waria Kwaromp kwapwe kare ankank nopok sámp mwanámpria térea wae nap pwar mwanape. Yumo ankár kárákáre fek fokokeyakria maok, fwap ponankor ankank sámp mwanapon. ⁹Aeno arop ankwap Kraisomp kar kárákáre fek niki-samp moria am pwarará ankwap kar fek akwap nánko te, Kwar te mént yak mono. Aeno arop ankwap Kraisomp kar kárákáre fek niki-samp nánko te, Naropwar Kwar ntiaka Táráp Jisas te am aropént yak nenepon. ¹⁰Táte arop ankwap yumonapok koropea Kraiso sénámp kar pwarará ankwap karan yumwan farákáp naerianánko te, ‘Gude’rá sériaka, yiráp nap mek warámpá tukup kwapon.^c ¹¹Am taknámp aropan ‘Gude’rá sénámp arop te am kwatae tére táman yaewournámp aropono.^d

Ankwap kar kánanke

¹²Ono yiráp por kápaē kare kar sénanampan maok, warko pepa fek te wampwenoria pwararae. Nánkár onoku yumwan koropá nkeaka nomoku énéni tankáprá warákárrá kar sérar mwanámpon.

¹³Kwaro nárápria nánkárápnámp waráp naenámpomp^e tárápuraō amwan ‘Gude’rá sénaponō.

^c 1:10 Mt 10:13-14; Ro 16:17 ^d 1:11 1 Ti 5:22 ^e 1:13 ‘Naenáp’rá sénámp te, Jon yaknámp siosao yaewour napo, forokarinap siosén sénámpon.

Jon Yininkan Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jono náráp nouroup Gaiusompor mámá pas má kumwia sámp-kérépámpon. Mao te námokuráp e érik sér mono, párák ‘Sios taokeyak konámp arop’rá sénámpon. Gaius te ankwap Kristen fárákapan yaewour i konámpantá, man warákár konámpon. Tá mao Gaiusén ankwap kar sérrá, “Amo ankár Diotrefesomp kwatae ninik fwapia mérampo’rá sénámpon.

¹ Onomp nánae Gaius e! Ono sios taokeyak konampao má pas má kumwiaka amonapok kérép rae. Ono waeman kare kar amwan warákár kare nampon.

² Onomp nouroup kwapwe e! Ono wae mér nampon: Waráp waemp te waeman kwapwe kare yak námpara, amo nkwakwe make tére nap ponankor kwapwe kare nángo, amokuráp pourou kareaok kor yae-párák yakanoria nampon. ³ Wokwaek arop ankwap fárákapaok koropea onan nkea, ‘Amo te Kwaromp kar kareaok saráp yarak i konapono’rá sénapo, ono am kar wawia warákára wae nampon. Kare karono, ono wae mér nampon: Amo te kare kar karaok saráp yarak i konapon. ⁴ Onomp tárápuao Kwaromp kar wawiaka mántwaok paokop napan, ono am kar wanamp ke fek te warákár tokwae konampono. Mámá warákár tokwae te, ankwap ankankan warákár konampan kámákár akwap námpon.^a

Gaiuso kwapwe kare térenámp kar

⁵ Onomp nouroup kwapwe e! Amo waráp ankwapyenápén yaewourrá tére nap te, yae-párák kare tére napon. Tá amo panekamp ankwapyae fárákapan kor takrá yaewour napon.^b ⁶ Am mekamp arop ankwap fárákapaok koropea mapekamp sios mekamp kounteouráp aropan waráp nouruprá yaewour i konap ninikan sénapono. Amo fwap Kwaromp ninikaok nap kwamp te, am arop paneknámp Kwaromp kar koropá farákápea tukup napo te mwaeao mank, am fárákapan fir yaewour

^a 1:4 1 Ko 4:14-15 ^b 1:5 Ro 12:13

nap, am te kwapwe karenono.^c ⁷Am te apaeria, am arop Jisasomp kar farákáprá paokop nap fek te, Kwarén mér monap arop farákapamp yaekamp ankank sámp mo i konapono.^d ⁸Nomo Kwaromp kar farákáprá paokopnap arop fákáreran yaewour námp te kare kar karan térenap yaewourrá énéni kére námp.^e

Diotrefes ntia Demitrius

⁹Ono kar ankwap wae yiráp siosomp kumwi naman maok, Diotrefeso yiráp am sios námoku taokeyak naeri námp kwamp, námokuráp ninikaokria yinomp kar wa mo námp.^f ¹⁰Aenámpantá nánkár ono yumonapok korop namp kwamp te, mao kwatae kére námp am érik farákápnámp. Mao yinan nkwakwe make kar kwatae sérarrá yarak námpono. Am táman saráp mono. Arop Kwaromp kar farákápnámp korop napo, náráp nap mek éréképnámp akwap mo, tá arop ankwap farákapao námokuráp nap mek éréképnámp tukup mwaria napo kor, monoriaka tárawampriaka waráp sios mek youmpantá yéréperá kére i konámpono.

¹¹Onomp nouroup kwapwe e! Amo te takeniamp kwatae ninikaok yáráki kwapono. Amo ankár kwapwe kare ninikaok saráp yarakampo. Arop kwapwe kare ninik fek yarak námp te, mao te Kwaromp aropono. Aeno arop kwatae ninik fek yarak námp te, mao te oukoumwan Kwarén nke moria námpon.

¹²Arop ponankor te Demitriusomp ninikan érik farákáprá sér i konapon. Tá Kwaromp kare kar karao kor maomp kwapwe kare ninik érik sénámp. Tá ono kor maomp kwapwe kare ninikan érik farákarrá sénámp te, ono waeman kare kar sénámp yumo wae mérápono.

Ankwap kar kánanke

¹³Ono amwan kápae kare kar sénaeria naman maok, wampweria pepa fek kumwi mo nampon. ¹⁴Onomp ninik te, ono kareao koupour amonapok koropeaká nomo énénkér tankrá kar sénenempon.

¹⁵Waráp ninik te sánánkar porokwe fek yak kuno. Waráp nouroup farákapao amwan ‘Gude’rá sénápon. Amo kor onomp ‘Gude’rá sénámp kar má onomp nouroup arop farákapan sérarampo.

^c 1:6 Ap 15:3 ^d 1:7 Ap 20:33,35 ^e 1:8 Hi 13:2 ^f 1:9 Mt 20:27

Jut Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Jut te Jisasomp nánae ankwap. Jisas pok tenánko, 40 a, 50 yopwar niamp arake fek mao mámá pas má kumwimp te kápae kare sios mekamp koumteouráp arop fárákapao fwapia kárákáre fek yakáprá am Kwarén mér nap fwapia taokeyakáp mwanapria nimpon. Aeria mao ‘Yumo kwekár kar sérarnap arop fárákapamp kar wawi kwapono’rá sénámpon.

¹ Kwaro wumwirinámp arop fárákap e! Ono Jut, Jisas Kraisomp tére konamp arop, Jemsomp nánaerao, yiráp por má pas kumwi nampon. Naropwar Kwaro yumwan nouroup kare nánko, Jisas Krais námoku yumwan taokeyak konámpon. ² Onomp ninik te, Kwaro yumwan yaewour nánko, maomp aropomp ninik ntia yonkwae porokwe ninik, tá ankwapyaenápént nonopok nounouroup i konap ninik, yiráp ninik mek top-pwarámpá yakanoria nampon.

Kwekár tisa

³ Ononamp fárákap, ono manénkir Kwaro nomwan ponankor warko éréképnámp karan kumwi nae nampao, pwarará ono ankár ankwap kumwi namp máte aránon: Yumwan arop ankwapao youwén táman, Kwarén mérnep pwarenkria wouroumpnap kar te yumo ankár am kar far-pwar kipo. Kwaro náráp firáp arop nomwan mérenkria ankárank por sáp námp wae támao ara, yumo fwapia am mér taokeyakáp kipo. ⁴ Am te arakono: Kwaro ninik námpaok monap arop ankwap fárákap kánánkámp sios mek korop napon. Am fárákapao kokopor ninikaok paokopria arakrá kwekárá sér, “Nomo te Kristen ara, fwap námokunámp ninikaok paokop nánko, Kwar te aropomp tokwae námpara, nomwan kot mono.” Takrá sénep arop nomwan taokeyak konámp Jisas Krais Tokwae Karan younkwe mwaek sitea paokop napon. Kwaromp Buk fekamp karao manénkir séri námp te, ‘Kwaro kotianánko, touwe tokwae sámp mwanap’ ri námpon.^a

⁵ Kwar Tokwaerao Israel firan apár Isip mekamp éréképea ankwap mek akwapámpan maok, am mekamp arop ankwap fákáre man mér mo

^a 1:4 Ro 6:15; 2 Jo 9-10

napo, nkwakwe make touwe nénkánko, am fek faokarapon. Yumo amimp kar wae mér napan maok, yumwan ‘Warko ninik kip’rá sénampono.^b

⁶Wokwaek kar te ensel ankwap fákáreao kor námokuráp tére mwanap furu mek yakáp moria, Kwaro sánknámp némp kwapwe pwararapon. Aeapantá maok, Kwaro am fárákapan sen fek fápákampia kák tenánko, kirikip támáre mek yakápria Kwaro kot naenám yae tokwae táman yépékrá yakáp napon. Aenapan onomp ninik te, yumo am táman ninikenkria nampono.^c ⁷Tá Sodom ntia Gomora mek taun wonae fik am fekmwaek yakápap aropao kor am ensel fákáreaoiapnámp taknámp kokoporrá paokopria maok, nkwakwe make sokororá kokopor mént takrá paokopapantá maok, Kwaro am fek táman yaomwi ankár yurunki yaknámp mek fápákamánkia épér i tenámpon. Am takimp kar nomwan érik sénámp te nomwan kor ‘Am takiap ninikaok paokopi kwapon’ ria sénámpon.

⁸Aeno oukoumwan yumo ou mek yakápnap aropao kor nkwakwe make ankank yémén nke ko pwarará, am támao ninik nénk nánko, námokuráp pourouan kwatae papria maok, nomp Kwar Tokwaeramp kar ták-sirirá paokoprá, yámar mek yakápnap enselén kor wouroump napon. ⁹Manénkir ensel tokwae Maikelo kor, Mosesomp yákáre te wa sámp kunoria Satanént nonopok kar yorowaria maok, Maikel te Satanén nopok wouroump-sér mono. Mao sérrá, ‘Nánkár Kwar Tokwae námoku amwan touwe sánk naenámpon.’^d ¹⁰Aeno am yumont yakápnap tisa kwatae te mao fi kor mér monap ponankor ankankan wouroump kar sérar napon. Am fárákap te yao pwae mekamp firao ninik kour sámp moitea, námokuráp ninik fek paokop nap niamp napara, am taknap ninik támao am fárákapan kwatae pap námpon. Am fárákap te koupoutaráp nape! ¹¹Am fárákap te Kenomp ninik fek paokop napon. Ankwap te Balamoi námpnám taknámp, mani sámp mwanap mwae kupan saráp ninikrá paokopria, Kora Kwaromp kar ták-sirirá yarakimpnám taknámpria am fek sumpwi mwarea napon.^e

¹²Yumo nounouroup i konap fir kékérourá fánap ke fek, am kwekár tisa fárákap te am fek koropriaka am fi ninik moria námoku saráp ninikria am fir mwar fára waeria maok, pwarápa mo i konapon. Am taknap fárákap te yiráp koupoukournap ninikan oumi pap napon. Am fárákap te warákam korop naeria támáre námpan ouwi koropria mankár-sakwap konámp niamp taknámpi yakáp napon. Tá ankwap te, ankankoroao tanknámp ke fek tank mo námp niamp. Tá ankwap te, am aopwe koran ouwirao tuk-sinánko, fi mokor-tankria yonkwae konámp

^b 1:5 Nam 14:32-35; 1 Ko 10:5-10 ^c 1:6 Stt 19:1-10,15-16,24-25; 2 Pi 2:6-9 ^d 1:9 Lo 34:6; Dan 10:13; Yé 12:7-8 ^e 1:11 Stt 4:8; Nam 16:1-3,16,19-21,25-33; 31:15-16; 2 Pi 2:15-16; 1 Jo 3:12; Yé 2:14

niamp napono.^f ¹³ Am fárakapamp ninik te éntenk tokwae ékria kápae kare yao tiri ént you woupwi mek tirá fémpér nánko, am yao tiri ntiaka aroponk fokopa wae konámp niamp napon. Tá ankwap te térme ankwap Kwaro pátenámp mwae kup yak nánko, námokuráp ninik fek paokop nap niamp napara, Kwaro am fárakapao nopok touwe kwatae sámpá yakápi-yakáp mwanap kirikip tokwae nánapi pwate námpon.

Am arop fárakap touwe sámp mwanap kar

¹⁴ Adam feknámpia tokwampok kear akwapeanánko, fákánerao Inok profet téreria am fárakapamp ninikan farákáprá arakrá sér: “Yumo nkenke! Kwar Tokwae náráp kápae kare fopwakwap ensel fákárerént ék námpon. ¹⁵ Kwar Tokwae te apárokamp arop fárakapan kotriaka, náráp ninikaok paokop mo, kwatae ninik fek saráp yakria, man nkwakwe make kwatae kar sérarrá paokopria, man younkwe sitea paokop i konap arop fákáreran ponankor kotia touwe tokwae nénk naenámpon. Aenánko maok, námoku am takrá paokopi nap fekamp touwe tokwae sámp nap ninik mwanapono.” ¹⁶ Am arop fárakapao apae-apae tére nap te, kwatae yak námpan énounkouprá ‘Kwatae nap’rá sérarria, ankwap ankankan warákár mo i konapon. Aeria námokunap ninikan saráp kikiank napon. Am fárakap te námokuráp eran sakaprá warákár-sér i konapon. Tá arop ankwap fárakapamp ankankan ti mwar ritea kar porokwerá kákámánkar i konapon.

‘Yumo mér kárakáre fek yakáp kip’rá sénámp kar

¹⁷ Ononamp fárakap, yumo te nomp Jisas Krai Tokwae Karamp aposel fákárerao farákápap kar táman warko ninik kip. ¹⁸ Am fárakap te yumwan arakrá sériapon, “Nánkár yae pwarnámp ke korop námpek arop ankwap fárakap Kwaro i konámp ninikan wouroumprá, man younkwe sirarrá námokuráp ninik kwatae fek kikiankrá paokop mwanape.”^g ¹⁹ Am taknap arop fárakap sios fákáreamp ninik sámpá yampourou napo, ankárankamp pourouráp ninik fek yakáp mo i konapon. Apárokamp aropamp ninikaok saráp paokop napara, am fárakap te Yiki Kor Spirit morápono.

²⁰ Aeno ononamp fákáre, yumo ankár kápae kare por yumokuráp ninik kárakáre fek yakápria, yiráp Jisasén mér nap am te yiki kare ara, fwapia sámp-fákeyakápria maok, Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek Kwarén kar toropwap kip. ²¹ Kwaro yumwan warákár kare námpara, yumo ankár maomp wonae fik kar yakápria, maomp warákárnámp ninik numwar yumwan oupouroupea yaká yakanoria yénképá yakáp

^f 1:12 1 Ko 11:20-22; 2 Pi 2:13 ^g 1:17-18 1 Ti 4:1; 2 Ti 3:1-2

kip. Aeria maok, nomp Jisas Krai Tokwae Karao yumwan aropompria yiki yaká yakáp mwanámp ti-sáp naenámpan yépekrá yakáp kipo.^h

²² Yumo te arop ankwap fárakapan Kwarén mér nap fwapi kárakáre mo napan yonkwae touwe kip. ²³ Arop ankwap fárakap te wae yaomwi mek piká yakáp nap niampnámp, koupour kar yae topwe fek éréprá kák kipo. Arop ankwap fárakapao ankár kwatae kare ninikaok saráp tukupnap aropan aropomp kipo. Aeno am fárakapan yaewour mwaria nap kwamp te, maonap kwatae ankank yumwan korokwapantáno, mér fek kipo.ⁱ

Kwarén 'Aesio'rá sér mwanap kar

²⁴ Kwar te yumwan fwap taokeyak námpara, yumo te sikirip mono. Mao te wae yumwan yiki kukarrá kák námpara, mao námokuráp wae kwapwe yaknámp némpouk éréképa pokeanáko, yumo kwatae niniki nap yak mono. Yumo ankár warákár tokwae kwapwe mwanapon. ²⁵ Am Kwar ankárank támao nomp Jisas Krai Tokwae Karao tére námp fek, nomwan warko érékép námpara, nomo ankár maomp e ankárankan saráp sakap mwaro. Mao támao kárakáreráp wae tokwae fek yakria, nomp King Tokwae yakrá, kápae kare ankank te mao ponankor taokeyak námpon. Kwaromp am ankank te wokwaek kar ankank yoro mo fek kor taki yak, tá oukoumwan kor taki yak, tá nánkár wakmwaek kor taki yaká yak naenámpon. Am te kare tak námpono.^j

^h 1:20-21 1 Ko 3:9-11; Kl 2:6-7 ⁱ 1:22-23 Ro 15:1; 1 Ko 15:33 ^j 1:24-25 Hi 13:8; 1 Pi 1:5; 2 Pi 3:14

Kraiso Jonén Wakmwaek Korop naenámp Ankank Érik Yénképámp Kar

Mekia Akwapnámp Kar

Jisas pok tenánko, 60 a, 65 yopwar niamp arake fek, mao éréképá yáarakimp arop Jono apár amor ke Patmos mek kalabusi yak nánko, Kwaro man ninik tokwaeráp yém yénkép.

Am yém te Kwaro kápae kare ankank wakmwaek korop naenámpan yénkép námpon. Am ke fek te, Kwarén mér monap arop fárákapao Kristen fákáreran touwe kwatae nénk napaná, am fárákapamp méran kárákáre sánkria, Jono mámá buk kumwi námpon.

Mámá buk fek te wakmwaek korop naenámp ankankan sénámp kápae kare wounáp kar am mek yak námpon. Wounáp kar fi kor te aránon: Jisas Kraiso te tokwae karara, maomp yae kor fek Kwaro kápae kare yopor arop apárok tirá néria, Satanén kor apárok anámpá pap naenámpon. Tá Jisas am takia pwar nánko, Kwaro koumteouráp arop kárákáre fek foukouri yakápi napan éréképeanánko, wourékam némpouk yae-párak kare yakáp mwanapan sénámpon.

1 ¹ Mámá buk fek yaknámp kar te wokwaek mek wouroumpeyakámpan Jisas Kraiso érik farákáp námpono. Kwaro am kar Jisas Kraisen mao náráp tére aropan, ankank koupour érik farákárano yénképaeria sánk námpon. Mao Kwaromp tére arop Jon ononampok náráp ensel sámp-kérép nánko, mao te onan am ankank táman yénképria sénámpon. ² Ono am ankank wae nkea nampam am Kwaromp kar Jisas Kraiso yénkép námp táman érik farákáp nampon. Mámá kar te kare karon.

³ Arop mámá Kwaromp ankank wakmwaek korop naenámpan sénámp kar nkea farákáp konap, tá arop mámá profet kar wawi konap, tá arop mámá kumwi tenámpaok i konap, am arop fárákap ponankoran Kwaro ourour sánk naenámpon. Am te apae riteanápe, am ankank korop naerianámp ke te oukoumwan Kwaro wae séri námpara, mao ankár tak naenámpon.

Jono fákánek sios mek kar kumwirá nénkámp kar

⁴Ono Jon ono mámá kar kukumwia provins Esia mekamp fákánek sios mek yakápnep kounteouráp arop, yumonapok tirá kérép rae. Onomp ninik te, Kwar oukoumwan yak námp, tá wokwaek kar yakámp, tá nánkár wakmwaek kor yaká yak naenámp, mao fwap námokuráp ninik fek yumwan ninikia yaewourria yonkwae porokwe nénkanoria nampon. Tá Kwaromp tére mwaria nánapnap fákánek spiritaó Kwaromp sia king éntér mwaek yakáp i konap, mao yumwan takanáponoria nampon.

⁵Tá Jisas Kraís te Kwaromp kar ponankor yae-párák farákáp konámp aropono. Mao te manénkir sumpwia fárámpea, mao apárokamp king fárakapamp Tokwae Kar yak námpon. Onomp ninik te am yininkaopwe támao yumwan ninikria yonkwae porokwe nénk mwanapon. ⁶Aeriaka mao nomwan maomp Naropwar Kwaromp pris tére mwanámp káká pwar nánko, Kwar námoku te nomp King yak námpon. Maomp e tokwae, tá kárákáre tokwae te ankár yaká yak konámpono. Am te kareno!^a

⁷Yumo nkenk! Mao te kouwme mekia ék nánko, arop ponankor fwap mao námokuráp yi kare fek nke mwarea napon. Arop ponankor man oup fek faropap, tá nil fek pukupap, mao kuri nke mwanapon. Tá apárokamp kápae kare fi arop maniap táman ninikia, apae maoriania yonkwae touweria éménka wae mwarea napon. Ye! Am te waeman kare kar tak mwanapon.^b

⁸Kwar Tokwae Kar kárákáre tokwaerápao arakrá sénámpon: “Ono manénkir kar yak, tá wakmwaek kar yak nampon.” Am Kwar támao oukoumwan yak, wokwaek kar yak, tá nánkár wakmwaek kor yaká yak naenámpon.

Jono Kraisen nkenámp kar

⁹Ono Jon ono te yiráp ankwapnápono. Nomo énéni Jisasomp aropono. Nomo énéni nomwan sápnep touwe sámp konámpon. Nomo énéni Kwaro taokeyak konámp fi mek yakáp námpono. Tá nomo ponankor touwe sámpea kárákáre fek fokopeyakáp i konámpono. Ono Kwaromp kar farákápria, tá ono Jisasén mér namp farákáp nampono. Aenanko, am fek táman onan fákapea santukupea solwara aokokwampianánko, yaknámp apár amor ke kánanke Patmos mek páte napo yak nampon. ¹⁰Jisas Tokwae Karamp yae Sande fek, Yiki Kor Spirit onan oupouroup nánko, am fek táman onomp younkwe mwaek arop kar niamp tékén wumwi nánko maok, am te wur kar niamp.^c ¹¹Aenáno am karao sérrá, “Ponankor ankank amo nke nap te, amo ankár buk fek

^a 1:4-6 Kl 1:17-18; 1 Pi 2:9; 1 Jo 1:7; Yé 4:5; 17:14; 20:6 ^b 1:7 Mt 24:30; Jo 19:34,37; Ap 1:11 ^c 1:10 Jo 20:1,19,26

kumwia fákánek sios mek tirá kérépampo. Amo Efesus mekamp sios mek, tá Smerna mekamp sios mek, tá Pergamum mekamp sios mek, tá Taिताira mekamp sios mek, tá Sardis mekamp sios mek, tá Filadelfia mekamp sios mek, tá Leodisia mekamp sios mek arakrá tirá kérépampo.”

¹² Tak nánko, ono am onan kar sénámp aropan nke naeria sámp-arákár. Ono sámp-arákarea nke nanko, fákánek lam gol tankáp. ¹³ Tá ono nke nanko, arop ankáránkamp am lam ou mek yak. Am arop te Aropamp Táráp niamp. Mao te waempyam tokwaeri^d yirimp tenánko, pikia pu kor yarápae fek tank nánko, am waempyam fek tapek parák gol^e yumuntuk yirimp tenánko yak. ¹⁴ Maomp me pwae te sipsip pwae niamp wupwi^f kor kareria, tá kouwme wupwi niamp arake. Tá maomp yi te yaomwi yurunk niamp.^g ¹⁵ Maomp pu kor te yaomwi tokwae mek yankapramp bras^h waentar niamp. Tá ono maomp kar wa nanko te, ént tokwaerao souroukoup námp niamp. ¹⁶ Mao te fákánek térme yae-párák mwaek tia fákeyak, tá bainat énékér mwaek wirápa waenámp maomp táp mek yakámp érik akár koropá yak. Maomp yimetáp te yámarao kárákáre fek tákapa waenámp niampono.ⁱ

¹⁷ Aenángo, ono man nkea mao pu páte yak námp fek wonae fik piká párákapea wae arop sumpwi konámp niampi yak. Aenampan maok, mao náráp yae-párák mwaek yae onomp pourouk papria sérrá, “Amo te apápi kwaponono. Ono manénkir kar yakamp, ono wakmwaek kar kor yak nampon. ¹⁸ Tá ono yiki yak konampono. Wokwae ono wae sumpwiampampan maok, amo nkeae. Oukouwman te ono yiki yaká yak nampon. Tá ono sumpwi mwanap ménkiamp ki, tá sumpwi aropamp némpoukamp ki te ono fákeyak nampon. ¹⁹ Aenampara, amo ankár mámá ankank oukoumwan yak námp nke nap, tá wakmwaek korop naenámp ankank nkeria kor kumwiampo. ²⁰ Amo wae mámá fákánek térme onomp yae-párák mwaek yak nánko nke napono. Tá mámá fákánek lam gol nke napono. Am te kar mek yak námpono. Tá am fi te ará: Am fákánek térme te fákánek siosomp ensel fákáre, tá fákánek lam te am fákánek siosono.”

Efesus mekamp siosnámпок sámp-kérépámp kar

2 ¹ Am arop warko ankwap kar arakrá sér, “Amo ankár Efesus mekamp sios fákáreramp enselén kar ankwap kumwia sámp-

^d **1:13** ‘Waempyam tokwaeri’ ran ninik mwanámp te, pris tokwae, tá profet, tá king, arake pourouráp arop tokwaerao yirimp konapan Jisaso kuri takeniamp arop tokwae yak námpan yénképrá yirimp námpon. ^e **1:13** ‘Gol’ te kingomp e tokwaeran wounáprá Kwaromp waentar kwapweran yénkép námpon. ^f **1:14** ‘Me pwae wupwi’ te ‘Yak sorokwap kor aropamp me korokamp wupwi pwae niamp’rá sénámp. ^g **1:14** ‘Yi yaomwi yurunk niamp’rá sénámp te, Jisasomp yi te sios mek kápae kare ankank ponankor nkeria, ankákáránk aropamp kwatae ninikan kor nkea yopor námpan yénkép námpon. ^h **1:15** ‘Yaomwi tokwae mek yankapramp bras’ te Kwaro kwatae ninikráp koumteouráp aropan kot naenámp kárákáre tokwaeran yénkép námpon. ⁱ **1:16** Hi 4:12; Yé 19:15,21

kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono te onomp yae-párák mwaek yae te térme fákánek ti-samp yak, tá fákánek lam gol ou mek yarak i konampao, ono amwan mámá kar sámp-kérép rae:

²Amo ponankor apae-apaenap ninik, tá waráp tére tokwae nap, tá amo kárákáre fek fokokeyaknap ninik te am te ono wae méri yak nampon. Tá amo kwatae niniknap aropan warákár mo kare napan kor wae mér nampon. Am arop fárákáap amwan arakrá sér, “Yino kuri aposelono.” Aenapan maok, mao te aposel mono. Amo wae am fárákáapamp kar youroukoupia am fárákáapamp kwekárnap ninik nkea wae mér naponon.^j

³Arop fárákáap te amo onomp e sámp-fákeyak napan nkea, am fek amwan touwe kwatae nénk napon. Aenapo amo am táman kokwae mo, am touwe sámpea kárákáre fek fokokeyak konaponon. Am te ono wae mér nampon.

⁴Aeno ono amwan kar arakrá sénáe rae: Wokwae amo wourékam mérap ke fek te, amo onan warákár kariapan maok, oukoumwan te mo naponon. ⁵Wokwae te amo kwapwe kare ninikiapan maok, oukoumwan te am ninik am pwate naponon. Aenapara, amo ankár wokwaekiap táman warko ninikia, oukoumwan kor kwatae ninik pwararea am kwapwe kare ninik fek akwapampo. Táte amo tak moria kwatae ninik younkwek sir mo napo te, ono amonapok koroepa waráp lam warko pwarokwap nanae.^k ⁶Aeno amo oukoumwan fákeyaknap yae-párák ninik te Nikolasomp firaonap kwatae ninik monoria yopor i konap te, am te kwapwe karenono. Ono kuri monoria yopor i konamponon.

⁷Ae konampara, arop waeman woupwirápara, mámá Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapia wa kuno. Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, ono fwap ‘Takae’rá sénanko, arop yiki yak sánk konámp yaoamp ki fwap sámpea fánaenámpon. Am yao te yámar mek Kwaromp yopwar mek yak námpon.’^l

Smerna mekamp siosén sámp-kérépámp kar

⁸Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Smerna mekamp siosomp enselén kar ankwap kumwia sámp-kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono manénkir kar yak, tá wakmwaek kar yak namp aroponon. Ono wokwae wae sumpwiampan maok, oukoumwan te yiki yak nampao, ono amwan mámá kar sámp-kérép rae.

⁹Amwan touwe korop námp, tá amo ankank moráp arop yak nap te ono wae mérampon. Aenampan maok, ono nke namp te, waráp waemp te Kwaromp ankank kápae kareráp námponon. Amwan Juda ankwap fárákáapao wouroump sénap te ono wae mér nampon. Am arop fárákáapao sérrá, “Yino te Juda fi mekamp”rá sénapao maok, mao te Juda fi kare mono, Satanomp arop fi kare támaono.^m ¹⁰Nánkár wakmwaek tae morok

j 2:2 1 Jo 4:1; 2 Jo 1:7-11 k 2:5 Yé 3:3 l 2:7 Stt 2:9; Yé 22:1-2,14 m 2:9 2 Ko 11:13-15

yumwan touwe sánk mwanapan maok, yumo táman apápi kwapono. Yumo wawenk! Satano yumwan poupwékápria yumo yiráp méran mokop nap nke nae ritea arop ankwap fárákap tia fápákamánk naerámpon. Aenánko, yumo touwe sámprá tukupea fére-sámpramp yaeⁿ fek mwanapon. Aeno amo ankár Kwarén mér nap kárákáre fek sámpá yakrá akwapea amwan sámp-wouroumpnap ke fek napo kor, fwapono. Ono amwan foporakorria manénkir kámákár akwap námpo sámp konámp ankank niamp yiki yak sánk nanampono.^o

¹¹ Aenanampara, arop te waeman woupwirápara, ankár Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar māmá fwapia wa kuno. Táte aropao yorowar kwe-pwarari námp te anánk sumpwirao man sámp mo kareno.’ ”^p

Pergamum mekamp siosén sámp-kérépámp kar

¹² Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Pergamum mek yaknámp siosomp enselén kar ankwapmwaek kumwia sánkampo. Am kar te ará: ‘Ono te bainat tokwaeri énénkér mwaek wiráp kare námp sámp-fákeyak nampao, amwan māmá kar sámp-kérép rae.’^q

¹³ Ono waráp némp te wae mér nampon. Am némpouk Satano king yoroi yak námpono. Aeno amo onont kárákáre fek yakria, waráp mér nap mek wouroump mo i konapono. Wokwaek am arop Antipas onomp kar farákáp konámp arop mao te amont yakria, onomp karwaok karrá tére nánko, yiráp Satano poukeyak námp am némpouk am fek am arop fárákapao man sámp-wouroumpapono. Aeapan maok, amo am fek onan mér nap pwar moiapono.

¹⁴ Aeno ono amwan kar ankwapmwaek sénæ rae: Amont arop ankwap fárákap Pergamum mek kwatae profet Balamomp ninikan sámpea kárákáre napono. Am te ará: Mao wokwaek ankwap fi mekamp king Balakén Israel fi mekamp aropan kwekárá kwatae ninik fek tukup mwanap yénk naenámpria yénképeanánko, am Israel fi ponankor taki napono. Am te ará: Balak Israel firan, kwekár Kwarén ofainap nape fépérria, tá kokopor ninikaok tukupenkrá kwekárimpono.’^r ¹⁵ Tá taknámp arop ankwap fárákap amont yakáp nap am fárákap te Nikolasomp firápamp kar sámpea mántwaok paokop napon. ¹⁶ Aenapara, amo ankár kwatae ninik younkwek pwarampo. Táte amo tak mo napo te, kánanke kwarok ke fek amonapok koropea ono amont onomp táp mek yaknámp bainat fek yorowar nanae.^s

¹⁷ Aeno arop te waeman woupwirápara, Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar māmá fwapi wa kuno. Táte arop yorowar kwe-pwarari

ⁿ 2:10 ‘Fére-sámpramp yae’rá sénámp te, ‘Fae tákáre ke fekia pwar naenámpr’rá sénámpon.

^o 2:10 Lu 22:31-32; 2 Ti 4:8; Je 1:12; 1 Pi 3:4 ^p 2:11 Yé 20:14; 21:8 ^q 2:12 Hi 4:12

^r 2:14 Nam 25:1-9; 31:16 ^s 2:16 Yé 19:15; 22:12

námp te, ono man yámar mekamp fir ankwapmwaek mek yak námp nénk nanampon. Tá ono man woupwi kor yumwi sánk nanampon. Am yumwi te ono e wourékam am fek kumwi tenanko, arop ankwap am e mér mono. Arop yumwi sámp námp mao saráp mér naenámpon.’ ”^t

Taiataira mekamp siosén sámp-kérépámp kar

¹⁸ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár Taiataira mekamp siosomp enselén kar ankwap kumwia kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono te Kwaromp Táráp, tá onomp yi te yaomwi yurunk niamp, tá onomp pu te bras waentar kwapwe niampao, ono amwan mámá kar sámp-kérép rae:”

¹⁹ Amo apae-apae nap ninik ponankor ono wae méri yak nampono. Amo arop fárákapan warákarrá, tá amo onan mér, tá amo arop fárákapan yaewourrá tére nap te, ono wae mérampono. Tá amo kápa kare touwe sámpea kárákáre fek fokopeyak nap te, ono wae mér nampon. Tá nkwakwe make ninik amo manénkiri nap, am te kwapwe karean maok, oukoumwan nap támao kwapwe kare kareno.

²⁰ Aeno ono amwan oukoumwan mámá kar sénae rae: Amo mámá yupu Jesebel taki yakanoria pwate napo, amont yak námpono. Am yupu te arakrá sér i konámpon, “Ono te profetono.” Aerá sénámpao maok, mao te onomp tére konap arop fárákapan kwekárá, kokopor i konap ninikaok tukuprá, tá kwekár kwarén ofa sánknape fépér mwanap ninikaokenkria yénk námpono. ²¹ Ono te mao kwatae ninik am younkwek pwaranoria ankwap ke yépék naman maok, mono. Mao te am kokopornámp kwatae ninik te younkwek sir mo námpono. ²² Aenámpara, wawenk! Ono am yupuan touwe sánk nanampono. Tá am arop fárákap méntér kokoporrá paokop napo kor, am kwatae ninik younkwek sir mo napo te, am fárákapan kor touwe tokwae sánk nanampon. ²³ Maomp wakmwaek tukupnap aropan kor tirá wour nanampon. Aenanampara, sios ponankor wae mér mwanapon: Ono te ponankor aropamp ninik mek youroukoup karia fákeyakrá, ono nopok yumwan ankákárankrá aminap puri fek, take pourouráp touwe nénk nanampon. ²⁴ Aeno ono oukoumwan yumo ankwap fárákap Taiataira mek yakápap koumteouráp arop yumwan sénampono: Yumo am karwaok mo, tá yumo am ‘Satanomp ninik mek kar tukupenk’rá sénap mér mo nap, yumwan ono arakrá sér rae: Taknap arop fárákap yumwan te ono warko ankwap tére am yumuntuk pap mo, fwapon. ²⁵ Aeno ponankor ankank yumo ti-sámp nap te, ankár sámpá kárákárerá tukupea ono koropnamp ke fek kipo. ²⁶ Táte arop yorowar kwe-pwar, tá mao onomp ninikaokrá akwapea mao sumpwiria pwarnámp ke fek nángo te, ono man kárákáre sánk nanko, mao fwap arop fi ponankor taokeyak naenámpon. ²⁷ Tá mao

^t 2:17 Yé 3:12 ^u 2:18 Yé 1:14-15

fwap ain yaopwae sámpea am fek kápae kare arop fi kárákáre fek poukwap námp te, aropao kwar fek yoroinap sospenan porokwapá fouria tiri yui sir konap niamp naenámpon. Am tére ono man sánk nanamp te onomp Naropwaro onan kounteouráp arop poukwapaeria sáp námp niampono.

²⁸ Tá ono man térme Wap Kumur sánk nanampono.” ²⁹ Aeno arop te waeman woupwirápara, ankár Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapia wa kuno.’ ”

Sardis mekamp siosén sámp-kérépámp kar

3 ¹ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár kar ankwap kumwia Sardis mek yaknámp siosomp enselompór sámp-kérépampo. Am kar te arakono: ‘Ono Kwaromp fákánek Spirit sámp-fákeyak namp, tá fákánek térme samp nampao, ono amwan mámá kar má sámp-kérép rae:

Amo apae-apaenap ninik ono wae méri yak nampono. Arop farákapao amwan arakrá sér, “Mámá sios te fwap yiki yak námpón.” Aerá sénapan maok, mono, amo wae sumpwi yak naponno. ² Aenapara, amo te ankár amp nap pwarará fárámpae! Waráp kápae kare kwapwe kare ninik te oukoumwan fwap yak námpao maok, wae pwar naeria wae námp am amo ankár kárákáre fek fákeyakampo. Am te apae riteanápe, ono nke nanko, kápae kare amonap ankank te onomp Kwaro nke námp fek ankwap ankárankamp yae-párák kare mono. ³ Amo wokwaek mámá Kwapwe Kare Kar wawia wae sámpapono. Aenapara, amo ankár táman warko níkia mántwaokria kwatae ninik younkwek pwarampo. Táte amo fárámpria ampi tenap pwarará fárámp moia te, kánánkámp oukun naeria yáraknámp aropao i konámpnámp, ono amonapok korop nanko, amo ono korop naeramp ke mér mo nanape.”

⁴ Aeno amo te wae arop ankwap yinink oukoumwan Sardis mek yakáp nap maomp waempyam sámpá oumi pap moi naponno. Aenapara, am fárákap te fwap waempyam wupwi kor yiriria onont tukup mwanap pwi naponno.” ⁵ Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, ono man take pourouráp waempyam wupwi yirimpá papria, maomp e yiki yakáp mwanapamp Buk fek yaknámp te torokor mo, fwaponno. Ono fwap maomp e onomp Naropwaro nke námp fek, tá maomp ensel fákáre nke nap fek érik farákáp nanampono.’ ”

⁶ Aeno arop te waeman woupwirápara, mao te ankár mámá kar Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapia wa kuno.’ ”

Filadelfia mekamp siosén sámp-kérépámp kar

⁷ Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankár kar ankwap kumwia Filadelfia mek yaknámp siosomp enselompór sámp-kérépampo.

ν 2:26-28 Sng 2:8-9; Yé 22:16 w 3:3 1 Te 5:2 x 3:4 Lu 10:20; Érik 22-23 y 3:5 Mt 10:32

Am kar te arakono: ‘Ono yiki kare yakria ono kare kar ninik fi kor kareno. Ono te Devito sámp-yakámp ki sámp-fákeyak nampono. Ono ménki kikip nanko te, arop ankwap ankárankampao warko ménki kër mono. Tá ono ménki kéri tenanko te, arop ankwap ankárankampao warko kikip mono. Ae konampao ono amwan mámá kar má sámp-kérép rae:^z

⁸Amo apae-apaenap ninik ono wae méri yak nampon. Aeno amo nkeae! Amo nke nap fek ono ménki kik-pwate nanko yak námp te, arop ankwapao fwap kër naenámp pourou mono. Ono wae mér nampon: Amo te waráp kárákáre oukoumwan kánanke yak námp fek, onomp karwaok akwapria, apae-apae koropánk nángo, amo onan mér nap pwar moi napono. ⁹Amo mámá arop fárákap Satanomp firápao ‘Yino te Juda fi mekamp’rá sénapan maok, mao te Juda fi monap wae mérapono. Aenapan maok, am fárákap te kwekár sérarrá, kwatae ninik fek paokop napono. Aeno amo wawae! Ono am fárákapan sénanko, waráp pu wonae fik me kor woukourria ono amwan warákár kare namp mér mwanapon.^a ¹⁰Amo onomp karwaokria amo amwan koropnámp touwe ponankor sámpea kárákáre fek fokokeyak napono. Aenapara, ono fwap amwan taokeyak nanko, am kápae kare apár mekamp ponankor koumteouráp aropan mokop nap nke naerianámp ankank korop námpao kor, amwan te korop mo fwapono. ¹¹Ono amonapok koupour kar korop nanae. Amo sámp-fákeyaknap kwapwe kare ninik te ankár kárákáre fek fákeyakampo. Takria amo nopok sámp nanap ankank arop ankwap waráp kwapwe kare ninik kwe-pwarará, sámpantáno.^b

¹²Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, onomp Kwaromp Yiki Kor Nap oumpwarani kwapnámp sámp-fokop tenanko, mao te am yiki kor nap pwarará, warko ek akwap mo kareno. Ono fwap man onomp Kwaromp e, tá onomp Kwaromp taun e, maomp pourouk kumwi nanampono. Am némp te Jerusalem wourékam, am te onomp Kwaronámpoknámp yámar mek pwararea ék naenámpon. Onokump wourékam e táman kor maomp pourouk kumwi nanampon.^c

¹³Aeno arop te waeman woupwirápara, Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar mámá fwapi wa kuno.’ ”

Leodisia mekamp siosén sámp-kérépámp kar

¹⁴Tá am arop warko ankwap kar arakrá sér: “Tá amo ankárLeodisia mekamp siosomp enselén kar ankwap kumwia sámp-kérépampo. Am kar te ará: ‘Ono te kare kar fi kor yaknamp arop, ono Kwaromp kar ponankor yae-párák kare kare kar farákáp nampono. Ono te Kwaro ponankor ankank yoroinámp fi korao ono amwan mámá kar má sámp-kérép rae:^d

^z 3:7 Ais 22:22 ^a 3:9 Ais 60:14 ^b 3:11 Je 1:12 ^c 3:12 Yé 14:1 ^d 3:14 Kl 1:15; Yé 19:11

¹⁵ Amo apae-apaenap ninik ponankor te ono wae méri yak nampono. Ono wae mér nampono, amo te námpare mo, amo te touwe fokor mono. Onomp ninik te amo fwap námpare yak nanap, tá amo fwap touwe fokor nanap.^e ¹⁶ Aenampan maok, amo te touwe fokor kare mo, tá námpare kare mono, amore mek námpare tae morok napon. Aenapantá ono te amwan táp mekamp ak-sinae rampono. ¹⁷ Amo te arakrá sér i konapon: “Ono te wae mani tokwae, tá ankank kápae kare tank nampon. Ono te ankank ankwap mo namp yak mono, ponankor fwap pwi nampon.” Aerá sénapao maok, mono. Amo kwatae kare yak napo, arop fárákapao amwan aropomp mwanap pourou námp. Amo te ankank moráp arop yakria, yi wurumpi yakrá amo pourou mwar waempyam yirimp mo, yak napao maok, amo am te mér mo napon.^f ¹⁸ Aenapantá ono amwan mámá ninik sánk rae: Onomp gol te yaomwi mek yankapea nanko yiki kwapwe námp. Amo fwap am táman mani fek sámpea amo fwap mani tokwaeráp arop yak nanapono. Tá amo fwap waempyam wupwi mani fek sámpea waráp pourouk oupourouk napo, arop fárákap fwap amo pourou saráp yak nap nke mo napo, amo fwap pwarápa mo nanapono. Tá amo fwap gris marasin mani fek sámpea waráp yi mek papea, fwap nke nanapono.^g ¹⁹ Táte ono ankwap arop fárákan warákár namp kwamp te, am fárákapamp ninik kwatae fwapokwap naeria am fárákan yopor i konampono. Ae konampara, amo ankár amoku i konap ankankan ninikia am ankank kwatae te younkwe mwaek sirampo.^h ²⁰ Amo onan nkeae. Ono ménki fek fokoheyakrá poporokwaprá yak nampon. Táte arop ankwap onomp kar wuri wawia onan ménki kik-pwar nángo te, ono am mek youmpea am aropént yakria, tá ono méntér fár, tá mao onont fánaenámpon.ⁱ ²¹ Táte arop yorowar kwe-pwarari námp te, ono fwap man sénanko, onont onomp sia king fek tank naenámpon. Am te wokwaek ono kuri yorowar kwe-pwararea onomp Naropwarént maomp sia king fek tank namp niamp taknámp naenámpon.^j

²² Ae naenámpara, arop te waeman woupwirápara, Yiki Kor Spiritao sios fákáreran farákápnámp kar má fwapi wa kuno.’ ”

Yámar mek Kwarén lotunap kar

4 ¹ Am kar wae pwar nángo, ono yámar mek nke nanko, ménki ankárankamp kikir akwap nángo, am meknámp arop kar wur fokop námp niamp ono manénkir wawi namp niamp, take fek onan sérrá, “Amo narek mapek aokae! Ono amwan wakmwaek koropánk naenámpankank yénk nae.” ² Aerángo maok, ankár kar Yiki Kor Spirit onomp pourou mek kárákárea wae nángo, ono yámar mek nke nanko, kingomp sia

^e 3:15 Ro 12:11 ^f 3:17 Lu 12:21; Je 2:5 ^g 3:18 Ais 55:1 ^h 3:19 Hi 12:7 ⁱ 3:20 Jo 14:23
^j 3:21 Mt 19:28

ankárankamp tank. Aenánko arop ankárank am sia fek tank.^{k 3} Aenánko maomp wae te mani tokwae fek sámp konap yumwi jasper waentar niamp, tá noumouri kor yumwi konilian niamp. Tá am fek fou yimprámp niampao sia king fek koroepa arákari kimpá yak nánko, am te yiki kor yumwi emeral niamp pourouráp nke nampono.^{l 4} Tá am fek nke nanko 24 sia am sia king tokwaeran ikir tankáp nánko, arop taokeyakáp konap arop 24^m sia fek tankáp. Am arop taokeyakáp konap aropamp pourouk te waempyam wupwi yiriria, maomp me korok gol fekamp kump woukouria tankáp. ⁵Am sia king feknámp mékér wae te fápákár akwap nánko, tá maomp pourouk tokwae te oukurér párákapnámp niamp. Am sia wonae fik te fákánek sarom wae yakáp. Am sarom te Kwaromp fákánek spiritan wounáp námpon. ⁶Am sia king wonae fik te ankwap ankank ént solwara tokwae niamp yak. Aenánko, am te glas mek nke napo, koukwe kwapwe konámp niampono.

Tá yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap amore mek yakápria am sia king wonae fik ikir yakáp. Am yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap kápae kare yiⁿ éntér mwaek, tá younkwe mwaek kuri oupouri yak.^o ⁷Ankárankamp ankank yiki yak nám te laion niamp. Anánk ankank yiki yak nám te bulmakau touroup niamp. Yinink ankank yiki yak nám te maomp yimetáp te arop niamp. Yiawor ankank yiki yak nám te ant tu tokwaerao narek furukarea yárák nám niamp.^{p 8} Am yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap te am ankákárank námoku te tokwampok yowe pwaerápono. Tá kápae kare yi am fárákapamp pourouk oupoupouri yak nám te pu-pwaek kuri yakáp, tá mek kuri yakáp námpon. Tá yámarao, tá kumuruk kuri am fárákap te arakrá sér i konapono:

“Kwar Tokwae Kar te
ponankor kárákáre tokwaeráp,
mao te yiki kare,
mao te yiki kare,
mao te yiki kare.
Mao te wokwae kar yak,
tá oukoumwan yak nám,

^{k 4:2} Ais 6:1 ^{l 4:3} Ese 1:28 ^{m 4:4} Arop ankwapao arakrá ninik i konapono: ‘Arop taokeyakáp konap arop 24’ te, ankwap 12 te Jekomp tárápu éntér-sámp ramp mwearoan wounáprá, tá ankwap 12 te éntér-sámp ramp aposel fákáreran wounáprá. Takia tapokwapea te 24no. Kwar te arop ponankoramp Kwarono. Saptá 21:12,14 fek yaknám karan mént nkeae. ^{n 4:6} ‘Kápae kare yi’rá sénámp te, yérékrá yakáprá pwar mo, tá ninik kour tokwae karrápono. ^{o 4:6} Ese 1:5-10 ^{p 4:7} Arop ankwap fárákap arakrá ninik: Kwaro yoroimp ankank ponankor man lotu i konapono: Yao pwa mekamp fir ou mekamp fir tokwae kwapwe, tá arop poukwap napo tére konap fir ou mekamp kárákáreráp fir, tá ant ou mekamp koupour kar furukur konámp, tá ankank ponankor taokeyak konámp yonkwae kourráp arop.

tá nánkár wakmwaek kor yakea korop naenámpon.”
Am fárakapao makrá sénap te anepér mo i konapono.⁹

⁹Am yiki yakápnap ankank te yiki yaká yaknám Kwaro sia king tokwae fek tank nám tank táman warákárria man loturia, maomp e narek sampokrá ‘Aesio’rá sér i konapono. Tá kápae kare por am yiaworaopwe yiki yakápnap ankank tak nap te, ¹⁰am 24 arop taokeyakáp konap fárakap támao kor, Kwaro sia king tokwae fek tank nánko, wonae fik pourou méntér éntér mwaeknám tukupá pér i konapono. Tá am fárakap man lotu nap te, mao yaká yaknám aroponoria napon. Aeria am fárakap náráp gol fekamp kump sia king tokwae tanknám wonae fik épéria sérrá,^r

¹¹ “Tokwae Kar! Amo yinomp Kwarono.

Amo támao narek karaok yak napo,
amwan kápae kare aropao warákárria
waráp e narek sampokria,
waráp kárakáre ankore mek yakáp mwanap te
wae pwi kare yak námpon.
Am te apae riteanápe,
Amo ankank ponankor yoroi napon.
Amoku waráp ninik fek yoroia napo,
am ankank ponankor oukoumwan yak námpon.”

Jono buk ankwap moukoup ramp nkenám kar

5 ¹Kwaro sia king fek tankea, maomp yae-párak mwaek yaek buk ankárankamp sámpá tank nánko nke nampono. Am te pu-pwaek, tá éntér mek kuri kumwi tenapo yak námpono. Tá am buk te fákánek éntu torompia fápákamánkia pwate napon. ²Tá ono nke nanko, kárakáre kor ensel ankwap tékén arakrá wumwi, “Kwapwe kare arop te wa mamá buk fekamp torompi tenap éntu má kwaráp naenám fwap pwi námpon?” ³Yámar mek kuri tak naenám arop ankwap yak mo, apárok kuri yak mo. Kwar ankore mek kuri am buk aokoroepa am buk mek nke naenám te yak mo kareno. ⁴Ono nke nanko, arop fárakap te am buk fwap aokorop-pwar naenám arop nke mo mwanap pourou námpantá, ono táman yonkwae touweria éma wae nampono. ⁵Aenánko arop taokeyak konám arop ankárankao onan arakrá sér, “Amo émi kwapon. Amo nkeae! Juda fi meknám laion korop nám te, mao king Devitomp arák fekamp taonono. Mao te waeman yopor aropan yorowaria kwe-pwarará apárok anámpá pap námpara, mao fwap am buk fek éntu fákánek ke fek torompiramp kwaráprá fupukuraerá akwap naenámpono.”

Jono Sipsip Morok nkenámp kar

⁶ Aerámpan maok, ono nke nanko, Sipsip Morok ankárank fokokeyak nánko, am te wokwaek faropea napo, sumpwi námp niamp pourouráp. Mao te sia king fek tank nánko, am fek am yiworaopwe ankank yiki yakáp nap, tá arop taokeyakáp konap aropamp sia man ikarea napo, am kuk mek tank. Aenánko, am te souwe fákánek aokránkirámp, tá fákánek yi. Am yi te Kwaromp fákánek spiritono. Kwaro am fákánek spirit te ponankor apár mekmwaek tirá kérép námpono.^s ⁷ Am Sipsip Morok te mao akwapea Kwaromp yae-párak mwaek yaekamp buk am sámp. ⁸ Mao wae am buk sámpeanánko maok, am ankank yiki yakáp nap, tá 24 arop taokeyakáp konap arop, am fárakap Sipsip Morokamp wonae fik pourou méntér éntér mwaeknámp tukupá pér. Am fárakap ankákárank námoku gita niamp sámp, tá dis gol ankárankamp am mek paura nánákáre yankap konap top-pwarámpá yak námpráp sámp. Am te Kwarén koumteouráp aropao kar toropwap i konap wounápono.^t ⁹ Tá am fárakap takria maok, tár wourékam arakrá sámp:

“Amo fwap fákánek ke éntu torompiramp buk sámpea,
am kwaráp nanap pwi kar naponono.
Am te apae riteanápe,
wokwaek arop fárakapao
amwan faropea sumpwi pap napo,
waráp yiri fek amo arop fárakapan
yamokwapea Kwarén sánk naponono.
Ye! Amo te ponankor arop fi,
tá ponankor karráp,
ponankor apár mekamp,
tá nkwaekwe make pourouráp ponankor makia,
máte amo warko yamokwap naponono.”

¹⁰ Amo takia napo,
am fárakap yinomp Kwaromp
pris fákáre yakáp napo,
mao am fárakapamp King yak námpon.
Tá am fárakap te king yakápria,
apárokamp koumteouráp arop fárakapan
poukwap mwanapon.”^v

Sipsip Morokamp e narek sampoknap kar

¹¹ Tá ono warko tokoreyakria, kápae kare enselomp kar wawi nampono. Am fárakapan te kouroump mwanap pourou mono, kápae kare

^s 5:6 Sek 4:10 ^t 5:8 Sng 141:2; Yé 8:3-4; 15:2 ^u 5:9 Sng 98:1 ^v 5:10 Ais 61:6; 1 Pi 2:5,9; Yé 20:6; 22:5

fopwakwap-fopwakwapono. Am fárákapao kingomp sia, tá am ankank yiki yakápnap ankank, tá arop taokeyakáp nap aropan kor ikiri yakápria maok,^w 12 am fárákapao tékén arakrá wumwi:

“Mámá te Sipsip Morok wokwaek faropea sumpwi papapono.

Mao te waeman e tokwae,

tá ponankor kwapwe kare ankank,

kwapwe kare yonkwae koukour,

tá kárákáre tokwae kar sámp naenámp te,

waeman pwi kare yak námpono.

Kápaie kare arop maomp e narek sampokria

man warákarrá ‘Aesio’rá sér mwanap te,

waeman pwi kari yak námpon!”

¹³Tá ono kápaie kare nkwakwe make ankank Kwaro yoroi nám yámar mek yak namp, tá apárok yak nám, tá némp mek yak nám, tá solwara mek yak nám, maomp kar wawi nampono. Ye! Ponankor ankank ponankor mekmwaekamp yakáp nap, ono wa nanko, am fárákapao arakrá sér:

“Am arop te náráp sia king fek tank nánko,

tá Sipsip Morokao kuri am yawor

fwap kápaie kare ‘Aesio’rá sénap kar,

tá e tokwae sánknep,

tá warákár,

tá kárákáre am te waeman

fwap kápaie kare por

sámp saráp yaká yak nenepon.”

¹⁴Tá am yiworaopwe yiki yakápnap ankank támao sérrá, “Am te kare tak mwanapon.” Tá arop taokeyakáp konap fárákapao maomp wonae fik tukupá pérrá man lotu napon.

Sipsip Morokao buk fekamp éntu kwarápnámp kar

6 ¹Tá ono nke nanko, Sipsip Morok mao am buk éntu fek fákánek ke torompi tari nap ankáránkamp ke kwarokwap. Aenángo, am fek ono wa nanko yiworaopwe ankank yiki yakápnap am ou mekamp ankwap ankáránkampao kar sénángo, maomp kar te oukuréao párákápnámp niampria mao sérrá, “Amo koropae!”^x ²Aerá sénángo ono nke nanko, wupwi kor hos, tá am fek arop tankria píir sámpá tank. Aenángo, yorowar kwe-pwar konap kump man sánk napo, yorowar kwe-pwarará akwapria mao am yorowar kwe-pwarnámp tére oukoumwan térea waerá akwap námpon.

³Tá Sipsip Morok buk fek éntu niamp torompi tenap anánk ke fekamp kwarokwap nánko, am fek ono wa nanko, anánk ankank yiki yak nám

^w 5:11 Dan 7:9-10 ^x 6:1 Yé 5:1

mao sérrá, “Amo koropae!” ⁴Tá am meknámp hos ankwap korop. Am te noumouri kor. Am fek tanknámp aropan kárákáre sánk napo, mao fwap apárokamp kounteouráp aropamp kwapwe kare ke tirá épéri pwar nánko, am fárákap fwap arop ankwap fárákapan tirá wour mwanapon. Aeria man bainat tokwae kar am tére naenámp sánk napono.

⁵Tá Sipsip Morok buk fekamp éntu niamp torompinap yininkan kwarokwap nánko, am ke fek ono wa nanko, yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap yininkao sérrá, “Amo koropae!” Aeránko, ono hos yákáre kor^y nke nampono. Am fek te arop firamp kápae purump konap skel yaek samp-tank. ⁶Tá ono wa nanko, yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap meknámp arop kar niamp ankwap arakrá sér, “Amo sospen kánanke mek wit ankárankamp yámar fek térea sámp konámp mani fek purumprá yokwapá papae! Tá amo yininkaopwe sospen kánanke mek bali ankárankamp yámar fek térea sámp konámp mani fek purumprá yokwapá papae. Aeno amo wel ntia wain souroumpouri kwapono.”

⁷Tá Sipsip Morok buk fekamp yiawor éntu kwar-pwar nánko, am ke fek yiaworaopwe ankank yiki yakáp nap mekamp yiaworao sérrá, “Amo koropae!” ⁸Aeránko ono nke nanko, pourou yar faokor akwapnámp hos ankwap am meknámp korop. Aenánko, am fek arop tank. Maomp e te Sumpwi. Tá arop ankwap maomp e te Yaomwi mek Pik mwanap maomp wakmwaek tank. Am anánkaopwean takenkria kárákáre sánk napo, mao kounteouráp arop ponankor yiawor mwaekamp ankárank mwaekamp kirikiri ponankor tirá wour nenep. Tá am anánkaopwerao tirá wour nenep te bainat fek, tá yae-porokwe tokwae fek, tá nkwakwe make touwe fek, tá apárokamp yao pwae mekamp nape firao, arake fek tirá wour nenep.^z

⁹Tá Sipsip Morok buk fekamp éntik éntu kwar-pwar nánko, ono nke nanko, waemp fákáre alta ankore mek yakáp. Am arop fárákap te wokwaek Kwaromp kar sámpea kárákáreria arop ankwap fárákapan am kar farákápapo, táman yoporap arop fárákapao tirá wouriap aropono.^a

¹⁰Am waemp fákáre tékén arakrá wumwi, “Kárákáre Tokwaeráp Tokwae Kar e! Amo yiki kareno! Waráp ninik te ponankor kare karonol! Apaekamp ke akwapea pwate nánko, amo apárok yakápnap arop fárákapan kotria yinan tirá wouri nap fek am fárákapan nopok érou nanapono?”^b ¹¹Aenapo Kwaro am fárákapan waempyam wupwi tokwaeri moumountukri nénkria mao am fárákapan arakrá sér, “Yumo ankár kánámpár anepér tae morokenke. Nánkár am yopor aropao yumont ankárankamp tére konap yiráp ankwapyaenáp arop fárákapan kor takrá

^y 6:5 ‘Yákáre kor hos’ te nánkár wakmwaek pwar naenámp yae fek nánko, yae-porokwe tokwae korop naenámpan yénkép námpon. ^z 6:8 Ese 14:21 ^a 6:9 Jo 16:2
^b 6:10 Yé 16:5-7

tirá wouranápono. Nánkár am kouroumprá akwapea pwi nánko, Kwaro fwap am fárákapan nopok érou naenámpom.”^c

¹² Tá Sipsip Morok éntu niamp buk fekamp fákup tenap tokwaman kwarokwap nánko, ono nke nánko, némp yérur tokwae koropria apár ponankor oupouroup. Tá yámar te arákarea yam turupwi nokore niamp araknámp nánko, yunk te ponankor noumouri koria maok, yiri niampi akwap.^d ¹³ Yámar mekamp térme te ponankor apárok mukaria ékrink námp te yao fik kirao oukoumwan noumouri mo námpan ouwirao nánko, némpouk ponankor ékrink i konámp niamp. ¹⁴ Yámar me tokwaerao kor kwanpae moukoupá pap konap niampará akwap te. Tá faonkwe, ént mekamp apár amor ke fárákapao kor am yakáp i konap pwarará érérekéri tukup. ¹⁵ Tá apárokamp king fárákap ntia e tokwaeráp arop fárákap, tá soldia fákáreamp kepten fárákap, tá mani tokwaeráp arop fárákap, tá kárákáre kor arop, tá kápae kare arop kwaporok tére konap, tá kápae kare arop fwap párák yakáp i konap, am fárákap énéni ponankor pirikimpea apár mekmwaek, tá kounk fi mekmwaek wouri yakáp.^e ¹⁶ Tá am fárákapao kápae kare faonkwe tokwae, tá péri wi aran wumwirá, “Yumo ankár yinomp pourouk mapek koropá péria Kwaro sia king fek tankrá nke naenámp fek, tá Sipsip Morokamp yonkwae pwarámp korop naenámp fek yinan oupoupourenke. ¹⁷ Am te apae riteanápe, am Yae Tokwae fek te am anánkaopwerao arop fárákap kwatae niniki nap fek nopok touwe kwatae nénk nenep yonkwae pwarámp te wae korop námpom. Aenámpara wa fwap am kwe-pwararea yak naenámpom?”

Kwaromp firáp yakápnep arop fárákapan taok káknámp kar

7 ¹ Ono am yém niamp nkea pwarará, ankwap yém nke nanko ensel yiaworaopwe apár mek yiawor woupwi mwaek foukouri yakáp. Am fárákap te apárokamp yiawor mwaekamp apár mwaekamp ouwipár sámp-fákeyakáp napo, ouwipár apár mek korop naenámp pourou mo, solwara mwaek kuri korop naenámp pourou mo, yao yowe mek kuri korop naenámp pourou mo. ² Tá ono nke nanko, ankwap ensel yámar aok konámp mwaeknámp yámar meaok korop. Mao te yiki yak konámp Kwaromp taok pap konámp sámpea am yiaworaopwe ensel Kwaro apár ntia solwara souroumpouri siranáponoria kárákáre sánknámp ensel táman kárákáre fek tékén wumwi. ³ Aeria mao arakrá sér, “Yumo te apár ntia solwara, tá yao aráte koupour souroumpouri kwapono. Nánkár yino Kwaromp tére aropamp yépe kor fek maomp taok kákea pwar nánko maok, wakmwaek yumo am ankank fwap souroumpour mwanapono.”^f ⁴ Tá ono wa nanko, koumteouráp arop fárákapan Kwaromp taok kákrámp kouroump napan ‘Arakae’rá sér, “Mao 144,000 ankákárank Israel fi mekamp ponankor

^c 6:11 Yé 3:4-5; 7:9,13-14 ^d 6:12 Mt 24:19 ^e 6:15 Ais 2:19 ^f 7:3 Ese 9:4; Yé 9:4

koumteouráp aropan Kwaromp taok káká pwar.”⁵ Aenapo maok, Judamp fekamp 12,000 taok sámp, ta Rubenomp fekamp 12,000, tá Gatomp fekamp 12,000, ⁶tá Aseromp fekamp 12,000, Naptalaimp fekamp 12,000, tá Manasamp fekamp 12,000, ⁷tá Simionomp fekamp 12,000, tá Livaimp fekamp 12,000, tá Isakaromp fekamp 12,000, ⁸Sebulunomp fekamp 12,000, tá Josepomp fekamp 12,000, tá Bensaminomp fekamp 12,000. Mámá arop fákáre mao Kwaromp taok sámp napono.

Kápaé kare arop ou tokwae Kwarén lotunap kar

⁹Ono am ankank ponankor nkea pwarará, ono warko tokoreyakria nke nanko, kápaé kare koumteouráp arop fárákap koupoukour yakáp napo, am arop fárákap te kouroumpea pwi mwanap pourou mono. Am koumteouráp arop fárákap te nkwakwe make pourou yipiráp, tá kápaé kare arop fi ponankor, tá ponankor apár mekamp, tá ponankor moumountukri karráp, am fárákap sia king wonae fik, tá Sipsip Morok nke námp fek foukouri yakáp. Am fárákap te wupwi kor waempyam tokwaeri yiriria, tá oupuk pwae yaek tia,⁸ ¹⁰arakrá tékén wumwi, “Nomp Kwar sia king fek tank námp, tá Sipsip Morok am yaworao nomwan warko éréképea nepo, nomo oukoumwan yae-párak yakáp námpono.”

¹¹Tá ensel fákáre ponankor, tá arop taokeyakápnep arop fákáre ntia yiworaopwe ankank yiki yakáp nap, am fárákap sia king ikarea yakáp. Tá am fárákap sia king wonae fik pourou méntér éntér mwaeknámp tukupá pérria Kwarén lotu. ¹²Aeria arakrá sér,

“Kare karono,
nomo nomp Kwarén warákára wae mwaro.
Aeria nomo maomp e tokwae érik sér mwaro.
Mao te ponankor kwapwe kare ninikrápara,
nomo man fáparákrá maomp e narek sampok mwaro.
Mao te kárakáre karenó.
Ye! Ponankor kárakáre tokwae te
maomp pourouk yak námpono.
Mámá ponankor ankank te maomp sarápono.
Kare karono.”

Am fárákapao touwe sámpnap ke wae pwarnámp kar

¹³Tá taokeyak konámp arop ankwapao onan sérrá, “Mámá wupwi kor waempyam tokwaeri yirirnap arop fárákap máte wanon? Tá am fárákap te maoknámp korop napon?”^h

¹⁴Tá ono nopok man sérrá, “Tokwae Kar e! Amoku támao amo mér napon.” Tá mao onan sérrá, “Mámá arop fárákap te wokwaek touwe

tokwae yopor aropao nénkapo, tia yakápiap arop fárákapono. Am fárákapamp waempyam te Sipsip Morokamp yiri fek yáraria napo, maomp waempyam wupwi kwapwe námpono.ⁱ ¹⁵ Aenapara, am fárákap Kwaromp sia king wonae fik foukouri yakáp napon. Tá yámaraok, tá kumuruk kuri maomp Yiki Kor Nap mek maomp tére tére konapono. Tá Kwar am sia king fek tank konámp, mao námoku am fárákapént yakria taokeyak naenámpono.^j ¹⁶ Aenánko am fárákap te mwae touwe mo, éntantá nikip mo mwanapono. Am fárákapan yámar touwe fokor mo, tá ankwap ankank man pourou touwe fokor mo naenámpon. ¹⁷ Am te apae riteanápe, Sipsip Morok sia king amore mek yakria am fárákapan sipsip taokeyak konámp aropnámp taokeyak námpono. Mao te fwap am fárákap éréképea ént oukurnámp fik akwap nánko, am fárákap yiki yak sánk konámp ént fár mwanapono. Tá am fárákapamp yi mekamp émti Kwaro torokor nánko, am fárákap warko éménk mono.”^k

Sipsip Morokao buk fekamp fákánek an éntu kwar-pwarnámp kar

8 ¹ Tá Sipsip Morok buk fekamp fákánek tompnámp éntu kwar-pwar nánko, am ke fek te pourounk kánanke yak mo, tá yámar mek kar sérar mo, akwapea hap aua fek. ² Aenánko, wakmwae ono nke nanko, ensel fákánek Kwaromp wonae fik foukouri yakáprá fákánek wur tia fákeyakáp. ³ Tá ensel ankwap koropea alta wonae fik fokokeyak. Mao te gol fekamp dis am mek paura nánákáre souri pokanoria yankap konap yaek sámp-fákeyak. Aenánko man kápae kare paura nánákáre nénk. Am enselo am tia, kápae kare Kwaromp firáp aropamp kar toropwap i konap koupoukarea mént tapokwapea Kwarén ofa i konap golráp alta fek paprá Kwarén sánk. Am alta te Kwaromp sia king wonae fik yak námpon. ⁴ Tá am yaomwi souri paura nánákáre yankap nap, ntia Kwaromp kounteouráp aropamp Kwarén kar toropwap i konap, am ponankor enselomp yaek pwarará narek poka Kwaromp nás mek.^l ⁵ Aenánko ensel paura nánákáre yankap konap dis am sámpea alta fekamp yaomwi am dis mek top-pwarámpea am yaomwi sámprá apárok sir. Mao apárok sirarrá pwaránko oukurér tokwae párákapria pourounk tokwae nánko, mékér wae fápárákár akwap nánko, apár némp yérur tokwae.

Ensel yiworaopwerao wur fukurnap kar

⁶ Tá am fákánek ensel fákánek wur kor tia yakáprá wae wur foukour mwaria nánap. ⁷ Tá ensel ankárankamp mao náráp wur fokop nánko maok, warákam ais, tá yaomwi ntia yirirént tapokwapea apárok kwarokor pik. Aenánko, ponankor apár yinínk mwae kamp ankwap ankárank mwae kirikiri mwae kamp apár, tá am mwae kamp yao

ⁱ 7:14 Mt 24:21 ^j 7:15 Ais 49:10 ^k 7:17 Sng 23:2; Ais 25:8; Yé 21:4 ^l 8:3-4 Yé 5:8

ponankor, tá yiki kor apwar pwaeran kor ponankor yaomwirao fári pwar.^m

⁸Tá ensel anánkao náráp wur fokop nánko, faonkwe tokwae fek yaomwi yurunknám niamp sinapo, solwara mek piká párákap. Am solwara te yinink mwaek fékerrá oumwi kákea pwate napo, ankwap ankárankamp mwaek te yiri arákarrá yak. ⁹Aenánko am solwara mek yiki yakápnám ankank yinink mwaek pir-pwara nap am te ankárankamp mwaek fi te ponankor surumpwi pwar. Tá sip yinink mwaek pirékarea pwaranap, ankárank mwaek ponankor tokopá akwap.ⁿ

¹⁰Tá ensel yininkao náráp wur fokop nánko maok, térme tokwae ankárankamp yaomwi kare saromnám yurunkia am yámar mek pwararea apárok piká párákap. Ént yinink mwaek pir-pwarará oumwi kák tenap am térme ankárankamp mwaek ént oukurnám mek, tá ént kar mek piká párákap. ¹¹Am térmeamp e te Top i konám Marasin. Am ént yinink mwaek pirékarea pwatenap ankárankamp mwaek te, am ént wae top kwatae kare. Aenánko kápae kare arop am ént fánapo, am fárakapamp yare mek topa wae nánko, am fek surumpwi naponon.

¹²Tá ensel yiaworao náráp wur fokop nánko, yámar ntia yunk, tá térme ponankor yinink mwaekamp ankárank mwaek ponankor souroumpouri yakáp napo, wae yokor konap am táman kor yinink mwaek pirékarea napo, ankárank mwaek kirikiri wae yokor konám akwapea kirikip. Aenánko, yámar ntia kumur ankárankamp mwaek kirikiri te wae yokor mono.

¹³Tá ono nke nanko, tu tokwae ankárankamp yámar mek amorik furukarea akwap. Ta ono wa nanko, mao tékén arakrá wumwi, “Koupoutáráp nap, koupoutáráp nap, koupoutáráp nape, apárokamp kourteouráp arop koupoutáráp nape! Am te apae riteanápe, ankwap yininkaopwe ensel mao náráp wur fokour mwarea nap te, touwe tokwae kourteouráp arop fárakapan korop naenámpon.”^o

Ensel éntirao wur fokopnám kar

9 ¹Ensel éntirao náráp wur fokop nánko maok, ono nke nanko, térme ankárankamp yámar mek pwarará, apárok piká párákap. Aenánko, Kwaro man am apár me tokwaeri fi tikipnám yak monám ménki kikip naenám ki sánk. ²Am térmeao am me kik-pwaránko, am me meknám yaomwi tokwae yanknap souri niamp aok. Aeria am souri te yámar ntia ouwipáran oupouroup nánko, yámar ntia ouwipár akwapea kirikip. ³Aenánko, kápae kare tákár oumpwe niamp am yaomwi souri meknám apárok pikrink. Tá am fárakapao sámpnap kárakáre te kaoamp touwe sánk konám kárakáre niampria, am te arop yamp nánko touwe tokwae

^m 8:7 Kis 9:23; Jol 2:30 ⁿ 8:9 Kis 7:20-21 ^o 8:13 Yé 9:12; 11:14

naenámp ankankono.^p 4 Tá am fárákapan kar arakrá sér, “Yumo te apwar pwae, tá apárokamp nkwakwe make ankank némpouk forokor konámp, tá yao ankwap aráte kwatae pap kwapono, mono. Yumo ankár am arop fárákap Kwaro náráponoria yépe kor fek taok paprá kumwi námp yak monámp aropan sámpá kwatae pap kipo.”^q 5 Yumo am arop fárákapan touwe sánk nap te akwapea éntik yunk napao maok, am arop fárákapan te tirá wouri kwapono.” Tá am arop touwe kwatae nénknámp kao niamp am támao arop yourounkwe nánko, touwe tokwae naenámp.⁶ Am taknámp ke fek arop wae sumpwi mwaria mwae kup oupourounk napao maok, am sumpwi mwanap mwae kup te nke mono. Ye, arop sumpwi mwar kar napao maok, sumpwi te am fárákapan sámp mono.

7 Ono nke nanko, am tákár fákáre te hos fákárerao yorowarrá tukup mwaria nánap nap niampono. Am ankank fárákapamp me korok te gol fekamp kump niamp woukouri yakáp. Tá am fárákapamp yimetáp te arop yimetáp niamp.⁸ Tá am fárákapamp me pwae te kounteouramp me pwae éréri niamp pourouráp. Tá am fárákapamp yu kor te laionomp yu kor niamp.⁹ Am fárákapamp éntér kor fek te kapa fekamp kárae yiriria yakáp. Tá maomp yowe pwae énk te yorowar mek tukup mwanap kápae kare hosráp karisamp ounk niampono.¹⁰ Am fárákapamp kore te kao kore kor niampria, aropan touwe sámp naenámp marasin am meknámp sánk konámp kore kor wiráp yak námpon. Tá am fárákapamp kore kor te arop touwe sánkrá akwapea éntik yunk fek naenámp kárákáre samp naponno.¹¹ Am fárákap te waeman taokeyak naenámp king yak námpon. Am king te apár me éri fi tikipnámp yak mo, ankár piknámpamp enselono. Am ensel te Hibru kar fek maomp e ‘Abadon’ ri konapono. Tá nomp Grik kar fekamp e fi te ‘Kápae kare ankank kwataerá kák naenámp aropono’.

12 Má manénkir koropnámp touwe tokwae kwatae te wae pwar námpon. Wakmwaek korop naenámp touwe tokwae oukoumwan anánkaopwe yak námpon.^r

Ensel tokwamao wur fokopnámp kar

13 Tá ensel tokwamao náráp wur fokop nánko, ono wa nanko, Kwaromp wonae fik yaknámp alta gol fek yiawor woupwi meknámp kar sér.

14 Mao am wur fákeyaknámp ensel tokwaman arakrá sér, “Am ensel yiaworaopwe ént Yufretis mwaek fákapá yakáp nap amwar pwar napo tukupanápono.”¹⁵ Aeránko maok, mao wae am yiaworaopwe ensel pwar nánko, wae am fárákapao ponankor kounteouráp arop yinink mwaekamp pirékara nap ankárank mwaek kirikiri ponankor paoki pwar naenámp. Am ensel fárákap te am tére mwanámpria am ke korop naenámp am yae, tá am yunk, tá am korop naenámp yopwar táman yépékrá nánapi yakáp

napon.^s 16 Tá soldia fákáre hos fek tankáp nap te 200 milion. Ono am kouroumpea sénapo, wawi nampono. 17 Tá ono yém niamp arakria hos fákáre am fek arop tankáp nap nke. Am arop fárákapao yiririna kárae fek yaknámp te noumouri kor, tá muru kor, tá yar kor. Am hosamp me kor te laionomp me kor niamp arake, tá yaomwi yurunk ntia souri, tá yumwi salfa fekamp yaomwi maomp táp meknámp koroprá fápákár akwap.

18 Am fárákapao kouroumteouráp arop ponankor yinink mwaek pirékarea pwar napan ankárank mwaek te mámá yininkaopwe ankank kwatae fek paoki pwar napon. Am mámá yaomwi, tá souri, tá salfa yumwi fek yaomwi yurunk námp, hosamp táp meknámp korop námp, am fek paoki pwar napon. 19 Am hos fákáreamp touwe sánk naenámp kárákáre te táp mek yak, tá maomp kore kor fek yak námp. Maomp kore kor te tákam niamp me korrápao am me kor fek táman aropan touwe sánk konámp.

20 Arop ankwapmwaek ponankor oukoumwan am yaomwi ntia souri ntia yumwi salfa fekamp yaomwi fek sumpwi mo nap te, kwatae ninik younkwek sir mono. Am námokuráp yae fek yoroia man lotu mwanap ankankan pwar mono. Tá kare! Am fárákap te kwatae spirit fárákap, tá kwekár kwar mao námoku gol, silva, tá bras, tá yumwi, tá yao am fek yoroinap ankank nke naenámp pourou mo, kar wa mo, yarak mo, mak i konámp táman lotu napono.^t

21 Am arop fárákap arop ankwap fárákap tirá wourrá, foupourá, kokoporrá, oukunrá, mak i konapan maok, am pwarará kwatae ninikan kor younkwe mwaek sir mo napon.

Jono enselo buk sánk nánko fárinámp kar

10 1 Ono am ankank nkea pwarará, ono warko nke nanko, ensel kárákáre kor ankwap yámar meknámp ék. Maomp pourouk te koumwerao oupouroupá yak nánko, fou yimpnámp yépe kor fek kámpá yak. Maomp yimetáp te yámar wae niamp, tá maomp pu kor te oumpwar fokopeyak nánko, ponankor yaomwi yurunk aowarámp námp niamp. 2 Mao buk kánanke ankárankamp yaek fákeyak nánko, am buk fupukurae yak. Mao te yae-párák mwaek pu solwara yumuntuk pumpur, tá yae-mánkwan mwaek pu apár kar fek pumpuri yak námp. 3 Maomp wumwi kar kárákáre te laionomp kar tokwae niampono. Mao arakrá wumwi nánko, fákánek oukurér párákaprá nopok kar sérar. 4 Am fákánek párákapnámp oukurér kar sérar napo, ono koupour am kumwi naeria nampan maok, ono wa nanko, yámar meknámp kar ankwap onan sérrá, “Am fákánek párákapnámp oukuréramp kar am te amo ankár waráp ninik mek fákapea papae. Amo kumwi kwapono.”

5 Tá am ensel ono wokwae nke nanko, solwara yumuntuk, tá apár kar fek fokopeyak námp, mao yámar mek náráp yae-párák mwaek

^s 9:15 Yé 8:7-12 ^t 9:20 Sng 135:15-17; Yé 16:9,11

yae ka-sampok. ⁶ Aeria mao narek yiki yaká yak konámp Kwaromp e fek fou e sér. Am Kwar te yámar me ntia am mek yakápnámp ankank ponankor, tá apár ntia am mek yakápnámp ankank, tá solwara ntia am mek yakápnámp ankank ponankor yororoimp Kwarono. Am enselo arakrá sér, “Pwar naenámp ke wae korop námpono. Kwar te warko yépék naenámp pourou mono. ⁷ Warko wakmwaek ensel fákánerao wur fokop nángo, am wur kar korop nángo, am ke fek am ankank Kwaro nanampria wokwaek sérimp kar te mek yakámpan mao wae tére nángo, érik korop naenámpon. Am kar mao náráp tére konap profet fákárean wokwaek kar sérimp támaono.”

⁸ Tá am aropamp kar manénkir wawi namp, warko yámar meknámp koropria onan arakrá sér: “Amo akwapea ankwapmwaek pu solwara mek, tá ankwapmwaek pu apár kar fekia fokoheyaknámp enselomp yaek fupukurae yaknámp buk sámpae.” ⁹ Aeránko, ono akwapea enselonámpokria ono man sérrá, “Amo onan támá buk kánanke sápa.” Tá mao onan sérrá, “Amo sámpea fárae. Am te fária napo, waráp yare mek te yorowar naenámpan maok, waráp táp mek te hani nape kwapwe niamp naenámpon.” ¹⁰ Mao takrá séri pwar nángo, ono am buk kánanke enselomp yaekamp sámpea, ono fár. Tá onomp táp mek hani nape kwapwe niamp námpao maok, ono fári pwate nanko, onomp yare mek te yorowara wae. ¹¹ Tá Kwaro onan sérrá, “Amo kápa kare apár mekamp arop firan, tá kápa kare pourou yipiráp aropan, tá kápa kare karráp aropan, tá kápa kare king fákáreran korop naenámp ankank má profet kar warko farákápa.”

Arop anánkaopwerao kar farákáp nep kar

11 ¹ Ono am fek purump konap yaopwae mear yaopwae niamp sápria onan sérrá, “Amo fárámprá Kwaromp Yiki Kor Nap ntia alta purumpae! Tá amo am mek lotu i konap koumteouráp arop kouroumpae! ² Aeno amo yár Yiki Kor Nap pu-pwaek yak námp te purump kwapono. Amo ankár pwarampo. Am yár te ankwap fi aropampono. Nánkár am fárákapao koropea am Yiki Kor Némppumpuri yakáprá tukupea 42 yunk fek mwanapono.” ³ Aenapo, ono mámá arop anánkaopwe sámp-kérép nanko, onomp kar farákáp nenepono. Am arop yawor te yonkwae touweria yirimp konap waempyam yirimpea onomp kar farákáprá akwapea 1,260 yae^u fek nenepon. ⁴ Am anánkaopwe te yao oliv^w yawor niamp, tá lam anánkaopwe apár ponankoramp Tokwae Karamp wonae fik yak nepon.^x ⁵ Táte arop ankwap fárákap am arop yaworan sámpá yampourou mwaria napo te, am arop yaworamp táp meknámp yaomwi koropria am arop yaworan yopornap

^u 11:2 Lu 21:24; Yé 13:5 ^v 11:3 1,260 yae te 42 yunk, tá yinink yopwaria yiawor amore mekan sénámpon. ^w 11:4 ‘Yao oliv’ te kantri Israel firan wounáp námpon.

^x 11:4 Sek 4:11,14

arop fárákapan wouroukoumpi pwar naenámp. ⁶Am arop yawor Kwaromp kar fárákáp nenep ke fek te, waeman yámar mek warákam ékantá kér nenep kárákáre yak námpon. Tá am arop yawor te ént ponankor yiri arákarrá kák nepo, am támao apárokamp kounteouráp aropan nkwaawe make kwatae ankank fek kwatae pap nenepon. Kápae kare ke fek am arop yawor tak neria te, fwap tak nenep kárákáre yak námpon.

⁷Am arop yawor Kwaromp kar fárákápnep tére wae pwar nepo, yao pwae mekamp fir am fi tikip monámp apár me éri meknámp narek aokea am arop yaworént yorowar. Yorowaria am arop yaworan kwe-pwararea faoporia kák nánko, sumpwi nenepon.^y ⁸Aetenánko, am arop yaworamp yákáre te taun tokwae kar mek akwapnámp mwae kupuk tank nenepon. Am ‘Taun’rá sénap te mek wounáprá ‘Sodom’ tá ‘Isip’rá sénapon. Am taun tokwae mek táman wokwaek am arop yaworamp Tokwae Karan yaopwae porokopramp fek faropá papapono. ⁹Arop ankwap fárákáp ponankor apár mekamp, tá ponankor arop fi, tá ponankor karráp, tá nkwaawe make pourou yipiráp ponankor, makia am arop yaworan, fwaprá kar sumpwi neponoria am yákáre nkerá tukupea yinink yae akwapea yiawor yámar kuk námp fek mwanapon. Tá arop fárákáp am arop yaworamp yákáre ‘Apár me mek pap kwapono’rá sér mwanapono. ¹⁰Tá apárokamp kounteouráp arop am arop yawor sumpwi nep táman warákáránkrá tár sámprá fir fépérrá nouroup arop fárákapan ankank nénk. Am te apae riteanápe, am profet yawor apárok yakápnep kounteouráp aropan ponankor touwe nénk konepantá mwanapon.

¹¹Yinink kumuria yiawor yámar kuknámp yae fek táman Kwaro yiki yak naenámp néké am arop yaworamp yákáre mek sámp-kérép nánko, am arop yawor fárámpea fokoeyak. Aenepo, arop fárákáp am arop yaworan nkea apáp tirinka wae. ¹²Tá am arop yaworao wa nepo, kar ankwap yámar meknámp tékén am arop yaworan arakrá wumwi, “Yumo narek mapek aokenke!” Aeránko maok, am arop yawor kouwme mekia yámar mek pok nepo, am arop yaworan yopornap arop fárákáp mao pok nep wae nke.^z ¹³Tá am ke fek táman némp yérur tokwae korop nánko, am taun ankáránk mwae kirikiri kwatae akwap nánko, sarakok mwae oukoumwan fwap yak. Tá 7,000 kounteouráp arop am némp yérur fek tapek ponankor surumpwi. Tá ankwap kounteouráp arop fárákáp fwap yakáp nap apáp tirinka waeria, yámar mekamp Kwaromp e sámpá sakap.

¹⁴Anánkaopwe touwe tokwae kwatae korop námp wae pwarane. Aeno koupoutáráp nap, wawenk! Yininkan korop naenámp touwe tokwae te wae wonae fik kar námpon.^a

Ensel fákánerao wur fokopnámp kar

¹⁵Tá ensel fákánerao náráp wur fokop nánko, ono wa nanko, yámar meknámp kar ankwap tékén arakrá wumwi: “Nomp Tokwae Kar ntia

y 11:7 Yé 13:1 z 11:12 2 Kin 2:11 a 11:14 Yé 9:12

maomp Krai am anánkaopwe te apár-apár ponankoramp Kingono. Tá mao ankár King yaká yak naerámpon.^b ¹⁶Tá am 24 arop taokeyakáp i konap arop Kwaro nke námp fek sia fek tankáp i konap, am fárakap Kwaromp wonae fik apárok tukupá pérrá Kwarén lotu.^c ¹⁷Am fárakapao sérrá,

“Tokwae Kar, amo Ponankor Kárakáreráp Kwarono!

Amo oukoumwan yak nap,

wokwaek kar amo yakap,

amo wae waráp kárakáre tokwae sámpea,

amo King yak naponono.

Aenapantá yino amwan ‘Aesio’rá séreano.

¹⁸ Ankwap fi arop, waráp kar wa te monoria

yonkwae pwarámp napan maok,

nopok waráp yonkwae pwarámp te wokwae korop námpon.

Oukoumwan má ke fek te,

sumpwinap arop kot mwanaponono.

Oukoumwan má ke fek te,

nopok kwapwe kare ankank

waráp tére aropan nénk nanap keno.

Am te profet fákáre,

tá waráp koumteouráp arop fárakap ponankor

amwan apápria,

waráp yae ankore mek yakáp i konap,

eráp arop fárakap,

e moráp arop fárakapan kor

ponankor mént nopok nénk nanaponono.

Oukoumwan te apár kwatae pap

konap arop fárakapan

kwatae pap nanap kenono.”^d

¹⁹Am taokeyakáp konap arop fárakap takrá séri pwar napo, yámar mek yaknám Kwaromp Yiki Kor Nap ménki kik-pwar napo, Kwaromp kontrak tanknám bokis am Yiki Kor Nap mek tank konám érik tank. Aenánko, mékér wae fápárakár akwap nánko, pourounkria oukurér párakap nánko, apár némp yururria kápae kare aisráp warákam ék námpon.

Yupu ntia wunépir wounápnám kar

12 ¹Tá yámar mek wunéri tokwae ankwap korop námp te arake: Yupu^e ankárankamp yakria, yámar te mao náráp pourouk

^b 11:15 Dan 7:13-14; 1 Ko 15:24-25; Yé 19:6 ^c 11:16 Yé 4:4,9-10 ^d 11:17-18 2 Ko 5:10; Yé 1:8; 20:11-13 ^e 12:1 ‘Yupu’rá sénám te, Israel firan sénámpon.

waempyamnámp yirimp. Tá yunk maomp pu ankore mek yak. Tá kump mek éntér-sámpramp térme yak námp maomp me korok woukwap. ²Mao te táráp^f yakria, táráp fárákap naenámp touwe tokwae sámpria tékén apánka wae. ³Aenáńko, ankwap wunéri yámar mek korop. Am wunéri te ará: Wunépir niamp ankwap yak. Am te noumouri korao maok, fákánek me kor, tá fére-sámpramp souwe aokráńkirámp, tá kump fákánek kingao woukour i konámp niamp am fákánek me korok yakáp. ⁴Maomp kore kor fek ankárank mwaek kirikiri térme yámar mekamp yaokwampia apárok épér. Aenáńko, anánk mwaek kirikirikamp térme mwar yámar mek yak. Tá am wunépir yupu-táráp sámp naerianámp, maomp wonae fik yakria am yupu-táráp sámpeanánko, man am táráp sámp-nonkorop nanampria yépékrá yak. ⁵Tá yupu poumou-táráp sámp. Am táráp te nánkár téképá yakria wakmwaek kounteouráp arop fárákap ponankor kárákare fek poukeyak naenámp ain yaopwae sámp naenámp. Am yupu wae táráp sámpeanánko, koupour kar am táráp sámpea narek pokea Kwaronámpok maomp sia king fek sámpá tukup. ⁶Aenapo, tá am yupu farákapea kwar saráp mek akwap. Ampok te wae Kwaro maompor némp nánapi pwate nánko, man ampok taokeyakápria man fir nénkrá tukupea 1,260 yae fek mwanapon.

⁷Oukoumwán te yámar mek yorowar tokwae korop nánko, Maikel ntia maomp ensel fákáre wunépirént yorowar. Tá am wunépir ntia maomp ensel fákáre nopok kor yorowaria maok,^g ⁸mao te yorowar kwe-pwar mwanap kárákare te yak mono. Aenapara, am fárákap te warko yámar mek yakáp mwanap pourou mono. ⁹Tá Kwaromp ensel fákáre am wunépir apárok far-sinapon. Mao te am wokwae kar yakámp tákam Satan, ponankor aropan kot i konámp arop, tá ponankor kounteouráp aropan poupwékáp i konámp aropono. Man apárok far-sirarrá maomp ensel fákáreran kor méntér fárarámp^h épér napon.^h

¹⁰Tá ono wa nanko, yámar meknámp tékén arakrá wumwi: “Oukoumwán te nomp Kwaro nomwan wae warko érékép námpono. Maomp kárákare wae érik korop nánko, mao King yak námpono. Tá maomp Krais wae kárákare tokwae sámp námpono. Am te apae riteanápe, am nomp ankwapyaenáp fákáreran kot i konámp arop nomp Kwaro nke námp fek wae fek, tá kumuruk, am fárákapan kot i konámp maok, oukoumwán te wae ensel fákárerao apárok far-sinapon.ⁱ ¹¹Nomp ankwapyaenáp fákáre wae Sipsip Morokamp yiri fek kárákare sámpea, maomp kar kare farákápria amnap ninik fek yopor aropan yorowar kwe-pwararea yérépea pwar napon. Am fárákap te apárok kwapwe kare

^f 12:2 ‘Táráp’rá sénámp te, Jisaso Israel fi mek ékianámpán warko yámar mek pokea Kwaromp sia king fek tank námpan sénámp. ^g 12:7 Érik 9 ^h 12:9 Stt 3:1; Yé 20:2-3
ⁱ 12:10 Jop 1:9-11; Sek 3:1

yakáp mwaria ninik mono. Numwar yopor aropao tirá wouranáponoria yénképá yakápi naponono. ¹²Aenapara, yámar me amo, tá yumo ponankor yámar mek yakáp nap, yumo te warákár kipo! Aeno amo apár, tá amo solwara yumo mér kipo! Yumwan touwe tokwae kwatae korop naeane. Satan te wae yumonapok pik tenámpono. Mao te náráp ke wae fae tákáre nánko, táman mér námپ kwamp, yonkwae pwarámp tokwae námپon.”

¹³Am wunépir te nke nánko, námwan apárok far-sinapantá, akwapá am poumou-táráp sámpnámپ yupu táman yérépe. ¹⁴Tak námپantá maok, am yupu furukarea náráp némpouk kwar saráp mek farákap akwapea am wunépir panek yak nánko, fwap yakanoria, tu tokwaeramp yowe pwae yawor nénk. Tá am ampok man taokeyakáprá fir nénkrá tukupea, yinink yopwaria yawor táman amore mek. ¹⁵Tá am wunépir táp meknámپ ént ayam nánko, am ént tokwae am yupuamp wakmwaek kwarákarrá akwap. Am wunépiramp ninik te éntao akwapea am yupu sámp nánko, yupu sumpwianoria. ¹⁶Aenámpان maok, kwarao am yupuan yaewouria kwar mek tákár pik nánko, ént am mek piká pwar. ¹⁷Tá am wunépir te am yupuan yonkwae pwarámپea yárákia maomp ankwap tárápuan^j yorowar naeria. Am koumteouráp arop farákap te Kwaromp ponankor loaok tukupria Jisaso farákápnámپ kar kárákáre fek sámp-fákeyakápnap arop farákaponono.^k ¹⁸Tá am wunépir te solwara woupwi mek fokoپeyak námپان.

Yao pwae mekamp fir anánkaopwe koropnep kar

13 ¹Tá ono nke nanko, yao pwae mekamp fir solwara^l meknámپ korop. Mao te souwe fére-sámpramp, tá fákánek me korráp. Am souwi fek fére-sámpramp kump kingao woukwap konámپ am fek woukouri yak. Tá maomp me kor fek te e ankwap yakáp. Am e fi te ‘Kwarén nkwaكwe make wouroump séri konap’ enono.^m ²Am yao pwae mekamp fir oukoumwan ono nke nanko te, lepat niamp, tá maomp pu kor te beamp pu kor niamp. Tá maomp top kor te laionomp top kor niamp. Tá am wunépirao náráp kárákáre am yao pwae mekamp firan sánk námپonono. Man mao námoku niamp king yakanoria papria, man kárákáre tokwae sánk námپon. ³Am yao pwae mekamp firamp me kor ankwap te wae yankopea sumpwi pap nap niamp pourouráp. Aenámpao maok, maomp me kor fekamp ankáráp te wae aoporea warko fwap námپon. Tá arop ponankor am yao pwae mekamp firan kokorokoria maomp wakmwaek tukup napon. ⁴Am wunépirao náráp kárákáre yao pwae mekamp firan sánk námپara, arop ponankor am méria wunépiran lotu

^j 12:17 ‘Tárápu’rá sénéamp te Jisasomp wakmwaek tukupnap arop farákapan sénéampون.

^k 12:17 1 Pi 5:8 ^l 13:1 ‘Solwara’rá sénéamp te, arop fi ponankoran wounáp námپon.

^m 13:1 Yé 17:3,7,12

napon. Tá am yao pwae mekamp firan kor loturia arakrá sér, “Wa mámá yao pwae mekamp fir niamp make pourouráp yak námpon? Wa fwap méntér yorowar naenámp pwi námpon?”

⁵Tá Kwaro am yao pwae mekamp firao numwar takanoria pwate nánko, mao kara waerá Kwarén wouroump kar sénámpon. Tá mao wae take pourouráp térerá akwapea 42 yunk fek naenámpon. ⁶Mao náráp top kor kununkarrá Kwarén wouroump-séria, Kwaromp e fek, tá Kwaromp némpouk, tá Kwaromp firáp yámar mek yakáp nap man kor wouroump-sénámpon. ⁷Kwaro ‘Mao numwar takano’ ria pwate nánko, mao Kwaromp koumteouráp aropént yorowaria kwe-pwararea am fárákapan apárok tirá nér námpon. Tá mao fwap kárákáre sámpea ponankor arop fi, ponankor apár mekamp, tá ponankor karráp, tá ponankor pourou yipiráp arop makia ponankor aropan poukwap naenámpon.” ⁸Apárokamp ponankor koumteouráp arop, am fárákapamp e yiki yak sámp mwanap aropamp eráp buk fek wokwaek Kwaro apár yoro mo námp fek kumwi moimp, am fárákap yao pwae mekamp firan lotu napon. Am buk te wokwaek sámp-wouroumpap Sipsip Morokamp bukono.⁹

⁹“Arop te waeman woupwirápara, mao ankár mámá kar fwapi wa kuno. ¹⁰Táte Kwaro ankwapan fákapá yakanorianánko te, ankár akwapea fákapá yak naenámpon. Táte Kwaro arop ankwap bainat fek sumpwianorianánko te, mao ankár bainat fek sumpwi naenámpon. Táte am take pourouráp ankank korop nánko te, Kwaromp koumteouráp arop ankár kárákáre fek Kwarén mér nap sámp-fákeyakáp kip.”^p

¹¹Tá ono nke nanko, yao pwae mekamp fir ankwap, kwar meknámp narek aok. Mao te sipsip morokamp souwe anánkaopwe niamp pourouráp, tá maomp kar te wunépiramp kar niamp pourouráp. ¹²Am wakmwaekamp yao pwae mekamp fir te manénkirkamp yao pwae mekamp firamp kárákáre sámpea, am kárákáre fek manénkirkamp yao pwae mekamp firao nke námp fek tére námpon. Mao te koumteouráp aropan kárákáre fek poukeyakrá fopwaoka wae nánko, apár ntia koumteouráp arop fárákap am mek yakáp nap, am manénkirkamp yao pwae mekamp firan lotu napon. Man te wokwaek sumpwi pap mwaria porokwapnap ankáráp kwatae wae aopore tenámpon.

¹³Wakmwaekamp yao pwae mekamp fir te nkwakwe make kárákáre yénkép námpon. Ankwap pourouráp kárákáre te ará: Koumteouráp aropao nke nap fek mao nánko, yaomwi yámar meknámp apárok éká párákap. ¹⁴Kwar te numwar manénkirkamp yao pwae mekamp fir nke námp fek, nkwakwe make kárákáre yénkria amnámp ankank támao némpoukamp koumteouráp aropan yankar sérarano ritea yépékrá yak. Mao koumteouráp aropan arakrá sér, “Yumo ankár yao pwae mekamp

firamp wunéri yorororá maomp e narek kakap mwanapono.” Am yao pwae mekamp fir wokwaek bainat fek porokwapá pap napan maok, mao oukoumwan yiki yak námpon.^q ¹⁵ Tá Kwaro numwar takanorianánko, mao am wunérian yiki yak naenámp nékér sánk nánko, am wunéri kar sér. Táte arop ankwap fárákap man lotu mo napo te, mao sénánko, tirá wour mwanapono. ¹⁶ Tá wakmwaekamp yao pwae mekamp firao sérrá, “Wuri nke mwanap ankank yae-párák mwaek yae, tá ponankor aropamp yépe kor fek taok paprá kukumwirá párapokpria, e kánankeráp arop fárákap, ntia e tokwaeráp yakápnap arop fárákap ntia mani tokwaeráp arop ntia ankank moráp arop fárákap, tá párák yakápnap arop fárákap ntia slev térenap arop fárákap man kor kukumwirá párapok kipo.” ¹⁷ Aenámpara, táte yao pwae mekamp firamp e, tá maomp e fi kouroump námp am aropamp pourouk yak mo nánko te, mao arop ankwapan ankank mani fek sámp mo, tá arop fárákapao maonámp ankank mani fek sámp mono.^r ¹⁸ Nomo ankár táman fwapi ninik mwaro. Arop wae mér námp kwamp te, yao pwae mekamp firamp e fi kouroumpea kumwi tenámp fwapia mér kuno. Am kouroump námp te arop ankwapamp enono. Am aropamp eramp fi ponankor tapokwap námp te 666.

144,000 arop fárákap tár wourékam sámpnap kar

14 ¹ Ono warko nke nanko, Sipsip Morok Saion faonkwek fokopeyak nánko, 144,000 koumteouráp arop fárákap méntér foukouri yakáp. Aenapo, am fárákapamp yépe kor fek Kwaro Sipsip Morokamp e, tá maomp Naropwaromp e makia kukumwia pwatenámp yakáp.^s ² Tá ono wa nanko, yámar meknámp ounk korop nánko, am te ént souroukoup tokwaenámp niamp, tá oukuréao párákap námp niamp. Am ounk te aropao gita porokwapnap ounk niamp.^t ³ Am fárákapao Kwaromp sia king wonae fik, tá yiworaopwe ankank yiki yakáp nap, tá arop taokeyakáp konap fárákapao nke nap fek tár wourékam ankwap sámp. Am 144,000 koumteouráp arop te wae Kwaro apárokamp koumteouráp arop ou mekamp warko yamokwap námp, am fárákap támao saráp am tár kar fwap mér mwanapono. Tá arop ankwap am tár kar mér mwanap pourou mono.^u ⁴ Am arop fárákap te koumteou fárákapént kwatae ninik moi naponno. Am fárákap yiki kare yakápi naponno. Apae-apae némpouk Sipsip Morok akwap naerianánko te, am arop fárákap maonámpaok tukup konapono. Kwaro wae am arop fárákapan apárokamp koumteouráp arop ou mekamp warko yamokwapeanánko, am fárákap te nae-tarápu niamp Kwaro námoku náráponoria Sipsip Moroként warko yamokwapeanánko yakáp napon.^v ⁵ Am fárákap te kwekár sér moi nap, tá kwatae ankanki nap yak mono.

^q 13:13-14 Mt 24:24 ^r 13:17 Yé 14:9-11 ^s 14:1 Yé 3:12 ^t 14:2 Yé 1:15 ^u 14:3 Yé 7:4
^v 14:4 Je 1:18

Ensel yininkaopwerao kar sénap kar

⁶Tá ono nke nanko, ensel ankwap yámar mek furukarea akwap. Mao te yaká yak konámp Kwapwe Kare Kar samp námpao, am Kwapwe Kare Kar apárokamp kounteouráp aropan farákáp. Mao am kar farákáp námp te ponankor pourou yipiráp, ponankor arop firan, tá ponankor karrápan, tá ponankor apár mekamp aropan farákáp námpono. ⁷Mao tékén arakrá sér, “Kwaro ponankor aropan youroukouprá kot naenámp ke te wae korop námpono. Aenámpara, yumo te ankár man apápria maomp e narek sampok kipo. Yumo ankár yámar me ntia apár, tá solwara, tá ént oukurnámp ponankor yoroinámp Kwarén lotu kipo.”

⁸Ensel ankwap manénkirkamp enselén éntér paprá korop. Am wakmwaek koropnámp enselo sérrá, “Némp tokwae Babilon te wae kwatae akwap námpon. Ye, am te wae kwatae akwap námpon. Am némp Babilon támao ponankor kounteouráp aropan nánko, maomp kárakáre kor kokopor ninikaok tukup naponno. Am tak námp te mao kárakáre kor wain ént nénk nánko, am fárakapao fánap niampon.”

⁹Tá ensel ankwap am anánkaopweramp wakmwaek korop. Am yinink ensel támao tékén arakrá wumwi, “Táte arop ankwap yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran loturia, maomp taok paprá kumwi námp maomp yépe kor fek, tá maomp yaek sámp námp te, ¹⁰mao te Kwaromp yonkwae pwarámpnámp wain ént ankwap fánaenámpmon. Kwar te am wain ént ént karént tapokwapea pap moi námpon. Mao te náráp yonkwae pwarámpnámp kap mek kwarákárria am arop fárakapan nopok nénk nánko, ankár fár mwanapon. Tá am arop fárakap, yiki kor ensel fárakap nke nap fek, tá Sipsip Morokao kor nke námp fek yumwi salfa fek yurunknámp yaomwi mek touwe kwatae sámp mwanapon.” ¹¹Tá am yaomwi meknámp aoknámp sourirao am fárakapan touwe sánkria am te narek pok saráp yaká yak naenámpmon. Am arop fárakap am yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran loturá, tá maomp e fekamp kumwi sámprá, mak i konap arop fárakap te anepér mono. Wae fek, tá kumuruk ankár touwe sámpá yakáp mwanapon.”

¹²Táte take pourouráp ankank korop nánko te, Kwaromp kounteouráp arop fárakap te ankár kárakáre fek fokopeyakáp mwanapon. Am kounteouráp arop fárakap te Kwaromp loaok tukupria Jisasén mér nap kárakáre fek sámpá yakáp mwanapon.”

¹³Tá ono wa nanko, yámar meknámp kar ékria arakrá sér, “Amo kar arakrá kumwiae: Kounteouráp arop fárakap oukoumwan, tá wakmwaek, Tokwae Karamp tére térerá tukupria am meknámp sumpwi nap te, am fárakap fwap warákár mwanapon.” Yiki Kor Spiritao kor sérrá, “Ye! Am fárakapao tére tokwae nap fek te fwap anepér sámp mwanapon.

W 14:8 Yé 18:2-3 X 14:9-10 Yé 13:11-17; 19:20; 20:10,15; 21:8 Y 14:12 Yé 13:10

Am fárákap te kwaporok tukup mono. Kwapwe kare niniki nap te am fárákapént yak nánko Kwaronámpok tukup napon.”^z

Kwaromp yonkwae pwarámp apárok ék naenámp kar

¹⁴Ono warko nke nanko, kouwme wupwi kor yak nánko, am mek arop ankárak tank námpao maok, maomp pourou te Aropamp Táráp niamp. Maomp me korok te gol fekamp kump woukwapá yakria, mao asmaok wiráp kare yaek fákeyak.^a ¹⁵Tá ankwap ensel Yiki Kor Nap meknámp ek korop. Mao am kouwme mek tanknámp aropan tékén arakrá wumwi: “Amo waráp asmaok fek fir fékérae! Apárokamp fir ponankor wae noumouri námpono. Aenámpara, oukoumwan má ke fek te fir tére mwanap kenono.” ¹⁶Aeránko am kouwme mek tanknámp aropao náráp asmaok fákeyakrá apárokamp fir wae yápaie námp am kar féké.

¹⁷Tá ankwap ensel yámar mek yak námp Yiki Kor Nap meknámp ek korop. Mao kuri asmaok wiráp kare yaek samp. ¹⁸Tá yaomwi poukwapnámp kárakáre sampnámp ensel ankwap alta pwarará korop. Mao asmaok wiráp kare sampnámp enselén tékén wumwiria sérrá, “Amo am waráp asmaok wiráp kare fek ponankor apár mekamp wain ki fékéria ankwap fek koupoukourae. Maomp ki te wae ponankor noumouri námpono.”^b ¹⁹Aeránko maok, am enselo náráp asmaok sámp-fákeyakrá wain ki fékéria koupoukour. Tá am wain ki yumwi fekamp tang tokwae mek pumpurékamprá fákap mwaria am mek tirá épér. Am te Kwaromp yonkwae pwarámpono.^c ²⁰Tá ensel fárákapao am tang taun tokwae younkwe mwaek yak námp mek wain ke pumpurékamprá ént fápámp. Aenapo, am yiri tang younkwe mwaek kwarákárria fopweanápi akwapea 300 kilomita fek, tá narek pokea hos top kor fek yaknámp ain fek yak.

Fákánek enselo fákánek ankank kwatae fákeyakápnap kar

15 ¹Tá wunéri tokwae ankwap yámar mek korop nánko, ono nkea am táman ninik tokwae. Ono am nke namp te ará: Fákánek ensel fákáre arop kwatae pap mwanap fákánek ankank kwatae ti-fákeyakápn. Táte nánkár am ankank kwatae pwar nánko te, wakmwaek ankwap korop mono. Am fákánek ankank kwatae fek waeman Kwaromp yonkwae pwarámp wae pwar námpon.^d

²Tá ankwap ankank solwara tokwae niamp nke. Am te yaomwi yurunkao glas mek yak nánko, nke nap niamp. Tá ono nke nanko, arop fárákap am yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran yorowaria kwe-pwarará, tá am yao pwae mekamp fir, maomp e fi kouroumprá kumwi nap apárok sámp-anámpapono. Am fárákap glas niamp

^z 14:13 Hi 4:10 ^a 14:14 Yé 1:13 ^b 14:15,18 Mt 13:36-40 ^c 14:19 Yé 19:15

^d 15:1 Yé 15:6-7

solwara fik foukouri yakáp napo, Kwaro warákárria am fárákapan gita nénká pwate nánko, tá am fárákapao tia yakáp. ³Aeria am fárákapao Kwaromp tére arop Moses ntia Sipsip Morokamp tár sámp. Am tár te ará:

“Tokwae Kar, amo ponankor kárákáre tokwaeráp Kwarono.
Ponankor tére amo tére nap te tokwae kar nánko,
yino nkea ninik tokwae námpon.
Amo ponankor arop firamp King,
tá waráp ninik am te ponankor yae-párákria kare karono.^e

⁴ Tokwae Kar e!

Amo ankárankampao saráp amo yiki kare yak napon.
Aenapara, arop ponankor amwan apáприя,
waráp e narek sampok mwanapon.
Ponankor arop fi koropea amwan lotu mwanapon.
Am te apae riteanápe,
waráp yae-párák kare ninik te wae érik korop námpon.”

⁵ Am pwar nánko, ono warko nke nanko, yámar mek yaknám Yiki Kor Nap yak. Am yaknám Nap Aokore Yiki Kor Kare ménki kikir akwap.^f ⁶ Tá am fákánek ensel fákánek ankank kwatae arop kwatae pap mwanámpria nap sámp-fákeyakáp nap, am Yiki Kor Nap pwararea ek mank. Am fárákap te waempyam kwapwe kare yinka waeria waentar kwapwe námépéria, tá mao parák gol par-sorowaria yakáp. ⁷ Tá yiworaopwe ankank yiki yakápnep ou mekamp ankwap ankárank, mao fákánek dis gol fákánek enselén nénk. Tá ankár yiki yaká yaknám Kwaromp yonkwae pwarámp, am te am fákánek dis mek top-pwarámpá yak námpon. ⁸ Tá Kwaromp kárákáre ntia maomp waeramp souri Yiki Kor Nap mek top-pwarámpá yak. Tá arop ankwap am Yiki Kor Nap mek yoump naenámp pourou mono, nánkár am fákánek enselo fákánek ankank kwatae térea pwaranápono.

Fákánek dis mek Kwaromp yonkwae pwarámp yaknám kar

16 ¹ Tá Yiki Kor Nap meknám kar ankwap korop nánko, ono wa. Mao arakrá tékén am fákánek ensel táman wumwiria sérrá, “Yumo ankár tukupea am fákánek dis Kwaromp yonkwae pwarámp am mek yak námép tirá apárok kokorarenke!”^g

² Aeránko, ensel ankárankao akwapea náráp dis sámprá apárok kwarákár. Aenánko, nkwakwe make kárákáre kor ankáráp kwatae kare yao pwae mekamp fir ntia maomp wunériran lotu i konap taok papnám kumwi yaknám aropamp pourouk koropánk.^h

^e 15:3 Lo 32:3-4; Yé 16:7 ^f 15:5 Hi 9:3 ^g 16:1 Sef 3:8; Yé 16:17 ^h 16:2 Kis 9:10; Yé 13:11-17

³Tá ensel anánkao náráp dis solwara mek kwarákár. Tá solwara sumpwi aropamp pouroukamp yiri niampi akwap nánko, solwara mek yakápnep ankank ponankor surumpwi pwar.ⁱ

⁴Tá yinink enselo náráp dis ént tokwae mek, tá ént oukurnámp mek kwarákár nánko, am ponankor yiri niampi akwap. ⁵Tá ono wa nanko, am ént taokeyaknámp enselo sérrá,

“Amo oukoumwan yak nap,

tá wokwaek kar amo yakapono.

Amo yiki kareno.

Waráp kot te waeman pwi kare yak námpon.

⁶Am arop fárákap te

waráp koumteouráp arop fárákapan,

tá profet fákáreran tirá wour napo,

am fárákapamp yiri kwarákari námpono.

Aenapan, amo am kwatae arop fárákapan

am yiri nénk napo,

mao fár mwanapono.

Am fárákap te waeman nopok kwatae ankank sámp napon.”^j

⁷Tá ono wa nánko, alta fek yaknámp ensel arakrá wumwi:

“Kare! Tokwae Kar,

amo te Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Kwarono.

Amo koumteouráp arop fárákapamp ninikan

youroukouprá kot nap,

tá waráp kot te kare kar,

tá ponankor yae-párák kareno.”^k

⁸Tá yiawor enselo náráp dis yámaran kwarákár nánko, Kwaro am arop fárákapan yámaramp yaomwi touwe fek numwar nánakáranorianánko, tak námpon. ⁹Am yámaramp yaomwi tokwae te kéntia waeria am arop fárákapan nánakár námpono. Aenámpao maok, am fárákapao am Kwar kárákáre tokwaerápao am ankank kwatae tére námp man wouroump-séria, kwatae ninik pwarará Kwaromp e narek sampok mo napon.^l

¹⁰Tá éntik enselo náráp dis yao pwae mekamp firamp sia king fek kwarákár. Aenánko, maomp yae ankore mek yakápnep arop firan kirikip tokwae korop. Aenánko, am fárákap touwe kwatae sámpria am táman námokuráp sérékam fek yourouunkwe.^m ¹¹Am fárákapao náráp pouroukamp touwe, tá ankárápan ninikria yámar mekamp Kwarén wouroump sérar. Aenapao maok, náráp kwatae ninik nap younkwe sirarrá Kwaronámpok korop mono.

¹²Tá tokwam enselo náráp dis ént tokwae Yufretis mek kwarákár. Aenánko, ént ponankor torokwari pok nánko, yámar aoknámp mekamp

ⁱ 16:3 Kis 7:17-21 ^j 16:6 Yé 17:6; 18:24 ^k 16:7 Yé 19:2 ^l 16:9 Yé 9:20-21

^m 16:10 Kis 10:22

king ntia ami fákáre korop mwanap mwae kup nánapi yak. ¹³Tá ono nke nanko, kwatae spirit yininkaopwe péni niamp ankwap wunépiramp táp meknámp korop, tá ankwap yao pwae mekamp firamp táp meknámp korop, tá ankwap kwekár profetomp táp meknámp korop. ¹⁴Am kwatae kare spirit te nkwakwe make kárákáre yorororia, mao te apárokamp ponankor aropamp kingonámpok tukup. Mao te tukupea am fárákap ntia maomp ami fákáreran ankára mek koupoukarea pwate nánko, am ponankor kárákáreráp Kwaromp yae tokwae fek yorowar mwanaprianámpo.ⁿ

¹⁵“Wawenke! Ono arop mér monámp ke fek oukun naenámp aropao koupour korop konámp araknámp yumonapok korop nanae! Aenanko, táte arop amp moria, maomp waempyam fu fwapi poporakor karia yáarak námp te, arop fárákapao maomp pouroukamp ankank nke moi napara, am arop te fwap warákár naenámpo.”^o

¹⁶Tá am kwatae spirit fákáre king ntia ami fákáre éréképá koropea Hibru kar fek ‘Armagedon’rá sér i konap fek koupoukarrá pwar.

¹⁷Tá fákánek enselao náráp dis sámprá ouwipár yak námp mek kwarákár. Aenánko, Yiki Kor Nap mek Kwaromp sia king feknámp kar ankwap tékén arakrá sér, “Oukoumwan te wae pwarane.”^p ¹⁸Tá mékér wae pouri akwap nánko, tá pourouk tokwae korop nánko, oukurér tokwae párákap, tá némp yérur tokwae korop. Am némp yérur te yoporop tokwae, tá kápae kare por apárok yakápnep arop wokwaek take pourouráp koropámp nke moi napan korop námpono.^q ¹⁹Aenánko, am taun tokwae yinink mwaek torokopi akwap nánko, kápae kare arop firamp taun tokwae apárok torokopi pikria kwatae akwap. Tá Kwaro taun tokwae Babilonomp ninikan ninikria nopok man kap wain fáraeria fopwaoka wae námpono. Am wain te Kwaromp yonkwae pwarámp tokwae karono.^r ²⁰Tá solwara mekamp apár amor ke ént mek wae fopweri pikrink. Tá faonkwe ankwap ankáránk warko yak mono. ²¹Tá warákam ais tokwae kar ékrink. Ponankor am ais faokore ankákáránkamp kápae te 50 kilogram niamp arakeno. Am yámar meknámp arop pourouk éká pépér nánko, arop fárákap am warákam ais fek tapek touwe kwatae sámp napon. Tak nánko, am arop fárákap námwan ais warákamao fupuknámp fek táman Kwarén wouroump-sérar napon.^s

Kwaro kokopor yupuan kot naenámp kar

17 ¹Ensel fákánek, fákánek dis fákeyakápnep ou mekamp ankwap ankáránk koropea onan sérrá, “Amo koropae! Mámá kokopor tokwae konámp yupu, mao te narek kápae kare ént tokwae yumuntuk tank námp, nopok touwe kwatae sámp naerianámp, ono amwan yénkép

ⁿ 16:14 1 Ti 4:1; Yé 19:19 ^o 16:15 Lu 12:37-40; 1 Te 5:2; Yé 3:3 ^p 16:17 Yé 16:1

^q 16:18 Yé 8:5 ^r 16:19 Yé 14:8-10 ^s 16:21 Kis 9:24; Yé 16:9,11

nae rae. ²Apárokamp king fákáre méntér kokoporrá paokopi napon. Tá apárokamp arop ponankor mao kuri méntér kokoporrá paokopria, mánmán ént féperia ni konapnám épépérép napon.”^t

³Tá Yiki Kor Spirit onomp pourou mek koropá kárákáreria onan kakapea kwar saráp mek sakwap. Aenánko, ampok ono nke nanko, yupu ankárankamp yao pwae mekamp noumouri kor firamp yumuntuk tank. Am yao pwae mekamp firamp pourouk te kápae kare e kárámpá top-pwarámpá yakáp. Am e ponankor te Kwarén nkwaekwe make wouroump-sénap eno. Tá am yao pwae mekamp fir te fákánek me korráp, tá fére-sámpramp souwe fákánek me korok aokrángi rámp.”

⁴Am yupu te anánkaopwe pourouráp waempyam noumouri yirimpea, tá nkwaekwe make gol fekamp mopor yirir, tá kwapwe kare yumwi ntia mani tokwae fekamp anani kor” yirimp. Tá mao gol fekamp kap yaek samp-tank. Tá nkwaekwe make ninik Kwaro nke námp fek mákáre kare námp, tá nkwaekwe make oumnám ankank am yupuamp kokopor ninik fekamp, am ponankor am kap mek top-pwarámpayak. ⁵Tá maomp e mao námokuráp yépe kor fek kumwi tenapo yak námp te am e fi te wounáp karono. Maomp e kare te ará: “Taun tokwae Babilon. Mao te ponankor kokopor kounteou, tá Kwaro nke námp fek mákáre kwatae konap apárokamp ninikamp éntupwar karenono.” ⁶Am yupu te Kwaromp kounteouráp arop fárákap, tá arop fárákap Jisasén méria maomp e farákápnáp arop fárákapan tirá wouri námpon. Tá ono am yupuan nke nanko, am fárákapamp yiri fária mánmán nánko nke nampono. Ono am nkea korokop tokwaeria ono ninik tokwae.

⁷Tá enselo onan sérrá, “Amo apaeritea ninik tokwae rape? Ono amwan am yupuamp kar fi mek yak námp yénkép nae. Tá am yao pwae mekamp fir fákánek me korráp, tá souwe fére-sámprampráp mao am yupu sámpea akwap námp yénkép nae. ⁸Am yao pwae mekamp firan wae nkeapan maok, oukouwman te yak mono. Aenámpan maok, nánkár wakmwaek am fi tikip monám me éri tokwae pwarará narek aokea ponankor moyak naenámpon. Apárokamp arop ankwap fárákap Kwaro am fárákapan e wokwaek apár yoro mo námp fek yiki yakáp mwanap aropamp buk fek kumwi mo námp, am arop fárákap am yao pwae mekamp firan nkea ninik tokwae mwanapon. Am te apae riteanápe, mao wokwaek yakámpao maok, oukouwman yak moitea, nánkár wakmwaek korop naenámpon.”

⁹Yonkwae kourráp arop te fwap māmá ankank mér kare naenámpon. Mámá fákánek me kor te fákánek faonkwéan wounáp niamp nánko, am yupu narek fákánek faonkwe wi fek tank námpon. Tá am fákánek me kor te fákánek kingén wounáp námpon. ¹⁰Éntik te wae moyakáp napo, ankárankamp mwar

^t 17:2 Yé 18:3 ^u 17:3 Yé 18:24 ^v 17:4 ‘Mani tokwae fekamp anani kor’rá sénámp fi te Matyu 13:45 fekamp kar fi nkeampo. ^w 17:8 Yé 13:8

oukouwman king yak nánko, ankwap ankárankamp te oukouwman king yak mono, nánkár wakmwaek kánanke kwarok ke fek saráp king yakea pwar naenámpon. ¹¹ Tá am yao pwae mekamp fir wokwaek yakámp, oukouwman yak mo námp, am te yukupao yaknámp kingono. Aenámpao maok, mao te fákánek kingént ankárankamp fi ara, ponankor kwatae akwap naenámpon.

¹² Tá amo fére-sámpramp souwe nke nap am te fére-sámpramp kingén wounáp námpon. Am fárákap te oukouwman king yakáp mo napao maok, man kárákáre sánk napo, yao pwae mekamp firént tapokwapea ankárankamp ke fek saráp king yakáp mwanapon. ¹³ Am king fárákap te námoku ankárankamp ninikráp sarápon. Am fárákap te e tokwae ntia kárákáre tokwae te am yao pwae mekamp firan ponankor sánk mwanapon. ¹⁴ Am fárákap te Sipsip Moroként yorowar napo, Sipsip Morokao am fárákapan kwe-pwar naenámpon. Am te apae riteanápe, mao te ponankor tokwae kar yakápnap arop fárákapamp Tokwae Kar, tá ponankor king fákáreramp Kingara námpon. Tá arop ponankor méntér yakáp nap te mao wumwiria nárápono ritenánko, am fárákap maomp karwaok kar tukup konap, am fárákapao kor Sipsip Moroként yorowar kwe-pwar mwanapon.”^x

¹⁵ Tá am enselo onan sérrá, “Amo wae nke napono, mámá kápae kare ént tokwae kokopor yupu am yumuntuk tank námp te, am te ponankor apár mekamp arop fi, tá tokwae kar arop fi koupoukarea yakáp nap, ponankor pourou yipiráp, tá ponankor karráp arakia yakáp nap támaono. ¹⁶ Am fére-sámpramp souwe amo nkenap, am te ponankor am yao pwae mekamp firént tapokwapea kokopor yupuan ampwae sámp napon. Am fárákapao man sámpá yampourouria maomp waempyam ankank ponankor pouroukoup napo, pourou mwar yak naenámpon. Tá am fárákapao maomp pouroukamp émi fária man ponankor yaomwi mek yankap mwanapon.”^y ¹⁷ Ye! Kwaro am fárákapamp ninik mek tak mwanap ninik nénk nánko mwanapon. Wokwaek tak mwanaprá séri tari námpan napon. Am fárákap te ponankor ankár pourouráp ninik fek saráp am kárákáre kingo námpan sámpea am ponankor yao pwae mekamp firan nénk mwanapon. Am fárákap te ankár takrá tukupea napo, Kwaro tak nanamprá sérinámp ankank pwi naenámpon. ¹⁸ Tá am yupu amo nke nap te, am taun tokwae apárokamp ponankor kingén poukwap námpan wounáp námpon.”

Babilon kwatae akwapnámp kar

18 ¹ Wakmwaek am pwar nánko, ono nke nanko, ensel ankwap yámar mek pwarará apárok ék. Mao te kárákáre tokwaerápao, maomp mopor te apárok wae tákapa wae. ² Mao tékén kar arakrá sér, “Taun tokwae Babilon wae kwatae akwapáne. Mao te wae kwatae akwap teane.

^x 17:14 Yé 19:11-16, 19-20 ^y 17:16 Yé 18:8

Oukoumwán te am taun te
 kwatae-spirit fákáreramp taun yak námpon.
 Kwatae-spirit fákáre,
 tá ounnám ant fákáre,
 tá kwatae kare ant fákáre,
 támao kuri am mek yakáp napon.

³ Am te apae riteanápe,
 ponankor fi méntér kokopori napon.

Am te ará:

Am ponankor arop fi méntér kokopor ninik nap te,
 am fárákap kárákáre kor wain ént fánap niampon.
 Tá apárokamp king fákáre
 mao kor mént kokopori napon.
 Tá apárokamp bisnis arop fárákap
 mani sámp mwanap térerá
 am yupuamp nkwakwe make kikiank ninik tokwae fek
 mani tokwae ti napon.”

⁴ Tá ono wa nanko, yámar meknám kar ankwap arakrá sér,
 “Onomp koumteouráp arop fárákap,
 yumo ankár am taun pwararea ek koropenke!
 Takria yumo maomp kwatae niniként
 tukupá tapokwap mwanape.
 Tá yumo méntér tapokwapria yumo énénti
 kwatae ninik fek nopok sámp mwanape.”^z

⁵ Maomp kwatae ninik te
 yu tokwae koupoukarrá pokea yámar mek námpon.
 Kwar te am taunamp kwatae ninik ponankor te
 waeman niki yak námpon.

⁶ Yumo ankár am kokopor yupuamp
 nkwakwe make kwatae ankank fek
 ankár nopok kor, take pourouráp fek pwi pap mwanapon.
 Mao yumwan mokoep pourouráp kwatae niniki nám te,
 nopok kuri am yumuntuk ankwap koukoumoumpia sánkenke.
 Mao te wae kárákáre kor mánmán ént
 kap mek ouroukoupea yumwan sánk námpon.
 Yumo ankár maomp kap mek
 kárákáre kor mánmán ént ankwap
 koukoumoumpia sánk napo, fárano.”^a

⁷ Mao námokuráp e sakapria
 kápae kare nkwakwe make ankank

^z 18:4 2 Ko 6:17 ^a 18:6 2 Te 1:6

námokuráp pourouk warákár sánk naenámpan saráp
tére konámpon.

Aenámpara, yumo ankár kápae kare touwe sámpea
éma wae naenámp nopokinámp niamp take sánk kipo.

Mao te námokuráp ninik mek sérrá,

‘Ono te Kwin yakria

sia kwin fek tank namp’rá sér i konámpon.

‘Námo te kae yupu niampao kwaporok yak nampanápe.

Námwan te touwe kwatae korop nánko,

námo ém mo kareno’rá sér i konámpon.

⁸ Aenámpan maok,

nkwakwe make kwatae kare ankank

man ankárankamp yae fek saráp korop naenámpon.

Nkwakwe make touwe tokwae korop nánko,

kápae kare arop éménka wae,

tá yae-porokwe tokwae korop naenámpon.

Tá Babilon te ponankor yaomwirao fánaenámpon.

Ye! Am te apaeritea námpanápe,

Kárákáre Tokwaeráp Kwar Tokwaerao

maomp kwatae ninik waeman youroukoupi námpan,

‘Nopok touwe kwatae sámp naenámp’rá sénámpon.”^b

⁹ King fákáre mao am taun tokwaerént méntér kokopori nap, tá méntér nkwakwe make kápae kare ankank sámp napan saráp tére napon. Aenapara, am king fárákap man yaomwirao fánánko souri korop námp nkea, am fárákap náráp éntér kor fek yae poporokwaprá éménk mwanapon. ¹⁰ Mao am touwe kwatae sámp nánko, am fárákap námoku kor am take touwe sámp mwanapara, apáp tirinka waeria panek foukouri yakáprá arakrá sér, “Koupouteane, koupouteane, Babilon koupouteane. Am taun tokwae, amo kárákáre kor taun nono. Ankárankamp ke fek saráp nopok touwe kwatae amwan koropáne.”^c

¹¹ Tá apárokamp bisnis arop fárákap am taun támantá éménkrá yonkwae touwe napon. Am te apae riteanápe, arop maomp ankank tirá, mani nénk mwanap arop warko yak mono. ¹² Am ankank te gol, silva, kwapwe kare yumwi, mani tokwae fekamp anani kor, tá wupwi kor waempyam kwapwe, tá nkwakwe make noumouri kor waempyam, tá waempyam waentar fekamp aráno. Tá kápae kare nkwakwe make nánákáre kwapwe konámp yao, tá ankank ponankor elefan souwe fek yoroinap, tá ankank ponankor mani tokwae fekamp yao fek yoroi nap, tá bras, tá ain, tá kukumwi kwapweráp yumwi fek yoroi nap. ¹³ Tá ankwap te ará ankank: Sinamon, tá fári konap far, tá yankap konap paura

^b 18:8 Yé 11:17-18 ^c 18:9-10 Yé 19:2-3

nánákáre, tá nkwakwe make wouri nánákáre, tá sanda kwapwe, tá wain, tá wel, tá pan kwapwe, tá wit, tá bulmakau, tá sipsip, tá hos ntia karis, tá slev yak naenám̄p arop, maomp ninik ntia pourou mani fek sám̄p konap. Mámá ankank warko mani fek te mono. ¹⁴ Bisnis tére konap arop fárákap arakrá man sér mwarea napon: “Am kwapwe kare ankank amo sám̄p nae kar ri konap te, waeman ponankor amwan pwar-akwap tenám̄pon. Waráp mani tokwae fekamp kwapwe kare ankank ntia waráp kwapwe kare mopor ankank te, wae ponankor amwan pwar-akwap nám̄pon. Amo am ankank warko sám̄p mono.”

¹⁵ Tá bisnis arop fárákap am ankank takrá téreria am taun mek mani kápae kare tákap konap arop fárákap te am taun tokwaerao touwe tokwae sám̄p nánko, nkea nám̄wan am touwe kwatae korop naenám̄pan apáp tirink mwanapon. Tá am fárákap panek fokouri yakáprá éménkrá yonkwae touwe tokwae mwanapon. ¹⁶ Am fárákapao sérrá, “Koupouteane, koupouteane, am taun tokwae koupouteane! Wokwaek mao te wupwi kor waempyam yirimp, tá nkwakwe make noumouri kor waempyam, tá maomp pouroukamp mopor kwapwe, gol, tá yumwi kwapwe ntia mani tokwae fekamp anani kor yiriria yakám̄pon! ¹⁷ Aempan ankáránkamp ke fek saráp takánko, maomp ponankor mani, tá am mopor ankank ponankor kwatae akwap tenám̄pon!”

Tá sip mekamp kepten ponankor, tá ponankor arop mani fek sip mek kounkouria ankwap némpouk tukup konap, tá sip mek tére konap arop ponankor, tá arop ponankor solwara mek mani tákap mwanap tére konap, am arop fárákap panek fokouri yakáp mwanapon. ¹⁸ Tá am fárákapao nke napo, am taun wouroukour-nám̄p yaomwi souri nkea arakrá wumwi, “Apae taun mámá taun tokwae niamp yak nám̄pon?” ¹⁹ Aeria am fárákap woup kwar yokwaprá námokuráp me korok épérrá yonkwae touweria éménk. Tá am fárákapao wumwirá, “Koupouteane! Mámá taun tokwae koupouteane! Kápae kare sip solwara mek paokop nap, mámá taun tokwae mekamp mani tokwaeráp yakáp i konapono. Koupoute kare, ankáránkamp ke fek saráp am ponankor kwatae akwapáne!”

²⁰ Ankwapao kar arakrá sér: “Yumo yámar me ntia Kwaromp koumteouráp arop fárákap, tá yumo aposel, tá profet, yumo ponankor fwap oukoumwan mámá ankank am taun mek korop nám̄p warákáránk mwanapono. Kwaro man youroukoupia nopok touwe kwatae sánk nám̄pono. Tá amnám̄p ninik te am taun támao yumwan kwatae sokoroi nap fek nám̄pon.”^d

²¹ Am kar pwar nánko, kárákáre kor ensel ankwap yumwi tokwae ankáránk wit yánk nounounkrá aokop konám̄p tokwae niamp sám̄pea,

^d 18:20 Yé 19:1-2

mao am yumwi tokwae kakapea solwara mek sir. Aeria mao sérrá, “Ono mámá yumwi sinamp máte nánkáráp taun tokwae Babilon mámáknámp kárákáre kare fek sinapo, arop fárákap warko nke mo mwanapono.

²² Aeria gita aráp, tá nkwaekwe make musik, tá poum ke mek fokop nap, tá wur fokour nap, take pourouráp arápánk te, arop fárákapao warko amo yak nap meknámp tak nánko, wa mono. Tá arop ponankor nkwaekwe make tére méria yakápnáp aropao amo yak nap mek warko take pourouráp arop nke mono. Wit sokwapnámp yumwi ounk te warko yak nánko, arop fárákap wa mono. ²³ Aropao amo yak nap mek amp lam wae te nke mono. Tá amo yak nap mek tameknámp poumarop yupu sámp naenámp kar, tá yupu poumou nap mek tank naenámp kar wa mono. Wokwaek waráp bisnis térenap arop fárákap apárokamp arop nununkwi yakápi naponó. Ta kápae kare arop fárákapan amo foupourrá kwekár sérari naponó.”

²⁴ Ta Kwaro am taun nke nánko te, profet fákáre, tá maomp kounteouráp arop tirá wourinap kwatae ninik te am taun mek yak námpon. Apárokamp arop ponankor yopor aropao tirá wouri nap am támao kor am Babilonomp pourouk sarápi yak námpon.

Yámar mek arop fárákap warákár tokwaenap kar

19 ¹ Am takianánko, wakmwaek ono wa nanko, yámar mek yakápnáp kounteouráp arop ou tokwaeramp wumwi kar tokwae korop. Am fárákapao sérrá, “Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro! Nomp Kwar te mao ankárankamp támao saráp námwan warko érékép námpon. Mao e tokwae, tá kárákáre tokwaerápono. ² Kot mek te Kwaro arop fárákapan kwapwe kare ninik fek yae-párák kare youroukoup i konámpon. Am kokopor yupu am te apárokamp kápae kare aropan náráp kokopor ninik fek kwataerá kák námpono. Aenámpantá, Kwaro nopok man touwe kwatae sánk námpono. Am yupu támao Kwaromp tére arop fárákap tirá wouri tae rinámpantá Kwaro nopok mao kwatae niniki námp fek érou námpono.”^e

³ Tá am fárákapao warko arakrá wumwi, “Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro. Am némp tokwae wouroukournámp yaomwi souri yámar mek pok saráp yak námpon.”^f ⁴ Tá 24 taokeyakáp konap arop ntia yiaworaopwe ankank yiki yakáp námp am fárákap Kwaromp wonae fik pourou méntér éntér mwaeknámp tukuprá Kwaro sia king fek tank nánko, man lotu. Aeria am fárákapao sérrá, “Kare karono. Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro.”^g ⁵ Tá Kwaromp sia king feknámp wumwinámp kar koropria arakrá sér, “Yumo Kwaromp tére arop, tá yumo párák kar yakápnáp arop, ntia yumo e tokwaeráp arop

^e 19:2 Yé 6:10 ^f 19:3 Yé 14:11 ^g 19:4 Yé 4:9-11

fárákap yumo Kwarén apáp i konap, yumo ponankor Kwaromp e narek sampokenke!”

Sipsip Morokao yupu sámpria fir kékérounám kar

⁶Tá ono wa nanko te, kounteouráp arop kápae kare fi koupoukarrá yakáprá kar ounka wae nap niamp korop. Tá ént ounk kápae karerao souroukoup tokwae nám niamp, ta oukurér tokwaerao pourounka wae nám niamp. Am wumwi kar arakrá sér,

“Nomo Kwaromp e narek sampok mwaro!

Tokwae Kar te

mao nomp Kwar Ponankor Kárakáre Tokwaerápono!

Oukoumwán te mao King Tokwae yak námpon!^h

⁷Oukoumwán te nomo fwap yonkwae kárámpria warákára waerá maomp e narek sampok mwanámpono! Sipsip Morokao yupu sám naerianám ke te wae korop námpon!

Tá maomp yupuao kor wae nánapi yak námpon.ⁱ

⁸Tá Kwaro man waempyam wupwi korao yiki kateria waentar kwapwe nám man sánk nánko, maomp pourouk yirimp.”

Am kwapwe kare wupwi kor waempyam te Kwaromp kounteouráp arop fárákapoinap yae-párak kare ninikan sénámpon.^j

⁹Tá onan enselo sérrá, “Amo mámá kar kumwiae: Am arop fárákap Kwaro Sipsip Morokao yupu sámpria fir kékérou nám fek koropenkria wumwinám arop fárákap te fwap warákár mwanapono.” Tá mao onan sérrá, “Mámá kar te Kwaromp kare kar karonu.”^k ¹⁰Aenánko, ono enselomp puk wonae fik piká párákapria man lotu naeria nanko maok, mao onan sérrá, “Amo taki kwapono! Ono te amo ntia waráp ankwapyaenáp Jisaso farákápnám kar kárakáre fek sám fákeyak nap, yumont ankárankamp tére aropono. Amo ankár Kwar ankárankan saráp lotuampo. Am kare kar kar Jisas námoku farákáp nám táman, Yiki Kor Spiritao sámpea profet fákáreran ninik nénk nánko, Jisasomp e érik farákáp konapono.”^l

Arop wupwi kor hos fek narek tanknám kar

¹¹Tá ono nke nanko, yámar me kikir akwap nánko, wupwi kor hos ankárankamp yak. Arop am fek tank nám maomp e te ará: ‘Arop námoku térenám ankár pwar mo i konám’, tá ‘Kwapwe kare ninik fek saráp i konám Arop’. Táte mao kounteouráp aropan kotrá youroukoup

^h 19:6 Yé 11:15-18; 14:2-3 ⁱ 19:7 Yé 21:2,9 ^j 19:8 Ais 61:10 ^k 19:9 Lu 14:15

^l 19:10 Yé 22:8-9

námp, tá mao yorowar naerianámp, mao te ankár yae-párák kare ninik fek saráp i konámpon. ¹²Maomp yi te yaomwirao yurunk námp niamp, tá mao te kingamp kump kápae kare maomp yépe kor fek yakáp námpon. Maomp pourouk e kumwi tenapo yak námp, am te mao námoku saráp mér námpono. Arop ankwap te mér mono.^m ¹³Maomp waempyam éri te yiri forokwap rámpan yirimp námpono. Tá maomp e te ‘Kwaromp Kar’.ⁿ ¹⁴Yámar mekamp ami fákáre te náráp wupwi kor hos fek tankápria, am fárákap maomp wakmwaek tukup. Am fárákapamp pourouk yiririna waempyam te wupwi korria yink kwapwe námpono. ¹⁵Maomp táp meknámp bainat wiráp kare yak námp, am bainat ek oukur korop. Aenánko, mao ponankor arop firan am bainat fek tapek yorowaria kwe-pwar naenámpono. Tá mao ain yaopwae sámpea koumteouráp aropan kárákáre fek poukeyak. Mao yumwi fekamp wain ki fákap konap tang mek pumpurékamprá wain ént fákap naenámpono. Am te Ponankor Kárákáre Tokwaeráp Kwaromp yonkwae pwarámp tokwaeran wounáprá sénámpono.^o ¹⁶Mao te maomp e maomp waempyam fu fek, tá maomp punampore kor mwaekamp waempyam fek e kumwi tenap yak námpono. Am e te ará: “Ponankor kingamp King, tá ponankor tokwae kar yakápnap arop fárákapamp Tokwae Karono.”^p

¹⁷Tá ono nke nanko, ensel ankwap yámar yokor námp mek fokokeyak. Mao ant fákáre amorik furukarea paokop napan tékén wumwia sérrá, “Yumo koropea Kwaromp fir kékérou tokwae fek koupoukourénke! ¹⁸Aeria yumo fwap king fákáreramp pouroukampi émi fár, tá ami kepten tokwae, tá kárákáre kor aropamp émi fár, tá hos fákáre ntia am fek tankápnap arop fárákapamp émi fár mwanapon. Yumo ponankor aropamp émi fépéria amwar yakápnap arop farákáp ntia slev térenámp arop fárákap, tá kwaporok yakápnap arop fárákap, ntia e tokwaeráp arop fárákapamp émi fár mwanapon.”

¹⁹Tá ono nke nanko, yao pwae mekamp fir, tá apárokamp king fákáre, ntia am fárákapamp ami fákáre wae koupoukour yakáp. Am fárákap te am hos fek tanknámp aropan yorowarrá, tá maomp ami fákárerént yorowar mwarea napon.^q ²⁰Aenapan maok, mao am yao pwae mekamp fir ntia kwekár profetén ‘Fápákampi kák námpon. Am profet mao te wokwae yao pwae mekamp firao nke námp fek nkwaekwe make kárákáre yororia koumteouráp aropan poupwékáp námpono. Aenánko, arop fárákap te manénkir yao pwae mekamp firamp e fek náráp pourouk kumwi tiria, maomp wunérián lotuiapon. Yao pwae mekamp fir ntia kwekár profet, am yawor te oukoumwan yiki yak nep fek yumwi salfa fek yaomwi yurunk nánko, kéntia waenámp me aokore mek épéri pwar napon.’ ²¹Tá am hos fek tanknámp arop, mao am yao pwae mekamp firamp wunérián lotunap ami fákárean am bainat éri maomp táp

^m 19:12 Yé 1:14 ⁿ 19:13 Jo 1:1,14 ^o 19:15 Yé 1:16 ^p 19:16 Yé 17:14 ^q 19:19 Sng 2:2
^r 19:20 Yé 13:11-17; 20:10

meknámp korop námp am fek paoki pwar námpon. Aetenánko, ant fákáre am arop fárakapamp émi fépéria yare tokwae napon.^s

Satan 1,000 yopwar fek fákapá yak naenámp kar

20 ¹Tá ono nke nanko, ensel ankwap yámar mek pwarará apárok ék. Mao te me fi tikipnámp yak monámp ménkiramp ki, tá sen tokwae makia yaek sámpá ék námpon.^t ²Mao am wunépiran sámpea yarokwap námp am te wae wokwaek karkamp tákamono. Am arop támao kápae kare aropan kot i konámp mao te Satan nono. Tá ensel man sen fek 1,000 yopwar fek yak naenámpria yarokwapea pap. ³Enselo man fi tikip monámp me tokwae mek sámp-sirarrá yumuntuk ménki kéria kárakáre fek farákapea pwar. Aetenánko, Satan te warko koumteouráp arop fárakap poupwekáp mono. Mao te nánkár yépékia 1,000 yopwar pwar nángo, wakmwaek man aokor-pwar napo, mao fae tákáre ke fek saráp yáarak naenámpon.^u

⁴Tá ono nke nanko, sia king ankwap yakáp nángo, am fek arop ankwap fárakap tankáp. Kwaro am fárakapan arop youroukouprá kot mwanap kárakáre nénk. Tá ono nke nanko, kápae kare Jisasén méria maomp e érik farákáприя Kwaromp kar kárakáre fek farákáp napo, am fek yápare kor fápákarrá épériap aropamp waemp yakáp. Am fárakap te yao pwae mekamp fir ntia maomp wunérian lotu mo, tá maomp taok papnámp kumwi am fárakapamp yépe kor fek ntia yaek yak monap arop fárakap támaono. Am sumpwinap arop fárakap warko yiki yak sámpea Kraisént king yakáprá tukupea 1,000 yopwar fek napon.^v ⁵⁻⁶Am te manénkir arop fárakap apár me meknámp warko ferámpnap keno. Am arop fárakap manénkir ferámp nap te fwap Kwaro námokuráponorá nánkáráp námpara, fwap amwar kar yakáprá warákár mwanapono. Anánk por sumpwi te am fárakapan apárok tirá nér naenámp kárakáre yak mono. Waeman Kwar ntia Kraisomp pris fákáre yakáприя, waeman Kraisént am 1,000 yopwar fek king yakáp mwanapon. (Aeno ankwap sumpwi arop fárakap te am ke fek ferámp mono. Nánkár am 1,000 yopwar yépékia pwar nángo mwanapon.)^w

Satan touwe tokwae sámp naenámp kar

⁷Wakmwaek am 1,000 yopwar wae pwar nángo, am kalabus nap ménki kikir akwap nángo, Satan fákapá yaknámp wae pwar naenámpon. ⁸Tá mao érik aokea ponankor apár mekamp yakápnep arop fárakap Gok ntia Magokomp arop firan poupwekáp naenámpon. Satan te am fárakapan akwapea koupoukarea éréképea yorowar naenámpon. Am fárakap te

^s 19:21 Yé 19:17-18 ^t 20:1 Yé 9:1 ^u 20:2-3 Érik 6; Yé 12:9 ^v 20:4 Dan 7:27; 1 Ko 6:2; Yé 6:9; 13:16-17 ^w 20:5-6 1 Pi 2:9; Yé 2:11

kouroump mwanap pourou mono, ént mekamp kárak niampono. ⁹Tá am fárakapao kápae kare apárok mwaek koropánkria Kwaromp kounteouráp arop fárakap ntia am Kwaro warákár konámp taun sámp-saokarrá souroumpour mwanaponono. Aenapan maok, yaomwi yámar meknámp ékria am ami fárakapan ponankor wouroukoup naenámpon. ¹⁰Satano am fárakapan poupwékápiánámpara, Kwaro man me aokore tokwae mek salfa yumwi fek yurunknámp yaomwi touwe mek sinaenámpono. Yao pwae mekamp fir, tá kwekár profet am yawor wae am mek yak nepan, am yininkaopwe te wae fek, tá kumuruk kuri, ankár touwe tokwae sámprá yakápi-yakáp mwanapon.

Kwaro kot tokwae naenámp kar

¹¹Tá ono nke nanko, wupwi kor sia king tokwae tank nánko, am fek Kwaro tank. Tá apár ntia yámar me wokwae farákámp akwap teria, warko yak mo. ¹²Tá ono nke nanko, sumpwi arop fákáre yakáp nap te, am arop fárakap te e tokwaeráp arop fárakap, tá kwaporok yakápnáp arop fárakap, takia sia king wonae fik foukouri yakáp. Tá arop sia fek tank námpao, mao buk ankwapmwaek tia aokop. Mao buk ankwapan kor aok-pwar námp, am te yiki yak sámp mwanap aropamp eráp bukono. Tá mao tankrá ponankor sumpwi aropainap Buk fek yak námp am kumwi nkerá am fek maoianap ankank puri fek youroukoup námpono.^x ¹³Solwara warko am mekamp sumpwi arop yakáp nap tirá kérép, tá apár me ntia Waempomp Némp te am mek yakápnáp waemp warko tirá kérép. Aenánko, youroukoup i konámp arop am fárakapan ponankor maoianap ankank puri fek yurukup námpon.^y ¹⁴Mao Sumpwi ntia Waempomp Némp am yaomwi tokwaeráp me tokwae éri mek tirá épér námpon. Am yaomwiráp me tokwae mek pik námp te anánk sumpwino.^z ¹⁵Táte arop ponankor maomp e yiki yakáp mwanap aropamp eráp buk fek tank mo nánko te, am aropan yaomwiráp me tokwae mek tirá épér mwanapon.^a

Kwaro yámar me ntia apár wourékam yoronámp kar

21 ¹Oukoumwan te ono nke nanko, yámar me wourékam, tá apár wourékam yak námpono. Manénkirkamp yámar me ntia apár waeman ponankor akwap tenámpono. Solwara warko yak mono.^b ²Tá ono am Yiki Kor Taun nke nanko maok, am te wourékam Jerusalem. Am taun te Kwarént yakeanámpao, yámar me pwarará apárok ék. Am te yupurao poumou nap mek tank naeria nánapria mopor i konámp niampono.^c ³Tá ono wa nanko, sia king feknámp tékén arakrá wumwi,

^x 20:12 Ap 17:31; 2 Ko 5:10; Yé 13:8; 19:5 ^y 20:13 Ro 2:6; Yé 22:12

^z 20:14 1 Ko 15:24-26,54-55 ^a 20:15 Mt 25:41 ^b 21:1 2 Pi 3:13 ^c 21:2 Hi 11:16; Yé 3:12

“Nkeae! Oukoumwan te Kwaromp nap koumteouráp arop fárákapént yak námpono! Am te am fárákapamp ou mek yak nánko, mao te Kwaromp koumteouráp arop yakáp mwanapon. Ye! Kwar námoku am fárákapént yakea, maomp Kwar yak naenámpono. ⁴Mao fwap am fárákapamp yi mekamp émti ponankor torokor naenámpono. Aenánko arop fárákap te warko sumpwi mo, yonkwae touwe mo, éménk mo, touwe sámp mono. Am wokwaekamp ankank te waeman ponankor pwate námpon.”^d

⁵Tá am Arop sia king fek tank námpon mao sérrá, “Yumo nkenke! Ono ponankor ankank te waeman wourékam yoroi pap nampono.” Tá mao warko onan sérrá, “Mámá kar te ponankor waeman kare kar ara, ponankor arop fwap mér kare mwanapon. Kumwiae!” ⁶Mao onan warko sérrá, “Mámá ponankor ankank wae korop námpon. Máte ono támao ono meki yak, tá ono wakmwaek kar yak nampono. Ono kápae kare ankankamp fi kor, tá ono kápae kare tére ponankor térea pwar konampono. Táte arop ént nikip nánko te, ono fwap yiki yak konámp ént oukurnámp mekamp ént man sánk nanko, fánaenámpon.”^e ⁷Táte arop yorowar kwe-pwarareanánko te, Ono fwap am ankank nénk nanampon. Aeria ono maomp Kwar yak nanko, mao onomp táráp yak naenámpon.^f ⁸Aeno arop apápria arári tukup, tá arop Kwarén mér te monoria younkwe sánk konap, tá nkwakwe make kwatae kare ninikráp arop, tá arop tirá wour, tá kokopor ninik, tá foupou, tá kwekár kwarén lotu, tá kwekár i konap, arak i konap arop fárákap te, maomp némp sámp mwanap te yaomwiráp me tokwae salfa yumwi fek yurunknámp am kénti mek pik mwanapon. Am te anánk sumpwino.”

Jerusalem wourékaman sénámp kar

⁹Tá ensel ankwap ononampok korop. Am te fákánek ensel arop kwatae pap mwanap fákánek ankank kwataeráp dis samp nap ou mekamp ankwapon. Tá am ensel onan sérrá, “Amo koropae! Ono amwan Sipsip Morokan yupu oukoumwan táman maomp nap mek tank námpon yénkép nae.” ¹⁰Yiki Kor Spirit onomp pourou mek koropea kárákáre nánko maok, enselo onan kakapea faonkwe tokwae fek narek karaok sampok. Tá mao onan am Yiki Kor Taun Jerusalem Kwarént yakea yámar me pwarará ék námpon yénkép.^g ¹¹Aenánko, Kwaromp wae tokwae am taun mek wae pouri yak. Am wae te mwar pourourápria mani tokwae fekamp yumwi wae niamp pourouráp. Ye! Am te yumwi jasper niampria glas niamp pourouráp koukwe kare. ¹²Am taun te yár tokwae narek karaok pok námpon. Am éntér-sámpramp ménki te yár mek yakáp nánko, éntér-sámpramp ensel am ménki ponankor wonae fik foukouri yakáp napon. Tá

^d 21:4 1 Ko 15:24-26; Yé 7:17 ^e 21:6 Ais 55:1; Jo 7:37; Yé 1:8; 22:13,17 ^f 21:7 Ro 8:14-17
^g 21:10 Ef 5:27; Yé 15:1; 21:2

éntér-sámpramp Israel firamp e am ménki fek yakáp námpon. ¹³Yámar aoknám mwaekamp yár te ménki yininkaopwerápono. Tá yae-párák mwaek kirikiri yár te taknám ménki yininkaopweno. Tá yae-mánkwan mwaek kirikiri yár mek te taknám yininkaopwenono. Tá yámar piknám mwaek kirikiri yár mek te taknám yininkaopweno. ¹⁴Am taun yár fi mek te éntér-sámpramp yumwirao yár fi mek kárákáre sánk námpon. Tá Sipsip Morokamp éntér-sámpramp aposel fákáreramp e am yumwi fek yakáp námpono.

¹⁵Am ensel onont kar sénámp te, am taun purumpria yár ntia ménki pupur naenám gol fekamp yaopwae sámp-fákeyak. ¹⁶Am yár fwe yiawor mwaek te ankárankamp puri fekampono. Ensel te náráp yaopwae am fek némp purumprá akwapeanám te 2,200 kilomitanono. Am taun tokwaeran purump nám te top yawor ntia aop yawor, tá narek pok nám te, ankárankamp puri fekampono. ¹⁷Mao am yáran kor purumpea am yár ouwou te 144 metano. Am meta te arop fárákapao náráp ankank pupur i konap niampono. Tá ensel am yár purump námpao kor, am meta támaono.

¹⁸Am taunamp yár te Kwaro jasper yumwi fek yoroí námpon. Tá mao taun táman kor gol fek saráp yoroianánko, am taun te glas wae niamp wae tokwae námpono. ¹⁹Yár fi mek te Kwaro nkwaekwe make yumwi mani tokwae fekamp fek moporia pwate námpon. Ankárankamp yumwi kwapwe am yár fi mek yaknám te jasper. Anánk te muru kor yumwi sapaia. Tá yinink te wupwi kor yumwi aget. Yiawor te yiki kor yumwi emeral. ²⁰Éntik te sadoniks yumwi am te noumouri wupwi méntérnám. Tá tokwam te noumouri kor yumwi konilian. Tá fákánek te yar kor yumwi krisolait. Yukup te ankwap pourouráp yiki kor yumwi beril. Sárak te mwar pourouráp yar kor yumwi topas. Tá fére te yumwi krisopres. Am te yiki kor niamp, tá yar méntérám. Mom te mwar pourouráp muru kor yumwi jasint. Tá éntér te mwar pourouráp noumouri kor yumwi ametis. ²¹Am éntér-sámpramp ménki fek te éntér-sámpramp mani tokwae fekamp anani kor yak námpono. Ménki ponankor te ankárankamp anani kor tokwae mwarono. Am taun mekamp mwae kup te ponankor gol fekamp saráp nánko, glas wae niamp koukwe faokor akwap námpon.

²²Aenámpan maok, ono te am némpoukamp Yiki Kor Nap nke mono. Ponankor kárákáreráp Kwar Tokwae ntia Sipsip Morok am yawor námoku támao am mekamp Yiki Kor Nap yak nepon. ²³Tá am taun mek te yámar ntia yunkamp wae te warko tére mono. Am te apaeria, Kwaromp wae tokwae támao am mek wae sánk námpon. Tá Sipsip Morok mao námoku am mek yokor konám lamono.^h ²⁴Ponankor arop fi te am némpoukamp wae fek saráp paokop mwanapon. Tá apárokamp king fákáre náráp mopor ankank am mek ti-korop mwanapon. ²⁵Yámaraok am yár ménki

^h 21:23 Ais 60:19-20

te kër mono. Tá kirikip te am némpouk korop mono. ²⁶Ponankor arop firamp mopor ankank ntia mani am mek ti-korop mwanapon. ²⁷Aeno ankank oumnámp, tá arop nkwakwe make pwarápaé sánk konámp ninik kwatae konap, tá arop kwekár ninik i konap, am te am mek yink mo kareno. Sipsip Morokao arop ankwap fárákapamp e Yiki Yak sámp mwanap Buk fek kumwi tenámp am arop fárákap mao saráp fwap am némpouk tukup mwanapon.ⁱ

Yiki yaknámp ént ntia yaoan sénámp kar

22 ¹Tá am ensel onan ént tokwae yénkép námp, am te yiki yak sánknámp éntao maok, ént te glas niamp koukwe kare. Am ént te Kwar ntia Sipsip Morokamp sia king feknámp oukarea, ²am némpouk mwaepwae-párak akwap námp. Am ént woupwiaok te maomwaek fi mwaek, tá nkwa mwaek fi mwaek kor yiki yak nénknámp yao yakáp námp. Am yao te ankárakamp yopwar fek éntér-sámpramp por ki tank konámp. Ankár yunk méntép tank konámp. Tá am yao pwae te ponankor koumteouráp arop firamp pourou mekmwaek fwapokwap i konámp.^j ³Tá kápaé kare ankank Kwaro warákár moria kwatae akwapanoria námp te, maomp taun mek yak mo kareno.

Kwar ntia Sipsip Morokamp sia king te am taun mek yak naenámp. Tá Kwaromp tére arop man lotu mwanapon.^k ⁴Tá am fárákap takria Kwaromp yimetáp nke mwanapon. Tá mao am fárákapamp yépe kor fek náráp e kukumwi naenámp.^l ⁵Kirikip te warko korop mono. Tá Kwar Tokwae Kar mao saráp am fárákapan wae sánk naenámpara, lam wae, tá yámar wae warko tére mono. Tá am fárákapao king yaká yakáp mwanapon.^m

‘Jisas te koupour ék naenámpo’rá sénámp kar

⁶Tá ensel onan arakrá sér, “Mámá kar te waeman kare karon. Ponankor arop fwap táman mér kare mwanapon. Kwar Tokwae Karao profet fákáreran náráp kar farákáp mwanap kwapwe kare ninik maomp ninik mek kákria, náráp ensel sámp-kérép nángo, maomp tére arop ponankoran wakmwaek koupour kar korop naenámp ankank ponankor yénk námpono.” ⁷Tá Jisaso sérrá, “Yumo wawenk! Ono yumonapok koupour kar korop nanae! Táte arop ankwap mámá buk fek yaknámp profet kar wawia mántwaok námp te, Kwaro man ourour sánk naenámp.”

⁸Ono Jon ono am kar wawia, tá am ankank nke nampono. Ono wae wawia nkea pwarará, ono am ankank yénknámp enselomp puk piká párákaprá man

ⁱ 21:27 1 Ko 6:9-10; Yé 3:5; 13:8 ^j 22:2 Stt 2:9; Ese 47:1,12; Sek 14:8 ^k 22:3 Yé 7:15

^l 22:4 Mt 5:8; Yé 14:1 ^m 22:5 Yé 21:22,25

lotu naeria. ⁹Aenanko maok, mao onan sérrá, “Amo taki kwapono. Ono te amo ntia waráp ankwapyaenáp profet fákáre, yumont nomo ankárankamp tére konámpono. Tá ono ponankor arop fárákap mámá buk fek yaknám karwaok i konap, maomp ankárankamp tére aropono. Aeno amo ankár Kwar ankárankampan saráp lotuampo.” ¹⁰Tá mao onan sérrá, “Mámá Kwaromp kar mámá buk fek yak nám te amo mek wouroump kwapono. Mono! Kwaro am ankank tére naenám ke te waeman wonae fik námpono. ¹¹Aenámpara, arop kwatae ninik i konám te, waeman ankár kwatae niniki nám támao yak naerámpon. Arop ounám ninik i konám te, waeman ounám ninik támao yak naerámpon. Tá arop yae-párak kare ninik i konám te wae fwap yae-párak kare ninik támao yak naenámpon. Tá arop yiki kukarrá yak nám te waeman fwap am yiki kukarea yaknám ninik támao yak naerámpon.”

¹²Jisaso sérrá, “Yumo wawenk! Ono te koupour korop nanampon! Tá ono kápae kare aropan nopok nénk nanamp tia korop nanampon. Aeria arop ponankor ankákárankrá ankank maoinap ninik puri fek nénk nanampon. ¹³Ono saráp ono mekia akwap, ono saráp wakmwaek kar yak nampon. Ono támao manénkir ankárank feknám pia akwapea wakmwaek kar pwar nám fekono. Ono te kápae kare ankank ponankor fi korara, ono ponankor térea pwar konampon.

¹⁴Koumteouráp arop fárákap náráp waempyam yárar korrá yakáp nap te, Kwaro man ourour nénk naenámpon. Am fárákap yiki yak sánknám yao ki fár mwanap te fwap pwi námpon. Tá am fárákap Kwaromp taun mek youmpnám ménki-páraok yink mwanap te fwap pwi námpon. ¹⁵Aeno asao i konám niamp ninik fek kápae kare kokopor i konap arop fákáre, foupou i konap arop fákáre, tá kokopor ninik i konap arop fákáre, tá arop tirá wour i konap arop fákáre, tá kwekár kwarén lotu i konap arop fákáre, tá arop ponankor kwekár ninikan warákárrá mántwaok i konap, am arop fárákap te Kwaromp taun mek tukup mo, ek yakáp mwanapon. ¹⁶Ono Jisas onomp ensel yumonapok sámp-kérép nanko pikia mao yumo sios fákáreran am kar farákáp námpon. Ono támao Devitomp yao arák fek taoi nampono. Tá ono maomp fi mekamp tarápono. Tá am térme Wap Kumur aokrá wae tákap konám te ono támaono.”

¹⁷Yiki Kor Spirit ntia Sipsip Morokamp yupu am anánkaopwerao sérrá, “Amo koropae!” Tá arop am kar wanám arop mao kor ankár sérrá, “Amo koropae!” Tá arop éntantá nikip nám kwamp te ankár koropano. Arop ént fánaeria nám kwamp te, ankár koropea Kwaro kwaporok sánk konám yiki yak sánknám ént am sámpano.

Jono mámá buk fekamp kar wanap aropan kárakáre fek sénámp kar

¹⁸Am profet kar mámá buk fek yak nám wanap arop ponankoran ono Jono kar kárakáre fek sénampon: Táte arop ankwap am fek ankwap kar ke paprá sérianám te, kápae kare kwatae niniki nám fek méntér tapokwapea mámá buk fek sénámp ankank kwatae tarapokwampia am

maomp pourouk akwap naerámpon.ⁿ ¹⁹Táte arop ankwap mámá buk fek yaknám Kwaromp kar ankwapmwaek tirá épéri nám te, maomp yiki yak sámp naenám yao ki te Kwaro sámp-sinaerámpon. Tá mao te am Yiki Kor Taun mámá bukao sénám mek te youmpá yak naenám pourou mono.

²⁰Am arop kápae kare ankank ponankor korop naenám farákáprá sénám arop támao oukoumwan sérrá, “Kare karono. Ono koupour kar korop nanae.”

“Ye! Jisas Tokwae Kar, amo koropae!”^o

²¹Ono ninik namp te, Jisas Tokwae Karao námokuráp ninik fek yumwan yaewourria ponankor yumont yakanoria nampon. Am te kare takano.

ⁿ 22:18 Wkp 4:2; Yé 15:1 ^o 22:20 1 Ko 16:22; Yé 3:11